



This book was produced in EPUB format by the Internet Archive.

The book pages were scanned and converted to EPUB format automatically. This process relies on optical character recognition, and is somewhat susceptible to errors. The book may not offer the correct reading sequence, and there may be weird characters, non-words, and incorrect guesses at structure. Some page numbers and headers or footers may remain from the scanned page. The process which identifies images might have found stray marks on the page which are not actually images from the book. The hidden page numbering which may be available to your ereader corresponds to the numbered pages in the print edition, but is not an exact match; page numbers will increment at the same rate as the corresponding print edition, but we may have started numbering before the print book's visible page numbers. The Internet Archive is working to improve the scanning process and resulting books, but in the meantime, we hope that this book will be useful to you.

The Internet Archive was founded in 1996 to build an Internet library and to promote universal access to all knowledge. The Archive's purposes include offering permanent access for researchers, historians, scholars, people with disabilities, and the general public to historical collections that exist in digital format. The Internet Archive includes texts, audio, moving images, and software as well as archived web pages, and provides specialized services for information access for the blind and other persons with disabilities.

Created with hocr-to-epub (v.1.0.0)

Google This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online. It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover. Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you. Usage guidelines Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying. We also ask that you: + Make non-commercial use of the files We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for Personal, non-commercial purposes. + Refrain from automated querying Do not send automated queries of any sort to Google's System: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help. + Maintain attribution The Google's "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it. + Keep it legal Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe. About Google

Book Search Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Google A propos de ce livre Ceci est une copie numérique d'un ouvrage conservé depuis des générations dans les rayonnages d'une bibliothèque avant d'être numérisé avec précaution par Google dans le cadre d'un projet visant à permettre aux internautes de découvrir l'ensemble du patrimoine littéraire mondial en ligne. Ce livre étant relativement ancien, il n'est plus protégé par la loi sur les droits d'auteur et appartient à présent au domaine public. L'expression "appartenir au domaine public" signifie que le livre en question n'a jamais été soumis aux droits d'auteur ou que ses droits légaux sont arrivés à expiration. Les conditions requises pour qu'un livre tombe dans le domaine public peuvent varier d'un pays à l'autre. Les livres libres de droit sont autant de liens avec le passé. Ils sont les témoins de la richesse de notre histoire, de notre patrimoine culturel et de la connaissance humaine et sont trop souvent difficilement accessibles au public. Les notes de bas de page et autres annotations en marge du texte présentes dans le volume original sont reprises dans ce fichier, comme un souvenir du long chemin parcouru par l'ouvrage depuis la maison d'édition en passant par la bibliothèque pour finalement se retrouver entre vos mains. Consignes d'utilisation Google est fier de travailler en partenariat avec des bibliothèques à la numérisation des ouvrages appartenant au domaine public et de les rendre ainsi accessibles à tous. Ces livres sont en effet la propriété de tous et de toutes et nous sommes tout simplement les gardiens de ce patrimoine. Il s'agit toutefois d'un projet coûteux. Par conséquent et en vue de poursuivre la diffusion de ces ressources inépuisables, nous avons pris les dispositions nécessaires afin de prévenir les éventuels abus auxquels pourraient se livrer des sites marchands tiers, notamment en instaurant des contraintes techniques relatives aux requêtes automatisées. Nous vous demandons également de: + Ne pas utiliser les fichiers à des fins commerciales Nous avons conçu le programme Google Recherche de Livres à l'usage des particuliers. Nous vous demandons donc d'utiliser uniquement ces fichiers à des fins personnelles. Ils ne sauraient en effet être employés dans un quelconque but commercial. + Ne pas procéder à des requêtes automatisées N'envoyez aucune requête automatisée quelle qu'elle soit au système Google. Si vous effectuez des recherches concernant les logiciels de traduction, la reconnaissance optique de caractères ou tout autre domaine nécessitant de disposer d'importantes quantités de texte, n'hésitez pas à nous contacter Nous encourageons pour la réalisation de ce type de

travaux l'utilisation des ouvrages et documents appartenant au domaine public et serions heureux de vous être utile. + Ne pas supprimer l'attribution Le filigrane Google contenu dans chaque fichier est indispensable pour informer les internautes de notre projet et leur permettre d'accéder à davantage de documents par l'intermédiaire du Programme Google Recherche de Livres. Ne le supprimez en aucun cas. + Rester dans la légalité Quelle que soit l'utilisation que vous comptez faire des fichiers, n'oubliez pas qu'il est de votre responsabilité de veiller à respecter la loi. Si un ouvrage appartient au domaine public américain, n'en déduisez pas pour autant qu'il en va de même dans les autres pays. La durée légale des droits d'auteur d'un livre varie d'un pays à l'autre. Nous ne sommes donc pas en mesure de répertorier les ouvrages dont l'utilisation est autorisée et ceux dont elle ne l'est pas. Ne croyez pas que le simple fait d'afficher un livre sur Google Recherche de Livres signifie que celui-ci peut être utilisé de quelque façon que ce soit dans le monde entier. La condamnation à laquelle vous vous exposeriez en cas de violation des droits d'auteur peut être sévère. A propos du service Google Recherche de Livres En favorisant la recherche et l'accès à un nombre croissant de livres disponibles dans de nombreuses langues, dont le français, Google souhaite contribuer à promouvoir la diversité culturelle grâce à Google Recherche de Livres. En effet, le Programme Google Recherche de Livres permet aux internautes de découvrir le patrimoine littéraire mondial, tout en aidant les auteurs et les éditeurs à élargir leur public. Vous pouvez effectuer des recherches en ligne dans le texte intégral de cet ouvrage à l'adresse <http://books.google.com>

**The text on this page is estimated to be only 14.19% accurate**

m si\*. ,^- luld be studied ^^ itin, however, l^ s taught with A 11  
no effort to .'7^ i would attract ^ ake up out of f- committing to f^ .d  
language — v; ve or thirteen ^. introduced to a (^ . Sallust, Cicero li ~ 'ut  
not likely to M use and in this hildren, if such f; nreading Webi

**The text on this page is estimated to be only 21.05% accurate**

MOUNT HOPE CLASSICS/ VOL. I Pericla Navarchi m agonis  
siVE EXPEDITIO PHÆNICIA ANNIS ANTB CHRISTVM MILLE Opim  
Fraodce acriiMit LEO CAHUN. ia Anf licum rertit HELENA E. FREWER«  
Latine interpretaUtui ett ARCADIVS AVELLANVS Gaudent ibi verticé rasa  
Garrula aecuri narrare pericula nautm, luv. 12, 82. PR OST AT Nco Eboraci,  
New York City Sub Nro 370, Via Wtil 37 Wall Street



**The text on this page is estimated to be only 3.50% accurate**

A. Kf /:.1T' HARVARD UNIVERSITY UBRARY CormoMT Bt  
e. PARMALEE PRERTICE 1914. Utin fmss ftiimiiQ Co^ 336 W. Gnuao  
Ati.. faiLABCLMitA, Pâ.

INTRODUCTION. The easiest way to learn a language is by its use and in this respect Latin is like other languages, — it should be studied with use, and used with study. In teaching Latin, however, schools follow no such simple methods. Latin is taught with hardly any effort at its use and in most cases with no effort to add to the classical text any reading in Latin which would attract the interest of the young and which they could take up out of class for its own sake. The student begins by committing to memory the many forms and rules of an inflected language — no small task to undertake at the age of twelve or thirteen years, — and through this laborious drudgery is introduced to a small amount of text selected from Caesar, Nepos, Sallust, Cicero and Virgil — excellent texts for the classroom, but not likely to be read at home for pleasure, except by those children, if such there be, who find entertainment out of school in reading Webster, Burke and Milton. For children who like fairy stories and romance, who like to read of sea-fights and adventure, this account of "The Adventures of Captain Mago" has been translated into excellent Latin by Dr. Arcadius Avellanus, and my advice to those who take the book up, is — don't turn the reading into work. The Latin is not very difficult. Some of the descriptions may not be easy, but descriptions can be passed over and the action is not hard to follow. After reading a few pages in this manner you will be surprised to find that the book can be read for the sake of the story ; go a little further and forms and rules which were 12)S66

IV h a rd to learn f rom the grammar will hâve concrète meaning and a famiUar air. Long bef ore the end you will like Latin and will begin to find dass-room work much easier. This book is one of several stories which Dr. Âvellanus has translated into Latin and which in their manuscript form hâve together been called the Mount Hope Classics. One of the short stories in this séries, Mr. Ruskin's "King of the Golden River\*" was recently published in pamphlet form under the title "Rex Âurei Rivi" and met with such demand that the small édition was soon exhausted. The présent vohmie which is the first book to be published from the Moimt Hope Classics is printed primarily for my own children, but a somewhat larger édition has been published than was ventured when Rex Âurei Rivi was printed, and while this édition holds out copies may be purchased at the address given below. 37 Wall Street. New York City £. ParmaUe Pretltice

PRIEFATIO AUCTORIS. PAGINAE hicce scuturæ nihil sibi novi, n'hil erudite disquisitionis, vindicant. Solum earum atque unicum propositum est, imaginem priscorum temporum, ut mundus mille ante Christianum aevum antequam existeret, adumbrare, popularique, praesertim pro iuventute, sermone summam exhibere notitiarum, remque multifariam, quæ nobis in libris passim obviam fiunt, qui libri, partim propter caritatem pretii, partim propter rationem abstrusam ac doctam narrationis, plerisque haud patent. Verendum mihi erat, ne si paginas fictæ huius narrationis, quippe cuius solum propositum est doctrinam iucunde impertiri, effusis notis onerarem, totum opus obruerem : licet hic tamen semel memorare, omnia, quæ hic historiam Phœnicum respiciunt, ex uno alterove opère auctorum, a me consultorum, amplissimis argumentis suffulciri posse. Praecipuorum huius generis auctorum, operumque eorum elenchum hicce subiungo : . 1. F. C. Movers, Das Phœnizische Alterthum. 2. E. Renan, Mission in Phénicie. 3. Daubert, Recherches sur les Emporia phéniciens dans le Zeugis et le Byzaceni. 4. Nathan Davis, Carthage and her Remains. 5. Wilkinson, Manners and Customs of Ancient Egyptians. 6. Hoeckh, Kreta. 7. Grote, History of Greece. 8. Mommsen, Geschichte der Römischen Republik (Introductio, et Cap. I}.

r VI 9. Bcurguignat, Monuments mégalithiques du Nord de  
 l'Afriaue. 10. FerguMon, Rude Stone Monuments. 11. Broca, atque A.  
 Bertrand, Celtes, Gaulois^ et Francs. 12. Abbé Bargèê, Interprétation d'une  
 Inscription phénicienne trouvée à Marseille. 13. Layard, Nineveh and its  
 Remains. 14. Botta, Fouilles de Babjrlone. 15. Reu88, New translation of  
 the Bible. f Denique paucae notae ad calcem adiectae sunt,'\*' e quibus pa\*  
 lam esse pot^ quid per totum opus fieri potuisset Appendicem item subnexi  
 sub finem operis, quæ saltem obscuriores passim res illustrent, quas narratio  
 perpétua quodammodo obscuriores reddidit ^ Hat notu itU in editione  
 pnetcnmittere, Usqoe ad trKtain illuttran dnm noTas tufficere, Titom  
 interpreti ctt.

INDEX CAPITUM. CAPUT I. Quamobrem Bodmilcar, nauta  
Tsnîus, Hannonem Scribam Sidonium oderit 1 CAPUT II. Astarti Sacra  
fiunt 19 CAPUT III. Sammai a custode Servœ agnoscitur 42 CAPUT IV. Rex  
David 58 CAPUT V. Pharao sero advenit 72 CAPUT VI. Creta, atque  
Cretenses 91 CAPUT VII. Chryseis Régi Hannonem anteponit 104 CAPUT  
VIII. Negotiolum etim Phocaeis 122 CAPUT IX. Terra Boum 136

VIU CAPUT X. Gisco inauritus, auriculam récupérât 153  
CAPUT XL CapHa noetra in discrimen adducuntur 162 CAPUT xn.  
Oracuhun consolo 183 CAPUT xnL Argentifodinse Tartessiacae 194  
CAPUT XIV. Ingidiff /U5 CAPUT XV. ludex Gebal praeclarum edit fadnus  
219 CAPUT XVT. Oceani discrimina 227 CAPUT xvn. lono, Deu»  
Fennorum 245 CAPUT xvra. lonas magnopere sibi tribuit 259 CAPUT  
XXX. Rursus Bodmika 269 CAPUT XX. Mundus funditus eversus 277  
CAPUT XXI. Regina Sabae 289 CAPUT xxn. Belesys comperit Bichri  
paullo graviusculum esse .... 295 CAPUT xxm. Rationes nostras cum  
Bodmilcare pariamus 307

PERICLA NAVARCHI MAGONIS CAPUTI Quamobrem

BodmUcar, nauta Tyrius, Hannonem, scribam Sidonium, oderit. Navarchvs Mago^ ego sum, meque artîs navîgandî peritîssîmum esse, Hiram,^ Rex TyTîonim,^ probe intellexit. Tertio itaque regni sui anno evenit, ut Sidone,\* oppido piscatonim, capiteque Phœnicum,\* ad se in regiam, colloquendi causa, me evocaverit Nimirum de meis longinquis peregrinationibus iam antea certior factus, rite cognovit quemadmodum Melitam\* viserim, quemadmodum ad Byrsam^ usque negotia f actitaverim, quod quidem oppidum, a Sidoniis conditum, nunc tamen a Tyriis Carthadas^ appellatur; ac, denique, quemadmodum ad dissitissimas Gades,® in regione Tartessiorum,^® pervenerim. At lapsu temporis sol gloriæ Sidoniorum incUnare, f ortunæque recedere cœperunt. Dum enim Tsrriorum navigia longé latèque maria in suam redegerunt potestatem, mercatores eonmdem terras quaquaversum peragraverunt. Enimverô Tyriis placuit regem sibi creare, qui per suff êtes," vices eius agentes, caetera Phœnicum oppida sibi subegit. Sic igitur f ortunæ T3rriorum in 1. Nomen vîri; vide nolam 1 in fine libri. 2. Regnavit Tjrri ab anno 980, ad an. 947 ante Christum; vide n. 2. 3. De Tyriis; v. n. 3. 4. Urbs maxima, et caput Phœnices; v. n. 4. 5. Canaanits, vicini Pakestins, v. n. 5. 6. Malta; v. n. 6. 7. Arx Carthagini; y. n. 7. 8. Carthapro; v. n. 8. 9. Cadiz, m Hispania; v. n. 9. 10. Insula Hispanis; y. n. 10. 11. Coilsules; n. 11.



IV h a rd to leam from the grammar will hâve concrète meaning and a famiUar air. Long bef ore the end you wiU like Latin and wOl begin to find class-room work much easier. This book is one of several stories which Dr. Âvellanus has translated into Latin and which m their manuscript form hâve together been called the Mount Hope Classics. One of the short stories in this séries, Mr. Ruskin's "King of the Golden River" was recently published in pamphlet form under the title "Rex Âurei Rivi" and met with such denund that the small édition was soon exhausted. The présent voiuroe which is the first book to be published from the Moimt Hope Classics is printed primarily for my own children, but a somewhat larger édition has been published than was ventured when Rex Âurei Rivi was printed, and while this édition holds out copies may be purchased at the address given below. 37 Wall Street. New York City £. Parmalee Pretltice

PRIEFATIO AUCTORIS. PAGiNiE hicce secuturæ nihil sibi novi, n'hil eruditæ dîsquisitionis, vindicant Solum earum atque unicum propositum est, imaginem priscorum temponim, ut mundus mille ante Christianum aevum aimis exstiterat, adumbrare, popularique, praesertim pro iuventute, sermone summam exhibere notitiarum, rerumque multifariarum, quæ nobis in libris pasim obviam fiunt, qui libri, partim propter caritatem pretii, partim propter rationem abstrusam ac doctam narrationis, plerisque haud patent. Verendum mihi erat, ne si paginas fictæ huius narratîonis, quippe cuius solum propositum est doctrinam iucunde împertiri, effusis notis onerarem, totum opus obruerem : licet hic tamen semel memorare, omnia, quæ hic historiam Phœnicum respiciunt, ex uno alterove opère auctorum, a me consultorum, amplissimis argiunentis suffulciri posse. Praecipuorum huius generis auctorum, operumque eorum elenchum hicce subiungo : . 1. F. C. Movers, Das Phônizische Alterthum. 2. E. Renan, Mission in Phénicie. 3. Daûû, Recherches sur les Emporia phéniciens dans le Zeugis et le Bjrzaciun. 4. Nathan Davis, Carthage and her Remains. 5. Wilkinson, Manners and Customs of Ancient E^gyptians. 6. Hoeckh, Kreta. 7. Grote, ÉBstory of Greece. 8. Mommsen, Geschichte der Rômischen Republik (Introduction et Cap, I}.

VI 9. Bcurguignat, Monuments mégalithiques do Nord de  
 TAfriaoe. 10. FergiLssan, Rode Stone Monuments. 11. Broca, atque A.  
 Bertrand, Celt^ Gaulois^ et Francs. 12. Abbé Bargéê, Interprétation d'une  
 Inscription phénicienne trouvée à Marseille. 13. Layard, Nineveh and its  
 Remains. 14. Botta, Fouilles de Babylone. 15. ReuM, New translation of  
 the Bible. Denique paucs notae ad calcem adiectae sunt, "\*" e quibus pa\*  
 lam esse pot^ quid per totum opus fieri potuisset Âppendicem item subnexi  
 sub finem operis» quse saltem obscuriores passim res illustrent, quas  
 narratio perpétua quodammodo obscuriores reddidit \* Has notas ista in  
 editione pneternittere, iitqoe ad trztom ilhistran dom noTat sofficcre, risiun  
 intcrpreti est.

INDEX CAPITUM. I— — I CAPUT L Quamobrem Bodmilcar,  
nauta Tyrius, Hannonem Scribam Sidonium oderit 1 CAPUT n. Astarti  
Sacra fiunt 19 CAPUT ni Sammai a custode Servae agnoscitur 42 CAPUT  
IV. Rex David 58 CAPUT V. Pharao sero advenit 72 CAPUT VI. Creta,  
atque Cretenses 91 CAPUT VII Chryseis Régi Hannonem anteponit 104  
CAPUT vra. Negotiolum cum Phocaeis 122 CAPUT K. Terra Boum 136

VIU CAPUT X. Gisco inauritus, auriculam récupérât 153  
CAPUT XL Capita nostra in diacrimen adducuntur 162 CAPUT XIL  
Oracohim consulo 183 CAPUT xnL Argentif odinae Tartessiaoe 194  
CAPUT XIV. Insidi» 205 CAPUT XV. ludex Gebal praeclarum edit facinus  
219 CAPUT XVI. Oceani discrimina 227 CAPUT XVîl. Iono, Deus  
Fennorum 243 CAPUT XVIII. Ionas magnopere sibi tribuit 259 CAPUT  
XDC Rursus Bodmika 269 CAPUT XX. Mundus funditus eversus 277  
CAPUT XXI. Regina Sabae 289 CAPUT xxn. Bdesjrs comperit Bichri  
paullo graviusculum esse .... 295 CAPUT xxra. Rationes nostras ctim  
Bodmilcare pariamus 307

PERICLA NAVARCHI MAGONIS CAPUTI Quamobrem

BodmUcar, nauta Tyrius, Hannonem, scribam Sidoniurris oderit. Navarchvs Mago^ ego sum, meque artîs navigandi peritîssimum esse, Hiram,\* Rex TyTîonim,^ probe îtellexit. Tertio itaque regni sui anno evenit, ut Sidone/ oppido piscatonim, capiteque Phœnicum,\* ad se in regiam, colloquendi causa, me evocaverit. Nimirum de meis longinquis peregrinationibus iam antea certior factus, rite cognovit quemadmodum Melitam\* viderim, quemadmodum ad Byrsam' usque negotia factitaverim, quod quidem oppidum, a Sidoniis conditum, nunc tamen a Tyriis Carthadas® appellatur; ac, denique, quemadmodum ad dissitissimas Gades,\* in regione Tartessiorum,^® pervenerim. At lapsu temporis sol gloriæ Sidoniorum inclinare, fortunaque recedere cœpenint. Dm̄n enim Tyrionum navigia longè latèque maria in suam redegerunt potestatem, mercatores eorundem terras quaquaversimi peragraverunt. Enimverô Tyriis placuit regem sibi creare, qui per suffetes," vices eius agentes, caetera Phœnicum oppida sibi subegit. Sic igitur fortuna Tyrionum in 1. Nomen viri; vide notam 1 in fine libri. 2. Regnavit Tyri ab anno 980, ad an. 947 ante Christum; vide n. 2. 3. De T3rrii8; v. n. 3. 4. Urbs maxima, et caput Phœnices; y. n. 4. 5. Canaanitis, vicini Palsstinae, y. n. 5. 6. Malta; y. n. 6. 7. Aix Carthagini; y. n. 7. 8. Cartha^o; y. n. 8. 9. Cadix, in Hispania; y. n. 9. 10. Insula Hispanis; y. n. 10. 11. Cbilsules; n. 11.

VI 9. Bcurguignat, Monuments mégalithiques du Nord de TAfriaue. 10. Fergu89(m, Rude Stone Monuments. 11. Broca, atque A. Bertrand, Celtes, Gaulois^ et Francs. 12. Abbé Barges, Interprétation d'une Inscription phénicienne trouvée à Marseille. 13. Layard, Nineveh and its Remains. 14. BoUa, Fouilles de Babylone. 15. ReuM, New translation of the Bible. Denique paucs notae ad calcem adiectae sunt, '\*' e quibus pa\* lam esse pot^ quid per totum opus fieri potuisset. Appendicem item subnexi sub finem operis, quae saltem obscuriores passim res illustrent, quas narratio perpetua quodammodo obscuriores reddidit. \* Has notas isU in editione pnetennittere, iisque ad textum illustrandum non tantum sufficere, risum interpreti est.

INDEX CAPITUM. I— — I CAPUT I. Quamobrem Bodmilcar,  
nauta Tyrius, Hannonem Scribam Sidonium oderit 1 CAPUT n. Âstarti  
Sacra fiunt 19 CAPUT ni Sammaî a custode Servae agnoscitur 42 CAPUT  
IV. Rex David 58 CAPUT V. Pharao sero advenit 72 CAPUT VI. Creta,  
atque Cretenses 91 CAPUT VII. Chryseis Régi Hannonem anteponit 104  
CAPUT vin. Negotiolum ctim Phocaeis 122 CAPUT K. Terra Boum 136



• • • VIU CAPUT X. Gisco inauritus, auriculam récupérât 153  
CAPUT XI. Capita nostra in diacrimen adducuntur 162 CAPUT XII  
Oractdum consulo 183 CAPUT xin. Argentif odinae Tartesaacœ 194  
CAPUT XIV. Insidi» 205 CAPUT XV. ludex Gebal praeclarum edit facinus  
219 CAPUT XVI. Oceani discrimina 227 CAPUT XVII. Iono, Deus  
Fennorum 243 CAPUT XVIII. Ionas magnopere sibi tribuit 259 CAPUT  
XIX. Rursus Bodmika 269 CAPUT XX. Mundus funditus eversus 277  
CAPUT XXI. Regina Sabae 289 CAPUT xxn. Belesjrs comperit Bichri  
pauUo graviusculum esse .... 295 CAPUT xxra. Rationes nostras ctim  
Bodmilcare pariamus 307

PERICLA NAVARCHI MAGONIS CAPUTI Quamobrem

Bodmilcar, nauta Tyriica, Hannonem, scribam Sidoniurris oderit Navarchvs  
Mago^ ego sum, meque artîs navîgandî peritîssîmum esse, Hiram,\* Rex  
TyTionim,^ probe intellexit. Tertio itaque regni sui anno evenit, ut Sîdone/  
oppido piscatorum, capîteque Phœnicum,^ ad se in regiam, colloquendi  
causa, me evocaverit. Nimirum de meis longinquis peregrinationibus iam  
antea certior factus, rite cognovit quemadmodum Melitam\* vîserim,  
quemadmodum ad Byrsam' usque negotia factâtaverim, quod quidem  
oppidum, a Sidoniis conditum, nunc tamen a Tyriis Carthadas® appellatur;  
ac, denique, quemadmodum ad dissitissimas Gades,® in regione  
Tartessiorum,^® pervenerim. At lapsu temporis sol gloriæ Sidoniorum  
incUnare, fortuneque recedere cœpenint. Dum enim Tyrionmi navigia  
longe latèque maria in suam redegerunt potestatem, mercatores eorundem  
terras quaquaversimi peragraverunt. Enimverô Tyriis placuit regem sibi  
creare, qui per suffetes," vices eius agentes, caetera Phœnicimi oppida sibi  
subegit. Sic igitur fortunæ Tyrionmi in 1. Nomen viri; vide notam 1 in fine  
libri. 2. Regnavit Tyri ab anno 980, ad an. 947 ante Christum; vide n. 2. 3.  
De T3rrii8; v. n. 3. 4. Urbs maxima, et caput Phœnices; y. n. 4. 5. Canaanits,  
vicini Palestinae, y. n. 5. 6. Malta; y. n. 6. 7. Aix Carthaginis; y. n. 7. 8.  
Carthago; y. n. 8. 9. Cadix, in Hispania; y. n. 9. 10. Insula Hispanis; y. n. 10.  
11. Consoles; n. 11.

2 PERICLA BfAGONIS diem augescere cœperunt, unde factum est, ut nauta^ mercatoresque ex oppîdîs Sidon, Gebal, Arvad, atque Byblo,\* Tyrum confluèrent, ibique suis cœtibus, mercatorumque coUegiis, iam tum summa potestate pollentibus, societate se iungerent Quum ego itaque Régi Hiram obsequii prsesto officia, ipse me edocet, amico et socio suo Davidi, Régi ludaeorum, in votis esse, ad condendum Deo suo Adonai^ templum, materiam undique comparare, Hierosolymaque,^ urbem suam, convectari curare, sibi vero in animo esse, regiâ munificentîâ ad molimentum omnem opem atque operam conferre. Proinde, Rex suadet mihi, ut suis sumptibus, aptam classem comparent, iter Tartes8um suscipiam, copiam argenti, aliaque quaeUbet rara, pretiosaque eius regionis producta conquiram, quae ad templum iUud adomandimi sumptuosissima, et maxime accommodata esse videantur. Quandoquidem desiderio revisendae Tartessi, regionumque Occidui utique perquam ardebam, propositum Régis peravide amplector, eumque certiolem reddo, non plus temporis me mihi sumpturum quam quod ad comparandam, instruendamque classem, et ad conducendas opéras,^ sufficere iudicavero. Ad Festxun Vemum, quo tempore navigatio annue instaurari solet, duo usque menses supererant Hoc temporis intervallum mihi affatim sufficiebat, nam, praeterquam quôd iussu Régis prius loppam^ navigare, illinc autem, ad excipienda Régis Davidis mandata, Hierosolyma proficisci debebam, opus in prsesentia non erat, ut praeter mea navigia nautasque, ullius rei cura tenerer; satis enim mihi constabat fore, ut f rugum, militumque ferax luds&a mihi copiam victûs militumque suppeditatura esset. Tam prônas aures suis praeceptis me praeuisse Régi pergratum erat. Quapropter aerarium\* suum mihi mille siclos^ ar1. Ntmlnt oppidonim; n. 12. 2. Domino; n. 13. 3. Urbfl in Ptlvtint; n. 14. 4. Lflboratorct. 5. Jiffa, portut Ptlcttin»; n. 15. 6. PecuniA cuttot. 7. Pecunli ludaica, clrciter \$0.65; n. 16.

CUR BODMILCAR HANNONEM ODERIT 3 genteos statim adnumerare iussit, ut instantibus indigentis meis consulere possem; praefectis autem armamentariis<sup>^</sup> demandavit, ut, si quo ligno, cannabi, aut aëre indigerem, eorum voluntate inde tollere possem. His peractis, Régis valedixi, meque ad scribam meum Hannonem, gubernatoremque Himilconem<sup>\*</sup> contuli, iste enim alter cunctis in meis peregrinationibus cornes mihi esse consuevit. Hi, dum ego apud Regem morabar, in scamno, iuxta portam regiae<sup>^</sup> sedentes me praestolabantur, de causis disputantes, quae animum Régis inducere videbantur, ut nos Sidone accersi iussisset; unde haud perperam coniectabant quoddam cœptimi impendere, ac discrimina, ipsis haud ingrata, sublatere. Quamobrem, simulac vultum meum laetitiae œstu rubentem conspiciantur, Hanno "Salve," inquit, alacri voce, "Hère redux! Pro certo auguror Regem aliquod cordis tui votum praestitisse." "Probe, Pol, hariolaris" inquam, "et quid tu id esse putas?" "Portasse" ait ille, "nova sufficietur navis ei, quam in Syrta Maiori<sup>\*</sup> amiseras; atque, insuper, vectura non spemendae molis; quisnam Sidonius hoc amplius speret?" Tum ego: "Scite" inquam, "mi Hanno, coniectas; tamen et aliquid aliud praeterea. Verum bona nostra fortuna etiam postulat, ut vota nostra extemplo persolvamus. Festinemus itaque ad fanum Attartes,<sup>^</sup> reddamus Divae grates, eiusque tutelam nobis loppam tendentibus efflagitemus. loppam enim navigabimus, illinc autem Tartessum." "Tartessum!" velut écho laetabunda resonabat vox Himilconis, ad cœlum levato uno oculo, siquidem alterum prælio navali amiserat. "Siccine, Tartessum?" iterum clamat, "O Dii factorum navium arbitri, vos, o sidéra, quae in stega excubans toties lustrare consuevi, en vobis senos siclos paratos ofifero, non enim plures suppetunt Verum conferte me Tartessum, facile. Ubi arma fiunt; demarulo<sup>^</sup> impero. 2. Nomina ▼ iromm; n. 17. 3. Palatium Régis. 4. Sinus Bfaris Tripolitani. 5. Nomen De» Veneris Phœnicom, Dea navigationis; n. 18.

2 PERICLA BfAGONIS diem augescere cœpenint, unde factum est, ut nautœ, mercatoresque ex oppidis Sidon, Gebal, Arvad, atque Byblo,\* Tyrum confluèrent, ibique suis cœtibus, mercatorumque coUegiiSi iam tum summa potestate poUentibus, societate se iungerent Quum ego itaque Régi Hiram obsequii prsesto officia, ipse me edocet, amico et socio suo Davidi, Régi ludaeorum, in votis esse, ad condendum Deo suo Adonai^ templum, materiam undique comparare, Hierosolymaque,^ urbem suam, convectari curare, sibi vero in animo esse, regiâ munificentîâ ad molimentum omnem opem atque operam conferre. Proinde, Rex suadet mihi, ut suis sumptibus, aptam classem comparem, iter Tartessiun suscipiam, copiam argenti, aliaque quaelibet rara, pretiosaque eius regionis producta conquiram, quae ad templum illud adomandum sumptuosissima, et maxime accommodata esse videantur. Quandoquidem desiderio revisendae Tartessi, regionumque Occidui utique perquam ardebam, propositum Régis peravide amplector, eumque certiolem reddo, non plus temporis me mihi sumptunma quam quod ad comparandam, instruendamque classem, et ad conducendas opéras,\* sufficere iudicavero. Ad Festxun Vemum, quo tempore navigatio annue instaurari solet, duo usque menses supererant. Hoc temporis intervallum mihi affatim sufficiebat, nam, praeterquam quôd iussu Régis prius loppam^ navigare, illinc autem, ad excipienda Régis Davidis mandata, Hierosolyma proficisci debebam, opus in praesentia non erat, ut praeter mea navigia nautasque, ullius rei cura tenerer, satis enim mihi constabat fore, ut f rugum, militumque ferax ludsea mihi copiam victûs militumque suppeditaturaesset. Tam prônas aures suis praeceptis me praebt dsse Régi pergratum erat. Quapropter aerarium\* suimi mihi mille siclos^ arL Ntmina oppidonim; n. 12. 2. Domino; n. 13. 3. Urbs in Palsstina; n. 14. 4. Laboratores. 5. Jaffa, portus PaUestina; n. 15. 6. Pecuni» custos. 7. Peconia ludaica, cirdter \$0.65; n. 16.

CUR BODMILCAR HANNONEM ODERIT 3 genteos statim  
 adnumerare iussit, ut instantibus indigentis meis consulere possem; praef  
 ectis autem armamentariis^ demandavit, ut, si quo ligno, cannabi, aut «re  
 indigerem, eorum voluntate inde toUere possem. His peractis, Régi  
 valedixi, meque ad scribam meum Hannonem, gubernatoremque  
 Himilconem^ contuli, iste enim alter cunctis in meis peregrinationibus  
 cornes mihi esse consuevit. Hi, dum ego apud Regem morabar, in scamno,  
 iuxta portam regiae^ sedentes me praestolabantur, de causis disputantes,  
 quae animum Régis inducere videbantur, ut nos Sidone accersi iussisset;  
 unde haud perperam coniectabant quoddam cœptiun impendere, ac  
 discrimina, ipsis haud ingrata, sublatare. Quamobrem, simulac vultum  
 meum tetitiae aestu rubentem conspiciantur, Hanno "Salve," inquit, alacri  
 voce, "Hère redux! Pro certo auguror Regem aliquod cordis tui votum  
 praestitisse." "Probe, Pol, hariolaris" inquam, "et quid tu id esse putas?"  
 "Portasse" ait ille, "nova sufficietur navis ei, quam in Syrta Maiori\*  
 amiseras; atque, insuper, vectura non spemendae molis; quisnam Sidonius  
 hoc amplius speret?" Tum ego: "Scite" inquam, "mi Hanno, coniectas;  
 tamen et aliquid aliud praeterea. Verum bona nostra fortuna etiam postulat,  
 ut vota nostra extemplo persolvamus. Festinemus itaque ad fanum  
 Attartes,\* reddamus Divae grates, eiusque tutelam nobis loppam  
 tendentibus efflagitemus. loppam enim navigabimus, illinc autem  
 Tartessiun." "Tartessum!" velut écho laetabunda resonabat vox Himilconis,  
 ad cœlum levato uno oculo, siquidem alterum prælio navali amiserat  
 "Siccine, Tartessum?" iterum clamat, "O Dii factorum navium arbitri, vos, o  
 sidéra, quae in stega excubans toties lustrare consuevi, en vobis senos siclos  
 paratos offero, non enim plures suppetunt Verum conferte me Tartessum,  
 faci1. Ubi arma fiunt; demande ^ impero. 2. Nomina Tirorum; n. 17. 3.  
 Palatium Régis. 4. Sinus Bfaris Tiipolitani. 5. Nomen Deae Veneris  
 Phœnicum, Dea navigationis; n. 18.

4 PBBICLA BUGONIS teque ut mihi obviam sceleratua iUe  
occurrat, cuius lancea me ocuk> orbavit, iam ego pukhre faciam ut  
mucronem pugionis mei Chalddid^ sub ima costa sua terebrare sentiat;  
praeterea etiam bovem in hostiam vobis voveo» eximiozem Api,^ f atuorum  
iGgjrptiorum Deo/' Hanno minus aestuabat ""Ex mea parte"\* inquit, ""satis  
existimabo, si ex aerumnosa lorà' ludaica, vilibusque mercimoniis Sidonids,  
tantum mihi cambire^ contingat, ut commodum argenti cumulmn aggerere  
valeam. Ac tum mirum quam lubebit viUam in Uttore condere, ubi celocem'  
meam, purpureis velis actam, seqnora perarantem contemplando, licebit  
vitam luxu lautam degere." \*'Mcmîneris attamen" eum moneo, ^'priusquam  
detur vitam liuni tumentem in œiibus ref ulgentibus otio agere, haud dubie  
nobis instare sortem, ut noctes, nec paucas, sub dio, asperiori sub cœlo  
Occidentis agamus; nec semel f amem nostram ut tenui vktu, arido crustulo  
expleamus, antequam eo génère vitae opiparaa potiaris."" Ad hsèc ille:  
^^SioT inquit "iucundius erit in praeterita respectare; et quum licuerit in  
nostris sumptuosis pulvinaribus reclinare, atque ttnn memoriam  
diacriminum recolendo, tum auscultantibus ea hospitibus repraesentand(\  
geminâ f rui voluptate." Sermocinationes istiusmodi nos detinebant usque  
eo dum ad cupressetum pervenimus, cuius e medio argentatum templi  
Astartes tectum emicabat. iï^Iificium, iubare solis, ad Occasum vergentis  
coruscum, obliquos Phœbî radios, ex inauratîs pinnacutis qus graciles pilae  
sustinebant, prorsum refundens, fulgoris pompa renidebat Circum, in luco,  
sacrse volitabant palumbes, qu8& luci sacra loca subinde ambientes» in  
perticis inauratis, pilas columnasque constringentibus conquieverunt.  
Passim grèges poellarum in hico conspiciebantur, qus in stolis allns,  
purpure aut argento patagiatis, partira mala granata pro sacrificio 1.  
oppidum in Babœm (Ncgroponte); ■• 19. Z Bot» Deos iCgyptionim; n. 20.  
3. Vinum minut bontun; n. 21. 4. Mercet ematare, non Tendere; n. 22. 5.  
NaTicuk celcvkr, pro hom. Ik

CUR ODERTT B(H>1IILCAR HANNONEM 5 in temphim deferebant, partim animi causa spatium videbantur. Quandoque, quum fores templi patefiebant, e longinquo concentus sistrorum, tiliarum, et cithararum, quibus sacerdotes laudes Des celebrabant, exaudiebantur. Hi moduli, numérique concentus ac musicae, quibus lenis palumbum gemitus sese immiscebat, tum etiam securarum virginum soluti cachinni inter haec résonantes taies fuerunt, ut sonitus in aëcanum quoddam murmur suaviter conflueret, nec facile fieri poterat, ut animos nostri similium praeteriret, quorum aures, bis insuetae, haud unquam aliud, magisque condnnum, quam navium stridorem, gemitum fluctuum, atque ventorum boatum perdpere consue\* vissent Intérim ego ctun Himilcone consultum adivi elenchum, qui pretia hostiarum ferebat. Haec pretia tabulis œneis erant insculpta, quae tabulas ad dextrum in introitu ad vestibulum templi basi marmoreae ingentis palumbis erant affixae. In sacrificium placuit mihi aliquot fructus, unamque placentam eligere» quorum pretium imum sidum non excedebat; ubi autem me converto, ut Hannonem advocem, ecce obviam nūhi fit aliquis, tenui ac squalidā nautarum tunica indutus, qui céleri gradu, maledicta mutiens, versus me festinavit ^Sic me Bâal Sâmâim, dominus cœli!""^ haud md conscius exclamo; "nonne iste Bodmilcar Tyrius est?" Is protinus subsistit, me ictu oculi agnoscit, et inter nos salutem damus et reddimus. Bodmilcar, quem ^c necopinato conveni, unus erat e veterioribus meis comitibus. In expeditionibus meis bellicis atque mercatoriis saepenumero solebat ad latus meum uni alterive navi prasesse. Is iam et Himilconi notus erat, atque una stupebamus, ac miserti sumus status eius, in quo sese visui nostro sistebat. "Quid, malum/" inquam impatiens, "te in hunc statum redegit? Namque tu olim Tyri dominus esse solebas aliquot gaulorum,^ ac mmimum quatemarum barcarum,\*^ narra, sodés, 1. Sine cnra. 2. Vide Notam 23. 3. Nays maior» biremis; n. 24. 4. Naris minor, tappetiaria; n. 25. À



6 PERICLA BfAGONIS qtkl maU te afl9ixerit, ut te nunc hic, tamquam mendicum, vue\* dntaneW indutum inveniamus?" 'Itfoloch' mactet, et in ima perdat damnosos Chaldaeos!" forens halitat Bodmilcar. "Ut galliniceps Nergal^ suus excruciet eo8 cunctos, ut urat assetque universos! Historia mea relatu brevis est Auditedum! Vecturam habebam mancipiorum. Nunquam ulla vectura huic fuit comparanda, sub velis dumtaxat Tyriis. Alveus gauli mei Tyrii viros f erebat Caucasios, boum instar fortes, ac puellas Graecas, rectas et graciles, tamquam arundines; erant, insuper, ludad, qui vitis plectendse, agrorumque culturae gnari fuerunt. Hi omnes pretio ne aestimandi quidem erant" "At vero, amice, Bodmilcar," quaero ex eo, "ubiam sunt isti omnes? Anne te numerus siclorum maie venditae mercis fefeUitr' \*\*Ubi sint? ubi sint nunc?" vagit ille f urens, "Omnes et singuU eorum in itinere sunt versus aliquod oppidum Chaldaeonim, quos Dii perdant, trans Rehoboth. Loco autem siclonmi sustinui CEdeorum ictus, liventesque plagas, quanun vestigia diu gesturus sum. Suffes quidem Navalis dédit mihi aliquot gerâ-as,^ ut aerumnam dumtaxat prsevertere possem, alioquin ne micam quidem ad sustinendam vitam comparare potuissem. Tertius iam est dies ex quo Tyrum perveni, et ad hoc iter emetiendum tantum itavi, ut pedes omnino contumuissent, ac vix etiamnum par movendo essem." "Ain' tu," quaerit Himilco," pedibus te hue venisse? Certe Hercle, poteras quoddam navigium, quod te hue deveheret, reperire," "Navigium!" gannit subîndignans Bodmilcar. "Ex quonam est moris in arido navibus vehi? Nonne prsedico me ex Rehoboth, terra Chaldaeorum, qui maie pereant, hue venisse? Audi tamen me ex integro, tum futurum sdo ut mihi compatiaris. Prae primis iter secundum littora ocepi: a Philistinis mancipia 1. Tanica nantanim Phœnicam; n. 26. 2. Deos Ammonitarum; n. 27. 3. Deos Samaritaiionim; n. 28. 4. Una vigesima pars sicli; n. 29.

CUR BODMILCAR HANNONEM ODERIT 7 ex Caucaso comparavi. Fortiinae meae erant parata^ lam domum tendebam, Phasimque in Uttore Chalybseo appropinquabam, quum Dii quidam alieni, quod persuasum mihi est nec Melcarth, nec Moloch talem esse, ut nautam Tjrrium hunc in modum tractent, Dii, inquam quipiam alieni saevam nobis immiserunt tempestatem. Cunctis nervis intentis, nautarum catervam perinde ac vecturam humanam satis feciter servavi, attamen principem mercium partem amisi, naviculae autem meae misellae ad exitium erant quassatae. Una tantum via salutis, praeterea nihil erat reliqui, nimirum, ut quod mihi supererat, per Armeniam et Chaldaeam, pedibus traducerem, ea spe fultus, ut eo itinere alicubi mercatoribus occurrerem, iisque mancipia mea divenderem. At Dii ne nunc quidem mihi propitios se praebuerunt Nimirum turba Chaldaeorum nos adorta est Nos quinquaginta armati ad catervam quadringentorum mancipiorum tuendam non sufficebamus; quae ut erat misera et improba, nullo pacto, nec plagis, nec precibus permovenda erat, ut ad se vindicandum vel digitos saltem porrigeret Eo proinde ventum est, ut facile opprimeremur, atque ego, cum meis una captus, abducerer. Chaldaei nos regi Ninive vendere parabant, me autem, partem meae ipsius vecturae factum, stupebam." "Verumtamen, ecce te salvum! Qui id contigit?" interrogo veterem socium, "ut manus captorum effugeres? narra, sis, nobis." "Captores mei" pergit ille, "et explorare me, et vincere neglexerunt. Ipsa, itaque, prima nocte interluni, aliquot lurcones, custodes meos, loquelis oblectabam, fabulas ipsis texendo de colubris Libycis, deque incolis Tartessi, oribus medio in pectore hiantibus, oculisque in extremis digitis sitis, atque hi ore patulo mendacia excipiebant, quibus aures sedulo offundebam, iisque adeo erant intenti, ut muneris sui prorsus essent immemores. Occasione usus, primum unius alvum sic meae confodio, alteri autem iugulo, et confestim effugio. Céleri pede elapsus, Moloch sint grates, nebulones omnino evasi. At nunc, quum iam hic sum, Diis solis notum quid de me fiat Si munere gubernatoris potiri nequivero, vices nautae Tyrii gregarii me obire oportebit" "Non oportebit, Bodmilcar," aio ego, "tempore maxime op

8 PBRICLA MAGONIS portuno nobis occurristi. Sint Âstarti grates, ille tu ipse es, quo maxime indigeo. A Rege mihi demandatum est, ut classem Tartessum navigaturam instruam; expeditioni ipse praesum, sicque licet mihi alterum a me praefectiun te creare. Gubemator meus Himilco est, hic autem est Hamio, scriba meus; nunc autem in itinere sumus ad templum Deâe, et iam intrabimus aedem, ut coram Dea pactum litteris mandemus."

Timi Bodmilcar: "Dii te ament, Mago chare!" gratus respondet, "omnes Superi æquas tibi référant vices. Si mihi dabitur tecum Tartessum navigare, iniurias, mihi a Chaldaeis illatas, haud aegre tulero. Modo Melcarth siverit ut idonea navis nobis contingat, Himilcone duce iter nobis prospère cedet, etiamsi ad ultimas mundi oras eundum sit" Hanno, qui se interea nobis adiunxerat, e balteo suo atramentariimi calamosque exprompsit, item cotem ad hos acuendos, in gradum templi consedit leges pacti litteris mandaturus, quibus ego præfectus classis creabar, Bodmilcar vicarius præfectus, Himilco autem gubemator princeps. Hoc facto, ego et Himilco sigilla nostra affiximus documento, quod et Bodmilcar facturum erat, et sigillum suum, vix sibi conscius, apud se quaeritabat, quum demum illi incidit sibi id a Chaldaeis ereptum fuisse\* Itaque ego illi videnos siclos obtuli, quibus et novum sigillum, et quaedam indumenta compararet. Tum ego cum Himilcone ad sacrificium e fructibus et placenta Deæ Âstarti offerendum processi; quo peracto, animis mire erectis, iter in portum fleximus, ubi levé nostrum navigium Gadita paratum praesto fuit Postridie ad opus nostrum alacriter nos accinximus. Rationem itineris in papyro expressi. Statui meam Gaditam expeditam servare, sed consultum duxi gaulum in vicem actuarii fieri ad vectandas merces, duasque barcas suppetiarias gaulo, utpote qui nimia aquâ impeditus, littora propius accedere nequiret Pro comitatu duas trirèmes ampliores, cum duplici stegâ, quinquaginta remis actas selegi, similes paulo ante Sidoni inventis. Hoc ipso tempore Tyrii très huiusmodi trirèmes in portu habebant, quæ quidem admodum celeres, nec aquis impeditae, in

CUR BODMILCAR HANNONEM ODERIT 9 prQra validis  
rostris erant armatae, ac tam velis, quam remis actae, tum in usiim bellicum,  
tum in mercatorium aptœ erant Constitui, porro, ut carinae lateraque horum  
navigiorum e cedrOy mali autem atque antennae e robore Basamco, e  
ludasa, fièrent Morem veterem, quo vêla e iuncis Galilaeis, aut e fibris  
pap3rraceis parabantur, abrogavi, quod malebam ut eadem e praeclara  
nostra Phœnicia cannabi texerentur, cuius in tenacissimam texturam  
apparandœ, incote Arvad, atque Tyrii, peritissimi erant. Materia hsec eadem  
erat, ex qua funes mecs plecti curavi. Ut armificinam perambulabam,  
mirabar ingentem copiam sens coacervati, quum sub oculos meos cecidit  
plumbum album, quod a Celtis, procul ad Âquilonem occiduam sitis,  
obtentum erat. Antea quam ego iter eo susceperam, insute eœ prope ignotae  
f uenmt Mihi, profecto, persuasum est disquisitionem ibi a me institutam  
haud minorem in Phœnices contuUsse utilitatem, quam bénéfices quœ binis  
ante saeculis e repertis ad Tartessum argentif odinis redundaverant, licere  
mihi asseverare. Conspectus aeris me permovit, ut consilium, quod mecum  
iam dudum volvebam, exsequeretur. Tune mihi occurrit, si carina, perinde ac  
latera sub aqua, eodem modo quo prora, aère muniretur, futurum esse, ut  
navigium multo firmitus evadaret, nec lignum tam facile putresceret Statui  
itaque proras triremum e dura mixtura plumbi albi cuprique fuso métalloy  
obducere, carinas autem atque latera aquis mersa omnium quatuor  
navigiorum lamnis aereis cusis obdere. JEs Cypreum, ceu nimis molle ac  
spongiosum, meo proposito ineptum iudicavi; quod vero Libanus gignit  
nimis rigidum ac fragile; sed metallum Cilicium, utpote perquam firmum, et  
tamen ductile, usui meo aptissimum censui. Chelesbaal itaque, manceps  
Tyrius, operi se extemplo accinxit, atque lamnas, très cubitos longas, ac  
duos latas, excudere cœpit. Rex ducentos fabros imperio meo subiecit. Ut  
vero horum laboribus penitus invigilare possem, placuit mihi domicilium  
cum sociis Via Picatorum, e regione armamentani conducere, unde e f  
enestris meis, in contignatione quarta, opéras in Navali versantes commode  
perspicere poteram. Intérim Hannonem jL

10 PERICLA MAGONIS elenchum merdum cambio aptarum  
conficere iussi. Ipse et JHimilco his potissimum rébus sedulo congerendis  
erant dediti, Bodmilcar vero, duobus nautis accitis, vicinia pertus solebat  
perambulare, ac, satis prospère eventu, tentabat nautas pro mea caterva, ex  
otiosis, allectare, qui galeris inclinibus drcumquaque errabundi conduci  
gestiebant. Die primo mensis Nisan,<sup>^</sup> integris quatuor septimanis ex quo  
munus mihi commissum susceperam, domum redux, cœnatum, socios  
altercantes offendi. \*\*Heus," inquam, cubiculum ingressus, "quîd mali vos  
agitât? quid rixamini?" Tum Hanno: "Bodmilcari," inquit, "ostendere volo  
buculo eum hayd amplius sapere; nec se camelo Bactriano comptiorem  
prsbere." Ad haec Bodmilcar, "Tune," ait indignabundus, "tantam me  
contumeliam ab id genus ephebo ferre oportere arbitraberis? Egone ista  
convitia a simio hoc genus sylvestri tolerem, qui pupae instar primo venti  
halitu vagiet, nosque ut se sicco restauremus flagitabit? Hic enim vitam  
medio inter scribillatores mulierculasque degere sciens est usque adeo, ut  
animo virili haud plus testudine hortensi poUeat/' Cui Hanno: "Vera, Hercle,  
memoras," per sarcasum respondit, "enimvero experientâ tibi par non  
sum; me enim Chaldaei plagis non docuerunt, nec servi mei tergum mihi  
triverunt. Verumtamen, quamvis vigesimum nonnisi ætatis annum agam,  
primo quoque tempore me mare reformidare comperieris, licebit, ut me,  
soleae instar tritœ, in mare praecipitem des. Caeterum, iter maritimum iam  
ad Citiimi usque expertus sum; fui etiam apud Ionios, quorum linguam  
apprime calleo, oppido melius quam quicumque vestrum." "Mihine de  
loniis blateras, talpa cceca?" fuit Bodmilcar, "non id mihi tentabis, quin  
ossa tua cuncta comminuam." Sic fatus, pugionem suum arripit; at Hanno  
intrepidus urceum satis capacem pro telo sublevat 1. Ifensls liartii, tt pan  
AprOit; n. 30.

CUR BODMILCAR HANNONEM ODERIT 11 "Siste! siste!" ingerit se Himilco, "vide ne pretiosum nectar disperseris;" atque dum ego brachium Bodmilcaris arceo, ipse urceum illi adimit, et in angulum cubiculi statuit. Tum ad rixantes conversas, sic eos alloquor: "lurgium hoc vestrum ferendum non est; uterque vestrum mihi paret, et eapropter mandatis meis obtemperabitis; amice vos geratis; maie se habebit qui secus egerit. Intérim, die, veUm quid sibi ista de loniis loquela velit?" Hanno, in signum obedientiae, manum porrigit, iniuriae Bodmilcari illatae se pœnitere ait, me autem certiores facere, ioci causa eum lacesisse. 'Tide, sis,' obtestor Bodmilcarem, "ne Hannonem tibi subditum arbîtraris, quin ut eum tibi omnino parem tractes. Intérim, edissere, rogo, quid ipse tam probrosi dixerit, ut tu adeo succendaris?" Bodmilcar pudore videbatur affici, stabatque barbam torsitans, et quin oculos attolleret, sic facit. "Inter captivos, mihi a Chaldaeis ereptos, erat quaedam puella Ionica, quam mihi in uxorem sumere in votis fuit. Eam rem Hannoni memoravi, sed ipse nihil nisi me derisit; aiebat praeterea puellam sua sponte eum Chaldaeis profugisse, ne in manus meas incideret; atque haec sua contumelia me in furorem egit." "Atqui ego," interpellât Hanno, "eum exasperare nullo modo volebam, nec nisi e ioco insulso id patravi, quum eum insimularem velut iam prope vetulum pro sponsa adeo iuvencula; insuper, virgines Ionicas suavi odore florum, aromatumque fragrantiam, quam nidore bituminis, potius delectari." "Ineptissime fedisti," increpo eum quam poteram severissime, quamquam, rêvera, ridere gestiebam. Denique suadeo illis ut litem componant, in gratiam redeant, pacemque poculo vini confirment. Hanno se paratissimum praebet his verbis: "Ego quidem ex imo corde, et sic Astarte me adiuvet, ut mihi canos eius offendere unquam in animo sit." Bodmilcar tamen manum porrectam haud tam alacri animoprehendit, et invitum se agere satis erat clarum.

12 PERICLA MAGONIS Quoniam Himikoni nullum in præsenti periculum conflagrari superesse videbatur, urceum suum ex tuto itenim protulit. Dissidii eius posthac nullum indicium audiui; me tamen latere nullo pacto poterat Bodmilcarem nunquam postea in Hannonem eo, quo ante, anime fuisse; nam cum eo, praeterquam quod vitari non poterat, nunquam amplius verba fecit. Circa septimanam post, quum in armamentario versarer, ut funes pro rudentibus exquirerem, Himilco currens ad me venit, muntiavitque servum regium adesse, ut mihi mandata régis tradat. Ut in conspectum eius veni, Syrium\* vidi spadonem hirtum, vultu fucato, pallio acu picto indutum, more suae gentis, maiusculas in aures gerentem. Ipse manu longiorem baculimi gestabat, specie malogranati in capulo, languoreque quodam blaeso verba efferebat. Postquam me a summo ad imum acie perscrutatus esset, \*Tunc,\*\* me affatur, "es Navarchus Mago, Regius navium Magister?" Me annuente, prosequitur "Ego Hazae Psum, e faxnilia regia; hic in digito cernes anulum signatorium, indicium auctoritatis meae exercendae. Eam ob causam ad te veni, ut genus inspicerem navigiorum, quae tu aedificas; praesertim tamen te edoctum esse volo, ut pro me, regioque mancipio, quod iussu heri mei, ad Pharaonem, regem iEgypti, deduco, apte et accommodatè cisteriae parentur. Duas demtaxat camas commodas fieri oportebit; atque mandatum régis est, ut postea quam Hierosolyma visitaveris, nos in iEgyptum devehas," Præter modum stupefactus hominis protervia tranquille, "Quod ad tuum de camis praescriptum," inquam, "attinet, monitum te esse volo, in navibus pones navarchum, eiusque gubernatorem, omnem esse potestatem loca quibuscumque vectoribus ad arbitrium attribuendum." "Esto ut vis," respondet spado, "nihil tamen sedus fieri oportebit, ut pro me, ac pro regio mancipio duae cisteris seorsim, rite adornatae, tapetibusque instructae iparentur. Fieri L Natione Syms; spado = eunuchus; n. 31. 2. Nomen proprium Tiri; famiUa ^ f amolL terri; il 32. i\

CUR BODMILCAR HANNONEM ODERIT 13 enim nullo pacto poterit, ut nobis cum rudibus» picatisque nautis convictus sit." Gestiebam f acetum admodum^ ut Hazael sentiret, quae voluptas esset per totam corporis sui longitudinem in sordibus humi kcare, compescui tamen iram, et, "Aliquid comminiscar/" respondi illi; "aut enim pariete curabo in angulo alvei cellam obsepi, aut ver o e tabulis in stega casteriam fabricari; quidquid tamen futurum sit, id muneri navis olOfendiculo esse non licebit. Quum tibi in navi locum providero, tuum erit, ut libuerit, locum supellectili instruere et adornare; memineris tamen, tua stragula, sipariaque primi tempestate corruptum iri. Verum de his tuum, non meum erit cavere." At spado nihil pensi faciens sic prosequitur \*^tramque casteriam oportebit luminis^ duodenimi cubitorum in longitudinem, et senum in latitudinem habere; sex scamna e santalo^ et ebore fieri oportet; spondas ex opere intestinario,^ fenestrarum denique quadraturas arcte aptabiles fieri curabis." "Quid? fieri curabo?" quæro ex eo, "Nonne modo explicui tibi casteriam ad proprium tuum arbitrium abs te instrui et adomari posse et debere? Quanta, et ubi ea sita sit, meum erit videre; mea voluntate his in rébus potius nihil erit Per me licebit ut tuo domino nunties, pro utroque vestrum in navi provisum iri; quidquid tamen statuero, ei omnino nulU fas erit refragari." Temeritate mea spado quodammodo stupefactus, tacitus me contuebatur, satis tamen intelligere parebat me non eximi esse, qui iocorum admodum patiens existimandus sit. Intérim secum quidam mutiebat» quasi diceret, satins esse me operam dare, ut omnia rite, et e sententia fierent; ac, tandem, quin ulla amplius verba fedsset, discessit Oculis eum parumper sequebar» tum ad Himilconem conversus, qui ad excipienda verba mea satis prope adstabat, haec dixi: 1. Spatium internum. 2. Lignum pretiosum; n. 53. 3. Opus e frostulis factum.



14 PERICLA MAGONIS <sup>^</sup>isi admodum f allor, antequam  
negotia nostra cum eo explicuerimus, satis incommodi ab eo accipiemus."  
'Haudquaquam;" inquit Himilco; "iam ego curabo ne id fiât Antequam  
fucata ista bellua plus quam fas sit negotiis nostris se ingérât, funem circa  
calces sentiet, et capite aquis merso pendeat toto ab Ioppa ad Tartessum  
usque itinere. Iam profecto non sumus, qui instar asinorum se ludificari  
perferamus." "Minime vero," assentior illi; "sed, fortasse, omnia prospère  
cèdent; Moloch nostrum praesidium erit, nec Numen Astartes nos iam in  
alto versaturos, defidet Si verum me f ateri oporteat, maior circa Hannonis  
cmn Bodmilcare mihi simultatem sollicitudo est" "Caeterum," excipit  
Himilco, "deceat nos optima sperare; nam Bodmikal in oneraria muneribus  
tenebitur, nos vero sedulo dabimus operam, ut Hanno in aliqua barca officio  
fungatur." '\*Vera," inquam \*\*memoras; enitendum nobis profecto erit, ut  
alter ab altero seiungatur. Quod vero ad postulata huius spadonis attinet,  
non, Hercle, perspicio, utrum satius ducendum sit cisteriam pro eo in altera  
oneraria, utpote spatiosiori, fieri, an vero hic, in mea navi, ut eos perpetuo  
sub meis oculis habeam. Dii tam mancipium, quam spadonem istum maie  
perdant!" Hoc eodem puncto temporis Hanno accedit cum volmnine papyri  
in manu, videbaturque sensum collocationis nostrae percepisse. "Quid rei  
est?" quaerit ille, "Mancipium atque spadonem quemdam nobiscum vectum  
iri audio. Cura eorum certe mihi obvenire deberet Officium hoc genus  
semper scribarum esse solet Praeterea, in studiis magicis ego iam non  
parum operae posui; quin etiam ego plus quam magus quisquam calleo  
horum indolem, quidque illi concupiscant, vel quid aversentur, accurate  
teneo." Contra haec ego ostendi hos in iEgypto, quo profecturi erant, satis  
magorum inventuros, mihi in animo esse, ut iidem perpetuo ante oculos  
positi sint Tum ille: } k

CUR BODMILCAR HANNONEM ODERIT 15 "Actum itaque est/" inquît, "de meis propositis, eos calligraphiam, rhetoricam, vel quidqñd aliud, docendi, oportebitque me" ridendo subiungit, "artem meam rationum non excedere." His dictis, papyrum suum evolvit, computumque sumptuum, quanto manupretia nautarum ac remigum steterint, mihi praeponit; item rationes pecuniæ, pro mercibus, cambio idoneis, erogatae, exhibet Intellexi ex eo erogationem hactenus factam, summam, talent!^ anrei, erga quod Rex mille siclos in antecessum dederat, iam longe excessisse; at vero quum me conducendo mihi demandasset, ut modum sumptibus nullum statuerem, pollicitusque esset se omnis iusti aequique dispendii cnram habiturum, nulla sollicitudo me tenebat; quamobrem Hannonem minime dubitabam in regiam mittere, qui rationes exhiberet, atque, insuper, nova adminicula expeteret. Responsum munificentissimum datum. Interea ego et Himilco haud segnes nos operi dedimus. Latera naviumstrarum e plancis abiegnis e Senir contabulari, maUs quemis instruis his vero antennas cedrinas suspendi curavimus. Opus nostrum ex omni parte e voto cessât. Gadita fuit penitus refecta, undique renovata et instructa, tutela, ingens equus, oculis e vitreato\* coruscantibus fuit illustris; latera, super atrum fundum, rubro colore erant distincta, ac, postremo, ab exteriori, duodenae parmae aeneae, rotundis umbonibus cupreis in medio, pendentes utrimque ref ulgebant. Omnibus his ad amussim perfectis, facultatem impetravi ut Gadita, magno cymbalorum, tympanorum ac buccinarum choro» ad navalia in portu deduceretur. Pro re nata nactus sum a Suf. fête Navali vélum purpureum, nonnisi in festis civitatis solenmibus adhiberi solitum. Duodecim nautae armati, lanceis in manibus, pone aeneas stabant parmas, bini et viceni autem rémiges, veluti ad numéros, aequor verrebant, ut navis oloris instar, placida per undas laberetur. Gisco, gabemator, e sua statione in 1. Circiter \$1200; n. 34. 2. Pigmentum metallicam; n. 35.

16 PERICLA MAGONIS puppi, Himilcone e prora dirigente, clavum scite administrabat, ego autem cum Bodmilcare, Hannoneque in catasta, ad puppim, locum tenebam. Cuncti nos festive eramus induti, plane consdi fruitionis, ex admiratione multitudinis nautarum, caeterœque turbae spectatorum parte voluptatis, quae quidem turba nonmodo littora et crepidines, verum etiam gradus fastigiaque armamentarii stipabat, item Praefecturae Navalis, et undique pompam nostram navalem acclamando spectabat. Ipse quoque Suffes Navalis unus spectatorum fuit Hic enim in mœniano, supra f omicatam portam, sedebat, quae porta officiosus ingressus erat, unde descensus per gradus ad crepidinem ducebat Aspectu autem Gaditœ ita erat delectatus, ut huius officiales ad secum cœnandum invitaret, nautis autem nostris, ad festum parandum, ovem, grandem amphoram vini, duos corbes panum, qualos ficorum et uvae passse, et, denique, duodenos caseos» mitteret In Praefecturam pervenientes, angustas fauces intravimus, ac per opacos ambitus in tarrim, versus Ortum progressif in spatiosa aula constitimus, cuius e sublimi tholo fulgidum luminare aeneum pendebat. SufiFes plurimis laudibus nos extulit Quum vero intellexisset nos instructionem omnem intra denos dies ad finem perducturos, facultatem mihi fecit ut postridie arma quoque» quibus expeditionem instaurare, adomareque vellem, pro arbitrio ex armamentario compararem. Epulis peractis, navim e privata SuJQfetis crepîdine conscendimus, ad nostra quisque domicilia reversuri; at Bodmilcar, subito, tanto Gaditx desiderio se captum aiebat, ut solum se in ea pemoctaturum decrevisset Ut interea navigium nostrum iter 8uum per canalem, terram bifariam secantem, insulamque effid. entem, silentioso lapsu sulcabat, Hanno quadam lingua peregrina cantiUare cœpit Animum ad id dadvertens, scisdtabar ab eo» quœnam ea lingua esset. Ionicam eam esse me docuit, mirarique se aiebat, quod eam nescirem. "Quidem/" inquam, "mihi ea plane ignota est In iis enim plagis profecto, raro mihi navigare contigit Usquene tibi quidquam negotii cum loniis est?" \ k.

CUR BODILCAR HANNCMEM ODERIT 17 liei%" mquît  
Hamio» "non praesto est Bodndkary qui in fororem agatur, nec serva hic  
intercst, q/am cantiltaâ mea capiatur." "Quid ais? serva?" attonitus exclamo;  
"ego vero minime putabam fore ut serra tuas cantilenas curet. Estne ipsa  
lonîca?" Hanno nihil, nisi risit, nec mihi respondit; pauHo tamen post,  
sollicitanti mihi cessit, ac totam rem ex ordine patefedt. "Hazael, spado  
ille," pergit Hanno, "bucco bardus, et garrula pica est. Nam quimi eum,  
haud ita pridem, coUoquendi gratia adivissem, nullo negotio ex eo elicui,  
eam servam, drca quam sermo versatur, a quibusdam mercatoribus  
Chaldaicis fuisse praestinatam, primitus vero, e proprio loco natali, ab  
aliquo pirata Tjrrio fuisse raptam, ita ut intégro puellae historia haud fuerit  
res hariolatu admodiun ardua." Tum ego: "Bodmilcari" inquam, "de his  
rébus, ne verbum quidem! Hinc etiam plus mihi cavendum arbitror, ut  
spado, suaque servula in meo gaULO contineantur, alioquin, ut facile patet,  
finem f acinorum nunquam sumus assecuturi. Proinde, nec tu, neque  
Himilco, de hac re ne mu quidem usque eo facietis, donec hospites nostros  
molestissimos m iis terrœ partibus, quo iter instituunt, sibi reddiderimus."  
Uterque eorum se nihil omnino propalaturum disertis verbis confirmavit. Ex  
sua parte Hanno omni vehementia asseveravit si vel verbum sibi super ea re  
exddisset, linguam se sibi extemplo prascisurum esse, atque futurum, ut se  
Horo, Deo silentii ii;gyptiorum pro reUquo vitœ tempore devoturus esset.  
Quum intérim ad domicilia quisque nostrum advenisset, loquels finem f  
ecimus, quod etiam per aliquod tempus publicis offidis tantopere eramus  
obrutî, ut nihil quidquam amplius de his rébus cogitaremus. Post haec  
summam curam et operam textoribus dedi, ut vêla nostra ad amussim  
secundum normas a Dea Tamith traditas texerentur. Curae quoque mihi fuit  
ut restes mes accurate et plecterentur, et picarentur. Providendum etiam  
curavi, ut transira in ordines tam arctos disponderentur, ut haud plus spatii

**The text on this page is estimated to be only 29.79% accurate**

18 PERICLA MAGONIS quam ladtudo manus inter capita  
inférions remigum oïdinis» pedesque superiorum, intercederet Malos  
quoque atque antennis, ultra consuetam stabilitatem, statis intervdlis, loris  
deligari, ac firmari iussi, ac, postremo, navim undique lamims cupreis tegi,  
orasque tegmenti buUis sereis constringL Nunquam antehac naves tam  
praeclarae undis Maris sulmiissae fuerunt. } ^

CAPUT II Astarti Sacra Fiunt Bmvo ante solemnia Veris, quo f  
esto initia navigationis celebrari solebant, quodque festum univers» genti  
sacrum erat, navigia nostra parata in navalibus steterunt, atque spatio trium  
horarum, nulla adversitate interveniente, pro itinere fluctibus  
committebantur. Duae onerariae erant septuaginta duorum cubitorum  
communium (duorum et sexaginta sacrorum) in longitudinem, atque  
septemdecim in latitudinem. Gaulus cum carina ex una planca cedrina,  
solida, septem et sexaginta cubitos erat longus» et viginti latus, tema  
habebat constrata, quatemos cubitos édita, tum a puppi, tum a prora  
sublimiora, ita ut ex aqua sedecim cubitos exsurgeret, sed média navis  
tantum duodenos cubitos promineret, atque, ut dictum est, erat biremis.  
Onerarise autem, ad summum oneratae, ex aequore octo cubitos eminebant.  
Utraque ad centum quinquaginta nautas, et quinquaginta rémiges f erendos  
accommodata erat; verum ego hactenus ducentos nonnonnisi nautas  
conductos habui; parabam nimirum centum milites et sagittarios conducere,  
qui sua portione e commun! quaestu navigii contenti essent. Itaque manus  
gauli pleno erat número; item Gadita suum habebat manunuum  
complementum, septem et triginta hominum; barcarum autem quaeque  
octo. Quoniam hae dus naviculae continuo remulds erant ductandae,  
gubematoribus non egebant; sed in na

20 FESICLA MAGONIS vigiis maioribus duo in singulis eiant  
gubematores b alter in puppi, in prora alter, quibus omnibus Himiko erat  
prmpositus. In f astigio cuiuaque maU corbes abiegni erant aptati, in  
excuUtorum tutamentum. Sessibula remigum in costis fiebant paribus  
interscahniis. Cuncta navigia, postquam f emiminata, picataque sunt, ut  
aspectu Gaditx sinûlia essent, nigro pingebantur, et nibro lineabantur.  
Hanno pro singulis naucleris denchum fedt, in quo nomina manuum sus  
navis, omnis rudentis superaumerarii, cum nomine una, ubi varis dusmodi  
res omdits et assenrats essent, Utteris consignata fuerunt Sngulari curâ  
nxmumentis litterarum cautum erat, ubi quasque arma, cataphractae, vasa  
culinaria, aquaria, caeteraque eius generis reperiri possent Item camae  
lectulive cuiusvis nauts ac remigis, secundum loca, accurate erant  
consignati, nominibusque coram insignitL Diastae sub catasta puppis  
navarcho atque gubernatoribus erant attribut», altéras autem, sub catasta  
prorae, praefectis manûs, militumque datae. In cœteris quoque navibus  
eadem ratio habebaturordinis, praeterquam in gaulo, quem ipse mihi  
elegeram, in qua casteriam contabulari iussi bifariam diviaam, singuliaque  
fenestris coUustratam, in usum spad

ASTABTI SACRA FIUNT 21 Boâmilcar onexariœ Mdcarth,  
siueque subsidiariœ barcse» iussus est prseesse; Dagoni Hasdrubal,  
Sidonius, preeponebatur, Cabiri autem fidd Hamikaris concredebatur,  
alterius Sidonii, qui vir erat admodum peritus, audaxque nauta habebatur. In  
Astarti, navi mea pnetoria, sodetate mihi iumd Hannonem scribam,  
Himilconemy praef ectum gubernatonim; Hannibdem vero Arvadicum,  
quem virum f ortem audacemque cognoveram, pnepositum classiariorum f  
eci. Ab anticoy perinde atque a postico, cuiusque navigii Hannibal genus  
tormenti, suae inventionis, quod scorpioitem appellabat» collocavit singulis  
paribus, quibus, quum res postularet, fre^ quentia tela in hostes  
coniicerentur. Itaque, praeter Cdbiros, qus exigua navis actuaria erat, nec  
nisi binos scorpiones iere\* bat, cseterae quatemala horum tormentonun,  
summae f acnltatis, secum vehebant Totam noctem, postenimque tempus  
ante-meridianm convasandis disponendisque merdbus atque oneribus  
parvulae nostrs classis, in interiori portu iacentis, arduo labore  
expendebamus; ibi et CaMri, ut ipsa quoque suam oneris commeatusque  
portionem reciperet, se nobis adiunxit Circa meridiem, denique, nacti  
sumus temporis spatium, quum liceret nobis cibo, potu, otioque recreari.  
Aliqui nostrum, postridianam prof ectionem anticipantes, sub tentoriis^ in  
margine portus nobis paratis, frugale convivium celebrarunt. Très naucleri,  
praefectus militum, gubemator princeps, modo m^um discumbebant, quum  
sipariun tentorii sublevabatur, adventusque spadonis Hazael nuntiabatur.  
Hoc facto, Hazael, solito gradu suo segni et lasso, comitatus sex servis cum  
corbibus, cistulis et manipulis, intrabat, eius autem in vestigio faber,  
malleum, serram, variaque fabrilia gestans, sequebatur. Foris, candidis  
insidentes asinis, duae mulieres conspiciebantur, una arcte velata, altéra sine  
velamine, cum mitella in vertice capitis, cumque vitta aurea, atque rica  
defluente, candida; quam de bis, birtisque capillis, item de acrioribus vultûs  
lineamentis, facile perspexi gentis ludaicae esse. "Venimus," inquit spado,  
vel absque urbanse salutationis



22 PEKICLA MAGONIS dmulatione, "ad camas nostras occupandas, et ad satcinas nostras disponendas." Hanno iam surrexit, quum ego, brachium dus prefaendens, quaero ex eo, quid negotii sibi sit "Scilicet ut sarcinas eorum disponam/" respondit, sed statim subiungit "nisi tibi, Navarche, secus videatur/" "Sathis tibi erit," respondi ego, "si eo, ubi nime es, loco manseris; habeo aliud quod te agere velim; hoc mimus Himilconi aptius obtinget I, Himilco/" dico huic, ad eum conversus, "^daque opeiam ut sarcinae Hazaelis recte disponantur, et ut res mulierculanim tm proprie obeanf Hausto poculo, nec sine avido versus urceum obtutu, quippe qui in medio nostrum relinquebatur, Himilco attegiâ excessit Hanno vero, qui modo supinus se in sedili incuriosum simulans reclinahat, a me percontatun "Quonam, rogo, me vis negotio defungi?" Tu," aio illi, "ad templum Astartes te confères, sacrificia nostra crastina praeparaturu^ simul quasdam alites, nobiscum in navibus vehendas, comparabis, quae, saevientibus. tempestatibus, situm terrarum nobis indicent Insuper, Suffetem Navalem adibis, eique elenchos nautarum atque onerum exhibebis, prsesertim autem Fiscum Regium visum ibis, eique regesta cunctarum rerum ac rationum praestitues. Num haec omnia tibi non suffident?" "Nihil itaque otii mihi superest," respondet Hanno, ut se proripit, volumine papyri raptim prehenso, confestimque procurrit Mihi quidem per semipatululum aulaeum tentorii prospidenti non videbatur versus fanum, quin potius versus devexa portas cursum flectere; attamen quum sub vesperum revertebatur, offidis rite ac summa fide functum reperi, nec res mihi amplius in mentem rediit Reducem eum quidam fani ministrorum comitabatur, in vertice capitis e cuhnis pahnarum textas caveas f erens. Ipse Hanno minorem caveam eum quatuor columbis rarioris specid tecum ferebat, quarum in pectoribus drri nitidi micabant \*\*}im hœ aviculae," ait iUe, "optima nobis ominentur, aUae

ASTARTI SACRA FIUNT 23 certe nullae id facturas sunt Hae enim rectâ e fano Astartes sunt aUatae, mihique eas ipsa sacerdos porrexit, quae a me sponsionem exegit sic a nobis fore tractandas, ut e» sua praestantia mereantur." Quisque nauderus, quae cuique aves obvenerant, accepit, praeterquam Bodmilcar, qui suas contemptim recusavit "Anne tu aves aspemaris?" quaerit ab eo Hanno, "eccur eae dîsplicent?" "Columbas nolo!" ref ragatur Bodmilcar; "corvi mîhi magis conveniunt, quorum iam satis magnam copiam comparavi." Hamio tergum vertit; sed Himilco, cuius oculos res non effugerat, sic commentatus est: "Pro bona vectorum fortuna, illœ aves non in Melcarth servabimtur. Nam, ut mea f ert opînio, auribus lonicae gemitus turturum, quam grocatus corvorum, raulto erit acceptior." "lomcae?" clamat Bodmilcar pallens, "aisne tu servam illam esse lonicam?" Eodem ipso temporis ptmcto Himilco pugnum meum sub ima Costa sua sensit» quo eum ad saqiora revocaram; qui digito frontem pulsans significare volebat sese iam coUegise. "0 me vecordemr' inquit, ^non lonica ea sed Lydica est" Tum se ad me vertens, quaerebat, utrum recte dixisset. Ego gestu manus annui» existimans futurum ut Bodmilcar conquiescat, qui tamen usque agitabatur, atque quamvis nihil dixerit, pauUo post discessit, aliquid inconditi secum mutiens. Yui eum tergiun vertisse constabat, quum Hanno, qui interea papyros suos versans, alioquin compositus sedem tenebat, surgit, versus ianuam procedit, ac, praeter suam consuetudinem, ritu tam solempni, ac prof unde se inclinabat, ut Himilconem ad cachinnum movisset. i'^Bodmilcar, amicus noster/" sic Hannibal monet, "vir alioquin praeclarus, morosum se quodammodo praebe"Minime quidem gentium; te certiore esse volo," redarguit Hanno per ironiam, "vix quemquam hominem alacriorem, mansuetiorisque eo esse indolis noverim; nihilo tamen secius gratos nos f atis esse oportere arbitror, quod nobis eadem navi vehi non contigif

24 PBICLA MAGONIS Hannibel in aasensum lam tempus  
interea cubitum eundi ada»t lurabat tamen discessuros pocttlum vini haurire  
in testimmiinm spà nostrse cœpti prospère cessuri, quod nobis imminebat;  
nec parum ani\* mo aflfecti, qoi^em petitori, aospitem, fattstamqae inter nos  
noctem precati, yatediximus, ut idaddo recreandi somno, peren\* dinas  
caerimonias oonfirmati suÛremos. Postridiet prima luce» in  
armamentarium me contidi, ubi caeteram mannm, qnamque sumn  
naudermn stipantem, iam paratam reperL Hannihali féliciter contigit  
conctos sagittarios dassiariosque collegisse. Ad quemque nauclerum suas  
adstabat dassicus, tunica cocdnea; tubicen autem militaris, csteris,  
magnitudine tubs, nempe ^terum tantae, prsestabat Milites suos Hannibal  
conspicua disciplina in ordines constituit Primum effecerunt viceni sagittarii  
candidati, cucuUionibus lineis candidis, limbo coriaceo ac buUato cinctis,  
limborum laciniae autem pone dependebant. Hi omnes balteis cocdneis  
cingeItntur» qui gladios, cum capulis ebumeis, f erebant, pharetras autem e  
corio crudo, in coUo, transversum humeros» gestabant, qus bullis cupreis  
erant distinct». Quisque manu arcum Chaldaicum f erebat, quorum  
superiora comua in speciem capitis anserini erant caclata. Hos alii duo  
ordines armatorum exceperunt» vicenum singuli. Hi sutis e lamellis cupreis  
tegebantur. Istis, a laevo, gravior pendebat gladius Chaldaicus, e balteo  
suspensus, a dextro autem pugio, cum ebumeocapulo; in laeva manu  
largiorem parmam gerebant, cuius in medio simulacrum solis e cupro  
fulgido erat eflktum; in altéra autem manu lancea erat cum spiculo sereo,  
gracili et acuto. Capita eonmi cassidibus cupreis refulgebant Hannibal ante  
manipulum suum stabat. Galeam Lydicam cum argentea crista, cocdnea  
pluma decoratam gerebat, simulacrum quoque solis in medio scuto suo  
argenteum erat, idque in orbem undenae stells cingebant Capulum gladii in  
speciem leonis erat cslatum, eiusque caput in culmen eminebat Eodem  
prorsusmodo quo militum sui manipuli, pedes sui cruraque ocrds erant  
munita, qus obstragulis continebantur, calcd vero, more ludaeorum, ab  
anteriori resupini erant. Simul ac me appro

ASTARTI SACRA FIUNT 2S pinquantem con^iexit, gkdium destrinxit» suns autem tubken ter tuba cecinit; quod exemplum ester! excipientes, pariter atque imisono ter cecinere; postea autem naucleri atque gubematores progressif me consalutanmt Nautœ nostri nec galeis, nec scutis, aequè balteis instructi erant, sed infra chitonetas suas genus acinacum gestabant, in capite vero cucuUiones in apicem desinentes, et in cervicem relabentes, quorum similitudines apud Sidonios creberrime visuntur. Hannibal hos quoque in ordines educendos, militarique ordine exercendos auturaabat, propositum tamen mihi minus placebat, satiusque mihi videbatur, ut ii se ad arbitrium diversitarenty quiun mihi persuasum esset, multo facilius, atque commodius, eos in navibus huic disciplinai subiici posse, quum quisque eorum sua nova munera subiturus esset. Hanno et Himilco, qui iussu meo, ad cognoscendum, utrum ad sacra facienda omnia rite parata essent, digressi erant, iam ad nos reverterunt Hos subsequebantur duo bubulci, eximios ducentes buculos, tegetibus purpureis velatos, quorum comua vittis, fasciisque pictis operta, tintinnabulis omabantur, quos motu agitata, lenem tinnitum edebant. Vestigia horum subibat servus meus, qualum malogranatorum in capite ferens, quae mappulâ erant operta, argento acupictâ. Postquam quatemus tubicines nostros Hannibal binis paribus pone suos constituerat» a me indicium se exspectare significavit, ut suos initium incessûs facere iuberet. Itaque, quamprimum signum dederam, eo voce elata mandante, sagittarii, classiariiique, in duplicem ordinem conversi, parique passu in frontem proiressi, ea alacritate ac scientiâ disciplinse gradiebantur, ut omnium commendationem mererentur. Classici acerrimo tubarum clangore primi incedebant; hos sagittarii in paribus excipiebant; horum vestigia ipse Hannibal, suis militibus, ctun hastis fulgentibus in humeris, ad numéros sequentibus, subiit. Mihi locus proximus obtigit, Hannone, Himilconeque comitantibus. Nos servus meus sequebatur, ac, postremo, agmen iUi duo claudebant, qui buculos duos, mox in ara mactandos, ductabant; tum demum quatuor manipuli nautarum, uno agmtne, nuUo certo ordine, sed a suis naucleris et gubematoribus

24 PBICLA MAGONIS HannSMI in aasensum iam tempos  
interea cubitum eundi ada»t lurabat tamen discessuros pocttlum vini haurire  
in testimonium spà nostrse cœpti prospère cessuri, quod nobis imminebat;  
nec parum animo aflfecti, quî^em petitori, aospitem, f attstamqae inter nos  
noctem precati, raleâizimus, ut idaddo recreandi somno, peren\* dinas  
caerimonias oonfirmati suÛremos. Postridie, prima luce» in armamentarium  
me contidi, ubi caeteram mannmm, qnamqne sumn naudermn stipantem, iam  
paratam reperL Hannihali féliciter contigit conctos sagittarios dassiariosque  
coUegisse. Ad quemque nanclerum suus adstabat dassictis, tunîca cocdnea;  
tabicen autem militaris, csteris, magnitudine tubs, nempe alterum tant»,  
prsestabat MiUtes suos Hannibal con^icua disciplina in ordines constituit  
Primum effecerunt viceni sagittarii candidati, cucuUionibus Kneis candidis,  
limbo coriaceo ac buQato cinctis, limborum laciniae autem pone  
dependebant. Hi omnes balteis cocdneis cingeiMmtur, qui gladios, cum  
capuHs ebumets, f erebant, pharetras autem e corio crudo, in coUo,  
transversum humeros, gestabant» qus bullis cupreis erant distinct». Quisque  
manu arcum Chaldaicum ferebat, quorum superiora comua in speciem  
capitis anserini erant cadata. Hos sdii duo ordines armatorum exceperunt,  
vicenum singuli. Hi sutis e lamellis cupreis tegebantur. Istis, a laevo,  
gravior pendebat gladius Chaldaicus, e balteo suspensus, a dextro autem  
pugio, cum ebumeocapulo; in laeva manu largiorem parmam gerebant,  
cuius in medio simulacrum solis e cupro fulgido erat effictum; in altéra  
autem manu lancea erat cum spiculo sereo, gracili et acuto. Capita eonmi  
cassidibus cupreis refulgebant Hannibal ante manipulum suum stabat  
Galeam Lydicam cum argentea crista, cocdnea pluma decoratam gerebat,  
simulacrum quoque solis in medio scuto suo argenteimfi erat, idque in  
orbem undens stells cingebant Capulum gladii in spedem leonis erat  
cadatum, eiusque caput in culmen eminebat Eodem prorsusmodo quo  
militum sui manipuli, pedes sui cruraque ocrds erant munita, quae  
obstragulis continebantur, calcd vero, more ludaeorum, ab anteriori resupini  
erant Simul ac me appro

ASTARTI SACRA FIUNT 2S pinquantem con<sup>^</sup>iexit, gkdium destrinxit, suns autem tubken ter tuba cecinit; quod exemplum casteri excipientes» pariter at\* que unisono ter cecinere; postea autem nauderi atque gubematores progressif me consalutanmt Nautae nostri nec galeis» nec scutis, aequae balteis instructi erant, sed infra chitonetas suas genus acinacum gestabant, in capite vero cuculliones in apicem desinentes, et in cervicem relabentes, quorum similitudines apud Sidonios creberrime visuntur. Hannibal hos quoque in ordines educendos, militarique ordine exercendos autumabat, propositum tamen mihi minus placebat, satiusque mihi videbatur, ut ii se ad arbitrium diversitarent, quum mihi persuasum esset, multo facilius, atque commodius, eos in navibus huic disciplinas subiici posse, quum quisque eorum sua nova munera subiturus esset. Hanno et Himilco, qui iussu meo, ad cognoscendum» utrum ad sacra facienda omnia rite parata essent, digressi erant, iam ad nos reverterunt Hos subsequebantur duo bubulci, eximios ducentes buculos, tegetibus purpureis velatos, quorum comua vittis, fasciisque pictis operta, tintinnabulis omabantur, quos motu agitata, lenem tinnitum edebant. Vestigia horum subibat servus meus, qualium malogranatorum in capite ferens, quos mappulae erant operta, argento acupictae. Postquam quatenus tubicines nostros Hannibal binis paribus pone suos constituerat, a me indicium se expectare significavit, ut suos initium incessus facere iuberet Itaque, quamprimum signum dederam, eo voce elata mandante, sagittarii, classiarii, in duplicem ordinem conversi, parique passu in frontem progressif ea alacritate ac scientia disciplinse gradiebantur, ut omnium commendationem mererentur. Classici acerrimo tubarum clangore primi incedebant; hos sagittarii in paribus excipiebant; horum vestigia ipse Hannibal, suis militibus, ceteri hastis fulgentibus in humeris, ad numeros sequentibus, subiit Mihi locus proximus obtigit, Hannone, Himilconeque comitantibus. Nos servus meus sequebatur, ac, postremo, agmen inter duo clauderent, qui buculos duos, mox in ara mactandos, ductabant; tum demum quatuor manipuli nautarum, uno agmine, nullo certo ordine, sed a suis naucleris et gubernatoribus

26 PERICLA MAGONIS ducti, itabant Hi manipuli novissimas agminis partes effe\* cerunt Vise, quibus procedebamus, utrimque festive omatae erant. Annua et summa festa Melcarth celebrabantur, quae quidem solemnitas indique ingentem populi multitudinem in urbem delliciVebant iEdificia publica, perinde ac privata, ubique, quâ vis patebant, telis, tapetibus, linteisque purpureis, fulvis, viridibus, byssis variorum colorum, item, ingentibus ramis cedrinis, coronis» sertisque adornaata, fluctuantem multitudinem delectabant. Quaeque fenestrae suis nitebant ornamentis. Turbae versus insulam, ubi De Melcarth splendida stabat aedes, catervatim fluebant; nobis tamen appropinquantibus, multitudo in porticus recedens, viam patefecit, unde speculati, alteri ab alteris, qui nos essemus quôtenderemus, quoque munere fingeremur, sciscitabantur. Quum vero intellexissent nos regios esse nautas» et ad sacra Deae Astartes persolvenda ad templum tendere, ut eius tutelam in expeditionem Tartessum mox profecturi efflagitaremus» turba ingenti plausu et acclamatione nos consalutavit. Ym mirabantur nautarum et militum indumenta, armaturam ac disciplinam, item buculos sacrificiales; mulieribus ornatus praefecti, Hannibalis, et incessus militaris, perquam placebant; pueri denique, fulgore armorum, et galeae Hannibalis atque tubarum» item, colorum varietate, miro modo delectabantur; tubarum vero clangor militaris eos ad currendum, consequent dumque agmen incitavit Apud omnes, nullo infitiente, constabat nuquam unquam urbem Phoenicem tam praedaram, tam speditam, tamque opiparam expeditionem, in longinquas oras profecturam, instruxisse. Ubi ordines sycomorum praestereuntes, earum sub umbra ad regiam perveneramus, ingentes populi turbae, quae ibi congregatae processione ad regiam praestolabantur, nobis sua sponte viam patefecerunt, quum regius tubicen, chorusque musicorum, in porticu stantes, concentu nos salutaverunt Tum nimis, a regia deorsum properans, conspidebatur; ac mox cunctis comper\* tum erat eo esse eum missum, ut nos consistere iuberet. Hannibal, proinde, suos frontem sine mora convertere iubet, nauta^

ASTARTI SACRA HUNT 27 autem, sua sponte, idem f adiint, ego intérim cum Hamione et Himîlcone progredior in regionem fenestræ, ubi Rex, more suo, quum populo visui se praeberere vellet, se sistere solebat. Haec autem de auratura, de reticulatis aulaeisque, quibus condecorata erat, facile discemebatur. Interea musici nostri, modulationis regionum musicorum assecuti modum, iis concentu se iimxerunt, nobisque itantibus, ad gressimi accinerunt Hi iidem musicæ modi invicem ab aliis in area regise choris excepti erant. Haud ita multo post Rex sese e fenestra populo visui obtulit. Minjster, laute ac magnifiée indutus, supra caput Régis aulaeum purpureum acupictum, gemmîsque refulgens, servabat, pone quem, coruscantibus cassidibus ac thoracibus custodes persone Régis cemebantur. Rex, nuUa allocutione, me protinus nominatim evocat. Ego primum summa reverentia ad terram usque proclino, tum» brachiis iunctis, coram eo erectus mandata eius excipio. Hoc f ère modo Rex f atus est: "Mago, industria, solertiaque tua» quibus bas res apparavisti, mihi perquam placent. Delector etiam modo, quo nautas tuos comparavisti, militesque gratia Régis Davidis, armorum socii mei, instruxisti. Ab hisce oris te mox in dissitissimae Tartessi littora confères. Dii tutelares te protegant! Hazael tibi litteras, propriâ meâ manu subscriptas tradet, quas tu ad varios principes, f œdere mihi coniunctos, défères; item et volumina papyri eidem concredita sunt, in quibus, quae fieri velim, litteris expressa reperies. Age nunc, sacrificium Divae Astarti tuæ offero. Ego quoque procedam, summoque Numini nostro Melcarth sacra persolvam. At vero in votis mihi est, sacris religionis peractis, me testem prof ectionis vestræ praeberere; et certiolem te esse volo, ulterioribus me f avoribus tibi non defuturum." Auditis verbis regiis,. me coram Rege iterum prostemo, qui discedens, facultatem mihi ad iter proseguendum f ecit, atque procedenti mihi et tubicines ultro accinebant, et multitudo grato animo acclamabat. Vix interea iter flexeramus, quum ingentes portæ regiæ panduntur, innumeraque multitudo populi.



28 PERICLA MAGOM S chorosque tubis, buccinis, tilnîs» âstris, dtharis» fistulîsque condnentium, ducta choragiis, ritu solemni versus insolam profluere ccepit Ibi enim summi Tyriorum Niiminis» Melcartfa, templum magnificum, celsis colimnis innitens stabat Vixdum transgressi eramus aream regise, quum Bodmilcar» incitato gressa, ut me assequatur, properans» arcanoveluti quodam modo me aUoquitur. "Magnum, potensque Numen Dei Melcarth est" ^Ita, profecto/" assentior ego, consiliis eius minime perspectis. ""Magntun, profecto, ihsigneque Tyriorum Numen Melcarth est,\*\* repetit ille. ""Melcarth enim, quam Astarte, ampliores hostias exigit; tantae enim hœ sunt, quam quae Deo Moloch inmiolantur; hodie sdlicet aliquot proies illi immolabuntur." Annui illi quidem, mentem tamen eius necdum perspectam habui; tum, pauHsper haesitabimdu, sic fatun "Toterone ate te impetrare, ut ego, Tyriique mei, tua voluntate, ritui proprii nostri Melcarth interesse possimus?" Non âne gravi perturbatione animi eius consilia cognovi JEgre admodom inteUesd ntunerum agminis nostri sensim dimi\* nutum iri; atque tolerandum esse, ut dignitas nostri ritus, quo Astarten prosequeremur, uUum detrimentum accipiat; nihilo tamen secius, quod haud aliud supererat, invitus illi indulsi. Acclivem interea viam assecuti, qu» ad fastigium ducit, ubi Baaltis-Astartes lucus situs erat, eoque quum ascendere cœpera\* mus, loco iter nobiscum prosequendi, conspicio eum cum tricenis nostrorum nautarum secedentem, participemque fieri illius peculiaris ritus, et videoeiun agmini adiungi, quod pilentum tectum, plumis struthiocamelorum adomatum, auroque refulgens, trahebat Eo pQento vehebantur proies, qu» ut victim» in sacririfido immolandœ erant Ut nostri ad hanc turbam accedebant, magnus clamor, tubarum, cymbaloruraque sonitus audiebantur indicia consalutationis, qua nostros exceperunt ""Quam ego atrocem ritum proies immolandi exhorresco!" inquit Hanno. ""Nec ego aliter," assentior ego; ""at vero, si Moloch et Melcarth id sic postulant, quid aliud superest?"

ASTARTI CACRA nUNT 29 ^^Salvo honore Moloch et  
Mdcarth/' prosequitur ille, ^iure gaudeo» quod Âstarte Sidoniorum ritum  
idgenus sifai non deposcit." Nunc iam semitam ingrediebamur, qu» per  
lucum ad Baal« tis fanum ducebat. iËdituum plerique aberant, ut sacrificio  
in urbe» Dei Melcarth in honorem offerendo, intéressent, nec prassto erant  
nisi seni sacerdotes viri, foeminae autem quatemae. Conspectus templi, ut  
sole oriente, per raram nebulam cemebatur, delectabiUs perquam erat, nec  
sine levi aegritudine animi afficiebatur, qui sibi hinc mox discedendum esse  
senserit. Non tamen diffiteor mihi visum esse oportere eum, qui tam  
delectabilem locum diu incoluisset, sensim relaxatum, atque effoeminatum  
iri, nec eum audacem, ac periculorum appetentem fore; atque mecum  
recolebam memoriam Phoenices, quippe quae expers omnis luxuria futura  
esset, nisi cives eius audaces pericula adiré non dubitassent. Namque opes  
eius mercatus peperit, quiquidem, si dves audaces et intrepidi exercere  
navigationem veriti fuissent, non modo nullae essent, verum et ipsa civitas,  
praeda regionum, littora eius invadentium ac depopulantium, facta fuisset.  
Hanno quoque, haud est dubium, quin eadem meditatus sit, menteque  
eadem tactus secum volverit. "Sic, sane," fatur denique, veluti fructus  
meditationum prof erens, 'Ita quidem, me Castor; etiamsi Pharaon, Melech  
David, Chaldaei, atque Assyrii omnes suas vires et copias in unum conf  
errent, et nos, Phcenices, adorirentur, ipsi naves nostras peteremus, iisque in  
alto occurreremus. Quin etiam si patrie nos extorres f acerent, naves  
pararent, et in Mari Magno nos impeterent, tamen usque nostra vigeret  
dominatio; dum enim Chit« tim, dum Utica, Carthago, Tartessusque  
superfuerint, quo nos recipere fas sit, totus terrarum orbis noster est." "Vera  
hase quidem quodammodo simt," illi assentior, '^ter\* larum orbem nostrum  
esse; verumtam^i nihil prorsus id est, Bisi nostra indomita virtus, quaeid  
peperit NuUi enim nolHS adaufaigendas vidnas civitates duces praeiverunt;  
nulli nobis imperatores victorias atque potestatem retulere, sed nostxis  
i^ropriis virtutibus innixi, ac tutelae nostrorum Numinum confi»,

30 PERICLA MAGONIS terras mariaque peragravimus ignota, atque opes, aliis incognitas conflavimus. Ac nunc demum nemo est qui nos assOire audeat, quin omnes gentes nos honore prosequantur. Nec quisquam iam est ita superbus, ut nostra auxilia flagitare se in\* dignum dbi arbitretur, nec per se tam pollens» ut nostra opéra uti aspemetur. Quisnam, obsecro, materiam Melech Davidi, quis aurum, quis argentum suppeditat? Quis» queseo Pharaon! balsamum, quis gemmas, quis cuprum, quis, denique, plumbum album subministrat? A quo, inquam, Assjrrius requirit purpura, a quo vitrata? a quo ebur? a quo, postremo, acu picta? Quis tandem, onmium rerum, quae luxui omnitun principum, omniumque procerum inserviunt, procurator, proxenetaque est? lure ergo meritoque quisque Tyrius superbiet, quum cuncta hssc pontivagis Sidoniis, principibusque mercatoribus civitatis Phoenices vindicaverit" Tum Himilco, elata mea sententia accensus, rem orsam sic prosequitur : "Magna, prof ecto, merito magna est Tyri gloria. Utinam animus eius ardua audendi nunquam languescat ! Quod quidem ad me attinet, modo gratiis Cabirorum mihi f rui detur, veluti cœlesti dgno, peregrinationum indice, capedulum hoc cacuminatum, chitonetamque hanc tritam, non pro tiara, liliis picta, ac pro chlamyde egregie acupicta, quibus rex Ninive superbit, cambirem !" Interea dum genium nostrae gentis sic sermocinando extollimus, sacerdotes intus aras accenderunt, pelves sacris paratas partim aqua compleverunt, partim vacuas apposuerunt. Hannibal milites suos in fastigio graduum templi, in formam semicirculi statuit, quorum in extremis alis, geminis ordinibus, sagittarii stabant, in medio autem classarii quatemis ordinibus consistebant, spatio pro me et comitibus intermisso. Buculi per posticam ianuam templi ad mactandum perducebantur. Adventus noster sonitu tubarum a nostris tubicinibus significabatur, cui ex interiori modulis fistularum tiliarumque responsum erat Pontifex obviam nobis progressus, sic me allôquitur: "Accédât iam Sidonius Mago, filius Bfaherbalis. Dux ex

ASTARTI SACRA FIUNT 31 peditiois hue se conférât, ut se Deae sistat. Te, tuumque comitatum hue accedere iubeo." Dieto audiens, servis meis eomitantibus, gradus aseendo. A dextro mihi Hanno et Hannibal, a tevo autem Hasdrubal, Hamilear atque Himileo adstant, a tergo eaterva nautarum, remigum, universaeque plebis stipati. Signo ab Hannibale dato, milites hastas, sagittarii areus, ad humeros levant, f ronteque simul eonversa, per fores sedis a latere ingressi, in templo per ordines disponuntur. iSdituus silentium mandat. Facto silentio, "Modum habeto !" idem clamât : "Mago, filius Maherbalis, bono suorum sacra facere paraf Buculi dicto celerius adhibentur, e vestigio mactantur, et in f rusta carpti, in aris adolentur, sacerdotibus ac ministris psallentibus, precesque ad Deam recitantibus. Dam haec geruntur, alter servorum meorum malogranata vulgo dispertitur, eo proposito allata. Mox pontifex, secundum ritum, scapulam alterius victimae mihi offert, cui ego, ut mos postulabat, crumenam cum senis siclis impono. Minister sacro fungens oblatum accipit, ac dum is munificum meum donum praedicat, scribe sacerdotalis nomen meum, sociorumque, praefectorum litteris diligenter consignât cum summa oblatis una, cuncta in regestis templi prodenda. Deinde pontifex pectora hostiarum igni in ara candenti imponit, indeque fumus statim sursum in tholum, versus fenestram rotundam, ascendit. Sidoni Dea ipsa lapis ater est; sed hic, Tyri, simulacrum Deae ipsius Astartes vicem agit. Vultu ad simulacrum De» con versus, sacerdos Divam precibus invocât, et psallendo Deae laudes canit, usque dum cantica alto silentio absorbta sunt. Interea dum sacri ritus et caerimoniae celebrantur, reliquiae tergorum labris maceratae eluebantur, dein magnis lebetibus immersae lixantur, partes autem in culina templi batiUis, aliae autem in luco sacro, sub dio, coquuntur. Nautas nostros minime piget auxilia praebere, nec in accendendis ignibus, cocisque in curandis ahenis opitulari dubitant. Paulo post iterum accedit pontifex, mihique pectus unius hostiarum porrigit Id ego sublatis in altum ambabus manibus

32 FBiaCLA IfAGONIS aman De» simiilacro in sublime  
extoUo» tum pontifid xeddo» qui id ter drcumvertit» quo facto, id Numini  
pro me dicat Eodem ritu et Hanno obit pectore alterius hostiae, nisi quod  
pectus, vice omnium nostrum septies drcumagitur. Quinis sidis, quos iam  
antea sciibœ dedeiam, panes sunt pnestinati; Hamilcar vero, ex parte  
naucclerorum caeterorumque octonos siclos obtulit, partim ut inde vinum  
emeretur, partim ut Deae donum tribueretur. Haec ille rursus publice  
prsedicavit Nos deinde» alter post alterum, ante «imulacrum Deae nosmet  
prostravimus; tum pontif ex brevi atque ultima prece Numen Deae  
invocavit; quo facto» omnes nos laeti, et animo recreati, e templo in sacrum  
luctun contulimus. Postremo, ab Hannibale signo dato, milites» qui in  
templo testes ritutun muti atque immobiles adstiterant» solutis ordinibus»  
quaquaversum discurrerunt» partim nantis se miscuerunt, iisque in parandis  
epulis se\* dulo opem tulerunt. Ego ad truncum patulae cypressi sub umbra  
consedi, Hannone» Hannibale, Gisconeque drcum me provolutis otiabamur,  
dum Himilco opus amphoram figlinam vino complendi administrabat  
Servus meus interea scjrphos apparavit, et super memwm instructam sic  
inorbem disposuit, ut meus, qui in labro caput leonis caelatum ferebat,  
médium locum obtineret, caeterorum scyphis in drcuitu positis. Hannibalis  
8C]rphus cupreus, bracteatus erat, cum scapo» duabusque ansulis, cadato  
opère, in spedem racemi atque florum. ftCnkterio boc persoluto, senrus  
recessit, aed mox cum duobus militibus, grandem lebetem baiulantibus, ut  
ex molimine concussio aereorum suorum thoracum satis dare audiretur.  
Sublato lebetis opexculo, panes ministrabantur discumbentibus e qualis, eo  
proposito allatis; dein cuiusque e balteo cuhros, cochleariaque lignea  
deprompsit, ac, tandem, omnes ad uberes epulas discubuimus. Scyphis iam  
diq)ertitis et oppletis, ego aasorgo, suUatoque neo acypho, ad salutem  
bonamque convivarum f ortunam piopino. Tum, in vicem, Hannibal, scypho  
sublato, sic fatun 'Totus hkce insignîs est, mem patrie urbîs, Arvad,  
genimen, quod se fruentîbus vitam ac Tires împertit; Une intelUgetis, quare  
Ari

ASTAim SACRA FIUNT 33 vad cltiet viriSi ingenio et f  
ortitudine prsedaris." His dictis, •cyphum suum funditus haurit. "Milites  
vero Ârvad/' exdpio ego, ad centurionem conversus, "famam suam atque  
claritatem uberrime meruerunt. — Interim, unquamne tibi per bonam  
fortunam contigit ad littora ludœ pervenisse? Nam cursum nostrum eo nos  
dirigere te non latere arbitror/' 'Ita, Hercle, profecto/' ofFâ usque in ore  
haerente, excipit Hannibal; 'Ipse hic gladius, quem gero, dngulaque  
purpurea in humero, donum est loab, belliducis, consobrinique régis. Ibi  
enim, in pugna ad Gebam, in qua Philistini victi fugatique ad moretum  
fuerunt, ego vicens sagittariis dus prsefuL Nec hoc semel f actum est, ut  
per annum, et amplius, cum copiis Na\* hary, armigeri loab, qui unus erat e  
triginta septem virorum f ortium régis Davidis, in oppido Hamath praesidio  
interessem. Inde mihi revertenti contigit, ut militibus huius nostri  
Hasdrubalis navi vectis praeessem, et hoc ipso eo tempore, quum naves  
Sidoniorum long» ad classem CiUdensem oppugnandam missae essent  
"Recte, me Dius Fidius, memorat," ait Himilco, "famam dus expeditionis  
audivi, quum nos longe, Gadibus aberamus." "Nos vero," inquit Hamilcar,  
"sub iis temporibus Pharaonis in exeidtu stipendia f ecimus, eramusque in  
littoribus JEÛd" opicis, ultra Mare Algosum navigantes. Et quas. Fol, testas,  
in se margaritas celantes, ibi invenire soliti eramus! Insuper et pisces ibi  
non erant rari, qui hominem integrum hauriendo pares essent Nostris sic  
verbigerantibus, qusdam sacerdos e iunioribus ad eos accessit, Hannonique  
manipulum, telâ obvolutum, tradit. "Hoc," inquit illa, "simulacrum Baaltis  
est. Super eo aromata pretiosissima adolui; unguentis idem oblevi  
rarissimis; obtnli id etiam ipsi Deae, qus id propitia acdpere non renuit Tibi,  
Sidonie, nunc id concredo. Utinam simulacrum tibi, cunctisque expeditionis  
huius sodis. Diva adstipulante, bonam, f austam et fortunatam  
peregrinationem reddaf Ddn pontif ex ipse cum simulacris caeterorum  
Deorum bc

34 PERICLA MAGONIS cessit» solo Mekarth dempto» quod Bodmilcar ipse, e templo, quo solus iverat, erat allaturos. Eadem ipsa sacerdos sese viae ad nostias naves comitem obtolit, ut amulacra in ipsa navi, antequam solveremus, lustraret Himilco f acultatem sibi daii flagitavit simulacri Cabirorum ad marginem portas deferendi\* antequam id fidei naucleri con\* crederetur. ^'Quid nunc," interrogo eum, "de tuo voto vicensidofom, uniusque buculi, quod Cabiris feceras?" "IUad/' respondet ipse, "usque eo differendum censui» doncc nebulo ille mihi obviam fiât, qui me uno oculo privavit. Ecquidem minime dubito Deos mihi interea fidem halnturos» nec solutîonem, praesertim in antecessum» exacturos." Interea Hanno suum simulacrum Astartes revelavit, idque utraque manu servans stabat, oculos in eo pascens summa admiratione. Erat autem simulacrum ex alabastro, ternis ordinibusocellorum auratorum e collo pendentium, cacuminatoque capedulo» sub quo comae copiosissimscemebantur. Tota,\*\* inquit Hanno, 'De« mes ego quoque nuncupayi; iUa tamem respondit me tempus opperiri debere, et usque eo perseverare, dum compos propositorum fierem;" atque bis dictis se proclinavit, ac Deae simulacrum deosculatus est Mihi tamen non satis constat, utrum falso mihi persuaserim, certe lenem frondium arborum susurrant, veluti responsum in dus vota, resonare me audivisse mihi videbar. Idem et sacerdos fortasse animadvertit, nam in me renidens, manum suam humero Hannonis leniter admovit, et, \*\*îixsDC vero," inquit, "Navarche Mago, profidscamur!"\* Tempus naves conscendendi iam adest, atque hora iter ingrediendi, ipsa Dea significante, propitia est Âge igitur, procedamusT' "Ad naves! Ad navesT impero ego magna voce; tum me ad templum amvertens, "Vale, Baaltis, cœli ReginaT' înquam, "sub vesperum in Mari Bfagno nos videMs.\*\* Casdde capiti repositâ, Hannibal cantu tubs miUtes nautasQue convocari iubet Hanno atque sacerdos ad idem latusjge^

ASTARTI SACRA FIUNT 35 tun accedunt, Himilco autem  
 simiilacrum Dece f erens, ad alterum comitatus, eo ordine quo venerat,  
 nobiscum, versus portum, per vias, utrimque decoratas, iter flectit. Viæ ad  
 portum ducentes, totusque margo portas, tanta hominum multitudine erat  
 conf erctus, ut arduo nonnisi conatu pervadere possemus. Turbae autem ex  
 omnium gentium varietate videbantur coalescere; nam, praeter indigenas  
 Phœnices, Syri quoque intererant, cum indumentis fimbriatis et clavatis;  
 Chaldari, cum plexis barbis; ludad, cum curtis tunicis, prolongatis calceis,  
 pellibusque pantherarum per humeros transversis. Praetereaet Lydiicum  
 vittatis frontibu^ Egypin, quorum alii tonsis capitibus, alii cum ingentibus  
 c(»ymbi^ Chalybad quoque féroces aspectu, seminudi, ac, tandem, ingentis  
 staturse, roborisque Caucasii in turba versabantur. Plurimse etenim gentes  
 remotissimae ad nostras Phœnidas urbes suos dves del^;are consueverunt,  
 veluti ad medituUium patriamque artium, industrie fabricatorias atque  
 mercatus. Hos inter cemebantur Arabes et Medianita^ qui proceritatem  
 aedificiorum videbantur mirari, nec minus frequentia ac multitudine  
 hominum attoniti stupebant Visi etiam Scythae sunt ex Thogarmate,^  
 quorum crura braccata loris ac fasdis erant drcumligata, et hi tractim  
 incedebant, mirarique videbantur et ingentem hominum concursum,  
 et omnes cmmno equos vectaculaque ex angustis viis abesse. Fragor multi  
 damoris vodf erationis atque cantiknas aéra verberabat, et hoc in  
 diversissimis Unguis. Turbae hominum, humeris, cubitisque pressas, sese  
 confrirando luctabantur, ut capitibus porrectis visum prastereuntium  
 manipulorum caperent. Quisque chorus musicorum aUam, ac mrsus aliam  
 admiratorum turbam nactus erat; quodque sacerdotum praetereuntium  
 cdlegium novam scmtantium et admirantium catervam aUicuit. R^;ias  
 quoque cdiortes cum suis sentis, variis coloribus distinctis, novum  
 spectaculum, admiradonisque f omentum curiosis offerebat Nostri denique  
 dassiarii et promiscui nautae mirum quantum vulgo concursum coodtabant;  
 nosterque progressoi praeter armamentarium turbinis q^edem ref erebat, ut  
 iter no\* L Pan Annenia ; a. 19. .!



36 FBUCLA MAGONIS strum ad reservata spatia in margine portus flectebamus» ubi clasMcmla nostra, puppibus versus terram destinatis, sub praesi\* dio paucorum nautanim parata stabat lam et Bodmilcar atque spado intérim in navim Melcarth advenerunt, et in agea, quae ad puppim ducebat, animoso quodam modo colloquebantur. Simul ac nos adventare vident, colloquendo subito finem f adunt; Bodmilcar sibilo nautas convocat, spado autem me conventum accedit "Omnesne sarcinae tuæ comportât» sunt?^ qusro ex Hazaele. 'Ita sunt»" respondet ille; "at ego perquam moleste f ero camas nostras non in hac maiori navi paratas esse; in hac enim longe ampliori spatio, ampliorique commodo frueremur; tamen id parum ref ert prima quaque statione id mutari poterie hoc et BodmOcari expedire videtur/" "Fleri id nequit," aio ego, "serva regia mihi concredita est, eamque sic manere oportebit Melcarth est oneraria, nec ad nauderum onerarias quidquam de vectoribus attinet. Ne de hac re quidquam amplius! Rectene traditum teneo, tibi a r^:e Utteras pro me esse concreditas?" Ne verbo quidem in responsum prolato, spado dstellam san\* tâlinam mihi tradit, quâ apertâ, pïures philyras papyri intus reperi, varia praecepta pro me complectentes. Quum iam prope signum silentii tuba a me dandum erat, iamque verbum prolaturus eram, quum subito Bodmilcar accurrit, seque in brachia mea coniidt, et, "'Sacrifidum Moloch obtuli," inquit, ^vota Deo mto exsolvi, tibi que iam animum sibi consdum pandere cogor. Veniam tuam, omniumque, si quos consdus, aut invitus, insolentiâ, toneritateque (^enderim, flagito.\*\* Hanno illi incunctanter manum porrigit, certio remque eum fadt, se, quidquid antehac perperam dictum 6u:tumque abs se in simuhatem fuerit, prorsus oblivioni traditurum, in posterum vero eum cm mi humanitate prosecuturum. Ego autem, quum hoê, cseterosque omnes, sic in gratiam rediviasse cemerem, facile annui, gratoque admodum animo vidi nos omnes in amidtiam, pacem, atque concordiam condliatos iter ingressuros. Quisque mteiea nauderus suas nautkorum manus congre

ASTARTI CACRA FIUNT 37 gavit Hannibal, suis ubique dispositis, denos sagittarios, toti\*demque dassiarios, in nostra navi continuit Tum sacerdos su\* um cuique navi Numen solemni ritu per simulacra dispertivit. Priusquam solvissemus, domnasdius noster, cuius sub tecto morati eramus» cum uxore, filioque una, viam sibi per praesidi\* orum ordines fecit, me appellavit: "Amice, Mago/" sic fatur, "'ferre noB poteram, quin ante tuam prof ectionem te iterum convenirem. Ecce tibi placentas, hic autem quasillum uvs passas attuli; prae caeteris autem aliis, ecce binos utres genuini nectaris. Accipe haec, amabo, in signum bonae in te voluntatis. Vale, hominum optime, atque Dii omnes Deaeque prospere te navigare faxint" "'Vale, gubernator eximie/" eloquitur domnaedia, ad Himilconem versa, "'tibi vero ego attuli hunc utrem Byblici, nam probe compertum habebam te nuUum vinum huic antepone/' ^Summas tibi, domnaedia, habeo, reddoque gratias/' grato animo respondet Himilco, "'nam ego, prof ecto, nuUum vinum genimini clarae Phoenices comparandum censeo. Scito, matrona praeclarissima, tui gratissimi muneris me immemorem nunquam futurum; atque, si bene ominato sidere usi fuerimus, largienti\* busque Cabiris, salvi reduces fuerimus, spondeo tibi tali munusculo me ad te rediturum, quod cunctas mulieres Tyrias in invidiam rapturum si Filius coniugum, ephebus senimi-denum annorum, singulari in Hannonem pietate f erebatur, nec facile dissuaderi poterat, ne se socitum itineris adiungeret Is amico f asciculum calamorum scriptoriorum dono tulit; atque hi animo admodum a^^ro alter ab altero divelli patiebantur. In omni hac hominum turba vir quidam intererat, quem summo honore prosequabar. Eius titterarum scientia probe Di\* vina existimabatur. Sacerdos is erat provectissimae astatidis, nomine Sanchoniathon,^ historiographus. Is, quamvis nuUa itinera suscepit, rerum tamen notitiam totius f ere orbis maximam inter aequales consecutus erat Is me his verbis appellavit "'Mago, fili mi," inquit, "'scriba L Anctor Phoenidns; n. 40. •1

38 FERICLA MAGONIS tiras Hanno miinus dbi suscepit Utteris  
cuncta comprehendendit qtdddquid rari, mirabilis, in dissitissimis quas  
visetis orbis parti» bas, et quiddquid usquam comperietis scitu dignum, ad  
me perscribendL Die quidem ingenio daro et alacri est, state tamen  
indomitus, et in ephebis est Si ergo, salvo tuo commodo, Uceat, rogatum te  
esse volo, ut pro tua diUgentia caveris, ut promissis ftare ille ne  
detrectaverif ^Gratum mihi, pater, velim, existimes,'\* respondet Hanno,  
^nihfl quiddquam a me praeteritum iri, ut iuventutis temeritates frœnem et  
compescam. Multis himianitatis offidis erga te haud ignoro me teneri; nec,  
si per vires possim, committere velim, ut prsecepta disciplinas, abs te mihi  
impertita, memoriâ mihi dilabantur. Quamobrem, quantum viribus polleo,  
enitar, ut quaeque memorabilia in nostris orbis partibus mihi innotuerint,  
meâ operâ, ad notitiam Phœnicum perf erre possis, nec me discipulum tanto  
magistro indignum praebebo/' Tum grandaevus Sanchoniathon nobis  
Deorum f avorem efflagitavit Vix hoc peracto, sacerdos Astartes a navibus  
hue pervenit Ut ipsa Hannonem praeteribat, eam dixisse clare ac distincte  
audivi: "Ipsa tam proba est quam formosa." "St!" ille se monebat, "oblivione  
mihi delenda est. Pharaonem fortunatum!"\* Quum ad solvendum cuncta  
parata esse nuntiaretur, tuba ad conscendendum cani iussi, et omnes sedulo  
conscendimus. Primus qui pedem navi admoverat, Gisco fuit, Cabirorum  
gubemator, qui vulgo ut "Gisco Celta" cognoscebatur, vel, et hoc  
saepissime, ut "Gisco Inauritus" memorari consuevit Is navigationi ad  
Rhodanum octies interfuit; in una harum, ut famâ accepimus, uxorem  
Celticam duxit; flavis comis, quae hunc, in suis nativis sylvis usque adhuc  
ezspectabat; alias eum a SicuUs captum, ambasque eius auriculas ab iis  
praecisas esse tradimt Puppim ascendens, capedulo agitato, laetus inclamat  
"Evoe, nautici! omnes nautid praesto estote! Euoe! con\* scendite prindpes  
marium, Astartes soboles, praebete Navarcho aures! TVrii et Sdonii, ad  
mare! ad mare! Navarchum Magonem Dii serventr\*

ASTARTI SACRA FIUNT 39 Nautid intérim ad naves properant; quisque suam conscen\* dit, ac simul ego in catasta puppis locum meum ceperam, parasemum metim e malo Astartea in signum profectionis evoivi, exostram reveUi iussi; tum marrse vi magna prorsum, Uttorifigmitur, naves retrorsum cedmit, ac, tandem aliquando — prof ecti sumus. Cabiri, cum suis binis et vicens remigibus praeiba^ excipit eam Astarte; Dagon vectabat Mdcarth, quae ob nimiam magnitudinem vèla in portu minus apte explicare poterat Classicula nostra laete praeterlabebatur f requentia navigia, crepidinibus hserentia, perinde atque innumeras barcas, lembos, libumas, celocesque, hue et illuc meantes ac vergentes, qus multitudines hominum, quod sacra Melcarth necdum cessarant, in insulam et rétro vectabant. Tubicines nostri usque caneabant; remi nostri salum, velut ad modulum, verrebant, atque voces undique ac\* clamantium spectatorum aéra verberabant. E celsa catasta mea omnium navium tecta facile perspiebam. Hic mihi adstabat Hanno, dum Himilco e prora gubemis^ operam dabat Hannibal classarios sua scuta lateribus navis appendere iussit, eorum autem quisque locimi sibi destinatum tenebat. Hazael quoque, cui nuUa praerogativa obtigerat, in suam privatam casteriam se recepit. Ostitun portus mercatorii, cum suis geminis turribus speculatoriis, praetervecti, f auces penetravimus ad insulam ducentes, ubi multitudo navicularum, aplustribus omatarum morabatur, supra quas, e longinquo aedes Suff etis Navalis eminebant, quarum f astigatus ascensus, multitudine obsessus, tegetibus variis, vexillisque conspicuus, et hinc clare discemebatur. Alias, in média insula, tholum templi Melcarth conspiebam, cuius e simuno culmine fumus cœruleus celsa petere, suffimenta, sine dubitatione, sacrificorum, haud obscure indicarunt Quin, cœlo claro, etiam sonus tubarum et cjrmbalorum, cœterorumque choragii instrumentorum dangor ad aures meas perf erebantur. Gaulus regius, a gaulo suff etis comitatus, intérim nobis occurrit Supra puppim navigii regii catasta eminebat, qus tel. Gubemivmt qui gubemant.

40 FBSICLA IIAGONIS gete, auro argentoque picta, undique obducta, tamquam ex integro metallica, fulgebat. Superficies remonim ebore erant tectae; vèla filis argenteis erant intertexta, acuque picta» cum imaginibus Melcarth, Moloch, atque Astartes, veltim autem in medio, hyadnthini coloris, in imitationem undarum, viridi erat intex\* tum, quarum e medio Astarte, in tutelam pisum contra DagoOi exsurgebat. In confinibus prorae chorus musicorum condnebat, instega autem formosae mulieres, tiarisregni, inonilibusque triplicibus décor», citharis laute pictis modulabantur, aliæ autem taleolas aereas, cimi cirris purpureis ac languido-viridibus, atque tintinnabulis minutulis omatas manibus gerebant, et horum tinnitui accinebant In extrema puppi rex Hiram in soUo reclinatus conspiciebatur. Caput eius mitra, cum insignibus infulisque régis dignitatis integebat, ut apud principes Phoeni\* dos erat solemne; barbam Syrorum more hispidam, in lacertis autem geminas armillas aureas gerebat. Solium eius ex auro vitreatoque factum, micabat. Tergum solii in similitudinem navis cslatum, ancônes autem delphinorum in speciem erant efflkti Duo viri ministrorum officio fungebantur : alter scriba, iunctis brachiis adstabat, alter vero custos sigillL Pone hos servi stabant, quorum alter velabrum regium super caput régis servabat, purpure aureisque fimbriis insigne; alter autem labarum regitum, e sindone purpurea textum, in quo imagines solis, lunæ dimidiatae,^ stellarumque errantium erant filis argenteis expressae, f erebat Suiff êtes se in gaudio Praef ecturse Navalis tenebant, praesidio dncti custodum, quorum cassides Lydicae, scutaque ar. gentea, et suta' solis splendore fulgebant Regio comitatu conspecto, rémiges sistere remos, navesque teneri iussi. Navigatores regii idem facere statueront, suaeque naves pariter substittrunt Servi regii intra momentum temporis exostram ebeninam provehunt, eamque tapetibus pretiosis conf estim constemunt Rex Hiram consurgit, e solio degreditur, in nostram venit stegam, ubi mihi contigit honor eum per meam navim drcumducendl Ostendi illi itaque duplicatas stegas, disL Indgne regni; n. 4L 2. Thorax, metallam quod pectut teglt.

ASTARTI SACRA FIUNT 41 posîtionem mercium et impedimentorum, atque receptacula aquae. Inde, sine comitatu, obibat casterias spadonis, atque servae, postea autem, discessurus, per fiscalem suum bina talenta argent! mihi appendi iussit Rege ad solium regresso, exostrâ révulsa» signo a me dato, centum ac duo et viginti remi nostri sine strepitu aquis merguntur. Tubae canunt, milites, nautae, rémiges conclamant, ego autem magna voce vagio: 'Taie mi Rex! Tyre et Phœnice, valete! Vos autem soboles Astartes, classiarii mei, f accessite prorsum !" Classicula denique nostra céleri lapsu praetervehitur turres, tutamenta ostii portas, quas die-noctuque excubiae tenebant. Postremo, oculos rétro, versus urbem, quae tamquam candicans amphitheatrum, e piano in clivtmi sese attôllebat, angustis viis per intervalla mûltif ariam intersectam; item, versus molem j3avescentis templi Melcarth; deinde, versus grandes aedes PraefecturaeNavalis, supra quas luculenti mûri templi Baaltis eminere videbantur, tum, deinde, supra hœc omnia, iuga Libani in extremo horizonte, verticibus celsi in longinquo livescentibus, ut ea cœU convexa adumbrare videbantur. Istinc ad naves me couerto, ut eas proris aereis spumam saU f erventem sulcabant. CaMri haud aliter quam delphinus, f acili lapsu per undarum cristas f erebatur; Melcarth, iam non vectata, atque Dagon, propriis velis rapiebantur. Vento secundo pulsî, versus Austro-Occasum f erebamur, quare et reliqua vêla pandi iussi onerariarum, dimidiam autem remigum partem remos levare, sese autem quieti tradere praecepi. Ipse quoque consedi, et sic, meditabundus, oculos in aequore pascere coepi. Ac nunc demum iter versus dissita Tartessi littora vere carpsimus.

CAPUTin. Sammai a Custode ServtUx Agnoscitur. Ad praetemavigandum Promontorium Album, sinum ex Ocdduo-Meridiano rectà traiciendum statiii, Tyro ad Septemtriones eius relictâ. Ab Albo navigant! mihi in conspectum ventrum esset promontorium Montis Carmeli; tum, evitando profundas aquas sinus, istinc ad Septemtriones circumflectendo, secundum littora conmiode poteram versus loppam navigare. CaJbiri, prima navis, mille tercenta stadia quatuor et viginti horarum spatio facile emetiendo par era^ at gaulus, utpote qui tempestate ordinariâ semper velis agebatur, magnaue onera vectabat, tantam celeritatem assequi non poterat; haud aliter onerariae. Tamen effeci ut in primis quatuor et viginti horis mille ttadia relinquerem, ita ut iam prioribus horis tribus drcuirem Promontorium Album, cursumque ad Austro-Ocdduum teneni, tub noctem terra e conspectu dispareret Circa mediam noctem Himilco me suscitabat, docebatque nos e regione Promontorii Carmeli versarL Satis daro lumine hmœ tantum quod summum eius cacumen discemere poteram; tum cursum nostrum ad Austrum flectendum iusâ, cavique per signa, ut Mdcarth, collectis velis, remis se concrederet, quod iterum terrs appropinquabamus. Sub primam lucem flabra citiora in conspectum devexorum Palaestins littorum nos compulerunt, atque drca meridiem, e procerioribus turribus nos adversum loppam vergere cognovimus, quod et luci palmarum, atque ficulnearum drcumiacentes prodiderunt Soperato ostio fluvii, qui drdter quadragenis stadiis a por

SAMBIAI AGNOSCrrVR 43 tu se in sintim e£fundit, CaJbiri littus appropinquavit, dnm Mdcarth, duaeque barcas, qutun aquae nimis vadosae essent, cirdter uno stadio et semisse» in alto constiterunt Portus loppœ nullus f ère est; neque emm alveum, nec navalia habet Prope ad littora pauca gurgustia atque mappalia visuntur, inter quae médium f ère locimi obtinet castellum quoddam, e congerie atque maceria, a rege Davide conditum, quum mercaturis cum Phœnicibus viam paravisset» atque loppam portum constituisset, quô betuls cedrique, in Libano succisae, ratibus convectarentur. Quaedam barca Phœnicia, unaque œurnosa navicula iEgyptiaca, cum tutela» caput anserinum ref erente» subtus littus in luto hseserunt; in ipso autem littore nonnuUae scaphas piscatorum ludaeorum mîserabiles iacebant. Hannone et Hannibale mecum accitis, lintre terram petivi, ut centurioni, qui ei leviori praesidio hic loci praserat, honoris causa sisterem. Priusquam tamen longius processissemus, ipse centurio nos visium accessit» comitatus manipulo circa quinûm denûm militum, gladiis, lanceis quadratisque sentis armatorum. Hi linteo erant praedncti, dnguli eorum in latere corio convincti, politoque silice constrictL Comae eorum, in nudis capitibus in minutos cirros erant plexae; in pedibus ac tibîis calceos et vinctas ocreas gesserunt, in humeris autem, more ludaeorum, pelles pantherins erant circumiactae. Centiirio solus gerebat cuprea suta, haud affabre f acta. Simul atque intra paucorum passuum spatium conveneramus, centurionem consalutavi, quod, vicissim, et ipse f ecit, prodiditque se haud ignarum esse me legatum a rege Hiram missum venire. \*Tax sit vobis!" f atur ille, "Quoniam de tuo adventu cer\* tior factus sum, tibi obviam veni, ut tibi, Hierosolyma petenti, comitatum praestarem. Rogo tamen te, atque obsecro, ut in castellum nostrum venire, hospitemque nostri, cuiuscimquemodi convictûs, te praestare ne f astidiveris/" Eâ humanitate exdpi nobis gratum erat, lubenterque comitabamur nostrum hospitem in munitiones, quô per f omicatam turris portam ducebamur. Pervenimus in aulam celsam et spatiosam, unde prospectus patet in mare. Ibi senros tabulatum satis asperum stragulis constemere iussit. Mûri eius lod nullâ



44 PERICLA MA60NIS tectoriâ erant rudes aç nudi, totaque structura oninis artis experts. Aqaa, panis, fici passi» atque caseus erant nostrae frugales dapes, quibus tamen vinum satis potabile addebatur, cuius qui\* dem obtinendi ludaâs, capta ab iis Syriâ, ex Helbon^ & cultas dabatur. Dum epute parabantur, varias inter nos vicissim quaestiones de ipsis nobis, deque regibus nostris agitabamus; simul ta\* men atque cibi apponebantur, praefectus ludæus, os caseo re\* ferciens, edendi exemplum praebebat. Subito, quum me circumspicere animadvertit, sic me affatur. ^0, utique, tu cogitare videris nos Phœnicum dexteritate sificandi non pollere. Vestra arte affabre sciteque res moliendi nos certe destituimur. Memineris tamen nobis et opes, et materias vestras deesse. Nec te praeterire velim hunc misellum nonnisi pagum esse; at vero, es aequo animo, mox cernes fréquentes nostras urbes, aequè ac teta nira antequam Hierosolyma pervenias." "Terra ludaeae," respondet Hannibal, ^mihi quidem haud ignota est iam eam peragravi, eamque fertilem atque opulentam esse perhibere possum; nam ferax ea est olivas, dactylorum, vinique. Nec agricolas vos tantum, sed et bellipotentis esse superbitis. Quaeque gens negotium sibi proprii sectatur. Nos TVrii, atque Sidonii, plerumque cupiditate navigandi flagramus, ac mercatum, omnia audèntes, exercemus, tamen praedicare audeo nos belli quoque artibus florere; sic Arvad nuUo pudore suos belliduces memorabit/" "Sic, sane/" excipit alter, dum mirabundus oculis percurrit arma sutaque Hannibalis, "dubium nullum est, quin milites Phœnicii optime armati sint/" "Est/" inquit ille, "quod tibi dicere possim, quodque titi prorsus novum videbitur. Quamvis vobis exercitus constitutus ntiUus titi, nec quemquam peregrinum ad stipendia admittatis, tamen ego régis vettri stipendia feci. Id autem hunc prope in L NoflMO oppidi DtiDc Altppo ; n. 41. L

SAMBAI AGNOSCrrVR 45 modum evenit — Admodum puer in oppidum Canaan delatus eram in haereditatem filiorum Asher/ ut soboles dus tribûsc reviy iustoque tempore in exercitum vestrum conscriptus fui/ Centurio Iudaicus auditis miro modo delectabatur; surgens, Hannibalem amplexatur, et in pignus amicitiae cyatho vini perfruuntur» qui cyathus mox ad Hannonem» tum ad me cessit "Ego/" inquit ille, "ad tribum Iudae specto» cuius patrimonitun, Hierosolyma profecturi, prsteribimus. Rex quasdam copias proprio sumptu aUt, atque ego centurio e vicenis unus sum. Missus eram hue, ut te advenientem exciperem; equi asinique pro itinere necessarii parati sunt» poterisque, quum libuerit, veluti hac vespérâ, si videbitur, proficisci/" "Hodie id fieri nequit/" respondi, "a navibus enim, antequam redeam, cunctaque in ordinem redigam, abesse non possum. At cras paratus ero/" Quum otium nobis non déesse videretur, quaerit, utrum siIn naves visere liceat; quod» quum Phœnices simus, merces forte nobis vénales sunt, quas ipsi prsestinare liceret. In responsum docui eum» nobis merces, quiun in servitio régis essemus, vénales nullas esse; nec alias res merdmoniales nobiscum tulisse, quam quas erga alimenta necessaria cambire possemus. "Si sic se res habet," subiungit ille, "tibî f ortasse prodesse potero; habemus enim grèges caprarum, habemus balsama, olivas, affatim. Quibuslibet potero aditunentis, tibi adero. Sammai^ ego sum, filius Rehaiae; pater meus in hoc regno latissime cluet/" Assentior itaque ut naves nostras visere possit, quo nos et mox secutus est Dum ego abfui, nautse iam exhibuerunt nonnullas merces piscatoribus in littore, atque pastoribus ibi congregatis, quas merces quisque suo benefido secmn attulerat, et iam arguta negotia inter se agitare cœperunt In stega Mdcarth merces mutatoriae iam evasats erant, atque Hanno céleri manu efficie1. Una e tribnbus ladteomm Aserit» ; n. 44. 2. Nomen viri ; n. 45. k

46 FBSICLA MAGONIS bat elenchum merdum, quas ego libenter missas esse, atque earum, quas, vicissim, comparatas esse vellem. Penu meum, cuius incrementum maxime mihi cordi erat, frumenti copia indigebat, item, duanim amphorarum olei, dolii olivarum, semisse balsami, senum qualorum fici passi, senum qualormn dactylorum, quinquagenûm caseorum; praeterea Bodmilcarem, qui cambiis praeerat, nonnuUas oves, atque hoedos comparare iussi, uti nostri copia camis recētis abundarent, usque dtun in iSJgyptum perveniremus. Âliœ quoque suppetiae comparandœ erant, sed bas a régis Davidis munificentia exspectabam, perinde atque a facultatibus meis, quibus eas res Hierosoljnnis commercari poteram. Concimium ordinem, rationemque rerum in navi disposita\* rum, Sammai summis laudibus ejctulit; et, quoniam omnia psene sibi prorsus nova esse oportebant, vix verba reperire poterat, quibus admirationem suam exprimere posset. Disciplina viroam, perinde ac plenitudo rudentum et copularum, aequus digns sus admirationis causas erant Ad coenam a me invitatus tibenter annuit, et in puppi Astartea sedentibus nobis, ex imo suspirans, exdamabat: "Quanta gloriâ vestram peregrinationem cumulatam esse oportet! Quam praeclarum est divitias, quas maria celant, comparare posse! Hic, in montibus nostris, hirds imperitiores sumus. Fieri subinde potest, ut paucos vicos compilemus, sed leoninam partem prasdae duces sibi vindicant, quae tamen plerumque tenuia et ieiuna sunt, cum lucro comparata, quod vos mercaturâ conflatis/" Ego tamen eum commonefeci, ut intelligeret maiora qua^ dam subesse commoda in mari periclitantibus, quam sunt merae opes, veluti commodum videndi et experiendi mundi miracula. Ita, profecto," annuit iUe, "saepe mercatores vestros Phoenidos narrare audivi de immanibus colubris, ac de insdbus quinquagenos cubitos longis. Audivi fabulas eorum de valUbus, gemmis ref ertis, de f odinis auri argentique nunquam exhaustiendis. Nec ignoro ab iis de gigantibus, deque montibus ignem fumumque vomentibus mira ac stupenda narrarL"

SAMBIÂI AGNOSCrrVR 47 "Nullum dubium," excipio ego, "tu satis intelligis viatoribus aliquid ob exaggerationes concedi debere; tamen prorsos constat peregrinatoribus haud raro miras res sub conspectum cadere/" "Nonne," ultro quaerit ille, "etiam pugnandtun vobis subinde est? Ego vero quoddam pugnandi periculum iam expertus sum; Moabitas etenim atque Philistinos^ propriâ iam manu interfeci. Pugnare scirem iterum; atque, siquando vobis pugnandum esset, libenter vos comitarer. Liceretne vobiscimi ire?" Hannibal humerum Sammai manu contrectans, sic eum alloquitun "Vide sis Centiirio, utrum id serio dicas; nam id fieri posset. Quadragenis etenim tjrronibus sagitariis egeo. Possesne eosdem mihi comparare T\* 'Tossem, profecto!' avide assentitur ille, non sine solito iuramento, "per nomen M,\* Domino Exerdtuum.\*\* "Compara illos igitur," interpono ego, "atque si quadragenos dusmodi fortes, alacresque masculos, militiae aptos comparaveris, sub Hannibale tu ds praseris/' Insuper, additâ poUidatione prasmii novorum sutorum pugioneque chalybaeo, cum capulo ebumeo, animtun eius etiam magis indtavi. "Dii servent regem!" clamât ille, gaudio accensus, dum Hannibal tetus, quod augendarum copiarum suarum consilium etun non f efellit, manus confricabat, atque cum orbe terrarum congredi, regnaque se subigere posse sibi confidebat "Quaecunque régna," nugatur Hanno, "ego subegero, cum incolis unà, e vestigio vendam; auctionabor eos omnes, vendamque licenti optimo, et e proventibus palatium praestinabo meum. Tu, Himilco, mihi eris in podllatorem. Ilirco hortulano pellium caprinarum cura conunititur,' uti proverbitun, tibi non ignotum, docet" At Himilco: "Loco de tuis epulis disserendi," inquit, "satiuserbitror ut animum in nostras advertamus," bisque dictis propius ad mensam accessit, in qua iam dapinatum erat Wix dbos degustare coeperamus, quum nauta, a Bodmilcare 1. Gentes minores Palestine ; n. 46. 2. Amûpotens, Dominos exerdtuom ; n. 47. i

48 PBRICLA MAGONIS missus advenit, qui nuntiaret etiam cuncta iam coemisse. Quærebam ex eo, cur nauclerus ipse in sodtun non venisset. Aliam causam ipse aUegare non posse arbitrabatur, quam quod Bodmilcar spadonem ad secum cœnandtim in Mdcarth invitavisset. Hanno expalltitit '^Spado ille perditus!" mecum mutio, postquam nauta ter\* gum vertit; "'sine dubitatione, aliquid improbi ac noxii molitur; speremus tamen mulieres nullius molimenti participes esse f u\* taras." Hanno tantum quod non actutum ad casteriam promit, quum ianuâ apertâ» ancilla intrat, quam hera sua velata comitatur. "Noli vereri Navarche," inquit illa, "evolet licet accipiter, columbse non eum sequuntur/" ""Numquid ille te sequi iussit?" quaero indignabundus. Tarum instabat," respondet puella» "nos vero maluimus hic manere, nec lubebat in ea atra navi miaiori sedes quærere." His auditis certiore feci puellam recte eam statuuisse, meque Hazaelem severe obiurgaturum» si ad eas bine subripere moliretur. Tum me roganti facile annui, ut in stega, gratiâ aurœ recentioris hauriendœ, libère obambulare possent; sed antequam ipsa se avertisset, Sammai, qui hactenus cum Hannibale de quibusdam rébus militaribus disceptabat, conspicatus vultum eius. exdamat: \*Hiccine tu, Abigail?" 'Tute ipse es, Sammai?" quærit ipsa vicissim, eodem puncto temporis manus prsebent, sibique vicissim in oculos contuentes, singultare cœperunt. Simul ac Sammai sese componere poterat, percontabatur ab ea, qui id factum esset, ut eam navis Phcenicia haberet "An nesdebas," quirit ea vicissim, 'Thilistsos in pagum nostrum Gedor descendisse, me Ascalonem^ rapuisse, denique Tyriis me vendidisse?"\* "Non, Hercle," respondit ille, "hsec omnia prorsus nova L Portât Philiftxomin ; n. 4&

SABOIÂI AGNOSCrrVR 49 mihi sunt. Nam ego in bello, contra regem Tzôbam» in Septemtrione eo tempore occupatus, nec ex eo tempore domi fut" Haud ita multo post Abigail, prisco, solitoque animo Iseto et alacri recuperato» narrare perrexit, quemadmodum se rex Tyri praestinauerit, nunc autem in itinere commissa sit in iCgyptum, veluti cornes yirginis lonicae, quam rex Hiram eodem secum tempore emërat, quamque is Pharaoni in donum mittat Sammai autem, ex sua parte, certiozem eam fecit sibi facultatem esse concessam, ut se socium expeditionis aditngeret, et dolere se aiebat iter in iEgyptum tam brevi finem accepturum; addidit praeterea: "Utinam peregrinatio non minus duratura esset, quam maiorum nostrorum quondam peregrinatio in deserto. Mutuâ hac agnitione motus, puellam, ut paulisper inter nos considëret invitavi; rogavi insuper Hannonem, qui gnarus linguae lonicae erat, ut virginem etiam ad idem faciendum invitaret. Ipsa, gratâ obsequentiâ, in pulvillo sibi apparato consedit Coëna satis iucimdo eventu cessit Sammai et Abigail nos narratione su» anteactoe amicitioe, rerumque in pueritia gestarum, quemadmodum imâ in pascuis suis nativis capras pavissent, oblectavenmt. Facere non poteram quin iis coram animi aegritudinem faterer, quod propediem ipsis iterum secedendum esset "At, fortasse/" inquît Abigail, "Pharao me servare minus curabit, nam mei similes rex Pharao, sine dubitatione, millenas habet En heram meam! ipsa illi mittitur; at, quod ad me atti\* net, me pro certo rel^abit" Sammai constrictis pugnibus, veluti me appellans, me contuetur, %o tamen alio solatio subvenire haud poteram quam memorando mihi videri, puellam, itinere confecto, ab officio heram suam comitandi, absolutum iri. "Praeterea," subnectit Hannibal, "ipsa munere seluta, prorsus sola et derelicta esset Parum referre, quod Hazad tanto nisu eam n»dectare conetur.\*\* i

50 PERICLA MA60NIS Interea Hanno atque virgo Ionica  
 coUoquia inter se texere ccepenmt, et hoc tantâ inter se fiduciâ» ut mihi iam  
 gravius ad ferendum videretur; ut ergo modium rei ponerem, usus  
 occasione^ ubi scyphi complerentur, quaesivi ab Hannone, quoniam ipse  
 psallendi gnarus perhiberetur, utrumne virgini persuadere posset, ut ipso  
 chorago, quoddam carmen nativum praednere vellet Linguae Phœniciæ  
 paucillium gnara, ipsa pro se respondit, se et poste, et libenter veUe, ut  
 cuperem. Citharâ allatâ, et in harmoniam redactâ, ipsa, velamine revulso,  
 vultum nobis exhibebat ângulari gratiâ venustum. Virgo more mulierum  
 Phœnicum erat induta habitu purpureo, argento acupicto, in collo autem  
 monilia trium ordinum aureorum ocelUmim aïïabre factorum. Erat ipsa  
 capite nudo, coma patrie mrire amdnnatâ, a fronte rétro flexâ, et in medio  
 revinctâ. Nos alto silentio circumsedebamus, veluti solo fixi, eiusque mira  
 venu ntate constricti. Primum quam servus meus lychnis in latere navis eo  
 parat)% luarmas adaptasset, virgo Ionica, voce clarâ ac sonorâ quandam  
 cantilenam suse patriae fundere exorsa est Linguae quidem Ionica;  
 familiaritatem mihi nullam esse fateor, tamen, in peregrinationibus meis  
 vagam quandam cognitionem eius comparavi ut %iil\% intelligerem cam  
 bella celebrare a civibus suis longe ab hinc cum Achæis, et contra Priamum,  
 regem Troiae gesta. Ut vox Hun ftubinde in dulcedinem vertiginosam  
 exsurgebat, oculi Sam mai affectibus animi scintillare videbantur, digiti  
 vero HanniUilin rapulum sui gladii tentare. Quin et illi, qui sensum  
 veriKifum n^m n\* {}crant, tamen modulis ad ima cordis capiebantur, tf/|uft  
 tu: vcnuntate eximiâ cantatricis. Finitâ cantilenâ, virgo rxnurrxit, prdciw|uc  
 non aliter quam ipsa Diva Astarte id factura i\*n«urt, pcT undxw  
 prâterlabens, cum gratia retraxit Pr;%t/|unm virgo difte

SAMMÂI A6N0SCITVR 51 perâ hic dicta gestaque sunt,  
Bodnûlcari enimtîetur; equidem nec iUi, nec spadoni fidem habeo/"Nihil  
ref ert," respondet iUe, "quîd Bodmilcar f ecerît Quod ad me attînet,  
promisâs meîs stabo. Modo ^o Tartessxim perveBiam, ibique audacius quid  
agendi f acultatem reperiam. Nec despero quîn nauta usque evadam aptus,  
Navarche mî;" et dum sic loquebatur vox aliquantum rauca clarescere cœpit  
Manus eius tumprehendî, veluti fidem eius confirmaturus. Nescio quo  
pacto, in diem iuvenis mîhi gratior et acceptîor esse cœpit Quum ad  
caeteros reverteram, Sammai sic reperi, quasi in siccum redire mallet  
"Fausta f elixque sit tibi nox, Sammai," alloquor eum, "cras mane iterum  
conveniemus." "Faustam ac placidam tibi precor noctem, mi Navarche,  
vobisque omnibus!" inquît ille in responsum, et quam primum in navi erat,  
clamavit; \*\*Vale Abigail, blanda columba mea, nox tibi fausta et placida  
esto!" "Tibi quoque, agnelle mi!" respondet illi Abigail, pervicax e casteria  
sua prospectans. Eodem ipso tempore spado advenit. "Lurco ille bonis est  
pulmonibus;" contemptim animadvertit praeteriens; "verum ^o dubito utrum  
Pharaoni valde gratum fuerit sua mancipia toti orbi ostentuî exhiberi." "Sic,  
profecto; nec si resciverit eandem lautitiis a Navarcho et scriba eius  
celebratam fuisse," addit Bodmilcar, pede intêrim € pulvillo excutiens  
citharam Hannonis, quam hic casu, discedente virgme lonica, ibi reliquerat.  
"Quae tu hic agitas, mihi perquam ingrata sunt;" respondeo ^o loquete eius  
voce severiori; sed Bodmilcar sermoni meo verbis acrioribus incidit:  
"Hazael, fretus auctoritate régis, de mancipiis ad suum arbitrimn, ut lubet,  
statuet" Verba haec me non parum exasperarunt Ferendiun non erat ut spado  
Syrius, ipse mancipium, suam meœ auctoritati anteponere praesumat,  
meque, hominem liberum, navarchiun Sidonicœ classis, sibi posthabeat.  
Bodmilcarem itaque obtutu rigido et constanti contueor, quod is minus  
videbatur intelligere



52 FBRiCLA MAG0NI8 quid dixerit; 8ed ipse, âmultate quadam mihi obtutum temere reddidit Tum ipse voce elatâ p^git ^luvenca ista Ionica meaquondam fuit, sed nûhi a latronibus erepta erat, qui eam régi vendi\* derunt Rex eam régi Pharaoni in donimi mittit; quum itaque obnitor, quominus donum régis in manus inddat scribae toi^ offido meo satisfacere arbitror/^ Contra, ego, firma voce respondi: "De cunctis his rebu s meum erit hic iudicare. His in navibus auctoritas mea de om« nibus rébus sola valebit; et vœ iUi qui eam in dubiimi vocare ausus fuerit" "Praeclare dictiun!" ads^ulatur Hannibal. '^Disciplina atque obedientia potissima sunt!\*\* Tum sic fadam!" clamât iUe voce raucâ, furore subacto; ego tamen tranquille perinde ac firmiter subiunxL\* "Quin fades quod ego iussero; redibis in tuam navim, nautasque tuos curabis. Ego a die crastino quinos dies abero." Ipse pedes versus navim retraxit, minas et maledicta inter eundum mussans, quœ tamen ego ûocd f ecL Postquam ille discessit, Hazael sic f atun "Nunc vero ego ibo, puellamque eam castigabo." Hoc audito, ut eum a propodto deterrerem, manum illi inîed, sed ipse mihi se eripuit, et iam ad ianuam casterise accessit, quum subito, fortissimis brachiis, Hannibal eumprehendit, ta» tumque eum drcxunvertit "Eho! quod scelus te agitât?" bsdbutit ille, me prius, tum Hannibalem contuitus, qui eum usque prehensum tenebat ESgo brachiis iunctis, oculisque in eum defixis, stabam. "Audir aio ilU, "audi quae dicam! Leges navium Phceniciarumhaesunt 'Quicunqye mandatis navarchi refragari audea^ fane ex antennis ter aquae mergitur/ Tenesne?' Formidine agitated, in assensum ci^t quasstiva. Traeterea,\*\* addidi insup^, "huius rd memento; nec minus alterius I^gis memineris: 'Squis alteri maledicat, is ad malum devindtur, ac flagelUs caeditur, atque quinas et viceaas plagas sosdnet;' etiamne hoc tenesT' heram capite autat ^^^ ^ r

SÂMMÂI AGNOSCrrVR 53 "Nec denique oblîtum iveris,\*'  
ulterius eum moneo, "pueU lam Abigail lingua poUere loquad, me autem  
auribus acutis. Nunc autem, Hannibal f ac eum missum!" Hazael se ad  
casteriam sine verbo contulit Hamiibal se a risu vix continere poterat  
Tandem sic me aflfatun "Eximie factum, Navarche! Optime statuisti! Res ex  
integro fieri praestat. Namque in navi refragari, perinde est ac rebellare in  
castris." Postridie, primo mane, Bodmilcarem acdri iussi. "Bodmikar," emn  
alloquor, "tu vêtus nauta Phœnicius es; fides tibi haberi deberet; at ^o  
vereor, ne spado ille te ab officiis avertat Ipse non diu nobisaun versabitur;  
confido futurum, ut quimti iUe eum mulierculis discesserit, tu ad saniora  
reversurus si^ interea tamen postulo abs te, ut fide interpositâ, mihi  
pollicearis, pacem atque disdpUnam abs te servatum iri." Ipse tentabat  
negare discordiam se f ovisse; mihi tamen verba dari non poterant, nec a  
proposito discessi, vet fidem ultro dandam ex^, quo denique facto, haec  
visiun est mihi eum monere : "Nunc mandata mea animadvertite. Dum ego  
Hierosoljona prof ecturus abfuero, te praef ectiun classis constituo. Hanno  
et Hannibal me comitabuntur; sed Hasdrubal, Hamilcar atque Hiimlco apud  
te manebimt, atque milites tibi praesidio erunt Cordi nobis futurum est, ut  
commeatum in interioribus r^^ comparemus, nec ea de re te sollicitari  
volumus." '\*Sed quid de duabus mulierculis fiet?\*' quaerit ipse. '\*Hoc  
meum erit curare;' respondeo illi, "daboque operam» ut lis in Uttore  
provîdeatur. Nos vero statim vîam ingrediemur; itaque officiis tuis adesto,  
teque bene valere iubeo/' Hannonem igitur atque Hannibalem scapham  
dçgredi iussi, misique servam ciun duobus nantis sarcinas portantibus, qui  
eos comitarentur. Ut Hanno Bodmilcarem praateribat, animadverti htmc  
torvo vultu eum contueri, atque exspuere. Hanno nihil nisi humeros  
quatiebat Priusquam ipse in scapham degressus essem, cavi, ut muliercute  
atque spado in navi altéra in casteriis tuti essent; tum 4uos naut^ del^:avi  
qui post eos res, quibus indigerent, in litl

54 PERICLA MAGONIS tus eveherent Hazael causam  
 comminisci tentabat, ob quam sibi in navi manere Uceret; sed quum me  
 clamare audisset,. "NuUo modor' in scapham nullo ampUus obloquio  
 descendit Omnibus rite peractis, signoque a me dato, duœ scaphae  
 solvuntur. Bodmilcar, in puppi stans, tristi vultu nos prosequebatur, diun  
 Himilco, a latere eius, bono animo atque iucundo nobis yaledicebat. Paucis  
 remorum ductibus ad terram advehebamur. Sammai, morae impatiens, nos  
 praestolabatur, atque puellae Abigail descendenti soUicitus aderat. In  
 aridum egressi, iter profînus versus pagum âectebamus, qui in ficeto, vix ad  
 duos iactus arcus a castello aberat, bonamque cistemam habebat. Ânte  
 domiun,. quae in pago longe optima esse videbatur, duo equi, atque f ère  
 duodeni asini stabant deligati. Equi satis commode erant fraenis atque  
 ephippiis, phalerisque omati, capita autem eorum coccineis reticulis, cum  
 pendulis tintinnabulis fimbriatis, atque coloratis rosulis erant operta, caudae  
 autem coccineis f ascibus in sublime constrictae, ac revinctae. lubae  
 caudaeque asinorum more gentîs, bennâ erant tinctae, atque tam hi, quam  
 equi, loris probe erant instructi. "Domus ista," inquit Sammai, "Bichrii\* est;  
 is imus virormn est, quos comités itineris tibi adiimgi vellem. Ipse iuvenis  
 et fortis est, magnumque habet usum et arcus, et gladii, atque scutL Antea  
 vineœ colendae dabat operam in collibus, estque artis vina producendi  
 longe peritissimus," Eodem ipso tempore Bichri ipse ad nos salutandiun  
 prodiit; ftocium habebat secum alium quendam iuvenem cum muUere. "Hic  
 Barzillai\* est," inquit Sammai, eum sistens, "unus e centurionibus decem,  
 hoec autem sua uxor est, MUcha;^ ipsa soTOT mt amici nostri Bichri,  
 claraque apud nos est ob Uba, quae IpfMi pr^ntantissima facit" Tum  
 Hannibal proponit ut BandUai, suaque uxor, in comitm cypedilionis  
 adoptentur, sed Sammai docebat nos hoc fieri ntm poMic, ut hi ad iter  
 maritimum susdpiendum permoveantur. t, Nnm^nlri; n. 49. X Nomen viri  
 : n. 50. A, Num»n roullriit ; n. 51. v^

SAMBCAI AGNOSCITVR 55 Uniun usque munus supererat, mempe domicilii pro muUerculis reperiendi. Relatum mihi est, domicilium pro illis in turri obtineri posse; item domiun Bichri eis patere, ubi satis prope ad domum Barzillai essent, ut et societate uxoris dus, et praesidio militum fruerentur. Primiun Sammai, ubi intellexit futurum non esse ut muUeres nos Hierosol3mia comitentur, mussare coepit; sed quum perspexisset consiUum meiun esse ut Abigail, cum hera sua unà, ibi, ubi essent, permaneret, sine verbo acquieuit. Demandavi Barzillai, ne cui, praeter spadonem, ullo sub pra^ textu permetteret, ut virginem Ioniam visxim adiret; ipse autem, veluti in fidem, vaginam gladii percussit, se fidem non falsurum. "Ubinam ^o habitabo?" nunc spado quaerit. "Ubicunque videbitur;" respondi illi, "domi Bichri, si Kbeat" "Quid? domi meae?" obtestatur Bichri, "aKquis Syrus Sobanus^ domi meae? Nequaquam, Navarche, pace tua, id habere noUem, nec id fieri poterit." "Eccur non?" indignabimdu3s quærit spado; "num nos S3rri vobis posthabendi sumus?" 'Haud secus. Syri servi simt; rex noster vos ad Sobam, et ad Damascum profligavit; pulices estis, atque canes morticini." "Verum, Hercle, est," Sammai adstipulatur, "Philistœi e Gaza et Ascalon hostes dgni sunt qui superentur, at Syri, horum vel duodenos hast» meœ fixos ipse possem in humero portare." ^'Ha, ha!" risit Hannibal, "Sammai perquam amat iocari; ipse nos sub itinere multis iocis diversitabit" Quœrenti Barzillai, utrum muUeribus ambulandi subinde copia sit, respondi, posse Abigail, quippe quae indigena hic esset, interdiun cum Milcha ambulatum exire; attamen virginem lonicam, usque ad meum reditum domi contineri oportere. Conventum est inter eos, uti sedulo ab iis opéra daretur, ne virgini lonicse ad tempus iucunde agendum quidquam desideraretur, 1. Nomen loci ; pan Syriae ; n. 52. A

**The text on this page is estimated to be only 22.77% accurate**

56 PERICLA HAG

SAMMAI AGNOSCrrVR 57 nec ego, nec Hanno equitare vellemus. Hannibal interea iam alium equum consœnderat, suamque equitandi peritiâ drcum nos discnrsando ac saltitando ostentabat Sarcinas nostras qiiatuor asinis imposuimus; Hanno, duo nautae, meusque servus, caeteris insidebant, Bichri autem, incessui duriori, utpote montanus, assuetus, exploratoris vice, agmen antecedebat

48 FBBICLA MAGONn missus advenit, qui nuntiaret eum cuncta iam coemisse. Quaerebam ex eo, cur nauclerus ipse in sodum non venisset Aliam causam ipse allegare non posse arbitrabatur, quam quod Bod\* milcar spadonem ad secum cœnandiim in Melcarth invitavisset Hanno expalluit. "Spado ille perditus!" mecum mutio, postquam nauta tergum vertit; "sine dubitatione, aliquid improbi ac noxii molitur; speremus tamen mulieres nuUius molimenti participes esse f uturas." Hanno tantum quod non actutum ad casteriam promit, quum ianuâ apertâ, ancilla intrat, quam hera sua velata comitatur. "Noli vereri Navarche," inquitilla, "evolet licet accipiter, columbse non eum sequuntur." "Numquid ille te sequi iussit?" qusero indignabundus. "Tarum instabat," respondet puella, "nos vero maluimus hic manere, nec lubebat in ea atra navi mîiEdori sedes quaerere." His auditis certiozem f ed puellam recte eam statuuisse, meque Hazaelem severe obiurgaturum, si ad eas hinc subripere moliretur. Tum me roganti facile annui, ut in stega, gratiâ aurœ recentioris hauriends, libère obambulare possent; sed antequam ipsa se avertisset, Sammai, qui hactenus eum Hannibale de quibusdam rébus militaribus disceptabat, conspicatus vultum eiuSy exdamat: •TEccine tu, AKgail?" "Tute ipse es, Sammai?" quaerit ipsa vicissim, eodem puncto temporis manus praebeant, sibique vicissim in oculos contuentes, singultare cœperunt. Simul ac Sammai sese componere poterat, percontabatur ab ea, qtu id f actum esset, ut eam navis Phcenicia haberet ^An nesdebas," quaerit ea vidssim, 'Thilistseos in pagum nostrum Gedor descendisse, me Âscalonem^ rapuisse, denique Tyriis me vendidisse?" "Non, Hercle," respondit ille, "hœc omnia prorsus nova L Portas Philiftconun ; n. 4a

SAMMAI AGNOSCrVR 49 mîhi siint. Nam ego in bello, contra regem Tzôbam, in Septemtrione eo tempore occupatus, nec ex eo tempore domi fuL" Haud ita multo post Abigail, prisco, solitoque animo læto et alacri recuperato» narrare perrexit, quemadmodum se rex Tyri praestinauerit, nunc autem in itinere commissa sit in iEgyptnm, veluti cornes yirginis lonicae, quam rex Hiram eodem secum tempore emërat, quamque is Pharaoni in donum mittat Sammai autem, ex sua parte, certiore eam fecit sibi facultatem esse concessam, ut se socium expeditionis adiungeret, et dolere se aiebat iter in iEgyptum tam brevi finem accepturum; addidit praeterea: "Utinam peregrinatio non minus duratura esset, quam maionun nostrorum quondam peregrinatio in deserto. Mutuâ hac agnitione motus, puellam, ut paulisper inter nos considëret invitavi; rogavi insuper Hannonem, qui gnarus linguae lonicae erat, ut virginem etiam ad idem f adendimi invitaret. Ipsa, gratâ obsequentia, in pulvillo sibi apparato consedit Cœna satis iucundo eventu cessit. Sammai et Abigail nos narratione suae anteactae amicitiae, rerumque in pueritia gestarum, quemadmodum imà in pascuis suis nativis capras pavissent, oblectavenmt. Facere non poteram quin iis coram animi segritudinem faterer, quod propediem ipsis iterum secedendum esset "At, fortasse," inquit Abigail, "Pharao me servare minus curabit, nam mei similes rex Pharao, sine dubitatione, millenas habet. En heram meam! ipsa illi mittitur; at, quod ad me atti\* net, me pro certo rel^abit." Sammai constrictis pugnis, veluti me appellans, me contu\* etur, ego tamen alio solatio subvenire haud poteram quam memorando mihi videri, puellam, itinere conf ecto, ab officio heram suam comitandi, absolutum iri. \*Trarterea," subnectit Hannibal, "ipsa munere sduta, prorsus sola et dereUcta esset Parum referre, quod Hazad tanto nisu eam oblectare conetur."



50 PERICLA MA60NIS Intçrea Hanno atque virgo lonica  
coUoquia inter se texere cœperunty et hoc tantâ inter se fiduciâ» ut mihi  
iam gravius ad f erendum videretur; ut ergo modium rei ponerem, usus  
occasione, ubi scyphi complerentur» quaesivi ab Hannone, quum ipse  
psallendi gnarus perhiberetur, utrumne virgini persuadere posset, ut ipso  
choragOy quoddam carmen nativum prasdneret vellet Linguae Phœnidae  
paudliiun gnara, ipsa pro se respondit, se et posse, et libenter velle, ut  
cuperem. Citharâ allatâ, et in harmoniam redactâ, ipsa, velamine reTulsOy  
vultum nobis exhibebat ângulari gratiâ venustum. Virgo more mulienim  
Phœnicum erat induta habitu purpureo, argento acupicto, in coUo autem  
monilia triiim ordinum aureorum ocellorum afifabre factorum. Erat ipsa  
capite nudo, coma patrie more concinnatâ, a fronte rétro flexâ, et in medio  
revinctâ. Nos alto silentio drciunsedebamus, veluti solo fixi, eiusque mira  
venustate constricti. Primimi quam servus meus lychnis in latere navîs eo  
paratis lucemas adaptasset, virgo lonica, voce clarâ ac sonorâ quandam  
cantilenam suae patriae fundere exorsa est Linguae quidem lonicae f  
amiliaritatem mihi nullam esse f ateor, tamen, in peregrinationibus meis  
vagam quandam cognitionem dus comparavi ut satis intelligerem eam bella  
celebrare a civibus suis longe ab hinc cum Achœis, et contra Priamum,  
r^em Troiae gesta. Ut vox eius subinde in dulcedinem vertiginosam  
exsurgebat, oculû Sammai affectibus anhni scintillare videbantur, digiti vero  
Hannibalis capulum sui gladii tentare. Quin et illi, qui sensum verborum  
non ceperant, tamen modulis ad ima cordis capiebantur, aequè ac venustate  
eximiâ cantatricis. Finitâ cantilenâ, virgo exsurrexit, pedesque non aliter  
quam ipsa Diva Astarte id factura esset, per imdas praeterlabens, cum gratia  
retraxit Postquam virgo discesserat, Hanno protinus ad oram navis se  
recepit, ibique stans, animo non parum turbatus, âuctus contuebatur. Quum  
eius suavi conversatione diutius carerem, ad eum accessi, quaesivique ex  
eo, quid rei esset "Nihil quidquam/" respondit, "quod non brevî praetereaf  
'Tibi suaserim,^' moneo eum, ^'nequid ex bis, quœ hac ve

SAMMÂI A6N0SCITVR 51 perâ hic dicta gestaque sunt,  
Bodmilcari enim tueretur, equidem nec illi, nec spadoni fidem habeo." "Nihil  
refert," respondet ille, "quid Bodmilcar fecerit Quod ad me attinet,  
promissis meis stabo. Modo ^o Tartessum perveniam, ibique audacius quid  
agendi facultatem reperiam. Nec despero quin nauta usque evadam aptus,  
Navarche mi;" et dum sic loquebatur vox aliquantum rauca clarescere cœpit  
Manus eius tum prehendi, veluti fidem eius confirmaturus, Nescio quo  
pacto, in diem iuvenis mihi gratior et acceptior esse cœpit Quxmi ad  
caeteros reverteram, Sammai sic reperi, quasi in siccum redire mallet.  
"Fausta felixque â tibi nox, Sammai," alloquor exun, "cras mane iterum  
conveniemus." "Faustam ac placidam tibi precor noctem, mi Navarche,  
vobisque omnibus!" inquit ille in responsum, et quam primum in navi erat,  
clamavit; "Vale Abigail, blanda columba mea, nox tibi fausta et placida  
esto!" "Tibi quoque, agnelle mi!" respondet ilH Abigail, pernix e castris  
sua prospectans. Eodem ipso tempore spado advenit. "Lurco ille bonis est  
pulmonibus;" contemptim animadvertit praeteriens; "verum ego dubito  
utrum Pharaoni valde gratum fuerit sua mancipia toti orbi ostentui  
exhiberi." "Sic, profecto; nec si resciverit eandem lautitiis a Navarcho et  
scriba eius celebratam fuisse," addit Bodmilcar, pede intêrim € pulvillo  
excitans citharam Hannonis, quam hic casu, discedente virgine Ionica, ibi  
reliquerat. "Quae tu hic agitas, mihi perquam ingrata sunt;" respondeo ^0  
loquelae eius voce severiori; sed Bodmilcar sermoni meo verbis acrioribus  
incidit: "Hazaël, fretus auctoritate régis, de mancipiis ad suum arbitrium, ut  
lubet, statuet" Verba haec me non parum exasperarunt Ferendum non erat ut  
spado Syrius, ipse mancipium, suam meae auctoritati antepone praesumat,  
meque, hominem liberum, navarchxun Sidonicae classis, sibi posthabeat  
Bodmilcarem itaque obtutu rigido et constanti contueor, quod is minus  
videbatur intelligere

52 PBRiCLA MAG0NI8 qiiid dixerit; 8ed ipse, amultate quadam  
 mihi obtutum temere reddidit Tum ipse voce elatâ pergit "luvenca ista  
 Ionica meaquondam fuit sed nûhi a latronibus erepta erat, qui eam régi  
 vendi\* derunt Rex eam r^ Pharaoni in donimi mittit; quum itaque obnitor,  
 quominus donmn r^s in manus inddat scribae tui» offido meo satisfacere  
 arbitror/" Contra, ego, firma voce respondi: "De cimctîs his rebus s meimi erit  
 hic iudicare. His in navibus auctoritas mea de omnibus rébus sola valebit; et  
 vœ iUi qui eam in dubiimi vocare ausus fuerit" "Praeclare dictimi!"  
 adstipulatur Hannibal. '^Disciplina at\* que obedientia potissima simto!"  
 Timi sic fadam!" clamât ille voce raucâ, furore subacto; ego tamen  
 tranquille perinde ac firmiter subiunxi: "Quin fades quod ego iussero;  
 redibis in tuam navim, nautasque tuos curabis. Ego a die crastino quinos  
 dies abero/" Ipse pedes versus navim retraxit, minas et maledicta inter  
 eundum mussans, quae tamen %o flocd f ecL Postquam ille discessit,  
 Hazael sic f atur. "Nunc vero ego ibo, puellamque eam castigabo/" Hoc  
 audito, ut eum a propodto deterrerem, manum illi inied, sed ipse mihi se  
 eripuit, et iam ad ianuam casteris accessit, quum subito, fortissimis brachiis,  
 Hannibal eumprehendit, ta» tumque eum drcumvertit "'Eho! quod scelus te  
 agitât?" bsdbutit ille, me prius, tum Hannibalem contuitus, qui eum usque  
 prehensum tenebat ESgo brachiis iunctis, oculisque in eum defixis, stabam.  
 "Audi!" aio ilU, "audi quae dicam! Leges navium Phceniciarumhaesunt  
 'Quicunqye mandatis navarchi refragari audea^ fane ex antennis ter aquae  
 mergitur/ Tenesne?" Formidine agitatus qiado, in asaensum caput quasstiva.  
 'Trsterea," addidi insuper, "huius rd mémento; nec minus alterius I^gis  
 meminervis: 'Siquis alteri maledicat, is ad malum devindtur, ac flagelUs  
 caeditur, atque quinas et viceaas plagas sostinet;' etiamne hoc tenesT"  
 herum capite autat Sv

SÂMMÂI AGNOSCrrVR 53 "Nec denique oblîtum iveris,\*'  
ulterius eum moneo, "pueU lam Abigail lingua poUere loquad, me autem  
auribus acutis. Nunc autem, Hamiibal fac eum missum!" Hazael se ad  
casteriam sine verbo contulit Hamiibal se a risu vix continere poterat  
Tandem sic me affatur. "Eximie fa^ ctum, Navarche! Optime statuisti! Res  
ex integro fieri praestat Namque in navi refragari, perinde est ac rebellare in  
castris." Postridie, primo mane, Bodmilcarem acdri iussi. "Bcdmika/" eum  
alloquor, "tu vêtus nauta Phœnicîus e^ fides tibi haberi deberet; at ^o  
vereor, ne spado ille te ab offidis avertat Ipse non diu nobisaun versabitur;  
confido f utunmi, ut quimti iUe eum mulierculis discesserit, tu ad saniora  
reversurus si^ interea tamen postulo abs te, ut fide interpositâ, mihi  
pollicearis, pacem atque disdplinam abs te servatum iri." Ipsetentabat n^are  
discordiam se fovisse; mihi tamen verba dari non poterant, nec a proposito  
discessi, vet fidem ultro dandam ex^, quo denique facto, haec visimti est  
mihi eimi monere : "Nimc mandata mea animadverte. Dum ^o Hierosolyma  
prof ecturus abfuero, te praef ectiun classis constituo. Hanno et Hannibal  
me comitabuntur; sed Hasdrubal, Hamilcar atque Hiimlco apud te  
manebunt, atque milites tibi prœsidio erunt. Cordi nobis futurum est, ut  
commeatum in interioribus r^^ comparemus, nec ea de re te sollicitari  
volumus." '\*Sed quid de duabus mulierculis fiet?\*' quœrit ipse. '\*Hoc  
meum erit curare;\*' respondeo illi, "daboque operam» ut iis in littore  
provîdeatur. Nos vero statim viam ingredîemur; itaque officiis tuis adesto,  
teque bene valere iubeo." Hannonem igitur atque Hannibalem scapham  
dçgredi iusd, misique servam eum duobus nantis sarcinas portantibus, qui  
eos comitarentur. Ut Hanno Bodmilcarem praeteribat, animad^ verti hunc  
torvo vultu eum contueri, atque exspuere. Hanno nihil nisi hmneros  
quatiebat Priusquam ipse hi scapham degressus essem, cavi, ut mulierculae  
atque spado in navi altéra in casteriis tuti essent; tum 4uos nautas del^avi  
qui post eos res, quibus indigerent, in litl

54 PERICLA MAGONIS tus eveherent Hazael causam  
comminisci tentabat, ob quam sibi in navi manere Uceret; sed quum me  
clamare audisset^ "Nullo modo!" în scapham nullo amplius obloquio  
descendit Omnibus rite peractis, signoque a me dato, duœ scaphae  
solvuntur. Bodmilcar, in puppi stans, tristi vultu nos prosequebatur, dimi  
Himilco, a latere eius, bono animo atque iucundo nobis valedicebat. Paucis  
remorum ductibus ad terram advehebamur. Sammai, morae impatiens, nos  
praestolabatur, atque puellae Abigail descendenti sollicitus aderat. In  
aridxmi egressi, iter protinus versus pagiun flectebamus, qui in ficeto, vix  
ad duos iactus arcûs a castello aberat, bonamque cistemam habebat Ante  
domiun^ quae in pago longe optima esse videbatur, duo equi, atque f ère  
duodeni asini stabant deligati. Equi satis commode erant f raenis atque  
ephippiis, phalerisque omati, capita autem eorum coccineis reticulis, cum  
pendulis tintinnabulis fimbriatis, atque coloratis rosulis erant operta, caudae  
autem coccineis f ascibus in sublime constrictæ, ac revinctae. lubae  
caudaeque asinorum more gentis, bennâ erant tinctae, atque tam hi, quam  
equi, loris probe erant instructi. "Domus ista," inquit Sanmiai, "Bichrii\* est;  
is imus virormn est, quos comités itineris tibi adiimgi vellem. Ipse iuvenis  
et fortis est, magnumque habet usum et arcûs, et gladii, atque scutL Antea  
vineœ colendae dabat operam in collibus, estque artis vina producendi  
longe peritissimus," Eodem ipso tempore Bichri ipse ad nos salutandimti  
prodiit! sodimti habebat secum alium quendam iuvenem cum muliere. "Hic  
BarziUai^ est," inquit Sanunai, e\xm sistens, "imus e centurionibus decem,  
hoc autem sua uxor est, Milcha;^ ipsa soror est amici nostri Bichri,  
claraque apud nos est ob Hba, quœ ipsa praestantissima fadt" Tum Hannibal  
proponit ut Barzillai, suaque uxor, in comités expeditionis adoptentur; sed  
Sammai docebat nos hoc fieri non posse, ut hi ad iter maritimum  
susdpiendimti permoveantur. 1. Nomen Tiri ; n. 49. 2. Nomen Tiri ; n. 50. 3.  
Nomen mnlierit ; n. 51. k

SAMMAI A6N0SCITVR 55 Unum usque munus supererat, mempe domidlii pro mulierculis reperiendi. Relatum mihi est, domicilium pro iUis in turri obtineri posse; item domum Bichri eis patere, ubi satis prope ad domum Barzillai essent, ut et societate uxoris eius, et praesidio militum fnierentur. Primum Sammai, ubi intellexit futurum non esse ut mulieres nos Hierosolsona comitentur, mussare cœpit; sed quum perspexisset consilium meum esse ut Abigail, ciun hera sua unà, ibi, ubi essent, permaneret, sine verbo acquiêvit. Demandavi Barzillai, ne cui, prseter spadonem, ullo sub praetextu permetteret, ut virginem loniam visum adiret; ipse autem, veluti in fidem, vaginam gladii percussit, se fidem non falsurum. "Ubinam ego habitabo?" nunc spado quœrit. "Ubicimque videbitur;" respondi illi, "domi Bichri, si libeat." "Quid? domi meœ?" obtestatur Bichri, "aliquis Syrus Sobanus^ domi meœ? Nequaquam, Navarche, pace tua, id habere noUem, nec id fieri poterit" "Eccur non?" indignabundus quœrît spado; "num nos Syri vobis posthabendi sumus?" "Haud secus. Syri servi sunt; rex noster vos ad Sobam, et ad Damasciun profligavit; pulices estis, atque canes morticini." "Verum, Hercle, est," Sammai adstipulatur, "Philistaei e Gaza et Ascalon hostes digni sunt qui superentur, at Syri, horum vel duodenos hastae meœ fixos ipse possem in humero portare." "Ha, ha!" risit Hannibal, "Sammai perquam amat iocari; ipse nos sub itinere multis iocis diversitabit." Quaerenti Barzillai, utrum mulieribus ambulandi subinde copia sit, respondi, posse Abigail, quippe quae indigena hic esset, înterdum cum Milcha ambulatum exire; attamen virgmem lonicam, usque ad meum reditum domi contineri oportere. Conventum est inter eos, uti sedulo ab iis opéra daretur, ne virgini lonicæ ad tempus iucunde agendum quidquam desideraretur, L Nomen loci ; pars Sjiim ; n. 52.

56 PBRICLA BLACKHOS atque Milcha poUidta est se f acturam, ut illa artenv liba aliaque beUaria parandî, interea discat Itaque cunctis ad tempus rite constitutis» introibamus domum, ut antequam iter ingrederemur» dbo nos reficeremus. Visum mihi etiam est ut satis praesidii coUocaretur, quindenos militum nostrorum miUtibus Barzillai addere, pro quibus ipse domicilia in pago comparaturum se promisit Itaque Hannibal ad accersendos e navi quindedm sagittarios misi^ ego autem eodem nuntio usus, Hamilcarem, quique cum eo erant, de iis cautelis œrtiorem f eci, quibus efficaces obices me posuisse credebam, quominus Bodmilcar cum spadone quidquam molimenti conmiinisd posset. Spado in epulis nostris participare renuit, et ad naves iracundus reversus est Milcha virginem lomcam in proprium domicilium deduxit, sed mox reversa est, secumque liba illa, quorum f ama iuste percrebuerat, tema quibusque accumbentibus secum tulit. Verum Sammai, atque Abigafl, tanta dulcedine omversationis inter se capiebantur, ut suam portionem plane négligèrent, quam Hannibal minime f astidiens, absumpsit Bichri, epulis vix peractis, primûs prodibat visum, utrum equi asinique parati essent; eum, sainte inter nos et Barzillai Michaque utrimque data et reddita, paullo post ipsi sequebamur. Ut per se patet, tempus inter amatores ultimum vale dicendi aequo f ère diutius durabat Ut eram ad meduUam usque Sidonius» magis assuetus iactationi navium, quam subsultibus equorum, equum vivacem, quem ludaeus ille mihi obtulerat, conscendere nolui, et satins existimavi quieto ac securiori asino insidere. Hanno, me suadente, hosinti nostro pannum coccineum donec dédit, uxori autem ego par inaurium ex argento donavi, quibus ipsa perquam delectabatur, pueris autem et puellis munuscula puparum fictilium dedimus, qui sursum deorsumque gremia nostra conserpebant Sammai, qui noyam cataphractam induerat, veterem autem Barzillai donaverat, multum nos morabatur, vd duodedes in domum recursans, frivolis causis praetextis, ut verum propositum, amicae suæ iterum atque iterum valedicendi, celaret, quum demum consilium cepit equum conscendendi, quo

SABfMAI A6N0SCITVR 57 nec ego, nec Hanno equitare  
veUemus. Hannibal interea iam alium equum conscenderat, suamque  
equitandi peritiam drcum nos discursando ac saltitando ostentabat Sarcinas  
nostras quatuor asinis imposuimus; Hanno, duo nautæ, meusque servus,  
estteris insidebant, Bichri autem, incessui duriori, utpote montanus,  
assuetus, exploratoris vice, agmen antecedebat À



CAPUTIV R ex David. PosTQVAM agros, segetibus lætos,  
præteriveramus, in devexa planitie, ubi passim ficeta, luci palmarum,  
arboretaque staturse humilions, quibus ludaea abundat, interspersa vigeabant;  
comasque umbellarum instar propansas habebant, denique montem per  
semitam angustam, terebinthis altematim atque vinetis variantem  
olivetisque, ascendere cœpimus. Via haec, umbris delectabilis, nos ad  
pagum Timnam, in iugo collis sitam perduxit, ubi Sammai nos ad incolam  
quemdam deduxit, qui nobis, iumen\* tisque nostris, hospitium præbuit  
Pagus Tinma non exigua est, sed et nuUo certo ordine posita; septa enim est  
caduds mûris cum duabus portis, duodenisque turribus rotxmdis, domus  
autem unius contignationis sunt singulae, seiunctaeque item simt, atque  
hortulis circumdatæ. Iam hic incredibili multitudine pulicum obrui  
cœpimus, nimiumque quantum examen, quantaque sanguinis appetentiâ nos  
adoriebantur. Ingentes quoque muscarum turbae nos insectabantur, atque  
Hannibal, qui intérim suas cataphractas solverat, ut eo eflicacius se scalpere  
posset, non sine iusta causa adnotabat se arbitrari incolas ludss Beelzebub^  
Deum muscarum, implorare oportere, ut eos a tanta plaga pestium liberaret  
Postridie prætervecti complura anf ractuum prarupta, transscendentesque  
non pauca collium iuga, regionis caeteroquin sat sedulo cultae, in  
conspectum veneramus vallis perquam profundæ, sterilis, atque desertæ. 1.  
Domiot mntammi; Dent nrascaimn abtctor; n. 53.

REX DAVm 59 In saxiis, e quibus et fundus et latera constabant, ossa humana dispersa in sole candicabant. Versus Orientem verticēs montium cernebantur, quorum in uno castellum eminebat, valles autem a Meridie eo acclines in iuga conscendere videbantur. "Ecce Vallis Gigantum!" inquit Bichri, ut baculo, quem manu ferebat, calvariam in terra iacentem convertit "Satis bene cognitam habeo/" respondet Sammai. "Adolescens solebam Benaia esse armiger. Benaia olim e potentissimis viris regis Davidis erat, centurio militum centenarius. Is quodam die leonem in fovea cepit et occidit; alias in pugna singulari gigantom JEgyptim prostravit, atque hac in ipsa valle Rephaim, me sub eo stipendium merente, Philistaeos tanta clade affecimus, ut incolae Asdod ad hunc usque diem nostri vectigales facti fuissent, et usque modo essent." "Eus rei," addit Hannibal, "ipse adeo ego reminiscor. Philistaei ibi, supra, consistentes, a fronte nostra, munitiones per assaultum expugnare conabantur; in dedivi, medio dextrae colle, rex adortus\* eos, ad sua praecipitia ius compulit Acerrimum certamen in valle coortum est; sed intemecio cruentissima in ascensu illius iugis, adversum nos, mittebatur." Ulterius progressis nobis Hannibal demonstrabat in superiori valle triginta palos, quibus rex principes Philistaeorum alligari iussit; partes ossium usque ius hserere cernebantur. "Rex noster optimus est;" fari coepit Sammai; "filius eius Absalom in eum rebellavit, ego tamen in offidio erga Davidem regem perseveravi" "Ego quoque;" inquit Bichri, ac pergit : "tum pugnatum est; in qua pugna ego Othniel, filium Tzib, interfeci: iaculo meo tempora eius uno ictu perfodi; balteus eius e bysso purpureo, quem me gerentem vides, ecce hic est." Sic procedentibus Sammai, Hannibal atque Bichri, passim, ut quaeque res memoratu dignior sese spectantibus offerebat, eventus auscultantibus narraverunt. Quoties vicis atque pagos praeteribamus, incolae animadvertentes nos Phoenices esse, ad nos, munusculis lactis, uvae passae, ficorum, vini, aliisque dbariis, confluebant, socii tamen seditantes, utrum merces haberemus venales. Bichri ubique sedulo explicabat illis nos Hieroso

60 PERICUV BfAGONIS lyma iter fâcere» itaque si merces nostras visere vellent, eo, aut vero loppam, ubi naves constitissent, eos profidsci oportere. Subinde pastores, qui in saltubus eximios grèges caprarum pascebant ad nos accesserunt, nos tamen ab illis nihil praestinavimus, proëterquam aliquot caseos praeclaros, et hos pauds gérais emimus. Hos caseos sub umbra terebinthi edentibus, puellse gelidam e propinquo fonte aquam nobis ministrant, quibus Hanno, in signum grati ob earum humanitatem animi, paucos vitreos ocellos donabat, quibus illae magnopere delectabantur. Paulo ante occasum solis diei secundi in conspectum Hieiosolymorum, urbis munitissimae, in f astigio praecipitis collis positse, pervenimus. Conspectus urbis e longinquo animum miro modo affidt. Lod natura, ubi urbs iacet, editis collibus, et subvexis declivitatibus est iniqua, passim tumulis ac fastigiis interspersa. Mûri albicantes, tectaque innumera, quae inter oliveta, mœnia iunbientia sese exserunt, animos viatorum necessariâ quadam sui admiratione devincunt Viam, qua ex parte torrens Cedron praeterfluit transgressi, qui ubi cursum a via deâectit, sese in deserto visui subdudt, superavimus etiam ultimum coUem olvetis vîrentem, ultimaque praerupta rupium practereuntes, mox viam pavitam ascendere cœpimus, quœ ternis equitibus satis lata patebat Domus hic utrimque lateritiœ erant, earumque hortuli maceriâ argillacea septi erant Interea nox appropinquabat, atque Sammai, qui prorsum quadrupedaverat (Bichri interea ductoris mimus oHens), pro porta amplioris cuiusdani horti nos iam praestolabatur» cuius in medio nitida domus lateritia duarum contignationum ftabat Domus haec sedes erat Irae, ministri régis, cuius spedale munus erat legatos exterarum gentium exdpere, eorumque indigentiis providere. Quamprimum advenimus, servi prodiverunt, ut iu mentis nostris consuierent, nostrasque sarcinas in aedes comportarent. Primum in humile cubicuhim ducebamur, ubi aqua ad lavandos pedes allata est. Paulo post ipse Ira nos salutatum, et ad epulas invitatum venit Nomine meo huic indicatOi causâque itineris patefactâ, litteras régis Hiram ad regem Davidem ostendi Has ipse in signum reverentiae ad caput levavit»

REX DAVID 61 pollicitusque est regem de meo adventu sine se  
morâ certioiem facturum. Epulis ex (Hrdine peractis, dona mea pro rege  
Davîde apparare cœpi. Ânte omnia selegi tuniculam subtemam  
hyadnthinam e sindone iEgyptiaca subtilissîma f actam; tum tunicam  
supemam purpuream, a coUo et a manicis floribus acupictam, atque ex ora  
fimlnîis argenteîs praednctam. His adieci balteum auro argentoque textum,  
quem caput leonis pro fibula aurea, cuius oculî e vitreato f acti erant.  
Balteus hic exemplar erat scitissimî operis fabrilis iEgyptiad, unus e quatuor  
balteis, quos ab artifice nativo in munusculum praestinaueram in  
gratificationem regibus quos me hoc itinere convenire oportebat. Tertium  
denique donum adiunxi argenteum scyphum, cum duabus ansis. Hic in  
speciem calycis basi nitebatur et scapo, cum ornamentis circum cadatis et  
auro inf usis, in f ornam florum atque f ructuum. Haec igitur dona cistulae,  
e ligno santalino ex Ophir imposui, quae magna arte intestinaria aurea ac  
testudinea erat facta. Quum memor essem regem non modo musicâ  
delectari, verum ipsum haud mediocre esse musicum, insuper exquisivi  
harpam trium fidium, ex eodem ' santalino ligno f actam, cirris coloratis,  
itemque aviculâ aureâ, cum rostro hiant, passisque aliSy adomatam.  
Nullum instrumentum musicum, quod huic par esset, extra Phœnicen  
reperiri poterat ; lignum autem ipsum, perinde atque cistulæ, ex Ophir  
importatum erat Harpam autem a Cheles-Baal, Sidonio, comparavi, cui  
eadem a regina terrae Ophir in memoriam delineatarum navium, quae ad  
navigandum altum pares essent, data fuerat Postridie, multo mane, quum Ira  
edoctum me venisset reigem de meo adventu certioiem factum esse,  
quumque dona ei exhibuissem quae régi oblaturus eram, siunmâ  
devinciebatur admiratione, dixitque ea régi acceptissima f utura, atque  
regan magno me videndi desiderio teneri. Duas circiter post horas aliqui  
servi regii vitulum, panes» aliquot caseos, corbem placentarum fidque,  
himeam oUvarum, cadtmique generosissimi vmi ex Helbon ferentes  
advenerunt;, quorum unus, postquam me ut legatum régis Hiram  
eonsalutasset, sic f atur :

**The text on this page is estimated to be only 19.31% accurate**

PERICLA MAGONIS nodum fallor, antequam negotia nostra  
corn eo exsatîs incommodi ab eo acdpiemus." laqaam;" inquit Himilco; 'iain  
^o curabo ne id am fucata ista bellua phis qnam fas sit negotiis lerat, funem  
cîrca cakes sentiet, et capite aquis lit toto ab loppa ad Tartessum usque  
itinere. li i suntus, qui instar a^onun se ludificari perfevero," assentior illi;  
"sed, fortasse, omnia prospeoloch nostrum pnesidium erit, nec Numen  
Astarin alto versaturos, defidet. Si venim me fateri ior circa Hannonis ciun  
Bodmilcare mihi simultalo est" m," excipit Himilco, "decet nos optima  
sperare; ar in oneraiia muneribus tenebitur, nos vero sel operam, ut Hanno  
in aliqua barca officio funinquam "memoras; enitendum nobis profecto erit,  
Itero seiungatur. Quod vero ad postulata huius net, non, Herde, perspicio,  
utnun satius ducendum pro eo in altéra oneraria, utpote spatiosiori, fieri, a  
mea navi, ut eos perpétue sub mais oculia han mandpium. quara spadonem  
istum maie per;m puncto temporis Hanno accedit cum volmnîne nu,  
videbaturque sensum collocutionis nostne peri est?" quaerit Qle.  
"Mandpium atque spadonem t>iscum vectum iri audio. Cura eorum cete  
mihi ïret OfGdum hoc genus semper scribarum esse ea, in studiis magicis  
ego iam non n?".™ n™.™. tiam ego plus quani . quidque illi conci X)."  
>«c ego ostendi ho! magonim inventuro 10 ante oculos poàti ^

**The text on this page is estimated to be only 27.71% accurate**

CUR BODHILCAR HANNONEH ODERIT 15 "Actum itaque est," inquit, "de meis propoatis, eos calligraphiam, rhetoricam. vel quidquid aliud, docendi, oinrtebitque me" ridendo subiungit, "artem meam rationum non excedere." His dictis, papyrum suum evolvit, computumque sumptuum, quanto manupretia nautanim ac remigum steterint, mihî pneponit; item rationes pecunise, pro mercibus, cambio idoneis, erogatoæ, exhibet Intellexi ex eo erogationem hactenus factam, summam, talenti\* auiei, erga quod Rex mille ^clos in antecessum dederat, iam longe excessisse; at vero quum me conducendo mihi demandasset, ut modum sumptibus DuUum statuerem, pollicitusque esset se omiîs iusti æquique di^>endii curam habiturum, nulla soUicitudo me tenebat; quamobrem Hannonem minime dubitabam in regiam mittere, qui rationes exhiberet, atque, insupCT, nova adminicula expeteret. Responsum munificentissimum datum. Interea ego et Himilco haud segnes nos operi dedimus. Latera navium nostrarum e plancis abiegnîs e Senir contabulari, malis quemis instrui, his vero antennas cedrinâs suspendi curavimus. Opus nostmm ex omni parte e voto cessit. Gadita fuit penitus refecta, undique renovata et instructa, tutela, ingens equus, oculis e vitreato\* coruscantibus fuit illustris; latera, super atrum fundum, rubro colore erant distincta, ac, postremo, ab exteriori, duoden» parmœ œneae, rotundis umbonibus cupreis in medio, pendentes utrimque ref ulgebant. Omnibus his ad amussim perfectis, facultatem impetravi ut Gadita, m^no cymbalorum, tympanorum ac buccinarum choro, ad navalia in portu deduceretur. Pro re nata nactus sum a Suffete Nivali vélum nmmiiTenm. nnnni

14 PERICLA MAGONIS "Nisi admodum fallor, antequam negotia nostra cum eo explicuerimas, satis incommodi ab eo accipiemus." "Haudquaquam;" inquit Himilco; "iam ego curabo ne id fiat Antequam fucata ista bellua plus quam fas sit negotiis nostris se ingerat, funem circa cakes sentiet, et capite aquis merso pendeat toto ab Ioppa ad Tartessum usque itinere. Ii profecto non sumus, qui instar asinorum se ludificari perferamus." "Minime vero," assentior illi; "sed, fortasse, omnia prospere cedent; Moloch nostrum praesidium erit, nec Numen Astartes nos iam in alto versaturos, defidet Si verum mefateri oporteat, maior circa Hannonis cum Bodmilcare mihi similitudo est" "Ceterum," excipit Himilco, "debet nos optima sperare; nam Bodmilar in oneraria muneribus tenebitur, nos vero sedulo dabimus operam, ut Hanno in aliqua barca officio fungatur." "Vera," inquam "memoras; enitendum nobis profecto erit, ut alter ab altero seiungatur. Quod vero ad postulata huius spadonis attinet, non, Herede, perspicio, utrum satius ducendum sit cisteriam pro eo in altera oneraria, utpote spatiosiori, fieri, an vero hic, in mea navi, ut eos perpetuo sub meis oculis habeam. Dii tam mandpium, quam spadonem istum male perdant!" Hoc eodem puncto temporis Hanno accedit cum volumine papyri in manu, videbaturque sensum conclusionis nostrae percepisse. "Quid rei est?" quaerit ille. "Mandpium atque spadonem quemdam nobiscum vectum iri audio. Cura eorum certe mihi obvenire deberet Officium hoc genus semper scribarum esse solet Praeterea, in studiis magicis ego iara non parum operae posui; quin etiam ego plus quam magus quisquam calleo horum indolem, quidque illi concupiscant, vel quid aversentur, accurate teneo." Contra haec ego ostendi hos in IEGyptOf quo profecturi erant, satis magorum inventuros, mihi in animo esse, ut iidem perpetuo ante oculos positi sint Tum ille:

CUR BODMILCAR HANNONEM ODERIT 15 "Actum itaque est," inquit, "de meis propositis, eos calligraphiam, rhetoricam, vel quidquid aliud, docendi, oportebitque me" ridendo subirnigit, "artem meam rationum non excedere." His dictis, papyrus suum evolvit, computumque sumptuum, quanto manupretia nautarum ac remigum steterint, mihi praeponit; item rationes pecuniae, pro mercibus, cambio idoneis, erogatae, exhibet. Intellexi ex eo erogationem hactenus factam, summam, talentum aurei, erga quod Rex mille siclos in antecessum dederat, iam longe excessisse; at vero quum me conducendo mihi demandasset, ut modum sumptibus nostrum statuerem, pollicitusque esset se omnis iusti sequique dispendii curam habiturum, nostra sollicitudo me tenebat; quamobrem Hannonem minime dubitabam in regiam mittere, qui rationes exhiberet, atque, insuper, nova adminicula expeteret. Responsum munificentissimum datum. Interea ego et Himilco haud segnes nos operi dedimus. Latera navium nostrarum et planis abiectionis et Senir contabulari, malis quibus instrui, his vero antennas cedrinis suspendi curavimus. Opus nostrum ex omni parte et voto cessit. Gaditana fuit penitus refecta, undique renovata et instructa, tutela, ingens equus, oculis et vitreatis coruscantibus fuit illustris; latera, super atrum fundum, rubro colore erant distincta, ac, postremo, ab exteriori, duodenae Parmae senese, rotundis umbraculis cupreis in medio, pendentes utrimque reflectebant. Omnibus his ad amussim perfectis, facultatem impetravi ut Gaditana, magno cymbalorum, tympanorum ac buccinarum choro, ad navalia in portu deduceretur. Pro re nata nactus sum a Suffete Navali velum purpureum, nonnisi in festis civitatis sollemnibus adhiberi solitum. Duodecim nautae armati, lanceis in manibus, pone aeneas stabant parmas, bini et viceni autem remiges, veluti ad numeros, aequor verrebant, ut navis oloris instar, placida per undas laberetur. Gisco, gabemator, et sua statione in

1. Circiter \$1200; n. 34. 2. Pigmentum metallicum; n. 35.



16 PERICLA MAGOhaS puppi, Hiroilcone e prora dirigente, clavum scite administrabat, ego autem cum Bodmikare, Hannoneque in catasta, ad puppim, locum tenebam. Cuncti nos festive eramus induti, plane consdi fruitionis, ex admiratione multitudinis nautarum, esterseque turbae spectatorum parte voluptatis, quae quidem turba nonmodo littora et crepidines, verum etiam gradus fastigiaque armamentarii stipabat, item Praefectnrae Navalis, et undique pompam nostram navalem acclamando spectabat Ipse quoque Suffes Navalis unus spectatorum fuit Hic enim in mœnianOy supra f omicatam portam, sedebat, quae porta officiosus ingressus erat, unde descensus per gradus ad crepidinem ducebat Âspectu autem Gaditx ita erat delectatus, ut huius officiales ad secum ccenandum invitaret, nantis autem nostris» ad festum parandum, ovem, grandem amphoram vini, duos corbes panum, qualos fïcorum et uvae passas, et, denique, duodenos caseos» mitteret In Praefecturam pervenientes, angustas fauces intravimus, ac per opacos ambitus in tarrim, versus Ortum progressif in spatiosa aula constitimus, cuius e sublimi tholo fulgidum luminare aeneum pendebat. Suffes plurimis laudibus nos extulit Quum vero intellexisset nos instructionem omnem intra denos dies ad finem perducturos, facultatem mihi fecit ut postridie arma quoque, quibus expeditionem instaurare, adomareque vellem, pro arbitrio ex armamentario compararem. Epulis peractis, navim e privata Suffetis crepidine conscendimus, ad nostra quisque domicilia reversuri; at Bodmilcar, subito, tanto Gaditss desiderio se captum aiebat, ut solum se in ea pemoctaturum decrevisset Ut interea navigium nostrum iter suum per canalem, terram bif ariam secantem, insulamque eflScL entem, silentioso lapsu sulcabat, Hanno quadam lingua peregrina cantillare cœpit Ânimum ad id dadvertens, scisdtabar ab eo» quaenam ea lingua esset lonicam eam esse me docuit, mirarique se aiebat, quod eam nescirem. "Equidem," inquam, "mihi ea plane ignota est In iïs enim plagis prof ecto, raro mihi navigare contigit Usquene XM quidquam negotii cum loniis est?"

CUR BODMILCAR HÂNNCH^EM ODERIT 17 "Hem," inquit Haimo, "non praesta est Bodnûkary qaà in furoiemi^;atiir9 nec serva hic interest, qnae^ cantitesà mea caiwatur." "Quîd ais? serva?" attonitus exdamo; "ego vero minime putabam fore ut serva tuas cantilenas curet Estne ipsa Ionica?" Hanno nihil, nisi risit, nec mihi respondit; pauDo tamen post, soUidtanti mihi cessit, ac totam rem ex ordine patefecit. "Hazael, spado ille," pergît Hanno, "bucco bardus, et garrula pica est. Nam quum eum, haud ita pridem, coUoquendi gratia adivissem, nullo negotio ex eo elicui, eam servam, drca quam sermo versatur, a quibusdam mercatoribus Chaldaicis fuisse praestinatam, primitus vero, e proprio loco natali, ab aliquo pirata Tyrio fuisse raptam, ita ut intégra puellae historia haud fuerit res hariolatu admodum ardua." Tum ego: "Bodmilcari" inquam, "de his rébus, ne verbum quidem! Hinc etiam plus mihi cavendum arbitror, ut spado, suaque servula in meo gaULO contineantur, alioquin, ut facile patet, finem fadnorum nunquam sumus assecuturi. Proinde, nec tu, neque Himilco, de hac re ne mu quidem usque eo facietis, donec hospites nostros molestissimos in iis terræ partibus, quo iter instituunt, sibi reddiderimus." Uterque eorum se nihil omnino propalaturum disertis verbis confirmavit. Ex sua parte Hanno omni vehementia asseveravit si vel verbum sibi super ea re exddisset, linguam se sibi extemplo praecisurum esse, atque futurum, ut se Horo, Deo silentii iEgjrptiorum pro reliquo vitæ tempore devoturus esset. Quum intérim ad domicilia quisque nostrum advenisset, laquelae finem fecimus, quod etiam per aliquod tempus publicis offidis tantopere eramus obruti, ut nihil quidquam amplius de his rébus cogitaremus. Post hase summam curam et operam textoribus dedi, ut vèla nostra ad amussûn secimdu[m] normas a Dea Tamith traditas texerentur. Curae quoque mihi fuit ut restes meæ accurate et plecterentur, et picarentur. Providendum etiam curavi, ut transtra in ordines tam arctos disponderentur, ut haud plus spatii

**The text on this page is estimated to be only 24.45% accurate**

18 PERICLA MAGONIS quam latitudo manus inter capita  
inferions remigum ordinis» pedesque saperiorum, interc^eret Bfalos quoque  
atque antennis, ultra consuetam stabilitatem, statis intervallis, loris deUgari,  
ac firmari iussi, ac, postremo, navim undique laminis cuprds tegi, orasque  
tegimenti btdlis aereis constringL Ntinquam antehac naves tam praeclars  
undis Maris Ifagni sabmissae fuerunt

CAPUT II Aetarti Sacra Fiunt Bmvo ante solemnia Veris, quo f  
esto initia navigationis celebrari solebant, quodque festum univers» genti  
sacrum erat, navigia nostra parata in navalibus steterunt, atque spatio trium  
horarum, nulla adversitate interveniente, pro itinere fluctibus  
committebantur. Duae onerariæ erant septuaginta duorum cubitorum  
communium (duorum et sexaginta sacrorum) in longitudinem, atque  
septemdecim in latitudinem. Gaulus cum carina ex una planca cedrina,  
solida, septem et sexaginta cubitos erat longus, et viginti latus, tema  
habebat constrata, quatemus cubitos édita, tum a puppi, tum a prora  
sublimiora, ita ut ex aqua sedecim cubitos exsurgeret, sed média navis  
tantimi duodenos cubitos promîneret, atque, ut dictum est, erat biremis.  
Onerariae autem, ad stunnum oneratæ, ex aequore octo cubitos eminebant.  
Utraque ad centum quinquaginta nautas, et quinquaginta rémiges ferendos  
accommodata erat; verum ego hactenus ducentos nonnonsi nautas  
conductos habui; parabam nimirum centum milites et sagittarios conducere,  
qui sua portione e communi quaestu navigii contenti essent. Itaque manus  
gauli pleno erat número; item Gadita suum habebat manunuiun  
complementum, septem et triginta hominum; barcarum autem quaeque  
octo. Quoniam hae duae naviculae continuo remulds erant ductandae,  
gubematoribus ncm egebant; sed in na

20 PBRICLA MAGONIS vigiis maioribus duo in singulis erant  
 gubernatores instituti: alter in puppi, in prora alter» quibus omnibus  
 Himilco erat praepositus. In fastigio cuiusque mali corbes abiegni erant  
 aptati, in excubitorum tutamentum. Sessibula remigum in costis fiebant  
 paribus interscalmiis. Cuncta navigia, postquam f emiminata, picataque  
 sunt, ut aspectu Gaditx similia essent, nigro pingebantur, et rubro  
 lineabantur. Hanno pro singulis naucleris elenchum fedt, in quo nomina  
 manuum suce navis, omnis rudentis supernumerarii, cum nomine una, ubi  
 varise eiusmodi res condits et asservats essent, Utteris consignata fuerunt.  
 Singulari cura nx>niunentis Utterarum cautum erat, ubi quaeque arma,  
 cataphracts, vasa culinaria, aquaria, coeteraque eius generis reperiri possent  
 Item cannat lectulive cuiusvis nauts ac remigis, secundum loca, accurate  
 erant consignati, nominibusque eorum inagnitL Diaetae sub catasta puppis  
 navarcho atque gubernatoribus erant attributae, alter» autem, sub catasta  
 proree, prsefectis manûs, militumque datae. In ceteris quoque navibus  
 eadem ratio habebaturordinis, praeterquam in gaulo, quem ipse mihi  
 elegeram, in qua casteriam contabulari iussi bifariam divisam, stnguUsque  
 fenestris collustratam, in usum spadonis, servasque r^^ in dus tutela.  
 Hannoni perquam cordi erat ut navibus nomina aptissima tribuerentur.  
 Placuit ei ut oneraria, quae Bodmflcaris suberat potestati, et inter nautas  
 cuius haud pauci servirent Tyrii, nomine Mdcarth, Dd lyriorum, insigniretur.  
 Alteri onerariae nomen Dagonis^ inditum est, ut quasi sub tutela Numinis  
 pisum iU)ud Philistos posita esset; gaulus autem, quem nos eramus  
 consensuri, Astarti, Dese Sidoniorum, cui nos singulari veneratione dediti  
 eramus, sacer esset In hac Numiniun sodetate, utique, ne cogitandum  
 quidem erat, ut GodUa suum priscum nomen servare posset; proinde,  
 Himilcone suadente, tum etiam quod dassis eo duce usura erat, communi  
 consensu, nomen CcJbirortiw? sortita est Bodackmon, autistes Âstartes, pro  
 sua pietate, lummi Numinum simulacris nos donavit, quorum sub tutela  
 quodque navigium esset L Dent PhiUakiaonuii» fliigit "t pi tritç a. 36w 2.  
 DU miQwca apod PtlMfM; UnulUioi: n. S7.

A<sup>^</sup>ARTI SACRA FIUKT 21 Bodmilcàr onenuriœ MélcARTH,  
suseque subsidiariœ barcse» iussus est prsse; Dagoni Hasdrubal,  
Sidonius, prasponebatur» CaMri autem fidd Hamikaris concredebatur,  
alterius Kdonii, qui vir erat admodum peritus» audaxque nauta habebatur.  
In Astarti, navi mea pnetoria, societate mihi iunxi Haiinonem scribam,  
Himilconem, pnfectum gubematonim; Hannibalem vero Arvadicum,  
quem virum fortem audacemque cognoveram, praepositum classiariorum  
fed. Âb antico, perinde atque a postico, cuiusque navigii Hannibal genus  
tormenti, suae inventionis, quod scarpionem appellabab collocavit singulis  
paribus, quibus, quum res postularet, fre> quentia tela in hostes  
coniicerentur. Itaque, praeter Cabiros, quœ exigua navis actuaria erat, nec  
nisi binos scorpiones fère\* bat, cseterae quatemala horum tormentorum,  
summae f acultatia, secum vehebant Totam noctem, posterumque tempus  
ante-meridianum convasandis di\$ponendisque merdbus atque oneribus  
parvulae nostrae dassis, in interiori portu iacentis, arduo labore  
expendebamus; ibi et Cabiri, ut ipsa quoque suam oneris commeatusque  
portionem redperet, se nobis adiunxit Circa meridiem, denique, nacti sumus  
temporis spatium, quum liceret nobis dbo, potu, otioque recreari. Aliqui  
nostrum, postridianam prof ectionem antidpantes, sub tentoriis<sup>^</sup> in margine  
portus nobis paratis, frugale convivium celebrant Très nauderi, praefectus  
militium, gubernator princeps, modo me<sup>^</sup>um discumbebant, quum sipariiun  
tentorii sublevabatur, adventusque spadonis Hazael nuntiabatur. Hoc facto,  
Hazael, solito gradu suo segni et lasso, comitatus sex servis cum corbibus,  
cistulis et manipulis, intrabat, eius autem in vestigio f aber, mallemn,  
serram, variaque f abrilia gestsms, sequebatur. Foris, candidis insidentes  
asinis, duce mulières conspiciebantur, una arcte velata, altéra sine velamine,  
cum mitella in vertice capitis, cumque vitta aurea, atque rica defluente,  
candida; quam de bis, hirtisque capiUis, item de acrioribus vultûs  
lineamentis, facile perspexi gentis ludaicae esse. '<sup>^</sup>enimus," inquitspado, vd  
absque urbanae salutationis

22 PERICLA MAGONIS iinalaticme, "ad camas nostras occupandas, et ad sarcinas nostras disponendas." Hanno iam surrexit, quum ego» brachium dusprehendens, quaero ex eo, quid negotii sibi sit '^Scflicet ut sarrinas eorum disponam/' respondit» sed statim subiungit "nisi tibi, Navarche, secus videatur."" "Satius tibi erit," respondi ego, "sileo, ubi nunc es, loco manseris; habeo aliud quod te agere velim; hoc munus Himilami aptius obtinget I, Himilco/' dico huk» ad eum conversus, "daque operam ut sardnœ Hazaelis recte disponantur, et ut res mulierculanim tui proprie obeanf Hausto poculo, nec sine avido versus urceum obtutu, quippe qui in medio nostrum relinquebatur, Himilco attegii excessit Hanno vero, qui modo supinus se in sedili incuriosum simulans redinabat, a me percontatur "Quonam, rogo» me vis negotio defungi?" Tu," aio illi, "ad templiun Âstartes te confères, sacrificia nostra crastina prseparaturu^ simul quasdam alites, nolnscum in navibus vehendas, comparabis, quse, saevientibus. tempestatibus, situm terrarum nobis indicent Insuper, Suflfetem Navalem adibis, eique elenchos nautarum atque onerum exhibebis, praesertim autem Fiscum Regiium visum ibis, eique regesta cunctarum rerum ac rationum praestitues. Num hsc omnia tibi non suffident?" "Nihfl itaque otii mihi superest,\*\* respondet Ilanno, ut se proripit, volumine papyri raptim prehenso, conf estimque procurrit Mihi quidem per semipatulum aulaeum tentorii pros|ndenti non videbatur versus fanum, quin potius versus devexa portas cursum flectere; attamen quum sub vesperum revertebatur, oflkiis rite ac summa fide functum reperi, nec res mihi amplius in mentem rediit Reducem eiun quidam fani ministrorum comitabatur, in vertice capitis e cufanis pabnarum textas caveas ferens. Ipse Hanno minorem caveam cum quatuor columbis rarioris specid tecum ferebat, quarum in pectoribus drri nitidi micabant \*Vm hae aviculæ," ait ille, "optima nobis ominentur, aUae

ASTARTI SACRA FIUNT 23 certe nulbe id facturée sunt Hae enim rectâ e fano Astartes sunt allatae, mihique eas ipsa sacerdos porrexit, quae a me sponsionem exegit sic a nobis fore tractandas, ut eœ sua praestantia mereantur." Quisque nauderus, quae cuique aves obvenerant, accepit, praeterquam Bodmilcar, qui suas contemptim recusavit "Anne tu aves aspemaris?" quaerit ab eo Hanno, "eccur eae displicent?" "Coliunbas nolol" ref ragatur Bodmilcar; "corvi mihî magis conveniunt quorum iam satis magnam copiam comparavi/" Hanno tergum vertit; sed Himilco, cuius oculos res non effugerat, sic commentatus est: "Pro bona vectorum fortuna, illae aves non in Melcarth servabuntur. Nam, ut mea fert opinio, auribus lonicae gemitus turturum, quam grocatus corvomm, multo erit acception" "lonicae?" clamat Bodmilcar pallens, "aisne tu servam illam esse lonicam?" Eodem ipso temporis puncto Himilco pugnm meum sub ima Costa sua sensit, quo eum ad saqiora revocaram; qui digito frontem pulsans significare volebat sese iam coUegise. "O me vecordem!" inquit, "non lonica ea sed Lydica est." Tum se ad me vertens, quaerebat, utrum recte dixisset. Ego gestu manus annui, existimans futurum ut Bodmilcar conquiescat, qui tamen usque agitabatur, atque quamvis nihil dixerit pauUo post discessit, aliquid inconditi secum mutans. Vix eum tergum vertisse constabat, quum Hanno, qui interea papyxos suos versans, alioquin compositus sedem tenebat, surgit, versus ianuam procedit, ac, praeter suam consuetudinem, ritu tam solemni, ac prof unde se inclinabat, ut Himilconem ad cachinnmn movisset. \* "Bodmilcar, amicus noster/" sic Hannibal monet, "vir alioquin praeclarus, morosum se quodammodo praebet" "Minime quidem gentimn; te certiore esse volo," redarguit Hanno per ironiam, "vix quemquam hominem alacriorem, mansuetiorisque eo esse indolis noverim; nihilo tamen secius gratos nos fatis esse oportere arbitror, quod nobis eadem navi vehi non contigif



24 FBUCXA MAGONB O81UIU01 m usuffimiy subnsit\* lam  
tempuB interea cubitnm eundi adent Imrabat tamen diacessuros pocolom  
vini hauriie in testûnommn 90 nostre cœpti prospère cessori, quod nobis  
imminebat; nec parum ani\* mo afiecti, quî^em petitori, sospitem»  
faœtainqiie inter nos noctem precati, valedbdmos» ut pladdo recreandi  
somno, peren\* dinas caerinumias confinnati satnremns. Postridie, prima  
luce» in armamentarium me contuli, ubi cœteram manum^ qnamciue saum  
naudermn stipantem, iamparatam reperL HannibaK fdidter contigit cunctos  
sagittarios dassiariosque coUegisse. Ad quemque nandermn sans adstabat  
dassicus» tunica cocdnea; tabicen autem militaris, csteris, magnitudine  
tubae» nempe alterum tante» praestabat Milites suos Hannibal conspicua  
disciplina in ordines constituit Primum eflfecerunt vic^ sagittarii candidati,  
cucuUionibus lineis candidis, limbo coriaceo ac bullato cinctis, limborum  
ladniae autem pone dependebant Hi omnes balteis cocdneis dngebantur, qtd  
gladios, cum capuUs ebumeis, f erebant, pharetras autem e corio crudo, in  
coUo, transversum humeros, gestabant, qus bullis cupreis erant distinctae.  
Quisque manu arcum Chaldaicum ferebat, quorum superiora comua in  
spedem capitis anserini erant caelata. Hos dii duo ordines armatorum  
exceperunt» vicieniun singuli. Hi sutis e lamellis cupreis tegebantur. Istis, a  
tevo, gravior pendebat gladius Chaldaicus, e balteo suspensus, a dextro  
autem pugio, cum ebumeo capulo; in laeva manu largiorem parmam  
gerebant, cmus in medio simulacrum solis e cupro fulgido erat effictum; in  
altéra autem manu lancea erat cum spiculo aereo, gracili et acuto. Capita  
eorum cassidibus cuprds refulgebant Hannibal ante manipulum suum stabat  
Galeam Lydicam cum argentea crista, cocdnea pluma decoratam gerebat,  
simulacrum quoque solis in medio scuto suo argentemmn erat, idque in orbem  
undenae stelUe cingebant Capulmn gladii in spedem leonis erat caelatum,  
eiusque caput in culmen eminebat Eodem prorsusmodo quo militum sui  
manipuli, pedes sui cruraque ocreis erant munita, quas obstragulis  
continebantur, calcd vero, more ludaeorum, ab anteriori resupini erant  
Simul ac me appro

ASTÂSn SACRA FIUNT 2S irinquantem conspexit, gladium destrinxit, sut» autem tulncen ter tuba cecinit; quod exemplum casteri excipientes» pariter atque unisono ter cecinere; postea autem naucleri atque gubematores progressif me consalutarunt. Nautœ nostri nec galeis, nec scutis, Beque balteis instructi erant, sed infra chitonetas suas genus adnacum gestabant, in capite vero cuculliones in apicem desînentes, et in cervicem relabentes, quorum similitudines apud Sidonios creberrime visuntur. Hannibal hos quoque in ordines educendos, militarique ordine exercendos autumabat, propositum tamen mihi minus placebaty satiusque mihi videbatur, ut ii se ad arbitrium diversitarent, quum mihi persuasum esset, multo f acilius, atque commodius, eos in navibus huic disciplinas subiici posse, quum quisque eorum sua nova munera subiturus esset. Hanno et Himilco, qui iussu meo, ad cognoscendium, utrum ad sacra facienda omnia rite parata essent, digressi erant, iam ad nos revertenmt Hos subsequebantur duo bubulci, eximios ducentes buculos, tegetibus purpureis velatos, quorum comua vittis, fasciisque pictis operta, tintinnabulis omabantur, quae motu agitata, lenem tinnitum edebant. Vestigia horum subibat servus meus, qualum malogranatorum in capite ferens, quse mappulâ erant operta, argento acupictâ. Postquam quatemus tubicines nostros Hannibal binis paribus pone suos constituerat, a me indicium se exspectare significavity ut suos initium incessûs facere iuberet. Itaque, quamprimiun signum dederam, eo voce elata mandante, sagittarii, classiariiique, in duplicem ordinem conversi, parique passu in frontem progressif ea alacritate ac scientiâ disciplinée gradiebantur, ut omnium commendationem mererentur. Classici acerrîmo tubarum clangore primi incedebant; hos sagittarii in paribus excipiebant; horum vestigia ipse Hannibal, suis militibus, ciun hastis f ulgentibus in humeris, ad numéros sequentibus, subiit Mihi locus proximus obtigit, Hannone, Himilconeque comitantibus. Nos servus meus sequebatur, ac, postremo, agmen iUi duo claudebant, qui buculos duos, mox in ara mactandos, dttctabant; tum demum quatuor manipuli nautarum, uno agmine, nuUo certo ordine, sed a suis naucleris et gubematoribus

26 PEUCLA MA60NI8 ducti, itabant Hi mampuli novissimas agminis partes effe\* cerunt Vis, quibus procedebamus, utrimque festive ornats erant. Annua et somma festa Melcarth celebrabantur, quae quidem solemnities undique ingentem populi multitudinem in urbem àHlicL ebant iGdificia publica, perinde ac privata, ubique, quâ viœ patebant, telis, tapetibus, linteisque purpureis, fulvis, viridibus, byssis variorum colorum, item, ingentibus ramis cedrinis, coronis| sertisque adornata, fluctuantem multitudinem delectabant Quaeque fenestrae suis nitebant ornamentis. Turbx versus insulam, ubi Dei Melcarth splendida stabat aedes, catervatim Auebant; nobis tamen appropinquantibus, multitudo in porticus recedens, viam patefedit, unde speculati, alteri ab alteris, qui nos essemus quò tenderemus, quoque munere fungeremur, sciscitabantur. Quum vero inteUexissent nos regios esse nautas, et ad sacra Deae Astartes persolvenda ad templum tendere, ut eius tutelam in expeditionem Tartessum mox profecturi efilagitaremus, turba ingenti plausu et acclamatione nos consalutavit. Viri mirabantur nautarum et militum indumenta, armaturam aie disciplinam, item buculos sacrificiales; mulieribus omatus praeffecti, Hannibalis, et incessus militaris, perquam placebant; pueri, denique, fulgore armorum, et galeae Hannibalis atque tubarum, item, colonum varietate, miro modo delectabantur, tubarum vero clangor militaris eos ad currendum, consequen\* dumque agmen incitavit Àpud omnes, nullo infitiente, constabat nullam unquam urbem Phoenicidam tam praedaram, tam speditam, tamque opiparam expeditionem, in longinquas oras profecturam, instruxisse. Ubi ordines sycomorum praetereuntes, earum sub lunbra ad regiam perveneramus, ingentes populi turbx, qui ibi congregatœ processioem regiam praestolabantur, nobis sua sponte viam patefecerunt, quum regius tubicen, chorusque musicorum, in porticu stantes, concentu nos salutaverunt Tum nuntius, a régla deorsum properans, conspidebatur, ac mox cunctis compertum erat eo esse eun missum, ut nos consistere iuberet Hannibal, proinde, suos frontem sine mora convertere iubet, nautae

ASTARn SACRA nUNT 27 autem, sua sponte, idem f aciunt, ego intérim cum Hamione et Himilcone progrediōr in regionem fenestrae, ubi Rex, more suo, quum populo visui se præbere vellet, se sistere solebat Haec autem de auratura, de reticulatis aulaeisque, quibus condecorata erat facile discemebatur. Interea musici nostri, modulationis regionum mudconmi assecuti modum, iis concentu se imixenmt, nobisque itantibus, ad gressum accinerunt. Hi iidem musicae modi invicem ab aliis in area régis choris excepti erant. Haud ita multo post Rex sese e f enestra populo visui obtulit Minjster, laute ac magnifiée indutus, supra caput Régis aulsetun purpuremn acupictmn, gemmisque refulgens, servabat, pone quem, coruscantibus cassidibus ac thoracibus custodes persone Régis cemebantur. Rex, nulla allocutione, me protinus nominatim evocat. Ego primum summa reverentia ad terram usque proclino, tum, brachiis iunctis, coram eo erectus mandata eius exdpio. Hoc f ère modo Rex f atus est: "Mago, industria, solertiaque tua, quibus bas res apparavisti, mihi perquam placent. Delector etiam modo, quo nautas tuos comparavisti, militesque gratia Régis Davidis, armorum socii mei, instruxisti. Ab Ûsce oris te mox in dissitissimae Tartessi littora confères. Dii tutelares te protegant! Hazael tibi litteras, propriâ meâ manu subscriptas tradet, quas tu ad varios principes, f œdere mihi coniunctos, défères; item et y olumina papyri eidem concredita sunt, in quibus, quae fieri velim, litteris expressa reperies. Age nunc, sacrificum Divae Astarti tuæ offerto. Ego quoque procedam, summoque Numini nostro Melcarth sacra persolvam. At vero in votis mihi est, sacris religionis peractis, me testem prof ectionis vestræ praeberere; et certiore te esse volo, ulterioribus me favoribus tibi non def uturum." Auditis verbis regiis,. me coram Rege iterum prostemo, qui discedens, f acultatem mihi ad iter proseguendum f ecit, atque procèdent! mihi et tubicines ultro accinebant, et multitudo grato animo acclamabat. Vix interea iter fiexeramus, quum ingentes portas regise panduntur, innumeraque multitudo populi.

28 PERICIA MAGONIS chorusque tubis, bucdnis, tilnis, sistris, dtharis, fistuUsque concmentium, ducta choragiis, ritu 8olemni versus insnlam profluere cœpit Ibi enim summi Tyrriorom Numinis, Mekarth, templum magnificum, celsis columnis innitens stabat A^dum transgressi eramus aream regiae, quum Bodmilcart incitato gressu, ut me assequatur, properans, arcanoveluti quodam modo me alloquitun "Magnum, potensque Nmnen Dei Melcarth est\*\* "Ita, profecto/" assentior ego, consiliis eius minime perspectis. "Magnum, prof ecto, insigneque Tyrionmi Numen Melcartii est,\*\* repetit ille. "Melcarth oiim, quam Astarte, ampliores hostias exigit; tantae enim hae sunt, quam quæ Deo Moloch immolantur; hodie scilicet aliquot proies illi immolabuntur/" Annui illi quidem, mentem tamen eius necdum perspectam habui; tum, pauUsper haesitabundus, sic fatur. "Poterone ate te impetrare, ut ego, Tyriique mei, tua voluntate, ritui proprii nostri Melcarth interesse pos^mus?^ Non sine gravi perturbatione animi eius consilia cognovi JEgre admodom inteUexi numerum agminis nostri sensim diminutum iri; atque tolerandum esse, ut dignitas nostri ritus, quo Astarten prosequebamur, ullum detrimentum accipiat; nihilo tamen sedus, quod haud aliud supererat, invitus illi indulsi. Acdivem interea viam assecuti, qus ad fastigium ducit, ubi Baaltis-Astartes lucus situs erat, eoque quum ascendere cœperamus, loco iter nobiscum prosequendi, conspikor eum cum tricenis nostrorum nautarum secedentem, participemque fieri illius pe\* culiaris ritus, et videoeum agmini adiungi, quod pilentum tectum, plumis struthiocamelorum adomatum, auroque ref ulgens, trahebat Eo pilento vehebantur proies, qus ut victimae in sacririfido immokmds erant Ut nostri ad hanc turbam accedebant, magnus damor, tubarum, cymbalorumque sonitus audiebantur indida consalutationis, qua nostros exceperunt "Quam ego atrocem ritum proies immolandi exhorresco!" inquit Hanno. "Nec ego aliter," assentior ego; "at vero, si Moloch et Melcarth id sic postulant, quid aliud superest?"

ASTARTI CACRA HUNT 29 ^Salvo honore Moloch et Melcarth/" prosequitur ille, "iure gaudeo, quod Astarte Sidoniorum ritum idgenus sibi non deposcit." Nunc iam semitam ingrediebamur, qu» per lucum ad Baal« tis fanum ducebat. i&dituum plerique aberant, ut sacrificio in urbe, Dei Melcarth in honorem offerendo, intéressent, nec praesto erant nisi seni sacerdotes viri, f œminae autem quatemae. Conspectus templi, ut sole oriente, per raram nebulam cemebatur, delectabilis perquam erat, nec sine levi aegritudine animi afiSciebatur, qui sibi hinc mox discedendum esse senserit. Non tamen diffiteor mihi visum esse oportere eum, qui tam délectabilem locum diu incoluisset, sensim relaxatum, atque effœminatum iri, nec eum audacem, ac periculorum appetentem fore; atque mecum recolebam memoriam Phœnices, quippe quae expers omnis luxuria futura esset, nisi cives eius audaces pericula adiré non dubitassent. Namque opes eius mercatus peperit, quaequidem, si cives audaces et intrepidi exercere navigationem veriti fuissent, non modo nullae essent, verum et ipsa dvitas, pra^ regum, littoia eius invadentium ac depopulantium, f acta f uisset. Hanno quoque, haud est dubium, quin eadem meditatus sit, menteque eadem tacitus secum volverit. "Sic, sane," fatur denique, veluti fructus meditationum proferens, 'Ita quidem, me Castoi^ etiamsi Pharaos, Melech David, Chaldaei, atque Assyrii omnes suas vires et copias in unum coirferrent, et nos, Phoenices, adorirentur, ipsi naves nostras peteremus, iisque in alto occurreremus. Quin etiam si patriae nos extorres facerent, naves pararent, et in Mari Magno nos impeterent, tamen usque nostra vigeret dominatio; dum enim Chittim, dum Utica, Carthago, Tartessusque superfuerint, quo nos recipere fas sit, totus terrarum orbis noster est/' "Vera haec quidem quodammodo sunt," illi assentior, "ter\* larum orbem nostrum esae; verumtamœ nihil prorsus id est, nisi nostra indomita virtus, quaeid peperit Nulli enim nobîs ad auhigendas vidnas dvitates duces praeiverunt; uuUi nobis imperatores victorias atque potestatem retulere, sed nostris propfffiis virtutibus innixi, ac tutelae nostrorum Numinum confisi.

30 PBRICLA MAGONIS terras mariaque peragravimus ignota,  
atqne opes, aliis incognitas conflavimus. Ac nunc demum nemo est qui nos  
assQire audeat, quin omnes gentes nos honore prosequantur. Nec quisquam  
iam est ita superbus, ut nostra auxilia flagitare se indignum sibi arbitretur,  
nec per se tam poUens, ut nostra opéra uti aspemetur. Quisnam, obsecro,  
materiam Melech Davidi, quis aurum, quis argentum suppeditat? Quis,  
quosso Pharaoni balsamum, quis gemmas, quiscuprum, quis, denique,  
plumbum album suinninistrat? A quo, inquam, Ass]rrius requirit purpura, a  
quo vitrata? a quo ebur? a quo, postremo, acu picta? Quis tandem, omnium  
rerum, quae luxui omnium principum, omniumque procerum inserviunt,  
procurator, proxenetaque est? Imreergo meritoque quisque lyrius superbiet,  
quum cuncta htec pontivagis Sidoniis, principibusque mercatoribus civitatis  
Phcenices vindicaverit" Tum Himilco, elata mea sententia accensus, rem  
orsam sic prosequitur : "^agna, prof ecto, merito magna est Tyri gloria.  
Utinam animus eius ardua audendi nunquam languescat ! Quod quidem ad  
me attinet, modo gratiis Cabîrorum mihi frui detur, veluti cœlesti signo,  
peregrinationum indice, capedulum hoc cacuminatum, chitonetamque hanc  
tritam, non pro tiara, liliis picta, ac pro chlamyde egregie acupicta, quibus  
rex Ninive superbit, cambirem !" Interea dum genium nostrae gentis sic  
sermocinando extoUimus, sacerdotes intus aras accenderunt, pelves sacris  
paratas partim aqua compleverunt, partim vacuas apposuerunt. Hannibal  
milites suos in fastigio graduum templi, in formam semidrculi statuit,  
quorum in extremis alis, geminis ordinibus, sagittarii stabant, in medio  
autem classarii quatemis ordinibus consistebant, spatio pro me et comitibus  
intermisso. Buculi per posticam ianuam templi ad mactandum  
perducebantur. Adventus noster sonitu tubarum a nostris tubicinibus  
significabatur, cui ex interiori modulis fistularum tibiatarumque reqxmsum  
erat Pontif ex obviam nobis progressus, sic me aUo> quitur: "Accédât iam  
Sidonius Mago, fiUus Maherbalis. Dux ex

ASTARTI SACRA FIUNT 31 peditiois hue se conférât, ut se De» sistat. Te, tuumque comitatum hue accedere iubeo." Dieto audiens, servis meis eomitantibus, gradus aseendo. A dextro mihi Hanno et Hannibal, a laevo autem Hasdrubal, Hanûkar atque Himileo adstant, a tergo caterva nautarum, remigum, universaeque plebis stipati. Signo ab Hannibale dato, miUtes hastas, sagittarii areus, ad humeros levant, f ronteque simul conversa, per fores œdis a latere ingressi, in templo per ordines disponuntur. iEdituus silentium mandat. Facto silentio, '^Modum habeto !" idem clamât : "Mago, filius Maherbalis, bono suorum sacra facere parât" Buculi dicto celerius adhibentur, e vestigio mactantur, et in frusta carpti, in aris adolentur, sacerdotibus ac ministris psaljentibus, precesque ad Deam recitantibus. Dum hase geruntur, alter servorum meorum malogranata vulgo dispertitur, eo proposito allata. Mox pontif ex, secundum ritum, scapulam alterius victimae mihi offert, cui ego, ut mos postulabat, crumenam cum senis sidis impono. Minister sacro fungens oblatum accipit, ac dum is munificum meum donum praedieat, scribe sacerdotalis nomen meum, sociorumque, praefectorum litteris diligenter consignât cum summa oblatis una, cuncta in regestis templi prodenda. Deinde pontifex pectora hostiarum igni in ara candenti imponit, indeque fumus statim sursum in tholum, versus fenestram rotundam, ascendit. Sidoni Dea ipsa lapis ater est; sed hic, Tyri, simulacrum De» ipsius Astartes vieem agit. Vultu ad simulacrmn Deae conversus, sacerdos Divam precibus invocât, et psallendo Deae laudes canit, usque dum cantica alto silentio absorbta sunt. Interea dum sacri ritus et caerimonie celebrantur, reliquiae tergorum labris maceratae eluebantur, dem magnis lebetibus immersae lixantur, partes autem in culina templi batiUis, aliae autem in lueo sacro, sub dio, eoquuntur. Nautas nostros minime piget auxilia prsebere, née in accendendis ignibus, cocisque in curandis ahenis opitulari dubitant. Paulo post iterum accedit pontifex, mihique pectus unius hostiarum porrigit Id ego sublatis in altum ambabus manibus



32 FBBKXâ HAOONB coram De» «mulacro in sublime extoDo, tom pontifid xeddo» qtd id ter dicumvertit, quo facto, id Numini pro me dicat Eodem ritu et Hamio obit pectore alterios hostis, nisi quod pectus» vice omnium nostrum septies drcumagitur. Quinis sidis, quos iam antea scribs dederam, panes sunt pnestinati; Hamilcar vero, ex parte nauclerorum casterorumque octonos sidos obtulit, partim ut inde vinum emeretur, partim ut De» donum tribueretur. Haec ille rursus publiée praedicavit Nos deinde, alter post alterum, ante simulacrum De» nosmet prostravimus; tum pontifex brevi atque ultima prece Numen De» invocavit; quo facto, omnes nos larti, et animo recreati, e templo in sacrum hicum contulimus. Postremo, ab Hannibale signo dato, milites, qui in templo testes rituum muti atque immobiles adstiterant, solutis ordinibus, quaquaversum discurrerunt, partim nantis se miscuerunt, iisque in parandis epulis se\* dulo opem tulerunt Ego ad truncum patul» cypressi sub umbra consedi, Hannicme, Hannibale, Gisconeque dicum me pnnrolutis otiabamur, dum Himilco opus amphoram figlinam vino complendi administrabat Servus meus interea scyphos apparavit, et super mensam instructam sic in orbem disposuit, ut meus, qui in labro caput leonis caelatum ferebat, médium locum obtineret, csterorum scyphis in drcuitu positis. Hannibalis scsrphus cupreus, bracteatus erat, cum scapo, duabusque ansis, cislato opère, in spem racemi atque florunL Ministerio hoc persoluto, senrus lecessit, sed mox cum duobus militibus» grandem lebetem baiulantibus, ut ex molimine concussio aereorum suorum thoracum satis dare audiretur. Sublato kbetis operculo, panes ministrabantur discumbentibus e qualis, eo proposito allatis; dein cuiusque e balteo cultros, cocMeariaque Ugnea deprompsit, ac, tandem, omnes ad uberes epulas diacubuias. Scyphis iam diqertitis et oppletis, ego aasorgo, suUatoque meo acypho, ad salutem bonamque convivarum fortunam piofino. Tum, in vicem, Hannibal, scyi^ sublato, sic fatun Totnt Uoce insignis est, me» patii» urûs, Ârvad, genimen, quod se fmentibns vitam ac Tîxes impertit; hinc inteUigietis, quart Ar

A8TABTI SACRA FIUNT 33 vad dueat viriSp ingenio et fortitudine prsedaris/' His dictis» acyphum saum funditus hatirit. "MiUtes vero Arvad/' exdpio ego» ad centurionem conversus» ^'famam suam atque claritatem uberrime meruenint. — Intérim» unquamne tibi per bonam fortunam contigit ad littora ludaes pervenisse? Nam cursum nostrum eo nos dirigere te non latere arbitror/' 'Ita» Hercle» profecto/' offâ usque in ore haerente» exdpit Hannibal; 'Ipse hic gladius» quem gero» dngulaque pnrpurea in humero» donum est loab» belliduds» consobrinique régis. Ibi enim» in pugna ad Gebam» in qua Philistini victi fugatique ad moretum fuerunt» ego vicens sagittariis eius praefui. Nec hoc semel f actum est» ut per annum» et amplius» cum copiis Nahaiy» armigeri loab» qui unus erat e triginta septem virorum fortium régis Davidis» in oppido Hamath prsesidio interesssem. Inde mihi revertenti contigit» ut militibus huius nostri Hasdrubalis navi vectis praeessem» et hoc ipso eo tempore» quum naves Sidoniorum longae ad classem Cilidensem oppugnandam missae essentf '^Recte» me Dius Fidius» memorat»" ait Himilco» ^'famam eius expeditionis audi» quum nos longe» Gadibus aberamus/' "Nos vero»" inquit Hamilcar» "sub iis temporibus Pharaonis in exeidtu stipendia fecimus» eramusque in littoribus JEÛdopicis» ultra Mare Âlgosum navigantes. Et quas» Fol» testas» in se margaritas celantes» ibi invenire soliti eramus! Insuper et pisces ibi non erant rari» qui hominem integrtun hauriendo pares essent. Nostris sic verbigerantibus» quaedam sacerdos e iunioribus ad eos accessit» Hannonique manipulum» telâ obvolutum» tradit. '\*Hoc»" inquit illa» "simulacrum Baaltis est. Super eo aromata pretiosissima adolui; unguentis idem oblevi rarissimis; obtuli id etiam ipsi Dese» quæ id propitia acdpere non renuit. Tibi» Sidonie» nunc id concredo. Utinam simulacrum tibi» cunctisque expeditionis huius sodis» Diva adstipulante» bonam» f austam et fortunatam peregrinationem reddat" Dein pontif ex ipse cum simulacris caeterorum Deorum ac-^

34 PERICLA MAGONIS cessit, solo Melcarth dempto, quod BodinOcar ipse» e templo, quo solus iverat, erat allaturos. Eadem ipsa sacerdos sese viae ad nostras naves comitem obtuHt, ut amulacra in ipsa navi, antequam sobreremus, lustraret\* Himiko facuhatem sibi dari flagitavit simulacri Cabirorum ad marginem portas deferendi, antequam id fidd nauderi concrederetur. "Quid nunc," interrogo eum, "de tuo voto vicensidomm, uniusque bucuU, quod Cabiris feceras?" "Dlud," respondet ipse, "usque eo dififerendiun censui, donec nebulo iDe mihi obviam fiât, qui me uno oculo privavit Ecqmdem minime dubito Deos mihi interea fidem habituros, nec solutionem, praesertim in antecessum, exacturos." Interea Hanno suum simulacrum Âstartes revelavit, idque ttiaque manu servans stabat, oculos in eo pascens summa admiratione. Erat autem simulacrum ex alabastro, ternis ordinibusocellorum auratorum e coUo pendentium, cacuminatoque capedulo, sub quo coms copiossims cemebantur. "Vota," inquit Hanno, 'De» mes ego quoque nuncupari; iDa tamem respondit me tempus opperiri debere, et usque eo perseverare, dum compos propositorum fierem;" atque his dictis se prodinavit, ac Des simulacrum deosculatus est Bfihi tamen non satis constat, utrum f also mihi persuaserim, certe lenem frondium arborum susurrum, vduti responsum in dus vota, resonare me audiyisse mihi videbar. Idem et sacerdos f ortasse animadvertit, nam in me renidensy manum suam humero Hannonis leniter admovit, et, "Nunc vero," inquit, "Navarche Mago, profidscamur!" Tempus naves conscendendi iam adest, atque hora iter ingrediendi, ipsa Deâ significante, propitia est Age igitur, procedamusT "Ad naves! Ad navesT impero ego magna voce; tum me ad templum convertens, "Vale, Baaltis, codi R^^inaT' inquam, "sub vesperum in Mari Magno nos videbis.\*\* Casdde capiti repositâ, Hannibal cantu tubs milites nautasque convocari iubet Hanno atque sacerdos ad idem latus me

ASTARTI SACRA FIUNT 35 um accédant, Himilco autem simulacrum Deae f erens» ad alterum comitatus» eo ordine quo venerat, nobiscum, versus portum, per vias, utrimque decoratas, iter flectit. Yie^ ad portum ducentes, totusque margo portûs, tanta hominum multitudine erat conf erctus, ut arduo nonnisi conatu pervadere possemus. Turbs autem ex omnium gentium varietate videbantur coalescere; nam, præter indigenas Phœnices, Sjrri quoque intererant, cum indimientis fimbriatis et clavatis; Chalddsi, cum plexis barbis; ludarî, cum curtis timicis, prolongatis calceis, pellibusque pantherarum per humeros transversis. Praetereaet Lydiicimi vittatis frontibus; Egyptn, quorum alii tonsis capitibus, alii cum ingentibus cor]rmbis; Chalybad quoque féroces aspectu» seminudi, ac, tandem, ingentis staturae, roborisque Caucasii in turba versabantur. Plurimae etenim gentes remotissimae ad nostras Phœnidas urbes suos cives delegare consueverunt, veluti ad meditulliun patriamque artium, industrie f abricatoriœ atque mercatus. Hos inter cemebantur Arabes et Medianitae, qui proceritatem aedifidorum videbantur mirari, nec minus f requentiâ ac multitudine hominiun attoniti stupebant Visi etiam Scjrths sunt ex Thogarmate,^ quorum crura braccata loris ac f asciis erant drcumligata, et hi tractim incedebant, mirarique videbantur et ingentem hominum concursum, et omnes omnino equos vectaculaque ex angustis viis abesse. Fragor multi damoris vodf erationis atque cantilen» aéra verberabat, et hoc in diversissimis linguis. Turbs hominimi, hiuneris, cubitisque pressas, sese confricando luctabantur, ut capitibus porrectis visum praetereuntium manipulorum caperent. Quisque chorus musicorum aliam, ac rursus aliam admiratorum turbam nactus era^ quodque sacerdotum praetereuntium coUegium novam scrutantium et admirantium catervam allicuit Regiae quoque cohortes cum suis sentis, variis coloribus distin\* ctis, noviun spectaculum, admirationisque f omentum curîosis of • ferebat Nostri denique classiarii et promiscui nautae mirum quantum vulgo concursum condtaban^ nosterque progressus praeter armamentarium turbinis speciem ref erebat, ut iter no1. Pan Armeni» ; n. 39.

36 PinCLA MAGoms strum ad reservata spatia in margme portas flectebamus, uhi classiaila nostra, pappibos versus terram destinatis» sub praesi\* dio paocorum nautarum parata stabat lam et BodinOcar atque spado intérim in navim Mekarth advenerunt, et in agea, qus ad puppim ducebat, animoso qnodam modo colloquebantur. Simul ac nos adventare vident, colloquendo subito finem fadun^ Bodmikar sibUo nautas convocat, spado autem me conventum accedit "'Omnesne sarcinse tus comportatae sunt?\*" quaero ex Hazade. 'Ita sunt," respondet iDe; "'at ego perquam moleste f ero camas nostras non in hac maiori navi paratas esse; in bac enim kmge ampliori spatio, ampliorique commodo frueremur tamen id parum ref erb prima quaque statione id mutari poterit; hoc et Bodmilcari expedire videtur/' ^'Fieri id nequit," aio ego, "serva regui mihi concredita est, eamque sic manere oportebit Melcarth est oneraria, nec ad nauclerum onerariae quidquam de vectoribus attinet Ne de hac re quidquam amplius! Rectene traditum teneo, tilri a rege litteras pro me esse concreditas?^ Ne verbo quidem in responsum prolato, spado dsteDam santilinam mihi tradit, quà apertâ, phires phiîjrras papsrri intus reperi, varia praecepta pro me complectentes. Quum iam prope signum silentii tubfi a me dandum erat, iamque verbum prolaturus eram, quum subito Bodmikar accurrit, seque in brachia mea coniidt, et, "'Sacrifidum Moloch obtuH,"" inquit, "vota Deo mto exsolvi, tiUque iam animum sibi consdum pandere cogor. Veniam tuam, omniumque, â quos consdus, aut invitus, însolentifi, tMieritar teque offenderim, flagito.\*\* Hanno illi faicunctanter manum porrigit, certiolemque eum fadt, se, quidquid antehac perperam dictum factumque abs se in similitatem fuerit, prorsus oblivioni traditurum, in posterum vero eum omni humanitate prosecuturum. E^ autem, quum hos, caeterosque omnes, sic in gratiam rediviste cemerem, ûidle annui, gratoque admodum animo vidi nos omnes mamiritiamt pacem, atque concordiam condUatos iter ingressuros. Quisque interea nauderus suas nautkorum manus congre

ASTARTI CACRA nUNT 37 gavit Hannibal, suis ubique dispositis, denos sagittarios, toti^ demque dassiarios, in nostra navi continuit Tum sacerdos su\* um cuique navi Numen solemni ritu per simulacra dispertivit Priusquam solvissemus, domnasdius noster, cuius sub tecto morati eramus, cum uxore, filioque iina, viam sibi per pnesidi\* orum ordines fecit, me appellavit: '^Amice, Maso/' sic fatur, "ferre noB poteram, quin ante tuam profectionem te iterum convenirem. Ecce tibi placentas, hic autem quasillum uvae passœ attuli; prae cœteris autem aliis, ecce binos utres genuini nectaris. Ac dpe haec» amabo, in signum bon» in te voluntatis. Vale, hominum optime, atque Dii omnes Deœque prospère te navigare faxint" "Vale, gubemator eximie/" eloquitur domnaedia, ad Himilconem versa» "tibi vero ego attuli hunc utrem Byblid, nam probe compertum habebam te nullum vinum huic antepondere/" "Summas tibi, domnasdia, habeo, reddoque gratias,"\* grato animo respondet Himilco, "nam ego, profecto, nulli mi vini genimini clarae Phœnices comparandum censeo. Scito, matrona praeclaris^ma, tui gratissimum muneris me immemorem nunquam futurum; atque, si bene ominato sidere usi fuerimus, largientibusque Cabiris, salvi reduces fuerimus, spondeo tibi tali munusculo me ad te reditum, quod cunctas mulieres Tyrias in invidiam raptum àV\* Filius coniugum, ephebus seniun-denique annorum, singulari in Hannonem pietate ferebatur, nec facile dissuaderi poterat, ne se solum itineris adiungeret Is amico fasculum calamorum scriptoriorum dono tulit; atque hi animo admodum aegro alter ab altero divelli patiebantur. In omni hac hominum turba vir quidam intererat, quem summo honore prosequabar. Eius Utterarum scientia probe Divina existimabatur. Sacerdos is erat provecitissimae aetatis, nomine Sanchoniathon,^ historiographus. Is, quamvis nulla itinera suscepit, rerum tamen notitiam totius fere orbis maximam inter aequales consecutus erat Is me his verbis appellavit "Mago, fili mi," inquit, "scriba 1. Auctor Phœnicinus ; n. 40.

38 FBBICLA MAGONIS tuus Hanno munus abi tuacepit fitteris  
ctincta comprehendendi quidquid rari, mirabilis, in disâtissimis quas visetis  
orbis partibus, et quidquid usquam omiperietis adtu dignum, ad me  
perscribendL Die quidem ingenio daro et alacri est, state tamen indomitos,  
et in ephebis est Si ergo, salvo tuo commodo, liceat, rogatum te esse volo,  
ut pro tua diligentia caveris, ut promissis stare ille ne detrectaverif "'Gratum  
mihi, pater, velim, existimes,\*" respondet Hanno, '^nihil quidquam a me  
praeteritum iri» ut iuventutis temeritates frœnem et compescam. Multis  
humanitatis oflSdis erga te haud ignoro me teneri; nec, si per vires possim,  
committere velim, ut praecepta disdplinae, abs te mihi impertitEi, memorià  
mihi dilabantur. Quamobrem, quantum viribus poUeo, enitar, ut quœque  
memorabilia in nostris orbis partibus mihi innotuerint, mefi operfi, ad  
notitiam Phœnicum perferre possis, nec me disdpulum tanto magistro  
indigniun prxbebo." Tum grandaevus Sanchoniathon nobis Deorum f  
avorem efflagitavit Vix hoc peracto, sacerdos Âstartes a navibus hue  
pervenit Ut ipsa Hannonem prxteribat, eam dixisse dare ac distincte audivi:  
'Ipsa tam proba est quam formosa.'" "'St!" ille se monebat, "oblivione mihi  
delenda est Pharaonem fortunatumP' Quum ad solvendimi cuncta parata  
esse nuntiaretur, tubfi ad conscendendum cani iussi, et omnes sedulo  
conscendimus. Primus qui pedem navi admoverat, Gisco fuit, Cainrarum  
gubemator, qui vulgo ut '^Gisco Celta" cognoscebatur, vel, et hoc  
ssepissime, ut ^Gisco Inauritus" memorari consuevit b navigationi ad  
^odanum octies interfuit; in una harum, ut famâ accepimus, uxorem  
Celticam duxit; flavis comis, quae hunc, in suis nativis sylvis usque adhuc  
exspectaba^ alias eum a Siculis captum, ambasque dus atuîculas ab iis  
praedsas esse tradunt Puppim ascendens, capedulo agitato, laetus indamat  
Tvove, nautid! omnes nautid praesto estote! Euoe! conscendite prindpes  
marium, Âstartes soboles, pnebete Navarcho aures! Tyrii et Sidonii, ad  
mare! ad mare! Navarchum Bfagonem Dii serventr

ASTARTI SACRA FIUNT 39 Nautid intérim ad naves properant; quisque suam conscendit, ac simul ego in catasta puppis locum meum ceperam» parasemum meum e malo Astartes in signum profectionis evolvi, exostram revelli iussi; tamen marrae vi magna prorsum, lit\* ton figmitur» naves retrorsum cedunt, ac, tandem aliquando — profecti sumus. Cabiri, cum suis binis et vicenis remigibus praeibat; exdpit eam Astarte; Dagon vectabat Melcarth, quae ob nimiam magnitudinem vela in portu minus apte explicare poterat. Classicula nostra laete praeterlabebatur frequentia navigia, crepidinibus haerentia, perinde atque innumeras barcas, lembos, libumas, celocesque, huc et illuc meantes ac vergentes, quae multitudines hominum, quod sacra Melcarth necdum cessarant, in insulam et rétro vectabant. Tubicines nostri usque canebant; remi nostri salum, velut ad modulum, verrebant, atque voces undique acclamantium spectatorum aëra verberabant. E celsa catasta mea omniium navium tecta facile perspidebam. Hic mihi adstabat Hanno, dum Himilco e prora gubernis operam dabat Hannibal classarios sua scuta lateribus navis appendere iussit, eorum autem quisque locum sibi destinatum tenebat Hazad quoque, cui nulla praerogativa obtigerat, in suam privatam casteriam se recepit. Ostium portus mercatorii, cum suis geminis turribus speculatoriis, praetervecti, fauces penetravimus ad insulam ducentes, ubi multitudo navicularum, apud strabus omatartum morabatur, supra quas, e longinquo aedes Suffetis Navalis eminebant, quarum fastigatus ascensus, multitudine obsessus, tegitibus variis, vexillisque conspicuus, et hinc clare discernebatur. Alias, in média insula, tholum templi Melcarth conspidebam, cuius e summo culmine fumus caeruleus celsa petere, suffimenta, sine dubitatione, sacrificiorum, haud obscure indicarunt Quin, caelo claro, etiam sonus tubarum et cymbalorum, caeterorumque choragii instrumentorum clangor ad aures meas perferrebantur. Gaulus regius, a gaudio Suffetis comitatus, intérim nobis occurrit Supra puppim navigii regii catasta eminebat, quae tel. Gubernimni qui gubernant



40 PBKICLA 1CAG0NI8 gete» auro argentoque picta, undique obducta» tamquam ex integro metallica, fulgebat Superficies remorum ebore erant tects; vëla filis argenteis erant intertexta, acuque picta» cum imaginibus Mekarth, Moloch, atque Âstartes, vdam autem in medio, hyadnthini coloris» in imitationem undarum, viridi erat intez\* tom» quarum e medio Astarte» in tutelam pisdiun contra Dagon» exsurgebat In confinibus pror» chorus musicorum condnebat, in stega autem formosae mulieres, tiaris regni, monilibusque triplidbus decorae, dtharis laute pictis modulabantur, alis autem taleolas aereas, cum cirris purpurds ac languido-viridibus, atque tintinnabulis minutulis omatas manibus gerebant, et horum tinnitui accinebant In extrema puppi rex Hiram in soUo reclinatus conspidebatur. Caput eius mitra, cum insignibus infulisque régis dignitatis integebat, ut apud prindpes Phoeni\* dos erat solemne; barbam Ssrrorum more hispidam, in lacertis autem geminas armillas aureas gerebat Solium dus ex auro vitreatoque f actum, micabat Tergum solii in similitudinem navis cadatum, ancônes autem delphinorum in spedem erant eflktL Duo viri ministrorum offido fungebantur : alter scriba, iunctis brachiis adstabat, alter vero custos sigillL Pone hos servi stabant, quorum alter velabrum regium super caput régis servabat, ptupure aureisque fimbriis insigne; alter autem labarum r^um, e sindone ptupurea textum, in quo imagines solis, luns dimidiatae,^ steUarumque errantium erant filis argenteis expressae, f erebat Suffetes se in gaulo Praef ecturae Navalis tenebant, praesidio cincti custodum, quorum cassides Lydicae» scutaque ar. gentea, et suta' solis splendore fulgebant Regio comitatu conspecto, rémiges sistere remos» navesque teneri iussL Navigatores regii idem facere statueront, suaeque naves pariter substiterunt Servi regii intra momentum temporis exostram ebeninam provehunt, eamque tapetibus pretiosis conf estim constemunt Rex Hiram consurgit, e solio degreditur, in nostram venit stegam, ubi mihi contigit honor eum per meam navim drcumducendl Ostendi illi itaque duplicatas stegas, dis1. Insigne regni; n. 4L 2. Thorax, metallnm qnod pectot teglt

ASTARTI SACRA FIUNT 41 positionem mercium et impedimentorum» atque receptacula aquae. Inde, sine comitatu, obibat casterias spadonis, atque servae, postea autem, discessurus, per fiscalem suum bina talenta argenti mihi appendi iussit. Rege ad solium regresso, exostrâ revnlsâ, signo a me dato, centum ac duo et viginti remi nostri sine strepitu aquis merguntur. Tubae canunt» milites, nautae, rémiges conclamant, ego autem magna voce vagio: ^Vale mi Rex! Tyre et Phœnice, valete! Vos autem soboles Âstartes, classiarii mei, f accessite prorsum !" Classicula denique nostra céleri lapsu praetervehitur turres, tutamenta ostii portûs, quas die-noctuque excubiae tenebant. Postremo, oculos rétro, versus urbem, quae tamquam candicans amphitheatrum, e piano in clivimi sese attôUebat, angustis viis per intervalla mûltifariam intersectam; item, versus molem flavescantis templi Melcarth; deinde, versus grandes sedes Pra^ecturaeNavalis, supra quas luculenti mûri templi Baaltis eminere videbantur, tum, deinde, supra hœc omnia, iuga Libani in extremo horizonte, verticibus celsi in longinquo livescentibus, ut ea coeli convexa adiunbrare videbantur. Istinc ad naves me converto, ut eae proris aereis spumam saU f erventem sulcabant. Cabiri haud aliter quam delphinus, f acili lapsu per undarum cristas f erebatur; Melcarth, iam non vectata, atque Dagon, propriis velis rapiebantur. Vento secundo pulsî, versus Austro-Occasum ferebamur, quare et reliqua vêla pandi iussi onerariarum, dimidiam autem remigum partem remos levare, sese autem quieti tradere praecepi. Ipse quoque consedi, et sic, meditabundus, oculos in aequore pascere cœpi. Ac nunc demum iter versus dissita Tartessi littora vere carpsimus\*

CAPUT ni. Sammai a Custode Sermdm Agnoscitur. Ad praeternavigandom Promontorium Album, sinum ex Ocdduo-Meridiano rectà traiidendom statui, Tyro ad Septemtriones dus relictâ. Ab Albo navigant! mihi in conspectum venturum esset promontorium Montis Carmeli ; tum, evitando profundas aquas sinus, istinc ad Septemtriones circumflectendo, secundum littora conunode poteram versus loppam navigare. CaMri, prima navis, mille tercenta stadia quatuor et viginti horarum spatio facile emetiendo par erat; at gaulus, utpote qui tempestate ordinariâ semper velis agebatur, magnaue onera vectabat, tantam celeritatem assequi non poterat; haud aliter onerarias. Tamen effed ut in primis quatuor et viginti horis mille stadia relinquerem, ita ut iam prioribus horis tribus drcuirem Promontorium Album, cursumque ad Austro-Ocdduum tenens, sub noctem terra e conspectu dispareret Circa mediam noctem Himilco me suscitabat, docebatque nos e regione Promontorii Carmeli versarL Satis daro lumine hmae tantum quod summum eius cacumen discemere poteram; tum cursum nostrum ad Austrum flectendum iussi, caviqque per signa, ut Melcarth, collectis velis, remis se concrederet, quod iterum terr» appropinquabamus. Sub primam hicem flabra dtatiora in conspectum devexorum PalœstinA Uttorum nos com» pulerunt, atque drca meridiem, e procerioribus turribus nos adversum loppam vergere cognovimus, quod et lud pahnarum, atque ficulnearum drcumiacentes prodiderunt Superato ostio fluvii, qui drdter quadragenis stadiis a por\*

SAIIMÂI AGNOSCrrVR 43 tu se in sinum e£Fandit, CaJbiri  
littus appropinquavit, dum Melearth, duaeque barcoe, quum aquae nimis  
vadosae essent, cirdter uno stadio et semisse, in alto constitenint Portus  
loppae nuUus fere est; neque enim alveum, nec navalia habet Prope ad  
littora pauca gurgustia atque mappalia yisuntur, inter quae médium fere  
locum obtinet castellum quoddam, e congerie atque maceria, a rege Davide  
conditum, quum mercaturae cum Phoenicibus viam paravisset, atque  
loppam portum constituisset, quô betulae cedrique, in Libano sucdsae»  
ratibus convectarentur. Qusedam barca Phoenicia, unaque ærumnosa  
navicula iEgyptiaca, cimi tutela, caput anserinum ref erente, subtus littus in  
luto haeserunt; in ipso autem littore nonnullae scaphae piscatorum  
ludaicorum miserabiles iacebant. Hannone et Hannibale mecum accitis,  
Untre terram petivi, ut ænturioni, qui ei leviori praesidio hic loci praeerat,  
honoris causa sisterem. Priusquam tamen longius processissemus, ipse  
centurio nos visum accessit» comitatus manipulo circa quinûm denûm  
militum, gladiis, lanceis quadratisque scutis armatorum. Hi linteo étant  
praedncti, dnguli eorum in latere corio convincti» politoque silice constricti.  
Comae eorum, in nudis capitibus in minutos cirros erant plexae; in pedibus  
ac tibîis calceos et vinctas ocreas gesserunt, in humeris autem, more  
ludaeorum, pelles pantherinae erant circumiactae. Centurio solus gerebat  
cuprea suta, haud a£Fabre f acta. Simul atque intra paucorum passuum  
spatium conveneramus, centurionem consalutavi, quod, vidssim, et ipse f  
edt, prodiditque se haud ignarum esse me legatum a rege Hiram missum  
venire. "Pax sit vobis!" f atur ille. "Quoniam de tuo adventu certior factus  
sum, tibi obviam veni, ut tibi, Hierosol}rma petenti, comitatum praestarem.  
Rogo tamen te, atque obsecro, ut in castelliun nostrum venire, hospitemque  
nostri, cuiuscunquemodi convictûs, te pnestare ne f astidiveris." Eâ  
humanitate exdpi nobis gratum erat, lubenterque comitabamur nostrum  
hospitem in munitiones, quô per f omicatam turris portam ducebamur.  
Pervenimus in aulam celsam et spatiosam, unde prospectus patet in mare.  
Ibi senros tabulatum satis asperum stragulis constemere iussit. Mûri eius lod  
nuUâ

44 PERICLA MAGONIS tectoriâ erant rudes ac nudi, totaque structura omnis artis ex<sup>^</sup> pers. Aqaa, panis, fid passi, atque caseus erant nostrae frugales dapes, quibus tamen vinum satis potab<sup>Qe</sup> addebatur, cuius qui« dem obtinendi ludads, capta ab iis Syriâ, ex Helbon<sup>^</sup> facultas dabatur. Dum epute parabantur, varias inter nos vicissim quaestionés de ipsis nobis, deque regibus nostris agitabamus; simul tamen atque dbi apponebantur, praefectus ludseus, os caseo re\* ferciens, edendi exemplum prxbuit. Subito, quum me drcumspicere animadvertit, sic me af • fatun<sup>^0</sup>, utique, tu cogitare videris nos Phœnicum dexteritate sdificandi non pollere« Vestrâ arte affabre sciteque res moliendi nos certe destittdmur. Memineris tamen nobis et opes, et materias vestras déesse. Nec te praeterire velim hunc misellum nonnid pagum esse; at vero, es aequo animo, mox cernes fréquentes nostras urbes, aequè ac laeta nira antequam Hierosoljma pervenias." "Terra iudaeae," respondet Hannibal, "mihi quidem haud ignota est lam eam peragravi, eamque fertilem atque opulentam esse perhibere possum; nam ferax ea est olivs, dactylorum, vinique. Nec agricolas vos tantum, sed et bellipotentes esse superbitis. Quaeque gens negotium siU proprium sectatur. Nos Tyrii, atque Sidonii, plerumque cupiditate navigandi flagramus, ac mercâtum, omnia audéntes, exercemus, tamen praedicare au\* deo nos belli quoque artibus florere; sic Arvad nuUo pudore suos belliduces memorabît" ""Sic, sane,"\* excipit alter, dum mirabundus oculis percurrit arma sutaque Hannibalis, "dubium nuUum est, quin milites Phœnidi optime armati sint" "Est," inquit ille, "quod tibi dicere possim, quodque tibi prorsus novimi videbitur. Quamvis vobis exercitus constitutus nullus sit, nec quemquam peregrinum ad stipendia admittatis, tamen ego régis vestri stipendia fecit. Id autem hunc prope in L Nomcn oppidi, nanc Alq>po ; n. 43.

SAMBiAI AGNOSCrVR 45 modum evenit: — Admodiun puer in oppidum Canaan delatus eram in haereditatem filiorum Asher,<sup>^</sup> ut soboles dus tribûsc revî, iustoque tempore in exerdtum vestrum conscriptus fui/' Centurio Iudaîcus auditis miro modo delectabatur; surgens, Hannibalem amplexatur, et in pignus amicitiae cyatho vini perfruuntur, qui cyathus mox ad Hannonem, tum ad me cessit '^o/' inquit ille, "ad tribiun Iudae specto, cuius patrimonium, Hierosolyina profecturi, praeteribimus. Rex quasdam copias proprio sumptu alit, atque ego centurio e vicenis unus sum. Missus eram hue, ut te advenientem exciperem; equi asinique pro itinere necessarii parati sunt, poterisque, quiun libuerit, veluti hac vesperâ, si videbitur, profidsd/' \*\*Hodie id fieri nequit," respondi, "a navibus enîm, antequam redeam, cunctaque in ordinem redigam, abesse non possum. At cras paratus ero." Quum otium nobis non déesse videretur, quaerit, utrum sibi naves visere liceat; quod, quum Phœnices simus, merces forte nobis vénales sunt, quas ipsi præstinare liceret. In responsum docui eum, nobis merces, quiun in servitio régis essemus, vénales nullas esse; nec alias res merdmoniales nobiscum tulisse, quam quas erga alimenta necessaria cambire possemus. "Si ^c se res habet," subiungit ille, "tibi f ortasse prodesse potero; habemus enim grèges caprarum, habemus balsama, olivas, affatim. Quibuslibet potero adiumentis, tibi adero. Sammai<sup>^</sup> ego sum, fîUus Rehaiae; pater meus in hoc regno latissime cluef Assentior itaque ut naves nostras visere possit, quo nos et mox secutus est Dum ego abf uî, nautae iam exhibuerunt nonnullas merces piscatoribus in littore, atque pastoribus ibi congregatis, quas merces quisque suo benefido secum attulerat, et iam arguta negotia inter se agitare cœperunt In stega Mdcarth merces mutatorias iam evasatae erant, atque Hanno céleri manu efficie1. Una e tribubus Iudsonun Aseritae ; n. 44. 2. Nomen viri ; n. 45.

46 PBKICLA MAGONIS bat denchum merdum, quas ego  
Ubenter missas esse, atque earum, quas, vidssim, comparatas esse veUem.  
Penu meum» cuius incrementum maxime mihi cordi erat, frmmenti copia  
indigebat, item, duarum amphorarmn old, dolii olivarum, semisse balsami,  
senum qualorum fid passi, senom qualorum dactylorum, quinquagenûm  
caseorum; praeterea Bodmflcarem, qui cambiis pra^ erat, nonuUas oves,  
atque hoedos comparare iussi, uti nostri copia camis ncentis abundarent,  
usque dum in iEgyptum per ▼ eniremus. Alis quoque suppetiae  
comparandae erant, sed bas a régis Davidis munificentia expectabam,  
perinde atque a facultatibus meis, quibus eas res Hierosolymis commercari  
potenuxL Condmium ordinem, rationemque rerum in navi dispositarum,  
Sammai summis laudibus extulit; et, quoniam omnia psne sibi prorsus nova  
esse oportebant, vix verba reperire poterat, quibus admirationem suam  
exprimeie posset Disdplina virorum, perinde ac plenitudo rudentum et  
copularum, aequus digns sus admirationis causae erant Ad coenam a me  
invitatus Ubenter annuit, et in puppi Astartes sedentibus nobis, ex imo  
suspirans, exdamabat: "Quanta gloria vestram peregrinationem cumulatam  
esse oportet! Quam praeclarum est divitias, quas maria cdant, comparare  
posse! Hic, in montibus nostris, hirds imperitiores sumus. Fieri subinde  
potest, ut paucos vicos compilemus, sed leoninam partem prsdœ duces sibi  
vindican, qu» tamen plerumque tenuia et iduna sunt, cum lucro comparata,  
quod vos mercaturâ conflatis." Ego tamen eum commonefeci, ut intelligeret  
maiora quaedam subesse commoda in mari periclitantibus, quam sunt mercœ  
opes, vduti commodum videndi et experiendi mundi miracula. "Ita,  
profecto,"\* annuit ille, "saepe mercatores vestros Phœnidos narrare audivi  
de immanibus colubris, ac de pisdbus quinquagenos cubitos longis. Audivi  
fabulas eorum de vallibus, gemmis ref ertis, de f odinis auri argentique  
nunquam exhaustiendis. Nec ignoro ab iis de gigantibus, deque montibus  
ignem fumumque vomentibus mira ac stupenda narrarL"\*

SAMMAI AGNOSCrrVR 47 "NuUmn dubium/" excipio ego, "tu satis intelligis viatoribus aliquid ob exaggerationes concedi debere; tamen prorsus constat peregrinatoribus haud raro miras res sub conspectum cadere/" "Nonne/" ultro quaerit ille, "etiam pugnandum vobis subinde est? Ego vero quoddam pugnandi periculum iam expertus sum; Moabitas etenim atque Philistinos^ propriâ iam manu interfeci. Pugnare scirem iterum; atque, siquando vobis pugnandum esset, libenter vos comitarer. Liceretne vobisciun ire?" Hannibal humerum Sammai manu contrectans, sic eum alloquitur. "Vide sis Centurio, utrum id serio dicas; nam id fieri posset. Quadragenis etenim tyxonibus sagitariis egeo. Possesne eosdem mihi comparare?" "Tossem, profecto!" avide assentitur ille, non sine solito iuramento, "per nomen El,^ Domino Exercituum."\* "Compara illos igitur/" interpono ego, "atque si quadragenos dusmodi fortes, alacresque masculos, militiae aptos comparaveris, sub Hannibale tu eis praeeris." Insuper, additâ pollidatione prœmii novorum sutorum pugioneque chalybaeo, cum capulo ebumeo, animum eius etiam magis indtavi. "Dii servent regem!" clamât ille, gaudio accensus, diu Hannibal lastus, quod augendarum copiarum suarum consilium eum non f ef ellit, manus confricabat, atque cum orbe terrarum congredi, regnaque se subigere posse sibi confidebat "QuaBcunque régna," nugatur Hanno, "ego subegero, cum incolis unà, e vestigio vendam; auctionabor eos omnes, vendamque licenti optimo, et e proventibus palatium prsestinabo meum. Tu, Himilco, mihi eris in podllatorem. Ilirco hortulano pellium caprinarum cura conunititur,' uti proverbiiun, tibi non ignotum, docet" At Himilco: "Loco de tuis epulis disserendi," inquit, "satîus arbitror ut animiun in nostras advertamus," hisque dictis propius ad mensam accessit, in qua iam dapinatum erat Vix dbos degustare cœperamus, quum nauta, a Bodmilcare 1. Gentes minores Palestinae ; n. 46. 2. Âmûpotens» Dominus ezercitaum ; n. 47.



48 PBOCLâ MAOONn inissus advenit» qui nuntiaret eum cuncta iam coemisse. Quacrebam ex eo, cur nauderus ipse in sodum non venisset Aliam causam ipse allegare non posse arUtrabatur, quam quod Bod\* milcar siôdonem ad secum ccenandum in Mdcarth invitavisset Hanno expalluit "Spado ille penUtusr mecum mutio, postquam nauta tergum vertit; "sine dubitatione, aliquid improbi ac noxii molitur; speremus tamen mulieres nullius molimenti partidpes esse f uturas." Hanno tantum quod non actutum ad casteriam prouitt quum ianuâ apertâ, andlla intrat, quam hera sua velata comitatur. "Noli vereri Navarche," fnquit illa, "evolet licet accipiter, columbs non eum sequuntur/" "Numquid ille te sequi iussit?" quaero indignabundus. Tarum instabat»" respondet puella, "nos vero maluimus hic manere, nec lubebat in ea atra navi maiori sedes qusrere." His auditis certiozem f ed puellam recte eam statuissse, meque Hazaelem severe obiurgaturum, si ad eas hinc subripere moliretur. Tum me roganti f adle annui, ut in stega» gratiâ aurs recentioris hauriendœ, libère obambulare possem^ sed antequam ipsa se avertisset, Sammai, qui hactenus eum Hannibale de quibusdam rébus militaribus disceptabat, conspicatus vultum dus» ezdamat: "Tfidne tu, Alngail?" "Tute ipse es, Sammai?" quaerit ipsa vidssim, eodem puncto temporis manus praebent, sibique vidssim in oculos contuentes, singulare cœperunt Simul ac Sammai sese componere poterat, percontabatur ab ea, qui id f actum esset, ut eam navis Phoenida haberet "An nesdebas," quaerit ea vicissim, "Thilistsos in pagum nostrum Gedor descendisse, me Ascalonem^ rapuisse, denique Tyriis me yendidisse?" "Non, Hercle," respondit ille, "haec omnia prorsus noya L Portos PhOiftcomin ; 11.48.

SAMMÂI AGNOSCtTVR 49 mihi sunt. Nam ego in beUo, contra regem Tzôbam, in Septemtrione eo tempore occupatus, nec ex eo tempore domi f uL'\* Haud ita multo post Abigail, prisco^ soliloque animo laeto et alacri recuperato, narrare perrexit, quemadmodum se rex Tyri praestinauerit, nunc autem in itinere commissa sit in iEgyptum, veluti cornes yirginis lonicae, quam rex Hiram eodem secum tempore emërat, quamque is Pharaoni in donum mittat Sammai autem, ex sua parte, certiozem eam fecit sibi facultatem esse concessam, ut se socium expeditionis adiungeret, et dolere se aiebat iter in JEgyptam tam brevi finem accepturum; addidit praeterea: "Utinam peregrinatio non minus duratura esset, quam maiorum nostrorum quondam peregrinatio in deserto. Mutuâ hac agnitione motus, puellam, ut paulisper inter nos considëret invitavi; rogavi insuper Hannonem, qui gnarus linguae lonicae erat, ut virginem etiam ad idem f aciendum invitaret Ipsa, grata obsequentia, in pulvillo sibi apparato consedit. Cœna satis iucimdo eventu cessit Sammai et Abigail nos narratione suce anteactae amicitioe, rerumque in pueritia gestarum, quemadmodum unâ in pascuis suis nativis capras pavissent, oblectaverunt. Facere non poteram quin iis coram animi aegritudinem faterer, quod propediem ipsis iterum secedendum esset \*\*At, fortasse/' inquît Abigail, "Pharao me servare minus curabit, nam mei similes rex Pharao, sine dubitatione, millenas habet En heram meam! ipsa illi mittitur; at, quod ad me attinet, me pro certo relegabit" Sammai constrictis pugnibus, veluti me appellans, me contu\* etur, %o tamen alio solatio subvenire haud poteram quam memorando mihi videri, pueUam, itinere conf ecto, ab officio haram suam conûtandi, absolutimi iri. 'Traeterea,'\* subnectit Hannibal, "ipsa munere soluta, prorsus sola et derelicta esset Parum referre, quod Hazael tanto nisa eam oblectare conetut.'\*

50 PEKICLA MAGONIS Interea Hanno atque virgo Ionica colloquia inter se texere coeperunt et hoc tanta inter se fiducia, ut magis iam gravius ad ferendum videretur; ut ergo modum rei ponerem, usus occasione, ubi scripti complerentur, quoadvi ab Hannone, quum ipse psallendi gnanis perhiberetur, utinam ei persuadere posset, ut ipso chorago, quoddam carmen nativum praednere vellet Linguae Phoenidae paulillum gnara, ipsa pro se respondit, se et posse, et libenter velle, ut cuperem. Cithara allata, et in harmoniam redacta, ipsa, velamine revulso, vultum nobis exhibebat angulari gratia venustum. Virgo more mulierum Phoenicum erat induta habitu purpureo, argento acupicto, in collo autem monilia trium ordinum aureorum ocellorum affabre factorum. Erat ipsa capite nudo, coma patrio more condnata, a fronte retro flexa, et in medio revincta. Nos alto silentio circumsedebamus, veluti solo fixi, eiusque mira venustate constricti. Primum quam servus meus lychnis in latere navis eo paratis lucernas adaptasset, virgo Ionica, voce clara ac sonora quandam cantilenam suscipere exorsa est Linguae quidem Ionice familiaritatem mihi nullam esse fateor, tamen, in peregrinationibus meis vagam quandam cognitionem eius comparavi ut satis intelligerem eam bella celebrare a civibus suis longe ab hinc cum Achaëis, et contra Priamum, regem Troiae gesta. Ut vox eius subinde in dulcedinem vertiginosam exsurgebat, oculi Sammai affectibus animi scintillare videbantur, digiti vero Hannibalis capulum sui gladii tentare. Quin et illi, qui sensum verborum non ceperant, tamen modulis ad ima cordis capiebantur, æque ac venustate eximia cantatrids. Finita cantilena, virgo exsurrexit, pedesque non aliter quam ipsa Diva Astarte id factura esset, per undas praeterlabens, cum gratia retraxit. Postquam virgo discesserat, Hanno protinus ad oram navis se recepit, ibique stans, animo non parum turbatus, fluctus contuebatur. Quia eius suavi conversatione diutius carerem, ad eum accessi, quod si ex eo, quid rei esset "Nihil quidquam/" respondit, "quod non brevi praetereat\*\* 'Tibi suaerim/' moneo eum, "nequid ex his, quae bac ve

SÂMMÂI AGNOSCITYR 51 perâ hic dicta gestaque sunt,  
Bodmilcari enuntietiu^ equidem nec iUi, nec spadoni fidem habeo/"Nihil  
refert,\*" respondet ille, "quid Bodmilcar f ecerit Quod ad me attinet,  
promissis meis stabo. Modo ego Tartessiim perveniam, ibique audacius  
quid agendi facultatem reperiam. Nec despero quin nauta usque evadam  
aptus, Navarche mi;" et dum sic loquebatur vox aliquantum rauca clarescere  
cœpit Manus eius tmn prehendi, veluti fidem eius confirmaturus. Nescio  
quo Iacto, in diem iuvenis mihi gravior et acceptior esse cœpit Quum ad  
caeteros reverteram, Sammai sic reperi, quasi in siccimi redire mallet.  
"Fausta felixque sit tibi nox, Sammai," alloquor eum, "cras mane iterum  
conveniemus/" "Faustam ac placidam tibi precor noctem, mi Navarche,  
vobisque omnibus!" inquit iUe in responsum, et quam primum in navi erat,  
clamavit; '\*Vale Abigail, blanda coliraiba mea, nox tibi fausta et placida  
esto!" "Tibi quoque, agnelle mi!" respondet illi Abigail, pervicax e casteria  
sua prospectans. Eodem ipso tempore spado advenit. "Lurco iUe bonis est  
pulmonibus;" contemptim animadvertit praeteriens; "verum ego dubito  
utrum Pharaoni valde gratum fuerit sua mancipia toti orbi ostentui  
exhiberi." "Sic, profecto; nec si resciverit eandem lautitiis a Navarcho et  
scriba eius celebratam fuisse," addit Bodmilcar, pede intérim e pulvillo  
excutiens citharam Hannonis, quam hic casu, discedente virgine Ionica, ibi  
reliquerat. "Quae tu hic agitas, mihi perquam ingrata sunt;" respondeo ^0  
loquelae eius voce severiori; sed Bodmilcar sermoni meo verbis acrioribus  
incidit: "Hazael, fretus auctoritate régis, de mancipiis ad suum arbitriiun, ut  
lubet, statuet." Verba haec me non parum exasperarunt Ferendum non erat  
ut spado Syrius, ipse mancipium, suam meae auctoritati antepondere  
praesiunat, meque, hominem liberum, navarchum Sidonicse classis, sibi  
posthabeat. Bodndlcarem itaque obtutu rigido et constanti contueor, quod is  
minus videbatur intelligere

52 FBRICIA MAG0NI8 quid dixerit; 8ed ipse, smultate quadam mihi obtutum temere reddidit Tum ip6e voce data pergīt luyenca ista lonica mea quondam fuit» sed mihi a latrombus erepta erat, qui eam régi vendi\* derunt Rex eam régi Pharaoni in dontun mittit; quum itaque obnitor, quominus donum régis in manus inddat scribae tui, offido meo satisfacere arbitrer/^ Contra, ego, firma voce respondi: ^e cunctis bis rebus s meum erit hic iudicare. His in navibus auctoritas mea de omnibus rébus sola valebit; et vs iUi qui eam in dubitun vocare ausus fuerif 'Traeclare dictumr' adstipulatur Hannibal. 'Disciplina atque obedientia potissima sunt!' Tum 8ic fadam!" damât ille voce rauci, furore subacto; ego tamen tranquille perinde ac firmiter subiumd: "'Quin fades quod ego iussero; redibis in tuam navim, nautasque tuos curabis. Ego a die crastino quinos dies abero/" Ipse pedes versus navim retraxit, minas et maledicta inter eundtun mussans, quœ tamen ego flocd f éd. Postquam ille discessit, Hazael sic f atun ^Nunc vero ego îbo, puelkmique eam castigabo.'^ Hoc audito, ut eum a proposito deterrerem, manum illi in\* ied, sed ipse mihi se eripuit, et iam ad ianuam casteriA accesât, quum subito, f ortissimis brachiis, Hannibal eumprehendit, to> tumque etun drcumvertit "'Eho! quod scelus te agitât?" balbutit ille, me prius, tum Hannibalem contuitus, qui eum osque prdiensum tenebat Ego brachiis iunctis, oculisque in eum defixis, stabam. "Audir' aio ilH, "audi quis dicam! Leges navium I%œnidarum hs sunt 'Quicunqye mandatis navardii refragari audeat» fane ex antennis ter aquas mergitur/ Tenesne?' Formidine agitatus speAo^ in assensum ci^mt quasstiTa. Tneterea," addidi insuper, ^uius rd mémento; nec minus alterius I^gis memineris: 'Siquis alteri maledicat, is ad malum devindtur, ac flagelUs cœditur, atque quinas et vicens plagaa fostinet;' etiamne hoc teoes?' herum capite autat

SAMMÂI AGNOSCITVR 53 "Nec denique oblitum iveris,"  
ulterius eum moneo, "puellam Abigail Ungua pollere loquaci, me autem  
auribus acutis. Nunc autem, Hamûbal fac eum missimi!" Hazael se ad  
casteriam sine verbo contulit Hamiibal se a risu vix continere poterat  
Tandem sic me affatur: "Eximie fac utum, Navarche! Optime statuisti! Res  
ex integro fieri praestat Namque in navi refragari, perinde est ac rebellare in  
castris/" Postridie, primo caene, Bodmilcarem adiri iussi. "Bodmikal," ei  
alloquor, "tu vetus nauta Phoenidus es; fides tibi haberi deberet; at ego vereor,  
ne spado ille te ab offidiis avertat Ipse non diu nobiscum versabitur; confido fu-  
turum, ut quum ille eum mulierculis discesserit, tu ad saniora reversurus  
si interea tamen postulo abs te, ut fide interposita, mihi potius, pacem  
atque disciplinam abs te servatim iri/" Ipse tentabat negare discordiam se fu-  
ovisse; mihi tamen verba dari non poterant, nec a proposito discessi, vet  
fidem ultro dandam ex, quo denique facto, hsec visum est mihi eum  
monere : "Nunc mandata mea animadverte. Dnm ego Hierosolymia prof-  
ecturus abfuero, te praefectum classis constituo. Hanno et Hannibal me  
comitabuntur; sed Hasdrubal, Hamilcar atque Himelco apud te manebunt,  
atque milites tibi praesidio erunt Cordi nobis futurum est, ut commeatum in  
interioribus regni comparemus, nec ea de re te sollicitari volumus." \*\*Sed  
quid de duobus mulierculis fiet?" quaerit ipse. \*Hoc meum erit curare;\*'  
respondeo illi, "daboque operam» ut iis in littore provideatur. Nos vero  
statim viam ingrediemur; itaque officiis tuis adesto, teque bene valere  
iubeo/" Hannonem igitur atque Hannibalem scapham degredi iussi, misique  
servam eum duobus nantis sarcinas portantibus, qui eos comitarentur. Ut  
Hanno Bodmilcarem praeteribat, animadverti hunc torvo vultu eum  
contueri, atque exspuere. Hanno nihil nisi hiuneros quatiebat Priusquam ipse  
in scapham depressus easem, cavi, ut mulierculus atque spado in navi altera  
in castris tuti essent; tum duos nautas delegavi qui post eos res, quibus  
indigerent, in lit

54 PERICLA IfAGONIS tus evefaerent Hazael causam  
 comminisd tentabat» ob quam sibi in navi manere liceret; sed qutim me  
 clamare audisset,. "Nullo modor^ in scapham nullo amplius obloquio  
 descendit Omnibus rite peractis, signoque a me dato, duae scaphae sol\*  
 vuntur. Bodmilcar, in puppi stans, tristi vultu nos prosequebatur, dtmi  
 Himilco» a latere eius, bono animo atque iucundo no> bis valedicebat  
 Paucis remorum ductibus ad terram advefaebamur. Sammai, morx  
 impatiens, nos praestolabatnr, atque puells Abigail descendenti soUicitus  
 aderat In aridum ^^ressi, iter protinus versus pagum flectebamus, qui in  
 ficeto, vix ad duos iactus arcûs a castello aberat, bonamque dstemam  
 habebat Ante domtmi» quae in pa^^o longe optima esse videbatur, duo equi,  
 atque fere duodeni asim' stabant deligati. Equi satis commode erant f rsenis  
 atque ephippiis, phalerisque omati, capita autem eorum coccineis reticulis,  
 cum pendulis tintinnabuÛs fimbriatis, atque coloratis rosulis erant operta,  
 caudae autem coccineis f asdbus in sublime constrictae, ac revinctae. lubœ  
 caudaeque asinorum more gentis, bennâ erant tinctae, atque tam hi, quam  
 equi, loris probe erant instructi. "Domus ista," inquit Sammai, "Bichrii\* est;  
 is unus virorum est, quos comités itineris tibi adiungi vellem. Ipse iuvenis et  
 f ortis est, magnumque habet usum et arcûs, et gladii, atque scutL Antea  
 vineae colendae dabat operam in coUibus, estque artis vina producendi  
 longe peritissimus." Eodem ipso tempore Bichri ipse ad nos salutandtmi  
 prodiiC sodum habebat secum alium quendam iuvenem cum muUere. \*\*ilic  
 BarziUai' est,"\* inquit Sammai, eum sistens, "unus e centurionibus decem,  
 haec autem sua uxor est, Milcha,\*\* ipsa soror est amici nostri Bichri,  
 claraque apud nos est ob liba, qus ipsa praestantissima fadt" Tum Hannibal  
 proponit ut Barzillai, suaque uxor, in comi\* tes expeditionis adoptentur; sed  
 Sammai docebat nos hoc fieri non posse, ut hi ad iter maritimun  
 susdpiendtmi permoveantur. 1. Nomen riri ; d. 49. 2. Nomen riri ; d. 50. 3.  
 Nomen mnlierii ; n. 51.

SÂMMAI AGNOSCITVR 55 Unum usque munus supererat, mempe domicilii pro mulierculis reperiendi. Relatum mihi est, domiciliim pro illis in tnrri obtineri posse; item domum Bichri eis patere, ubi satis prope ad domum Barzillai essent, ut et sodetate uxoris eius, et praesidio militum fruerentur. Primimi Sammai, ubi inteUexit futurum non esse ut mulieres nos Hierosolyma comitentur, mussare coepit; sed quimi perspexisset consilium meum esse ut Âbigaîl, cum hera sua imà, ibi, ubi essent, permaneret, sine verbo acquievit Demandavi Barzillai, ne cui, praeter spadonem, ullo sub prœtextu permetteret, ut virginem loniam visum adiret; ipse autem, veluti in fidem, vaginam gladii percussit, se fidem non falsurum. "Ubinam ^o habitabo?" nunc spado quaerit "Ubicunque videbitur;" respondi illi, "donû Bichri, si libeat" "Quid? domi meae?" obtestatur Bichri, "aliquis Syrus Sobanus^ domi mese? Nequaquam, Navarche, pace tua, id habere nollem, nec id fieri poterit" "Eccur non?" indignabimendus quaerit spado; "ntun nos Syri vobis posthabendi sumus?" \*Haud secus. Syri servi sunt; rex noster vos ad Sobam, et ad Damascum profligavit; pulices estis, atque canes morticini." \*\*Verum, Hercle, est," Sammai adstipulatur, "Philistaei e Gaza et Ascalon hostes digni simt qui superentur, at Syri, horum vel duodenos hastae meae fixos ipse possem in hiunero portare." "Ha, ha!" risit Hannibal, "Sammai perquam amat iocari; ipse nos sub itinere multis iods diversitabit." Quaerenti Barzillai, utrum mulieribus ambulandi subinde copia sit, respondi, posse Âbigail, quippe quae indigena hic esset, interdum cum Milcha ambulatum exire; attamen virginem lonicam, usque ad meiun reditum domi contineri oportere. Conventum est inter eos, uti sedulo ab iis opéra daretur, ne virgini lonicae ad tempus iucimde agendiun quidquam desideraretur, L Nomen loci ; pars Syriae ; n. 52.



56 PERICLA liA6

SAMMAI AGNOSCITYR 57 nec %o, nec Hanno equitare  
veUemus. Hannibal interea iam alium equiim conscenderat, suamque  
equitandi peritiam circum nos discursando ac saltitando ostentabat Sarcinas  
nostras quatuor asinis imposuimus; Hanno, duo nautæ, meusque servus,  
caeteris insidebant, Bichri autem, incessui duriori, utpote montanus,  
assuetus, exploratoris vice, agmen antecedebat

CAPUTIV R ex David. PosTQVAM agros, segetibus laetos,  
prxteriveramus, in devexa planitie, ubi passim ficeta, luci palmarum,  
arboretaque staturae humilions, quibus ludaea abundat, interspersa  
vigeabant, comasque umbellarum instar propansas habebant, denique  
montem per senûtam angustam, terebinthis altematim atque vinetis  
variantem olivetisque, ascendere cœpimus. Via haec, umbris delectabilis,  
nos ad pagimi Timnam, in iugo coUis sitam perduxit, ubi Sammai nos ad  
incolam quemdam deduxit, qui nobis, iumen\* tisque nostris, hospitium  
præbuit Pagus Timna non exigua est, sed et nuUo certo ordine posita; septa  
enim est caducis mûris cum duabus portis, duodenisque turribus rotundis,  
domus autem unius contignationis sunt singuls, seiimcta^ue item sunt,  
atque hortulis drcumdatae. Iam hic incredibili multitudine pulicum obrui  
cœpimus, nimiumque quantum examen, quantaque sanguinis appetentiâ nos  
adoriebantur. Ingentes quoque muscanun turbœ nos insectabantur, atque  
Hannibal, qui intérim suas cataphractas solverat, ut eo efficadus se scalpere  
posset, non sine iusta causa adnotabat se arbitrari incolas ludseae  
Beelzebub^ Dexun muscarum, implorare oportere, ut eos a tanta plaga  
pestium liberaret Postridie prætervecti complura anfractuum præruppta,  
transscendentesque non pauca coUium iuga, regionis caeteroquin sat sedulo  
cultae, in conspectxun veneramus vallis perquam profun\* dœ, sterilis, atque  
desertae. 1. Dominiis matcamin; Dens nratcaium abtctor; n. 53.

REX DAVID 59 In saxis, e quibus et fiindus et latera constabant, ossa humana dispersa in sole candicabant Versus Orientem vertices montiim œmebantur, quorum in uno castellum eminebat, valles autem a Mendie eo acclines in iuga conscendere videbantur. "Ecce Vallis Gigantum!" inquit Bichri, ut baculo» quem manu f erebat, calvariam in terra iacentem convertit "Satis bene cognitam habeo," respondet Sammai. "Adolescens solebam Benaiae esse armiger. Benaia olim e potentissimis viris régis Davidis erat, centurio militum centenûm. Is quodam die leonem in f ovea cepit et occidit; alias in pugna singulari gigantem JEgyptiium prostravit, atque hae in ipsa valle Rephaim, me sub eo stipendium merente, Philistaeos tanta clade afifecimus, ut incolae Asdod ad himc usque diem nostri vectigales f acti fuissent, et usque modo essent" "Eius rei," addit Hannibal, "ipse adeo ego reminiscor. Philistœi ibi, supra» consistentes, a f ronte nostra, munitiones per assultum expugnare conabantur; in declivi, medio circiter colle, rex adortus. eos, ad sua praecipitia illos compulit. Âcerrimum certamen in valle coortum est; sed intemecio cruentissima in ascensu illius iugi, adversxmi nos, conmiittebatur." Ulterius progressis nobis Hannibal demonstrabat in superiori valle triginta palos, quibus rex principes Philistaeorum alligari iussit; partes ossium usque illic haerere cemebantur. "Rex noster optimus est;" fari cœpit Sammai; "filius eius Absalom in eum rebellavit, ego tamen in offido erga Davidem regem perseveravi/" "Ego quoque;" inquit Bichri, ac pergit : "tum pugnatum est; in qua pugna ego Othniélem, filium Tzîbâ, interfeci: iaculo meo tempora eius uno ictu perfodi; balteus eius e bysso purpureo, quem me gerentem vides, ecce hic est." Sic procedentibus Sammai, Hannibal atque Bichri, passim, ut quaeque res memoratu dignior sese spectantibus offerebat, eventus auscultantibus narraverunt. Quoties vicos atque pagos praeteribamus, incolae animadvertentes nos Phœnices esse, ad nos, munusculis lactis, uvae passae, ficorum, vini, aliisque cibariis, confluebant, soUidti tamen sdsdtantes, utrum merces haberemus vénales. Bichri ubique sedulo explicabat illis nos Hieroso

60 PERICLA MAGONIS lyma iter facere, itaque si merces nostras visere veDent, eo, aut vero loppam, ubi naves constitissent, eos profidsd oportere. Subinde pastores, qui in saltubus eximios grèges caprarum pascebant, ad nos accesserunt, nos tamen ab iilis nihil praestinauimus, prxterquam aliquot caseos praeclaros, et hos pauds gérais emimus. Hos caseos sub timbra terebinthi edentibus, puelke gelidam e propinquo fonte aquam nobis ministrant, quibus Hanno, in signum grati ob earum hnmanitatem animi» paucos vitreos ocellos donabat, quibus illas magnopere delectabantur. Paulo ante occasum solis diei secundi in conspectum Hierosolymorum, urbis munitissim», in f astigio pncipitis collis positae, pervenimus. Conspectus urbis e longinquo animum miro mo\* do afficit Loci natura, ubi urbs iacet, editis collibus, et subvexia dedivitatibus est iniqua, passim tumulis ac fastigiis inter^ersa. Mûri albicantes, tectaque innumera, quae inter oHveta, mœnia ambientia sese exserunt, animos viatorum necessariâ quadam sui admiraticme devinctint Viam, qua ex parte torrens Cedron praeterfluit transgressi, qui ubi cursum a via deflectit, sese in deserto visui subdukt, superavimus etiam ultimum collem ohretis virentem, ultimaque praerupta rupitun prastereuntes, mox viam pavitam ascendere cœpimus, quae ternis equîtibus satis lata patebat Domus hic utrinHiue lateritiae erant, earumque hortuli maceriâ argiUacea septi erant Interea nox appropinqtmbat, atque Sanunai, qui prorsum quadrupedaverat (Bichri interea ductoris munus obiens), pro porta amplioris cuiusdani horti nos iam praestolabatur, cuius in medio nitida domus lateritia duarum contignationum stabat Domus haec sedes erat Irae, ministri régis, cuius q)eciale munus erat legatos exterarum gentium exdpere, eorumque indigentiis providere. Quamprimum advenimus, servi prodiverunt, ut iumentis nostris consulerent, nostrasque sarrinas in aedes comportarent Primum in humile cubicuhim ducebamur, ubi aqua ad lavandos pedes allata est Paulo post ipse Ira nos sahitatum, et ad epulas invitatum renit Nomine meo huic indicatOi causâque itineris patefactâ, litteras régis Hiram ad regem Davidem ostendL Has ipse in signum reyerentiae ad caput levavit»

**The text on this page is estimated to be only 19.87% accurate**

1ÆK DAVID 61 poDidlusque est regem de meo adventu sme 3e  
morâ certiore lactimim. Epuïs ex ordine peractis, dona mea pro rege  
Davide appararecœpi Anleomnia selegi timicnlam sublernam hyacintWnam  
e smdonc -Egyptiaca subtilissima factam; tum hmicam supemam  
purpuream, a collo et a manicis floribus acupictam, atque ex ota ambriis  
argenteis praxinclam. His adieci balteum anro aigentoque textum, quem  
caput leonis pro fibata aurea, CTiius oculi e vitreato iacti eranl, Baltens hic  
exempter erat scitKsim opens fabrilis ^gyptiad, mus e Quatuor balteis, quos  
ao artuice nalivo m munusculum præstinaueram in gratificatio. nem regibus  
quos me hoc itinere convenire oportebat. Tertium aemque donum adiunxi  
argenteum scyphum, cum duabus ansis. Hic m speaem calycis basi nitebatur  
et scapo, cum omamenùs cu-cum cœlatis et auro intusis, in formam florum  
atque mictnum. Hk igilur dona cistulœ, e Ugnosantahno ex Ophir  
unposm^quï magna arte intestinaria aurea ac testudinea eral lacta. yuum  
memor essem regem non modo musicâ delectari, verum ipsum haud  
mediocrem esse musicum, insuper exquisivi naipam tnum Bdium, ex  
eodemsantalinolignofactam. cirris coioratis, itemque avicnlâ aureâ, cum  
rostro hiant, passisque ans, adomatam. NuUum instnimentum musicum,  
quod huic par ignum autem ipsuro, m erat. Harpam aui eadem a regina  
terimn, quEe ad navigan:tum me venisset re:sse, quumque dona eî [QiDÂ  
devinciebatur ada futura, atque tegem regii vitulum, panes, ue, himeam  
olivarum, ferentes advenerunt, teffS Hiiam consalu

62 PERICLA MAGONIS 'Hex David te, tuosque comités me ad se perducere iussit ; f ac conf estim me sequare.^ Cistulam cmn donis f erendam duobus nautis meis dedi, caeterosque meos comités ad me accersivL Hamiibal galeam suam atque cataphractam induit; Hanno officii insigne, cornu atramentarium, dngulo appendit, ac sine mora parati eramus. Sammai, perinde ac Biçhri, se nobis comités prasbuerunt. Hi laeto erant animo, praesertim Bichri, qui, tametsi subditus régis Davidis esset, regem nunquam conspexit Sub itinere hic talia memorabat : '^ex David erga tribtun nostram Benjamin inique egit ; sed malum suâ in propinquos Saulis hmnanitate compensavit. Ipse, rêvera, tribuum gloria est ; aspectu eius multimi delectabor, nunquam enim eum contuitus sumJ' "Ât, profecto," obtestatur Sammai, 'Ipsi non erat in animo in tribum Benjamin severius animadvertere ; indoli suae id repugnabat Perpende, prxterea, suum in lônathân amorem, suum in Michâl, quam uxorem duxerat, affectum, quum tamen lônathân Michâlque proies Saulis fuissent Item, memineris, quemadmodum mortem Saulis ultus fuerit Non est illi in posteros Benjamin iniquus animus." "Quin rex fortis ille est," subiungit Hannibal, "fortis quoque est bellidux suus, nepos ex sorore Serûia, filius. Is, cum lôâb una, est miles, famâ suâ dignus." Dum hac verbigeratione tempus terimus, iter nostrum inter angustas acdivesque vias f acimus, prxtereuntes utrimque domos unius, ac duarum contignationimi, horticulis cinctas. Incolae, quum animadverterent nos servorum régis ministerio duci, quippe quos de candidis vestibus, cmn purpureis clavis facile cognoverant, undique effluere, nosque salutare cœperunt ; quod certo indicio erat, quanta in sstimatione rex a populo haberetur. Interea transibamus partem urbis, quas nomen Millo f erebat, et ad canalem pertingebamus, qui cursu versus apertiolem partem r^onis tendebat, cui editior locus, nomine T2ijj6n, imminebat Spatium omne inter hunc locum Millonemque, domus r^:iis sumptibus recens structis complebant In mœnibus us

REX DAVID 63 que videbatur hiatus, ubi rex David, quum urbem a lebusads cepisset, murum perf régít. In vertice Tzizzôn arx conspicitur, cuius in area interiori regium palatium stat exstructum. Regia ab architectis Tyriis concepta, atque e lapidibus csesis structa, lignis santalinis interpositis, in medio tholum fert, atque hortis undique circumdata est Ex utroque latere portae dus, columnaeque aereae visuntur. Ad dextrum ab altéra harum columnarum parieti innixum solium stat, ubi rex ius dicere consuevit, atque hinc non procul abest patibulum, in quo capitis damnati poenam dare soient A tergo sunt horti alii, item aedificia, quae mulieribus praebent domicilia. Ira ante porticiun regiae nos praestolabatur, statimque post nostrum ingressum in amplum conclave quadratum nos induxit, admodmn lucidimi, tapetis, varias species florum aviumque ferentibus contectum. In extremo conclavi suggestus trium graduimi e ligno sandalino, sed planus, omninoque expers omnis caelaturae omatusque axirei, et ad pedes eius pellis leonis erat strata. A dextro stabat lôâb, belUdux regius, galeatus, ac loricatus, parumque a tergo armiger cum gladio régis, hasta autem eius parieti innitebatur, aliqui autem regii ministri in gradibus adstabant, ac, denique, ante regem custodes praetorii, quatuor viri robustissimi, fortissimique, strictis gladiis securitati régis consulebant Rex ipse, vir provectioris aetatis, staturae mediocris, corpore gracilior, tamen cum omnibus indiciis mobilitatis, atque vigoris, in solio sedebat. Barba eius plana, minime hispida, penitus cana erat, comae autem, ad morem civium suorum erant concinnatae. Vestitu utebatur simplici. Nec vitta, nec corona caput eius omabat; nec armillas in brachiis et carpis, neque digitis manuum pedumque haerere solitos annulos deprehendere poteramus. Vestitus autem erat tunicâ candidâ, cum purpureo clavo, atque crepidis, more montanorum, calcibus, more regum editioribus. Nihil profecto eum, ratione indumentorum, ab aliis hominibus communibus discemebat ; nec quidquam, nisi oculi csesii, obtutu acutissimo ad homines regendos natum esse praedicabat Quiun comitatus meus pone me in ordine constitisset, ego me ante solimn prostravi ; tum, surgere iussus, iimctis brachiis»



64 PEBICLA MAOONIS coram stans expectabam dum lex me alloqueretur. Mox me salutando rex fari incepit, percontando, utrum iter nostrum hoc prosequere cessisset, tum multis verbis de regibus Tyri atque Sidonis, deque eorum subditis discitabatur. Responsis meis optime contentus» litteras regis Hiramadse datas postulat Papyrus consignatum cuidam ministrorum tradidi, is autem sigillo coram refracto, litteras apertas regi porrexit Rex datif operâ eas attente perlegit, tum ad me conversus» subridens sic meafatur: "Mago, fili Maherbalis, te coram c<sup>o</sup>nere posse, mihi gaudio est Qui sunt ii qui te comitantur?" Rege sic iubente, comites meos singulatim stitit Sammai Bichrique inter comites meos conspicatus, rex sic fatur: "Minores natu me» gentis peregrinari, libenter video ; ita enim fit, ut et fortitudine animi, et sapientiâ, et, denique, experienciâ, iam se ditent et augeant Perinde placet militibus tuis Hannibalem, virum peritum praeesse; bene eius meministi Nimc autem Josaphat, tabularius elenchum omnis materis parabit, quas a te mihi comparari postulo, quarum praestinandarum curam tuæ fidei discretionique concredo, facultatemque tibi facio, ut quasque curiosa, raraque sub itinere tuis sub oculos ceciderint, et quæ usui fore arbitraberis, pro me compares. Meum vidissim est inquirere, quibus suppetiis profecturus egeas." Consilia itaque mea regi aperui, velle nimirum me quadraginta ulterius homines, qui usum rei militaris habeant, copiis Sammai addere, item, satis frumenti, vini, olivæque, et aUamm suppetiarum, quæ in penu non corrumpantur, victumque nobis praestent, comparare. "iEqua et iusta postulas,"\* respondet rex. "Iam seliget i<sup>o</sup> te quadraginta homines, qui Sammai Hannibalique obtempèrent, aurarius autem meus pecuniam tibi tradet, ut habeas unde eos solvas. Ira te ad armamentarium conducet, ubi sunietias omnes» quibus egeas, obtinere possis, item asinos comparabit, qui oetm ad naves devehant Tuum erit dicere tantum quibus idem egeas» et eie tus eruat"

REX DAVID 65 Post hæc, coram rege me iterum prostravi in testimonium grati animi, oravique eiim, ut munuscula bénigne acdpere vellet, quae mihi, ut ad regem deveherem, tradita essent Ipse magnopere ddectari videbatur, seduloque inquirebat originem cuiusque doni, ut quodque illi exhibet<sup>^</sup>tur. His peractis, in cubiculiun contiguum ducebamur, ubi vinum nobis erat paratum. Rex oblatum a me cyathimi clementer accepit, hausitque. Tum allato post eum solio, in eodem cubiculo illi insedit, et a me diligenter sdscitabatur de diversis regnis gentibusque quas visissem. Curiositas eius responsis meis etiam aucta est ; nam, inter alla, quaerebat etiam, utrum in partibus occiduis asini quoque ac pavones reperirentor. Respondens certiore eum feci hffc animalia ab Ophir importari solita, itemque, indulgente eo, futurum esse, ut illam regionem redux visitem. "Impavidus tu, prof ecto, vir es," inquit rex, "iam conâliimi alterius itineris tecum volvitas, antequam prius absolvisses. Miror tuam fortitudinem, f ateorque regem Hiram sapienter statuuisse, quum te huic cœpto praestituisset. Nunc lubebit tibi locmn ostendere, ubi mihi in votis est templum condere. Sic fatus, gressu alacri, prorsusque iuvenili, rex nos e palatio in tumulimi, ubi area trituratoria patebat, eduxit. Nomen collis erat Moria.<sup>^</sup> "Hanc aream trituratoriam," inquit rex, "modo praestinaui ab Araima, lebusaeo, item aliquot boves, quinquaginta siclis argenteis. Meo quidem arbitrato locus aequè idoneus est pro templo ac pro castello/" Hanno adnotabat: "Memoratum audivi regem plura caStella expugnasse quam exstruxisse; itemque suum gladium optimum esse suae gentis praesidium/<sup>^</sup> "Adularis, scribe," respondit rex leni risu, "verumtamen et ego in ea sententia sum, securius praesidium situm esse in cordibus intrepidis, quam in cumulis lapidmn." "Equidem minime adolor, rex clementissime," respondet scribe, "nec nisi animi regii sum interpret. Felicem arbitror gentem, cuius fiducia securitasque in rege positae sunt" 1. Nomen collis, ubi rex Salomon templum condidit ; n. 54.

66 PERICLA MAGOND idgenus sermone uteris adversus mulierculas»" iocabundus respondet rex, "futurum est ut filiam aUcuius prindpis ducas."\* Hanno erubuit ; rex autem risit, et, ad me conversus, dixit me scribe uti prasdaro. "A, rex," inquit Hamio, "regiones petimus, ubi eloquentiœ nuUus est usus. Venti, fluctusque Magni Maris leni duldqœ sermoni Canaan non præbent aures. Barbari regionnm ocddentalium lingnam asperioris generis exigont Assentatiombus don Tartessenses non moventur/" Rex, sine dubitatione» Hannone multum ddectabatur» dixitque illi gratum siU futurom, si Utteris mandata sibi aflfenet, quidquid sub itinere memoratu digna videret; interrogabat præterea ab eo utrum aliud quid ab eo Utteris conditmn fuisset, secmñque haberet. Hanno protinus exprompsit volvellum papyri, carminibus ad virginem quamdam inscriptmn, iUudqoe régi porrexit Postqoam rex, ipse poeta primi ordinis, versus duldsonos admiratus esset, scripturseque puldritudinem collaudasset, quœdam suorum carminum Hannoni donavit "Est altenun genus poeseos,"^ inquit Hanno, "styli severioris, quod rex in vaUe Raphaim, aliisque haud pauds campis dimicando scripsit ; vereor ut illud nobis dare possif Hoc audito rex ictu oculi tollit gladium ab armigero, et ^Hic," inquit, "penna est, quœ ea scripserat : acdpe eam ; forte potestate donabit te, ut id genus versus pangas, quales ego in Valle Gigantum in Deimi meum scripsi." lam tempus interea instabat quum benigno generosoque régi ultimimi vale diceremus. Itaque, secutus Iram, in armamentarium profectus sum, Hannibal autem, atque Sammai et Bidiri I6âb comitabantur. Simunum promptuarium longum œdifidum lateritium erat, ad quod aditus per tramitem pavitum, utrimque sycaminis consitum patebat ; erat autem more Phœnicum exstructum super dividiculam, cui ex utraque parte regia stabula, rhedarumque subgrundia adiacebant, ultra hsec autem pascua erant pro regio pécore. Hanno conscripsit denchimi commeatûs procurandi, 1. Genitivu Gnecot singularis.

REX DAVID 67 transcriptum cuius régi tradebatur. Poscebamus centum modios frumenti, quinquaginta congios olei, quinquaginta umas vini, dena centupondia cassei, fici, uvae passae, ac, denique, bina miUia siclorum pro came salsa, et arida, quibus, pro rata parte, addenda erant sal, fabœ, lentes atque dactyli. Ira autem suscepit munus muliones asinosque comparandi, ut postridie omnis commeatus ad naves convehi posset Rex David f amâ munificentiae clarebat. Pervenientes ad domum Irae, plures servos regios, qui nos antecesserant, ibi reperimus, pro singulis nostrum dona f erentes. Pro me quidem scutum, lanceam atque pugionem, securimque militarem iEgyptiacam tulerunt ; pro Hannibale clavam Chaldaica arte f actam ; pro Bichri arcum, pharetram atque cingulium sagittarium ; pro Hannone, denique, alterum gladium, præter eum, quem iam acceperat Sub vesperum Hannibal reversus nuntiabat numerum suorum miHtum se explevisse ; venit losaphat quoque cum Utteris régis, quae mandata principis ultîma mihi denuntiarunt. Postridie mane, quum surgerem, reperiebam dommn drca, totumque vicimi, asinis oneratis, eorumque mulionibus paene conferctum, qui commeatum nostrum baiulabant;.nec proinde quidquam supererat, nisi ut hospiti nostro valediceremus. Itaque, phialas odorum illi in mimuscula pro uxoribus tradidi, nec ultra morati, iter versus loppam retrorsum ingressi sumus. Iter hoc nuUo eventu fiebat memorabile. Bichri quandoque exempla nobîs sus iaculandi peritiae, perdices novo arcu iaculando, exhibebat, quum eas, aliasque aves, inter volandum peteret ; interea Hanno (gladio, more ludaeorum, intra cingulum condito), se facetum, laetumque praebebat, taedium itineris canticis iucimdis discutere conatus. "Nemo est," saepius ipse repetebat, "quin regem Davidem loco vatis habeat ; quum autem ego gladium Davidis possideam, recte mihi autumare videor, quum orbem terrarum me sulngere posse putem/" "At vero," dico ego contra, "Ticeat mihi sperare tibi regem Pharaonem interficere in votis non esse ;" mira enim eiusbellandi cupiditate non parum eram perculsus.

68 PEKICLA MA00NI8 TaT damât Ole, 'Domina mea Âstarte, regina cœU mariimique est Ipâ licebit tam Pharaonem, qiiam Bodmflcarem derisoi habere.'" Tum Bichri, perdicem afiFerens, quam modo deieceiat, nos interpeUabat : 'Toterisne, 6 Navarche, mihi dicere, utrum Tartessos vitis ferax sit?\*' 'Tro summo colonorum Phœnicum incommodo/' respondi flU, '^nulte omnino ibi vîtes nascnmtur.^ "Fieri itaque poterit,"\* pergit Ole, '^quoniam ego aliquot taleas mecom attuli, ut inde haud parum commodi percepturi sint Codum nimirum Tartessiorum haud minus calidum est quam nostrum ; atque sic quis facile augurabitur, utrum ipsi mox non seque generosa vina procreaturi sint atque ipsi nos?" "Eximium cœptum tuum est, sagittarie!" respondi illi, ^optoque e corde, ut propositum e sententia cedat" Turris lopps, malique naviumstrarum, in dissito horizonte vix nobis in conspectum vénérant, quum e longinquo Abigail versus nos appropinquare conspicabamur. Quum in eum locum pervenimus, Sammai ex equo desiliens, eam amplexu ardenti excepit Postquam interrogavi ab adveniente 'quid novi' esset, intellexique ab ea cuncta salva et incolumia vigere, amatoribus per se reHctis, sine mora in littus ire contendL Primus qui mihi obviam f actus erat Barzillai fuit, qui me certioremf ecit spadonem, ex quo ego discesseram, in pago non fuisse, nec quemquam virginem lonicam convenire tentasse. Mox post Hamikar^ caeterique cum Bodmilcare unà, me salutatum venerunt ; atque simul statuimus suppetias modo allatas in naves comportare. De t]nx>nibus statui, ut omnes in gaulo meo disponderentur ; et sic integravi numerum ducentorum et decem hominum, quorum quinquaginta erant rémiges, septuaginta nautœ, octuaginta milites, denique decem offidales erant Dum muliones, collatâ cum meis operfi, asinis exonerandis vacabant, quidam eorum, homo insuets magnitudinis ac roboris, propius accessit, brachia osdllans, me intuebatur. Figura atque statura plane erant insolits : coUum, veluti vacerra, inter humeros demersum videbatur taurino shnile, longa cssaries vil

REX DAVID 69 losa ex capite tmâique pendeat, quæ cum demissa barba vnltum pœne ad oculos usque operiebat, et ciim comis miscebatur. "Mené vis V\* interrogo eum. Voce stentoriâ réclâmât : "lonas^ sum, e pago Eltecé, tribus Dan." "Ecquîd id attînet ?\*" quaero ex eo. "Tecum proficisci volo," clamât ille, "eô ubi ferae vivunt velim mîgrare ." "Quid ita ? Quîd f aceres si eô pervenîres ?" "Eô proficisci volo ;" instat ille. "At tu nullûs rei es gnarus : quid te nobîscum f erremus ?" "Volo proficisci !" usque perstat. Inops consilii, sciscitor ab eo, utrumne quidquam, quod nobis in navibus usui esse posset, prsestare sciret. "Fortis sum," respondet, "prosapiâ Samsonis ; par sum f erendo in humeris bovem ; scio et tuba canere," quibus dictis, pectus vehementer puisât. Hannibal, qui interea hominem oculis peritis scrutabattir, haec adnotat : "Mihi non videtur nos cataphractam huic Ixirconi idoneam reperire posse ; non tamen ineptus tubicen esse existimandus est." Tum ad eum con versus : "Vide sis, vir bone," inquit iili, "tubîcinem îam habeo bonum ; sed Navarcho Magone indulgente, certamen instituam tubicinum, ut comperiam, uter vestrum tubicinii peritior habendus sit" E mea parte utique nihîl obstabat ; proinde tubicen Hannibalis in médium arcessebatur. Itaque e promptuario ingens tuba deprompta, traditaque lonæ est, sicque tubicines rivales, curiosa turbâ circumstante, sibi sistuntur. "Macti, igitur, tubicines," sic fatur Hannibal, "e sententia canite ! quis alterum virtute superet!" Uterque ergo tollit tubam suam in sublime, aptat ad labia, simulque clarum acutumque edit clangorem, qui usu crescente animo ut inflantibus colla buccaeque tiunescebant, acrior atque vehementior esse cœpit. Post satis longum temporis spatium L Nomen riri ; n. 55.

70 PBRICLA MAGONIS quo neuter alteri cedere videbatur, tandem oculi tubicinis Hannibalis ex imis radicibus prorumpere, viresque eius labascere; at lonas, tametsi venae eius in crassitudinem digiti tumescerent in coUo, usque sonitum edebat» qui tantum quod auditorum aures non rumpebant, qui quidem sonitus etiam acrior eo videbatur, quo tuba rivalis sui sensim plus languescebat Tandem» post drdter quadrantem horae, ultimo edito modulamine querulo, classicus Hannibalis, elinguis, spiritûsque orbus» corrui, in proximo lapide prostratus. lonas, nullo indicio f atigii aut discriminis, loco suo stabat, altéra manu coxae innitente, altéra tubam in sublime efferente, in ^gnum triumphi modulabattir. "Satis ! Satis !" univers! damavimus. "Efferto amplissimam quam habemus tunicam cocdneam V\* imperat Hannibal ; "bucco ille diei victoriam reportavif 'Tossumne ergo proficisd ?" qusrit lonas. Hannibal docuit eum f acultatem a me ad id concessam esse, eimique cocdneam tunicam induere iussit, qus quidem in sininilis neminibus inter induendum discindi videbantur. Interim Himilco eum drcuire, vduti oculis eum dimetiretxu:, cœpit consilii non parum inops. "Interîus huac nebulonem videre malim," inquit ille, "idgenus pulmones ego certe nunquam vidi." "Sitio r nunc vagit novus hic gigas. Cyathus vini illi offerebatur, quem ille protinus siccavit 'îlaustumne hoc vocabis T\* quaeritat iÛe, "tantundem pupillis meis minimis darem ; annon potero ex urceo vel ex uma potare?" Himilco cyathimi iterum implevit, porrexitque Ions. Ipse mirabundus, propeque terrore percussus, secum mutiebat : ^Balatro prorsus singularis ; certe hune non vili alemus." Cunctis merdbus nostris comportatis et in navibus dispositis, Bandllai nostro, uxoriqve ultimum vale diximus, lonica animo multum commota. Milchs, qus eam sunmiâ, quâ par erat, hospitalitate affecerat, valedixit Abigail ultima littus reliquit, oculos in littore m3ntibusqae patemi soli diu, multoque affectu, pascens et drcumf erens.

REX DAVID 71 Alto potiti, Promontorium Peludum, quod a planitie drcum per lucos palmetorum facile discerni poterat, vesperi diei insecuti superavimus. Mare satis tempestuosum haud pauds vectorum, nâuseâ plerumque iUatâ, magno erat incommodo. Postridie» drca meridiem, in conspectum veneiamus aqu» turbidse» ex quo intelligebamus nos prope ostia Nili, cnius effusio hsec erat, versari.



CAPUT V Pharao Sero Advenit Havd ita multo post in eam partem ostn MU vergebatur, qus Tanaitica appeDatur, secundum qaod ostium e longinquo obelisci urbis Tanis œmebantur. Sediînenta, qus flumen îpsum secum verrit^ item vis venti fluctuumque, quâ promontoria affiduntur, iunctim eo tendere videntur, ut hune Nili fluxum obruant et impediunt Itaque, quum Cahiri, qus prsemittebatur ad vada cognoscenda, reverteretur et nuntiaret aquam ad alvam navigationem Mdcarth haud concedere, connlium cepi, ulterius, usque ad ostium Medecium navigandi, utpote quod longe amplius est, quodque, prseterea, rectâ Memphin ducebat. Quum tamen nunc iam nox immineret, nec in tenebris cum fluctibus in contrarium currentibus congredi consultum putarem, satis mihi videbatur intra arcûs iactum a littore anchoras iacere, ibique pemoctare. Intérîm Hazael ad me accessit, petivitque ut sibi noctem cum amico exigere liceret Mihi quidem quodammodo et ipsa natura ac modus ratioque humilis petendi insolita videbantur. Tamen, quum compertum haberem lonicam in sua casteria, Abigail autem cum Sammai in stega morari, fâcultatem dandam censui. Quum apud gentem peregrinam versaremur, quacum hactenus nulla nobis fuisset consuetudo, enixa cautelfi usus» Hannibalem excubias duplicare iussi, atque singulari diligentii vigilare. Naves intérim nostras hoc ordine coUocari curavi ; a dextro ad extremam Meridiem Cabiri consistebat; Astarte ad

PHARAO SERO ADVENIT 73 pilam quamdam, ad spatium dimidii iactûs arcûs rétro destinabatur; Melcarth, atque Dagon in adversa ripa consistebant, ubi aqua altior erat. Minorum barcarum una apud me, altéra apud Mdcarth continebatur. Sursum, secundum ripam fluminis, plures naves iEgyptiacas in anchoris stabant, aHœ autem haud paucae erant in siccum subductae. Mirum mihi videbatur, quare eo loco, ubi anchoratio non esset, tant» constitissent ; pauUo tamen post comperiebar Pharaonem dassiculam coegisse, quâ mox ad rebellionem, quæ Pelusii^ eruperat, opprimendam discessurum. Duo regii of&ciales cum manipulo militmn, partim securibus armatorum, iam navim meam conscendebant ad cognoscendium qui nos essemus, quidque hic vellemus; mea tamen expUcatione contenti, dicessenmt Ubi umbrœ noctis augeri cœperunt, lumina duarum actuariarum circinantium in alveo flimiinis apertiori conspiciebantnr, quum subito alius praef ectus ad nos accessit, nostraque lumina exstingui iussit ; quod protinus f actum est Nox summo calore aestuabat ; urensque auster, arenis deserti onustus, veluti per ructus impetuque flans, nuUum sublevamen afiferebat. Cœlum erat nubilum, ideoque nox, quamquam non caliginosa, opaca tamen adeo erat, ut prseter ignés, quorum lucificœ flammae e castris, in adversa ripa positis, nihil prorsus cemebatur. E longinquo, in ripa utraque, subinde incerta lumina pagorum percipiebantur. Prope ante nos, f aculae duarum actuariarum, ut iam memoravi, usque micabant; sed praeter hase, si demas raras emicationes quarumdam navium, casu praetereuntium, totam regionem undique tenebrae operiebant Circa mediam noctem, post horas quinas aut senas ex quo anchoras ieceramus, munus vigilandi Himilconi concredidi, ipse quietem petens. Ut versus camam itabam, oculos ad dextram ripam converti, atque in opaco minus clare aliquot navigia ibi animadverti; caeteroquin silentium cuncta tenebat, sicque in subtemum descendi. Vixdimidiam horam dormiebam, quum Himilco me propere suscitât, me acclamans: "Solutiflutamusr 1. Nomen loci.

74 PSEOCOLA MAGONIS Extemplo in pedes consilio, et ad  
retinacula proruo. Ea praecisa reperio. 'In stegam ! Lamina ! Accendite  
lucernas V damayi omnibus viribus ; eodemque tempore animadverto  
lumina ad tevenum» andioque vocem a longinquo clamantem : 'Ad Astartem!'  
Hetinacula nostra sassa sunt, et fluitamus !' Reclamavi ad eos» iussique  
illos ad nos accedere ; satis enim certum erat alteram quoque navem  
nostram idem ac nos fatum sortitam esse. Intérim omnes manus in stegam  
concurrunt^ signa accenduntur ; rémiges se ad transtra redpiunt, navemque,  
ut iussi erant, leni motu rétro agunt, ac dum cæterae naves adventent, in eo  
motu continent A tergo, ad quatenus drdter iactus sagittae, animadverto  
Cabine, lumina extollentem, vocesque nautarum satis clare excepL Eodem  
momento temporis remorum ictus Dagonis, ad latus nostrum  
appropinquantis, exauditur. Acclamo Hasdrubalem in stega stantem :  
"Ubinam est MdcarthV Quum nullum proprium responsum accepissem,  
naves très ad lævam ripam procedere iussi. Dagan fliunen rectà transit ;  
secutus ego siun oblique ; CaMri autem praecedens, parum ad austrum  
tendebat, mox ad Septemtriones revertitur, .et quam poterat proxime ad  
ripam. Dum nos transversum vehimur, Hannibal omnes suos arma capere  
iubet, quoniam soUitudo nos incessit, quod quum nos tantopere agitemur,  
iEgyptii nec videri usquam, nec audiri possent; lumina enim eorum  
extincta erant, circitorum autem nullum vestigium. CaJbiri interea ad nos  
redivit, nec se quidquam vidisse mihi significavit Ac ne tum quidem uUum  
cemi poterat navium iEgyptiacarum vestigium quum vel bina stadia in  
flumine descenderamus ; nec antea quam in auditum ruentium in ostio  
flaminis aquarum pervenissemus, quum prope illideremur atrae cuidam  
moli, quæ in tenebris nobis im"Rétro ad vestras stationes, Phoenices !  
flumen noctu non relinquetis T' vox nos lingua iï^yptiaca acclamât "Nec  
nobis in animo est," respondeo illi, "ut tamquam fu

PHARAO SERO ADVENIT 7S res aufugiamus. Verum oris scissis naves nostrae abrepts Autant, una autem omnino disparuit^' \*\*Tum novas quamte stationes," responsiim est, "ad mane usque expectabitis. lussu Pharaonis, hac nocte discedere non poteritis,\*' Nihil supererat, nisi ut obsequamur. Missis itaque nantis in scapha ad ripam, aliam stationem quaesitum, qui et locum idoneum reppererunt, quo deinde appulimus. Vix tamen in iis lods constiteramus, quum vox e medio flumine, lingua Phoeniciâ ad aures nostras pervenit : "Subveni ! Subveni !" Scapham itaque ad eum locum, unde vox audiebatur, submittimus ; vox tamen propius accessit ; paucis vero momentis post, scapha iuxta nos adstitit, et imus meorum nautarum, aqua madens, in stegam Astartes sublevatur. Is aspectu miserabilis erat : in capite plura ruinae hiabant, totusque vultus cruore erat perfusus. "Proditi sumus ! Bodmilcar nos prodidit !" gemebat miser, nec praeterea quidquam efferre valebat, nam viribus exhaustus, titubans corruit, omnino praeter se, ac semimortuus. Hominem prostratum, allato stragulo, recondi iussi, dum Abigail vultum eius lavabat, unguentoque perf ricabat, Himilco autem admoto ad labia cyatho vini, eum recreare satagebat E verbis hominis equidem satis intellexi quare mihi magnopere cavendum esset, et ob eam rem lumina extinxi, unamque lucemam et unam f aculam in singulis navibus contineri satis habui, excubiis autem singularem diligentiam demandavi. Interea misellus ille ad se rediit, atque Hanno, Hannibal, ffimilco, Sammai, necnon ego, eum circumstetimus, ut siquid enuntiaret, exciperemus. Unus nautarum caput eius levabat et suffulciebat, ut quo f adlius eloqui posset Abigail autem atque Ionica in genibus viro unguentis adstabant "Hac vespérâ," incipit nauta saudus narrare, "amicimi quemdam visum ad Mdcarth accessi. Ut vobis notum est, cuncti f ère nautae ibi Tyrii sunt Bodmilcar eum paene omnibus egit Ipse secreto cimi duce Pharaonis coUocutus, vos omnes 9peculatores, et eum rebellibus f oedere iunctos asserebat, qui

76 PEKICLA MAGONIS Pehisii tamultuari cœpissent Assemit,  
prseterea, vos in navi etiam mandpium celare, quod ipse Pharaoni tulisset,  
quodque ad vos perfugisset Sui me quoque hortabantur ut me sus con.  
iurationis partidpem facerem, quod quum ego me f acturum negassem, in  
me omnes, necem minati, impetum fecerunt Ego pedem retraxi, meque in  
flumen prsedpitem dedL Ibi scapha iEgytiaca me insectabatur. Bis mihi ictu  
remi caput f erierunt Aqus me submergendo certam mortem evitavi, nam  
ipsi» âne dubitatione, inde me iam mersum colligebant, nam ab insectando  
destitenmt Edictum igitur est, ut prostridie omnes caperemur. Cras, itaque»  
nos adorientur, ut ad Pharaonem captos déférant Plus quod dicam habeo  
nihil^^ Quum ad hsec narranda nimîâ virium contentione uteretur»  
misellus nauta, artubus solutus intermortuus est At ego, auditis commotus,  
ad regias litteras confugere volebam, atque nullâ morâ eas quaesitmn  
processif sed stupens, et attonitus reperi eas mihi furto ereptas esse, quod  
me Hierosoljrmis versanti evenisse verosimile est Omnes terrore eramus  
perculsL Primus Hanno cœpit loqui : "Omnis hæc res,\* inquit, "plane est  
perspicua. Fur BodmOcar est Ut compertiun habetis, Hazael annuliun régis  
signatorimn habet Furciferi hi litteras aperuerunt, sensum immutarunt,  
deinde, signaculo régis iterum sigillarunt Bodmilcar eas sumpsit, regique  
submitit, se praefectum huius expeditionis simulans, nosque prodicionis  
accusavit Fides illi habetur. Quid yero inde secuturum sit? Fato certius  
futurum esse sdo ut capiamur. AbigaU autem, utique, ad Pharaonem  
mittetur.\*" "Non usque eo/" interclamat Sammai, "dum ego gladium ad eam  
tuendam habuero/^ "Sic, prof ecto !" firmâ voce ait Hanno ; "Abigail sine  
dubitatione Pharaoni tradetur, Chryseis autem venusta, Bodmilcari, in  
praemium, ob suam fidem et constantiam, donabitur."\* Hanno gemitum  
edidit, Hannibal autem mystaces irritatus ordtabat "Haudquaquam dulnto,  
Hanno,"\* interloquor ego, "quin cuncta qus prssagis, eventura sint Tamen  
nunc ante tempug

PHARAO SEItO ADVENTr 77 esset desperare. At veto tu apud nos» veteres nautas, f ortasse non satis diu versatus es, ut cantilenam nautarum de iEgyptiis discere potuisses.'^ Quamobrem ego sibQare cœpi cantilenam, Himilco autem læto risu sic canere cœpit : "Gentem bucephcUam mira arte eniti necesse est, Antea ut captant, quem plectere morte minentur.\*\* Omnium animi protinus conversi sunt Prss gaudio omnes mei amplexibus me prope enecuerunt Hanno genua, alterum. que brachimn amplectebatur; Âbigail alteram manum prehendit et deosculabatur ; Hannibal ex uno latere cataphractam meam vellicabat ; Sammai ex altero idem f aciebat iam non procul aberam quin ab iis suffocarer. Ionica, quae mea verba etiam satis intelligebat, suas gratias oculorum nictu significabat. Ut primum amplexus meorum eluctari poteram, ostendi illis in longinquo opacum cumulum iEgyptiacarum navium, quae in diluculo vix cemi poterant "Si quinis-senis non plures essent illae test» duldum aquarum," inquam, "nostrae très naves viam illis ad f undum Nili dto ostenderent ; at nimc tanta earum turba est ! Praeterea, illis armât» copiae in ripa praesto stnt, nec flumen ad eos effugiendos satis latum est ; Bodmilcar quoque suâ operâ iis aderit, qui pontivagus veteranus est, et quamvis sua navis ad certamen instructa non sit, ipsa Tyriis instructa est. Quidquid tamen sit, cedendum non est Duremus paulisper. Coëterum mihi confidite !" "Tui sumus !" ait Hanno, "ad mortem usque !" Hannibal dentibus pressis mutiebat vindictam, si quis mandatis defuturus esset Sammai amplexu tenebat Abigail, vovens caput cum spoliis cuiusctmque, qui cum eo congressus f uisset, ei allaturum, si ipse adeo Pharao is esse contigisset Sub idem tempus Hamilcar et Hasdrubal, hic cum suo gubematore Giscone, ad mandata mea acdpienda accesserunt "lyrio illi," fatur Hamilcar, "nunquam fidem habui; mihi

78 PERICLA MAGONIS ergo perquam placēbit rem cum eo  
potius gladio dirimere ; idem et nautas mei sentiunt "Ha, ha ! Himilco,"\*  
ridebat Gisco inauritus, "iam licebit diversari" "Sic, Me Dius Fidius» 6 te  
vetusculum Celtam/" regerit in eum Himiko, "docemus scordalos natare/"  
Manibus trium virorum prehensis, gratias ob fidem eorum dedi, dein ipsi ad  
naves revertentur Multo iam die, oculos in flumine circumferens, situm  
navium hostilium deprehendi Ita, secundo flumine, conspicabar  
IEgyptum Triremes in itinere positas. E regione nobis, a laevo, dexter  
quadraginta lintres, cum quatuordecim remigibus, quinque militibus erant  
congregatae, a dextra autem ripa decem sagittarii properantes  
videbantur. Adversum flumen prospectans circa duo stadia, senas triremes  
animadverti; duas onerarias, cum suspensis stegis, vidi sub velis, ad laevam  
ripam, secundo flumine ferri ; medio autem flumine, cum celsis lateribus,  
aedificata prorata, agnovi Metcarth, ut retractis remis, velisque convolutis, ab  
heliciariis monoremis trahebatur. Castra, quoniam ignis in tenebris  
videbamus, nimium aberant, quominus interdiu sub oculis caderent Ripae  
undique humiles erant, sine arboribus, sed agri, trifoliis consiti, item  
segetibus pro messis prope maturis laeti circum patebant. In ripa laeva, intra  
iactum sagittae, agger erat satis altus, cuius in summo via ducebat, ut  
contra eluviones annuas tuta esset. E longinquo albi muri urbis, ad  
Meridiem, cernebantur ; ad Aquilonem gilvo-albida aquosa, aggerem  
fluminis transcendentem, et cum glauco aequore miscentes, videbantur. Ab  
ostio fluminis vix stadia sena aberamus. Tam Eurys, quam fluctus nobis  
favebant, ita ut, si semel alto potiri velis datum esset, nihil nobis verendum  
erat Contra itaque cepi iEgyptios adoriendi, priusquam Melcarth nos  
antevertere posset, quod solummodo admodum difficile fore, iam propter  
ingentem eius molem, eam evitare, si nobis praecurrere posset, unde etiam  
telis nos facile obrueret, quin propter celsitudinem laterum non modo nostri  
eam invadere nequirent, sed ipsi nos sine negotio invadere et opprimere  
possent Primum itaque meum stratagemata erat, solvere retinacula.

PHARAO SERO ADVENIT] 79 meque in médium fluminis  
cursum collocare, ita ut extra ictiun sagittarum a ripa essem. Dagon proram  
ad Aquilonem convertit, ac dîmidium iactum sagittae infra me iacebat,  
CaMri vero a laevo mihi, cum prora ad Austrum. Vêla cuncta convoluta  
erant, rémiges autem aquam tenerrime verrere iussi erant, ut naves nihil nid  
in loco continerent, et quisque vise dux iuxta gubernatorem paratus  
adstabat. Hannibal sagittarios suos a fronte, et a postico instruxit, milites  
autem circum malos collocavit. Ego et Hanno proram scandimus,  
insequente classico. Hercules lonas apud Hannibalem mansit. Ei  
persuaderi non poterat, ut seu lorica indueret, seu hastam caperet, sed cum  
tuba in manu observabat, ut nos ad certamen nosmet parabamus. Iam  
scorpiones iaculis erant oneratse, et in singulis navibus plures testœ erant  
cum sulphure piceque ad succendendum paratœ. Fedmus etiam pro re nata  
rates flammiferas e tabulis, quibus clavos trabales impuleramus, his autem  
pelles caprinœ pinguedine illitae ad facile incendendum alligatse erant Diu  
nobis exspectandum non erat. PauUo enim post acuti soni tubarum  
iEgyptiorum clangere audiebantur, navesque militibus scatere cœperunt.  
Satis clare poteram fuscus et imberbes vultus iEg3T)tiorum milîtum  
discernere, itemque eos securibus esse armatos, triângulariaque scuta  
gerentes. Cernere etiam poteram sagittarios, nudis cruribus, cingulîs  
pugiones penedentes, ut iuxta narium latera dispositi stabant. Ré-  
miges plus quam seminudi erant, nam praeter amiculum circum lumbos, plane nullum  
vestimentum gerebant, atque remos suos, secundum morem gentis, stantes  
agebant. Super constratum Melcarth Bodmilcar facile discerni poterat;  
cuidam officiali ^gyptiaco, admodum agitato, negotiisque intentus, aliquid  
expUcare videbatur. Hic, viridi indutus, ingenti corymbo, vultu, brachiisque  
minio tinctîs, secundum morem hominis eius dignitatis. Milites scaphas  
stipantes haud aliter quam rémiges erant induti, in cingulis pugiones  
gerentes, armati vero erant securibus atque iaculis, utroque extremo  
praeacutis, quibus iEgyptii mira dexteritate uti cognoscebantur. Quamquam  
omnes naves



80 PERICLA MAGONIS militesque magnopere agitari  
videbantur, neutri accedere tentabant, sed univeisi expectatione quadam  
teneri parebant Res mox palam fuit Linter maiuscula e estera multitadine se  
explicare videbatur, ac secundo flumine ad nos tendere. Rémiges octo in  
édition pronit ac versum puppim stantes» navim impellebant, et duodeni  
milites» quadriatis cataphractis sreis in pectore, armati lanceis, pugionibus,  
atque adnadbis, stabant in medio, inter quos regius quidam minister altioris  
ordinis stabat. Is duplid tunica erat indutus, in pectore altéra alteram  
obvolvens, utraque e reticulato lineato, dngulo vitre itis lamellis omato  
dnctus, e collo autem figura aurea ac vitreata pendeat, cum alis passis,  
cateni aureâ avis suspensa. Operculum capitis celsa tiara erat, cum vitreata  
lamella, nomine Pharaonis, litteris hieroglyphids inscripta. Barba eius teli  
rubrfi complexa erat, manu autem securim militarem auratam librabat, cuius  
manubrimn intestino opère animalium sjonbolorumque aliorum spedem f  
erenti, erat exquisite omatimiL Ad unum latus hius viri tam laute omati,  
sacerdos, vel scriba stabat presse tonsus, omnino candidatus, qui manu  
atramentarium, voluminaque papjrri ferebat ; ex altero autem latere,  
Sjrriacis lorids indutus, vêtus noster amicus, Hazael, adstabat. Non poteram  
lenem risum cohibere, quum in navi cumulum catenarum compedumque  
conspidebam. Audito damore offidalis regii, quo significabat se mecum  
coUoqui velle, f acultatem d f ed, ut navim suam ad latus Astartes  
appeUeret IDe, comitante scriba, quinisque militibus, non âne arrogantia  
conscendebat Hazad, satis providus, loco, quo stabat, mansit Ipse,  
magnatem regium cum omni honoris offido excepi, ac secundum morem  
regni eum consalutavi; at ille hsc omnia non modo flocd fedt, verum omni  
proterviâ ac procadtate in hunc modum nos verbis lacescere cœpit "Ad  
genua, ad genua, vos fures Phoenicii, et misericordiam Pharaonis flagitate  
V Quum intellexissem hunc esse tenorem verborum dus, auitero modo illi  
responddi : 'Tures non sumus, nuUam Pharaoni iniuriam intulimos;

PHARAO SERO ADVENIT 81 quin tantum abest ut Pharaonis misericordia a nobis eflSagitan\* da sît, ut eîus tutelam mereamur." "Apage sis ista mendacia!" clamât furens iijgyptius. "Numquid non ipsâ hac nocte efiugere tentavistis?" "Non !" regero acrius ; retînacula nobis per fraudem abscissa erant. Verî fures apud vos sunt. Sycophanta Ule Bodmilcar, isteque spado scordalus, surreptis a me regiis litteris, eas ad te detulere." "Tace !" furioso impetu clamât iEgyptius, "doli vestri nobis luce clarius constant. Protende manus ! compedes parati sunt, et tu, atque mancipium, quod Pharaoni ereptum erat, ad Pharaonem procedetis. Noli dubitare quin aequa vobis iustitia fiât" iam scriba atramentarium calamosque apparare cœpit, ut nostra nomina litteris consignaret, quum ego, mei plane impos, in cachinnum erupi : "Num tu nos insanire arbitraris ?" eum inclamo, "Tune, Hercle, existimas futurum, ut nos naves nostras deseramus, teque comitemur, ut elenchum mendacionum in nos effictorum auscultemus ? Non, per omnes Deos Deasque faciemus, sed ubi sumus, perseverabimus !" iEgyptius furore tripudiabat "Fures! Patibula! Furciferi !" vociferabatur delectus regius, "quisque vestrum tormentis morietur !" Dxun haec apud nos geruntur, sollidto animo oculos ad classiculam supra nos, adverso flimimine, converto ; quum autem viderem eam iam in mottum actam, omnino posthabito tripudio furentis ministri regii, tubicinem meum "ad arma" canere iussi. iijgyptius, hoc audito, insequente scriba, ad suam Untrem pedes. retrahere cœpit, milites autem sui, ad tuendum eius regressum,. hastas per transversum pone emn iunxerunt Sanunai, Hannibal atque Hanno hunc militum motum in malam partem interpretati, quasi impetum in me ab iis intentari, destrictis gladiis eos adoriuntur, atque Hercules lonas, missâ tuba, in médium irruit tumultum, extortâque hastâ e manu unius militis, humeris^ eumprehendit, caputque eius semel iterumque candlis navis Uidit. JEgyptin vulgo creduntur genus durions capitis, faterL

t2 PmCUk IIAOONIS tUMQ oogor cahrfiuon hidiis miselli  
instar mdonis niptâni Interea Hannibal ahemm militem ragulat, Sanmud  
autem tertium gladio perf odit ; ego vero oonabar lanceam quart! e manibiis  
extorqum, qumnnuméro mecHurn perterritus, conrersus» esemplumque  
secutus unius sodaKs superstitis, se in flumen Iirsdpitem dedit, ac more rans  
navit Ât salutem reperire non tam Yili stabat ; nam Bichri, qui prope  
cancellos morabatur, alterum eorum sagitti percussit, alterum yero rémiges  
ita remo peitusserunt, ut intermoreretur, mersusque esset ^c bis quinque  
deletis, veri certaminis initium tantum fecimus. Smul atque .Sgyptii  
tumultum fieri animadverterant, a recta ripa triremis solvitur, magnoque  
impetu in nos fertur, tatuniqué examen navicularum conglobatum  
sagittarum imbrem in nos pluere coepit, ita taroen, ut sagittis partim  
lateribus navis inciderent, partim vero innocuæ supra caput evohrent Ictu  
ocuU f adk perspiebam consQia hostium. Ut praevideram, navim  
Mdcarth, secundo flumine, ad rectum vectabant eo maidf esto proposito ut  
praeterire tentantes nos, eé nobis obiectà, ab effugio prcriiiberent Primum  
itaque, ut vera consiUa celarent, utquenosedperent^etanimumnostrum  
averterent, duas maiores na ves versus nos impulenmt, atque dassiculam  
lintrium ad nos agebant, ut imlHie sagittarum nos impeterent lussu meo  
Hannibal sine mora catapultas apparavit, et mox magnam copiam lapkhun,  
testarumque, pice ac sulphure plenarum, transversum Car bvroê in  
venientes naves iaculari coepit Tune Cabiras atque Dagth nêma dextro et  
Isevo in contrarias partes moveri iussi: Cabiros qui dem ad Âquikmem  
versus actuarias viam nostram obruentes ; Daganem vero in triremem, quas  
Melcarth vectabat Bodmilcarem in prora magns onerariæ satis clare cemere  
poteram, ut ^gyptios pemidon suam docere gestiebat, bortarique rémiges, ut  
lemot aquis mergerent ; at ea iam erant sero. Motus nostri ipas inopinati  
erant Dagan enim impetu in examen obsistentium navium cderiter et  
expedite facto, eas partim obtrivit, partim autem evertit et depressit,  
viamque sibî exaravit, Astarte autem, discessu Cabirorum spatium nacta,  
naves, quas nos practelire tentabent, commode c^iibuit; denique Cabiri,  
missis rati

PHARAO SBRO ADfYÊtm 63 bas igniferis, qtœ secunâo  
flumine protsnm rergetiteSt doas M^ remes, qtœ ostium iSuminis  
custodiebant, sus secniitatis solfid\* tâSy pœne innocuas reddidit Nostra  
prœliandi consilk prorsus effîcada comprobabantur. Astarte unam navim  
JEgyptisuism céleri concursu ita arietavit, ut ea in medio rumperetur,  
mergereturque; altéra autem ignif eris vexata ratibus, voragineque alterius  
in discrimen vocata, ipsa de industria in scopulos pessum iit Dagon autem,  
postquam heldariam, tamquam vas ligneum, putredine exesum intudisset,  
ad me reversa est ; et, postquam non sine vindicta vidissemus oras a nantis  
Bodmilcaris resndi, animum ad barcam convertebamus, quæ ex conflictu  
ad Melcarth revertebatur. Eodem tempore, ex utroque latere arctissime eam  
praetervecti, utrumque ordinem remorum deterrent, imbremque  
sagittarum illi immisimus, tiun præterlapsi, nos summo nisu cum Cabiria  
coniunximus. Haec interea mittendis ratibus ignif eris in actuarias usque  
erat occucupata. Certamen nostrum brève, sed efficax fuit Spatio quam hora  
breviori Melcarth sui impotem reddidimus; duas naves iËg]rptiacas  
depressimus, tertiam in scopulos midmus, ac, postremo, quindenis haud  
paucores e lintribus iËgyptiads obtrivimus. Aquae drca nos rudibus f  
ractarum navium erant constratœ, inter quae nec paud homines luctari  
videbantur. Hac pugnâ nostrâ, assultuque necopinato reliqua iËgyptiorum  
dassis perturbata, in medio flumine aliae aliis illidentes, ipsse sibi  
impedimento fuerunt, nec uUa navium poterat, aut volebat, Melcarth, ut  
heldaria, opem ferre. Itaque, quum palam esset, eas me nihil curare  
oportere, animum ad trirèmes ante nos converti, mîssisque dénîs vel  
duodenis ratibus ignif eris, quas nautas Cabiromm paraverant, marrisque in  
viam egerant, eas dissipare tentavL Trirèmes pedetentim cesserunt. Quum  
vero satis in tuto esscm, nec periculum imminere sentirem, ad eas  
Aquilonem versus ire contendî, hostibus nostris in sua perturbatione ob  
incommodum acceptum, a tergo relictis, quos inter erat Bodmilcar, in puppî  
navis su» impotis furens. Kchri se s^^re ferre aiebat,

84 PERICLA BIAGONIS quod aliquot sagittas in eum mittere non posset ; at hoc noli modo attinebat, quod nunc iam nimis longe ab eo aberamus. 'Tugna infecta !' inquit sagittarius intrepidus, ut a puppi prorsum venit "Sane quidem/" illi assentior, "hodie scordalus ille malâ fortunâ usus est ; at vero ille aliam quæret occasionem ; cum illo necdum omnino egimus." 'Ita et ego spero/' interloquitur Hanno, vindictam spirans Sub hoc idem tempus motus quidam inter naves iEgyptiacas cerni poterat, ut très earum ex ambagibus explicata<sup>^</sup> iter ad nos prosequendos aggrediebantur, compluribus naviculis comitantibus. Eodem tempore in ripa, secundo flumine, turmas equitum citato cursu ferri conspicio ; atque, ut oculos in via aggerata circumfero, animadverto nubem pulveris, ex qua semel iterumque fulgor carpentorum aeneonmi et auratorum emicabat Nulli supererat dubium, quin rex ipse appropinquaret, ut testis eventum esset, propriisque oculis, quemadmodum caperemur, videre. At Pharo potentissimus sero advenit. E quadragenis vel quinquagenis ratibus igniferis, si non plures, dumtaxat metam attigerunt ; nam ima triremum iam flagrabat, et manus perterritae, morem iEgyptiorum secutae, triremem pestum egerunt nava vero navigia, quæ ad nos insectandos venerant, minimum duo stadia nobis a tergo erant, sicque satis spatii suppetebat ad congregiendum cum unica triremi, quae nostrum effugium intercludere conabatur. "Conscendamus ! conscendamus eam!" conclamabant fere una voce Hannibal, Hanno, atque Samma. "Otium non suppetit, nec ipsa navis pretium opone est," respondeo ipsis, "mergamus eam/" "Mergatur ergo, tamquam lapis !" ait Himilco. Cabiri, quod illi nusquam resistebatur, nec experta erat nisi paucos lapides, vagasque sagittas, quas illi raræ et innocuæ inddebant, iam ad proram triremis attigit, velisque passis, mari imminebat Dagon quoque iam secutura erat, sed signo a me dato, Hasdrubal invehebatur in posticum triremis, ego autem a latere illi incurri, et sic captam triremem bifariam diffligimus.

PHARAO SERO ADVENIT 85 Triremis a vasto gurgite circum  
spumante hausta fuit Ultima igitur obice discussa, vèla ventis dedimus,  
moxque alto potiti» tubae nostrae victoriam cecinerunt Intèrim e tergo nobis  
raucus sonitus, clamor atque male<sup>^</sup> dicta intonuerunt ; nos tamen iam securi  
ferebamur. Nullo prorsus fieri poterat modo, ut hostes naviculis suis,  
putaminum nuciun instar, istis spumantibus fluctibus, quos nos "aère  
ruebamus," se committere possent, vel auderent; quumque iam aequor  
teneremus, prorsus ad Occiduium versis, ut in devexis oris oculos  
circumferebam, satis clare vidi malos iEgyptiorum nequaquam moveri.  
Nunc itaque dubium erat, quin Bodmilcar iis persuasisset, ut a  
persequendo désistèrent E nostris quindecim erant vulnerati, plerumque  
leviter, duo autem occisi ; ex hostium vero numéro, cum iis imò qui a sagit\*  
tariis intercepti erant, quique undis hausti igneque interempti fuerunt, haud  
pauciores quam tercenti interierunt. Sic enim ex cadaveribus, in undis sacri  
sui Nili fluitantibus, aestimare debebamus. Damna, a nobis perpressa, haud  
multo labore reparavimus. Paucis remis fractis, tam in Astarti, quam in  
Dagone, e suppetiis novos substituimus ; stegse abluebantur, rudentes  
firmavimus, caeteros funes sarsimus, sagittas, quæ lateribus navis,  
cancellis, antennisque haeserant, evulsimus. Saucios intro subveximus,  
cadavera trium iEgyptiorum, spoliis exuta, in mare prascipitavimus. Nostri  
quoque duo caesi, invocatis prius Menetho, Hocco, Rhadamanthoque,  
iudicibus inferorum, fluctibus erant conmissi. Minus tritum horarum spatio  
cuncta in pristinum ordinem erant revocata, quasi nihil inquam nobis  
uccidisset Chryseis atque Âbigail, quae, quandocunque res postulabat, suâ  
operâ praesto erant, suâ laetæ ferebantur libertate ; perinde atque Hanno,  
semper constans, atque Sanmiai, tuae felicitatis participes erant Intèrim  
Hasdrubalem ad me vocari iussi, ut mecum, atque cum Himilcone, de fu  
turis nostris propositis in consilium veniret Postquam convenimus, sic eos  
alloquor : "Mihi quidem," inquam, 'Vestra pace dixerim, dubium nullum  
subesse videtur, quin hostes nos persecuturi sint Fore

PBRICL4 MAQONS «mm fzittiino^ at ostio ad Orientera, sive  
 CuopîfiOi âve Phani\* tîco ramo fluminî enim aaoendere poterunt,  
 asoensuri sint ; at\* que mihi sique certum videtur regam tum ad Pharum,  
 tom ad CaiK^mm Barea parataa habere. Ite nostmm adventum antid\* pare  
 possont: praeterea, craa mane Teredarii terri accorrere ex\* 9ectaiidi aimt,  
 nos vero auinini Tirium contentione eo vix dr\* ca méri dien perventuri  
 sumoa. Insuper, quum etiam aqua Boatra paene ad fundum iiaque exhausta  
 «t, alicubi terrampe^ tare nos opcnrtebif\* Himikoni, ciii copia vini in hoc  
 rerum statu subveniri nobis posse videbatur, yulsu humerorum respondi» et  
 sic per\* gebam: 'In animo mihi erat hac ipsà vesperà hydrias nostras aquà  
 retenti replendas curare, sed pugna ista propositum meum ^stravit Terram  
 petere nobis utique omnino necesse erit ; atque hoc mihi potissimum arridet  
 consilium : iterum intrabimus flumen ostio Sebennitico, quod modo nobis  
 proximum est; non enim suspicabuntur nos tam mox littora petere ausos  
 esse ; nec fortasse ipsi ibi erunt; sed si sint, vi nobis utendum erit, nam  
 aquam comparare omnino debemus."\* Placuit pn^x>situm sodis; hi tamen  
 de proxime futuris sd\* hdtabantur. "Equidem,\* inquam, '^propter amissam  
 onerariam expeditio noatra ipsa reliquenda nodhi nequaquam videtur.  
 Futurum est ut ^gyptii, si nos nec ad Canopum, nec apud Pharum  
 deprehenderint, in ulterioribus littoribus nobis insidientur ; atque tandem  
 Bodrailcar, cui consiUa nostra nota sunt, subsidiis a Pharaone impetmtis,  
 nos Tartessum usque persequatur. Certum intérim est fore, ut. in eum sérias  
 aut >odus inddamus. Vultumiua flat, qui nobis secundus est ; iter adverso  
 soie sequentes mterdiu, Cabiros aut^ n parum ad tevum tenentes noctu,  
 minime dubito effid posse, ut summum quinum dierum spatio littoribus  
 insuls Cret» potiamur/" Himiko et Haadrubal mirabundi, stupentesque me  
 contuebantur. "" Ab .£gypto ad Cretam ! Per pdagum vastum ! Resproriua  
 înaudita; fiarine id poteat?"\*

PHARAO 8BR0 AI>yBNIT 87 Hi propogitum meum dusmodi  
exdainatioiubuB ao^perunt "Quin/" prosequor ego, "cœpta etiam magis  
ardua perfid queunt Verosiinile haud est ut ventus ante lumlunium  
proximum mutetur; verumtamen, etiamsi mutetur, aec Cretâ potiamur» nihil  
nisi ad bttora antiientis perf eremuTt aut rero m aliam quandam  
Archipelagi insulam. Illinc, deinde, drcumf èremur promontorium Maleam  
et ^iliam, a Sidlia autem Carthaginem, illinc autem rectâ Tartessum  
veniemus. Istud nhpinim iter nostrum est" Ter Deam Astarten, propositum  
tuum certe praeclarum est," exclamât Hamiibal, "dum intérim scordali  
iËgyptii drdnabunt circa Sjrrtes." "Eas autem/" inquit Himilco, ^satis  
procellosas experientur. Amiis ab hinc binis illic paene mersus eram. Liceat  
nobis sperare futurum, ut Bodmilcar, suique sycophantae Tyrii, Dii eoe  
I>erdant, illic, ut meruerunt, suum scdus luant Quam gestio illos singulos,  
veluti pisces e bronchiis, pendentes e fune cer\* nere r Haud longo cursu ad  
oppidum Sebemiys pervenimus. Cetbiri erat ad littus praemissa, quae,  
cuncta quieta renuntians, iam redivit Solito tributo proconsuli iËgyptiaco  
soluta, aliquot nautas expedivi, ut, quanta necessaria videretur, aquam  
compalarent Eadem opéra, u^ opportunitate, aliquot corbes caepullarum,  
necnon satis camis recentis, ibidem sagaces nautae coemerunt Priusquam is  
dies ad finem vergere cœpisset, terras illi terga vertimus, iter nostrum,  
discriminum plénium ad Aquilonem et Occasum fleximus. "At nunc," dico  
meis, "tandem aliquando promite lances et patinas, haud enim mediocri  
famé urgeor." In postico, loco idoneo, discubuimus, ubi Chrysdde, quoque  
et Abigail participantibus, sat f requens nostrumerat multitudo. Quotidiano  
nautarum et militum victui vini quoque cyathiun, in gratiam victoriae  
matutinae, adiecimus. "Tropositmn iter," f atur Hanno, "mutatum esse video  
; anne Cretam tendimus ?" "Ita, profecto," respondi, opinione subiunctâ eam  
regionem Chryseidi venustae iam notam viderL



88 PERICLA BIAGONIS Tum Sammai sciadtabatuTi ntrum  
locus ille non i< set atque Chittinu "Non idem locus est," respondi, ""ista  
insula montibus est aspera» in quibus caprse, cum patuHs comibus, ut in  
Arabia, scatent, incote autem ut funditores et sagittarii celebrantur.\*  
""Licebit itaque Bichri sibi aemulos et pares reperire,\* iocatur Sammai,  
"sed cuius gentis sunt illi T" "Phrygii sunt, atque Dores," explico iUi, "viri  
helvi ac proceres, venusto vultu, habituque corporis rite ordinato. Hi oppida  
condiderunt, in quorum nonnuUis nostri mercatores Sidonii sedes fixeront ;  
hi autem eô per Chittim, ac per Rhodum pervene\* runt Chrjrseis eâdem quâ  
Dores linguâ utitur." Sammai, qui constanti affectione erga Chryseidem f  
erebatur, libenter audiebat eam in mediam ituram esse gentem cuius linguâ  
uteretur, esseque eiusdem prosapiae; quaeritabat timc, utrumgens etiam  
bellicosa esset Chryseis, Hannone iuvante, tune explicuit Dores, non secus  
atque lonios, insularum incolas, item Âchaeos in continente, artiimi belli  
peritissimos esse, eorumque f amam, ob gentes ab eis subactas longe  
lateque celebrari. "Quam vastum, quamque ingentem necesse est hunc  
mundum esse !" mirabundus suspirat Hannibal ; ""En nationem gloriâ belli  
duentem, cuius vix vel nomen mihi cognitum est ! At vero, annon Creta est,  
unde nos gladios Chalcidicos obtinemus?" Subridens ob eius errorem,  
explicui illi gladios Chalddicos ex œre fieri insulae Chalcidis, atque  
Phœnicios nusquam alias aes reperire posse, quod sic temperari patiatur.  
Hannibal per Hannonem et ulterius sdscitabatur a Chryseide de natura artis  
militaris, quâ lonii uterentur, item, qu« stipendia solverent "Tunc reverà  
arbitraris nos mulieres rerum dusmodi gnaras esse?" subridens redarguit  
Abigail; "mulier, quum populares suos peritos pugnandi intelligit, quum  
valorem praedae sibi e bello reportatœ iudicare novit, satis sdt ; sed quM,  
obsecro, de arte belli eam intelligere arbitraberis ?" CluTseis haud parum  
delectabatur vivido andllas suas responso, atque nomina celeberrimorum  
patris su» ducum redta

PHARAO SERO ADVENIT 89 e cœpit Âudivi nomina Âchillis, Âiacis, tum cuiusdam régis Agamemnonis ; intellexi etiam eam duos reges patrios, nomine Iasonem atque Ulyssem, qui famâ itinerum fuissent illustres. 'Itinera maritima!' derisione quadam obvertit Himilco. Equidem facile hariolor genus navigationis eorum, ut sint soliti repère secundum littora, terrisque hœrere, stadia singula quoque die progressif nunquam ultra continentes discedere ausi. Tiun etiam naves cuiusmodi habuerint ! Fortunatum me censeo quod me nuUi earum vel a Sidone ad Chittim concredere debeo." Chryseis haec quidem non negabat ; naves enim tales, quales Phœnicum, in sua patria certe nunquam viderat, nec addere dubitabat pontivagos Phœnices veros Deos marinos sibi videri. 'Tune te,' fervido animo, in blandimentum Chryseidi, interponit Hanno, "eorum Deam Marinam videri convenit." "A, ephebe," oscitabundus monet Hannibal, "suavia dicteria tua linguâ Ionicâ aptius extuleris, alioquin virgo non te inteUiget" At vero virgo, capite cum gratiâ converso, hilarique cachinno, probâ Phœnicitate respondit se, quid gestum dictumque fuerit, optime inteUexisse. "Assentatiunculas probe intelligere, mulieri semperfidem habueris !" iocatur Hannibal. "Vellem equidem scire," nugatur Himilco, "quo eventu uxor Gisconis uncta Hannonis vocula exceptura esset; dialectus enim sua Celtica comicationi corvi Bodmilcaris haud absimilis est." Intérim iam tenebrascere cœpit, et usque sermocinabundus Himilco ad proram, locum suum, concessit, ego autem in puppi excubattun ivi. Totâ eâ nocte, dieque insecuto, flabra in ventum increverunt ; qui tamen, quoniam nobis secundi erant, gratum existimavimus ; attamen, quum vectores nostri omnes conscii essent nos longe a terris abesse, et in mari alto versari, nec circum se nisi cœlum atque aequor cernèrent, pavor quidam eos incessit ; et, quum navis modo in vertices ingentitun undarum eveheretur, proximoque temporis momento in ima voraginiun, quasi sine fundo, rapi viderentur, artus eorum formidine psene iguerunt. Appetentia cibi fere cunctos deseruit, f requentesque

90 vīīaacLk macoiīib Numina invocare cœperunt Inaecuti nocte  
yentus in procdlanit BC, poftiono, in tonpestatem increvit, doiique, diluculo  
ad Au^trmn se circumegit, noeque nûUe octingentis in die itadiis Tersus  
Aquikmem rapuit Boui fortuné, Hoet magnfi per aeqnora rapiebamur celai»  
tate» naves se vidnas continebant Versas crepusculum ventns aliquantum  
cessit, postridie, doiique, qui erat dies quartus, tranquûlitas rediit, codum  
serenum emicuit, ac, tandem, sununo omnium gaudio, excubitor, qui in  
corbe, pr(^ ad verticem mali excubabat, terram in conq)ectu esse  
prockunavit Ego ad Hi\* mikon^ n in prora stantem accessi, atque nostrum  
uterque prorsum spectans, sole oriente, aliquot dissitissima montium caca\*  
mina Ūvescentia conspicabamur. Post meridiem terra iam omnibus  
conspicua fiebat, et antequam stellae comparuissent, littus  
drcumnavigavimus, quod prae rupibus accedi non posse videbatur. Media  
nox iam pridem elapsa erat, antequam locum ad ia(âendas anchoras  
idoneum repereramus; tamen, postremo, sinimi patentem invenimus, ubi  
fluvius in mare dilapsurus fundum sabulosum candicantemque percurrebat  
Versus Ortum den\* sum arboretum cemi poterat, supra quod celsa iuga  
nivea e longinquo eminebant CaMri, prope ostium fluminis in siccum  
subducebatur, oneraria autem etbarca, quum aquœ satis alts reperirentur,  
magnis scopuUs, in arido prominentibus, destinabflûitur. Littora omnino  
déserta esse videbantur, nec ulla habitacula humana usquam conspici  
poterant

CAPUT VI Creta, atque Cretenses. SiMV LAC naves in stationibus requievaiint, ego et Himilco, quippe qui qiiatemas noctes superiores vigilando expleveramus, insomnio fatigati et exhausti, ad quietem, optime meritam, capiendam, dormitum recubuimus, nec prius evigilavimus, quam sol celsum cœli fastigitim ascēdisset. Littora usque prorsus déserta erant. Saxosa montis latera undique paene ad perpendicultim e mari exsurgere videbantur ; vallicula autem rivi, haud procul, in praràpiti anf ractu, myrteto, ilicetoque nmbroso, operta disparebat. Nihil mihi antiquius erat, qnam nautarum manipulum deligère, qui drca littora aquam reœntem quaererent, ac repertâ, utres doliaque nostra replerent Dein praesidium militum atque sagittariorum, pro quolibet eventu rite paratum, in Uttus descendere iussi, atque Bichri delegavi, ut adscitis dénis sagittariis, anûractum intraret, regionemque exploraret Quoniam satis ligni drcumiacebat. con^ltum duxi igf es in Uttore accendi, atque ientaculmn coquendmn curari. Insuper et tentoria tendi iussi aliquot, in quibus partem mercium nostrarum venum exponi curavi, si quo casu Bichri in incolas bac in insula incideret Hoc in rerum statu lonas se suis servitiis celebrem reddidit. Ipse enim humeris suis satis ligni supportavit, quibus très homines onerari possent, doliumque aquae nullius ope sublevavit, f acetequ animadvertit, siquis ei vinum in eo dolio ad potandum dedisset, alterum tantum libenter se baiulatunmi fore. Circa meridiem, labore regionem lustrandi f essus» opère ta

92 PBSICLA MAG0NI8 men ante-meridiano satis contentus,  
Bichri ad nos reversas est. Nimirum in montibus in aliquot aborigines  
incidit, qui viso eo diffugerant; sed quum et ipse monticola esset, per  
rupes ac praecipitia eos insecutus, unum eorum interceptit Cœteri e  
longinquo lapidibus eum impetebant, quin tamen laesissent uUum ; atque ut  
ei a me iussum erat, ne armis, nisi in sui tutelam uteretur» nullam vim illis  
intulit Captivus, quem seciun adduxerat» iuvenus erat fortis et indomitus,  
comatissimus nigrà, fulgidâque caesarie, tamque fuscus vultu, quam  
Midianita. Oculis erat nigris, fereque oblique sitis, vultu lato, ossibusque  
iugalibus paululum editioribus, mentum autem eius in acumen eminebat  
Praeter pellem caprinam sy\vestrem, quâ per humeros ad lumbos usque erat  
amictus, dnguloque praecinctus, nullum indumentum gerebat, sed in nudo  
collo, atque in lacertis, monilia armillaeque, e cochleis colligatas,  
pendebant. Ascicula quâ ad se def endendum utebatur, erat iUi a Bichri e  
manibus extorta, quae quidem e politissimo lapide viridescente facta erat,  
cui manubritun lignetun erat infixum. Barbarus ad me deductus protinus  
gesticulari sermoneque uti cœpit, ex quo ne verbum quidem perdpere  
quibam. Ad eius animum condliandum asdculam illi reddidi, simulque  
frustum panni rubri d donavl Sibi se restitutum videns, extemplo prosiluit,  
versus montes cucurrit, et mox e conspectu disparuit Vix binis horis post,  
aliis hominibus, ut ipse, seminudis, hastis, atque arcubus barbarâ arte factis,  
quae erat omnis sua armatura, ad nos rediit. Ad passus drdter centum  
substiterunt, frondesque myrteos agital^mt Ego nostros idem facere iussi ;  
tum, acdto Hannone, eos conventtun eo, simul rubrum pannum, ocellosque  
vitreos filis pensos illis exhibuL Barbari pedetentim audadores f acti,  
persuaderi poterant ut accédèrent, ac, tandem, tentoria intrarent Erat inter  
eos certus quidam, qui princeps et interpret esse videbatur. Is primum digito  
cœlmn indicabat, exclamabatque "Britomartis," ttun aut^n montes indicans,  
'Thalasama, Phalasama,^ dîictitabat Certum mihi videbatur eimi Phœnices  
non nunc primum conspexisse ; nam, quamprimum naves nostras  
conq;>exit, clamabat : ""Sidon ! Sidon I"" vestes vero nostras attractans,  
eas "chiton" appellavit

CRETÂ, ATQVE CRETENSES 93 Itaque eum antique chitonetâ donavimus, inter socios autem oceUos vitreos distribuimus, qui, vicissim, sylvestres capras aliquotque cotumices, quas 'liamallas" vocabant, nobis attulerunt. Sub vesperum alter aliquis ex eorum numéro, senecio quidam, ad nos accessit, qui sub pelle caprina chitonetam gerebat, atque crepidas in pedibus. Is parum etiam Phoenicice callebat, sicque ex eius verbis intelligere poteramus eum e gente Cydonica esse, quae prima insulam possidebat, donec Phrygii, atque Leleges eos bello superassent, quo facto, superstites in montanos recessus avios sese récépissé, ibique ad Ortum, et ad Occasum, refugium reperisse. In praesenti omnes oras maritimas, omnemque regionem montanam mediam, item, fertiles valles ad Septemtrionem atque Meridiem a victoribus teneri ; his postmodum coloniam Dorum se iunxisse, sicque factum esse, ut Cydonios, ab utrisque pressos, exterminassent Nunc primum intelligere coëpi qui id evenisset, ut quum ego Cretam semper ab Aquilone, per Cariam et Rhodmn adiissem,\* nullos alios incolas quam Dores convenissem, quum alii navarchi Phœnicii, qui extrema insulae ad Orientem visissent, ubi f odinas haud magni pretii condidissent n^otiaque in terris aerif eris non admodum f ructuosa agitassent, semper eum Cydoniis res gessissent. Senecio praeterea docuit nos gentem suam supra, in montibus, oppidum Phalasama habere ; item, suam Deam Britomartis vocari, quod "mitem virginem" sonet. Vino, quod ei prae bueram, perquam erat delectatus, et, quum in donum pauca spicula, monileque ex ocellis argillaceis vitreatis accepisset, pollicitus est in postemm diem tantum camis recentis, quantum vellemus. Oborientibus tenebris, barbari se in montes suos receperunt. Hannibal cautus excubias suas duplicavit ; tota tamen nocte minime molestabamur. Postridie Cydonii, ad nos reversi, plures capras nobis tulere. Quandoquidem Cydonii agros nequaquam colunt, f rumentum, aliasque fruges, nobis suppeditare non poterant; harum loco fructus agrestes, mellaque tulerunt Tumimaginem bovisiUis exhibui, conabarque illis explicare, me eius generis animal ab iis comparare velle ; sed hi certio rem me fecerunt id genus animal

94 PBSICLA IIAdONB in sins noiitibcis minuiii 6986, nec in su  
iiwuh, doncc Phxygii attafissenty fuisse oonnno ignotun. Vesperī, quum  
lunam bicomem illis indicassem digito, bw«bari eam Britomarten, suam  
Deim yenaŕionis esse dîxâiint QuTseîs asserebat Deam istam nomine  
Ârtemidis sibi esse co> gnitanu unde mihi verosimile videbatur Çydomos  
cultum etns Dores docuisse, qui, vidssim, I

CRETA AtX2UE CRKTENSES 9S Phrygiorum, qui coloniam suam in hac insula petpetam fecissent. Tandem palam edixi mihi hunc Deum eundem cum nostio Moloch esse non videri ; Deum Moloch quoque Deo Ioniorum potentiorum esse, longe, profecto, potentiorum, quam ut suum populum a peregrinis superari siverit Fieri sane poterat ut Phrygii suum taurinum Deum lovem, eo quod par erat honore non persecuti sumus, eum autem ira accensum illos in vindictam hostibus suis tradidisse ; at hunc nullo pacto nostrum Moloch esse, nec unquam Moloch fuisse. "Dii ! Dii ! " clamat Sammai, testis auribus sermonum nostrorum ; "qui, obsecro, isti Dii sunt ? At vero unus solus Deus est, eiusque sacerrimum nomen El est. Habet is quidem et aliud nomen, sed iudicium nomen enuntiare nobis fas non est Eius in conspectu Moloch, Zeus, Artemis, Melcarthque prorsus nihil sunt Semos sane Moabitis adversum nostros exercitus tueri non poterat ; nec Dagon valebat Philistaeos Gazae et Ascalon servare ; nec Nisroch valebat Syros ad Sobam Victoria donare ; Adrammelech par non erat Damasci victoriam reportare ; nec, denique Bâlim gratia Amalecitarum superior evadere valuit Hi omnes nihil sunt Unus non nisi omnipotens El, Dominus Exercituum, caeli terrarumque Factor, qui solus Deus est Ipse nos JEgypto extulit, Ipse nos in praeclearis terris nostris posuit ; Ipse est Deus oculis subductus, ac verus, Deus vindictae, potestatisque. "Quantumcunque vellem tibi assentiri," inquit Hannibal, interpellans Sammai serio obtestantem, "tamen quaedam, quae doces, in dubium voco. Fieri utique potest ut El vester potens sit Deus montium ac planitiei ; quis tamen negabit Astartem, nostram Deam, oceani esse potentem? Videdum, obsecro, quantas ipsa nobis, Sidoniis, victorias comparaverit, nosque dominos marium fecerit ! Numinibus Moloch, atque Melcarth ne minimum quidem honorem tribuo ; existimo tamen Bâal Diisque Arvad, in fide dumtaxat rebus, quarum cura ipsis cordi erat, honores tribuendos esse. "Nec nostros magnos CaWros praetereundos veHm," interpellat Himiko; "quid omnes nostri gubernatores Tyrii sine eorum opera ductuque proficerent ?"



% PERICLA MAGONIS "De gubernatoribus," inquit Sammai,  
"nihil compertum habeo ; ex meâ parte satis habeo, dum El, nostnim  
Dominum omnium rerum potentem, terrâ-marique revereri queam." Sic  
itaque, disputationi finis factus, ac, postquam singuli sua quisque Numina  
invocassent, ad capiendam quietem sese contulere. Interea, quoniam haud  
ullum amplius a Cydoniis negotium expectandum videbatur, postridie  
mane, post emptas iterum paucas minutias, ad profectum omnia paravi.  
In propositis mihi erat occidentuam insulae oram ad Aquilonem  
circumnavigare; quod conspexeram geminas Cytheras, statui secundum oras  
continentis navigare, usque dum ad ostium Acheloi veniremus, ubi  
sperabam hydrias nostras iterum aquâ recenti complere posse, simul etiam  
cum aboriginibus negotia fructuosa transigere, tum praetervecti Zacynthum  
et Cephalleniam, expectabam facere posse, ut transfretaremus inter  
continentem atque insulam Siculorum ; semel eâ potitus, a Septentrione  
eius Lflybaeum usque navigarem; a promontorio eius autem Carthago non  
plus tercenta octuaginta stadia aberat Istud erat metum navigandi  
propositum. Verum enimvero, sive Diis nobis ob disceptationem superioris  
vesperae iracundis, sive quod quid naves nostrae robore ac firmitate possent  
experiri vellent, certum est a Diis decretum fuisse, ut iter nostrum a  
proposito admodum discreparet Nam interea cœlum in gravius et obscurius  
mutari cœpit Ab Himilcone monitus, ex Occiduo Meridiano luridas nubes  
cogi animadverti. "Nihil morandum nobis," respondeo illi, "nisi enim  
tempestatem, quam ipsæ nubes parturire gestiunt, antevertere poterimus,  
futurum est, ut in his littoribus nullum suagixim presentibus, scopulis illis  
intereamus. Ad oras Septentrionales, ubi loca anchoris iadendis idonea nos  
expectant, omnibus viribus nobis contendendum est, antequam turbo  
erumpat" Aer interim praeter modum erat tranquillus ; mihi tamen satis  
constabat oportere naves omni remigum nisu adigi ; quæ facta, celeri cursu  
Occasum versus ferebamur. Mihi duodenum horarum spatio non minus  
quadringenta quinquaginta stadia emensos nos esse videbamur, insulamque  
omnino superasse; tamen

CRETÂ, ATQVE CRETENSES 97 men cœlum interea nubibus  
opads sensim magis obruebatur, nimbique ex alto pendebant, ac  
tempestatem instare dubium nuUum erat Intérim naveSi procul terris,  
diligenter in alto tenebam, nec hoc perperam; nam sub secundam vigiliam,  
guum ab aridOy ut opinor, cirdter stadia centum quinquaginta aberamus,  
tempestat cum omni saevitia nos assecuta est Turbo AustroAf ricus erat,  
quapropter mihi satius videbatur nos eius furori concedere, et ab eo ad  
Aquilonem prope, inter Cretam, minoremque Cjrtheram insulam rapi, quo  
consilio et alterum vélum pandi iussi, ut procellâ ad arbitrium raperemur.  
Totâ eâ nocte nesciebamus ubi versaremur. Imbres urceatim ruebant  
Fluctuum alter alterum celeriter urgebat, montesque aquœ stegœ nostrœ  
illidentes effecerunt, ut gubernatores ex onmibus viribus sibi connitendum  
existimarent, ut naves suas sub sua potestate conservare possent, nec sua  
latera procellis obiicerent Intérim tonitrua pœne sine uUa intermissione  
crepebant ; fulmina perpetuo lumine aéra percellebant, quibus  
coruscantibus, spiunantes undarum cristas, ad sidéra iactatas, perspicere  
poteramus perinde atque atos inde hiantes voragines cum vertigine  
gliscentes, Olnquam naves furore maris continenter iactabantar. mira tamen  
constantîâ quaeque earum salum sulcabant. Rémiges, militesque aquam  
irruentem situlis exhaurire iussi, qui, Hannibale, praefectisve remigum,  
partim amids verbis, partim duris flagellis opéras hortantibus, opus suum  
concordi voluntate perfecerunt Tempestate summa vi furente, voce, quâ  
poteram maximjî, quœ sonitum fragoris superabat, Sammai indamavi, nunc  
instare tempus ad suum Deum invocandum, Bichri roganti, utrum  
periculum vere exitiale esset, respondi, me in Syrtîbus peiora quoque  
expertum fuisse, in oceano autem, ultra Fretmn Gaditanum, etiam saeviores  
tempestates, quippe ubi fluctus etiam f erodores turgescant et tumescant,  
pertulisse, quum hic undœ breviores, mansuetioresque essenî naves autem  
multo constantiores, et cursum f adlius tenere posse videri. Chrysds atque  
Abigail in casteria sua sese amplexatœ tene

93 PBRICLA M AG ON bant; Sammai et Bichri qnainvis mari  
insueti, vixque pedflms coiisistendo pares» remm statum satis asquo f  
ortique animo f erebant, et intrepidi, nantis, rudentes administrantibuSy  
quidqtd in eis auxilii erat, f erebani atque muniendis embolarum praesidiis  
opitulabantur. At paene fidemexcedebat terror roboosti Herculdque lonSp qui  
incredibili f oimidine captas, sese in cavo navis in tabulatmn prosteruens,  
tamquam ingens pannorum manipulus, ad quemque motmn navigii hue et  
illuc volutabatur. 'Ts mihi! 6 me inf ortunatum ! quid ego hue veni?"  
gemebat vdtut prs terrore in exitii articulo, ^quid veni? cumam pagum meum  
reUqui, quum plus satis et ultra haberem? Pereundum nunc mihi est in mari  
; mœc mergar, cibus pisdunL Actum de me est!" "Apage, magna bellua!"  
inclamat eum Hannîhal, costas dus calce pulsans ; "surge ! nequid hic  
volutando aliquid subverteris ac f regeris, nam et me tantum quod non  
supplantavistL Heus, nautœ ! accedite, erigite dementem hunc nebulonem,  
et ad malum eum ligatote !" Hercules iUe, ut præceptum erat, tamquam  
trabs, a nantis ad malum volutatus, iÛi alligabatur. Ad posticum concedens,  
invenio Œmilconem, ut gubernatorem pro viribus instituebat. Fatebatur  
mihi se Dagonem omnino non vidisse. Eo loquente, ingens unda raptâ  
Cabiris, eam tantum non lateri nostro illidebat, eodemque momento  
temporis fulgor emicans collustrabat Hamflcarem et Gisconem, suis nantis  
vehementer gesticulantes. ""Prsedara itineris nostri initia T' damât Gisco  
prsetervectus. ^Sustine, Gisco, et persévéra! iam ductabimur !\*\* magnâ  
voce redamavi in solatinuL Hannoni vero, qui fune se sustinens oculos in  
furenti mari pascebat, haec dixi : ""Esto animo f orti, Hanno !" "Satis mihi f  
ortitudinis superest," inquit ille bono ânimo» "qus et mihi et Chrysddi  
suffîdat; fatendum tamen mihi est tempestatem hac deteriore me  
nunquam, quod sdam, expertum esse."

CRETÂ, ATQVE CRETENSES 99 Hoc eodem temporis puncto vagitus Hinulconis nos terrore perculit: "Vêla ! vêla ! œme vêla !" Nautœ ad antennas ruunt. Tantum quod non eversi eramus ! Ingens mons aquae latus navis nostrœ ad ventum converterat, vêla autem ad malum flexa vento ad pemidem usque inflabantur. Simul fulgur, caeteris acrius, ac prope excœcans, eodem ictu oculiy navîgimn rotundum, non procul ante nos, collustrabat '^Mdcarth! Bodmilcar!" Himilco et Hanno unà condamant. Âlterum fulgur. NuUum iam erat dubîimi quin id Melcarth esset atque Bodmilcar, qui stans in puppi, vento et undis imperare videbatur. Tertium denique enûcuit fulgur, tonitribus pasne continenter crepentibus ; caeteroquin praeter furentes ac subsaltantes aquas nihil dignosci poterat : Melcarth in tenebris disparuisse videbatur. "Chusor Phta illic, in sublimî, malleo suo operatur," inquit Himilco;" pulset tamen ut velit, Cabiri nostras partes tuentur, non oberit nobis." Inde, horae drdter spatium admodum sollidti egeramus. Quantum mihi constabat, procella nos ad Septemtriones rapiebat, nullo tamen pacto certe ac definite, quo in loco versaremur exploratum ^babere poteram. Quœlibet unda lateri navis imminebat, exitio nobis fieri parebat, atque Cabiri, quœ prope nos incedebat, quandoque in sublime elata, capitibus nostris impendere videbatur, alias in ima rapta subter pedes vehi apparebat Cum Himilcone super casteriam in puppi stabam et cum duobus gubernatoribus unà, quum mons aquœ, omnium quos hactenus experti eramus longe maximus, stegam universam obruebat Ego celeriter cancellos apprehendi, sicque ictum excepi. At vero, quum undâ f ère excœcatus, sed mei compos, ad me redii, HimUconem, unumque gubernatorem, disparuisse comperL Pro bona f ortuna gubernaculum ereptum non erat, proinde omnibus quœ supererant viribus connisus, clavum converti, navimque iusto cursui restitui ; tune clavum nautas, modo e cave a

100 PERICLA MAGONIS scendenti tradkli, ac, prodinis trans cancellos clamitare coepi: "Himiko! Himflcor Interea dflucescere cœpit» et in semiopaco, ac tantum quod Sammaî discemere poteram, ut ante ianuam casteriae se pronum prostemebat» precatos Deum Israël, ut vitis dumtaxat duarum mulierum parceret, etiamsi cœterorum vitas eripere decrevisset Hanno, quum vocem meam tremere animadvertisset» ad me ucurrît, et animo perquam commotus intellexit aliquid mali probo gubematori acddisse. Cœpi illi narrare quid compertus fuerim, meque vereri dixi ne ille undis abreptus esset» guum a tergo voz insonuit : "'Ecœ me salvum, Navarche ! praeceps ceddi f his verUs ICmilco, utrem, e peUe caprina, manibus gerens e cavo navis ascendit Eum salvum scire magno mihi sublevamini fuit, prssertim quod plane incolumis evasisset ^ Aquae me per gradile rectà prsecipitarunt, sed pro bona mea f ortuna, caput huic utri iUisi, sicque mortem evasL Ifiror quod uter non displosus fuit tanto ictu. Cabiris bonis grates sunt, quod ita me custodiverunt Sed quid de Cadmo factum est, qui davum tenuerat V E^ nihil, nisi tristi vultu mare indicaram. Himilco sensum capere videbatur, sed nihil respondit Tum in puppi consedit, seque ex utre reficere cœpit Extemplo Bichri ad me properat, meque pauds velle didt his me allocutus verbis : '^auta quum non sim, f ortasse asquum esset ut rem alienam agens veniam a te peterem ; verum ades mihi acutissima est, quœ mihi ad deztrum a puppi montes indicare videtur.^ Himilco protinus exsurgit, quin utrem vini mitteret, et luscus eam codi plagam scrutari coepit, quam Bidiri indicarat Mozsicfatur: ""Sagittarius, profecto, non fällitur ; etiam meus ocuhis raro f allit ; sub recto, prster duUum, terra cemitur."\*

CRETÂ, ATQVE CRETENSES 101 Tametsi pluvia usque ruebat,  
per nebnlosom opacumque pone nos, ad rectum, montûm iuga satis  
distincte percipere poteranL Quoniam mUii omnino constabat versus  
Aquilonem nos rapi, minime dubitandum putabam eam terram, quæ nobis  
in conspectu esset, oras Septemtrionales Cretæ esse ; quod et eventus  
comprobabant. Primum itaque nostrum negotium esse videbatur, procellam  
eluctantes, ad littora contendere. Hoc consilio Cahiris signum dari iussi,  
numertun renûgum, cuique addendo singulum militem aut nautam, ut  
œquatis laboribus omnes conf errent operam, duplicari. Tunc embolam  
inspexi, lætusque reperi parum mercium loco dimotum esse. Paucis horis  
ventum plane effugimus, ac, pauUo post, e sdssis nubibus iubar solis  
emicuit, lumineque et cursum nostrum perfundere, et corda animosque in  
spem et gaudium erigere cœpit "Numen nos eripuit V\* suspirat Sammai ;  
"ego prof ecto f ateor me ingenti pavore esse liberatum." Himilco interea  
chitonetam ex aqua expressit, statuitque, f acultate a me impetrata, Bichri,  
utpote qui terram primus repererat, e culleo, quem necdum missum f edt,  
haustum vini donare. Ânnui, utpote optime merito. Mulierculæ nunc iam  
facile persuaderi poterant ut prodirent, quamquam metum, usque tremulæ,  
haud omnino deponere potuerunt, tamen tetitiâ renidere videbantur. '^Ecce  
mulierculæ r\* ait Hanno, eas in stegam educens; "non absimiles tempestati  
sunt: iam subrident, iam lacrymantur." Sammai maUe se aiebat dénîs  
armatis, quam cum uno furente mari contendere. Tamen ego eum certiozem  
f ed mirfi animi f ortitudine eum se gessisse, tametsi nunquam antea  
tempestatem in mari expertus esset; monui tamen eum, ut in posterum sibi  
caveret, nequid de Diis temere, ac minus reverenter disputaret. Tum  
Hannibal, galeam unâ, cataphractam altéra manu

102 PBRICLA MAGCNIS gestans, e cavo egreditur, nosque, accedens, his verbis allo<sup>^</sup>quitur: Totâ nocte tam strenuo detinebar labore curandi ut vulgos lemigum ad sustmendum modum adigerem, ut cataphracta mihi omnino negligenda esset; quin eam prorsus in frusta cornminutam esse putavi ; sed dve Astartes» sive cuiusvis Deorum voluntate, eam salvam, iOsesainque reperL Caeteroquin gaudeo, mulierculs» vos salvas, incolumesque conspiciere posse. Etiamque sperare me posse arbitror, yoUs et metimi iam esse excussum, et cibi appetentiam ad vos revertisse. Mihi quîdem orexis prorsus salva esf Quum vero animadvertisset Kmilconem Kchrique succo utris se recreare, sine mora eorum sodetati se adiunxit Tempore ad post-meridîem vergente, nubibus penitus pulas ac dissipatis, sol iterum eff ulsit, glaucumque œquor parum agitatimi resplendebat pladdâ diversitate a virore instantium littorum, a quibus vix tricena stadia aberamus. Locum itaque ad iadendas anchoras idoneum quaesitimi Cabiros praemisi, ubi a laboribus nostris requiescere» damnaque acœpta sardre possemus. Intérim in stega Astartea dum sedentes apricaremur, levique merendâ, quae pane inf ermentato, passis fids, crudis caepuUis, haustuque vini confidebatur, animadvertimus Dagonem e longinquo versus nos contendere. Procdla illi antennas cum vdo unâ eripuit, itaque ipsa tempestate acta, remisque fréta, sua incommoda satis f elidter eluctata est Pro commun! f ortuna, vêla supemumeraria satis superque habebamus, ac damna haud magno labore reparare poteramus. Cabiros ad linguam promontorii prserupti in mare excurrentem, nos prsestolantem assecuti sumus, et exinde reperimus in meridiano declivi idoneum esse sinum in ostio fluvii, e valle admodum fertili hue dilabentis. Omnes itaque très naves, terras Hnguâ superatâ, et ad meridiem versas, sub vesperum, secundum littus» médium sinum attigerunt, unde littus procul versus Ortum reœdit Hic dénique Astarte, Do<sup>^</sup>onque anchoras iecerunt, CaJbiri autem in siccum subducta erat Locus anchorandi perquam erat commodus, tempus quoque admodum favebat Ex continente pagorum lu

CRETA» ATQVE CRETENSBS 103 mina cemebantur, unde et animis firmati eramus, et in bonam spem erigebamur, tametsi corporibus multum fessi, quietem capturi decumbebamus, atque totam noctem pladdus somnus nos tenebat



CAPUT vn Chryseis Régi Hannonem Anteponit POSTRIDIE,  
nuUâ morâ interpositâ, industriâ omnium me\* orum damna reparare cœpL  
Embola ita erat convasata ut paene immota, nullum prorsus detrimentum  
acceperit Ex hac aliquot manipulos in aridum eff erri, ac sub umbra arboreti  
in propatulo yenum expandi iussL Item lonam e navi excedere, tubamque  
secum ferre pnecepL Ipse, primimi quam solido se insistere, terramque  
pedibus subesse sentiebat, puerorum more subsultare, tripudiarique cœpit,  
tanto elatus gaudio. ^lam hic, procul a faucibus Leviathan, in tuto sum!"  
damitabat cum yoluptate. ""Nihil hic, in solida terra, referet, quod  
monstrum mihi conveniendum sit ; atque quo odus id fiât, eo melius."  
Exuberantem eius animum quodamtenus refraenavi, tubam suam  
prehendere, altissimâque quâ par erat voce, canere eum iubendo ; quo mox  
fàctum erat, ut non modo incolas propinquorum pagonmi, verum etiam  
opiliones in collibus circa grèges suos pascentes, alliceret Quum nihU a  
noUs hostili animo ad« versus se parari inteDigerent, hi omnes ad nos  
confluxerunt clamitantes : "Thaeaces ! Phaeaces !" sociis indicantes  
Phoenidos mercatores ad se venisse. Hi omnes erant Dores; staturâ  
proceres, corporibus robustis, pars, naso recto, aquilis alii capillis super  
frontem sublimem dndnnfei Plerique inermes advenerunt Nonnulli eorum  
chitonetis, sine dubio Phœniciœ originis^ erant induti ; aUi dusdem generis  
tunids sine arte imitatis, e panno rudi sui optfidL Œ

HANNO REGI ANTEPONITVR 105 plerumque nudo capite incedebant, prster paucos, quorum capita gènere petasi, e plexo stramine erant tecta. Erant cum illis etiam aliquot mulieres ; quarum quidem plerœque tam erant vultu decorse, quam statura venustae. Indutœ autem hœ erant vestitu pianissimo, gènere institarum in speciem sacconun ad talos demissarum, ad faumeros, et ad coUum apertarum, ubi capita brachiaque prominebant ; tamen his superinduta erant subarmalia, ad coxam usque submissa, ubi vittis nitide constringebantur in utramque partem. Cœteroquin nulla monilia, aut gemmœ, nec ulla omamenta alia in illis conspiciebantur. Priusquam hi hospites advenissent cavendimi putavi, ut merces nostras sudibus in terram defixis, hisque fune deligato circumsepirem, atque per Hannonem advenas commonefieri curavi, ne funem transgrederentur. C apprime intellexerunt, nam etiam alioquin eâ erant htunanitate, ut et consilium meum facile perspexerint, et se modestiâ prorsus naturali continuerint. Unus e numéro eorum, qui scipionem cum œreo bulbo gerebat, f asciaque e tela comas constrictas habebat, mimere interpretis fungebatur. Satis clarum erat hunc primicerium, vel magistratum apud eos esse ; sui enim asseclae reverenter auscultabanty dtmi ipse ad nos verba f adebant Orationes longiusculas edere Dorum mores ferre videntur ; nam is princeps accedens, oratione conceptâ nos alloquebatur. Hannone satis facile interprétante, sensum orationis eius prorsus clare percepi. Orsus itaque est salutem nobis dicendo, prosecutus dein nos est multimodis assentatiimculis, semideos nos appellando, item affines ac propinquos tutelarum nostrarum navium, ac, tandem, petivit, ut meâ voluntate suis asseclis liceret miras merces, quas ex urbe Divina, Sidone, a nobis allatas, inspicere et contueri. lam tune omnes tribus eorum satis cognitas habui, quœ communi nomine Hellènes appellabantur, quorum hoc erat commune, ut nos Phœnidos Divinœ originis esse reputarent Magnitudo nostrarum naviiun, peregrinationiun nostrarum immensitas, arcana urbium nostrarum dissitissima loca, eo coUimabant, ut in hac fide sua confirmarentur, nec in pra^entia e re nostra erat hanc suam superstitionem e medio tollere. Futurum enim erat, ut quôndam peregrinaturi in colonias nostras indderent,

106 PBRICLA MAGONIS quum experientii eos edoctura esset, nos soi sunOes mortales esse. Intérim persuasum sibi erat nos snpramundanos esse, quamobrero, quidquid fabularum in aures eomm efifunderentur, sibi cum pietate quadam auscultare solemne erat Hannone interprète principem certiozem fieri plaçait, nos magnam copiant merdum mirabilium nobiscum e Caucasos, terra gigantum attulisse; item e Cilida, ubi montes, ora inf erorum patula, ignem fmnmnque vomere consueverint ; Sidone, Deorum metropoli ; ex Ârabia, terra piorum, ubi homines tema saecola perviv ère soleant et ultra ; ex Mgypto, ubi Dii tauri, crocodili, atque colubri duorum stadiorum longitudinis vigeant Prasterea, per interpretem explicui ilUs fore, ut, si populares sui nobis pelles bovinas, ses Chalcidicum, lanam textam, vel comua caprina affere possent, nos illis tunicas, ocellos vitreos, odores, nectar, aut quamlibet f ère rem, quam iq)petere possent, in cambium daturos esse. Nec mora. Ipse aUquot suorum assedarum protinus in pagum remittit, qui merces a nobis postulas comparent "'Quam proterva mendadaT submissâ voce me a£Fatur Sammai, "Nonne asseruisti Midianitas piam gentem esse ? Nonne etiam dixisti posteros Ismaél trecenos vivere annos? ac, denique, ni fallor, apud .£gyptios Deos esse T\* Indignationem dus leni tantum risu excepi, sed Hanno ilH cachinno respondit : "Nihil commoveare, Sammai: alii pdora mentiuntur; hsec ad finem optatum assequendum valebunt, si hos bonos emptores efifecerint"\* Princeps mihi venum aliquot piUegeà^ obtulit, quas nupernà suà expeditione in continente ceperat ; sed ego, quum probe sdrem nec in emporiis coloniarum Libycarum, neque Tartessi, servas quemquam mercari, oblatum abnuL Ipse vocabulum nostrum pilleges ut pdllax reddebat Satis certum videbatur Dores quadam difficultate vocabula nostra efiferendi laborare; nam ipsi chitonetam nostram chitân vodtant, nostrum céf, ut cépas, castira vero ut caasiteroa eff erunt Âlias more csetero1. Latine pelUx, concobina, n. 56» L

HANNO REGI ANTEPONTTVR 107 rum barbarorum, sensum quorundum vocabulorum non capiunt, eaque omnino pervertunt, uti quum de magno ultra Gades mari illis loqtii contingit» loco Maris Og, vocant illud, describuntque, veluti flumen OceavM, idque loco Dei habent. nii, quos prmceps rétro in pagum miserat, interea cum satis magnâ copia seris prsedariy pellium boum, comibusque caprarum, reverterunt, quorum aJiqua satis erant grandia, ut ex iis optimi arcus fiant. Insuper, etiam eximium pannum laneum secum tulerunt, quem et ipsi de continente importaverant Pretia quoque, quibus merces suas nobis obtulerant, aequa et iusta erant Tandem, ad resardendas nostras naves, et ad otium spatiumque reperiendum, visum nobis est turbam emptorum, quæ pedetentim magis et magis increscere cœperat, hinc, a littore, alio divertì oportere. Hoc proposito certam mercium copiam Had\* læo, fido cuidam nautœ concredidi, eumque oun his longius a littore recedere, e merdbus, quidquid posset, vendere, ac, dénique, post spatium quadraginta horarum ad nos reverti iussi; nam intra id tempus naves nos reficere posse sperabam. Bichri comitem se itineris obtulit, lonas autem, cuius tuba Dores magnopère delectari videbantur, etiam missus est, qui tubidnio incolas ad mercatum allectaret Die iam ad occasum vergente, octonos meorum nautarum ad succddendam in declivio vallis quercum dimisi, ex qua antennas pro Dagone effingeremus. Dores, quidquid nobis ligni opus erat, gratis concesserunt, satis sibi compensatum esse rati, si asciariorum nostrorum operi interesse, f abulisque curiosis aures intendere lidtum sibi esset, audireque eos, qui e nostris eorum linguâ satis sermocinari poterant. Diligentem insuper praestabant operam in coUigendis, afferendisque calis, atque assulis, item supportandâ aquâ, aliisque rébus, quibus opus habebamus, nobis sedulo opitulati erant Cœterum, qualescunque hi sese aliis peregrinis prae-buerunt, certe erga nos Phœnidos, perquam humanos, mansuetos atque affabiles se praestiterunt. Dores Chryseiden multis quaestionibus solUdtarunt de Phaeadbus, diversissimaeque de eorum patria, urbibus, regeque sdsdtabantur; ipsa autem, idiomate ipsis minime alieno, res decla

108 PERICLA MAGONIS ravit, quæ re nec ipsa erat pamm  
deducta, quod cum his libenter senodnabatur, illi vero ei de illustribus,  
magnificisque templis» mirificis sedibus et de indigentis viris narrant!, haud  
ingratos auditores se pnebuenmt His enim, profecto, haud dare constabat  
quid Phoenice esset ; nam eam sibi insulam esse existimabant, et verosimile  
videbatur eos banc cum colonia Chittim, aut vero cum alia nostra colonia  
Chalci, quæ illis longe propior erat, confundere et commiscere. Praeterea  
Phoenices ipsis ubique terrarum obversari videbantur; nam et littora Cariae,  
ubi mercatores nostri emporia instituerant, perinde Phœnicum nomine  
insigniant At illa reapse terra est Ldegum Cariorum, qui cum Phrygiis unâ,  
antecessores Dorum in insula Creta exstiterunt, primique qui Cydonios in  
montana abegissent, compluresque eorum exterminassent Cseterum Dore  
memoriae prodiderunt Leleges Pelasgosque se in continente antecessisse»  
nec paucos horum in iis locis usque superstites esse\* Fadle equidem mihi  
persuadeo Carios, JEos^ caeterosque, quos nos e sedibus suis littoraUbus  
dispuleramus, demum in Cretam pervenisse ; Carii etenim navigationis  
minime erant ignarL Insuper, navigatio in ea Archipelagi parte, quæ insulis  
scatet, ex oris Asiae eo, etiam navigiis minîmis, nuUo pacto diffidlis  
habetur. Deinde, constat etiam summum montium iugum in insula Creta  
Pelasgo-Ionico nomine Ida, eodem nempe, quo mons in .Æolia, e regione  
insulis Lesbi, cuius caput Mytflene, appellari ; quod quidem firmissimo  
argumento esse debet, Pelasgos atque Leleges, qui cum Cariis, .Æolibus,  
Lydis, atque Dardanis, eiusdem esse generis, nec modo totas oras a Freto  
Thrado deorsum, usque ad regiones Rhodo adversas, verum etiam  
continentem ipsum, perinde atque insulas inter Thraciam, ac Promontorium  
Maleum incoluisse. In deducendis his rébus recte me ratiocinatum esse  
argumento allegari potest, quod maiores nostri longe antea Pelasgos, quam  
sive Dore, seu Ionios cognoverunt ; præterea, etiam pervulgatum est  
usque superesse oppida, magna ac frequentissima, licet minus bene  
«lificata, ac misère mimita, vdti Pladr, atque Scylace in Propontide, parum  
ad Septemtrionem a Dardania, et ab insula Tenedo. Rem banc parumper  
proHxius tractandam putavi, quoniam

HANNO REGI ANTEPONITVR 109 partes navigatoris Phœnicii esse duco, ut is<sup>^</sup> non modo situs figurasque terranim mariumque, nec cursum tantum corporum cœlestium, item leges, iuraque navigationis, atque commerdi rite perspectas et cognitatas habeat, verum etiam ut de originibus» linguis» sacris atque moribus et institutis cuiusque gentis quam ipsi adiré contingat» probe teneat. Caeterum, itinerum maritimorum longa experientia me docuit, scientiam sic partam peregrinis quidem atque advenis perquam caute tradi oportere» apud populares autem nunquam satis posse diffundi. Dores cum Ioniis eiusdem se stirpis esse agnoscunt, et cum illis ad communem familiam gentium, quae simul Hellènes cognominantur, pertinere, qui alias etiam "Rœd/" vel "Graed/" appellantur, sciunt et fatentur. Hi Hellènes, non secus ac posterius Israël, in duodecim tribus dispescuntur, nempe in Thessalos, Bœotios, Dores, Ionios, Perrhebios, Magnetes, Locros, Achæos, Phodos, Dolopes, atque Malios. Ut ii ipsi de se tradunt, maiores sui meridianam Thradam invadentes, partem, nomine Hellopiam ceperunt, ibi sedes posuerunt eamque etiamnum tenent ; illinc aut<sup>n</sup> se in paeninsulam insulasque propagaverunt Hellopia ea terra est, quam Achdous perfluit, qui se in fretum effundit, quod Cephalleniam a continente seiungit. Duo vetustissima oppida in Hellopia sunt, Dodona atque Delphi, quae simul etiam sedes summorum Numinum suorum sunt Hinc fit, ut Hellènes nonnunquam ab altero oppidorum nomine Dodonad appellentur, tamen a nobis saepius Ionii vocari soient, sive posterius Ion, yd Iavan.<sup>^</sup> Ipsi tamen se plerumque Hellènes» Graios, vnde Grsecos vocant Cunctae tribus Grases quaternaria fraternitatis vincula inter se agnoscunt ; primum, quod omnes eiusdem originis sint ; alterum, quod eadem linguâ utantur ; deinde, quod eadem Numina colant ; et hoc eodem ritu, iisdemque lods ; postremo, quod idem fere vitae genus sequantur, iisdem moribus atque institutis plerumque fruuntur. Omnes eorum Dodonam principes suos, aut seniores gentis legatos mittunt, nisi fallor, etiam Delphos» ad negotia inter se communia dirimenda, ubi temo iura Ionia. Ioniens» in Asia Minori, n. 56, 2.

110 PBRICLA MAGONIS mento confirmant noUa unqoam oppida, q̄iue semd in saum fœdus cooptatom foisset, eversuros ; nunqoam quemqoam ab eiusmodi oppido aquam aversurum; denique, in puniendis iis, qui bas leges sucœ fraternitatis violassent, onines semper concordēs faturos. Deus eorum sonimus, Zeus, Dodonam incolit Ipsi existimant hunc eundem esse Zeum Lelegum atque Pelasgorum, quem Cyretes Cretenses cantu, choraëisque célébrant Perinde ac Bâal Samâim, is quoque existimatur Deus esse aeris cœlique» item fiUus coeli atque terrae. Is idem fuisse perhibetur, qui D<sup>m</sup> Phrygiorum Europam in insulam Cretam raptam detulerit In meridiana insute parte, in yalle exigui rivi, Lethes, urbs erat Dorum, quam quidem ego nunquam videram, quam ipsi HeDotin appeUant, ubi platanus est, cuius sub umbra Zeus atque Europa requievisse feruntur. Alia quoque urbs est in insula, nomine Cnossus, condita, ut opinor, a Phrygiis, in qua Zeus creditur, prseter alia loca, sedes habere. Alterum Numen, psene eiusdem potentis, Apollo est, sagittarius ille atque vates. Ut vates, Pythicus cognominatur, atque Delphis residet, ubi ipse de futuris consulitur. Dores eum singu\* lari veneratione colunt, quoniam hos ipse, sub forma delitescens ddphini, per maria tnmsduxisse perhibetur. Hunc ctmi sagittario Deo Phœnicum, Bâal Sillech, quem colendum nos ipsi Grsecos docueramus, unum eundemque esse verosimile est ; ac fieri etiam potest, ut, quum is navigationem eos docuisset, spede delphini eum fîngant Ârcanus quoque ille Deus Hermès, Numen occultarum naturis viriimi, perinde smnmâ veneratione colitur. Hunc cultum eos ab ^gsrptiis dididsse vix in dubium voeare ausim; attamen, utut res se habeat, hunc ds a vetustissimis temporibus cognitum fuisse certum est Cydonii ad eos cultum Ârtemidis invexerunt; venerationem autem Astartes ipsi nos eos doeuimus, quam iam supra omnia alia Numina evehere apud eos usu venit. IfominR Béd-zévbv, BâalrPéor, El Adonai, Sémos, aut vero Cabiri, Graeds omnino ignota aunt De statu Cabirorum

HANNO REGI ANTEPONITVR 111 plane nîhil compertum habent, neque prorsus sciunt naves suas duce septimo Cabirorum, Stella Polari, dirigere ; atque, ut verum dicam, hi admodum ignavi navigatores sunt, raroque audent e conspectu littorum discedere. Navigia quidem eorum satis magna sunt, sed insdte f acta, nequaquam constrata, rudentibus inepte applicitis, saburrâ imperite gravata, unde necesse est ea iactari et vacillare, sive velis seu remis agantur. Denique, hi parum etiam exploratum habent, quantum quisque locus ab altero remotus sit, quæ cuiusque regionis sit conf ormatio, omnino ignorant ; hinc fit, ut a suis peregrinationibus quacimque etiam minuta temperiei mutatione, aut fluctuum cursu, facile deterreantur. Oppida sua in locis aditu diffidllimis sita sunt» et lapidibus rudibus, in speciem maceriæ, sine arenato coagmentatis, sunt munita. Domus ipsae perinde e rudibus conf ectæ sunt lapidibus, aut vero e lateribus sole coctis, neque gurgustiis multo præstant Incolæ omnis paene artis sunt plane rudes, præter sua ærea spictda, asciculos, loricas atque galeas, quae quidem inconcinnae sunt, tamen adomatæ. Hi equitatum nullum, sagittarios paucos habent, gladiis raro utuntur, sed plerumque iaculis pugnant, quo génère telorum maxime delectantur, ita ut et duces, sive e pedibus, sive ex essedis pugnent, hoc iaculari soleant. Comminus pugnantes, genus pugionis adhibent quorum extremitates in similitudinem harpa}3:inum aduncas sunt. Gratiâ tempus terendi, Hannibal, subinde Sammai, Hannone accito, gladio sese publice exercuerunt, quimi catervæ Dorum circimi eos confluere solebant, quas stupentes mirabantur, quemadmodum gladii nûcantes librarentur, modo ad celerem ictum, modo ad vitandum et elidendum ictum, modo fulminis instar ad pungendum protrusi, aut ad vulnerandum adverso mucrone sursum illati, ut in ludis gladiatoriiis Chaldaeorum, Philistaeorum, atque ludæorum cemuntur, qui ludi magnum usiun ac dexteritatem impertiunt Clypei, quibus utimur, rotundi sunt, fiuntque e corio bubulo, quos vero principes gérant, lamellis æneis contecti, picturisque omati, a caeteris discrepant. Antequam ex insula discesàssemus, rex Dorum lod Hellotis ad nos visum venit, atque in cambium pro uno nostrorum scutorum quinos et videnos bo



112 PSBICLA MAGONIS yesobtulit; at ego concessi illi scutum erga aEquot gagatas» monilibus aptas, atque erga par ingentium apridentium, quos ipse de continente secum tñlerat, quique nunc parietem aedis Astartis, Sidoni, ornant Tertio post nostmm in insula adventum die» unum nautanun, qui in pugna cmn JEgy^iis sagittâ vulneratus faerat, gangrena volneris conf ectus, obiit Ritu nostro, omnes naves, hictus causa, nigris telis decorandas iusd, qu^vique ex incolis insutey siquo in loco specus reperiretur, ubi cadaver sepeliri posset Triginta drdter stadia ab eo loco uln tune eramus, antrum nobis indicamnt, et se omnino paratos ostenderunt, ad om« nia, quibus auxilio nobis esse possent, quod et ipsi munia sepeliendi mortuos maximâ cura obire consueverunt ; quin nfliil adeo perhorrescunt, quam mortuis sepulturam negare» atque funetoia negligere; et haec potissimum causa esse credenda est, quos eos a susdpiendis longinquis a littore maritimis itineribus deterreat Postea quam cadaver poIHnctum, ac f erefro impositum erat, bumeris nautarum in locum sepulture, in antro, deferebatur, catervis Donun, turbaque mulierum plangentium comitantibus. Cavum, in quo cadarer recondideramus, perquam profundum^ sed minime celsum erat Sepelivimus autem cadaver non modo id solum ibi relinquendo, verum etiam tabulas, et duos remos, e quibus f erefrum factum erat Postquam aditus spduncse, magnis saxis advolutis, item bumo lapidibusque omnino obrutus et ocdusus fuerat Hanno, voce, verlnsque solemnibus, Numina Menath, Hoch, atque Rhadamath, iudicum lianium in Seôl, invocarecœpit Omnia haec tria Numina nostrse nationis Doribus cognita sunt, eaque nominibus Mines, Eacus, atque Rhadamanthuê appellant Persuasum iis est Minoem, antequam index inf erorum creatus esset, regem Cretie fuisse, et quum peitissimus artis navigandi exstisset, usque ad continentem, ad lonios navigasse, bos autem illi, vdti tributum, certum numerum puerorum atque puellarum dédisse. Quod ad Rhadamantbum attinet, eum a semidiis Pbomidbus in insulam Chakddem fuisse allatum ar« bitrantur; rêvera tamen ipsi videntur bunc Deum ipsum cum

HANNO REGI ANTEPONITVR 115 nautis Sidoniis confudisse, quorum operâ ad nos notitiam per\* vénérant. Eodem modo, ut opinor, Europa, quam Zeus fertur rapuisse, atque Ariadne, primum uni semideorum, tum Dionyso, Deo fluminum, cognita, nihil aliud nisi diversa nomina sunt Astartes, quæ inde a temporibus quibus Phœnices primum ad sua littora vinimi importassent, in memoria eorum perseverarunt. Perinde a nobis derivarunt notitiam nominis Chusor Phtah, Dei incudis, quem ipsi Phtos, sive Phaistos, appellant. In stumma, quaecumque ipsis sit familiaritas sive cum litteris, ac vino, sive cum usu metallorum, a Sidoniis dérivasse verosimillimum est. Quod vero nostras spectat cognitiones, ut a nostris maioribus accepimus, eae in prisca vetustate originem ab iĒgyptiis repetunt, qui, vicissim, suam scientiam a se etiam longe vetustioribus Atlantibus, didicerunt, qui iis temporibus, quibus Mare Magnum ad Meridiem Libys usque patebat, e terris occiduis, nunc iam dudum Oceano mersis, trans ^thiopiam in bas regiones veniunt Quam verum itaque est unam gentem alteri in vices succedere, sic, perinde, solos Deos inmortales ac sempiternos esse." Dares iureiurando spondendum specum, in quosodum condideramus, nunquam contrectatum ac profectum iri; quo facto, ad naves nos recepimus, quæ pro reliqua diei parte nigro velatæ manserunt. Sub vesperum Hadlai cum suis sociis ad nos reversus est, non sine copia rerum emptarum. Inter eos lonas, haud parum sibi tribuens, itabat, caterva hominum de monte eum comitantium circumdatus vitulum in coUo baiulans. ^Quidnam âges de illo vitulo?" interrogo eum. "Utique comedam !" respondet ille ; "merui enim." "Quidum ? tuba canendo ?" "Minime vero. Nequaquam tuba canendo, sed certando. ni enim fortissimos quosque suos mihi opponendo, me ad certamen provocarunt, ego autem cunctos prostravi, sicque vitulum merui. Eximia, profecto, regio ista est Si modo mihi vitulum offerant, omnes, Hercle, ac singulos eorum prostemam." Tum regem Dorum conspicatus» cum grege boum adventantem, eum his verbis indamat :

114 PBBCLA MAGONB ^Quiii ta quoque! Da sis mihi buccum,  
iam et te prosternam; sin dederis, omnia ossa tua intra peUem tibi  
comminiam.^ Tace, stulte !" indamo eum ad sanioia revocatunis. Rex nihil  
Phœnidce inteOexity et ob id quœrebat» quid hic dixisset ; sed ego rem  
dedarandam non putavL lonas tamen secum gannire non destitit : ""Quin,  
profecto, cur ego a certando, quum ipsi velint, desistam ? Si quem e tribu  
Dan, aut Iuda, ad certamen provocarem, mox intra costas meas mucronem  
versari sentirem. At hicce terrarum certamina amant, meque ob id vitulo  
douant Praedarum regnum istud V Sub vesperum dus did Caurus  
moderatio flabat, non tam asper ut condlium proximo mane solvendi  
mutandum putaremus. Dores non sine magno stupore exceperunt nostrum  
propositum andioras solvendi, nec palam fateri dubitabant se nuUo pacto  
posse induci, ut tali vento mari se committerent Totestne id reverâ fieri/  
interrogat unus primiceriorum, ^ut tanto yento coorto, fluctibus vosmet  
concredatis?^ Postquam eum certiore reddidi nihil nos a proposito  
deterrire posse, sic prosequitur : ^Et hoc plane memores tempestatis tam  
saevæ et immMtf susdpitis, quâ furente veneratis ? Reverâ vos semideos  
esse necesse esf ^Anne putatis mihi Cabiros non satis propitios fuisse?^  
interloquitur HimOco, ^salum me siticulosum reddidit ; tum Cabiri culleum  
vini generosissimi mihi miseront" Primicerius, nulle nugarum ratione  
habité, prosequitur : "Dii Phœnicum, profecto, sollidtâ cura sus prosapiœ  
invigilant Memini eorum carpentum, per fluctus sequoris, ad f erendam  
vobis opem currens, me vidisse ; nec memoria huius rd mihi facile dabetur/"  
At nunc, vidsshn, Himflconem stupor perculit. ""Carpentum Deorum super  
fluctus ?" ndrabundus quaerit Himilco ; ""qualenam id fuit?\*' \*'Celsum,  
quasique rotundum id erat, atque pictum colore vestræ gentis  
vectumabinunanibus marinisbdluis, super aquas nientibus."

HANNO REGI ANTEPONITVR 115 Ipse haec formidine quadam narrabat At mihi suspido quodam subita incidit, eum fortasse onerariam Bodmilcaris conspexisse, quae quidem micantibus fulguribus, insueto lumine collustrata, satis apte poterat varias figuras ac species alternis vicibus induere videri. Haec, submissa voce, Himilconi significavi, qui sic respondit : "Si Bodmilcari contigerit hunc Deum marinum fuisse, conspectum eius Dei marini, ad iugulandum eum, conscendere Ubenter voluissem." Dum sic sermocinamur, animadverti Hamilcarem, aliosque plures, aliquid, quod undae in littus everrerant, accuratius observare, et contueri. Cupiditate inductus cognoscendi, quid eos alliceret, quoquo accedo, videoque aliquot fluitantia fragmenta navis. "Hoc quidem opus Phoeniciis non est," inquit Hamilcar, clavum indicans trabalem, qui usque tabulae haerebat. "Nequaquam," inquam ego in assensum, "si enim de crassitudine tabularum, deque clavis trabalibus iudicandum est, dubitari nequit, quin navigium fractum IEgyptis locum fuerit." "Aspice modo hoc," instat Himilco, "en argumentum, quod refelli nequeat : conspiciamus anserinum de prora." "Fieri certe potest," respondi, "naves quasdam Iegyptiacas Bodmilcarem comitatas in interitum suum fuisse, quod contumeliam tempestatis ferre non possent. "Lubet sperare," interloquitur Gisco, "Bodmilcarem idem fati non expertum, quem mergi minus condignum fuerit ; nam ego laqueum probae crassitiei drcum conspiciamus eius mallet cernere. Praeterea, scordalus ille dodrantem merdum nostrarum obtinet, quem ab eo repetere cuperem-" "Tantum cupere nimium est," subiungo ego, "interea iam conscendendum nobis est. Iter Siciliam versus instituemus, ubi, fortasse, licebit tibi aures amissas recuperare." Vultus senis gubernatoris torvus leni risu renidebat "Donec ventus se vertat, flexivice nobis incedendum erit," moneo ego, ac versus naves procedere coepi.

116 PBBICLA MAGONIS Hoc ipso tempore rex Doram accessit,  
 vultuque gravi, quasi quid summi momenti dicere haberet, repente sic me  
 affatur : Tu Phœnix es, princeps pelagi, ego vero princeps Dorum,  
 moderator populi mei sum ; eatenus sumus pares. Hi boves, hi equi, hæc  
 carpenta mea sunt ; e tricenis pagis meis duodena hominum mihi cogere  
 valeo ; Deorum favore fruor ; sum rerum potens. ^ lam certum et  
 indubitatum existimabam fore, ut ille quibusdam gravioribus postulatis nos  
 laceraret ; at vero vel unico obtutu perspiciebam eum nullâ facultate ad  
 aliquid vi tentandum potest ; nam non modo Hanno, Sammai, Bichri,  
 Ionasque usque in Uttore morabantur, verum etiam Hannibal, quadragenis  
 armatis stipatus, iuxta praesto erat Régis vero vix triceni hastati ad manum  
 adstabant Numquam itaque mihi responsum dedi, sed ut pergeret expectare  
 Moderator Phœnicum, "prosequitur ille, "abs te flagito, ut mihi  
 Chrysidem mihi vendas; nihil nisi pretium tibi indicandum est, et id tibi  
 solvetur/" Hanno prorsum ruere gestiebat, sed ego eum coercui. ^ Hec  
 Dorum, ^ respondeo illi, "Chryseis venum non prostat Verumtamen, pene  
 eam respondendi arbitrium est Tua erga nos humanitas ac voluntas maxime  
 certe fuerunt, nec ex parte mei quidquam oberit vidissim, quominus virgo in  
 tuam cedat potestatem ; at hoc est scilicet id est, ut ipsa suo proprio arbitrio  
 atque voluntate tua sit ^ Hanno oculos cupidissimos in Chryseidem, modo  
 supplices ad me, convertit Tunc rex ad eum locum, ubi puella stabat,  
 accedens, matremque porrigens, sic affatur : "Fugiam Heuorum,  
 propinquorum nostrae tribus, veni, et fac ut regina fias Dorum Hadlotidis."  
 Ipsa oculis in terram defixis stabat, nullum tamen responsum reddidit  
 "Zeus, Apollonque eHgenti tibi adsint Vultus prosecutus rex, ^velintque afflatu  
 suo requirerenti tibi interesse ! Ausculta, atque ! Nulla unquam Doriscor  
 meum satis affecit, tenuitque. i . wllll

HANNO REGI ANTEPONITVR 117 quamvis nuUa prorsus sit, quin si sibi a me eligi contingeret, merito se superbire existimaret. Honores et copia meam sponsam affluent. Servœ eam circumstant, pro ea texent» cimctaque ad eius nutum f acient ; dapes exquisitissimœ mensam eius complebunt, a trecentis capellis, quinquagenisque vacds processae, domusque sua onnibus abundabit rebus, quas opes comparare queant" Tunc silentio exspectabat quum ipsa loqueretur ; at iUa usque alte siluit "Domus mea," prosequitur rex, "lapidea est, ut iEgjrptiorum, atque intra eam, Chryseis, reconditae arcœ et armaria sunt, in quibus torques, et margaritae, aureaque pro capite tuo diademata occultantur. Haec omnia tua enmt, tuque prima ac nobilissima omnium mulierum Cretensiimi futura es." Chryseis pedetentim sublevavit de terra oculos, manumque Hannonis humero impositam servans, voce firma, quamvis dulci atque leni, sic respondit : "Zeus noster Optimus et Maximus me Hannoni attribuit, et apud Hannonem perseverabo." Dores responso laesus, et in iram succensus, tantum quod terram pedibus non tundeat. "Quid ?" clamitabat ille, "time subditum Phœnicium régi Græcorum anteponis ?" "Scito," respondet Hanno, "Scribam Phœnicium cuicunque régi equiparandtmi esse. Praeter metmi Navarchum, hic adstantem, Deosque immortales, supra, nullius'auctoritati pareo." "Etiamsi ipse humillimus nautarum huius servitii esset," prosequitur Chryseis, "corde eius essem. Et^m eius Dea Astarte, me in discrimine po^tam, eius esse voluit, Zeus autem, Deus meus, eius esse confirmavit" Rex Dorum nihil ultra tentare poterat. Virentia prata, um. brosas sylvas insuis, domicilio, furentibus undis quassato ac f ragili, comparando, in cassum iactabat; Chryseis aquas tantis delitiis, quantis terras poUere autumabat Denique, quum iam cum eâ nihil proficeret, rex me appellavit ; sed quum perspexisset me in consilio perseverare, sinereque ut puella in eligendo suo

118 PBBCLA MAOONIS arbitrio uteretur, editp murmiire, indice  
ine, carpentum inahut» tabitoque diaccessit ^ea impostemm es T betos  
affatur Hamio Chryseideii, dum eam interea ad navim dedudt "'E^ nobîs in  
sacerdotem Astartes» custos et tutela omnium nostnmL'" His dictis propius  
eam ad latus saum trahit His gestiSy vêla sine morfi passa erant, atqne  
rémiges in sois transtris consederont Relicto Uttore» magnis flexibus sub  
ventmn appulimus, quo capto, in quinûm horarum spatio extremum ad  
Aqoikmem promontorium Cretae superavimns. Subnoct praetervecti  
eramus saxosa Uttora Cjrtherae Minoris. Tuta, tametsi tsediosa, bidui  
navigatio ad ostia Acheloi fluminis» ob colorem aquarum AIUFlmninis  
anostris nantis appellati, pervenimns. Transvecti sumus inter sinuosam ac f  
ertilem continentem, atqne insulas Cytheram, Zacjmthum, atque  
Cephalleniam\* CEs in aquis, navigando aptis, semper in conspectu terrarum,  
plurima Graecomm navigia omnis generis nobis perpetuo sub oculis  
versabantur, onera merdum, non modo propriae industrie ac f abricationis,  
sed etiam a Phœnicibus f actarum, quaquaversum vectantia. Mare, quum ad  
ostia Acheloi perveneramus, tranquillum erat ; sed paullo post flabra ex  
Aquilone coorta sunt validiora, nobis perquam exoptata, quibus ad Fretum  
Siculimi pervehi eupiebamus. Apud navigatores usu venit Uttora Graeca  
sequi, ad iter trans mare minus tsediosum evitandum, et a Corcjrira iter  
fkctere ; sed modo, ventis secundis, idem, iactura debebat existimari  
temporis. Quamobrem, quum et commeatus, et aqua potabilis nobis aÿfatim  
suppetebat, placuit, consilio visendse Grsecs metropolis posthabito, per  
apertum Mare Meridianum, Italice promontoriimi petere via rectâ. Sub  
itinere, ubi secundum angusta, quœ Cephalleniam a parva insula Ithacs  
dividunt, navigaremus, obviam facti sumus gaulo cuidam Sidonico, atque  
aliquot actuariis, quibuscum collocuti, repereramus, eos ab ostiis Eridani, in  
mari lapygeo domum tendere. Bodachmon, navarchus gauli suadebat, ut ad  
Ithacam anchoras iaceremus, atquet siquid cur» eius committeremus, ipse  
Sidonem perf erret Ego quidem libenter assentiebar, sed prius sua navigia  
ivi visom.

HANNQ REGI ANTBPONITVR 119 Onus suum praesertim ex  
haud magna copia auri, taminpulvere, quam in mids, constabat ; maior  
tamen pars e crystaUis saxeiSy quae incolæ ad ripas Eridani ab iis obtinere  
soient, qui montes circa fontem eius incolunt Bodachmon partem meam  
graviorem mercedem pro suis levioribus permutare, ac Sidonem devehere  
paratum se praebeuit, item ad omnia praestanda, quibus damnum e prodicione  
Bodmilcaris in nos redundans compensaretur. Historiam prodicionis  
Bodmilcaris summam audivit indignatione. Tantum scelus violatae fidei, suam  
memoriam, se nunquam expertum esse aiebat, seque facturum, ut is eventus  
non modo ad aures regis Hiram perveniret, verum etiam ut infamia  
Bodmilcaris in tota Phoenicia pervulgaretur, ita ut si proditor, sive Sidonem  
sive vero in Chittim, vel in quibuslibet coloniis naves appelleret, poenam  
meritam daret. "Nunc vero," inquit Bodachmon, "ad negotia procedamus.  
Quasnam merces offerendas habes?" Respondi illi me modo merces Cretae  
comparasse; quae sive in Aegypto, sive etiam domi, sine labore vendi  
possent, uti cuprum, pelles bovinas, lanea, ingentiaque comua caprina;  
docebam etiam eum insuper, si Cretam ipse adire vellet, innumera man-  
cipia foemina ibidem eum reperire posse, aequoque pretio praetinare.  
Placuit illi consilium, seque id secuturum confirmavit, ratus fieri posse, ut  
merces inter nos mutuo commodo commutare queamus. Tunc sedit  
coepit, utrum aliquid vini ipsi concedere possem, quod sua eius rei copia  
iam ante hos sex menses absumpta erat, nec apud lapyges Qmbriosque,  
quorum in finibus nuper versatus erat, facultatem dolia sua complendi  
habuerit. Quoniam naves nostrae suppetiis, omnique commeatu abundabant,  
libenter sum opportunitate usus eum eum duobus nauderis  
gubernatoribusque suis in Astartem invitandi, ut nostrae dapibus, e carne  
recenti, e caepulis, ficis aridis, caseo, vinoque confectae, participes essent.  
Hospites, navis suppellectilem, instructionemque omnem, admodum demirati  
erant ; Bodachmon autem merces, quas eum eo capturus eram, diligenter  
perscrutatus, aiebat sibi videri, me rite a se compensatum iri, si crystalli in  
pretium non recusem.



120 PERICLA MAGONIS Dam hsec genintur, Bodachmon subito exdamat : 'Ter Astarten ! Equidem hospitalitatem tuam me reciprocare posse arbitror. Etenim Corcyrae versatus, Graecum quemdam in navim suscepi, politus ei, si quo modo possem, eum Cretam perlatum. Is quidem senecio est, peneque caecus, totius tamen terrarum orbis historiam callere videtur, nec enim hac in re sive Sanchoniathon, sive Elhanon, ludus, superare, aut ei asquiparari posse videtur. Ipse res fortiter gestas Deorum, Heromque sus gentis canit, Ionia acdnens, nec aliis adminiculis ad solvendum naulum pollet luvabit te eum audire/' Missus itaque est quivenerandum vatem accerseret Ispaul» lo post coram adfuit Staturâ habituque corporis vates singularem gravitatem dignitatemque prae se ferebat, versantesque secum in sui admirationem rapiebat Cana ac demissa barba etiam venerabiliorem eum reddidit Manu Ij<sup>a</sup>ram testudineam gerebat Nomen ei Homero erat Ipse sic nos affatur : "O Phxaces, reges pelagi, qui terrarum arcana scrutamini, naves vestras Deorum Nymphae protegant! Iam oculi mei caligant, nec adeo herbida prata eum armentis Taeta pabula carpentibus consequi queo, nec virorum fortium micantia cernere arma galeasque, quin et ipsi soli beneficium iubar vix visu assequor. Verumtamen Musae, e beatissimis sedibus, iuxta Peneum, mihi dederunt dulcisono modulamine canere, ita ut quo demum cunque me divertam, res Deorum hominumque egregie gestas cantu concelebrem." Vati grandaevo poculum porrexī generosissimi nectaris, una alacriorem nactus animum, carmina sua cantare orsus est Mihi quidem sensus cantu mihi vix vel parum patebat ; sed Hanno, qui Graece apprimè callebat, extra se rapti videbatur, atque in signum grati erga vatem animi, pallium suum ei donabat, quod quidem ex optima lana Helbonica texta, atque floribus exquisitis acupictum erat. "Nihil inquam huic simile me audivisse memini ;" scriba, spiritu psene intercluso, stupens affatur ; "hæc quidem gens, quantumvis ignara artis navigandi atque mercandi, nullo pacto tam barbara, quam nostris prædicare placet, existimanda est" Hannibal, qui hactenus sibi adstabat, c subitum exit :

HANNO REGI ANTEPONTTVR 121 '^Quondam mihi in urbe  
Ur, in Naharan, versanti, obviam factus est vir quidam, cuius memoriam iste  
poeta errabundus in mentem revocat Is iĒgyptius quidam erat, atque eo  
prorsus modo atque Homerus noster, drcuibat regiones, suâque lyrâ propriâ  
cantus modulari consuevit. Ille quidem minons erat ætatis, atque unum  
circa mores eius admodum peculiare videbatur, nimirum, quod sinûs ipsi  
sodetate iunctus erat, qui more mimorum, omnia éventa, quæ ipse  
cecinisset, vultûs, manuumque gestu, reprssentaret. Ex mea quidem  
sententia, quum Chryseis sua canit heroica, etiam^ ne verbum quidem  
capiam, tamen auditu delectabile est, vox ipsa dulcedine animum  
permulcet. At cantica senis huius vatis hebetia sunt ; multum igitur iuvaret,  
si ipse quoque simio cum comité circuiret, qui gestu interpretaretur." At  
Hanno, hunc in modum cavillantem Hannibalem sic retudit: "Hannibalem  
mirae esse dexteritatis, scimus ; nec mihi dubium ullimi est, quin partes  
eiusmodi simii ipse ad amussim acturus esset." Aculeum verborum in  
malam partem interpretatus, Hannibal graviter respondit : "Equidem nescio  
utrum ego caeteris meis popularibus Arvad dexterior sim ; hoc tamen unum  
asseverare audeo : si linguam huius senis callerem, verba eius simio melius  
interpretarer.

CAPUT Vin Negotiolum eum Phociis. QvmsDAM nuntiis negotiisque Bodachmon commissis, pnesertim autem litteris régi Hiram tradendis, d, atque suis, valedixi. Exortis intérim flabris secundis, post meridiem anchoras solvimusy iterque versus ItaUam ingressi sumus. Ut vero fretum inter insulas Cephalleniam atque Leucadem pemavigaremus, paullo ad Septemtriones nobis dd^ectendum erat, quo facto, iterum\* prope rectâ ad Orientem nobis vertendum erat, ut Meridiem magni sinus lapygei assequeremur. Cabiri nos dena prope stadia antecesserat, proinde tam longe a nobis aberat, ut quum promontorium Cephalleniae versus Meridiem superasset, ocuUs consequi eam non possemus. Vix autem Cabiri e conspectu nostro disparuerat, clangorem tuba^ indidum periculi, me ab ea audire mihi videbar. Hoc audito, armatos meos in prodnctu esse iussi ; nec incassum, nam quam\* primum promontoriimi practervecti in conspectum Cabirorum veneramus, eam non modo drdter vicens Graecorum navibus maioris generis drcumdatam animadverteramus, sed etiam propositum, quo et aliae cirdter quinquagens naves eo tendebant, perspeximus. Rerum status hic f ère erat : Dum nos drca littora insuis ad Orientem navigabamus, hostes in Occasum tendebant, unde evenit, ut Cabiri^ promontorium drcumvecta, in insidias hostium imprudens indderet ; quod quidem, quum hsec velis longe plus posset, si hostium adventum cognovisset, dassem eorum facile effugere potuisset At nunc, omnino ex improvise in medios

NEGOnOLVM CVM PHOCHS 123 hostes inddit Quoniam vero onere minus gravis, seneo rostro munita non erat, nec ideo ad arietandum apta, nihil prohibere posse videbatur, quominus hostes eam conscendant, nisi lod spatium, quo ad hostium usque adventum ita usa erat, ut celerrime quam posset, circumcursaret. Nihil itaque morae indulgendum erat. Dagon omni, quâ par erat, celeritate in promiscuam navium catervam inf erebatur, quae ex inf eriori parte appropinquabat, ego autem ad liberandam Cdbiros properavi. Adversarii, quibuscum Dagoni congrediendum erat, f ormîdabiles haudquaquam videbantur. Vel singulo obtutu satis clare constare poterat, nec manus admodum bellicas esse, et natura oneris, quod e f rugibus agrorum constabat et instructionum apparatu, satis ostendebat nostros navibus onerariis incurrisse. Hannibalem quoque idem censuisse manif estimi erat ; nihil enim metuendum existimabat, namque, quum signo dato armatos suos monuisset nihil esse quare arcus suos tenderent, vidi eum ut suis laevorsum flexo gradu, in navim appulsam, armatisque conf erectam, citato cursu desiluerit. At vero alia pars soUicitam curam meam magis flagitabat. Adversarii etenim, quibus ego occursurus eram, quamquam numéro pauciores, quum omnes essent probe armati, magis videbantur f ormidandi. Tametsi omnibus intentis viribus ad f rontem progredi eniterer, nihil prof eci ; nam priusquam intra bina stadia ad Cdbiros accedere potuissem, hostes circumf usi invadere eam cœperunt, nostris, pro parte virili acerrime dimicantibus. Vidi Hamilcarem média hastarum f ulgentium procellâ, scuto obiecto, laevâ manu se tuentem, dextrâ autem gladium librantem, ut magnis rapidisque ictibus hostes prostemebat, aut certe abs se arcebat. Vidi et Gisconem, ut tergo ad puppim celsam applicato, hoc ipso temporis puncto securim sursum extoUens, in caput adversarii demittebat, qui, excusso cerebro, ad pedes eius corruebat Eodem tempore quinae senaeve naves maiores, ut nos ab auxilio f erendo prohibèrent, viam nostram intercludere conabantur. Item audiivi stridulas armatortun voces, clamorem bellicum tollentes : "lo Paeon ! lo Paean !" Vir quidam praeclar» ftaturœ, qui ipsis praeesse videbatur, in édita prora celsissimas na

124 PERICLA MAGONIS vis stabat cristatâ galeâ, scuto,  
loricâque cupro micantibus, atque hastam, non aliter quam si insaniret,  
librabat lam eum digito parabam Bichri indicare, venim ipse, nunquam non  
alacer» altero genu iam demisso, sagittâque arcui aptatâ stabat, oppor\*  
tunum opperiens tempus, et, simulac propius, intra ictum veneramus, arctim  
ad aurem sublatnm tenebat Nec mora. Sagitta sibilans per aëra f erebatur,  
atque prsef ectus, ambabus in altum sublatis manibus, lethali vulnere conf  
ossus, prseceps in aquam deddit "Nunc, nunc, viri!" inclamo meos, "nunc  
instat vestrum tempus ; imiite ! Macti virtute este ! Impetite barbaros ;  
insilite, cœditer Astarte ingenti vi prorsum puisa, vehementi ictu impingitur  
adversae navi, quae extemplo deprimitur, ac spumante gurgite hauritur, quâ  
Victoria liberati, versus aliam navim, quae nos a dextro latere vexabat,  
animum sine mora converdms. Nautœ eius navis, ad nostram  
conscendendam aequo cupidiores, unum latus navis ultra modum stipabant;  
ego vero, quum probe cognoscerem quam inepte, contraque rationem naves  
struendi probatam, Graecanicœ factae essent, quamque facile everterentur,  
flexîvice ad latus eius adversum transcendens, citatim in eam invehor,  
eamque dicto celerius everto, et hoc sine labore. Quamquam Cahiri interea  
magnâ fortitudine, acrique certamine, suam partem sustinebat, tamen  
magno labore nobis contendendum esse existimavi, si eam servari,  
salvamque continere vellemus. Magnâ cautelâ, omnique arte navigandi  
usus, naves in circuitu nos infestantes, latissimo circulo descripto^ elusi, ac  
devitavi, atque Cabiris opem laturus, ad eam accedere omnibus viribus  
contendi. Hannibal bac morâ maximo bono suo usus est Sagittarios etenim  
suos provfde in puppi dispositos habuit, cœteros autem milites in duos  
manipulos divisit : ut unus paratus in procinctu eum ducem sequeretur  
quum Cabiri invadenda esset ; alter autem, ut suam navim, si hostes in eam  
impetum facerent, aggressores repelleret De Dagone prorsus nihil  
soUicitabar. Probe enim pexsptctum habebam eam non modo suas partes  
tueri posse, verom

NEGO<sup>n</sup>OLVM CVM PHOCHS 125 etiam promiscuum examen navigiorum hostilium, hue et illuc inter ea cursando obterere, et sibi occurrentes deprimere et evertere ; atque missis sagittarum imbribus, necnon vasis ardentis picis aliarumque rerum âagrantium, ipsa tanta oppugnatoribus incommoda inflixit ut horum ululatum, eiulationesque ob dolorem ac detestationem, ipsi nos exaudire possemus. Hannibal suos, quos ad tuendam navim relicturus erat, pau. ois, et simplicibus verbis cohortatus, monebat eos, ut mandatis Sammai obtemperarent, seque confidere aiebat fore, ut of ficia sua praestituri essent; tum ad eos, quos secum educturus erat, conversus, sic eos affatur : "Commilitones ! certamen nobis imminens gladiis, comminus, perfidemus ; mittatis hastas. Destringite gladios et ad proram parati adeste." Ego vero, ex mea parte, rémiges constanti remigio navem impellere iussi ; vix tamen hi se ad opus composuerunt, quum duas scaphas, de navibus longis ad nos invadendos submissas, frustravimus. "Ad machinas !" inclamo ego, "sagittarii, intendite arcus !" Nautae nostri Bichri, ictu oculi in tormenta ac scorpiones se coniecerunt, et eodem f ère tempore lapides, sagittae, iaculaque cum pice ardenti utrimque effundi ac pluere cœperunt Milites Hannibalis, loco, ubi stare iussi erant, sese continebant ; armati autem Sammai, malum circumstantes, tempus opperiebantur, quimi in certamen ducerentur. Bichriaci, suppositis suis arcubus pharetrisque,pugionibusgladiisque destrictis, adventum hostium praestolabantur ; denique lonas, sepositâ tuba, vectem magni ponderis, cuius ope plenunque duobus nantis baiulantibus anchora sublevari solebat, apprehendit, seque ad dimicandum armavit. "Âccedite, Dodânim V\* damât ille, "si erga unum vitulum vobis paulisper conquassari lubeat ; quin et melius vos soluturos spero, si hunc contum vestris humeris applicare mihi detur. Mallem, prof ecto, par buculorum utremque vini. Cstertun ad pulsandimi omnino paratum me sentio, non aliter quam Samson ille olim ad molam." Tempus denique agendi advenit ; quo cognito, meos in certamen deecendere iussL Magno fremita concurritur. Exima

126 PmCLA MAGQNn prorâ damor terrons ac maledictorum exauditur, ut ades prors sneae, vomeris instar, sukat œquor, cmn multo obtritanim na\* vium f ragore. Primam quidem navigium nobis obiectum impetu nostro deterrent, multumque afflictatum a tergo rdiquimus ; altemm, quod dextro lateri nostro assultum minitabatur, fregimus ; tertium, quod Usvo inmiinebat, evertimus ; et, quum no\* stri, post exantlatos ingentes labores, spatium nacti essent spiritus ducendi, a Cabiris vix dimidium îactûs sagitts aberamus. Tarn prope, prof ecto, ad eam accessimus, ut Hamilcarem, cum cruentato capite, Gisconem autem securi non procul dimicantenu passisque capillis elaborantem, dare discernere poteramus, période ac denos duodenosve nautas, qui pedes ad puppim retule\* rant, ubi de eventu f ère desperantes, sese contra agmen oppu\* gnantium, quorum numerus, quum continenter novi, ac viribus integri, accessissent, crescere videbatur, in extremum deducti discrimen, tuebantur. "Adesto, Mago V\* inclamat me Hamflcar, ubi nos appropinquare vidit, "adesto ! f erto opem !" "Macte es, sodé Y' ad eum reclamo, "actutum aderimus." Perspecto protinus, quo in statu res nostrse essent, guber\* natorem dextrorsum navim flectere, et in médium hostem invehi iussi, ad rémiges autem hsc clamavi : "Intendite vires, rémiges, maximo quo potestis nisu ! Uno vehementi pulsu ad latus aderimus ; tune quiescetis !" Rémites in summum connisi, navim in tantum cursum con\* citarunt, ut ea hostium navigium nobis obversum, céleri impetu ex adverso f eriens, in medio bif ariam diffregisset Proximo iam temporis momento latus Cabirorum assecuti sumus. Hannibal, stupâ quadam apprehensâ in stegam dus prosiluit, quem caeteri dus milites secuti, omnes in mediam pugnam imierunt At mihi otium ad exitum prælii cemendum haud suppetebat Vix etenim hi digressi erant, quum subito verbis Hannonis damantis obstupui : ""Ecce, Navarche, iam et nos habent V\* Ut me converto, obviam mihi vidi turbam Graecorum, qui interea non modo sepserunt Astarten suis navibus, sed et a puppi eam catervatim conscenderunt Primum eorum, qui in altom

NBGO nOLVM CVM PHOCHS 127 elatâ hastâ mihi occurrerat, gladio, capulo tenus d immerso, conf odi. Nec Hanno aUter^ qui, gladiatoriâ usus arte, quam non adeo pridem hic, in stega, docendo discendoque exercu^rat ; nam dum lævâ suâ ictum adversarii averteret, dextrâ humerum dūs perfodit, eumque celeriter prostravit. Sammai vero modo hac, modo illac dedinando, modo se deflectendo, modo, denique, ad summum se erigendo, gladium mira celeritate vibrabat. Primum terni hostes se in eum praedpitabant; horum unus mox titubans, seque versans, ante pedes eius conddit ; alter manu videbatur proprium latus palpare, ac vadllando, pugnâ excedere; tertius vero ad solum usque prodinatus cembatur palmis suum pectus obtegere, sanguine inter digitos eius émanante. Bichri quoque plane solus obviam parvae manûs hostiimi lanceis fiebat. Certamen perquam iniquum erat ; tamen, mirum dictu, superior illis evasit, et gladio pugioneque cruentatis ad suos se recepit Et Himilconi arrisit fortuna. Nam quum ab hostibus premeretur, gulam imius prehendit, ac, dum hunc ad malum retrudit, pugioneque cor eius transfigit, cœteros gladio arcet, et céleri motu alterum obtruncat, altenun in fugam agit Verumtamen hoc in prælio f ormidabilem lonam laude f ortitudinis superavit nemo. Tanta strages ab uno memoriâ hominum édita nunquam fuit. Capita f rangebantur, membra laniabantur^ costae infrangebantur, ossa spinae, ossa iuguli, scapulae, vertebrae pectoris, lacerti, conf ringebantur, contimdebantur, et in f estucas comminuebantur, ut ingens vectis sursum ac laevorsum magnâ vi librabatur, ut ipse adeo aer reverberatus sîbilarer. "Cède spatium ! spatium, inquam !" gigas ludaicus voce Stentoriâ boabat, dum telum suum horribile vibraret : "f erte mi. hi buculos, oves, vitulos, placentas, vinum ; quidlibet aUud, prandium enim probo labore mereri volo." Tune vecte itenun quaquaversum f eriens, gigas identidem clamitabat : "Spatium cedite ! spatium, inquam !" Intérim terni aut quaterni Graii unâ in me impetum intendebant Alteri horum, qui lanceâ scutum mihi excusserat, gladip gênas cœcidi, sed ipso eodem temporis momento me ab altero sensi gulâ prehendi, qui me retrorsiun presso, iam machserâ suâ me obtruncaturus erat, quum Hanno eum carpo prehendit,



128 PERICLA MA00NI8 lagdiumque illi sub axillam immersit  
Tunc alteri duo mihi imiebant, ac luctantes omnes très nostrumdenique in  
solum cadentes volutabamur, quum tertius insiluit, vidique ut spiculum dus  
fulgens pectori Hannonis imminebat, quum S<sup>^</sup>ammaî, opem laturus,  
accurrit, ictuque immani aggressorem titubantem repulit Hanno se erigit, et  
pede cervicem cœsi premens, gladium, quo eum occiderat, non sine labore  
revulsit Ut ego me in pedes èrexi, Chryseidem, ante suam casteriam stantem  
primum conspexi, quae pallore suffusa, digitis plexis, totaque erat f  
ormidine perculsa, tamen sui compos. iuxta eam adstabat Abigail ; ac veluti  
vera ludaea, manu gladium arcte premebat, ade adversum militem conversa,  
qui amissâ hastâ, quasi meticulosus, quod a muliere lacesseretur, pone  
scutum su<sup>^</sup>gium ac salutem quaerebat Acerrimam Sammai oculorum adem,  
quid ibi ageretur, minime effugit, atque Hannone eum comitante, veluti  
taurus furens, amico inimicoque disiectis, ad tutandas mulieres âccurrit  
Interea Himilco et quindenî nautae, machaeris et asdculis in manibus,  
conferto ordine ad me appropinquant Cohortatus eo8 tempus rem bene  
agendi advenisse, prorsimi duco eos, anterioremque partem navis a Graeds  
efficad modo purgavL Hi enim adventu novae manus perterriti, per  
armamenta navalia, in constrato drcumiacentia caespitantes ac lapsantes,  
praedpiti fugâ pedem retrahere cœperunt Prorâ potitus, req)exi, vidique  
Hannonem atque Sammai, puppim aequi fortuné everrisse, ac iam  
conversos, in eam partem indtatos f erri, ubi Bichri suique ad malum varia  
fortuné dimicabant, ubi tamen turba hostium sensim augebatur. Vectis lonae  
supra capita ac scuta usque hue et illuc versari videbatur, ac supra tumultom  
et damorem sonorâ voce vagire satis dare audiebatur : "Accedite, Dodénim !  
Optime de vobis mereo ; fâdteutprandium meum merear ! venite, inquam,  
venite V\* Bichri, suique propugnatores tante f ortitudine hostes repulerunt,  
ut média navis brevi a turba Graecorum liberata ac purgata esset, perinde ac  
prora et pupins, universique victoriam magno damore celebravimus. Sic  
itaque Astartê ab hortibus liberata erat Hunc damorem triumphî alius  
aequebatur, quo Dagonem

NEGOnOLTM CVM PROCHS 129 nostri salutaverunt, quae sub hoc idem tempus stupendè céléritate adversus nos ferebatur, quo in cursu navim hostium obviam obtrivit, in ceteras autem nos usque obsidentes, imbrem sagittarum immisit. His rébus prospère gestis, gubernatorem, signo dato, paratum esse iussi, et rémiges per cavamen ad transtra sua misi, qui aliquot Graecos usque ibi delitescentes statim extenhlmarunt, nec multo maiori labore ceteras naves drca nos volitantes calcando et arietando facile e medio sustulimus, ac, pauUo post, acri flexu effecimus, ut Astarte ex uno latere, Dagon vero ex altero, ad dextrum et ad laevimi Cdbirorum appellerent. Hannibal quoque interea reversus, quantum auxilii in eo erat, dédit. î)enique aliam quoque navim evertimus, nautœ autem duarum ulteriorum, a nostris oppressif desiluerunt, atque sagittis in eos effusis, qui potuerunt, in littus enatarunt. Fusis hostibus f ugalisque, quum iam arma quieverunt, licebat nobis animum in onerarias naves convertere, quarum très, a defensoribus desertae^ sine gubernatoribus in aquis âuitabant. Eo nobis navigantibus, casu versus puppim respexi, atque magno stupore reperi, eam, quam remulco nobiscum ducebamus, armatorum esse plenam qui, vix dubium eo proposito se illuc contulere, ut nos invaderent, nec ad eflugiendum cum sociis f actdtas dabatur. Itaque Bichri, eiusque sagittarios illico accersot quorum unus sagittâ eo f ère tempore humerum unius Graeci f erit, quum ille machaerâ suâ remulcum discindere conaretur. "Mittite arma !" inclamo illos lonice. At ille minime motus, remulcum ulterius rescindere conabatur, donec, altéra sagittâ in gula ictus, destiterit. '\*Visne sagittis omnes interimamus ?" quaerit Bichri. "Minime ! sine paulisper," respondi, "durum genus esse videtur, bonoque pretio Carthagini venire possent ; nonne iuvabit uno labore etiam lucrificum negotiolum f actitare ?" His dictis iterum inclamo eos, armaque ponere, ac se dedere eos iubeo, quin tamen iUi iussa f acturos se indicarent. Quin unus eorum etiam iaculum in me misit, quod humenun meum leniter tetigit; sed alter, totum cœptum pr«^r spem esse nttus, in

130 PERICLA MAGONI8 aquam se praecipitem dédit, et quum nos a littore longe abessemus, eum interivisse verosimile est Quinideni hostium usque supererant. Optimum itaque f actu iudicavi, ut Hanno atque Chryseis eos suâ linguâ aDoquentes, ad meliorem f rugem perducerent. Itaque Hanno, meo nomine, persuadere eis conabatur ut arma ponerent, quo facto, ipsi conservarentur, et futurum ut militiae operam dare atque victum sibi honorificum mereri possent Dubitantes, ac paulisper morabundi, tandem arma ponenda rati, sese dediderunt, ac primum arma, dein ipsi singillatim f une ad nos sublevati, in stegam, admodum tristes ac deiecti, pervenerunt Cseteri oppugnatores nostri interea temporis quaquaversum diffugére. Iam nox appropinquabat At navigatio nocturna bis haud minus f ormidanda videbatur quam alterum præliunL Complures quidem navium eorum incolumes erant, plures tamen adeo erant afflictatae, ut iis vix progredi possent, nec una tantum eanma ab ardente pice a Dagone submissâ ignem concepe\* rat, atque interiit. A littoribus autem dissi^s planctum exaudiebamus mulierum lugubrem, quae virorum in prælio interitum magno fletu deplorabant Facultate a me impetratâ, Hamilcar et Hasdrubal ad persequendos fugientes profecti sunt, quibus in auxilium triginta milites Bichri ac Sammai ducibus addixi. Postquam hi profecti sunt, et alios misi, qui duas naves, a suis désertas, ductandas nostr» navi iungerent Hi in cavemis complura cadavera repererunt, quae exuviis spoliata, in mare coniid iussi. Isti mox revers! très praedas et viginti duos captivos secimi reportarunt Negotium spolia inspидendi in postridiem distuli. Lubenti quoque animo, quod et ego et mei perquam fessi eramus, quieti indulsissem ; sed prorsus necessarium existimabam, ut et stegae lavarentur ac purgarentur, et disiecta arma fragmentaque colligcrentur, et certus restauraretur ordo, quem summopere turbari tanto tumultu necesse erat Cadavera Grsecorum in navi caesorum, item qui saudi iacebant, in mare elidebantur E nostris militibus viginti très erant vulnerati, undedm autem caesL Corpora borum linteo obvoluta, ad proram in ordine pro

NEGO<sup>n</sup>OLVM CVM PHOCHS 131 strata, ut postridie, funebribus suae cuiusque religionis ac sacrorum exsolutis» undis committerentur. Quandoquidem Dagon minus quam caeterae naves detrimenti ceperat, eo omnes captivos, cum meis quindecim unà, relegandos dim, eosque in cavo securos teneri et custodiri curavi. Damna bis prœliis gravia tulimus. Cabiri amiserat octo milites caesos, vulneratos autem decem ; Dagon, très csesos, vulneratos septem ; quibus si nostram iacturam addas, reperies universim nos viginti très ocdsos, et quadraginta vulneratos amisisse. Argumente istud erat nos hostibus f ortissimis occurrisse; ac non sine mœrore fatendum arbitror eorum constantiam, f ortitudinemque animi talem fuisse, ut, si ipsi usu rerum navalium paullo exercitatore, et navibus regendo flectendoque aptioribus, Item, armamentis atque telis in hunc usum navalem idoneis praediti fuissent, haud facile futurum esset, ut nos ex bis prœliis superiores evaderemus. Hamflcar et Gisco quoque satis gravia, quamquam non lethalia vulnera acceperunt. Hannoni vulnus in altero humero hiabat; Sammai lacertus hastâ erat transfixus; Himilco autem plagam ictus in capite gerebat ; sed neuter istorum ob bas res a consuetis muneribus desistendum censuit. Nautarum nostrorum præsfectus, Hadlai, inter caesos repertus est. Ionas quinque vulnera, hastis illata retulit, quae ipse ut meras cutis scalpturas ac laesuras imputabat, ac, postquam se unguento quodam obliverat, negotia eius diei gesta non modo ingenti cibi appetentiâ, sed praesertim insuetâ siti se afifecisse aiebat. Quanta incommoda hostes perpessi ânt, nuUo pacto aestimari poterat ; certum tamen videtur aUquot centena suorum amisisse; nam in stegis Astartes tricena sena corpora reperiabantur; in Cabiris autem ulteriora tricena et octona. Sedulo naves repurgandi labore absoluto, effecimus, ut aUquantum temporis otio quietique daremus ; tamen, multo mane» flabra nacti ex Oriente satis lenia, iter nostrum versus Italiam aggrediebamur. Octo navium praedas nobis subiunctas ductavimus ; sed ut vectura expeditior esset, in singulas misi, qui partim velis, prout res postularet, partim remis progressum expedirent j

132 PDUCLA MAG0NI8 Ad placandos Mânes nostrorum luctum instituimus, nigris telis ex antennis evolvendo, item inferialibus, supplicationeque Numina Inferorum invocavimus. Quoniam inter spolia nonnulU reperiiebantur buciili, singulos in singulas naves levandos, ibtque in sacrificia funebria mactandos iussi. In nostra navi, Astarti, funereum ritum precibus Numina Inferorum invocandi, sacrisque expiandi, Hnnno perfecit, qui et Astarten supplicationibus appellavit Buculo mactato, partes tergoris pinguiore, cum quadam camis parte sepositâ, haec ad perfumandum, exsiccandumque relinquebatur, dia autem pars pro Inferialibus apparabatur. ludsei vero» suo ritu, Deo suo» EI-Adonai» ovem mactaverunt Sacris persolutis, vini copiam viritim dispensavi; antea tamen quam biberamus, csesorum commilitonum corpora, ritu solemni, condnentibus tubis, alto committebantur. Tune indignia luctûs ac funeris tollebantur, atque omnes nos ad epulas funereas convenimus. Cibo potuque reffectis pristina animonim alacritas ac fortitudo restaurata est Quiète, placidoque intérim sopore omnes recreati, animos eorum aima oblivio, atque tem\* pus, cunctorum malorum medicus, vulnera permulsit, ac paullo post, vulnera doloresque memoriâ excidere, atque éventa, resque suas singuli gestas, alter alteri, ad pellendum itineris tœdium, subinde enarrare consueverunt 'Hannibal/' sic eum quondam alloquor, '\*tu Hercle, ut centurio praesidii, perinde ac tui, egr^e, profecto, eam rem gessistis ; decet, ex eo quod conventum erat, te in spoliis partie!pari." "Equidem/" inquit ille, "quantimi ad me attinet, ratam meam partem libenter ccedo, ac prsetereo, dummodo nova cataphractâ potiar ; loricse enim meae admodum sunt trits, ac lacerœ ; galea tusa, cristâ et plumis spoliata. Vix dubito quin aUcubi in armariis nostris eximiae cataphractae Lydics reperiri qaeant ; cura ut unam obtineam, c^era prorsus nihil moror." "E corde plenissimo !" illi respondi, "insuper et utrem vini Sareptici perlibenter tibi impertiar." "Hem, egr^um propositum!" interloquitur Himilco; "haud minus et ego proëteribo, si quas habeam vindidas, ergm temos utres Berytid, si ita videbitur."

NBGO<sub>n</sub>OLVM CVM PHO<sub>cns</sub> 133 Sammflî ex sua parte œnsebat sibi par dumtaxat armillamm, atque par inaurium S]nîacarum competere. "Haec/" inquit ille» "Abigaîl, obsecro, dederis ; ipse spoliolum parte facile carebo/" "At vero, quid nunc de te fiât, hère, Scriba?" quaero ad Hannonem conversas ; "sunt hic oves, boves, cataphractae, vina prout libet." "Nihil, iEdepol, est," respondit hic, "quod ego appetam. Sume sis id, quod mihi obveniret, donaque sauciis; ii, quam ego, his rébus certe magis indigent" ESus liberalitate moti Hannibal et Sammai manus eius prehenderunt, ei gratulabantur, Chryseis autem grato animo in eum renidens, actum probavit. Unus gubematonim, legatus omnium nautarum, ad me accessit rogatum, ut cuncta spolia, prima data occasione, simul venderem, et e manubiis suum cuique annumerarem ; interea haud me gravatim facturum sperare, ut, quidquid aequum pro rata parte mihi videretur, eis in antecessum tribuerem. Vera horum consilia cito perspexi. Exploratum enim cunctis erat omnes fere regiones maritimas, veluti Uticam, Carthaginem, Gades nummis Phœniciis tamquam suis uti ; quamobrem in votis habebant singulis his locis egredi, sibi que pecuniae dispendio oblectamenta parare. Ex meâ quidem parte nihil obesse ratus quare eorum postulata negarem, Hannonem elenchum cunctorum spoliolum concinnare iussi, appositis singularum mercium pretiis œstimatis, quae ego empturus pro iis solvere vellem. Hunc pretiorum elenchum in singulis navibus e malo suspendi curavi, pretiis in siclis supputatis, ut quisque videre et intelligere posset ; et quum tam merces, quam earum pretia ab onmibus probari comperissem, eâdem ipsâ vesperâ suam cuique ratam partem denumeravi. Chryseis atque Abigail eandem vesperam segrotis ministrando exegenmt. Postridie captivos adduci iussi. Portiones cibi potusque iis perinde atque cseteris attribuebantur ; tamen, ut de Dagone ac de Astarti congregati adstabant, nimis quam tristes, oculis deiectis» diffidentes ac tristes solum contuebantur. Adhibito Han

134 PBSICLA MAGONIS n

NEGOnOLVM CVM PHOCHS 135 rum nostrorum ei debemus.  
Ut maie iUe damnosus pereat ! Dii» Deœque omnes, qui uspiam sint ac f  
uerint, aut f uturi sint, eum pessime perdant !" G>gnosœndi cupidus, utrum  
malae hae suspensiones veris fundamentis niterentur, sciscitabar de forma ac  
specie navis Phœnidse, et reperi eam non modo navim vastam, celsam ac  
rotundulam fui^e, sed et homines in ea, a nantis minionim navium, quippe  
qui vultu fuscii fuerint, et vestitu diversos, onmino discrepavisse ; praeterea»  
navium minorum rostra capitibus anserinis omata fuisse. \*'Melcarth est,  
atque ^gyptii, sine dubio !" ipse clamo. Phocaeus, me concitatum ac  
perturbatum vîdens, obstupuit. Verum ego memet cito composui,  
quaesivique ex eo, utrum inter captivos esset, cuius constantiae ac fidei me  
concredere possem. Respondit ille suum proprium f ratrem ex ils esse» è  
caeteris autem quinos patruelles atque consobrinos ; bis prseterea addidit,  
uxorem unius patruelium navi Phœniciâ abreptam fuisse. " Accerse eos !"   
mando illi ; ac, pauUo post, sex iuvenes, specie dumtaxat fortes atque  
agûes, coram me steterunt. "Visne iterum filio tuo potiri ?" quaero e Phocio.  
"Meone filio?" repetit ille quaesitmn. "Restitue eum mihi, et tu vere divinus  
a nobis onnibus existimaberis." Hoc audito docui eum, Phœnicem, qui  
filium eius abripuerat, infensissimum, atque implacabilem esse inimicum.  
"Ât vero," adhortor eum, "tu modo praesta te servum fidum mihi, tune  
licebit tibi sperare, ut, serins aut ocius filio tuo potiaris." Nunc ad  
Hannibalem conversus, hos septem chitonetis indui, armarique iussi, atque  
suis militibus adnumerare, caeteros autem ad rémiges auxUio misi. Satis  
enim bene sciebam sive Uticae, sive Carthagini, ubi tum rémiges, tum  
mercenarii, nunquam non requirebantur, facile onnes vendi posse. Septem  
itaque Phocaei manus meas deosculati prae laetitiâ flebant ; caeteri vero  
angoribus multum levati, longe quam in stegam vénérant laetiori corde ad  
rémiges descenderunt.



CAPUT IX Terra Boum. Tertio post praelium mane montes Italiae conspeximus. Sinum ingressi ad Septemtrionem a quo peninsula iacet lapygea, pedetentim ad ostia pervenimus fluminis, leni lapsu planitiem, inter laetos campos, luda pinuum ac rhododendromm, et irriguis pratis diversum. In regionibus mediterraneis, ad centena drdter a Uttore stadia» iugum montium liventium, ex parte qrlvestrium, sese extoUebat, partim cacuminibus asperis ac praeruptis distinctum. Ad anchoras iaciendas satis idoneum locum nacti, et, quod tam aqua, quam pro pécore pabulum comparandum erat, statoi sine mora consistere, ac, navibus destinatis, terram petere. Omne itaque pecus, terrfi potitus, in pascua dimiâ. Opus tamen hoc omni difficlitate non carebat Gregem itaque Bichri conunisi, qui cum aUquot armatis, inter hos nostris captivis, eo conabatur armentum agere, ubi pabulum abundanter suppetebat Hoc eo statuendum putavi, ut armentum in Uttore naves usque ad Fretum Siculum sequeretur, ubi nisi interea vendere potuerim, naves iterum censcenderet Tarum videtur verosimile hicce terrarum boves vendi pos. se/ asseverat Himflco ; "in Vitalia enim sumus, terra vitulorum. Si capras adtulissemus, cuiusmodi loniis dederamus, facile esset emptores reperire. Bobus idgenus hi homines abundant ultra suam indigentiam." "Portasse vera memoras ; tamen oportebit nos loca culta, et incolis frequentia, loco harum soUtudinum reperire, atque hos Ital:s, sive Vitalos, utrumlibet sit rectius, alicubi convenire. Ne

TARA BOUM 157 €6886 quoque est, etiam hic, in Mendie, lapyges habitare, non tantum in Septemtrione. Callesne etiam dialectum lapirgeam?\*" Himiko negabat dialectum quidem lapygum se callere, sed asserebat se quandam notitiam Ihiguae Vitalorum habere, perin\* de atque eius, quâ Osci, Marsii, Volsci, Samnites, Umbri, Sabellique littonmi Orientalium, atque Latini Occidentalium, utuntur. Insuper addidit Gisconem satis peritum esse Rasennarum lingue, cuius usus in regione ad Caurum esset Nunc interpres septem captivorum Phocaeorum quodammodo dubitabundus ad me accessit, veluti qui quod pçteret, haberet Nomen illi Âminocli erat. Sic ille me affatur : •^Rex Phcenicum !" Abnui appellationem, docuique eum navarchum me vocari debere. '^Navarche Phœnicum," inquit, "velis, obsecro, mîhi dicere, quâ in terrarum plagâ versemur/" \*\*In Italia, " respondi, "in terra armentorum." "Sed in qua parte eius ?" "In ea," inquam, "quae a diversissimis tribubus Vitalorum incolitur. Ad Meridiem enim, atque ad Ortum soUs cum Septemtrione, lapyges incolae appellantur ; longe hinc ad Septeintrionem Rasennae vivunt, qui magnas erigunt urbes, atque in fertilissimis ultra montes vallibus regem habent." "Nos de bis," inquit Aminocles, "nihil scimus." "Exspecta modo paulisper," interloquitur Himiko, "si forte tuam memoriam aliquo modo refocillare queamus ; audi, Phocœe ! Nunquamne de Oscis fando audivisti ?" "De Opîcis ? certe audivi," respondit ille. "A maioribus nostris traditum tenemus, in prisca vetustate, antea quam Dodonam condidissemus, quin antequam ad Acheloum sedes posuissemus, quum usque f rigidas ultra Thraciam terras incoluissemus, in societate cum gante, Opicorum nomine, nos vitam degisse. lis temporibus continentis, insularumque incolae Leieges, Pelasgi, gigantes, pumilique, item, monstra f uerunt; sed Dii, iis subatis, nobis viam paraverunt. ^ tui Opaci iidem fuerint qui M Opici, me de iis antehac audisse probable puto."

158 PmCLA MAGONIS 'Terperam hominem contiirbari existimo/' interposui ego^ 'Vides eum te non intelligere.' "'Exspecta parumper/' persistit Himflco, ""tamen fortasse evincauL Die, sodés» Aminocles» unquamne de TVrseniis audivistir 'Nunquam !"\* respondit Phocseus. 'Curiosum f mussat secum Himiko. "At ego saepenumero audiui Graecos de VitaHa loquentes, incolas eius Tyrsenoa, vel Tyrrhenoa ab iis appellari ; tentandum mihi est iterum. Notine tibi sont Sculi, Cydopes, Laestrygones ?"' elatâ voce interrogabat Vultos hominis extemplo mutabatur. "Quid? ain' tu," damitat ille pavore quodam exagitatus, ^nos rêvera in terram venisse dusmodi hominum V 'Ita, prof ecto V ait illi Himilco, in stomacho ridens, ob propositum assecutum; ^Tigc, inquam terra est Laeslrygonum, illic autan insula est, quam Cyclopes, Siculi, aUique idgenus incohmt Visum eos ilhmus, simul ac Scyllam et Charybdim superaverimus." Tandem etiam in cachinnum erupit, quum Aminockn manus con vellentem gemendo fari audisset : "'0, multo satins erat in pngna periisse, quam in terram taUum monstrorum venire. 0 me miserum T Omnes ridere ccepimus. Terrorem eius videntes, nemo risum continere poterat "'Sile, caudexT eum commoneo, "'Laestrygones enimnon tibi nocebunt; plurimos eorum conveniemus, nec te devorabunt" Dum haec loquor, is, qui excubias agebat, certio rem me fedt drca quinquagenos homines per planitiem versus nos approinnquare. li quidem haud magnâ nostri fidudâ dud videbantun nam in extrema qrlva dubitantes haeserunt, incerti, utrum versus nos progredi, an regredi magis usui futurum esset Tandem statui timorem iis discutere, facereque ut accedere auderent, more nempe meo solus iis obviam processif bonumque animimi, quoquo modo poteram, iisdem significavL Extemplo duo eo

TE3tRA BOUM 139 rum progressif mihi obviam venerunt  
Hommes erant robusti, bene pasti, himiieris angularibus, mediocris  
altitudinis; vultu erant fusci, barbâ spissâ, comis cincmnis, cum capronis in  
frontibus minus elatis. Lacerti, cruraque eorum prorsus erant nuda, capita  
nulla re erant tecta; caeteroquin reliquum corpus genus gausapse, e lana  
rudi, cui genus pallii superiniectum erat, tegebat, cuius lacinia effusa per  
humeros traiecta pendebat Singuli ec ; rum probe armati erant, binis hastis  
brevioribus, cum spiculis cupreis, pugioneque muniti ; plurimi eorum etiam  
venabula, vel machseras e balteis pendentes, alii arcus et sagittas secum  
gerebant Alter adventantium alterum antegressus, lingufi Italicâ ac  
meindamat: "Quis tu es ? et quid venisti ?" Himilco, qui mecum itabat,  
eâdem linguâ réclamât mercatores nos esse, e terris longinquis venisse, et  
cum iis commercari velle. ^At non Rasennae vos estis, nec ad abigenda  
armenta nostra venistis T "Nec quidquam eius rei/" respondimus illi,  
'Thcenices nos sumus ex Oriente. Descendite nobiscum ad littus, et  
videlntis npstras merces vénales/' Âmbo eorum ad socios r^^ressi,  
consultari videbantur, sed mox iterum reversi, alter eorum ita clamât : "Has  
duas hastas ad utrumque latus meum videtisne ? hi fient nostri termini ;"  
tune lanceâ sua inter utramque defixi sic f atur : "Si vel unum passum ultra  
hastam banc f eceritis, in numéro hostium nobis eritis/" Himilco rursus  
verbis, nullo pacto nobis in animo esse illos vel minimâ iniuriâ afficere,  
confirmavit ; quo audito, propius accesseront. Princeps eorum nos docuit se  
Samnites Sabellicos esse, velleque a nolns certiores fieri, quid nos pro  
pastura nostri armenti solvere vellemus. Eos per Himilconem certiores reddi  
volui, f futurum esse, ut nos pro pastura eos libenter compensemus.

140 PEKICLA MAGONIB Ntmc, vidsam, metim erat limites statuere. Fedmus itaque paxiUoSy quo8 terrse imptiHinus, allatoque fune, hos constrinximus» et sic cancellos quodammodo ereximus» monuimusque Samnites, nequis eormn nostros limites transgrederetur. Cautda mea iis minime displicuit, ac mox satis magna eorum turba ad cernendas merces nostras afihixit Hi moribus agrestiores Grseds, magisque suspidosi erant, nec sine difficultate poteram eos inducere, ut mercarentur. Pedetentim tamen fidudam eorum condUavi» ex parte dumtaxat Denique docuerunt me agricolatui se f ère nihil esse deditos, nec proinde frumenta, okraque nobis aflfere posse ; sed si oves» capras, bovesque comparare vellemus, iis se maxime abundare. Itaque attulerunt nolns plures sues» ac nefrendes semif eras, qus vicissim curiositatem Sammai, atque Bichri exdtarunt, utpote cuiusmodi animalia ipsi antehac conspexerint nunquauL Panaifidi Samnites prorsus imperiti» gènère pulpamenti, quod maza appellant» vescuntur ; sed» quoniam aUorum ante nos Phœnicum benefido pastas gustaverant nunc modum atque rationem panem fadendi a notris doceri admodum cupiverunt Multa et varia quoque de nostris vinis quæsiverunt» tametsi id multo minus quam Graed appetiverint Postero die mane etiam maior eorum frequentia ad nos concurrit. Ânimadverti proximà nocte quaquaversum plures ignés ab iis accensos fuisse» unde ego coniectabam iis indidis suos undique populares convocare ; quapropter et ego praesidia mea duplicanda curavi. Attamen mox comperi nuUum kxrum angori dandum» quod nuUo adverso hi consiUo ducebantur ; quin mea cavendi consiUa» ne ultra quinquaginta eorum uno tonpore aream nostram intrarent» bono animo exceperunt» ac turmatim extra fines suam vicem patienter oiq)eriebantur. Universim» hi longe pacatiores» multoque minus obstreperos quam Dores se prebuerunt Praster cseteras aUas res magnam copiam corallorum adtulerunt» quæ post singulas quasque tempestates ab undis in littus everri soient ; sed non raro ipsi quoque e caduds lintribus ac ratibus suse propriis ards prosflientes ipsi expiscantur. Namque» tametsi navigatione parum valeant» natatores urinatoresque exîmii sunt Urinatores vero omnium longe clarissimi lapyges sunt»

TERRA BOUM 141 illi nempe qui inter Samnites vivunt ; tñm etiam Bruttii atque ipsi lapyges, proprie sic appellati. Horum aliqui inter nostros Samnites spectatores cognosci poterant, quod plerumque proceriores atque imberbes erant, capitibus rotundioribus, vultuque magis fusci, et ex magna parte Cydoniis consimiles. Duos omnino dies absumpsimus permutandis et cambiendis meis mercibus, onustaque praedâ, erga coralla, quæ exiguo spatio condi poterant. Naves captas, postquam vacuefactæ erant, præter duas, dirui iussu. Ex bis, diruptâ tabulatione, cuius usum capere poteramus, atque malis, siquando novis antennis aut aliis tignis egeremus, aliud nihil servavimus. Post omnem prædam emutatam erga eas merces quas ego præstinaveram, ocellis vitreis, spiculis, gladiatorum mucronibus solvere cœpi. Mucrones hi tantopere concupiscebantur, ut quum vix siclum valerent singulis, coralla obtinerem fere quadringentorum siclorum valens. Quum me mirari dicerem quod tantam haberent corallorum copiam, docuerunt me ea longo temporis spatio congesta fuisse, item, sibi in animo fuisse omnia in emporio, quod Phoenices in ora occidua condiderant, vendere, sed nostro opportuno adventu molestiâ eo migrandi se liberatos fuisse. Addiderunt insuper gratum sibi admodum facturum fuisse, si capras illis vendere potuissem; aiebant etiam illas capras, quas nostri populares Marsiis atque Volscis vendiderant, in montanis regionibus, ad Septemtrionem, admodum diffundi ac número augeri. Samnites nullos certos pagos habent, sed in tuguriis, plerumque ex arundinibus, sarmento pro tecto constratis, e luto argillaceo oblitis, et in speciem vicorum ordinatis, vivunt. Agros parum exercent, atque Latini, ad oram Occiduam, præsertim qui vallem Tiberis incolunt, eos agricolatu superant. Præterea Latini oppidum quoque, Albam vocatum, habent, in edito loco, montem inter et lacum positum. Secundum littora unus nonnisi portus mihi cognitus est, et is Rasennarum est, vocaturque Populonia. Hi Rasennæ nautæ non contemnendi sunt ; quin eos plane audaces ac procaces esse piratas iam pridem fando accepi; sed hic, in littoribus Samnitum fuit quodam evenit ut id propriâ etiam experientiâ confirmare possem. Negotiis itaque omnibus, quæ ex re erant, absolutis iam

142 PBRICLA MAGONIS quæ ad profectionem pertinerent parare cœpi, quum quidam Samnitum anhelus ad socios currendo venit, quos quum assecutus erat aliqui id proclamavit, quod omnes in magnam commotionem<sup>t</sup> "Quid rei apud illos?" quaerit Himilco<sup>t</sup> "omnes furere videntur. Numquid Deus Nergal, capite gallinaceo, eos insectatur? G>mmotio tota mox clare constabat Tirato! piratæ vociferantur complures Samnites haKtantes. 'Tropere, Phœnices, cavete vobis! TVrrheni appropinquant Modo circuierunt promontorium» ac nos confestim adorientur; facessite! ad montes! ad montes! His auditis lonam tubam canere, omnesque meos ad suam quemque navim convocari iussit Hannibal quoque sine mora interposita, galeam cataphractamque induit, armatos suos coUegit, inter quos et septem Phocæi numerabantur. Praefectus item remigum, flagro in manu, suos omnes ad remos co<sup>t</sup>, ac brevi tria stadia a littore aberamus, ad decertandum parat. Sammai, quamquam sua dextra gerendi gladii compos non erat, tamen gratulabatur sibi lasvâ usque satis posse. "Quinam sunt illi boni amici, quibus aima fortuna nos hodie occurrere vult? V quaerit Bichri cum leni risu, dum pharetram induebat, arcumque aptabat Docui eum TVrrhenos, sive Rasennas, hos esse, ex Ocddua et SeptemtrionaU ItaUae parte, qui aliquando mercari consuevissent, plus tamen quaestu piratico victum mereri solitos, secundum oras maritimas; atque licet me nunquam audivisse eos cum Phœnicibus fuisse congressos, sed vix uUum superesse dubium arbitrari, quin satis magnam copiam mercium naves eorum vectare, ut eos adoriri, nobis operis pretium esse ducam. 'Ifihi quidem," inquit Hannibal, "ii plane novi homines sunt, ac fieri posse confido novam rationem pugnandi nos docere eos posse. Gustare fortasse gestiunt saporem clavus Chaldaicus, quam Rex David mihi donarat" Verum itaque rerum itatum cognoscere cupiens»

TERRA BOUM 143 ad experiendum prasmisi, eamque littori haerere, donec ad extremam terrae linguam attingeret, unde illi amplissimus regionis prospectus pateret iussi. Ea a speculatione mox reversa nuntiabat quinque ibi videri naves specie longiores, ac per otium versus nos cursum tenere, brevibusque flexuibus auram captare, atque futurum ut intra dimidiae horae spatium compareant. Ut mecum volvitabam quid potissimum fieri opus esset, dum naves Graecanicae, quas a demolitione servaveram, oculis mihi inciderunt et in mentem mihi venit hoc in re discrimine iis uti posse. "Heus, Himilco/" quaero ex eo, "quidnam catapiratas indicat?" "Decem cubitos aquae, fundumque saxosum/" statim respondet ipse. Gisco in Astarti erat, quo a Cabiris nuntium allatum venerat. "Dic mihi, mi Gisco, velim," ab eo quaero, "quantum aquae piraticae naves Tyrrhenonum calcent? decemne cubitos?" "Sic, Navarche," respondit ille, "decem cubitos, minimum; nam supra aquam humiles quidem videntur, sed subsidus sunt, nec nisi ingens onus eas a nutatione ac volutatione continet" "Esto! itaque ergo ad eas duas naves, effringe ac merge eas coram mea navi, iussit" dixi illi, digito locum indicans. Himilco atque Gisco admodum delectati, et in stomacho ridentes, iussa fieri actum iverunt, et intra vicena temporis momenta utraque navis depressa erat, speciemque aggeris et valli subaquanei, ternis circiter cubitis infra superficiem aquae praebebant. Proximius statui ut Cabiri, laxatis velis, opinionem praeberet iniuriae acceptae, ob quam ad promontorium assequendum aegre repere cogeretur. Tunc Dagonem duo stadia in altum prodire iussi, ut, quasi palans videretur, ac per curtas flexuices Astarti opem ferre conaretur, et e longinquo hue properaret Interea enitebar, ut navis mea per speciem mercatoria, iniuria affecta, sese liberando et eluctando impar videretur; via itaque



144 PESICUL MAGONIS conyohita detrazi, rémiges incassum  
aquis obtuctari» nec profi\* cere iussi, milites autem scuta ponere, et in stega  
pronos procumbere, ne se visui offerrent "Quid rei nunc paratur, Navarche T  
quaerit Sammai, vultu renidens. Explicui ilU saperdas me parare, quibus  
scombros espère confiderem; atque si patienter eventus f erret, futumm esse  
ut captura contentus esset Brève nunc admodimi supererat tempus, ubi  
Tyrrhenos animadvertere nos oportebat. Hoc elapso, una e quinque navibus  
eorum visa Cabiris, conf estim in eam f erebatur ; duœ aliae iter versus  
Dagonem flexerunt, nam ea usque in alto aberat » caeters autem duae  
versus Astarten properarunt, quae quasi sui omnino impos, nullum  
reluctandi indicium edebat. Quum non plus stadio abessent satis commode  
speculari poteram suarum navium speciem, naturam et armamenta. Hs  
quidem longae erant sed nullâ arte structis. Navis princeps unum nonnisi  
tectum habebat, tricenis remigibus agebatur ; eius puppis aHquantum  
editior erat, sed constratum paene aquam sequabat In prora ingens par  
oculorum erat pictum, undas saeve intuentium, rubro alboque colore  
horridorum. Nautid vastis capitibus, amplo ac supino vultu, rufis ac raris  
barbis, comis facieque perinde rufis erant ; staturâ proceri videbantur,  
habitu corporis rite f ormato» incessu tamen tracto, lento et gravi erant Pro  
armis graves hastas, asdculasque gerebant, corpora autem sutis, galeis sine  
cristis, tegebantur, pedes autem partim calceis, partim autem sandaUbus  
apicatis erant induti. Plurimi eorum genus tunicarum atri coloris gerebant,  
qus nostris chitonetis longiores erant, breviores tamen quam Syrorum.  
G>lla et brachia eorum magnâ copia moniliun, torquium et armillarum,  
cinguli autem, qui admodum lati erant, Imnellis aereis poHtissimis  
omabantur. Postquam eos diutiori tempore contemplata erat, Abigail  
pronuntiavit se longe mori malle quam in manus dusmodi monstrorum  
inddere. Assecuti nos Rasennae ingentem damorem dere coeperunt, nobis  
prorsus silentibus. Quum nos abs se incassum lacesd sentirent, navim mihi  
rectâ f ronte miserunt, alteram autem, quae e teigo nos drcumveniret,  
nosque a littore interdudeiet ; spes ta

TERRA BOUM 145 men eos diro lusu fefellit Nam prior magnâ vi se depressœ sub aqua navi illisit, atque, postquam semel iterumque tentasset sese retractare, ac tendiculam eluctari, retrorsum nitendo in unum latus versa, puppis aquam cepit, ac paene omnino subsedit. Subito tuba mea clangere cœpit, remi mergi, milites in pedes exsurgunt, et ingens clamor triumphalis aéra verberat. Nos subito erectos quum vidèrent, ingens pavor ac trepidatio eos incessit; atque altéra navis, omni nisu quo par erat, per flexivices nos effugere conabatur, sed tam inepte tergiversari cœpit, ut carina sua in vadium incurreret, et sic onmino meo arbitrio traditis, tantum iaculorum sagittarumque imbrem illis immisi, ut eius parem nec navarchus, nec sui milites unquam accidere posse certe arbitrati essent. "Ecce Tyrrheni, vel Rasennse, vel quidquid vocari velitis," inclamat eos Hannibal, ut scorpionibus suis diligenter dabat operam, "ecce habetis manna cœleste, et habete plusculum ! Si iacula haec silicesque Cretenses vobis minus placeant, reperiam pro vobis tigilla, vel taleas spiculis omatas." Bichri quoque se in sua esse sentiebat provintia. Suo prope inerrabili collimandi usu victimas pro sagittis suis pro arbitrio dispiciebat, et eos plenunque discemere malebat, qtd quodam génère indimiiienti, vel omatus, vel monilis, a cseteris discrepabant "Cemedum illum nebulonem !" audiebam eum dicere, "cum torque e bacds aureis, substratum cœrulo vitratoque albo ; eo me potiri oportet ; sed ne tam bellulas munditias vitiem, caput eius iuvaWt me percellere." Quoniam constratum nostrum aliquot cubitis altius erat quam hostium, sagittarii sui minus quam nostri poterant ; i leoque, ut sese a nostris missilibus imbris instar cadentibus tuerentur, pedes in cavtun navis retraxerunt. Hoc animadverso, Hannibal, Sammai atque Bichri, cum aliquot comitibus, in eorum constratmn desiluenmt ; lonas, suo incauto ac temerario properandi modo magno sonitu prolapsus est, sed cito pedibus potitus, prorsum mit, miserumque quemdam Tyrrhenium se ab

146 PERICLA MAGONIS dere conatum calceprehendit,  
antequam is profugium attigisset» eum circum se in gyrum agere cœpit  
instar fundœ, et, postremo, ingenti vi eum lateri navis impegit, cerebrumque  
excussit Breviter actum est negotium cum iis, quibus usque in constrato  
manere contigit ; paullo enim post nostri, quod per meatum cavi subtema  
penetraverant, revertentur, vicinos secum homines ducentes, quorum  
undenis haud pauciores, ut stupentes videramus, populares nostri,  
Phœnices, erant. Eorum vestitus, non minus quam lineamenta vultus, hoc  
protinus palam fecerunt Rébus hic exactis, licebat nunc animum mihi a  
littore ad mare convertere, ac videre Dagonem iam alteram navium  
depressisse, alias autem duas, cum Cabiris iunctim, versus littora pellere.  
Mihi quoque visum est cum nostris sociari, hostesque insectari. Una  
fugitivarum, post brevem effugiendi tentamen, imbre lapidum e nostris  
machinis sparsorum obruta» quoniam sentiret salutem in fuga se frustra  
quarere, consilium sese dedendi indicibus significare cœpit At capturam huius  
navis morte duorum nostrorum præstiterimus ; atque dum animi  
omnium nostrorum in capienda atque mandanda hac erant intenti, altera,  
usa opportunitate oblata, effugit Minima quam poteramus moram interiectam,  
ad littus, ad prædam, illic a nobis relictam, redire properavimus. Opportune  
pervenimus. Samnites enim eventum pugnae ex tuto speculabantur ; quâ  
peractâ, e superioribus locis festinanter descendebant, et ad compilandas  
naves derelictas properabant Sed tempestive eo appuisti, nisi manipulum  
militum qui eos cohiberet, et usque eo compesceret dum micæ, ex epulis  
nostris relictas, ipsis capere liceret. Primum nunc nostrum negotium erat  
eam, quae scopulis hieserat, navim exonerare. Cavum eius interea aqua ad  
altitudinem pedum duorum cubitorum complebatur, et quovis fere tempore  
momento mergi poterat. Nulli ibi captivi reperiebantur. Interea enim tem  
poris, dum nos cum altera navi coUuctabamur\* plerique Tyrrhenorum  
scapha effugerunt, caeteri autem undis confisi, salutem in continentem  
enatando quaesiverunt, sic ta

TERRA BOUM 147 men, ut terra potitos, Samnites comprehenderent. Cabiri tamen atque Dagon temos et tricenos ceperunt, quibus et illi novem aimumerandi sunt, quos ipse ceperam, ita ut universim duo et quadraginta essent. Hi, primum omnibus quæ quisque cuiuscunque valons possederat exuti, nautis trium navium nostrarum attribuebantur, quibus ius èsset eos nostris colonis in littoribus Libycis vendere, ubi, sine omni dubio, sive ut militum, sive ut opificum munere summo usui erant futuri. Undecim Phœnices his eventibus drca se magno gaudio lætitiâque afficiebantur; eorum enim captura reapse liberatio fuit Namque ut ipsi narrabant, Sidonici gauli nautæ ipsi fuerunt, qui in oris Sardiniae nauf ragium f ecerunt, sed mortem lintre sua effugerunt. In eo discrimine conabantur unam coloniarum nostrarum eius insulæ adiré, sed nimiâ tempestate saeviente abrepti, post diutumam miseramque iactationem in continentem delati sunt Inde iter versus Septemtrionem aggressi, quoddam emporium Phœnicium in ora maritima conditum adiré conabantur ; sed in eo itinere in manus Rasennarum inciderunt, qui eos in naves suas piraticas, ut in iis servitio essent, deduxerunt. Omnes hi erant perquam pannosi et laceri, atque famé et inediâ prope conf ecti; non mirum si lætitia eorum omnes fines excedere videbatur, quum ego non modo dbo potuque eos recreavi, vestituque omavi, verum etiam œquâ conditione cum cseteris, in numerum nautarum meorum eos cooptavi. Fuit in numéro eorum peritissimus quidam gubemator, et quidam archinauta ; quo f actum est ut iactura nostra f ère ex integro sarciretur, praesertim quum etiam ii, qui vulneribus a muneribus detinerentur, pedetentim valetudini restaurari indperent. Reliquam diei partem sedulo labori impendebamus: mortuorum cadavera despoliata undis dedimus, praedam collegimus, et in nostras naves comportavimus, elenchos earum renun conf ecimus; quibus rébus ita explevimus diem, ut sol iam pridem occubuisset antequam parati ad vêla pandenda essemus, atque usimi venti secundi capere, quem, postremo, idoneum nacti, iter versus fréta Siciliae aggressi stunus. Naves captas, perinde atque omnem praedam, sive nimis onustam, sive minoris valons

148 PERICLA MAGONIS quam quae arduo avehendi labore digna videretur, Samnitibus reliquimus, quia praedam a nobis relictam conspicati, ut sibi omnino insperatam, ad eam magnis damoribus convolarunt. Geronam post haec laeti et hilares paravimus. Eam summentibus nobis, quam prospera negotia egerimus, quam feliciter pugnaverimus, populares nostros liberaverimus, quam pretiosam praedam ceperimus, in labiis cunctorum erat, et quisque alteri de his rebus gratulabamur. Hannibal praesertim molimen aggeris subaquanei laudibus in caelum efferebat. "Technae ille vetustate tritae sunt," iocatur Himilco. "Eandem nos quondam tendiculam Cariis, in insula Rhodo tetenderamus, atque undenas eorum navium cepimus, praedae vero nullus fuit finis. Veterani nautae Tartessenses rerum earum peritissimi sunt. Sanmiai manibus exhibebat par armillarum plexarum, atque torquium eiusdem normae, figura luns dimidiatae planis ornatorum. "Suntne haec, Navarche, obsecro, solida ex auro?" "Ita, profecto," respondi, "et e purissimo quidem. Aurum autem ex Eridano et e Rhodano obtinetur; tu autem mereris, ut ob eam praedam tibi gratulemur." "Ego quidem," ait Hanno, "ne unum quidem hostem interemi, neque cepi, et sic asquum erit ut mea portione praedae contentus sim; fateor tamen me mirum quam concupivisse vas quoddam, quod inter merces captas conspicatus eram. Vas illud exquisitissima arte est pictum, unde certe constare arbitror istos Rasennas, turpissimi ut visui sint, tamen arte cunctis longe antecellere." Certiorem proinde eum reddidi prorsus nihil obstare quominus suis votis potiretur, rogavique eum, ut elenchum de universa praedae conscriberet. Eo perfecto, quum oculis perlustrarem, cito reperi, haud multum miratus, longe plures merces aureas quam argenteas ille enumerari. Non enim me praeteribat Tyrrheniis nullum, aut certe non multum, esse oun Tartessiis commerdi, nec oun aliis regionibus argentiferis; compertum porro

TERRA BOUM 149 habebam facilem eos accessum ad Eridam sabulones, item, per itinera a Ligusticis captivis facta, patere illis montes ad Rhodanum. Satis magna etiam aderat copia mercium ænearum ex Inferiori Vitalia, inter quas et plura signa erant, quæ, ut satis constabat Deorum erant simulacra. Intérim Gisconem accersi iubeo, ut eo interprète a captivis quædam sciscitarer. E sermone eorum quodammodo obtuso intelleximus eos patriâ Populoniâ esse oriundos, regisque Tarchnae subditos, qui in vicinis oppidis Tyrrhenionum regnabat Populonium suum unicum portum esse dixerunt, et illinc semper se proficisci consuevisse ; naves suas a Ligusticis nantis atque remigibus administrari et impelli, milites tamen prope omnes Rasennas esse solitos. Duos principes suos memorarunt, alterum nomine Vivennam, alterum Spurrinam, in præliis fuisse caesos. Himilco putabat hæc nomina cum Vitalicis nominibus Vibii, atque Spurii, eadem esse. Quum Deorum simulacra ænea captivis exhibebantur inter prædæ spoliaque reperta, hi ea protinus agnoverunt, nominaque indicarunt Hæc autem huiusmodi erant: Turms, idem qui Hermès Graecis ; Turan, ut ego coniicio, nostra Astartes ; Sethlans, idem qui Chusor Phta; Fufluns, qui est Dionysus Græcorum ; item alia nomina, ut Menvra, quod ne fando quidem unquam audivi, quod tamen Himilco docet Vitalorum Minervam esse. Tyrrheni ulterius prosequentes narraverunt sibi cimi Latinis fœdus, item cum Oscis (vel Opiscis, Occis, quod nomen nostrâ linguâ operarios sonat), perinde atque cum semibarbaris Samnitibus, fuisse, qui quiddam ex eadem stirpe oriundi, eademque linguâ usi quæ Oscis, in eorum agros ad Vultumum, dicitur "aquam volventem," prædandi causa sæpe irruisse, perinde atque agros Latinorum, ad Noveam, sive "Novam Urbem," sæpe devastavisse. Sociis fœderis eorum Rasennas, ut socios tuerentur, Samnitibus bellum indixisse, et eo modo profectos nobis occurrisse, et a nobis devictos, in nostram potestatem concessisse. Hæc fere erant quæ captivi mihi impertire poterant ; quibus auditis, eos in curam nostram, ad loca sua propria dimisi, et iam sera nocte omnes nos quieti tradidimus.

150 PERICLA MAGONIS Postridie eius diei, vix cœlum  
rubescere cœperat, quum ego surrexi» et quum prodiens aliquantum ad  
Isvum dispicerem, lumen, flammæ, et in altum exsurgentem atrum fumum  
ctun cadente favilla Montis JEtnet conspiciebam. Muliercul» duse, item  
omnes viri, qui antehac spectaculum hoc genus nunquam viderant,  
mirabundi, alii vero terrore perculsi, tantum miraculimi contuebantur.  
Hannibal caeteris haud minus stupuit, dixitque se, nid contrarium sciret,  
faucem ipsius Orci pateîactum crediturum ; sed insuper addidit dolendum  
esse, quod tanta, tamque immensa naturæ vis ignea nulli servitio humano  
subigi possit ; quæ tamen ad expugnanda oppida quanto adiumento esse  
posset. Interroganti mihi utrum montem ignivomum in Cilicia nunquam  
vidisset, respondit se eum ssepenumero quidem prsterivisse, nunquam  
tamen illi fortunam ita favisse ut erumpentem eum prsterire illi contigisset  
Spatio satis propinquo JEtnsm prætervehebamur, ad audiendum eius  
ructationes atque tonitrua immania, quibus muHerculæ perterritæ, in  
casterias se receperunt Hanno scisdtabatur, quantum a monte abessemus.  
"Sexaginta stadia minimum," respondi, "mirari tu videris quod tam clare  
videatur; interdiu tamen luce plenâ^ mons, quamvis celsus, minus erit  
conspiciuus. Ratio autem, quare tam prope navigandum censuerim, erat, ut  
tanto luculentius Fretum Siculum transfretare possemus." Ionas, qui primum  
magno terrore erat correptus, quum videret nos iusto propius ad ignivomum  
accessuros non esse gaudium suum haud celavit "Valent quidem haec  
omnia," inquit, "e longinquo ; culina hsc est Nergal, senis galli, cuius caput  
supra est in cœlo, pedes autem inf ra, in terris. Sic, prof ecto, hsec culina est  
sua ; ubi sua behémoth, atque leviâthan assat. Veniet tamen tempus quando  
El Adonai exterminabit eum, posterique Israël epulabuntur^ eo, eiusque  
artubus opimis, onmibusque delitiis eius. 1. Qoam Ifessias adveneiiit, luûtei  
omnes gentes terne ferro ignique dedrant, ipsi aatem epulat triunipkales  
celebrabont ; n. 58.

TERRA BOUM 151 'Tave linguæ, f atue !" reprehendit eum Sammai, "apage stultiloquiâ Danaitarum, f abulasque ebriorum Ephraimitarum !" "A, nihil quidquam aff aniarum et gerranim isthaec !" gesticulandus obtestatur Ionas. "Annon sunt tibi ?nte oculos testimonial hsec accuratissime vera esse? Quid incolæ Eltece respondebunt quum illis narravero me culinam Nergal vidisse ?" "Tace, inquam, opprime os !" Sic fatus, Sammai palmo suo os gigantis, impactâ magnâ alapâ, obruit. "Hem," gnmnit ille, \*\*linguam meam f raenarene oportebit? Quid ita? Siccine debeo?" Dum hsec et talia agitantur, satis celerem versus Septemtrionem cursum tenebamus. Himilco interea suique nautae Aminoclem, cœterosque Phocœos, variis terculamentis in summum terrorem agitabant. "Mons ille," inquit hic, "cui oculos defixos habebas, est Cyclopus; nunc iuvabit te oculos dextrorsum sinistrorsumque circumferre, cernes enim Scyllam atque Charybdim. Scitis enim vos qtd illi sint Monstra illa sunt voracissima, quae solidas adeo naves, cum nantis imâ, sorbere consueverint. Auscultate modo paulisper et iam audietis illa boare ; ingenti videntur famé urgeri." "Memini me vidisse," inquit nautarum unus, "temos gaulos duasque actuaras uno haustu tam commode deglutivisse quam ego poculum vini haurire soleo." "Quin, quis mortalium crediderit," excipit gubernator, "me teste accidisse ut Scylla sublatis in altum capitibus solidam classem sic discussisset ut praefectus classis illac, in craterem montis ignivomi elisus fuisset." Nec Himilco quidem utique sinere poterat ut nautæ eum nugis scommatibusque in vexandis suis captivis imperitis superent, ideoque et ipse sic prosequitur : "At vero ego propius Scyllæ cunctis vestnmi fui. Nocte enim quadam nubilâ in prora eram, nec Cabiros ullo pacto discemere poteram, quum subito pone me leni motu f auces eius hiare sentiebam, sed ingenti saltu me subduxi, nec, pro bona f ortuna, nid capedulum mihi eripuit, atque, ut postmodum reperi, totam lagenam optimi mei Berytici, tresque solidos caseos mihi devoravit."



152 PEbiCLA MAGONlâ lonas haec omnia intentissimus  
auscultavit ; tum quaerit : "Et qtiid tu, gubernator, obsecro, tum egisti ? Sdo,  
equidem, quid ego meâ vice egissem ; scilicet per orificium illi ingentem  
plagam inflixissenL" "0, nihil quidquam ulla verba vel plagae profuissent ;  
ipsa enim me prorsus non inteUexisset, quandoquidem Scylla unicam  
nonnisi linguam callet, Laestrygonum autem ea lingua est" Cœterum haec  
omnia tam serio-iocose prolata sunt, ut risum vix vel ipse continere posset,  
sed Âminocles pavore trepidans se illis subduxit, caeteri autem Phocaei sese  
in cavo navis pr» metu abdiderunt

CAPUTX Gisco Inauritvs Auriculas Récupérât. Tametsi aquse in Freto Siculo a Septemtrione ad rectum promontorii ingenti volumine magnoque impetu f erantur, unde fabulae mirificœ a nautis confictae ad terrendos imperitos hodiedum circumf enrntur, nos fretum omnino sine difficultate superavimus, atque alvei tam eramus gnari, naves vero clavo remisque ita sdte paruerunt, ut ne celeritatem quidem minuere deberemus. Littora utrimque editiora sylvis dumetisque virebant, super quse rupes prseruptae, mœnium instar, cineraceo colore eminebant, veluti arces in f astigiis constitutae. Loca anchoris iadendis idonea ubique abundabant, praesertim in sinu ipso, iuxta insulam, in freto. Attamen satius duxi hic non consistere, sed celerrimo quam poteramus cursu progredi, ut ante occasum ad caput flexionis vise, e regione promontorii ad Lilybseum, quem locum nostrates frequentare consueverunt, ut ibidem sulphur, lapidesque vulcanicos compararent. Nonnulli Siculi mappalia habent in declivitate promontorii Hi caeteris suis popularibus in Meridiana Ocdduaque insulae parte, paullo humaniores sunt, quod frequentior cum peregrinis conversatio animos eorum magis emolliverat ; sed perpetuus Latinorum ad eos influxus, ut mihi quidem videtur, intra brève tempus hos numeris obruet, eosque onmino extinguet. Superato Promontorio secundimi littora insulae Occasum versus navigabam, iugis iEolicis ad dextrum reUctis, sub vesperum ad loca anchoris idonea perveni, ibi constitui, repertisque in

154 PERICLA MAGONIS tra cirdter binos sagittarum a Uttore  
iactus aptis suffugiis» denique anchoras iecL Sed quoniam de natura loci  
nihil plane habebam explorati, nec merces eâ nocte exonerare, neque cum  
incolis ullum commercium inire posse rebar, et ad posterum mane rem  
déferre statuL Tamen aliqui incolarum cum f aculis ad marginem usque  
aquae accesserunt, atque variis indiciis animum erga nos amicum  
significarunt, quibus ego respondendum curavi, si, quantium possent  
sulphuris» corallorum, conchyUorumque allaturi essent, me cum iis  
Ubenter acturum. Quum hi diutius morati denique sentirent me in consilio  
perseverare, nec cum iis tune negotiari velle, aegre discessenmt Paulo post  
horum discessum Himiko ostendit mihi latibula thjrnorum prope ad  
manum, petivitque facultatem aliquot capiendi Quandoquidem nostris iam  
pridem nulla erat fâcultas recens captis pisdbus vescendi, quominus capiant,  
non abnui; proinde suasi ut delectis piscatoribus peritissimis, horum in  
sodetate id institueret Pluribus igitur hamis ac tridentibus, item filis et  
chordis, tridentibus illigandis, ut bis adminiculis pisces perfixi evelli  
possent, in scapham submissis, negotium Bichrif duobusque sagittiriis  
commisi, qui cum iis unâ descendenmt lonas quoque, quippe qui, ubi dedbo  
potuque agebatur, se nunquam non alacrem praestare solitus erat, facultate  
eâ lege obtentâ, ut tuba, faculisque pisdculos allectaret, se bis sodetate  
iunxit Repertum est Amistoclen huius artis piscatoriæ perquam gnarum  
esse. Quamprimum itaque intellexit nihil a monstris, de quibus tantum in  
fabelUs narrari audiverat, sibi verendum esse, ad sequendos caeteros facfle  
animum adduxit ^Quî factum est, obsecro," quserit ipse ex Himikone, ^ut et  
Scyllam et Charybdim, tam facfle ac penitus evaderemus? Ego, profecto,  
semel iterumque prospectavi, sed, reverâ, quod timendum esset, reperi  
nihfl." "Ne ego quidem," affectatâ gravitate respondet Himikfî, "monstrum  
enim illud vetusculum singulo quoque die visui non se ofifert ; fieri etiam  
potest ut timoré quodam teneatur, forte rubrâ Hannibalis cristâ, aut vero  
tubfî lonae ipsum perterritum est Utcunque, ratio, quare hsc monstra tam  
parum sibi constent, suffidens redcU nequif

GISCO AURICULAS RECUPERAT 155 "Ac recte quidem monstrum illud sibî cavit qunm mihi obvîam fieri ratum non habuerit," clamat lonas, "nam visa cuUnâ Nergal, nihil quidquam est quod attentare non audeam/" Âminocles usque anceps ac dubius de his rébus, animi pendebat ; quod vero ad montem attinet ignivomum, sciscitabatur utrum satis in tuto essemus. \*'Quidni ? in tuto ?" ait Himilco, "enimvero flammœ ab eo loco, quo eas videras, sexcenta stadia absunt, nec reapse aUud quam imaginem aeris a nubibus reâexam vidisti/" "Cuncta haec," arguit lonas, "culinae sunt Nergalîs ; et bellse quidem ; satis in iis caloris et numéro ciborum abundat ! Licet illi aff atim coquere et assare. Ipse vero certe capitalis est cocus." Nautae istiusmodi f acetiis ac nugis mirifice delectabantur ; atque qumn Himilco vultu gravi pergeret verba lonae interpretari, Aminocle usque pavente, iterum iterumque in cachinnos solvebantur. Piscatio e sententia successit. Capture aUquot abundantissimae erant. Denique ante diluculum scapha rediit, atque nautae bene meritœ quieti sese tradiderunt. Postridie multo mane, incolae, quos priori vesperâ ad nos venire videramus, multo maiori niunero ad nos reverterunt ; atque unus eorum minime dubitabat se fluctibus committere, et ad nos pematare, quem nos in Astarti amice excepimus. Is vir erat, qui prototypi loco veri Siculi existimari poterat : staturâ procerus, humiUori f ronte, tenuiori naso labiisque, imberbi mento, colore denique vultûs paene cupreo. Latine nos affatus est, certioresque nos reddere cœpit partem insulae ad Orientem a Latinis teneri, eosque Siculis infensissimos esse. Ad haec ego respondi me Phœnicem esse, atque Italos Latinos, Italos Sanmites, Umbros, ac Sabellios me eodem loco habere ; me ad eos mercatum venisse, ab iis merces, uti coralla, sulphur, saxaque vulcanica, bono pretio postulare ; quae si ipsi suppeditare possent, me prœstinare paratum esse. Ad haec is respondit : "Subditi nos smnus régis Morges, qui nos, prœterquam in mediterraneo, negotia agere non sinit. Veni mecum intra eos

156 PERICLA MAGONIS quos vides montes, ibi mercibus, quas memoras, abundamus ; ilUc licebit, si ita videbitur, merces cambire." Zelus eius quo nos ad excedendum, mercesque nostras in aridum efferri hortabatur, suspicionem meam suscitavit ; nuUo tamen diffidentis indicio prodito, pro spe, proposito eius annui, et ad evehendos mercium manipulos, pra^diumque sexaginta armatorum subsequendum paravi ; praeterea cavendum etiam iudicavi ut omnes mei sagittarii Cabiris impositi, cum omnibus suis machinis apparatuque bellico, proxime quam aquas sinerent ad litus deveherentur. "Quid attinet tantam armatorum turbam mittere?" quaerit Siculus, postquam excesseramus ; "Suffidmus nos ad merces vestras baiulandas ; aliis non est opus.^" Quum iUi expUcuissem mihi in animo non esse in méditerraneum procedere, sed eos, si merces suas cum nostris emutare vellent, ad nos in litus accedere oportere, animo multum commotus erat, et ad consultandum cum suis sodalibus discessit Interea, dum ipse aberat, usus opportunitate oblatâ, cunctas nostras hydrias limpidâ e rivulo aquâ, quae se hic in sinum effundit, compleri iussit Emissarium redemptum duo comites sequebantur. "Nolite dubitare montem conscendere ;" sic nos legati inclamant, "nos enim non modo merces vestras, sed, si videbitur, ipsos adeo vos supportabimus. Venite igitur !" Multis deinde verbis me sollicitare cœperunt, ut, positâ dubitatione, iter ingrederer, negotia legati perquam fructuosa polliciti. His ego paucis verbis ostendi rationes, quare a littore abscedere non possem ; esse etiam in animo hoc ipso vespere solvere, nec proinde otium suppetere, ut eos voti compotes facerem Interea nautas merces nostras evolvere, visuique exponere iussi, praesertim minutiores, veluti ocellos vitreos, crepundia, ollas, lebetes refulgentes, lagenas, telas tinctas, aUaque eius generis. Haec suam aviditatem adeo titillarunt, ut se iam nullo modo continere possent, et quum intedigerent me a proposito recedere prorsus nolue, ad suas merces afferendas festinanter abiverunt

GISCO AURICULAS RECUPERAT 157 Moribus rudes et incompti, super singulis mercibus harilari tentaverunt ; siquando autem quidquam quod admodum placeret conspexerant, e manibus nostrorum eripere conabantur, minora autem furtim subducere ; nos tamen oculis alacribus vigilabamus, atque singulas merces quas ab iDis mercatus eram, protinus in Ddgonem referrî, aut in nostra navi abscondi curavi. Turba Siculorum intêrim augeri cœpit, atque eodem progressa sua aviditas, habendi cupido, atque temeritas, et hoc adeo quidem, ut consultum putarem Sammai, Bichri, et Himilconem meae securitatis causa accersendos curare. Subito Gisco, qui in littore sedens tacitus observabat quae apud nos gererentur, in pedes exsiliit, atque humerum Himilconis attrectans, eius animum ad certum subitaneum tumultum pone turbam Siculorum attentum reddit Eius indicium et ego animadvertens, eo oculos meos converto, videoque ipso temporis puncto quemdam ducem, vel principem, viam per turbam tentare, cui omnis frequentia cedere videbatur. Ante eum virgae, vel taleolae ferebantur, cuncti rubro picti, atque corallis» conchyliis, aliisque rébus fulgentibus ornatæ. E longissimo horum certa quædam omamenta oscillabant pendentia, quae quid essent, discerni haud poterat ; mihi tamen vix quidquam aliud, nisi folia arida esse videbantur. At Gisco me peritior erat. Digno in proceram virgam collinato, voceque faucibus haesitanti, sic me inclamat : "En meas auriculas, Navarche !" "Quid ? tuaene auriculæ ? Quid tibi in mentem venit ?" "Illic, cerne sis, illic super illam arundinem ! videsne illas res coUigatas? Novi ego commodum quid illae sint!" Etiam ulterius secum mutiebat : "Certe quisque suas auriculas noverit." In cassum aciem intendebar, dignoscere, utrum cartillagines, quas Gisco suum par auricularum esse contendebat, sive essent nec ne ; nihil prorsus indicii, quo unum par ab altero discernere possem, vidi. "Nihil refert," inquit Gisco, "cognosco eas ; quin et aliud quid cognosco, scilicet ducem illum ; is enim ipse balatro est qui eas mihi resecurit"

158 PERICLA MAGONIS Interea raptor auricularum

gubematoris mei ad me accessit, atque mecum coram negotiari cœpit Satis magnam copiam sulphuris mihi vendidit, omneque negotium mecum amico et perhumano more agebat Verumtamen, quum merces præstina\* tas» more meo, navibus committerem» ipse postulare cœpit ut præter et supra pretia quae solveram, cataphractam, qualem Hamiibal gereret, sibi ultro competere. Quum vero ego omnino negassem quidquam ei ultra quod erat conventum competere, manu violenta cataphractam Hannibalis apprehendit, eamque vellicare cœpit Hannibal tamen, viribus ei superior, sese eripit, tantoque ictu emm f erit, ut ille tremens titubet, et in terram cadat Haec ictu oculi geruntur. Nec mont Sine dubio, ex con\* dicto, signo dato, imbre lapidum ac telorum in nos universi impetium faciunt. At me haud imparatum repererunt Nam ego, ut supra demonstravi, praesidia mea in antecessum disposita habui, prohinc Cahiri, signo date, catapultis ac tormentis suis iaculorum et lapidum grandinem illis, ubi confertissimi erant, supra capita nostra, infundere cœpit, Hannibal atque Sammai, suâ quisque cohorte, ex utroque latere, dstrictis gladiis, comminus eos adoriebantur. At Gisco nos omnes antecessit Antequam dux se in pedes erigere potuisset, gubemator se in eum praecipitavit, et Himiko quoque gladio stricto auxilio accurrens, caput duds diffidit, atque duos e lictoribus eius ad latus mortuos, aat certe mortuis similes, prostravit. Propugnatores mei interea priorem Siculorum aciem circa dimidium stadium a margine aquae satis commode repulerunt ; %o autem, primum quam naves nostrae, mercibus novis convasatis, ad proficiscendum paratae erant, signum receptui cani iussi. Quum Siculi sibi non amplius instari sentirent, conversis signis, nostros, se recipientes, e longinquo tuto subsequi cœperunt, eosque lapidibus telisque iniectis, ultro lacessere. Ego tamen meos manipulatim naves inscendere iussi, nec plures quam cirdter quindenii nostrum usque supererant, vectura scaphae unius, mihi gratulabar bonam fortunam, quod tam parum incommodi tulerimus ; eodem tamen ipso temporis puncto frequentior Siculorum turba nos adoritura appropinquavit In sum

GISCO AURICULAS RECUPERAT 159 mo hoc discrimine  
versantibus navis nostra, CaMri, saluti erat: haec enim intentis suis  
machinamentis iterum tela lapidesque in hostes spargere cœpit ; quod nisi f  
ecisset, ab iis certe obruti et capti fuisset. Nunc autem, eâ hostes  
cohibente, omnes incolumes inscendimus ; ii autem, quamvis sævis  
clamoribus usque eo quoad poterant aquam ingressi, nos persecuti erant,  
nos salvi evasimus ; CaJbiri autem leni motu a sua mole recedens, absque  
ulla iniuria subsecuta est. In his certaminibus unus Phocaeorum nostrorum  
cœsus est^ alter graviter vuhieratus, octonique nostrorum plus mmusque  
laesi, aut percussi inde evaserunt ; verumtamen obtinuimus coralla,  
conchyUa, atîiue sulphur, valore mille quingenûm siclorum; ita ut, si  
adversa cum secundis conf eramus, non admodum graAri incommodo nos  
evasisse merito existimavisset. lure quoque mihi ob tempestivam  
cautelam gratulari poteram, quod in nullas infidorum hostium insidias  
incideramus. Gisco quoque haud parum se elatum sentiebat, perinde ac satis  
ultimi. Ipse mox in stegam venit Astartes, ut sua trophaea ostenderet. Duas  
perticas secmn f erebat a duobus hostibus captas, utrique quanun par  
cruentorum auricularum, quas de capitibus hostimn praeciderat, appensas  
ostentabat. Quod «d suas proprias auriculas attinet, persuaderi non poterat  
quin par, quod suum esset, et in caetera coUuvione reperisset, rêvera suum  
esse arbitretur ; atque illud parimposterum in marsupio suo conditum,  
perpetuo conservavit. Eadem nocte f requentiam instdanun J^atum, e  
regione Lilybaei penetravimus, ubi Phœnices navalia condiderant Post  
salutatam unam navim speculatoriam cursum ad Occiduum ciun Mendie  
âeximus eâ spe ut tranquillo mari, lenique Euro, tempore pomeridiano  
proximo assecuturi essemus præclarum illum sinum, qui ex una parte viam  
versus Uticam ducentem amplectitur, quae urbs metropolis  
armamentariumque nostrorum coloniarum Libycarum, ex altéra autem  
parte portimi comprehendit Bosrae, eius rivalis, novo conditae. Omnes  
nostri perquam cupidi maioris cuiusdam portûs ca



160 PERICLA MAGONIS pessendi, ubi per tempus quîete  
potirentur, luce prima consurrexerunt. Hannibal prse cœteris soDicitabatur,  
quippe qui iam dudum spe ac desiderio videndarum Uticae, atque  
Carthaginis tenebatur, quisesivitque ex me utrum esset verum Carthagini  
olim nomen Bosrse fuisse, nec nomen Carthaginis plus vicensis amiis illi  
inditum fuisse. Ostendi itaque illi in responsum se in sua de Carthagine  
opinionem minime f sili ; nomen eius antea rêvera Bosra, quod arcem sonat,  
fuisse, sed Uticam iam ante centum annos exstitisse. Certiorem etiam eum  
feci se Uticam praeclarissimam urbem iudicaturum ; eius Cothôn, sive  
portum militarem, sexaginta complectH naupegiaria, singulorum fomices  
ingentes, apparatu bellico plenos, iis contigua esse, totumque locum, ex  
parte continentis ita munitum, ut non modo aggeribus, vallis ac fossis,  
verum etiam triplici ordine mœnium septum et clausimi, ut nullo pacto  
expugnari posset. Antea iam quam TJticam pervenissemus solUcitam curam  
captivorum meorum habebam, ut duplicatis portionibus bene pascerentur, ut  
et somno recreati sedulo lavati, mundeque induti ad egressum pararentur.  
Rasennse plerumque superstition!bus sunt dediti ; nec mei captivi erant  
secus. Hsc mea singularis cxira» magnam soDicitudinem captivis meis  
incussit ; nam duplicatas portiones, cœterasque mutationes in melius, se  
mox Diis immortalibus in victimas mactatum iri praesagire rati, summo  
terrore afficiebantur. In opaco cavi quibusUbet f ère momentis alas Txirms,  
animas mortuorum in Orcum abripiantis, summo pavore sibi audire  
videbantur, nec deerant quibus persuasum esset, cœterisque persuadere  
conarentur, se gemitus eiulationesque auribus percipere eorum, qui in ima  
navi flagris œderentur. Quum fama angorum istiusmodi ad me pervenit, ad  
angorem hunc discutiendum consilia mea illis aperienda censuL  
Quamobrem omnes eos ad me vocari iussi, planisque verbis ostendi illis has  
mutationes cibi vestitusque ideo factas esse ut et animis levati, et corporibus  
commodius pasti, mundatique, eximiori forma venire, cariorique pretio  
vend! possent, praesertim in tam praeclara urbe, ubi servitia, secundum  
cuiusque facultates, conunodiora obtenturi essent, ubi etiam meliori victu  
cultu

GISCO AURICULAS RECUPERAT 161 que pro cuiusque industria aliisque meritis âonarentur, quin et portiones spoliolum pra^aeque sibi vindicare, ac prsemia pro meritis lucrificari possent. Ita vanis angoribus sublevati animisque erecti, acriori cibi appetentiâ se recrearunt. Unius tantum rei usque eos pœnitebat, nimirum, a chara sua Hestia, Deâ penatium, divelli ; attamen f ata humana reolentes, item» quum perpenderant Deos Deasque in cunctis terrarum partibus œque interesse, spe se solabantur f uturum, ut Hestiam etiam in nova sua patria reperiant Phocaei cadaver popularis sui a Siculis interfecti secum in navim contulerunt. Pollicitus illis sum, si id uUo modo facere possim, me locum ad sepulcrum idoneum comparaturum, ubi mortuum socium secundum ritum moremque patrium sepelire possint. Quum se hac mea sollicitudine intelligerent me illis etiam hac in re, quantum par esset, sibi gratificari velle, edixerunt se omnia pericula navalia grato animo subire esse paratos» quum tantam meam in se voluntatem experiantur, ut et suo ritui patrio septdturœ assentiar, et etiam ad id operam conf eram. Unum praeterea ad conciliandos eorum animos hac in sua conditione accessit, nempe quod Himilco, cui post nugas fabulasque ab eo auditas, parum facile fidem prœstabant, explicabat illos Siculos, quibuscum paullo ante pugnaverant, rêvera Laestrygones, quos tantopere metuissent, nec alios fuisse.

CAPUTXI. Capita Nostra in Discrimen Adducuntur. Qv̄vif ad  
constratum revertēbar^ Promontorium Utkense (sive, ut linguâ eius terrae»  
in littoribus Libyds» e regione Sidlis, quandoque et Promontorium  
Hermaeum appellari solet), plane in conspectu mihi erat Haud ita multo  
post, quandoquidem in tam claram urbem ingressuri eramus, de cultu  
omatuque corporum nostrorum cogitandum mihi videbatur, et huic rei  
diligentiori cur& operam dare cœpimus. Giitonetam igitur quam habebam  
optimam, mitramque acupictam, sedulo induL Perinde Hannibal  
plumiferam galeam ac sub fulgida cataphracta nitidissimam tunicam induit  
Pedetentim non modo Promontoriimi, sed ipsam plane urbem Uticam sub  
oculis vidimus ; paullo autem ad Meridiem, in extremo sinu, candicantem,  
sed confusam molem, sine dubitatione Carthaginem ipsam. Akevo hanc  
linquentes, cursum rectâ in Ocdduum direximus, versus sinum, atque  
linguam praetervecti, aliquot milliaria secundum littora depressa  
navigabamus, quae ad urbem ipsam usque percurrerant, ita profecto, ut urbs  
ex ipso glauco aequore emergere, ac pedetentim altius usque eo assurgere  
videretur, ubi "bosra" veluti coronam d'impemere parebat cdsitudine  
spectabilem. ThoU tectaque rubra et fusca templorum et aliorum  
sedifidorum, perinde ac mcenia, cum lineamentis ards acrioribus e cœli  
caerulo eminere videbantur, pone autem undique et çitnu ▼iror  
vegetissimus propansus coUiûm L

IN DISCRIBN ADDUCTI 163 ac valUum urbem complecti  
parebat, parietibus domorum caice dealbatis tanto candidius nitentibus.  
Nonnullis grandioribus sedificiis in insula, per canalem a continente  
seiunctâ, qui portum efficit mercatoriiim, leni cursu prseteritis porttim  
militarem îngresd sumus, cuius in medio, celsis turribus, robustisque mûris,  
supra turbam navium longe prominentibus, ipsa Navalium Praef ectura  
consistit Circumspectans in crepidinibus, ad Isevam partem marginis reperi  
locum pro navibus meis, ubi denique constitimus, navibusque ibi destinatis,  
cum Hannone in scapham insilui, traiectoque portu, in moleculam pavitam  
et spatiosam ascendi, quse Praefecturam Navalem cum continente, cumque  
caeteris crepidinibus iungit, et quae ob id magnâ vectorum aliorumque  
multitudine est frequens, qui negotiis in Prsfectura eo ducuntur. Illinc a  
mole portam sub vasto f omice, utrimque turri munito, transiluimus in  
cortem exteriorem. Hic custodes, qui essemus, quidve vellemus,  
interrogaverunt; tum misenmt nos per aliam, editiorem, portam in atrium,  
tapetibus rubris ac flavis pendentibus omatum, inde in opacum vestibulum,  
unde per f auces angustiores, quarum in fine per semiapertum ostium  
introitus erat in cortem interiorem. Transeuntes cortem hanc, in alterum  
vestibuliun, priori simile venimus, inde autem cubiculum quadratum,  
humiUus, sub lacunari solido ac f omicato, unde per ianuam lateralem in  
obscurum, satisque inhospitale cubiculum, cum tholo rotundo supra,  
accessimus. Nec satis ; ulterius nobis eundum erat : postquam  
ascenderamus temos graduum cursus perquam angustos, secundam  
attigimus contignationem alterius turris, et in spatioso conclavi sub celso  
tholo constitimus, nec tamen ad finem peregrinationis nostrse pervenimus.  
IUinc itaque denuo iter ingressi, per aliquot gradus in fauces satis longas  
ducebamur, unde per alium ductum scalarum tandem in amplum conclave  
rotundum, luce per f enestellas in mûris hiantes probe collustratum, ingressi  
sumus, et sub celso laqueari e lapidibus sectis f omicato et omato,  
constitimus. Quantum e per^jinatione nostra observare poteram, in laeya e  
quatuor turribus eramus, quse in f ronte Septemtrionali

164 PERICLA MAGONIS palatii site erant, iina in singulis  
œdificiis extremitatibus, item, ex utroque latere porte una ; ex hac in  
přivatum Praef ecti Navalis canalem amplissimus prospectus patebat, ultra  
quem et meas naves in Cothôn iacentes darissime cemere poteranL  
Conclave alternatis tapetibus rubris atque flavis erat davatum, tabulatum  
autem mattis stratum. Custodes, qui nos inde a prima corte duxerant, ad  
fores constitenmt, facultateque nobis introeundi concessâ, ego cum  
Hannone adversum fenestram progressus, animadverti ibi senem Adonibal,  
Suffetem Navalem» in sella lignea picta sedentem. Nemo fortasse est quin  
exploratum habeat urbes nostras Libycas legibus et magistratibus ad eam  
fere normam subesse, quae multis partibus consilimis est institutis  
posteritatis Israël, ante r^:num Saul ; hoc est, magistratibus, qui SUffetes  
vocantur, parent ; hi autem vix quidquam ab illorum ludicibus differunt  
Consiliimi a populo per sufifragia eligitur, quisque autem electorum  
virorum in suffeturam iure poUet; hi, vidssim, e suo numéro duos eligunt  
(quos tamen cfficio privandi ius populus sibi servat), quorum alteri summa  
imperii rerum navaliun committitur, vocaturque Svffea Navalis ; alteri  
autem, qui vulgo Svffet Sacer vocari solet, summa omnimn Reipublics  
rerum potestas conceditur. Dlod tamen haud tam imiversim pervulgatum  
est, Libycos sufifetes superioribus dénís annis nominatos tantmn, nec tamen  
regibus, sive Tyri, sive Sidonis ad approbandum et confirmandum subiectos  
fuisse. Sic delecti proprio iure eliguntur, ut alia nulla conditio statuatur, nisi  
quod nefas sit Utics ad id munus ullmn Tyrium eligi, utpote quae rêvera  
colonia Sidonica est, nec ullum Sidonium f as sit Carthagini eligi,  
quandoquidem soli Tyrii eam urbem novam, drcum antiquam Bosram,  
condiderunt Tempore nostne visitationis Âdonibal, filius Adoniram, munus  
Suffetis Navalis octo annos tenebat, nec quisquam vulgo dubitabat, quin  
ipse potestatem sui magisterii firmâ constantique manu exerceret Post  
multorum annorum pericula ac terrft manque vidssitudines, Utics consedit,  
ubi sua negotia tam cornmerdaUa, quam bellica, prosperrimo eventu  
factitavit Ipse duxerat exerdum urbis adversum Libycos, pluresque  
incurnones

»~ IN DISCRIMEN ADDUCTI 165 in agros Tartessionim  
fecerat, atque insignem operam ad condendam Marsiliam contulerat, quæ  
ad ostia Rhodani, in terris Celtarum usque florentissima est urbs SaUcorum.  
Ex grato ob sua servita animo, et in testimonium suse in eum fiducia, quam  
in eius iudicio experientiaque posuerant, sui cives Uticenses eum  
Sufifetem Navalem creaverunt Nec perperam. Nam eo Rempublicam  
modérante, res Civitatis, coloniarumque, mirum in modum efflorescere  
cœperunt, unde sui dves brevi perspexerunt curam regendæ Reipublicæ  
felicius alteri nulli concedi potuisse. In variis meis peregrinationibus  
Adonibalem mihi sæpius convenisse contigit, satisque mihi constabat eum  
audacissimum quondam prædonem fuisse; probe novi eum fortem nautam,  
sædumque esse mercatorem. Quamobrem sellam, in qua valens ac sospes  
senex ille residebat, læto animo accessi. Quamquam mentum eius longæ et  
canæ barbæ cingebatur, superiora labia in glabrum erant tonsa, prisco more  
Chittitarum. In capite nauticum capedulimiy ad auriculas usque depressum  
gerebat; nasus vero etiam paulo magis quam antea rubens, indido esse  
videbatur eum eum lymphæ Helbonicæ, atque Berytiæ, ex optimo genimine  
prognata, coniunctiorem colere familiaritatem. Salutem illi acclinis  
precatus, ei ob vegetam valetudinem gratulabar. "A !" fattu: ille f acete,  
quam iam pridem assuefactus erat consuetudinem, "hic Mago Sidonius est,  
acerrimus, et omnium seditissimus, qui unquam Tartessum navim cedrinam  
detulerat navarchus ! Et quis iste ephebus tuus comes est ?" Hannonem illi,  
ut scribam et popularem meum, stiti. "Quomodo tandem illi omnes tui socii  
prosperant, qui te, quum ultimo hic versaberis, comitabantur ?" prosecutos  
sermonem est Adonibal, barbam demissam permulcens. "Quinam valent  
Himilco luscus, Giscoque, qui iacturam auricularum tulerat? Et, denique,  
quid de clara Gadita factum est?" Non parum elatus acumine suse  
mémorise, quo meorum tam accurate reminiscebatur, omnes probe valere,  
et usque apud me esse respondi; et, nec nisi obtutum ad fenestram eum  
flectere oportere, ut omnes meas naves cemeret in portu, inter eas Gaditam  
cuius nomen in Carthago mutavissemus.

166 PKRICLA MÀOONIS Senex non sine quodam indîdo ac  
significatu, subridebat "Iam ego faxo, ut pro arbitrio tuo naves tuas  
maturrimè inspiciam,\*\* inquit ille, 'Iam multum morabor eas officiose  
inspicere. Ceterum Melcarth non plus triduo hinc discesdf ""Quid,  
Melcarth V stupens damo ego. Quum videret me tanto stupore attonitum,  
me deridere cœpit "Tam veterem pontivagum quam te! Multum te demiror,  
quod post BodmOcarem tam mox hue te conferre non dubitas." "Bodmilcar  
!" repeto ego, "œrte res gestæ Bodmilcaris te præterire videntur !" "Hoc  
unimi me non præterit," respondet Ole oculis smistre nictantibus, "te,  
tuumque scribam gladios ponere oportere, atque in carcerem rapi, haud  
secus atque cæteros tuos paullo post temet eodem sequi." Haesi attonitus ;  
at Hanno, silentii atque otii minus patiens, manu vaginam gladii percutit, et  
sic fatur : "Gladius hic donum est Melech Davidis ; et quicumque eum mihi  
adimere tentaverit, mucronem eius in pectore sentiet" Ira excandens senex,  
ad pedes consurgit Ictu oculi aliquot custodes manus in humeros incauti  
scribae meo iniecerunt "Sinite eum !" mussat ille, "par ego siun qui me  
tuear." Nunc, subito, repressâ ira, utrumque nostrum allocutus, hunc in  
modum prosequitur : "Extemplo ponite gladios, alioquin, per fidem Bâal-  
Peor, capita vestra intra quadrantem horæ e celsissimo huius turris  
pinnaculo oscillabunt. " Novi ego Adonibal, nec dubitabam eum nomine sui  
Numinis incassum haud iuraturum, nec apud eum capita phira aut paudora  
multiun referre. Itaque quum viderem eum sedatiorem sese componere,  
sumpto quantiun poteram animo, firme, quam par erat, voce, alloquor :  
"Suffes, mi Domine, squum esse certe iudicabis, ut omnibus navigatoribus  
parem iustitiam tribuas ; nec tu is es, qui quemlibet Sidonium navarchum  
inauditum carceri mandpes." Interea satis compositus, solitâ tranquillitate  
vods sic fatur:

IN DISCRIMEN ADDUCTI 167 <sup>^</sup>Itum est ad afiferendos  
compedes ; ii mox aderunt ; tamen tempus suppetere arbitror ut interea efif  
ari possis, quid veUs. ACf prof ectOy etiam cupidus sum scire,  
quemadmodum a crimine proditiōis erga Bodmilcarem te purges, cuius  
sub imperio, ut mihi eius ex litteris palam est, a rege Hiram positus fueras."  
"Unum tantum est quod qusram/" respondeo illi, "atque si tuum responsiim  
criminis me coarguit, Ucebit me obtinmœs, pendas, crucifigas, pro tuo  
arbitrio. Ullumne tibi est documentum sigillo, manuque Bodmilcaris  
munitium ?" E pera iuxta se pendenti volumen pap3rri depromit,  
evolutumque mihi ob oculos ponit <sup>^</sup>n testimonium Bodmilcaris scriptum,  
sigillatum, ac propriâ manu subnotatum. Hoc te certe satis coarguit, et  
crimen tuum comprobatur "Plane contrarium !" redarguo ego. "Bodmilcar in  
propriam f oveam incidit Hic est pactum nostrse societatis !" His verbis  
documentum e manibus Hannonis eximo, Suffetique ad inspiciendum  
porrigo. "Sic, prof ecto !" prosequor <sup>^</sup>o ; "illud documentum leges inits a  
nobis sodetatis complectitur, ac vel levi obtutu perspides Bodmilcarem ad  
mecum navigandimi, sub meo imperio conyenisse. Quin vel ipsum sigillum,  
quo pactum ratum et acce<sup>^</sup>ptum confirmaverat, iis pauds nummulis  
praestinauit quos ego, ne famé periret, ad emendimi sibi dbum, Tyri  
donaveram. Quem nunc, obsecro, proditorem iudicabis ?" Adonibal  
documentum magnâ cura lectitabat, nec parum aollidtan videbatur. Pauca  
post momenta surrexit, et sic est fatus: "Âmice, Mago, palam est me minus  
recte de te iudicasse. Prorsus nihil posset clarius demonstrari, quam  
infidelitas Bodmilcaris. Ignosce mihi præceps iudidiū. Decebat me scire in  
antecessum, nec te, neque tuos tantae proditiōis reos unquam futuros."  
Quum itaque fraudem, a Bodmilcare perpetrata, in propatulo videret,  
perquam optabat ipsam veritatem cognoscere, poUidtusque est se iustitiam  
cuique redditurum. Ut vero ego



168 PEUCLA MAGONIS historiam rerum a Bodmilcare gestarum ordine redtarem, viz limites indisfnationi suce ponere valebat 'Tro Detiin Bâal-Peor Berytium !" exclamât ille, '^siquando Bodmilcari contingat, perinde ac suis, in manus meas incidere, intra horam cmicti crudfigentur/" Tune ad Hannonem conversus : Tu autem, scribe," inquit, "quamquam state minor, proprio videris consilio poUere." "Mi Domine/" respondit Hanno, "nisi Navarchus Mago iam antea mihi clarum f edsset, quantum acumine discrimen statuendi iustitiamque vindicandi chieres, tantum ausus nunquam fuisset. Nihil timendum arbitrabar eum, qui adeo noverit veritatem patefacere." "Hem, Mago/" leni risu me affatur A donibal, "acris ingenii iuvenum in eo tu alis ; verûm, nunc iuvabit potiUum vini unâ libare. Multum habeo de Bodmilcare dicere ; et mox tôt tuorum mecum discumbere posse spero, quotquot tibi videbitur/" Postquam illi pro beneficio atque honore hospitii gratias egeram, Hannonem offidalium laterculum concinnare iussi, quo brevi confecto, custodum uni eundem concredidi Intérîm vinum allatum erat, atque Âdonibal ebumeum poculum propriâ manu cuique nostrum porrexit ad labella usque ex argento Tartessiaco politissima plenum. Sorbitantibus vinum, ipse satis disertis verbis indicabat sibi persuasum esse nos Utioam omnino vacuâ manu non venisse. "Non ignoro/" inquit, "potiorem oneris tui partem régi Davidi competere ; at ego suspicor satis veterem te . navigatorem esse, quem occassio propriis quoque rationibus negotiola agitandi haud fallât. Die, ergo, sodés, quid habeas vénale T\* Fatebar illi me sulphuris, lapiditunque vukanicorum copiam comparavisse, quippe quæ merces in Libya facile divenditentur. "Ita, profecto, res se habet," inquit ipse, "satis commoda pretia pro iis obtinebis. Sed quid aliud V\* "Eheu, mi Domine, Suffes," inquam, "probe tu quidem coniectabis mihi cum Ioniis et cmn Siculis semel iterumque veU tandem fuisse, ubi, ut mirum tibi haud videbitiir, unam alteramque micam lioiit mihi lectitare.\*\*

IN DISCRIBIEN ADDUCTI 169 'Ha, ha !' in stomacho ridens, festive ac lepide senex subiicit : 'Terus tu, inquam, Sidonius es ; cedo, quot habes T\* "Unum et sexaginta;" respondeo îUi; "sunt omnes ad untiin musculosi ac lacertosi masculi, quorum pares nunquam videris. Consilium fortasse urbanum eos praestinare volet. JEquo etiam pretio venderem ; mallem tamen catervatim, quam singillatim evendere. Forte Civitati persuader! poterit ut eos praestînet" "Probe ac recte mones, mi amice/' assentitur Âdonibal ; ^'aequum proponis dignimique quod perpendatur. Nuper enim, nec paucos, et immites cum Libycis gerebamus conflictus, ac rimas inter milites actas certe sardre debebimus. Simiptus in hos Graeculos tuos probe videtur locatus. Sub imperio ducimi Phœniciorum, praesertim in arcibus, præclara servitia praestant, si autem cadant, ingens iactura non est Me rem expedire posse confido, ac manipulimi abs te redimere. Posse me eos arbitror turbae iSIgyptiorum, quam a Bodmilcare praestinaveram, annumerare, eosque turmatim disponere, aliquos in praesidia, alios ad opéra, denique alios ad caedendas arbores dimittere. i^B^^yptii in a&dificando plurimum possunt/' "Rectene te intellexi," quaero ex eo, "a Bodmilcare te JEgYT^ûos praestinasse ? Balatronis eius prodigionibus nuUus prorsus videtur esse finis. Hi, mihi crede, ^gyptii commodati ad nos persequendos illi erant a Pharaone. Âliquot naves eorum prope Cretam perienmt." "Ille mihi vendidit hominesque navesque ;" ait Dominus Navaliimi. "K quidem primum clamorem sat violentum ciere cœperant, sed unus alterve in carcere dies, victusque tenuior, mox eos subegit, et nunc agnellos eos putaveris." Recolendo astutiam huius Bodmilcaris, quâ fœderis socios ludere non verebatur, risum tenere nequivi. "Rîdeas licet," inquit Âdonibal, partim iocose, partim serio, "nequam ille scordalus et iGgsrptiorum ora sublevit, et tibi, veteri pontivago, verbis datis te emimxit Tuâ fortasse intererit scire eimi hinc duobus gaulis meis atque trecentis Phœnicibus solvisse." "Per Deûm homintmque fidem !" stupens exclamo, "qiu hoc perf edt bipedum perditissimus ?"

170 FERICLA MAGONIS 'Tercenti malef actores, ad  
 deportandi in patriam dam\* iati« hue congesti erant. Caiceres qutiin mei  
 conf ercti iam casent, statui eos primo quoque tempore in f odinas  
 Tartessum devehendos. Bodmilcari, opportmie advenienti negotium  
 annmitto. Ad exsequendum opus duos illi gaulos commodo, eumque a me  
 subsignato diplomate munio. Quid tum latro patrat ? Deus Chusor Phta,  
 omnesque Dii eum perdant ! Quoniam omnes bene sanos, viribusque  
 optime valere intelligit, eos libertate donat armatque et omnes in sua  
 stipendia recipit Itaque nunc ex omni parte paratus est ad te, meis gaulis,  
 primum quam d copiam tui feceris, adoriendum/" ^Nihil dubito/" inquam,  
 ^nequid tamen eâ re moveârîs ; dicere enim ausim nos illis pares futuros."  
 Hsc disserentibus intervenit Hannibal, cseterique mei offidales, intérim  
 Suffetis invitatione accepta. "Salvete amid, cuncti salvetef' bénigne eos  
 affatur, ^aliquot veteranorum vultus agnoscere profecto aequum esset A,  
 ecce Hamilcarem ! Probe eius memini inde ex quo in mea adhuc navi  
 tirunculus stipendia fecerat Hic praeterea etiam Himiko est, astrorum  
 gnarus, nec, ni f allor, inscius arbiter poculi Helbonid. Usquene, Himiko V  
 Gubemator meus ingénue fassus est se peritiam neutrius adhuc deposuisse.  
 'Tu autem, Gisco, unquamne auriculas amissas tuas repe\* ristir "Sic,  
 profecto V is confestim respondit, "suntque hk in marsupio recondita^"\*  
 "Quin nec meas tantum, verum etiam dus monstri, quod meas praedderaf  
 Atque, ut Suffeti lepidum oUectamentum pararet, ut caput duds Siculorum  
 fiderit, ex ordinemarrare ccepit Adonibal nullum meorum praeterivit, quin  
 singulos affalnH modo alloqueretur, eosque se mox in navi visitaturum  
 spopondit, dixitque naves nostras iam e f enestra sua spectavisse, casque  
 sibi etiam mero obtutu placuisse. Modo panes comesque nobis  
 dapinabantiir. Dum Us absumendia intenti eramus, quaesivi ex Adonibale,  
 utrum inter

IN DISCRDIEN ADDUCTI 171 JEgrptios, sibi a Bodmilcare  
venditos, etiam aliqui Grsecanici fuissent "Ita profecto," respondit Ule,  
"fere duodeni Phocœi." "Etiamne mulier, atque puer?" "Sic est; et mulier»  
et puer; quandoquidem tamen horum usum nuUiun capere poteram,  
Bodmilcar eos servavit; et spadonem secum hadebat, qui iis ministraret/'  
'Tum tu spadonem vidisti?' "Vidi equidem; flaccidus ac ventrosus Syrus  
ille fuit" "Quid ille narravit, et qua de re?" "Rêvera ille uihil narrare  
volebat, nisi quod iter Tjrrum cupidus sdsdtabatur." "NumquidiUucredibit?"  
"Parum videtur verosimile; Bodmilcar eum habet, nec facile eum dimittet"  
Epulis finitis, aliquot servi nobis ad naves f aculis praeibant Non eâdem quâ  
veneramus via e palatio excessimus; sed pedes ad proximam deorsum  
contignationem ref erentes, per ianuam in proclivem ambitum, qui  
"aulœum" vocabatur, descendimus» in contubemia militum ducentem, ubi  
cellarum magnitudo exterioris mûri crassitudinem aequabat; hinc atrium  
penetravimus f omicatum, unde f auces ad portam deducebant palatii ad  
canalem privatum Praefecturae Navaliû. Celox privata nos ibi  
praestolabatur, ad naves nos delatura. Omnes iÛic offendimus nautas,  
quibus vetitum erat suas stationes relinquere» multif ornia consilia ac  
proposita in crastinum diem texentes. Mox tubae in variis navibus  
exaudiebantur, cunctos nautas pro nocte convocantes. Lumina  
innimierabilia circum circa emicantia indicio erant quam multis navibus  
portus scateret Haec omnia exsuperabant celsa ac fulgidiora lumina urbis,  
quibus ex adverso, ad Orientem, lumina languidiora e rimis murorum  
micantia Praef ecturse tanto magis ostendebant ingentem vastitatem  
tristioris struis. Postridie ad exdpiendum e condicto Sufifetem Navalem iam  
maturrime cuncta in prodnctu habebam; ac paullo ante merij

172 FERICLA MAGONIS diem conspicabar eius duodecim  
lemos a privata crepidine sua procédere. Simul ut constratum Astartes  
conscenderat, se circumvertens oculosque versus fastigia palatii  
sublevans. "Vesani !" secum mutit, "quam sunt tardi! Me iuvene mandata  
dimidio temporis huius executioni dabantur." Yix effatus erat, quum  
aliquot homines in summo unius turrium comparuerunt, atque circiter vena  
capita in pinnaculo munitionis fixerunt Trobe tandem, denique T  
prosequitur seoun, iam ante quadrantem horae fieri oportebat Quum etmi  
tandem ad se iterum rediisse sentiebam, onera navium mearam illi exhibere  
cepi, atque captivos ad lustrandum produxi Ipse, itaque; sine ulla  
harillatione (nam Adonibal, rêvera, semper magnanimum generosumque se  
præstare solebat), ad solvendum mihi satis liberale pretium, tam pro captivis,  
quam pro sulphure lapidibusque vulcanidis mecum cito convenit Deinde  
naves meas a summo ad imum inspexit, reperitque eas et faberrime factas,  
et accurate dispositas, et denique armamentis optime instructas. Memor  
porro suce inhumanitatis quæ nos exceperat, eamque munificentiam  
compensare cupiens, insurultum mihi fecit ut naves meas in alvos  
subducerem, hoc quidem gratis, eo proposito ut laminatim cupretum  
carinarum perscrutari possem. Tunc merces a me emptas evolvendas  
transvehendasque mancipia vero diligenter custodiri iussit, dum ipse sinum  
transfretaturus erat ad dirimendam quamdam litem, quam illic Tyrii inter se  
agitabant. Accitis suis officialibus cum funibus ac flagris, mihi his verbis  
valedixit : "Vale, in praesenti, mi Mago ; omnes tuos desiderio visenda urbis  
teneri video. Quondam et ego iuvenis satis superque intelligo quam  
quibusdam, etiamsi pauci in sacculo sic lateant, eum nummi perurere  
videantur."\* His dictis, signo comitibus dato, scriba, officialibusque  
antecedentibus, celocem inscendit ac discessit Merdbus meis e sententia  
evenditis, meos iam nihil demorari volebam, quominus, quod iam dudum in  
votis habebant, in terram, datâ facultate, egredi possent Paus itaque ad  
custodiam

IN DISCRIMIN ADDUCn 173 diendas naves retentis, cœteri magnâ cum voluptate usi suâ libertate sunt Phocaei cadaver stii commilitonis f asdis involventes, statuerunt in sepulcretum, quod quidam nautarum indicaverat, eflfere. Ântequam profecti erant, Âminoclem, in gratiam servitiorum suorum paucis siclis donavi. Ipse mirabundus obtutum in sidos defigebat "Ohe," inquit, "oblitus plane eram vos barbaros nummorum signatorum nullum usum'capere ; nihil tamen refert : nauts qui vos comitaturi sunt, statim ostendent tibi quemadmodum iis utendum sit. Modo illis confidito !" Hannone, Hannibale, Sammai et Bichri, item duabus mulierculis in societatem accitis, in principem crepidinem egressus sum, Himilco vero cum amico suo Giscone atque cum Hasdrubale Hamilcareque, aliud iter ingredi maluerunt. Crimienae nostrae pugillaresque nummis sat commodum tuebant, atque desiderio visendae clarae urbis eiusque mirabiliorum omnes flagravimus, praesertim qui eam nunquam viderant. Primam stationem apud aedem Astartes f ecimus. Haec autem sita erat ad radiées munitionum, quae ingressum ad portum tutabantur, nec multum a statione nostrarum navium aberat ; et, quum nec Bichri, nec Sammai, neque Âbigail sacra facere vellent, nec Deae munera offerre, in crepidine nos praestolabantur, oculos in numerosissimis navibus, Cothôn, mercatoriimique portum intransibus et exeuntibus, qui hinc satis clare cemi poterant, pascentes, ut aiebant, sese delectaverunt iËdes, mimitioni insistens, ex rei natura structura simplicissima est. Tectum eius octo inomats columnae sustinent, simtque, ut ipsi parietes, tectorio opère ochrâ obducta^ Ex adverso ipsa Dea recumbens videbatur cum aurea luna mediata capiti superimposita. Ex elencho sacrificiorum iuxta ostium suspensio secimdtmi pretia mimera mihi sel^, solutisque quinque siclis sacra persolvi ; quo facto, a praeposito munitionum, mihi dudum CQgnito, facultatem impetravi ut meos comités in clivmn tecti, unde amplissimus in urbem prospectus patebat, conducere possem. Sanunai, Bichri atque Abigail ibi nos convenerunt Ocu

174 PERICLA MAGONIS l«s inde ad mare vertentibus, Cothôn nolns atque Prsef ectura Navalis ad lasvum videbantur, ex parte autem dextra erat insula, sedes huius colonise prisca, atque portas mercatoriuSp qui eam ab urbe sdungit Continentem versus nostro visui albîcantes parietes œdifidorum clivorumque urbis obversabantur, intersecti vicis ac plateis, tholis turribusque interspersi» horum tectis rubro fuscoque distinctis, quibus omnibus adversus Meridiem finem imposuit munitisdma inunensaeque molis arx, sedes Suffetis SacrL Urbem a continente, perinde atque a mari, geminus ordo munitionum ambibat, ultra quas aggeres vallati, secundtun naturam soli modo deprimi, modo exsurgere totumque drcumcurrere videbantur, tertiam extremamque munitionem urbi prsestabant Citra hsec, tam late quam acies penetrare poterat, ipsa regio urbi contigua omni suo virore iacebat, cum patulis campis, segetibus, maturitate flavescentibus, passim villis candicantibus, tectisque ac tholis atris, vel rubentibus, item prsediis et dstemis distincta. Cothôn Uticae, quamquam cum portubus Tyrriorum ac Sidoniorum non comparandum, tamen onmitun portuum, qui usquam in nostris Occiduis coloniis creati erant, praestantissimus êsiy cœloque aptatissimus. Magnitudo eius quadringentos octuaginta cubitos, sive prope dodrantem stadii quadrati effidt, parque est capiendis navibus bellids quadringentis. Hinc siccus alveus, utrimque f astigatis ripis, tramiteque inter celsas columnas dudt ad maiorem portum armamentariL Hic portus a tribus lateribus crepidinibus dngitur lapidibus stratis, duodénium cubitorum latitudinis, super aquas parum elatis, a quarto autem latere moles est obiecta magnœ firmitudinis. Pone crepidines murus magnœ molis exsurgit ex opère âliceo, cum fronte lapidibus quadratis Melitensibus expleta, statis intervallis f omicatis transitibus, qui ad naupegiam ducunt Ut Hannibalem docui, hic sexageni alveoli simt ad naves in arido redpiendas, sexdedm cubitos alti, sed quum duodenos tantum cubitos sint lati, et quadraginta longi, minoribus solum navigiis, uti Cabiri, redpiendis sont apti, maiores autem in canalem, ante armamentarium mitti oportet si reparandae smt Hi alveoli obtecti sunt piano pavimento, alteramque efikiunt crepidinem» dusdem quam subk

IN DISCRIMEN ADDUCTI 175 tema latitudinis. Super hanc . crepidinem, supraque alveolos, spatiis rectâ mensurâ dispertitis, fomices, promptuariaque, in altitudinem quatuordecim cubitorum ordine stant, quorum plana tecta tertium fastigium efficiunt, eodem cum caetera urbe piano. In intimo latere portus infima crepido iuncta est cum mole, ex eius medio in aquam excurrente, estque cum crepidine Praefecturae Navalis in eodem piano, eique in circuitu est iuncta. Eius extremitas versus littus, a fomicibus ac promptuariis ibi cessantibus, est aperta, ac plerumque multitudine referta. Huic extremitati finem imponunt lapidei gradus, qui ad plana sectantur atque tertium ducunt, hinc autem, e tertio piano, per muros munitionum incisos, qui caeteroquin totum circueunt portum, commodi in urbem ingressus sunt Introitus in Cothôn ex una parte munitionibus, in quibus templum situm est, defenditur, ex alia autem aliis duabus, muro obiecto interstitiis intervenientibus, quae unâ terminum statuunt moli, in mare excurrenti. Meatus in ostio portus admodum coarctatus est tramitibus helciariis, quorum latitudo efficit, ut introitus non plus quam triginta cubitos aequet. Exterior alveus armamentarii eodem modo geminis munitionibus defenditur, quarum altera e regione extremitatis molis iacet, aliae autem binæ in utroque interiori fine Cothonis sunt collocatae, ex utroque latere una ; quarum unius pedepalum pari modo templum est A mole initium capit solidus munis cum loricis pinnisque, qui circumsepto armamentario, eiusque portu exteriori, ad munitionem laevam se moenibus urbis iungit — Ut rerum huius generis peritus, Hannibal pronuntiabat munitiones bas prorsus mirabiles esse, tam delineatione et consilio, quam opère, existimabatque urbem, Cothonem, atque armamentarium, sic munitionibus ducta, moenibus urbis, tum muro loricato in hoc incurrente septa, profecto in tuto contra omnes obsidiones et assultus esse licere. Moles ipsa eximium est opus. Namque tota pilis est superstructa, seque inde a canali armamentarii usque ad ostia portus protendit. Tota eius latitudo viginti quatuor cubitorum



176 PERICLA MAGONIS est, totaque eius sificea congeries angustis et obliquis meatibus aeri<sup>^</sup> perf orata est, quae res et siccitati ac robori consuUt, et undaram impetus tardât et lenit Opus totum Âdonibalis acri ingenio diligentiaeque, cuius cura ac vigilantia eflfectum erat, in acceptis référendum est Palatium Praef ecturae Navalium in medio pnedarum est sdificium. Constat autem ex œde principe, senis turribus rotundis, quatemisque quadris. Speciem refert parallelogrammi, non omnino perfecti, cum turribus rotundis in singulis anguUs exterioribus, cum cohorte in medio, unde aditus patent in cuncta conclavia palatii, et circa quam ambitus columnis insistens circuit; hae autem column» binos ordines arcuum, cum totidem ambitibus, sustinent Reliquae duae turres rotundse ad Septemtrionalem frontem palatii iuxta portam stant utrimque, ubi privatus Sufifetis a crepidine ingressus est E Meridie quoque est aditus inter pinnatos muros, qui mûris palatii iuncti simt Âtque hic erat ille ingressus, per quem ego in cohortem exteriorem perveni, et unde in unam interiorum turrium perductus sum, quarum ex eo loco, ubi nunc stabamus, sunmaa tantum culmina conspici poterant. Templo egredientes, comités meos secundum marginem ad locum in extremitate crepidinis apertum perduxî, unde gradus ascendentes transivimus sub f omicibus, in interiore latere Cothonis, ac pedetentim ad vicos suburbanos pervenimus. Praetereuntes babea, ad lasvtun nos vertimus, atque gressus nostrot sursum flectentes, procedebamus versus Bosora. Hic, ad Hmina planitiei, in qua arx sita erat, amplum compitimi reperimus, nautarum frequentia célèbre. Ibidem, sub umbris arborum attega ac tabemacula circumquaque stant, in quibus edulia ac potus varii generis vocif eratione perquam vivad adventoribus pauds nummulis divenditantur, musicâ hic et illic acdnente. In nonnullis attegiis coruscatores, ventriloqui, funambulones, alias mimi, ac scurrs otiosis offerunt diverticula ; in adversa extremitate obsoniorum, cetariorum, oleratorum, bellariorum sont ttbems cum macellis ac pistrinis, totumque est forum victuariam, ubi, ut nunc, nundinœ servari soient, quo in kxro fer» ebtu:, mandpia, escs, duldaria, fructus, caeteraque Ulgrae

IN DISCRIMEN ADDUCTI 177 producta veneunt Ifc soient magnam partem diei homines omnis conditionis ac status, omnis aetatis, utriusque sexus catervatim exigere. Multitudo omnium generum promiscua hic congregatur, seque diversitat : musici illis concinunt, saltatores ac saltatrices choreas agitant ; acrobatæ, praestigiatores, magi, incantatores, ignivomi, suo quisquæ modo ad captandas geras lenodnantur ; propolae et circitores capedula, cuculliones, crepidas, obstragula, dngulos, pugiones, crumenas, pugilhria, vociferando commendant ac venditant. Alii liba mellita, placentas, scriblitas, coptas, minutalia, botulos, tuceta, scrutillos, savillum, dodram, sabaïam, cœliam, aliaque tragemata et potus algificos ac temeta ebriantia turbse præterfluenti, praesertim manipulus nautarum, modo ex alto egressorum, quorum balteos sicUs timere suspicabantur, stridulâ voce commendantes obtrudebant Non quidem mihi in animo erat in hunc locum venire, sed vetustâ quadam e iuventute consuetudine prope invitus horsum gressus cum cociis meis direxi. Nemo non videbatur lautitias, ut fit, appetere. Nec naora. iam plures catervas, etiam meorum, video immisceri, in cachinnos, cantilenas, dicteria dilabi, prorsum nitentes in turba cubitis viam sibi effodere, vero nautarum more, a cauponis et copis temeta redimentes, affatimque ingurgitantes. iam et Hannibal istas lautitias magni facere cœpit, quum Hanno subito ordinem capitum a Suffete Sacro in pinnaculo murorum Bosrae visui oblatores ac defixorum animadvertens, spectaculum ei indicavit. Hannibal aspectu cruento et atroci parum moratus, quin rem vix oculis dignatus, de ipsis munitionibus, quam arduus ac difidlis esset ascensus, etiam scalis, quam etiam ingens opus dus esset expugnatio, disserere cœpit, quum clamor subitaneus undique resonans et mihi ad priorem sententiam revocavit Causam autem clamoris ac timultus, cuius et Bichri et Sammai mulieresque participes erant, ingens elephantus^ quem aliqui Libyes ducebant, esse videbatur. "Quodnam monstrum hic cernimus ?" Hannibal aequè stupens rogat. "Hui !" clamât Bichri, "quantis sagittis opus esset ad tantam belluam prostemendam Y'

178 PERICLA MAGONIS "Certe hanc belluam Behemoth esse oportet, de quo tam multa praedicari audivimus/" inquit Sammai obstupefactus. Docui itaque eos belluam, quae cunctos tantam in admirationem rapuit, elephantum esse, ingentes autem dentés, qui ex ore prominerent, esse ebur, nasimi autem perlongum, quem in coUo veluti funem circumplexum habebat, esse probosdem, cuius usum se pascendo ac tuendo scitissimum capere soleret. "Quam eximium ordinem primipilorum in acie praeestaret grex huiusmodi belluarum !" arguit Hannibal, more suo res militares in animo versans. "Intelligere prorsus non possum, quemadmodum uOe pedestres copiae, his adversantibus, locum suum sustinere possent Unum tantum ad agendum superesset, acie utrimque retracta, viam iis pandere, et sic praetergressos a tergo adoriri, eosque debellare." "Scito, Hannibal," respondi ego, "te haudquaquam primum esse militem cui con^imi istud placuerit Nonnulla horum animalium iam sic fuerunt domita, atque usu exercitata, ut in tergo turriculam cum sagittariis gestarent Hae belluae in regione superioris Bagradæ, item in sylvis circa lacum Tritonis, interioris Libyæ, capiuntur." Praeter elephantum vidimus etiam hippopotamum, sive equum fluviatilem, et unum alterumve rhinoceron, cum validis suis comibus. Totum id pars erat tributi (ex elephantis domitis, ex ebore, et e feris consistentis), quod Suffes Sacer Libyds, ad flumen Bagradae modo subactis imposuerat, quodque tributum in itinere erat ad Bosram. Dum haec agunt, vox mihi notissima ad aures prevenit, quæ auditâ, me converto, videoque lonam, turbam nostrorum nautarum cachinnantium cinctam, quam ipse toto capite humerique exsuperabat "Nunc tandem aliquando," tubicinem clamabat, "ibi sum ubi esse semper volui ! Nunc demum sum in terra insolitarum ferarum. Ista profecto prima est bestia quam unquam in vita mea conspexi cunctis duabus caudis, una a postico, altera ab extremo naso. Valde miror, quanto cespudum opus esset ei, qui molem tanti tergoris salagmate condire vellet E^iam perquam optarem

IN DISCRDIEN ADDUCTI 179 sdre quanto tempore aliquis  
unus eo victitare, dusque camem absumere posset" Relictis nautis, ut suo se  
more oblectarent» pedes nostros versus forum direximuSy ubi rubicundi  
Libyes, aquiUno naso, longisque cruribus implexis, mancipia veniun off  
erebantur. Intérim tentoriimi intravimus, ubi diversissima edulia oculos et  
olf actum allectabant Merendam mihi comitibusque apponi iussL Servus  
Syriacus, qui loco domini servitium obibat, duas gallinas Numidicas, f aba^  
lixas ciun caepullis, olivas, panem, satisque potabile Helbonicum nobis  
dapinavit Hamiibal iuxta f ocum commodum locum occupabaty ut oculos in  
mellitis libis» quae supeme f rigebantur, pasceret. Haud ita diu in  
tabemaculo morabamur, quum et Himilco cum Giscone unà comparebat  
Hos una ambubaia saltans, aliaeque très sequebantur, ima tibia canens, aliae  
tympanula puisantes. Puella saltans e Mauris erat occiduis. Color vultus  
eius cupreus erat, crines autem plexos gerebat, tamquam angues. Supercilia  
et ungues rubro erant distincti, fàcies vero per transversum tribus clavis  
parallelis, more Mahuarin compuncta, in carpis autem suis atque talis  
crepitacula f erebat, quae singulos eius motus tinniendo reddidenmt. Tibicen  
e Berberia erat oriunda, cute candida, comîs flavis, in medio capite, supra  
angustam frontem bipertitis. Utraque puella lautiora gerebat suppara,  
genuimi tenus fissa ; comas spiculis crinalibus constrictas habebant, in  
curiosis figuris desinentibus. Praeterea et monilia, zonasque vitro  
vitreatoque omata, item inaures gerebant, e quibus cruces maiusculidae  
pendebant Tympanistrae admodtmi erant turpes, quarum una ad Rasennas  
spectare videbatur, vultus autem alterius rubro caeruloque tinctus, sed adeo  
mimice agebat, ut qua ex gente esset, dignosci nullo pacto posset Himilco  
bilans admodimi erat. Cum Giscone ad me accessit, narravitque se ante  
meridiem omnes popinas visisse, chorumque conduxisse, quem modo  
videmus se quaquaversum euntes comitari, seque qutmi convivarentur  
oblectare. "Miselte ambubaiaeT aitAbigail, "anne omnibus nantis aequae eas  
gratificari oportet ?"

180 PERICLA MAGONIS "Minime gentiim !" respondeo ego,  
"satis ipsae cavent ne cui, nisi ntuneratâ pecimiâ, luduni praestent ; nec eas  
bac in re multum periclitari arbitror/" Nunc Libyssa ludnm edere cœpit  
Pauca momenta morati, intuebamnr eius membrorum distortionem ; mox  
tamen e tabernaculo discessimus. Primus qui nobis in via occurrebat,  
Hamilcar fuit, simiam in uhiis baiulans. "Hamilcar cum simia !" mirans  
clamât Hannibal "Ubinam terrarum eam accepisti ? Eam ipsam rem et ego  
comparare volo. Vellem eam ad pugnandum instituere" "Quin et ego vellem  
simiam habere/" damitat Hanno, "saltere eam docerem." Bichri putabat se  
eam arcu uti pro certo docere posse; Sammai autem persuasum habebat  
iocum capitalem fore, si mimum agere doceretur, ut lonam ludificaretur  
giganteum. Conventum itaque omnium consensu est nos in Astarti simiam  
habere debere. Hamilcar docebat itaque eos per compitum versus portum  
mercatorium abire oportere, ubi Hamun ditissimus resideret mercator, atque  
in angulo viæ, quae ad ædem Moloch duceret, negotiatorem se offensuros,  
qui totam haberet vehem venient "Copiam ibi reperietis, ex qua seligatis,"  
docet eos ; "simias illic offendetis omnis generis, onmis staturae,  
omniumque cok>nuxL Eligetis vobis fuscas, rufas, canas, furvas, aut etiam  
virides, caudis, vel absque, villosas, pilosas, aut glabras, feras, aut cicures,  
modo petatis quid velitis, et certe obtinebitis." Versus portum mercatorium  
meantibus nobis obviam fit Aminocles, prorsus ebrius. Âliquot nautae eum  
titubantem ductitabant, summâ voce cantantes. Ipse quidem satis mature,  
quin aequo maturius, didicerat qui usus, vel potius, abusus, sidorum  
argenteorum esset Negotiatorem simiarum sine labore reperimus ; atque  
Hanno, qui sibi munus seligendi assumpserat, selegit simiam, consensu  
omnium, ad descendima universarum quæ ibi reperiri poterant, maxime  
idoneam atque longe sdtissimanL t

V \* IN DISCRIMEN ADDUCTI 181 "At nunc/" quaerit Hannibal, "quonam potissimum nomine eam appellemus V quod ex opinione suâ quaeque res aliquo nomine debebat vocari. "Nonne putas," quaerit Hanno, "insignem hanc simiam quamdam similitudinem Sîdonii ludicis Gebal ferre ? Vidednm eam ! Aspice modo ! Annon putas hanc eî, quum ille oculos versât, occipitium scalpitat sententiam redditurus, non tanquam lac lacti, simillimam esse ?" "Prorsus ita, Hercle !" cachînno respondet Hannibal; "quîn prorsus ipsa eius altematîo est ; Index Gebal ergo esto !" Nunc, denîque, merce praestinata, deorsum ad marginem aquae ambulabamus, ubi nacti scapham, traîecto portu mercatorio, in adversam insulam, ubi opulentiorum civium aedes sitae sunt, pervenimus. Nam dénîs annis superioribus, mercatorum complures, postquam ampliores f ortunas opesque conflaverant, relictis negotiis vitâque maritimâ, hue potissimum cotnmigrarunt, sibi aedes sumptuosissimas, omni luxu ac splendore ref erctas hic loci erexerunt. Otiosi ad extremitatem insulae perambulavimus, ac, postquam mulierculas ad praeclara balnea in summo muro, supra minorem canalem, reliqueramus, ubi celoces procerum destinât» servabantur, nos ad balnea virorum nos contulimus, et ex sententia lavati, rasi, tonsi, comtique, otio f ruebamur. His peractis, postquam muliercute ad nos reverterunt, lintre nactâ, proxime in Cothôn traiecimus, et in adversa ripa pharum invisimus, tum per pedes in hortos ascendimus splendidissimos, inter arcem, inf erioresque urbem sitos. Hic templum Achmon meis comitibus ostendi, inde vero ad puteos publicos visendos digressi sumus, ubi urbana multitudo per otimn congregari, seque sermonibus diversitare consuevit Nocte iam appropinquante ad Aatarten reversi smnus, ubi lampades iam accensas reperimus. Eo quum venimus, servum reperi diversitoris quondam mei, quimi antea Uticam visitaveram, qui mihi invitationem postridie ad prandendum apud se tetendit Nuntiimi ei cum gratiis remisi, qui diceret, nos hospitalitatis suae cum grato lubentique animo participes f utiuros. Nobis toto die absentibus, cocus meus cœnam opiparam, pro pro

172 PEUCLA MAGONIS diem conspicabar dus duodecim lemos a privata crepidine sua procedere. Simul ut constratum Astartes conscenderat, se drcumvertens, oculosque versus fastigia palatii sublevans. Tesani V secum mutit, "quam simt tardi! Me iuvene mandata dimidio temporis huius exsecutioui dabantur." Yîx effatus erat, quum aUquot homines in summo unius turrium comparuerunt, atque drdter vicena capita in pinnaculo munitionis fixerunt Trobe tandem» denique r prosequitur seoun, ^iam ante quadrantem horae fieri oportebaf Quum eum tandem ad se iterum rediisse sentiebam, onera navium mearum illi exhibere cœpi, atque captivos ad lustrandum prodùxL Ipse, itaque; sine ulla harilatione (nam Adonibal, rêvera, semper magnanimum generosumque se prsstare solebat), ad sohrendum satis libérale pretium» tam pro captivis» quam pro sulphure lapidibusque vukanids mecum dto convenit Deinde naves meas a summo ad imtmi inspexit, reperitque eas et f aberrime factas, et accurate dispositas, et denique armamentis optime instructas. Memor porro suae inhumanitatis quâ nos exceperat, eamque mimificentia compensare cupiens, facultatem mihi f edt ut naves meas in alvos subducerem, hoc quidem gratis, eo proposito ut lamination cupreum carinarum perscrutari possem. Tune merces a me emptas evolvendas transvehendasque mandpia vero diligenter custodiri iussit, dum ipse sinum transfretaturus erat ad dirimendam quamdam litem, quam illic Tyrii inter se agitabant. Âcdtis suis offidalibus eum funibus ac flagris, mihi his verbis valedixit : ^ale, in pressenti, mi Mago ; omnes tuos desiderio visends urbis teneri video. Quondam et ego iuvenis satis superque intelligo quam quibusdam, etiamsi paud in saoculo sicli lateant, eum nummi perurere videantur.\*" His dictis, signo comitibus dato, scriba, oflkialibusque antecedentibus, cdocem inscendit ac discessit Merdbus meis e sententia evenditis, meos iam nihil démorari volebam, quominus, quod iam dudum in votis habebant, in terram, daté fâcultate, ^^:edi possent Pauds itaque ad custo

IN DISCRDfIN ADDUCn 173 diendas naves retentis, caeteri magnâ cum voluptate usi suâ libertate sunt. Phocaei cadaver suî commilitonis f asdis involventes, statuerunt in sepulcretum, quod quidam nautarum indicaverat, eflfere. Antequam profecti erant, Aminoclem, in gratiam servitiorum suorum paucis siclis donavi. Ipse mirabundus obtutum in siclos defigebat. "Ohe," inquit, "oblîtus plane eram vos barbaros nummorum signatorum nuUum usum'capere ; nihil tamen refert : nautae qui vos comitaturi simt, statim ostendent tibi quemadmodum iis utendum sit. Modo illis confidito !" Hannone, Hannibale, Sammai et Bichri, item duabus muliercuUs in societatem accitis, in principem crepidinem egressus sum, Himilco vero cum amico suo Giscone atque cum Hasdrubale Hamilcareque, aliud iter ingredi maluerunt. Cnmienae nostrae pugiUaresque nummis sat commodum tuebant, atque desiderio visendae clarae urbis eiusque mirabiliorum omnes flagravimus, praesertim qui eam nunquam viderant. Primam stationem apud aedem Astartes fecimus. Haec autem sita erat ad radiées munitionum, quae ingressum ad portmn tutabantur, nec multum a statione nostrarum naviiun aberat ; et, quum nec Bichri, nec Sanmiai, neque Abigail sacra facere vellent, nec Des mimera ofiferre, in crepidine nos praestolabantur, oculos in numerosissimis navibus, Cothôn, mercatoriumque portum intransitibus et exeimtibus, qui hinc satis clare cemi poterant, pascentes, ut aiebant, sese delectaverunt JEàes, munitioni insistens, ex rei natura structura simplicissima est Tectum eius octo inomatœ columnae sustinent, suntque, ut ipsi parietes, tectorio opère ochrâ obductae. Ex adverso ipsa Dea recmnbens videbatur cum aurea lima mediata capiti superimposita. Ex elencho sacrificiorum iuxta ostium suspenso secundum pretia mimera mihi selegi, solutisque quinque siclis sacra persolvi ; quo facto, a praeposito munitionum, mihi dudum cQgnito, facultatem impetravi ut meos comités in clivum tecti, unde amplissimus in urbem prospectus patebat, conducere possem. Sanunai, Bichri atque Abigail ibi nos convenerunt. Ocu



174 PERICLA MAGONIS l«s inde ad mare vertentibus, Cothôn nobis atque Praefectura Navalis ad bevum videbantur, ex parte autem dextra erat insula» sedes huius colonis prisca, atque portus mercatorius, qui eam ab urbe sdungit Continentem versus nostro visui albkantes parietes fledifidorum cUvorumque urbis obversabantur, intersecti vids ac plateis, tholis turribusque interspersi, horum tectis rubro fuscoque distinctis, quibus omnibus adversus Meridiem finem imposuit munitissima immensaeque molis arx, sedes Suffetis SacrL Urbem a continente, perinde atque a mari, geminus ordo munitionum ambibat, ultra quas aggeres vallati, secundum naturam soU modo deprimi, modo exsurgere totumque drcumcurrere videbantur, tertiam extremamque munitionem urbi praestabant Citra hsec, tam late quam ades penetrare poterat, ipsa regio urbi contigua omni suo virore iacebat, cum patulis campis, segetibus, maturitate flavescentibus, passim vilUs candicantibus, tectisque ac tholis atris» vel rubentibus, item praediis et dstemis distincta. Cothôn Uticae, quamquam cum portubus Tyrriorum ac Sidoniorum non comparandum, tamen omnium portuum, qui usquam in nostris Occiduis coloniis creati erant, praestantissimus est, cœloque aptatissimus. Magnitudo eius quadringentos octuaginta cubitos, sive prope dodrantem stadii quadrati effidt, parque est capiendis navibus bellicis quadringentis. Hinc siccus alveus, utrimque f astigatis ripis, tramiteque inter celsas colmnnas dudt ad maiorem portimi armamentariL Hic portus a tribus lateribus crepidinibus dngitur lapidibus stratis, duodénium cubitorum latitudinis, super aquas parum elatis, a quarto autem latere moles est obiecta magnœ firmitudinis. Pone crepidines murus magnœ molis exsurgit ex opère siliceo, cum fronte lapidibus quadratis MeUtensibus expleta, statis intervallis f omicatis transitibus, qui ad naupegiam ducunt Ut Hannibalem docui, hic sexageni alveoU simt ad naves in arido redpiendas, sexdedm cubitos alti, sed quum duodenos tantum cubitos smt lati, et quadraginta longi, minoribus solum navigiis, uti Cabiri, rediriendis sont apti, maiores autem in canalem, ante armamentarium mitti oportet si reparandae sint Hi alveoU obtecti sunt piano pavimento, alteramque effidunt crepidinem, dusdem quam subI

IN DISCRDIEN ADDUCTI 175 tema latitudinis. Super hanc .  
crepidinem, supraque alveolos, spatiis rectâ mensurâ dispertitis, fomices,  
promptuariaque, in altitudinem quatuordecim cubitorum ordine stant,  
quorum plana tecta tertium fastigium efficiunt, eodem cum caetera urbe  
piano. In intimo latere portus infima crepido iuncta est cum mole, ex eius  
medio in aquam excurrente, estque cum crepidine Praefecturae Navalis in  
eodem piano, eique in circuitu est iuncta. Eius extremitas versus litus, a  
fomicibus ac promptuariis ibi cessantibus, est aperta, ac plerumque  
multitudine referta. Huic extremitati finem imponunt lapidei gradus, qui  
ad plana secundum atque tertium ducunt, hinc autem, e tertio piano, per  
muros munitionum incisos, qui caeteroquin totum circueunt portum,  
commodi in urbem ingressus sunt Introitus in Cothôn ex una parte  
munitionibus, in quibus templum situm est, defenditur, ex alia autem aliis  
duabus, muro obiecto interstitiis intervenientibus, quae unâ terminum  
statuunt moli, in mare excurrenti. Meatus in ostio portus admoenum  
coarctatus est tramitibus helciariis, quorum latitudo efficit, ut introitus non  
plus quam triginta cubitos aequet Exterior alveus armamentarii eodem  
modo geminis munitionibus defenditur, quarum altera e regione extremitatis  
molis iacet, aliae autem binae in utroque interiori fine Cothonis sunt  
collocatae, ex utroque latere una ; quarum unius pedeplanum pari modo  
templum est A mole initium capit solidus muri cum loricis pinnisque, qui  
circumsepto armamentario, eiusque portu exteriori, ad munitionem usque se  
mœnibus urbis iungit — Ut rerum huius generis peritus, Hannibal  
pronuntiabat munitiones has prorsus mirabiles esse, tam delineatione et  
consilio, quam opère, existimabatque urbem, Cothonem, atque  
armamentarium, sic munitionibus ducta, mœnibus urbis, tum muro loricato  
in hoc incurrente septa, profecto in tuto contra omnes obsidiones et assultus  
esse licere. Moles ipsa eximium est opus. Namque tota pilis est  
superstructa, sequitur inde a canali armamentarii usque ad ostia portus  
protendit Tota eius latitudo viginti quatuor cubitorum

176 PERICIA MAGONIS est, totaque dus siHcea congeries angustis et obliquis meatibus aeritf perf orata est, qas res et siccitati ac robori consulit, et undarum impetus tardât et lenit Opus totum Adonibalis acri ingenio diligentiaeque, cuius cura ac vigOentiâ efïectum erat, in acceptis réfêrendum est Palatium Praef ecturse Navalium in medio praeclarum est œdifidum. Constat autem ex aede prindpe, senis turribus rotundis, quatemisque quadris. Spedem ref ert parallelogranuni, non omnino perf ecti, cum turribus rotundis in singulis angulis exterioribus, cum cohorte in medio, unde aditus patent in cuncta condavia palatii, et drca quam ambitus columnis insistens circuit; hs autem columnae binos ordines arcuum, cum totidem ambitibus, sustinent Reliquae dus tures rotundae ad Septemtrionalem frontem palatii iuxta portam stant utrimque, ubi privatus Suflfetis a crepidine ingressus est E Meridie quoque est aditus inter pinnatos muros, qui mûris palatii iuncti simt Atque lue erat ille ingressus, per quem ego in cohortem exteriorern perveni, et unde in unam interiorum turrium perductus sum, quarum ex eo loco, ubi nunc stabamus, summa tantum culmina conspid poterant Templo egredientes, comités meos secundum marginem ad locum in extremitate crepidinis apertum perduxî, unde gradus ascendentes transivimus sub f omidibus, in interiore latere Cothonis, ac pedetentim ad vicos suburbanos pervenimus. Praetereuntes balnea, ad bevum nos vertimus, atque gressus nostrot sursum flectentes, procedebamus versus Bosnu Hic, ad limina planitiei, in qua arx sita erat, amplum compitum reperimus, nautarum frequentiâ célèbre. Ibidem, sub umbris arborum attega ac tabemacula circumquaque stant, in quibus edulia ac potus varii generis vociferatione perquam vivad adventoribus pauds nummulis divenditantur, musici Me et iDic acdnente. In nonnuUis attegiis coruscatores, ventriloqui, funambulones, alias mimi, ac scurrae otiosis offerunt diverticula ; in adversa extremitate obsoniorum, cetariorum, oleratorum, bellariorum sont tabernae cum macellis ac pistrinis, totumque est forum yictuarium, ubi, ut nunc, nundins servari soient, quo in loco ferae ebur, mandpia, escae, duldaria, fnictus, caeteraque Lilgrae

IN DISCRIMEN ADDUCTI 177 producta veneunt Hic soient magnam partem diei homines omnis conditionis ac status, omnis ætatis, utriusque sexus catervatim exigere. Multitudo omnium generum promiscua hic congregatur, seque diversitat : musici iUis concinunt, saltatores ac saltatrices choreas agitant ; acrobates, praestigiatores, magi, incantatores, ignivomi, suo quisquë modo ad captandas géras lenodnantur ; propolae et circitores capedula, cucuUiones, crepidas, obstragula, cingulos, pugiones, crumenas, pugilliria, vociferando commendant ac venditant. Âlii liba mellita, placentas, scriblitas, coptas, minutalia, botulos, tuceta, scrutillos, savillum, dodram, sabaïam, cœUam, aliaque tragemata et potus algificos ac temeta ebriantia turbae præterfluenti, prsesertim manipuUs nautarum, modo ex alto egressorum, quorum balteos siclis timere suspicabantur, stridulâ voce commendantes obtrudebant. Non quidem mihi in animo erat in hunc locum venire, sed vetustâ quadam e iuventute consuetudine prope invitus horsmn gressus cum cociis meis direxi. Nemo non videbatur lautitias, ut fit, appetere. Nec mora. iam plures catervas, etiam meorum, video immisceri, in cachinnos, cantilenas, dicteria dilabi, prorsimi nitentes in turba cubitis viam sibi efifodere, vero nautarum more, a cauponis et copis temeta redimentes, affatimque ingurgitantes. iam et Hannibal istas lautitias magni facere cœpit, quum Hanno subito ordinem capitum a Suffete Sacro in pinnaculo murorum Bosrae visui oblаторum ac defixorum animadvertens, spectaculum ei indicavit. Hannibal aspectu cruento et atroci parum moratus, quin rem vix oculis dignatus, de ipsis munitionibus, quam arduus ac difficilis esset ascensus, etiam scalis, quam etiam ingens opus dus esset expugnatio, disserere cœpit, quum clamor subitaneus undique resonans eum ad priorem sententiam revocavit Causam autem clamoris ac ttunultûs, cuius et Bichri et Sammai mulieresque participes erant, ingens elephanta^ quem aliqui Libyes ducebant, esse videbatur. ^Quodnam monstrum hic cemimus?" Hannibal aequè stupens rogat. ^Hui !" clamât Bichri, ^quantis sagittis opus esset ad tantam belluam prostemendam !"

178 PERICLA MAGONIS "Certe hanc belluam Behemoth esse oportet, de quo tam multa pranlicari audivimus," inquit Sammai obstupefactus. Docui itaque eos belluam, quae cunctos tantam in admirationem rapuit, elephantum esse, ingentes autem dentés, qui ex ore prominerent, esse ebur, nasum autem perlongum, quem in collo veluti funem drcumplexum habebat, esse probosadem, cuius usum se pascendo ac tuendo scitissimum capere soleret. «Quam eximium ordinem primipUorum in acie pnestaret grex huiusmodi belluarum !" arguit Hannibal, more suo res militares in animo versans. "Intelligere prorsus non possum, quemadmodum ullae pédestres copiée, his adversantibus, locum suum sustinere possent Unum tantum ad agendum superesset, ade utrimque rétracta, viam iis pandere, et sic praetergressos a tergo adoriri, eosque debellare." "Sdto, Hannibal," respondi ego, "te haudquaquam primum esse militem cui con^um istud placuerit NonnuDa horum animalium iam sic fuerunt domita, atque usu exercitata, ut in tergo turriculam cum sagittariis gestarent Hae belluse in regione superioris Bagradse, item in sylvis circa lacum Tritonis, interioris Libyae, capiuntur." Praeter elephantum vidimus etiam hippopotamiun, sive equum fluviatilem, et imum alterumve rhinoceron, cum validis suis comibus. Totum id pars erat tributi (ex elephantis domitis, ex ebore, et e feris consistentis), quod Suffes Sacer Libycis, ad flumen Bagradae modo subactis imposuerat, quodque tributum in itinere erat ad Bosram. Dum hæc aguntur, vox mihi notissima ad aures prevenit, quâ auditâ, me converto, videoque lonam, turbâ nostrorum nautarum cachinnantium cinctiun, quam ipse toto capite humerisque exsuperabat '^unc tandem aliquando," tubicen clamabat, "ibi sum ubi esse semper volui ! Nunc demum sum in terra insoUtarum fera ruuL Ista profecto prima est bestia quam unquam in vita mea conspexi cum duabus caudis, una a postico, altéra ab extremo naso. Valde miror, quanto cœpuUarum opus esset ei, qui molem tanti tergoris salagmate condire vellet Etiam perquam optarem V

IN DISCRDIEN ADDUCTI 179 scire quanto tempore aliquis  
unus eo victitare, eiusque camem absumere posset" Relictisnautis, ut suo se  
more oblectarent, pedes nostros versus forum direximuSy ubi rubicundi  
Libyes, aquilino naso, longisque cruribus implexis, mandpia venum off  
erebantur. Intérim tentorium intravimus, ubi diversissima edulia oculos et  
olf actum allectabant Merendam mihi comitibusque apponi iussL Serviis  
Sjrriacus, qui loco domini servîtium obibat, duas gallinas Numidicas, f aba^  
lixas aun cœpullis, olivas, panem, satisque potabile Helbonicum nobis  
dapinavit Hamiibal iuxta f ocum commodum locum occupabaty ut oculos in  
mellitis Ubis, quae supeme f rigebantur, pasceret. Haud ita diu in  
tabemaculo morabamur, quum et Himilco cum Giscone unà comparebat  
Hos una ambubaîa saltans, aliaeque très sequebantur, una tibia canens, aliae  
tsrmpanula puisantes. Puella saltans e Mauris erat occiduis. Color vultus  
eius cupreus erat, crines autem plexos gerebat, tamquam angues. Supercilia  
et ungues rubro erant distincti, faciès vero per transversum tribus clavis  
parallelis, more Mahuarin compuncta, in carpis autem suis atque talis  
crepitacula f erebat, quœ singulos dus motus tinniendo reddiderunt. Tibicen  
e Berberia erat oriunda, cute candida, comis flavis, in medio capite, supra  
angustam frontem bipertitis. Utraque puella lautiora gerebat suppara,  
genuum tenuis fissa ; comas spiculis crinalibus constrictas habebant, in  
curiosis figuris desinentibus. Praeterea et monilia, zonasque vitro  
vitreatoque omata, item inaures gerebant, e quibus cruces maiusculœ  
pendebant. Tyinpanistr» admodum erant turpes, quarum una ad Rasennas  
spectare videbatur, vultus autem alterius rubro caeruloque tinctus, sed adeo  
mimice agebat» ut qua ex gente esset, dignosd nullo pacto posset Himilco  
hilaris admodum erat. Cum Giscone ad me accessit, narravitque se ante  
meridiem omnes popinas visisse, chorumque conduxisse, quem modo  
videmus se quaquaversum euntes comitari, seque quum convivarentur  
oblectare. 'Msellœ ambubaiaë!" aitAbigail, ^'anne omnibus nantis aequae eas  
gratificari oportet T

180 PERICLA MAGONIS "Minime gentium !" respondeo ego, "satis ipsae cavent ne cui, nisi numeratâ pecimiâ, ludum præstent ; nec eas hac in re multum periclitari arbitror/" Nunc Libyssa ludum edere cœpit Pauca momenta morati, intuebamur eius membrorum distortionem ; mox tamen e tabernaculo discessimus. Primus qui nobis in via occurrebat» Hamilcar fuit, simiam in ulnis baiulans. "Hamilcar cum simia !" mirans clamât Hannibal "Ubinam terrarum eam accepisti ? Eam ipsam rem et ego comparare volo. Vellem eam ad pugnandum instituere" "Quin et ego vellem simiam habere/" damnat Hanno, "saltere eam docerem." Bichri putabat se eam arcu uti pro certo docere posse; Sammai autem persuasum habebat iocum capitalem fore, si minus agere doceretur, ut lona ludificaretur giganteum. Conventum itaque omnium consensu est nos in Astarti simiam habere debere. Hamilcar docebat itaque eos per compitum versus portum mercatorium abire oportere, ubi Hamun ditissimus resideret mercator, atque in angulo vise, quae ad aedem Moloch duceret, negotiatorem se offensuros, qui totam haberet vehem venalem. "Copiam ibi reperietis, ex qua seligatis," docet eos ; "simiat illic offendetis omnis generis, omnis staturae, omniumque colorum. Eligetis vobis fuscas, rufas, canas, fufas, aut etiam virides, caudas, vel absque, villosas, pilosas, aut glabras, feras, aut dures, modo petatis quid velitis, et certe obtinebitis." Versus portum mercatorium meantibus nobis obviam fit Aminocles, prorsus ebrius. Aliquot nautæ eum titubantem ductitabant, summâ voce cantantes. Ipse quidem satis mature, quin aequo maturius, didicerat qui usus, vnde potius, abusus, sidorum argenteorum esset Negotiatorem simiarum sine labore reperimus ; atque Hanno, qui sibi minus seligendi assumpserat, selegit simiam, consensu omnium, ad discendum universarum quae ibi reperiri poterant, maxime idoneam atque longe sditissimam

IN DISCRIMEN ADDUCTI 181 "At nxinc/' quaerit Hannibal, "quonam potissimum nomine eam appellemus ?" quod ex opinione sua quaeque res aliquo nomine debebat vocari. "Nonne putas," quaerit Hanno, "insîgnem hanc sîmiam quamdam similitudinem Sidonii ludicis Gebal ferre ? Vîdedum eam ! Aspîce modo ! Annon putas hanc ei, quiun ille oculos versât, occipitium scalpitat sententiam redditurus, non tanquam lac lacti, simillimam esse ?" \*Torsus ita, Hercle !" cachinno respondet Hannibal; "quîn prorsus ipsa eius altematio est ; Index Gebal ergo esto !" Nunc, denique, merce præstinatâ, deorsum ad marginem aquae ambulabamus, ubi nacti scapham, traiecto portu mercatorio, in adversam insulam, ubi opulentiorum civium aedes sitæ sunt, pervenimus. Nam dénis annis superioribus, mercatorum complures, postquam ampliores f ortunas opesque conflaverant, reUctis negotiis vitæque maritimâ, hue potissimum commigrarunt, sibi aedes sumptuosissimas, omni luxu ac splendore ref erctas hic loci erexerunt. Otiosi ad extremitatem insulæ perambulavimus, ac, postquam mulierculas ad praeclara balnea in summo muro, supra minorem canalem, reliqueramus, ubi celoces procerum destinatæ servabantur, nos ad balnea virorum nos contulimus, et ex sententia lavati, rasi, tonsi, comtique, otio fruebamur. His peractis, postquam mulierculæ ad nos reverterunt, Untre nacta, proxime in Cothôn traiecimus, et in adversa ripa pharum invisimus, tum per pedes in hortos ascendimus splendidissimos, inter arcem, inf erioresque urbem sitos. Hic templum Achmon meis comitibus ostendi, inde vero ad puteos pubUcos visendos digressi sumus, ubi urbana multitudo per otium congregari, seque sermonibus diversitare consuevit Nocte iam appropinquante ad Astarten reversi sumus, ubi lampades iam accensas reperimus. Eo quiun venimus, servum reperi diversitoris quondam mei, quum antea Utîcam visitaveram, qui mihi invitationem postridie ad prandendum apud se tetendit Nimtium ei cum gratiis remisi, qui diceret, nos hospitalitatis suae cum grato lubentique animo participes futuros. Nobis toto die absentibus, cocus meus cœnam opiparam, pro pro



182 PERICLA MAGONIS prio arbitrio et indole domum reversis paravit, quī satis lassi, magnopere delectati eramus. Tandem, postremo, tuba cecinit, nautasque omnes ad navigia sua offīdaque revocavit Hi bini temique pedetentim convenerunt plerumque plus minus temulenti, nec defuerunt qui se loquaces et damorosos prseberent Verumtamen tantum apud cunctos usus et disciplina valuerunt, ut primum quam constratum pede attigissent, confestim conticescerent, silentesque suas camas peterent Inter ultimos reduces animadverti Himbconem, cuius in laudem memoratum esse volo me eum omnino parem comperīsse, qui per se, sine Gisconis, sui amid, fultura tabula\* tum transire valeret

CAPUT XII OraciUum consulo. POSTRIDES mane primum mihi negotium statui summum forum, portui mercatorio aedîque Achmonis contiguum visere. Cinctum id undique erat celsis domibus quæ arcubus insistebant, in quibus tabernae sunt mercatorum, penuaria autem et cameræ horum in areis, a postico sitæ sunt His in tabernis omnes merces diversissimarum artium et industriæ Libyæ venum propositæ erant. Sub oculis ibi erant positæ omnimodæ pelles crudæ et paratæ ; lapides politî pro sculptoribus ; cuprum Numidicum ; pelles leonum e montibus Atlanticis ; flagra et lora e corio hippopotamorum, a Lacu Tritonis ; dentés elephanthorum e Macar ; frumenta e Zeugî atque e Byzatio ; lana e regionibus Garamantum. Haud parum temporis absumpsi præstinando ebur et satis quidem magnam copiam aequo pretio. Postea, die labente, Hannibale et Hamilcare accitis, ad præstandam fidem cuidam hospiti, ut pridie vesperi convenerat, eum visum ivimus. Hanno et Sammai sese Chryseidi atque Abigail comités per urbem præbere maluerunt ; Bichri vero ad vespertinas lautitias ire se paravit» assumptis in societatem Giscone, Hasdrubale et ICmilcone. Barca, noster hospes, unus opulentissimorum huius coloniae navigatorum, sub tentorio in caespite ante aedes suas, in sublimi colle positas, pro nobis erecto, lautissimas epulas paravit Post diutinum convivium vina allata simt, item chorus musicorum aderat, qui nos modulationibus, saltatrices autem suâ arte sal

184 PEKICLA MAGONIS tandi nos oblectabant Insaper etiam senex quidam servus Barcae, Libyens, traditœ suœ gentis historice, arcanorum item ac mirabiliUum eius originis peritissimus, qui nobis ea dednere cœpit Ut ex cantu eius intelligere nobis Ucuit, olim, in prisca vetustate, ad Meridiem Libjrae vastissimum exstitit mare, in quod complura flumina se efifunderant Ad Meridiem ab hoc mari terrae ^thiopum erant sitae, qui vultu simiis admodum erant similes. Istud mare erat origo Lacûs Tritonis, sive Palladis; séries autem lacuum a radidbus Montis Atlantis profecta, sese a vidniis Gadium usque ad Carth, in Byzatio (nunc Tritonum nomine nobis noto) protendebat, modo partim paludes simt, e diluvione eorum fluminum oriundœ, quarum aquas, e Meridie fluentes, Mons Atlas dissipaverat ; quœ vero usque sais» sunt, reUquicœ dusdem maris sunt Itaque, ut ex dus dictis colligimus, duo montium iuga sunt : alterum, quod magis ad Austrum vergit, quod aquas suas usque ad Tritones Montemque Atlantem dififimdit, alterum autem, quod suas aquas Macar, atque BagraDas, in nostrum Mare Magnum evertit Longinquius ad Occasum, ex eodem Monte Atlante, alii fluvii manant, satis dari, sed hi ab arenis absorbentur. At vero hi fluvii, ante multa saecula, in sinum Oceani Atlantid mediterraneum in continentem longe inuninentem dilabebantur, atque hic sinus iis temporibus Meridianam Libyam terminabat ; iUinc autem Orientem versus porrectus, prope ad confinia iĒ^ypti, postremo se Syrtibus coniunxit Libya, itaque, in illa cana vetustate magna paeninsula erat, angustoque nonnisi isthmo, qui modo Fretum Gaditanum apI>ellatur, continenti haerebat, alioquin indique aquis dncta ; ab Aquilone Orienteque Syrtibus, quse eam ab iEgypto disiungebant ; a Meridie, memorato mari mediterraneo, cuius modo fun. dus superest, sdlicet déserta arida ac salebrosa; ab Occasu denique Oceanus eam terminabat Temporum tamen lapsu summs rerum mutationes tactis sunt Seni hsc canenti, vultus clarescere cœpit, unde rerum peritia cognosd poterat, quum ingentes terrarum motus ac distorticmes, quemadmodum isthmus Gaditanus in fretum commutatus sii quemadmodum aqus mgenti terrse concussione retrorI k

ORACULUM CONSULO 185 sum iacts in mare fuerint, montesque aquarum ex Oceano in Mare Magnum irruerint, mīde effectum esset, ut Mare Magnum emergentibus seque erigentibus terris cedere debuerit Post haec etiam magis avidus auscultabam. Iam utique novi qui mare terram obruere poterat. Nec me Siculorum fides praeterit, suam insulam in vetustate primaeva angusto tractu terrae Vitalorum terris fuisse iunctam. Perinde memini a Phoenidibus accepisse, insulam Chittim, multis ante memoriam maiorum saeculis, ingenti diluvione a continente fuisse avulsam. Nunc vero narrari audio quemadmodum<sup>^</sup> miro quodam eventu, mare e Meridie Libyæ evanuerit Intérim senex pergit narrare, ut aquæ a terra recedentes magnam insularum multitudinem obruerint, relictis<sup>^</sup> veluti memoriam pristini quondam archipelagi ingentis, Fortimatis Insulis, de quibus ipse mox plura, unde f acilis erat aditus non modo ad terras Atlantidis, etiam lintribus, verum etiam ad vastas terras, longius ad Oceanum dissitas. Nimc tamen, quod Atlands fluctibus obruta ac deleta est, omne cum illis terris remotissimis commercium intermissum esse, a quibus tam russi, quam albidi Libyes primas origines traxisse dicant, quique Orientem versus migrantes, oppida condiderint, primaque f undamenta<sup>^</sup>gypti iecerint, atque Deorum suorum notitiam quaquaversum diffuderint, unde, profecto, Dionysus ac Minerva Graiorum atque Vitalorum, non secus ac Zeus, qui apud nos Phœnices Bdal Hammon appellatur, ortos esse existimandum sit Secundum propria tradita sua, quæ memoriâ Graecorum confirmantur, Pelasgi, duce suo Melcarth-Uso, in Libjam migraverunt, inde tamen, successu temporis in Orientem sedes suas transtulerunt. Tum, ut ipse f ari pergit, ingens illa terræ concussio f acta erat, ut, deinde, aquae retrorsmn ruerint, terræ autem in praesentem spedem ac f ormam resederint Tune etiam f actum esse aiebat, ut Sidonii, Deorum suorum operâ freti, suum in maribus suprematum asserere cœpissent, missisque in omnem terrarum orbem navibus, emporia ubique instituissent, artem scribendi aliaque ingenii humani inventa, artesque humaniores apud esteras gentes disséminassent Quo longius senedo narrandis suis e remota vetustate &

186 PERICLA IfAGONIS bulis progressas erat, eo acriori animo  
atque avidioribus auribus eum prosecuti sumus. Hannibal intentis ac patulis  
oculis assidebat, quandoque in stuporem coniectus, in verba erupit  
admirationis ; quin et ego, quamquam minus obstupescere actus, partim quod  
taliter ab aliis memorari audiveram, partim quod et ego de his ipsis rebus  
saepe et multum speculari consueveram, tamen facere non poteram, quin,  
condignum ordinem narrationis, quo nobis ea proponebantur, alacerrimo  
animo exdperem. Ea nocte, ex imo commotus animo, propeque delirus,  
somno me tradidi, ac per quietem eximis dassis me praesectum videri mihi  
videbar, et versatum me cum meis in infinito Oceano ultra Atlantidem,  
novas illic terras ibidem reperisse ; ac mane proximo exsurgens votum  
mecum vovi, ut, primum quam expeditionem hanc Tartessum felidter ad  
finem perducturus essem, novam, in Occasum, ad novas terras reperendas,  
susciperem. Triduum Uticae exegimus, quum Adonibal mecum se coDoqui  
velle nuntiavit Itaque sine mora me in palatium contuli. Ministri in iUud  
me conclave deduxerunt unde Praesecto commodissimus prospectus in  
portum navesque patebat Percontanti, quamdiu me hic morari necesse esset,  
et quam mox soluturus essem, respondi, id biduo, mercibus comparatis,  
futurum. "En, accipe itaque Utteras," inquit iUe, "ad Sufifetes  
RusadiretGadium; volo insuper decem nautas tibi in eorum loco dare quos  
amiseras. Non enim credo tibi Ucere viribus parum pollere, si quo casu  
Bodmikari obviam fias." Iam gratias illi agitare pro insigni in me voluntate  
coepi, quum ipse vetuit, dixitque sibi a me quinquaginta aëclos debeii Ego  
quidem paratissimum me facinus sum solvere Ubenter quidquid deberem,  
tamen mirum mihi videri dixi me illi imprudentem debere, quæsiuque rei  
causam. "Tarum est," inquit Adonibal, suo lepido more loquendi, "te in  
incitas haud agere E, profecto, ne memorare quidem vellem, sed, ut sds,  
prindpium omnium Phcenicimi recte sentientium est, ut aëras in suis  
negotiis sarta tecta servant Profecto, muleta parvula ea est Aliquot nautarum  
tuorum paucoa meorum Ugurum in semimortuos verberarunt ScordaU ii ne

ORACULUM CONSULO 187 f arii in carcerem detrusi siint, ut  
crapulam hestemœ ebrietatis edormiant ; at tu modo solvas eorum muletas,  
tum ego statim mandatum scriptum ad dimittendos eos tibi tradam, et si ita  
videbitur, ipse eos educere poteris." "Aha !" subridens respondi iUi,  
"propalam ostendere volebas diligentiam tuorum lictorum." Facere non  
poteram quin in mentem eius per analogiam huius eventus tempus  
revocarem, quiun ego ei gubematorem egissem, quumque eum ipsmn, ad  
me redimendum, in carcerem venire oportuisset, et hoc in Chîttim, ubi  
captus eram, propterea quod caput Seir» magni cuiusdam mercatoris,  
infregeram. "Nonne id vis significari quod me Achmonis navarcho evenerat,  
quse quidem navis praeclarissima fuit?" quaerit Adonibal. "Ita, prof ecto ;  
memini optime ; œtate timc longe fuimus minores, uterque nostrum, quam  
modo. Ephebus nunquam non in discrimina incidere consuevi, quoties littus  
tumente marsupio petivi ; at nunc inanis cortex sum, exarmatus in  
sabulonem littons elisus. Sic, eheu, vivitur ! luvenes, alteruter alterius caput  
infringendo delectabamur ; senes facti, iis amputandis otiamur." "Sed serio,  
quibus rébus impliciti nautœ mei obnoxios sese reddiderunt ?" "Quantum e  
relatis compertum habeo," respondet Suffes, "ii sui negotii esse duxerunt  
quemdam Dionysi sacerdotem iocis suis impetere. Primo vino eum  
oneratum sopiverunt, tum vultum eius totum rubro et caerulo tingentes, eum  
sal<sup>e</sup> coegerunt Âliqui meorum militum Ligurum, quid rei gereretur  
conspicati, ad tuendum sacerdotem accurrunt, tui tamen iocum su. um ab  
his frustrandum non esse rati, resistere cœperunt Duos itaque milites  
supplantant ; quo viso, custodes prsetorii ad dirimendum certamen  
accedunt, quatemosque ebriorum nautarum tuorum hue, ad me, rapiimt Ego  
eos in vincula maneipari iussi, non tamen virgis csemi; patientem etenim me  
plerumquein eiusmodi procadtate nautarum præbere consuevL Nimc  
Praefectus Navalium sum, servivique patriae diu, quondam tamen iuvenem  
me gubematorem fuisse nuUo modo oblivione delevi."

188 PERICIA MAGOtm N^:otiis his peractis, Suffeti amicissime valedixi, atque e palatio Praefecturae ad carceres visendos me contuH. Fomices subterranei, quos me nunc ingredi oportebat, admodum opad sunt Pleraque haec loca receptacula erant armorum et merdum, aliquot tamen carcerum oflSdo fungebantur. Claviger ianuam unius horum pro me pandit, atque ope luminis tedae dus Bichri ibi conspido, nautarumque meorum très. Omnes tristes, elingues et ddecti fluxum praebebant spectaculum, ita ut risum continere haud potuerim. Verumtamen statim severum finxi vultmn, eosque aspere increpavi, atque solutos eos hinc cum monitu dimisi, nequis eorum in posterum navim reUnquere auderet Nec ipsi ulkun moram ad alteram acdpiendam obiurgationem interposuerunt, quin ictu oculi dissQuerunt Carceres etenim Praefecti Navalium haud sunt loca appetenda, ac rari ea aliorum qoam ad crucem, vel patibulum, evadunt. Reversus ad crepidinem, pertransii ductus subterraneos ad naupegiam, ubi reliquum diem navibus mds reparandis intentus exegi. Ad vesperum opus totum perfectum erat CeleritaSi quâ naupefi^ omnem laborem administraverant, tam erat mihi grata, ut eâ elatus, severitatem meam erga sontes penitus relaxarem, et exactis eorum votis, nunquam amplius id genus fadnus ac dedecus se perpetraturos, iterum indulsi ut postero die aliis Uceret eis f rui feriis. Ex mea parte statui eum diem in expeditione ad exiguum templum Bâal Hammcm, non longe ab urbe situm, explere, nec quemquam praeter senem servum Libycum, amid md Barcae, eo accitum habere. Templum hoc in opaco lugubrique recessu sylvarum situm est Delubrum hoc figura oblongum, tam ianuâ quam fenestris caret ; horum locum apertura in tecto tenet, quâ fumus sacrificiorum dilabitur; cavum autem subterraneum praebet, quod dumis frutidibusque adumbratum, saxo quoque satis grandi advoluto dausum, occultitur. Prope ad introitum très senes ac seminudi Libyes prsestolantes adstabant, ac, post brevem cum servo mecum accito per susumim consultationem, suUato saxo, introitus patuit His hominibus comitantibus cavum ingredior, et haud longe progressus, in cavemam angustam opacamque per

ORACULUM CONSULO 189 venio, cuius in adverso pariete lapis planus, cardinibus volubilis ostiolum operiebat, satis amplum quo quis penetrare possit, et in aliud atrium ducens, in conspectu erat Istud quoque atrium satis angustum erat, sed duabus lampadibus, languido lumine rutilo coUustratiun, fumoque quodammodo umbratum. In adverso pariete huius quoque cavemœ ingens lapis planus impositus erat, cimi f oramine ampliore in medio. Adstantium unus hunc lapidem in axi suo paululimi divertit, ita ut in tertium cavum, caeteris plus angustum, meramque cellam, in qua fenestella cœca cemebatur, in qua lapis inf ormis cum incisione erat positus, qui a meis ducibus ipse Deus esse dicebatur, introspicere possem. Ut iussus eram, per me coram Numine prostravi, mansique ita præstolabundus. Interea temporis ovis nigra mecimi allata in sacrificium mactabatur, ita ut sanguis eius in cavmn lapidem, de proposito ante coecam f enestellam def ossum, deflueret. Sacrificio perfecto, lapis perforatus rétro conversus est, ita ut Numen cum cœsa ove oblata in cella interiore seclusmn esset. Tune iussus eram aures meas ad f oramen lapidis aptare, atque verba Nimiinis excipere. Eodem tempore lumina extinguebantur, ego autem in caligine densissima relictus, verba exspectabam. Extemplo vox surdissima, veluti ex ima voragine inf erorum exurgens, ad aures meas pervenit : "Navigator Phœnicie, quid est quod a me audire velles ?" Attonitus miraculo, vix sommi edere poteram ; viribus tamen postremo collectis, sic ausus sum respondere : "0 Oraculimi Hammonis, scire cupio, utrum navigatio ad Occasum, ultra Pretum Gaditanimi fieri possit, et, utrum illic terra sit." \*\*Est terra !" respondit Oraculum. "Anne ad Occasum, an ad Septemtrionem, an, denique, ad Meridiem ea reperienda est ?" ulterius quaesivi. \*\*Est terra ad Septemtrionem, est terra ad Occasum, est terra ad Meridiem," Oraculum respondit Audacior responso f actus, ulterius inquirō : "Iter autem proprium ? — estne secundum Sacrum Pro



**The text on this page is estimated to be only 24.94% accurate**

190 PERICLA MAGONIS montorium, an opus est ut  
summitatem Gadium sub oculo habeam?" "O mortalis," vox oraculi  
decrevit, "pains exigis quam mortalibus ad cunctis nesciendi concessum sit  
limbibus ampliusdum." Ostium lapideum in cardinibus reversum est, ego  
autem egressus, cecutiens in caligine, pedes cum comitibus meis rétro tuli,  
ac denique aprico potitus sum. Administros liberali præsidio donavi atque  
multum connotus ac perplexus, rétro in urbem me contuli. Quamquam  
multum perturbatus, responsum tamen Oraculi mea dubia penitus solvit, et  
fide admodum confirmatus mecum decrevi Oceanum ipsum, ultra Fréta  
Gaditana explorare, terrasque sive prope sive procul requirere. Inter rétro  
itandum quesivi a meo comité utrum Zeugis atque Bérzatis plura huiusmodi  
sint templa subterranea. Ipse certiore me fecit in mediterraneis complura  
istiusmodi templa dari, quorum nonnulla etiam haud modicâ arte esse  
effecta cum arcibus ac tholis, antiquitate tamen istud nullum superare ; vera  
tamen templa Atlantidis cuncta huic, a quo modo discesseramus, fuisse  
similia. Eorum nomina profecto etiam longe simpliciora fuisse, atque e  
tribus lapidibus constitisse rudibus, quorum duo erecti, tertius autem supra  
eos transversum collocatus esset. Denique aliquot militaris vineie instar e  
lapidibus collata fuisse. Horum aliquot sub dio, alla sub tumulis condita  
narrabat, quorum in summitate lapides erectos locum indicasse, ad radiées  
vero collium magnis in circuito lapidibus collatis septos exstitisse, stato  
certo quodam ordine. Ut mihi quidem videtur, hæc loca non proprie templa,  
quam potius sepulcra dicenda sunt, que baud raro amplissimos terræ tractus  
operuerunt, et ita quidem condita, ut e magno eorum numéro figure ac  
species hominum, anguium, ovorum, ac scorpionum iis exprimerentur. Hæc  
itaque fuit senis Libyci de sacris ac religiosis «divinis narratio. Quum tamen  
ab eo discitarer, quid ista àgna ac figure sibi vellent, quare aliqua sub terra,  
idia sub dio, quidque sedifidorum diversitates portendissent, nihil ab eo  
elicere potui.

ORACULUM CONSULO 191 set, quarum magnum apparatimi sui populares a patribus ac maioribus in haereditatem acœpissent Postridie primo mane, facultate a Sufifete impetratâ, onus aggressus smn satis magnam vim aquœ recentis e cistemis sub crepidinibus in hydrias meas comportandi. Quaeque cistema bifariam erat divisa. Pars pluviam, ut e viis lutulenta ac turbida decurrerat, excepit, altéra autem apparatu ad hoc instituto percolatam continebat Apparatus hic in medio inter duas pelves situs est, et ex eo epistomia, capitibus quadratis, quae clavibus ligneis circumagi queunt, aquam repurgatam in alteram pelvim efundunt. Hic loci omnes domus privats, omniaque aedificia publica, inquilinorumque insulae, cistemas id genus habent, et aquâ eodem modo purificatâ fruuntur. Pagi quoque sua propria habent aquarum receptacula v^randia, rotunda, bifaria, quorum altéra aquas redpiunt, altéra autem dividicula sunt, unde incote aquam repurgatam obtinent Hannibal, qui interea ad mœnia inspicienda discesserat, visis perquam contentus revertit Ipse mihi narrabat cunctas munitiones cistemis superstructas esse, murorumque opéra silicea, ad radiées, vicanos et quatemos, in simunitate autem duodevicanos cubitos esse lata; contubemia militum in secundis atque tertiis sita esse contignationibus, extra ictum arietum, esseque eiusdem cum mûris latitudinis ; item, extra murum summum, quadrante iactus sagittœ dissitum, dimidte latitudinis murum, cum vallis, cum aggere et fossa, situm esse. Existimabat tamen aciem oculorum se non fallere, seque reperisse a dextra urbis parte munimenta minus secure firmata, inde e colle propiore in armamentarium esse despectum ; qua in re ego quoque adstipulabar illi, censebamque alias ibidem, supra muros, munitiones fieri oportere, unde quilibet assultus repelli posset Solariium in palatio Praefecturae iam meridiem indicabat, quum ego elenchum nautarum praelegi iussi, ut certo constaret omnes eos in navibus adesse ; quo facto, ultimum vale dicturus Adonibal adii. Senex Suffes e corde mihi felix ac prosperum iter precatus est. Reversus ad navem, nullâ interpositâ morâ, quae ad profectionem spectabant apparavi, datoque tandem signo.

**The text on this page is estimated to be only 25.33% accurate**

192 PEBICU HAGONIS solvimua; et ut lente a cre<sup>^</sup>dine  
divergebamas, salutem Pnfecto, e mœniano suo despicienti, magnâ  
vokedamavimus. Quatuor ilUe naves magno onere gravât» Massiliam, ad  
ostia Rhodani tendantes, brevi post nos Uticâ solverunt Fretum Gaditanum  
ab Utica octo mîllia octingenta stadia abest, qaod iter qualibet nnvis  
expedita tempore unius septimaïue emetiri potest Nunc tamen vehementiori  
Favonio âante, mare turbulentius navigation! non panim offidebat, ita ut  
quatemus insumpseremus dies, antequam in conspectum Cabironim (h. e.  
Septeni Promontorionim) venissemus, quos biduo attingere nos oportebat ;  
quin et tum, ad Promontorium superandum tam longas ac varîcas flexivices  
oportebat nos perficere, ut non modo terra oculis nostrîs subduceretur, sed  
etiam haud prope ad Septemtrionem acti essemus. Venimtamen die aoptimo  
primum grande promontorium continentis, ad Meridiem ab Insulis ntyuâs,  
tandem agnovi. "Tartessus!" clamât Himilco, qui tam sedulo erat muneri  
intentus, ut vix omnino verbum intêrim proferret, "Tartessus tandem  
aliquando !" Quiqui poterant, in stegam proruerunt; pluvia tamen atque  
aspergo contuentes ita obcœcabant, ut in terra nihil certi discernere possent.  
Multum me iuivit satis magnam aque potabilis copiam, qus quindenos dies  
duraret, comparavisse ; tantam enim hsec littoia, periciUi plena, adeundi  
difficultatem, bis in re<sup>^</sup>onîbus nequaquam raram, incurreramus, ut esedem  
longs ac diutumse fiexivices ulterius quoque repetendse et continuandœ  
essent Post tridut cum rerum natura luctam, a Uttoribus Libycis usque  
procul aberamus ; pluvia tamen subsedit, ventus »bi temperare cœpit, atque  
iubar solis iterum effulsit Vergente nocte proximâ, ego et Himilco, dum  
cœteri omnes somno sopiti erant, denique agnovimus celsos ad  
perpendîculum Calpes vertices, atque Abyls ; deinde mox subiimus rupes  
pnecipites, qus limites Tartessi Meridianos efficiunt, sub tempus autem  
matutinum in conspectimi plans ac denûsss lingusterrs ad Meridiem ab ipso

ORACULUM CONSULO 193 exsurgentis iugi collium fastigia  
œdes, turres, sdifidaque urbis e virore pone albicare videbantur; super haec  
autem omnia iuxta templum Astartes, pharus eminebat Intrantes alveum, qui  
portûs tam militaris quam mercatorii vice fungitur, urbem triplici tubarum  
clangore clamoreque salutavimus. Metam nostram attigimus, atque tandem  
eramus Tartessum

**The text on this page is estimated to be only 23.50% accurate**

CAPUT XIU Argentifodina Tartetsicx. Oppidvh Gades, quamquam baud magnum, nitide ac faberrime xdificatum et àtum est ; atque horti in circuitu adto et condnno ordîne conservât! roalogranatorum, malonim aurantium dtrormnque, qus cuncta tûc a Phcenidbus propogata erant, feradsàmi sunt Médium drciter locum oppidi tenet, et cum portu rectâ via iunctum est, forum, quod non modo emporium est cuneorum argenti, e fodinis hue collatonim, et e tota regione congestonim, sed et dolionim salsamenti. quo mureme, in contiguis littoribus capts, condiuntur ; item felium Tartessiacanim, usas quarum ad captandos lepores fit in venationibus; ferri qaoque, cuius non ita magna copia e regione Septemtrionali hue comportatur ; et, denique, plurimarum rerum curiosanim, qua e provintiis remotioribus, rerum insolitarum feradbus, hue congeruntur. Circum forum sits sunt tabemse opulentiorum mercatorum, atque trapezitarum, qui, domini argentifodinarum. argentimi suum pro cupro, mercibus fabiicatia, notionibusque, libenter commutant Et ego, vix in oppido moratus, iam viam eo flezi. Pctquam naves meas ad toca iuxta crepidinesattributa destinavt, et diligent! habita cura ut omnia in tuto essent, stipendia nautis militibusque meis annumeravi dein adventum meum Suffeti significavi, moxque egressus, viam in opiridum ducentem tntravi, et sine negotio reperi tabemam Balsatzar, opulentissimi mercatoris, quocum iam priori meo hue itinere negotia factita

ARGENTIFODINie TABTESSIACie 195 veram. Balsazar iam vita functum reperi, sed negotium eius, in societate cum iliis mercatoribus, vidua eius, Tzîba, prosecuta erat Ipsa perquam comiter me excepit, et enixe a me postulavît ut cimi duabus mulierculis et cimi meis vicariis navarchis et gubernatoribus ad domum suam ad secum cœnandum, me dîyerterem. Voluntati eîus obtemperans stato tempore adveni, atque inter epulas f usius causam rationemque itineris mei aperui. Percontatus praeterea sum quo potissimwn modo, se iudice, argentum, sive in massa, sive in baccis et micis, comparare possem. Reperi e sermonibus eius pretiimi argenti, in praesenti, vile admodum esse, ita ut sperare liceret sive in urbe aequo pretio ac bene emere, sive vero, si ita visum esset, mediterranea petere, ibique a barbaris per cambimn satis commode comparare posse. Docuit me etiam, non adeo pridem, ad Baetim, haud plus quatuor dierum itinere, versus interiora, novas argenti venas repertas fuisse, quae hactenus ideo erui cœptae non fuissent, quod non satis operarum suppeteret, quoniam multo maior incolarum pars oppidum incolere, mercatimi exercere, aliis artibus victum et quaestiun facere, aut vero nautae evadere mallent. "Multum prodesset," sic ipsa finit, "si militum multitudo hic locata essef "Sine dubitatione," assentitur Hannibal avide, "tanta cuiusque regionis prosperitas est, quantimi militum alit." Diutuma Tzîbae in colonia morandi consuetudo eam a rébus militaribus prorsus desuef ecit ; proinde non parum stupef acta oculos in eum convertit. \*Ita, sane," excipit illa, \*\*hicce terrarum nos magno numéro servorum, militum, deportandorumque malefactorum egemus." Nunc vero Hannibalis erat de auditis stupere. "Militesne et malef actores, ais tu ? Quid tibi in mentem inddit? Numquid inter milites, servos ac malef actores quidquam commune interesse arbitraris ?" Ne verbis suis animimi Hannibalis offendere voluisse vîderetur, ipsa sibi videri subiunxit, urbem, aut vero mercatores in collegia iunctos, si auctoritatem in argentif eris regionibus confirmatam habere vellent, milites aut emere, aut mercede condu

186 PERICIA MAGONIS bolis progressas erat, eo acriori animo atque avidioribus auribus eum prosecuti sumus. Hannibal intentis ac patulis oculis assidebat, quandoque in stuporem coniectus, in verba erupit admirationis ; quin et ego, quamquam minus obstupescere actus» partim quod talia ab aliis memorari audirem, partim quod et ego de his ipsis rebus saepe et multum speculari consueveram, tamen facere non poteram, quin, condignum ordinem narrationis, quo nobis ea proponebantur, alacerrimo animo exdperem. Ea nocte» ex imo commotus animo, propeque delirus» somno me tradidi, ac per quietem eximiae dassis me praefectum videri mihi videbar, et versatum me cum meis in infinito Oceano ultra Atlantidem, novas illic terras ibidem reperisse ; ac mane proximo exsurgens votum mecum vovi, ut, primum quam expeditionem hanc Tartessum felidter ad finem perducturus essem, novam, in Occasum, ad novas terras reperendas, susdperem. Triduum Uticæ exegimus, quum Adonibal mecum se coDoqui veUe nuntiavit Itaque sine mora me in palatium contufi. Ministri in illud me conclave deduxerunt unde Praefecto commodissimus prospectus in portum navesque patebat Percontanti, quamdiu me hic morari necesse esset, et quam mox soluturus essem, respondi, id biduo, merdbus comparatis, futurum. "En, acdpe itaque litteras,"\* inquit ille, "ad Suflfetes Rusadir et Gadiiun; volo insuper decem nautas tibi in eorum loco dare quos amiseras. Non enim credo tibi licere viribus parum pollere, si quo casu Bodmilcari obviam fias." lam gratias illi agitare pro insigni in me voluntate coepi, quum ipse vetuit, dixitque sibi a me quinquaginta siclos debeii Ego quidem paratissimum me f assus sum solvere libenter quidquid deberem, tamen mirum mihi videri dixi me illi imprudentem debere, quaesivique rei causam. "Tarum est," inquit Adonibal, suo lepido more loquendi, "te in incitas haud aget Ego, prof ecto, ne memorare quidem veUem, sed, ut sds, principium omnium Phoenicum recte sentientium est, ut aëras in suis negotiis sarta tecta servant Prof ecto, muleta parvula ea est Aliquot nautarum tuorum paucos meorum Ligurum in semimortuos verberarunt ScordaU ii ne

ORACULUM CONSULO 187 f arii in carcerem detrusi sunt, ut  
crapulam hestemae ebrietatis edormiant ; at ta modo solvas eorum muletas,  
tum ego statim mandatum scriptum ad dimittendos eos tibi tradam, et si ita  
videbitur, ipse eos educere poteris." ^'Aha !" subridens respondi illi,  
'^propalam ostendere volebas diligentiam tuorum lictorum/" Facere non  
poteram quin in mentem eius per analogiam huius eventus tempus  
revocarem, quimi ego ei gubematorem egissem, quumque eum ipsmn, ad  
me redimendimi, in carcerem venire oportuisset, et hoc in Qiittim, ubi  
captus eram, propterea quod caput Seir, magni cniusdam mercatoris,  
infregeram. "Nonne id vis significari quod me Achmonis navarcho evenerat,  
quæ quidem navis prseclarissima fuit?" quaerit Adonibal. 'Ita, prof ecto ;  
memini optime ; ætate tune longe fuimus minores, uterque nostrum, quam  
modo. Ephebus nunquam non in discrimina inddere consuevi, quoties littus  
tumente marsupio petivi ; at nunc inanis cortex sum, exarmatus in  
sabulonem littoris elisus. Sic, eheu, vivitur ! luvenes, alteruter alterius caput  
infringendo delectabamur ; senes f acti, iis amputandis otiamur." "Sed serio,  
quibus rébus impliciti nautæ mei obnoxîos sese reddiderunt ?" "Quantum e  
relatis compertum habeo/" respondet Suffes, "ii sui negotii esse duxerunt  
quemdam Dionysi sacerdotem ioeis suis impetere. Primo vino eum  
oneratum sopiverunt, tiun vultum eius totum rubro et camilo tingentes, eum  
saltare coegerunt Aliqui meorum militum Ligurum, quid rei gereretur  
conspicati, ad tuendiun sacerdotem accurrunt, tui tamen ioeum su. um ab  
his frustrandum non esse rati, resistere cœperunt Duos itaque milites  
supplantant ; quo viso, custodes prætorii ad dirimendum certamen accedunt,  
quatemusque ebriorum nautarum tuorum hue, ad me, rapiunt Ego eos in  
vincula maneipari iussi, non tamen virgis caedi; patientem etenim me  
plerumquein eiusmodi procacitate nautarum præbere consuevL Nunc Pra^  
fectus Navalium sum, servivique patriae diu, quondam tamen iuvenem me  
gubematorem fuisse nullo modo oblivione delevi."



188 PERICIA MAGONI8 N^:otiis his peractis» Suffeti

amicissiine valedixi, atque e palatio Praefecturae ad carceres visendos me contuH. Fomices subterranei, quos me nunc ingredi oportebat, admodum opad smit Pleraque haec loca receptacula erant armorum et merdum, aliquot tamen carcerum offido fungebantur. Claviger ianuam imius horum pro me pandit, atque ope Imminis tediae eius Bichri ibi conspido, nautarumque meorum tres. Omnes tristes, elingues et dediti fluxum praebebant spectaculum, ita ut risum continere haud potuerim. Verumtamen statim severum finxi vultum, eosque aspere increpavi, atque solutes eos hinc cum monitu dimisi, nequis eorum in posterum navim relinquere auderet Nec ipsi ulkun moram ad alteram accipiendam obiurgationem interposuerunt, quin ictu oculi disquerunt Carceres etenim Praefecti Navalium haud sunt loca appetenda, ac rari ea aliorum quam ad crucem, vel patibulum, evadunt. Reversus ad crepidinem, pertransii ductus subterraneos ad naupegiam, ubi reliquum diem navibus meis reparandis intentus exegi. Ad vesperum opus totum perfectum erat Ceteritas, quam naupegi omnem laborem administraverant, tam erat mihi grata, ut ea elatus, severitatem meam erga sonites penitus relaxarem, et exactis eorum votis, nunquam amplius id genus facinus ac dedecus se perpetrasset, iterum indulsi ut postero die aliis liceret eis frui feriis. Ex mea parte statui eundem diem in expeditione ad exiguum templum Baal Hammam, non longe ab urbe situm, explere, nec quemquam praeter senem servum Libycum, amicum mei Barcae, eo accitum habere. Templum hoc in opaco lugubrique recessu sylvarum situm est Delubrum hoc fixum oblongum, tam ianuam quam fenestris caret; horum locum apertura in tecto tenet, quam fumus sacrificiorum dilabitur; cavum autem subterraneum praebet, quod dumis frutibusque adumbratum, saxo quoque satis grandi advoluto dausum, occultitur. Prope ad introitum tres senes ac seminudi Libyes praestolantes adstabant, ac, post brevem cum servo meo facto per susurrum consultationem, subito saxo, introitus patuit His hominibus comitantibus cavum ingredior, et haud longe progressus» in cavam angustam opacamque per

ORACULUM CONSULO 189 venio, cuius in adverso pariete lapis planus, cardinibus volubilis ostioliun operiebat, satis ampliun quo quis penetrare possit, et in aliud atrium ducens, in conspectu erat Istud quoque atrium satis angustum erat, sed duabus lampadibus, languido lumine rutilo coUustratum, fumoque quodammodo imibratum. In adverso pariete huius quoque cavemae ingens lapis planus impositus erat, cum f oramine ampliore in medio. Adstantium unus hune lapidem in axi suo paululmn divertit, ita ut in tertium cavum, caeteris plus angustum, meramque cellam, in qua f eneStella cœca cemebatur, in qua lapis inf ormis cum incisione erat positus, qui a meis ducibus ipse Deus esse dicebatur, introspicere possem. Ut iussus eram, per me coram Niunine prostravi, mansique ita praestolabundus. Interea temporis ovis nigra mecmn allata in sacrificium mactabatur, ita ut sanguis eius in cavum lapidem, de proposito ante coecam fenestellam def ossmn, deflueret. Sacrificio perfecto, lapis perforatus rétro conversus est, ita ut Numen cum caesa ove oblata in cella interiore seclusum esset. Tunc iussus eram aures meas ad f oramen lapidis aptare, atque verba Nimiinis excipere. Eodem tempore lumina extinguebantur, ego autem in caligine densissima relictus, verba exspectabam. Extemplo vox surdissima, veluti ex ima voragine inf erorum exsurgens, ad aures meas pervenit : "Navigator Phœnicie, quid est quod a me audire velles ?" Attonitus miraculo, vix sonum edere poteram ; viribus tamen postremo coUectis, sic ausus sum respondere : "O Oraculum Hammonis, scire cupio, utrum navigatio ad Occasum, ultra Fretum Gaditanimi fieri possit, et, utrum illic terra sit." "TEst terra !" respondit Oraculum. "Anne ad Occasum, an ad Septemtrionem, an, denique, ad Meridiem ea reperienda est ?" ulterius quaesivi \*\*Est terra ad Septemtrionem, est terra ad Occasum, est terra ad Meridiem," Oraculmn respondit. Audacior responso f actus, ulterius inquirō : "Iter autem proprium ? — estne secundum Sacrum Pro

190 PERICIA MAGONIS montorinin, an opus est ut summitatem Gadium sub oculis habeam?" "O mortalis»" vox oraculi decrevit, "plus exigis quam mortalibus ad cognoscendum concessum sit I! nihil amplius dkaiiL'\* Ostium lapideiun in cardinibus reversum est, ego autem egressus, coecutiens in caligine, pedes cum comitibus meis rétro tuli, ac denique aprico potitus sum. Administros liberali praemio donavi atque multum commotus ac perplexus, rétro in urbem me contull. Quamquam multum peturbatus, responsum tamen Oraculi mea dubia penitus solvit, et fide admodum confirmatus mecimi decrevi Oceanum ipsum, ultra Fréta Gaditana explorare, terrasque sive prope sive procul requirere. Inter rétro itandum quaesivi a meo comité utrum 2<sup>u</sup>gi atque Byzatii plura huiusmodi sint templa subterranea. Ipse certiore me fecit in mediterraneis complura istiusmodi templa dari, quorum nonnuDa etiam haud modicâ arte esse effecta cum arcubus ac thoUs, antiquitate tamen istud nulliun superare ; vera tamen templa Atlantidis cuncta huic, a quo modo discesseramusy fuisse similia. Eorum nonnuDa profecto etiam longe simpliciora fuisse, atque e tribus lapidibus constitisse rudibus, quorum duo erecti, tertius autem supra eos transversum collocatus esset Denique aliquot militaris vine» instar e lapidibus coData fuisse. Horum aliquot sub dio, alia sub tumulis condita narrabat, quorum in simmiitate lapides erectos locum indicasse, ad radiées vero colliiun magnis in circuito lapidibus coDatis septos exstitisse, stato certo quodam ordine. Ut mihi quidem videtur, haec loca non proprie templa, quam potius sepulcra dicenda sunt, quae haud raro amplissimos terrae tractus operuerunt, et ita quidem collocata, ut e magno eorum numéro figure ac species hominum, anguium, ovorum, ac scorpionum iis exprimerentur. Haec itaque fuit senis Libyd de sacris ac religiosis sdifidis narratio. Quiun tamen ab eo sdscitarer, quid ista signa ac figuras sibi vellent, quare aliqua sub terra, idia sub dio, quidque sdifidorum diversitates portendissent, nihil ab eo elicere potui, prseterquam quod ex magia harum rerum origo explicanda es

ORACULUM CONSULO 191 set, quarum magnum apparatus sui populares a patribus ac maioribus in haereditatem acceperant Postridie primo mane, facultate a Sufifete impetrata, onus aggressus sum satis magnam vim aquae recentis e cisternis sub crepidinibus in hydrias meas comportandi. Quaeque cisterna bifariam erat divisa. Pars pluviam, ut e viis lutulenta ac turbida decurrerat, excepit, altera autem apparatu ad hoc instituto percolatam continebat Apparatus hic in medio inter duas pelves situs est, et ex eo epistomia, capitibus quadratis, quae clavibus ligneis circumagi queunt, aquam repurgatam in alteram pelvim effundunt. Hic loci omnes domus privatae, omniaque aedificia publica, inquilinorumque insulae, cisternas id genus habent, et aqua eodem modo purificata fruuntur. Pagi quoque sua propria habent aquarum receptacula v^randia, rotunda, bifaria, quorum altera aquas recipiunt, altera autem dividicula sunt, unde incolae aquam repurgatam obtinent Hannibal, qui interea ad moenia inspicenda discesserat, visis perquam contentus revertit. Ipse mihi narrabat cunctas munitiones cisternis superstructas esse, murorumque opera silicea, ad radiées, vicos et quatuordecim, in summitate autem duodecim cubitos esse lata; contubernia militum in secundis atque tertiis sita esse contignationibus, extra ictum arietis, esseque eiusdem cum muris latitudinis ; item, extra murum summum, quadrante iactus sagittae dissitum, dimidiae latitudinis murum, cum vallis, cum aggere et fossa, situm esse. Existimabat tamen aciem oculorum se non fore allere, seque reperisse a dextra urbis parte mimimenta minus secure firmata, inde e colle propiore in armamentarium esse despectum ; qua in re ego quoque adstipulabar illi, censebamque alias ibidem, supra muros, munitiones fieri oportere, unde quilibet assultus repelli posset Solarium in palatio Praefecturae iam meridiem indicabat, quum ego elenchum nautarum praelegi iussi, ut certo constaret omnes eos in navibus adesse ; quo facto, ultimum vale dicturus Adonibal adii. Senex Suffes e corde mihi fore felix ac prosperum iter precatus est Reversus ad navem, nulla interposita mora, quae ad profectionem spectabant apparavi, datoque tandem signo. i

192 PERICIA MAGONI8 solvimus; et ut lente a crepidine  
divergebamus, salutem Pifecto, e mœniano suo despicienti, magnâ voce  
damavimiis. Quatuor illae naves magno onere gravatæ Massiliam, ad ostia  
Rhodani tendentes, brevi post nos Uticâ solverunt Fretum Gaditanum ab  
Utica octo millia octingenta stadia abest, quod iter quaelibet navis expedita  
tempore unius septimanae emetiri potest Nunc tamen vehementiori Favonio  
fiante, mare turbulentius navigationi non parum offldebat, ita ut quatemus  
insumpseremus dies, antequam in conspectum Cabirorum (Il e. Septem  
Fromontiorum) venissemus, quos biduo attingere nos oportebat ; quin et  
tum, ad Fromontorium superandum tam longas ac varicas flexivices  
oportebat nos perficere, ut non modo terra oculis nostris subduceretur, sed  
etiam haud prope ad Septemtrionem acti essemus. Verumtamen die septimo  
primimi grande promontorium continentis, ad Meridiem ab Insulis  
FityusiSy tandem agnovL ""Tartessus !" clamât Himilco, qui tam sedulo  
erat muneri intentus, ut vix omnino verbiun intérim proferret, ^Tartessus  
tandem aliquando !"\* Quiqui poterant, in st^^am proruerunt; pluvia tamen  
atque aspergo contuentes ita obcœcabant, ut in terra nihil certi diacernere  
possent Multum me iuivit satis magnam aquae potabilis copiam, qtuē  
quindenos dies duraret, comparavisse ; tantam enim haec littora, periculi  
plena, adeundi difficultatem, his in regionibus nequaquam raram,  
incurreramus, ut eaedem longs ac diutumœ flexivices ulterius quoque  
repetendae et continuandae essent Fost tridui cum rerum natura luctam, a  
littoribus Libycis usque procul aberamus ; pluvia tamen subsedit, ventus  
sibi temperare cœpit, atque iubar solis iterum efifulsit Vergente nocte  
proximâ, ego et Himilco, dum csteri omnes somno sopiti erant, denique  
agnovimus celsos ad perpendiculum Calpes vertices, atque Abylae ; deinde  
mox subiimus rupes prsecipites, qus limites Tartessi Meridianos efiSdunt,  
sub tempus autem matutinum in conspectum plans ac demisss lingus terrs  
ad Meridiem ab ipso celeberrimo portu ac sinu Gaditano. Fer totam  
longitudinem

ORACULUM CONSULO 193 exsurgentis iugi coUium f astigia  
aedes» turre, asdifidaque urbis e virore pone albicare videbantur ; super  
haec autem omnia iuxta templum Astartes, pharus eminebat Intrans  
alveum, qui portûs tam militaris, quam mercatorii vice fungitur, urbem  
tripUci tubarum clangore clamoreque salutavimus. Metam nostram  
attigimus, atque tandem eramus Tartessi.

CAPUTXni ArgentifodinsR Tartessiem. Oppidvm Gades»  
quamquam haud magnum, nitide ac faberrime ædificatum et situm est ;  
atque horti in circuitu sdto et concinno ordine conservât! malogranatorum,  
malorum aurantium citrorumque, quæ cuncta hic a Phœnicibus propagata  
erant, feradssimi sunt Médium drciter locum oppidi tenet, et cum portu  
rectâ via iunctum est, forum, quod non modo emporium est cuneorum  
argenti, e fodinis hue coUatorum, et e tota regione congestorum, sed et  
dolorum salsamenti, quo murenæ, in contiguis littoribus captae, condiuntur  
; item felium Tartessiacarum, usus quarum ad captandos lepores fit in  
venationibus; ferri quoque, cuius non ita magna copia e regione  
Septemtrionali hue comportatur ; et, denique, plurimarum rerum  
curiosarum, quæ e provinciis remotioribus, rerum insolitarum feradbus, hue  
congeruntur. Circum forum sitæ sunt tabernæ opulentiorum mercatorum,  
atque trapezitarum, qui, domini argentifodinarum, argentum suum pro  
cupro, mercibus fabricatis, notionibusque, libenter commutant Et ego, vix in  
oppido moratus, iam viam eo flexi Postquam naves meas ad loca iuxta  
crepidines attributa destinavi, et diUgenti habita cura ut omnia in tuto  
essent, stipendia nantis militibusque meis annumeravi, dein adventum  
meum Suffeti significavi, moxque egressus, viam in oppidum ducentem  
intravi, et sine negotio reperi tabernam Balsatzar, opulentissimi mercatoris,  
quocum iam priori meo hue itinere negotia factita

ÂRGENTIFODINiB TARTESSIACiB 195 veram. Balsatzar iam vitâ functum reperi, sed negotium eius, in societate cum iliis mercatoribus, vidua eius, Tzîba, prosecuta erat Ipsa perquam comiter me excepit, et enixe a me postulavit ut cimi duabus mulierculis et cum meis vicariis navarchis et gubernatoribus ad domum suam ad secum cœnandum, me diyerterem. Voluntati dus obtemperans stato tempore adveni, atque inter epulas f usius causam rationemque itineris mei aperui. Percontatus praeterea sum quo potissimum modo, se iudice, argentum, sive in massa, sive in baccis et micis, comparare possem. Reperi e sermonibus eîus pretimn argenti, in pressenti, vile admodimi esse, ita ut sperare liceret sive in urbe aequo pretio ac bene emere, sive vero, si ita visum esset, mediterranea petere, ibique a barbaris per cambitun satis commode comparare posse. Docuit me etiam, non adeo pridem, ad Baetim, haud plus quatuor dierum itinere, versus interiora, novas argenti venas repertas fuisse, quae hactenus ideo erui cœptœ non fuissent, quod non satis operarum suppeteret, quoniam multo maior incolarum pars oppidum incolere, mercatmn exercere, aliis artibus victum et quaestum facere, aut vero nautœ evadere mallent. "Multum prodesset," sic ipsa finit, "si militum multitudo lue locata esset" "Sine dubitatione," assentitur Hannibal avide, "tanta cuiusque regionis prosperitas est, quantum militum alit." Diutuma T^bae in colonia morandi consuetudo eam a rébus miUtaribus prorsus desuef edt ; proinde non parum stupef acta oculos in etun convertit "Ita, sane," excipit illa, "hicce terrainm nos magno nmnero servorum, militum, deportandorumque malefactorum egemus." Nunc vero Hannibalis erat de auditis stupere. "Militesne et malef actores, ais tu ? Quid tibi in mentem inddit? Numquid inter milites, servos ac malef actores quidquam commune interesse arbitraris ?" Ne verbis suis animum Hannibalis oflfendere voluisse videretur, ipsa sibi videri subiunxit, urbem, aut vero mercatores in coUegia iunctos, si auctoritatem in argentif eris regionibus confirmatam habere vellent, milites aut emere, aut mercede condu



**The text on this page is estimated to be only 23.23% accurate**

1% PEKICIA MAGœens cere oportere, eonunque operâ barbaros reprimere. Blandipia vero, quæ hi capturi essent, in fodinas mitti oportere, atque hia tribus tôt serves addi debere, quot capi possent; præterea, etiam malefactores deportâtes, qui nihilo nisi alimonii sumptu starent, SUD, aut publico sumptu, alio Quum animadverterem Hannibalem aliquid se Terrioris sectim in responsum volvere, me ingressi, ab ea sedacitando, utrum in his partibus mancipia comparari possent, atque, utrum incoUe regionis amico an inimico animo essent "Ne unum quidem mancipium in lapide hSc reperiatis," respondit illa, "n

**The text on this page is estimated to be only 26.72% accurate**

ARGDmFODIN^ TABTESSUCjE 197 consultisamutn videtur ut tu mecum ad Su£Fetem Navalem venias, cuius consilio forte operis potiri, ac novas fodinas adaperire posses. Flumen Bœtis satis altum est, quod naves tuas intra unius diei spatium dissitum a locîs argenti feracissimis te admittat, milites autem tui nautseque ab assultibus Iberorum barbarorum ad tutandum mîhi sufficere omnino videntur." Conàlio eius facile adstipulabar. Vidua post bœc, sumpto ridnio, mulum conscendit laute loricatum, a duobus servis ornatissime indutis ductum, quibus tertius, longâ perticâ in manu, prsecucunit Eam sic prscedentero nos omnes subsecuti iter versus palatium Prsfecturœ Navalium ingressi sumus. Suffes in amplo ac spatioso conclavi, in sella picta sedens, nos excei»t Postquam illi causam ac rationem itineris mai aperueram, ipse sic f aii cœpit : "Si modo vel quaternis diebus ante venisses, cum Tyrio quodam mercatore, qui ad fodinas hac profectus erat, iter commode facere potuisses." IHcto celeiius suspido mihi incidit, interrogavique: "Anne Bodmilcarem innuis?" "Eum ipsum," respondet Sufifes; "Bodmilcarem, eiusque turbam indico, quam secum habebat malœ nota;, aspectuque profligatfe. Nos Uc plerumque raro et parum curamus qui cuiusque sint indolis qui ad fodinas contendant; tamen, fateor, pœne nunquam mihi talium perditorum fsecem et quisguilias sub oculos venisse. Furibus ac latronibus nulli unquam mortalium similiores." "Nec aliud quidquam tlli erant," dixi ^o, "nec dux ceteris abàmilis est Modo lege istud, iam intelliges quid ipse ^t," quibus dictis, litteras Adonibatis illi tradidi. Ter Astarten !" clamât indignatus, "quis furdfer is est!" sse arbitrer. Commo] opéra nequissimum delere possis. Si posprobe novi quam sit ùi se suscipît, pneser

198 PERICLA MAGONIS tim in his regionibus mediterraneis, ex omni parte munitus ac securus sit Nam circa f odinas omne genus hominum ad laborandum confluit ; nec quidquam f acilius est quam hos contra novissimos concitare, et horum operâ iUos opprimere. At pluies commodare nequeo. Intérim spero tempus prope esse, quum abundantiori praesidio muniti efficere possimus ut metalHd dica f odinas nostrum imperium auctoritatemque probe sentiant'\* T^ba nunc narrabat inter se principemque quemdam tribus Ibericae, nomine Âitz, conventum esse, quo hic se ad comparandos baiulos atque opéras obligaverat, ut mille ducenis mancipiis, quae ipsa ad exhumandam f odinam novam suppeditaverat, auidlio esset Praeterea docuit etiam Su£fetem se munitionés extruxisse, quae centum militum praesidio tenerentur, quibus et domicilium praef ecto operum f odinae adiedisset, seque undique esse paratam, certis legibus, executionem earura rerum mihi concedere. Paratam quoque se esse aiebat totum mihi committere quod sibi obveniret, item me suis sistere, eorumque praef ecto, tutelam sui parvuli praesidii meae curae tradere» si ego partem quintam proventus crudi sibi attribuendam stipulari vellem. Propositum Suffeti prorsus aequum esse videbatur ; ego tamen id illiberale existimabam, enitebarque animum eius âectere adducereque ut unâ sextâ, loco unius quintae, proventus crudi contenta esset Postquam aliquantum de eâ re disceptassemus, Tdba denique assensum prsebuit, quo facto, Hannonem duo exempla pacti exscribere iussi, quae uterque nostrum subscripsit, quo peracto in aedem Astartes digressi sumtis, ibique Deae sacra per\* solvimus, atque nos conditionibus pacti staturos iureiurando confirmavimus. Tempus anni cœptui nostro admodum favebat; nec ego ullam partem eius pessum ire volebam antequam opus aggredieremur. Sic itaque, quadriduimo non pra^terivit antea quam naves nostrae Gadibus iterum relictis versus ostia Baetis iterum in mari versarentur, quibus bidui cursu potiti eramus. Mare ultra Fretum Gaditanum etiam maiores âuctus volvere consuevit quam lam Suf; quamobrem morari nos oportet

ARGENTIFODINIB TARTESSIIACIE 199 bat atque adventum  
aestus exspectare ut vada âuminis superare possemus. Simul autem ac vada  
superari poterant, spedes fluminis atque conspectus admodum mutabantur ;  
omnis enim generis navigia in motum acta erant, tum ad flumen  
ascendenda, tum ad descendendum : Phœniciae, a gravibus gaulis ad  
levissimas naviculas piscatorias; Ibericae lintres, cum atris e corticibus  
velis; longae Celtarum scaphae e corio consutæ. Nulls harum erant vacuae ;  
nam quidquid ad victum pertinet, a Gadibus ad regionem f odinariam  
comportari debent ; atque eaedem naves, quæ commeatum eo devehunt,  
metalla secum revehunt. Transgressus syrtem, quod nulla prorsus flabra  
erant, aestus autera vehementiori lapsu ferebatur, vêla subduci, ac naves  
remis agi iussi, adverse nempe flumine. Âquae âuminis cœno fla<sup>^</sup> vae inter  
ripas magnâ celeritate labuntur, aliquando inter sylvas umbrosas, alias inter  
demissas planities late stériles. Regio nunc utrimque montibus riget, nec  
nisi longo interdum intervallo vici Iberorum conspiciuntur, qui quidem nihil  
aliud nisi acervi e luto, sarmentis tecti sunt, meraque gurgustia, alias vero  
nihil plus quam cava et antra in terra eff ossa, stramentoque constrata sunt  
Vici metallicorum quoque haud sunt diversi, nisi quod gurgustia paullo  
ampliora et commodiora sunt, atque quod in medio vico cuiusque colonice  
munitio est e muro laterilïo, item ex aggere cum vallis, pinnatum murum  
sepientibus. "Nihil admodum f estivi ac lauti hîc quidem," iocatur Hanno ;  
"erueret quam erogare argentum tristius esse negotium videtur." Hannibal  
situm vicorum meditatus, loca naturâ probe munita esse arbitrabatur, atque  
Baetis ipsum cursimi describere munitionibus maxime idoneum, atque  
acerrimis luctaminibus opportuna loca praeberet. "Testis dus rei ipse sum,"  
interloquitur Himilco, "nam barbari hi Tartessii longe malunt oculos  
homintum erueret, quam ei pocillmn vini praeberet. Ecce ^^alatrones, vide sis  
illic horstum appropinquare !" Quisque nostrum oculos protinus in eum  
locum convertit, quem Himilco indicavit Dlic, supra ripam, vel viceni  
homundoï

200 PBRICLA HAGONIS nés» habitu barbari, gressu incerto, oberrare cernebantur, atque nostram navim speculari. Hi fere nudi, nec nisi rude praedictorium e libro textum, item, genus capeduli, ex eadem materia confectum gerebant Corpora eorum sole erant usta, crines nigri, ocelli atrii, ac paene obliqui ; cæteroquin staturâ erant mediocri, atque satis magnâ pemicitate. Perspicuum tamen erat nonnullos eorum alterius esse generis, utpote proceriores et graciliores, barbae perquam densae, sed vultu turpissimè. Eorum quisque longiora scuta gerebat, pro armis autem davas» fundas» atque hastas, quæ spiculis osseis, partim autem siliceis erant instructae. Ego quidem indamavi illos» sed ii, nullo signo edito, iter suum proseguere nec nos curare videbantur. "Eus, tu, Bichri" indamat Himoco sagittarius, qui cum lona in puppi sedebat, et uterque cum simia lusitali, "mitte sis sagittam inter illos muscarios, quippe qui navarchum se non audisse affectant" Is surrexit et sagittam iam arcui aptatam habebat quum ego intercessi : "Sine eos, velim ; adoriri eos satis erit quando ipsi nos adorti fuerint ; nolimus eos lacerare." Bichri manus protinus demisit Tum iuvabit," inquit ille» "e cum simiola ulterius divertere ; quam, profecto, ludicrum istud animal est ! Vellicat mihi crines, palpât vultum atque scalpitat; sed ego id libenter fero, quum sit isthoc tam sdtulum ac dextrum animakulunL" "Sic, sic, fides bene ; revertere ad tua crepundia ; simiola ea quam par Iberis aspectu est !" subridens nugatur Hanno. Sagittarius meus iuventus vix duodevicesimum aetatis annum excessit, et cordis levitate, ludibundâque naturi, puerulo duodenum annorum simillimus erat. Pemicitate, præter simiam, nullus erat aequiparandis, quamobrem et simiam perquam adamavit, et alter alterum agilitate superare conabatur; modo uter celerius malum ascendere, modo uter se in extremo fune ostendendo altius vel longius se effligere posset, inter se aemulabantur. Alter ludis Gebal eximius cultor lona erat Gigas

ARGENTIFODINIE TASTESSIACIB 201 noster curam terrae  
 insolitarum ferarum deposuisse videbatur, seque totum simiae devovissé,  
 quam in suam gratiam et amicitiam prorsus cooptavit, et quam ob sua  
 nugacia ludicra buccellis maxime opimis, undecunque comparatis donare  
 consuevit. Plurimum oblectamenti videbatur simiola e conscendendo caput  
 tubicinis capere reptans in humeris et dorso, verticeque capitis potita,  
 villosa capillitio se sustinens, inde<sup>^</sup> veluti e pertica sua lusitare,  
 porriginosum eius caput scalpitare<sup>^</sup> vultu torvo, dentibts f rendens, coëteris  
 illudere solebat Bichri itaque et louas, atque simia trinitatem amicitiae inter  
 se condliarunt, quam pauci ictus, scariphataeque gênas, vel manus irritam  
 minime reddiderunt Sub vesperum, iussu meo, e regione vid metallid  
 constitimus. Praefectus e tugurio suo salutatum ad nos venit. Homo is  
 perquam rudis erat et parum bonae f rugis, utpote qui vix verbum sine  
 maledictis proferre solitus esset Ipse ex Arvad oriundus erat, proinde  
 popularis Hannibalis. 'Ter omnes Inferorum Deos,' inquit ille, 'ista certe  
 hospitum septimana est' 'Quid ita ?' interrogo emn. '<sup>^</sup>Quin maie peream, si  
 alius quis Tyrius quinis hinc diebus hic non fuerit. Bodmilcar ei nomen fuit,  
 perditissimorumque hominum sentinam secum habebat Ebriosarum  
 belluarum illa erat turba, quae hic non paucas casas compilarunt, ac, per  
 Chusor Phta, iuro tibi, ii nos omnes iugulassent, nisi ipsi céleri manu eos  
 oppressissemus. Multos iam in vita mea vidi sceliones, sed, malum, similes  
 his nunquam. Atque, siquis tam fortunatus fuerit, ut Bodmilcarem ex imo  
 fune suspendent, et hoc propriâ suâ manu, toti mundo offidum gratum f  
 ecerit.' \*TJbinam nunc ipse est ?' quxro ex eo, 'poterisne mihi indicare ?  
 Ipse quoque habeo quod cum eo agam.' 'Dii immortales ! procul hinc tibi  
 etndum erit. Magnam si<sup>\</sup>Â Iberorum turbam comparavit, et ad interiora  
 commigravit Caeterum vide quid f eceris ; periculodssimum genus  
 praedonum ilH sunt, et in inum conglobati cohortem effidimt f  
 ormidandam."

202 PERICLA MAGONIS "Nihil tu cura quam sint iUi  
formidabiles»" monet iSammai, "numeri nihil sunt : modo liceat nobis ad  
gladii longitudinem ad eos accedere, castera nostrum erit curare."  
'^Alacritas animi decet quidem iuenculum» tui similem," respondet  
praefectus, '^odo cave in antecessum victoriam canas." Inde ad me  
conversus, satis civiliter : "Sed tu firmum videris consQium cepisse/" inquit,  
"rem periditandL Porrige mihi poculum vini, tune, Herde, tune pauca te  
docebo, quorum meminisse usui esse possit Caeterum, argentum esse  
argentum» tiln satis darum." '^Ita quidem," subiungit Himflco, "et vinum  
vinum est ;" dus nimirum rd ipse semper satis memor. Itaque utrem vini  
generosi afferri ac proponi iubeo, ut dum nostra consilia pertractamus, ipse  
commode bibere posset; sed prsefectus hospitaUtate a nobis superari  
nolebat; itaque manibus acriter complosis, magistrum servorum suo more  
aocersivit, quem, quum advenisset, vitolum, quem habebat maxime  
opimum, caedere, ac sub umbra proximi arboreti, in nostrum honoremeum  
epulas apparare iussit Datis redditisque cunctis e Phoenid Tartessoque  
novis, praef ectus, suo agresti modo, sic f atur : "Vos fortes quidem et  
audaces estis ; numéros tamen ego magni fado. Nec vinum vestrum secus,  
bene id amo. Etiam gaudio mihi est popularem meum convenisse. Nunc  
vero in compendium pro vino, Dii me omnes perdant, nisi omnia quæ  
possim vestri gratia facturus dm." Tamen, ad summam, parum nobis novi  
dicere poterat Verum certiores nos f edt in agrès Âitz contiguus, qui cum  
Tdba pactum pepigerat, venas argenti f eradssimas sitas esse ; atque, Ucet  
Ibères, quorum esset territoritun, potius hostiH ferrerentur animo, tamen  
hos subdolà qufidam arte mercatoriâ munuscuB»que vel, in extremis, etiam  
vi et armis subigi posse. "Quam prope possumus navibus ad eos accedere?"  
quaero exeo. "Ad iter trium dierum," respondit iOe. "Attamen mm adeo  
longitudo itineris ref ert, quam viae, quae iU nullae sont, ac, post naves  
relictas» nullum cum ds omunerum intotedere po\*

ARGENTIFODINÆ TARTESSIACIB 203 terit Sylvae vobis penetrandae sunt, et hoc pedibus, nam equis vel mulis loca impervia sunt/'  
'^Prseclarum iter istud !" notât Hannibal, cum quodam supercilio ; '^quin, ais tu etiam commeatum nos nobiscum baiulare oportere ?" '^Quod ad hoc attinet, asseverare non dubito^ quin a praef ecto Tzîbae aliquot Iberos hnpetrare possimus, qui se eximios baiulos gérant." "Placet," assentitur Hùnilco, "ego autem existimo efficere me posse ut ii tolutim, vel etiam quadrupedantes, ferantur. Fustera mihi modo dederis quo tergis eorum litteras suâ linguâ Ibericâ inscribere queam modo quo meminerint." Praef ecto asper insulsusque iocus placere videbatur, quia risu excepit Cseterum exsiccatis nostris poculis, finem epulis fecimus. Postridie iam prima luce iter nostrum adverso flumine prosecuti simius, atque minus uno die iam ad agnmi Tzîbae pervenimus. Prsefectus eius Uticensis quidam ducena mancipia mihi commodavit, quae in baiulos et metallicos, in duo agmina divisi, quibus duos e meis praefeci. Naves cmn praesidio, quantum mihi sufficere videbatur, curae Hasdrubalis relinquebantur; Dagon et Astarte ad seligendum pro anchoris aptiorem locum, prorsum descendere iussi ; CaMri autem, quippe quae minore aquae mole impediabatur, ad circitandtmi in flumine et ad commeatum comparandum relinquebatur. Ductore viae nobis dato, omnibusque quæ ad iter f adendum usui essent compositis, ad explorandam novam regionem prof ecti sumus. Eo in itinere per vastam et editiorem planitiem per plures sylvas ac præcipitia multas solitudines traiciebamus, vesperi autem satis idonetun nacti locum, castrametati sumus. Iter plurium dierum per loca déserta longosque anfractus perquam taediosum fuit ; et etiam iam quartus ex quo Baetim reliquebamus illuxit dies qumn denique circa meridiem primum viciun Ibericum conspicati sumus. Omnes incolae sub armis erant, seque, quum adveneramus, difficiles praeberere videbantur, sed pauca munuscula prindpum animos emollire et permulcere cœperunt; quo facto, etiam impetravimus ab iis ut in sterilibus



**The text on this page is estimated to be only 20.01% accurate**

2M FEBCLA HAOfflnS tumuËs, drdter tiia stadia ab suis pauds mappalibus, castra nobis ponere liceret Hannibale administrante castra nostra fo»si, aggere atque vallo munivimus, ac biduo ad opus fodiendi parati eramus, quo in cœpto conaitio utebamur periti metallid quem eo proposito nobiscum acdveramus. Molimen ingens aggressi sumus. Très menses diutumos sine intercapedine prosequebaniur. Iberi diffidentes quidem ae erga nos prsebuerunt, nihil tamen cum hostili animo contra nos susceperunt Astarte tamen n6\m propitiâ, quamvis labores nostii perquam erant ardui, magno tamen emolumento consummati. Fossones, altéra post alteram, fnictuosisâmas se comprobamnt, ita quidem, ut compendii pars e cœpto fodinario quœ mihi obvenerat, bina mitlia siclorum exaequaret. Partem huius ipso eodem loco repurgandam curavi, ac retînendam apud me censui, aeteram terram argenteam statis temporibus, per serTos conductitios ad Aatarten comportari iussi, unde mihi post «ingiilflu vecturas apodue, ut conventum erat, remisse sunt Tandem tempus advenisse arUtrabar ut agmina nostra ad ledeundum instmerem. His administratis, duce itineris Iberico quodam delecto, quem siugulari cur& custodiri iusseram, iter ad naves suscepimus, ex imo corde Isti, quod ex bis desertis, post tam diutumum tempus, nobis ac libertati redditi sumus. Vix intérim pedes e castris extuleramus, quum Iberi impetum eo fecerunt, valla everterunt, cunctasque res, etiam minutas^ ac prorsus nullius pretii, avidissime conquisÎTeront ■'^■^^Êd|[3^=^

#< CAPUTXIV InsiditB. Per biduum iter nostrum retrorstim  
prosequeremur sine intermissione et adversitate, et iam radices attigeramus  
declivitatis planitie editionis, unde despectus est in flumen. A scensus in  
eam arduam planitiem haud carebat difficultate. Scandendum nobis erat  
caprarum prope more. Subinde scopulorum cautitumque comua, alias  
ramulos et cirros dumorum ad nos sustinendos apprehendebamus, pedibus  
rubos, frutices sentesque terentes, quin et vix his adminiculis viam, ab  
agmine tritam« subsequentes tenere valebamus. Medio dardter huius clivi  
ascensu subito praerupta vallis iter nostrum cohibuit, cuius tamen  
barathrum ad prosequendum iter superandum erat In margine voraginis  
gradus, ad hauriendam auram, stitimus. A tergo longum nautarum  
militumque nostrorum agmen pedetentim conglobari coepit, ut tractim  
singuli e dumeto emergerunt; ante nos barathrum ipsum hiabat; ex adverso,  
latera montis surgebant ad summum usque iugum, arboreto denso atrum ;  
aliquot aquilae alis pendebant supra barathrum. ^Locus pro insidiis  
praeclarus T notat Hannibal, dum de fronte sudorem detergebat, nihil  
suspiciatus quid nobis impenderet Himilco haustu vini ex utro tracto, quem  
ex humeris pendentem secum gerebat, longum edidit suspirium : "A I"  
inquit circumspectans, "plane istiusmodi damnosa terra« k.

**The text on this page is estimated to be only 21.40% accurate**

206 PBRICLA. HAGONIS T» plaga erat ubi ^;o, dénis ab hmc  
aimis. oculum amiseram. Spero eain, qus hastam mihi illiserat manum, iam  
pridem putredîne absumptam esse." Quantis periculis terra Tartessia obsita  
esset, proprU experientii doctus, perquam cautum me esse oportere,  
intellezi ; îddrco duobus vicariis etiam probantibus, Hannonem et Ionam ad  
novissûnum agmen remiâ, qui palantes, aut in avia dispeisos et errantes ad  
médium agmen coUigerent; Bichri autem cum dems Beniaminitis sa^ttariis,  
item Aminoclem, cum qutnis aodia Phocieis prsmiâ, qui viam sibi per  
voraginem qusrerent, ad\* vetsaque in declivi monte explorarent. Tuba Ions  
a tergo inox insonuit ut palantes convocabat, ac pauUo post Bichri et  
Aminocles adversum clivum scandere vîdebantur, barathro iam superato.  
Nullum suspicatî pericuhun quo terreremur, ducem vise, quem nauts mei  
usque arcte observabant, iter ingredi, nosque per anf ractum ducere inasL  
ABqui Dostrum iam in fundum pervenerunt, csterum vero agmen lento  
cautoque giadu molestissimum descensimi tentana, quiaque pro se via  
repertâ, proprium iter tenebat, quum extemplo dux stitit Ipse drciter  
quingenta passas nos prsecedebat, et iam altenmi latus e voragine  
ascendere cœpit Quamprimum ipse substitit, stridula vox fistulae e sylva  
exaudita est, nec procul a Dobis, quum Himilco magnâ voce exclarnavit :  
"Cave as, Navarche. cave sis ! Fadnus hic paraturf Maximâ quam poteram  
voce explotatorem ad celerius procedendum adbortor, nauta autem, qui  
custos illi additus erat, eum iam ri prorsum impeUere cœpit, quum barbaris  
subito prosOit, nautam uno ictu prosteim^ spatium inter le ^Ivamqne  
magnis saltibus transvolat, aequae b dumeto oculis nostiis subdukt "Factum  
ut dixi," clamât Himilco; "ego enim probe susincabar futurum, at Iberi  
furciferi ad priacam suam perfidiam redirent" Usque loquente eo, tuba tur,  
quo significabatur noviss esse ; amul a fronte ingens ( lapidibus stmul  
pluere cœpit

**The text on this page is estimated to be only 23.16% accurate**

INSIDLG 207 fia caput peifregit, et iniseUus eo ictu occistù est  
Vîso hoc, omnes nostri baiuli, depositis sarcinis, ad unum discurrerunt "Ad  
arma ! In aciem !" inclamat suos Hannibal, ac nihtl territus grandine drcum  
se cadentium lapidum, dux intrepîdus ma^o conatu in saxum editum ante se  
prosiliens, micante gladio, suas copias ad se celerrime adsdvit. Interea  
manus nautanim duas mulieres pro pnesidio circumsepsit. Sammai furore  
condtatus ac pallidus, stricto gladio se ad Hannibalem recepit. "Quid tibi,  
pro scelus, de ista re videtur?" affatur emn Himilco, animo comrootus,  
lapidem ostentans, qui vix palini spatio ab suo latere inciderat "Ista, Hercle,  
amygdala Taitesaaca iusto densius cadunt" Ac, veluti responsum ad sua  
verba, alter nos grando, prio> re etiam spissor, prope obruere cœpit, et  
profecto aliquot nostrum etiain prostravit. Hodo tamen assultus a tergo  
veniebat, nempe a convalle, unde pauUo ante eluctati sumus; hincmanif  
estum erat nos a fronte non secus atque a tei^o hostibus septosesse. "0,  
utinam aliquanto equitatu, et pauds essedis instructi essemus!" suspirat  
Hannibal, "quam fadle utmmque latus eonim drcumveniretur, uti Chetx  
Aasyrios circumvenenmt Equitatum ad dextrum, essedas ad lievum  
immitteTemus, que dto efficeretur, ut per médium via nobis facile pateret"  
"Quum tamen neutrum habeamus," interloquor ego, "nostnun erit optimo  
quo poterimus modo hinc eluctaii." Nihil verbis meis motus, sua theoremata  
ulterius texere pergit, de utilitate, deque iniquitate nostri sitûs, quum,  
denique lapis maiusculus galeam suam percussit, cristam diffregit, capitis  
autem tegumentum ipsum gravi Ixsit vibice, quo efficadus quam meis  
verbis admonitus erat hîc non de theoriis quieri, sed factls rem agi. Gravitate  
ictus primum titubare ccepit, sed mox ferendum non est! Sacer El-AdonaJ!  
faxo ut haec expient Sagittarii, cimque vallem intrantem videbitis!" ' inquit  
me aDocutus, "fac reduc

208 PEBICLA MAGONIS tuos naatas eâdem qui descenderas semitâ, et drcomyeni bêla\* trônes, qui nos inde a vertice molestant^ "Tos autem, gentis ludaics,"" prosequitur, ""Sammai sequimini. Tu vero Sammai, fac deduc eos illô, ad tevm. Vos vero caeteri mihi adeste, invadite ad rectum ! Itote V Trorsum, ad tevm ! Dii Regem servant T summâ voce damât Sammai, proruens, ut mandatum erat, suosque in contrariam ab Hannibale partem abdukt Sagittarii sub Hamikare, drcum mulieres impedimentaue, in imo valHs fundo, in globum concurrebant Himilco atque Gisco mecum profecti, unâ iugum montis, unde paullo ante descenderamus, dto attigimus, quo facto, hostibus undique fnmtem advertimus. Simul ac vertice ascensûs potiti eramus, nautae, coindibus in manu, operi incumbere cœperunt Seminudi barbari Tartes^ siad, fustibus, partim hastis Hgneis praeustis armati, acutissimis nostrorum armis nullo pacto resistere poterant, et multi eorum caesi occubuerunt ; at nos, quamvis multi eorum in dumeto sese abdiderunt, phalangem solvere, ut eos insectaremur, nohdms, sed progredi satius duximus. Multi hostium fruticetis arboribusque tecti, veluti ex tuto nos subsequi, iaculaue varia in noe iactare cœperunt Quandoque, quum in loca patula veniremus» ubi nullae arbores visui obstarent, nostri manipuli semel iterumque irruebant fruticeta, si quo pacto aUquot barbarorum cape> re possent ; barbari tamen utique pedibus celeriores, pemidrate nostros superarunt, nec se facile capi siverunt, ita ut vix quindéni eorum in manus nostras indderent ; his tamen nostri non pepercerunt Quamvis bina stadia prsecesseramus, Hannonis atque Ions nulla omnino vestigia reperire poteramus. Ulterius procedere eonsultum non duxi, sed in quodam minutiori luco meos drcum proceram quercum in drculum conglobavi; verum Himilco, quem sua vindicte cupido agebat, acdtis Giscone atque nautarum quindenis, spatium drdter unius stadii ulterius progressus est Hi intra unius horae tempus ad nos reverterunt, postquam duos Iberos cepissent, eosque interfedsaent Sed ea res magis nos movit quod hi renuntiarunt calamarium Hannonis, cruore

INSIDLE 209 madens, in cumulo cadaverum hostium reperisse, quorum illic octona» vel novena, cum uno nautarum nostrorum iacebant Terra îbi detrita, cruore conspersa et humectata, cadaveraque barbarorum circumquaque iacentia admodum verosimile esse arguebat scribam, miserumque Ionam, numeris oppresses succubuisse, ac non modo interfectos, verum etiam cadavera eorum ablata fuisse. Mœrentes, animoque admodum contristati, ad locum, ubi primum impetum tuleramus, revertimur, repulsis identidem hostibus nos continuo lacescentibus. Postquam ad descensum perventum est, in vallem despexi, et ubi praesidium cum muKeribus salvum et incolume cognoveram, aciem explevi, et iacturam nostram reputare cœpi. Seni meorum ceciderunt. Interea temporis etiam de salute Hannibalis Sammai que sollicitari cœpi, quod quidem haud diu me angebat, nam hi mox unà in adverso vertice praecipitii, simul cum Bichri, in conspectum venerunt, quos et ceteri armati, solito ordine, comitati sunt. Hi f ère quadraginta captivos secimi habebant. In média caterva Aminoclem conspiciebam in amplexu nati sui, inter captivos autem mulierem, tum duos viros chitonetis indutos, unum autem talarem Syriacam gerentem. Hannibal anteibat. Simul ac me conspicatus erat, gladio supra caput in indicium triumphi elato, mihi gesticulabatur ; Sammai vero, etiam magis conunotus, nudo capite, fronte cruentatâ, acie relictâ, ad me cucurrit Ratione quadam praetextâ, dum ipse inter currendum ad deosculandam Âbigail subsisteret, ego vultum aliorsimi converti ; sed in puncto temporis ipse iuxta me adstitit, gaudio, gloriâque renidens. Anhelus ac pavitans sic orsus est narrare : "Ex angustiis quidem venimus, sed negotia ciun iis bene gessimus ; iam illi plus satis habent V Viso in fronte patulo vulnere, gladioque cruentato, haec signa esse memoravi rei sanguinolentae, sed bene ciun Iberibus gestae. "Ibères ?" veluti per contemptum respondit ; "quisnam Ibères ullo in nmnero habeat ? Nae, JEàepol, isti adeo ipsi nostri Tyrii erant, qui nobis insidias tetenderunt. Utut tamen res sit, scordalum Hazaelem cepimus, Aminocles vero recuperavit fiUmn,

200 PESICLA HAGONIS nesy habitu barbari, gressu incerto,  
 oberrare œmebantur, Btqat nostram navim speculari. Hi fere nudi, nec nisi  
 rude pnednctorium e libro textum, item, genus capeduli, ex eadem materia  
 conf ectmn gerebant Corpora eomm sole erant usta, crines nigri, ocelli atri,  
 ac paene obliqui; caeteroquin staturfi erant me\* diocri, atque satis magnâ  
 pemidtate. Perspicuum tamen erat nomiuUos eorum alterius esse generis»  
 utpote proceriores et gradliores, barUs perquam densis» sed vultu  
 turpissîmL Eorun quisque longiora scuta gerebat, pro armis autem davas,  
 fondas» atque hastas, qus spiculis osseis, partim autem siliceis erant  
 instmctse. E^o quidem inclamavi iDos, sed ii, nullo signo edito, iter suom  
 prosequi nec nos curare videbantur. ^Heus» tu, Bichril" indamat Himiko  
 sagittarium, qui cum lona in puppi sedebat, et uterque cum simia hisitabat,  
 '^tte sis sagittam inter illos muscarios, quippe qui navarcfaum se non  
 audisse affectant" Is surrexit et sagittam iam arcui aptatam habebat quum  
 ego intercessi : '^ine eos, velim; adoriri eos satis erit quando ipsi nos adorti  
 fuerint ; nolimus eos lacessere."\* Bichri manus protinus demisit Tum  
 iuvabit," inquit ille, "me cum simiola ulterius divertere; quam, profecto,  
 ludicrum istud animal est! Vellicat mihi crines, palpât vultum atque  
 scalpitat; sed eg^ id libenter f ero, quum sit isthoc tam sdtulum ac dextrum  
 animalculmn."" "Sic, sic, fades bene ; revertere ad tua crepundia ; simiola ea  
 quam par Iberis aspectu est !" subridens nugatur Hanno. Sagittarius meus  
 iuvenus vix duodevicesimum aetatis annum excessit, et cordis levitate,  
 ludibundâque naturâ, puerulo duodénium annorum simillimus erat  
 Pemidtate, prseter simiamt nuUus d erat sequiparandus, quamobrem et  
 simiam perquam adamavit, et alter aJterum agilitate superare conabatur ;  
 modo uter celerius malum ascendere, modo uter se in extremo fune  
 osdUando altius vd longius se effligere posset, inter se «nulabantur. Âlter  
 ludids Gebal eximius cultor lonas erat Gigas

ARGENTIFODINiG TARTESSUCiB 201 noster curam terras insolitarum f erarum deposuisse yidebatur, seque tottim simiae devovissé, quam in suam gratiam et amidtiam prorsus cooptavit, et quam ob sua nugacia ludicra buccellis maxime opimis, undecunque comparatis donare consuevit. Plurimum oblectameûti videbatur simiola e conscendendo caput tubicinis capere reptans in hiuneris et dorso, verticeque capitis potita, villosa capillitio se sustinens, inde, veluti e pertica sua lusitare, porriginosum eius caput scalpitare, vultu torvo, dentibus f rendens, caeteris illudere solebat Bichri itaque et lonas, atque simia trinitatem amicitiae inter se condliarunt, quam paud ictus» scariphateque gênas» vel manus irritam minime reddiderunt Sub vesperum» iussu meo» e regione vid metallid constitimus. Praef ectus e tugurio suo salutatum ad nos venit Homo is perquam rudis erat et panun bonae frugis, utpote qui vix verbum sine maledictis proferre solitus esset Ipse ex Arvad oriundus eraty proinde popularis Hannibalis. 'Ter omnes Inferorum Deos/' inquit ille, "ista certe hospitum septimana est." "Quid ita?" interroge eum. "Quin maie peream, si alius quis Tyrius quinis hinc diebus hîc non fuerit Bodmilcar ei nomen fuit» perditissimorumque hominum sentinam seciun habebat Ebriosarum belluarum illa erat turba» quae hîc non paucas casas compilarunt» ac» per Chusor Phta» iuro tibi» ii nos omnes iugulassent» nisi ipsi céleri manu eos oppressissemus. Multos iam in vita mea vidi sceliones» sed» malmn, similes his nunquam. Atque, siquis tam fortunatus fuerit, ut Bodmilcarem ex imo fune suspendent, et hoc propriâ suâ manu, toti mimdo offidum gratum f ecerit/' 'Ubinam nmic ipse est 7\* quaero ex eo, "poterisne mihi indicare ? Ipse quoque habeo quod ciun eo agam.\*\* ^TM inmiortales ! procul hinc tibi eundum erit. Magnam sibi Iberorum turbam comparavit, et ad interiora commigravit Caeterum vide quid f eceris ; periculosissimum genus praedonum illi sunt, et in unum conglobati cohortem effidunt f ormidandauL^



202 PERICLA MAGONIS "Nihil tu cura quam sint ilU  
formidabUeSy"" monet Sammai, ^numeri nihil sunt : modo liceat nobis ad  
gladii longitudinem ad eos accedere, caetera nostrum erit curare."\*  
^Âlacritas animi decet quidem iuvenuUin, tui simflem,^ respondet  
praefectus, '^odo cave in antecessum victoriam canas." Inde ad me con  
versus, satis civiliter : ^Sed tu firmum videris consilium cepisse," inquit,  
"rem periclitandL Porrige mihi poculum vini, tune, Herde, tune pauca te  
docebo, quorum me\* minisse usui esse possit Coeterum, argentum esse  
argentum, tilH satis darum." ^Ita quidem»"" subiungit Himilco, "etvinum  
vinum est;"" eius nimirum rei ipse semper satis memor. Itaque utrem vini  
generosi a ferri ac proponi iubeo, ut diu nostra consilia pertractamus, ipse  
commode bibere posset; sed praefectus hospitaUtate a nobis superari  
nolebat; itaque manibus acriter complosis, magistrum servorum suo more  
aocersivit, quem, quum advenisset, vi^lum, quem habebat maxime opim n,  
csdere, ac sub umbra proximi arboreti, in nostrum honoremeum epulas  
apparare iussit Datis redditisque cunctis e Ph enid Tartessoque novis»  
praefectus» suo agresti modo, sic f atur : 'Tos fortes quidem et audaces estis  
; num ros tamen ego magni fado. Nec vin n vestrum secus, bene id amo.  
Etiam gaudio mihi est popularem meum convenisse. Nunc vero in  
compendium pro vino, Dii me omnes perdant, nisi omnia qu e possim vestri  
grat a facturus sim."" Tamen, ad summam, parum nobis novi dicere poterat  
Verum certiores nos f edt in agr s Aitz contigu s, qui cum Tzfba pactum  
pepigerat, venas argenti f eradssimas sitas esse ; atque, Ucet Ib res, quorum  
esset territorim n, potius hostiU ferrerentur animo, tamen hos subdol a  
qu dam arte mercatori a munuscuHaque vel, in extremis, etiam vi et armis  
subigi posse. "Quam prope possumus navibus ad eos accedere ?" quaero  
exeo. "Ad iter trium dierum,"" respondit iDe. "Attamen non adeo longitudo  
itineris ref ert, quam viae, quae ibi nulke sunt, ac, post naves reUctas,  
nuUum cum eis commerdu m intercedere po>

**The text on this page is estimated to be only 25.48% accurate**

ARGENTIFODINiB TAKTESSUC^ 203 terit Syhrae vobis penetrandœ sunt, et hoc pedibus, nam equis vel muUs loca impervia sunt." "Prœclarum iter istud !" notât Hanniba], cxaa quodam superdllo ; "quin, ais tu etiam commeatum nos nobiscum baiulare oportere ?" "Quod ad hoc attinet, assererare non dubito, quin a pñefecto Tiabm aUquot Iberos impetiare posdmus, qui se eximios baiulos gérant" "Placet," assentitur Himilco, "ego autem existimo efficere me posse ut ii tolutim, vel etiam quadnipedantes, ferantur. Fustem inihi modo dederis quo tergis eorum litteras su& linguà Ibericâ inscribere queam modo quo meminerint" Pñefecto asper insuisusque iocus placera videbatur, quia risu exceptit Ceeterum exsiccatis nostris pocutis, finem epulis fedmus. Postridie iam prima luce iter nostrum adverse flumine prosecuti sumus, atque minus imo die iam ad agrum Tzïbse pervenimus. Pñefectus eius Uticensis quidam ducena mancipia mihi commodavit, quœ in baiulos et metallicos, in duo agmina divisi, quibus duos e meis pñefecL Naves cum prssidio, quantum mihi sufficere videbatur, curse HasdrubaUs relinquebantur; Dagon et Astarte ad seligendum pro anchoris aptiorem locum, prorsum descendere iussi ; Cabiri autem, quippe qus minore aquse mole impediabatur, ad circuitandum in âumine et ad commeatum compaiandum relinquebatur. Ductore vis nobis dato, omnibusque qua ad iter fadendum usui essent compositis, ad exptorandam Dovam t^onem piofecti sumus. Eo in itinere per vastam et editorero planitiem per plures sylvas ac prsecipitia multas soUtudines traiidet^mus, vesperi autem satis idoneum nacti locum, castrametati sumus. Iter plurium dierum per loca déserta longosque anf ractus perquam tœdiosum fuit ; et etiam iam quartus ex quo Bietim reliquebamus illuxit dies quum denique i cum conspicati sumus. que, quum adveneramus, pauca munuscula princîpu perunt; quo facto, etiam

**The text on this page is estimated to be only 22.54% accurate**

201 FEBICLA UAGONIS tnmulis, dtdter tria stadia ab suis pauds mappalibiu, castra Dolns pfmete Hceret Hannibale administrante castra nostra fosS&, aggere atque vallo munivimus, ac biduo ad opus fodiendi parati eramns, quo Îd cœpto consUio utebamur periti metallid quem eo proposîto nobtscum acdveramus. Molimen ingens aggressi sumus. Très menses diutumos sine intercapedine prosequeramnr. Iberi diffidentea quidem se erga nos præbuenmt, nîhil tamen cum hostili animo contra nos suscepertmt Astarte tamen nobis propitiâ, quamvis labores nostri perquam erant ardui, magno tamen emolumento consummatL Fossiones, altéra post alteram, fnictuosissimas se comprO' barunt, ita quidem, ut compendii pars e coepto fodinario qus mihi obrenerat, bina millia nclorum exœquaret. Fartem huius ipso eodem loco repnrgandam curavi, ac retinendam apud me censui, cseteram terram argenteam statis temporibus, per servos conductitios ad Aatarten comportari iussi, unde mihi post mngulM vecturas apocha^ ut conventum erat, remisste sunt Tandem tempus advenisse arlIntrabar ut agmina nostra ad redeimdum instruerem. His administratis, duce itineris Iberico quodam delecto, quem stngulari cura custodiri iusseram, iter ad naves soscepimus, ex imo corde Ueti, quod ex fais desertis, post tam diutumum tempus, nobis ac libertati redditi sumus. Vix intérim pedes e castris extuleramus, quum Iberi impetum eo fecerunt, valla everterunt, cunctasque res, etiam minutas, ac prorsus nullius pretii, avidisame conquisITenmt •^=^^^p^

CAPUTXIV Insidim. Per biduum iter nostrum retrorsum prosequeremur sine intermissione et adversitate, et iam radiées attigeramus declivi\* tatis planitie editionis, tunc despectus est in flumen. Ascensus in eam arduam planitiem haud carebat difficultate. Scandendum nobis erat caprarum prope more. Subinde scopulorum cautiumque comua, alias ramtdos et cirros dumorum ad nos sustinendos apprehendebamus, pedibus rubros frutices sentesque terentes, quin et vix his adminiculis viam, ab agmine tritam, subsequentes tenere valebamus. Medio circiter huius clivi ascensu subito praerupta valus iter nostrum cohibuit, cuius tamen barathrum ad prosequendum iter superandum erat. In margine voraginis gradus, ad hauriendam auram, stitimus. A tergo longum nautarum militumque nostrorum agmen pedetentim conglobari coepit, ut tractim singuli e dumeto emergerunt; ante nos barathrum ipsum hiabat; ex adverso, latera montis surgebant ad summum usque iugum, arboreto denso atrum; aliquot aquilae alis pendebant supra barathrum. "Locus pro insidiis praeclarus!" notat Hannibal, dum de fronte sudorem detergebat, nihil suspicatus quid nobis impenderet Himilco haustu vini ex utro tracto, quem ex humeris pendentem secum gerebat, longum edidit suspirium: "A!" inquit circumspectans, "plane istiusmodi damnosa terra"

**The text on this page is estimated to be only 21.23% accurate**

a06 PERICLA HAGONS ne plaga erat ubi ^o, dénis ab bine annis, oculum amiseram. Spero eani, quœ hastam mihi illiaerat manum, iam piidem putredine absumptam esse." Quantis pericuUs teira Tartessia obsita esset, propriâ experiëntiâ doctus, perquam cautum me esse oportere, inteOezi ; id. drco duobus vicariis etiam probantibus, Hannonem et lonam ad noTissimiun agmen remi^, qui palantes, aut in avia disperses et errantes ad médium agmen a>lliKerent; Bichri autem ctun dénis Beniaminitis sagittariis, item Aminodem. cum guinis sodis Phocaeis pnemisi, qui viam sibi per voraginem qusrerent, adversaque in dedivi monte explorarent. Tuba lonse a tergo mox insonuit ut palantes convocabat, ac paullo poat Kcfari et Aininocles adversum clivum scandere videbantur, barathro iam superato. NuHum suspicati periculum quo terreremur, ducem vis, quem naut» mei usgue arcte observabant, iter ingredi, nosque per anf ractum ducere îussL Aliqui nostrum iam in fundum pervenerunt, oetenim vero agmen lento cautoque gradu molestissimum descensum tentans, quisque pro se via repertâ, proprium iter tenebat, quum extemplo dux stitit Ipse drciter quinquaginta passus nos prsecedebat, et iam alterum latus e voragine ascendere ccepit Quamprimum ipse substitit, stridula vox fistulœ e sytra exaudita est, nec procul a nolûa, quum Himilco magnâ voc» exclamavit : "Cave ns, Navarche. cave sis ! Fadnus Me paratur!" Haximâ quam poteram voee exploratorem ad eelerius procedendum adhortor, nauta autem, qui custos illi additus erat, eum iam vi prorsum impellere etepit, quumn barbarus subito proalit, nautam uno ictu prostemit, spatium inter sesylvamque magnis saltibus transvolat, seque in dimieto oculis nostris sabdudt 'Tactum ut dixi," clamât Himîlro; "ego enim probe suqncabar futurum, ut Iberi furcif eri ad priscam snam peifidiam redirent" Usque loquente eo, tuba Ions tur, quo àgnificabatur novissimoui esse ; simul a fronte ingens clamoi lapidibns smul pluire cœpit Mise

**The text on this page is estimated to be only 26.52% accurate**

msiDLB 207 pis caput perfregit, et misellus eo ictu occîsus est. Viso hoc, onmes nostri baiuli, depositis sarcinis, ad unum discurrerunt "Ad arma ! In aciem !" inclamat suos Hannibal, ac nihil territas grandine circum se cadentium lapidum, dux intrepidus Toagao conatu in saxum editum ante se prosiliens, micante gladio, suas copias ad se celemme adsdvit Interea manus nautarum duas mulieres pro prsesidio ciicunisepsit. Sammai furore concitatus ac pallidus, stricto gladio se ad Hannibalem recepit. "Quid tiW, pro scelus, de ista re videtur ?" affatur eum Himilco, animo commotus, lapidem ostentans, qui vix palmi spatio ab suo latere indderat "Ista, Hercle, amygdala Tartesdaca iusto densius cadunt" Ac, veluti respoDsum ad sua verba, atter nos grande, prio\* re etiam spissior, prope obruere cœpit, et profecto aliquot nostrum etiam prostravit. Modo tamen assultus a tergo veniebat, nempe a convalle, lude pauUo ante eluctati sumus ; bine manifestum erat nos a fronte non secus atque a tergo hostibus septosesse. "O, utinam aliquanto equitatu, et paucis essedis instructi essemus!" suspirat Hannibal, "quam facile utrumque latus eorutn circumveniretur, uti Chetse Assyrios circumvenerunt. Equitatum ad dextnim, essedas ad kevum immitteremus, quo dto efficeretuT, ut per médium via notns facile pateret" "Quum tamen neutrum habeamus," interloquor ego, "noatnun erit optimo quo poterimus modo hinc eluctari." Nihil verbis meis motus, sua theoremata ulterius texere pergit, de utilitate, deque iniquitate nostri sitûs, quum, denique lapis maiusculus galeam suam percussît, cristam diffregit, capitis autem tegumentum ipsum gravi kesit vibice, quo efficacus quam meis verbis adroonitus erat hic non de theoriis quseri, sed factis rem agi. Gravitate ictus primum titubare cœpit, sed mox sese redpiens, clamavit: "Prtrfl. h(v fffrendum uon est! Sacer El-Adonai! Lxo ut hæc expient Sagittarii, ique vallem intrantem videbitis!" iquit, me allocutus, "fac reduc

**The text on this page is estimated to be only 20.20% accurate**

208 PBRICLA UAGONIB taos nautas eâdem quâ descenderas aemitâ, et drcamveni balatroDcs, qui nos inde a vertice molestant." "Vos autem, gentis ludaicæ," prosequitur, "Satnmai seqnimir. Tq vero Sammai, fac deduc eos illâ, ad IsTum. Vos vero cfeteri mihi adeste, invadite ad rectum ! Itote !" "Proisum. ad \xvxaa ! Dii Resem servent !" summâ voce damât Sammai, proniens, ut mandatum erat, suosque in contrariam ab Hannibale paitem abâudt Sagittaiii sub Hamilcare, ciicum muliereâ impedimentaquo, in imo valHs fundo, in g^obum concurrebant Himilco atque Gisco mecum profecti, unâ iugum montis, unde paollo ante descenderamus, dto attigimas, quo facto, bostibus undique frontem advertimus. Simul ac vertice ascensûs potiti eramus, nautse, coindibus in manu, operi incumbere cœperunt Seminudi barbari Taitessiad, fustibus, partim bastis Ūgneis prseustis armati, acutisstniis nostrorum armis nullo pacto resistere poterant, et multi eomm œa occubuenmt ; at nos, quamvis multi eorum in dumeto seae abdidenmt, phalan^em solvere, ut eos inaectaremur, noluimus, ■ed progredi satius duximus. Multi hostium fmiticetis arboribusque tecti, veluti ex tuto nos subsequi, iaculaque raria in nos iactare cœperunt Quandoque, quum in loca patula veniremus, ulri nullse arbores visui obstaient, nostii manipuli aemel iterumque irruebant fruticeta, si quo pacto aHquot baibaronim capele possent; barbari tamen utique pedibus celeiiores, pemîdtate nostros superarunt, nec se facile capi siverunt, ita ut vix quindenii eorum in manus nostras incideient ; bis tamen nostri non pepercerunt Quamvis bina stadia pnecesseramus, Hannonis atqne lonc nnlla omnino vestigia reperire poteramus. Ulteius procedere consultum non duxi, sed in quodam minutiori luco meos drcum proceram quercum in dtculum conglobavi; verum Himflco, quem sua vindict» cuiMdo agebat, accitis Giacone atque nautarum quindenii, qntium drdter unius stadii ulterius progressas

INSIDLE 209 madens, in cumulo cadaverum hostium reperisse, quorum illic octona, vel novena, cum uno nautarum nostrorum iacebant. Terra ibi detrita, cruore conspersa et humectata, cadaveraque barbarorum circumquaque iacentia admodum verosimile esse arguebat scribam, miserumque Ionam, numeris oppresses succubuisse, ac non modo interfectos, verum etiam cadavera eorum ablata fuisse. Mœrentes, animoque admodum contristati, ad locum, ubi primum impetum tuleramus, revertimur, repulsis identidem hostibus nos continuo lacescentibus. Postquam ad descensum perventum est, in vallem despexi, et ubi praesidiis cum mulieribus salvum et incolume cognoveram, aciem explevi, et iacturam nostram reputare cœpi. Senes meorum ceciderunt. Interea temporis etiam de sancto Hannibalis Sammaique sollicitari cœpi, quod quidem haud diu me angebat, nam hi mox una in adverso vertice praecipitii, simul cum Bichri, in conspectum venerunt, quos et ceteri armati, solito ordine, comitati sunt. Hi fere quadraginta captivos secum habebant. In media caterva Aminoclem conspiciebam in amplexu nati sui, inter captivos autem mulierem, tum duos viros chitonetis indutos, unum autem talarem Syriacam gerentem. Hannibal anteibat. Simul ac me conspicatus erat, gladio supra caput in indicium triumphi elato, mihi gesticulabatur; Sammai vero, etiam magis connotus, nudo capite, fronte cruentata, acie relictâ, ad me cucurrit Ratione quadam praetextâ, dum ipse inter currendum ad deosculandam Abigail subsisteret, ego vultum aliorum converti; sed in puncto temporis ipse iuxta me adstitit, gaudio, gloriaque renidens. Anhelus ac pavitans sic orsus est narrare: "Ex angustiis quidem venimus, sed negotia cum ipsis bene fecimus; iam ipsi plus satis habent!" Viso in fronte patulo vulnere, gladioque cruentato, haec sententia esse memoravi rei sanguinolentis, sed bene cum ipsis Iberibus "Ibères?" veluti per contemptum respondit; "quisnam Iberum in numero habeat? Nae, idem, isti adeo ipsi nostri ^lyni erant, Qui nobis insidias tetenderunt Ut tamen res sit, maledictum flazaelem cepimus, Aminocles vero recuperavit finem,



210 PERICLA MAGONIS et hoc quidem in extremo vite  
discrimine, et quum iam iam iu\* ffularetur, eo potitus est" "Ecquid de  
Bodmilcare ?" quoro his novis gravissime motus. "Tantimi quod non  
cepimus eum !" respondit ille ; "Hannibal ad costas eius carpendas satis  
prope serpsit ; ac nisi inf ortu\* natum istud vulnus mihi incidisset, hic eum  
teneremus ; suorum tamen diligentia servatus, et in sylvas abreptus est" In f  
urorem concitatus, ac vindicte de meo adversario su\* mendae avidus,  
discriminis proprii fere inunemor, ut argentum nostrum erat disiectum, tum  
etiam fata scribae incerta, etiam impatiens morae, monebam Sammai nos,  
sine unius hone dispendio, ad persequendum Bodmilcarem properare  
oportere, eoque sive vivo sive mortuo potin. Itaque, accitis qui me sequi  
vellent meisque voleté dicto, in propinquum anfractum irruo. Dein Himilco  
ostendebat Chryseidi thecam scriptoriam sanguine infectam ; ea e paucis  
verbis intelligebat quid nos de fati scribae iudicandum putaremus. Ipsa  
obmutuit atque dum Abigail eam amplexata, lacrymis coortis ei  
condolescebat, ipsa iunctis ac pressis digitis, vultu mæsto omnes animi  
motus fortiter compescebat nec nisi tremor humerorum indicio erat  
quantum luctum ac dolorem fraenare pro viribus conaretur. Sammai, quem  
remiseram, ut caeteros de verosimili fato Hannonis lona^ que certiores  
faceret, paucis percontabatur ab Himilcone quid de iis actum esset ; sed  
gubernator nihil respondit, nisi manu sylvam a tergo indicabat, velut qui  
mali ominis quid sine verbis prodere vellet. Ubi Hannibali propius obviam  
factus essem, ipse me conventum properabat, valdeque Istus videbatur,  
atque licet id quod illi de Hannone nuntiabamus se graviter tulisse certum  
erat dolorem verbis lenire affectabat dixitque omnes nos belU inconunoda  
sequo animo ferre oportere. "Sed, die, obsecro, quid proxime facto opus  
est"\* a me quaerit Docui eum mihi in animo esse, quidquid eveniret  
Bodmilcarem persequi, neque committendum esse ut imjiohis fo^A^  
subducere posset

c iNsmiJE 211 "Dictu, quam factu, faciliora memoras," respondet Hannîbal ; "Bodmilcar non modo magno Phœniciorum malefactorum manu poUet, atque omnigenûm perfugarum, vermn, ut istâ pugnâ docti eramus, magnam etiam turbam barbarorum secum habet, qui omnes partim fustibus, partim iaculis, bene armati sunt Cœterum, quidquid sît, ipse satis in tuto est. Praeterea, ad drcimiveniendum eimi numeris non sufficimus : sic autem eum persequi nihil esset aliud, nisi iterum in insidias ruere."

"Quidnam tune ad agendimi superest?" quaero, prae ira dentibus frendens.

\*\*Ante solis oecasum hine, e loeo iniquo, in verticem nos evadere oportebit ;" animo firmo ille respondet ; "tum ad planitiem progrediendum erit, ne secreto nobis iterum obrepere possint. Quando semel planitie édita potiti fuerimus in tuto erimus, et tune licebit nostris cibum quietemque concedere, iam enim laboribus prope confecti sunt, simul etiam ad interrogandos captivos otium tibi suppetet." Graviter ut res bas ferebam, negare, quin consilia HannibaUs iustissima, prudentiseque plena fuerint, non poteram, et a consilio meo proprio hostes statim persequendi, desistendum iudicavi. Captivos itaque, fune circum coDa eorum immisso, ligandoset constringendos cunivi, atque praesidio quadraginta armatorum sub Himilcone cum mandato iis relicto edixi, unumquemque, qui rebellare aut effugere tentaret, inauditum interficiendum esse. "Mihi quidem tute eos credideris," respondet gubernator, aegro quodam gestu, "unum nonnisi oculiun mihi reliquerunt, sed is acutus est." Captivis rite colligatis, impedimenta argentumque omne, quod profugi baiuli quaquaversiun circumstrata reliquerant, colligi et colligari iussi. "Duplum onus sarcinarum latronibus his baiulandum erit, "dixi ego, "et probe in posterum cavebo, nequid rerum mearum Iberibus concredatur, antequam eos accurate constrictos ro/" ^cinse, sine ulla turba recrudescente, collectai erant,

I 204 FEEICLA MA60NIS tumuUsy drdter tria stadia ab suis  
pauus mappaUlms, castra nobis ponere Hceret Hannibale administrante  
castra nostra f ossfi, aggere atque vallo mtmivimus, ac biduo ad opus f  
odiendi parati eramus» quo in ccepto consQio utebamur periti metaDid  
quem eo proposito nobiscum acdveramus. Mdimen ingens aggressi sumus.  
Très menses diutumos sine intercapedine prosequeremur. Iberi diffidentes  
quidem se erga nos praebeant, nihil tamen cum hostili animo contra nos  
susceperunt Astarte tamen noUs propitiâ, quamvis labores nostri perquam  
erant ardui, magno tamen emolumento consummatL Fossiones» altera pc^  
alteram, fructuosissimas se comprobant, ita quidem» ut compendii pars e  
cepto f ordinario quae nunc obveniat, bina millia sistorum exaequaret Partem  
huius ipso eodem xxx> repurgandam curavi, ac retinendam quae me censui,  
ceteram terram argenteam statis temporibus» per servos conductitios ad  
Astartem comportari iussi, unde n^ post singulas vecturas apochse, ut  
conventum erat, remisse sunt Tandem tempus advenisse arbitrabar ut  
agmina nostra ad redeundum instruereU His administratis, duce itineris  
Iberico quodam delecto, quem singulari cura custodiri iusseram, iter ad  
naves suscepimus, ex imo corde laeti, quod ex his desertis» post tam  
diuturnum tempus, nobis ac libertati redditi sumus. Vix intérim pedes e  
castris extuleramus» quum Iberi impe> tum eo fecerunt, vada everterunt,  
cunctasque res, etiam minutaS| ac prorsus nullius pretii, avidissime  
conquisiverunt i

**The text on this page is estimated to be only 26.84% accurate**

Per bîduum iter nostrum retrorsum proseguebaniir ^e  
intermissione et adversitate, et îam radiées attîReranius declivitatis planitiei  
éditions, unde despectus est in flumen. > scensus in eam arduam planitiem  
haud carebat difficultate. Scandendum nobis erat caprarum prope more.  
Subinde scopulorum cautiumque comua, alias ramulos et cirros dumorum  
ad nos sustinendos apprehendebamus, pedibus rubos, frutices sentesque  
terentes, quin et vix his adminiculis viam, ab agmine tritam, subséquentes  
tenere valebamus. Medio drdter huius clivi ascensu subito prsnipta vallis  
iter nostrum cobibuit, cuius tamen barathrum ad proseguendum iter  
superandum erat In margine voraginis gradus, ad bauriendam auram,  
stitimus. A tergo longum nautarum militumque nostrorum agmen  
pedetentim conglobari cœpit, ut tractim singuli e dumeto emergerunt; ante  
nos barathrum ipsum hiabat; ex adverso, latera montis surgebantad  
summum usque iugum, arboreto denso atmm; aliquot aquilse alis pendebant  
supra barathrum. "Locuspro insidiis prseclarus!" notât Hannibal, dmn de  
fronte sudorem detergebat, nihil susincatus quid nolûs impendéret Himilco  
baustu vini ex utre tracto, quem e dentem secum gerebat, longum edidit  
susprium "A r\* inquit drcumspectans, "plane istiusmo

204 PEUCLA MAGONIS tumuHs» didter tria stadia ab sois  
pauuds mappafilms, castra nobis ponere Hceret Hannibale administrante  
castra nostra fossé, aggere atque vallo munivimus» ac biduo ad opus f  
odiendi parati eramus, quo in cœpto consilio utebamur periti metaDid qnern  
eo proposito nobiscum acdveramus. Molimen ingens aggressi sumus. Très  
menses diutumos sine intercapedine prosequeremur. Iberi diflSdentes  
quidem se erga nos praevenirent, nihfl tamen cum hostili animo contra nos  
susceperunt. Astarte tamen nobis propitiâ, quamvis labores nostri perquam  
erant ardui, magno tamen emolumento consummatL Fossiones» altera post  
alteram, fructuosissimas se comprobant, ita qualem, ut compendii pars e  
coepto f ordinario quae mihi obveniret, bina millia sistorum exaequaret  
Partem huius ipso eodem loco repurgandam curavi, ac retinendam apud me  
censuit ceteram terram argenteam statis temporibus» per servos conductitios  
ad Astartem comportari iussi, inde mihi post yingiiiAft vecturas apodue, ut  
conventum erat, remisse sunt Tandem tempus advenisse arbitrabar ut  
agmina nostra ad redeundum instruerem. His administratis, duce itineris  
Iberico quodam dducto, quem singulari cura custodiri iusseram, iter ad  
naves suscepimus, ex imo corde teti, quod ex his desertis» post tam  
diuturnum tempus» nobis ac Uberrati redditi sumus. Vix intérim pedes e  
castris extuleramus, quum Iberi impe\* tum eo fecerunt, valla everterunt,  
cunctasque res, etiam minutaS| ac prorsus nullius pretii, avidissime  
conquisiverunt

CAPUTXIV Insidùe. Per biduum iter nostrum retrorsum  
prosequeremur sine intermissione et adversitate» et iam radiées attigeramus  
declivitatís planitièi éditions, unde despectus est in flumen. A scensus in  
eam arduam planitiem haud carebat difficultate. Scandendum nobis erat  
caprarum prope more. Subinde scopulorum cautiumque comua, alias  
ramulos et cirros dumorum ad nos sustinendos apprehendebamus, pedibus  
rubos, frutices sentesque terentes, quin et vix his adminiculis viam, ab  
agmine tritam, subséquentes tenere valebamus. Medio drdter huius clivi  
ascensu subito praerupta vallis iter nostrum cohibuit, cuius tamen barathrum  
ad proseguendum iter superandum erat In margine voraginis gradus, ad  
hauriendam auram, stitimus. A tergo longum nautarum militumque  
nostronmi agmen pedetentim conglobari cœpit» ut tractim singuli e dumeto  
emerserunt; ante nos barathrum ipsum hiaba^ ex adverso, latera montis  
surgebant ad smnmum usque iugum, arboreto denso atrum ; aliquot aqtiilœ  
alis pendebant supra barathrmn. "Locus pro insidiis prseclarus V notât  
Hannibal, dum de fronte sudorem detergebat, nihil suspicatus quid nobis  
impendéret Himilco haustu vini ex utre tracto, quem ex humeris pendentem  
secum gerebat, longum edidit suspirium : "A !" inquit circumspectans,  
"plane istiusmodi damnosa ter\*

206 FERICLA MAGOraS ne plaga erat ubi ego, dénis ab hinc annis, oculum amiaeraiii, Spero eam, quse hastam mihi illiserat manum, iam pridem putredine absumptam esse." Quantis periculis terra Tartessia obsita esset, propriâ experiëntiâ doctus, perquam cautum me esse oportere, inteHexi ; id. drco duobus vicariis etiam probantibus, Hannonem et Ionam ad noyissimum agmen remisi, qui palantes, aut in avia dispersos et errantes ad médium agmen colligerent; Bichri autem cum dénis Beniaminitis sagittariis, item Aminoclem^ cum quinis sodis Phocaôs prsemisi, qui viam sibi per voraginem quaererent, adversaque in dedivi monte explorarent Tuba lonae a tergo mox insonuit ut palantes convocabat, ac paullo post Bichri et Âminocles adversum cUvum scandere videbantur, barathro iam superato. Nullum suspicati pericuhmi quo terreremur, ducem viae, quem nautae mei usque arcte observabant, iter ingredi, nosque per anf ractum ducere iussL Aliqui nostrum iam in fundum pervenerunt, caeterum vero agmen lento cautoque gradu molestissimum descensum tentans, quisque pro se via repertâ, proprium iter tenebat, quum extemplo dux stitit Ipse drciter quinquaginta passus nos prsecedebat, et iam alterum latus e voragine ascendere ccepit Quamprimum ipse substitit, stridula vox fistuls e sylva exaudita est» nec procul a nobis, quum Himilco magnâ voce exdamavit : "Cave sis, Navarche, cave sis ! Fadnus hîc paratur T Maximâ quam poteram voce exploratorem ad celerius procedendum adhortor, nauta autem, qui custos illi additus erat» eum iam vi prorsum impellere cœpit, quum barbarus subito prosilUt, nautam uno ictu prostemit, spatium inter se syhramque magnis saltibus transvolat, seque in dumeto oculis nostris subdudt Tactum ut dixi," clamât Himflco; \*\*egQ enim probe suspîcabar futurum, ut Iberi furdferi ad priscam suam perfidiam redirent." Usque loquente eo, tuba lonae periculum indicare audiebatur, quo significabatur novissimum agmen a tergo lacessitum esse ; simul a f ronte ingens clamor ac boatus nos excepit, itenit lapidîbus âmul pluere cœpit Misero ad latus meum nautse la

msiDLE 207 pis caput perfregît, et misellus eo ictu occisus est. Viso hoc» omnes nostri baiuli, depositis sarcinis, ad unum discurrerunt "Ad arma ! In aciem !" inclamat suos Hannibal, ac nihil territus grandine drum se cadentium lapidum, dux intrepidus magno conatu in saxum editum ante se prosiluit, micante gladio, suas copias ad se celerrime adduxit Interea manus nautarum duas mulieres pro praesidio circumsepsit. Sammai furore condatus ac pallidus, stricto gladio se ad Hannibalem recepit "Quid tibi, pro scelus, de ista re videtur ?" affatur eum Himilco, animo commotus, lapidem ostentans, qui vix palmi spatio ab suo latere inderat "Ista, Hercle, amygdala Tartessiaca iusto densius cadunt" Acy veluti responsum ad sua verba, alter nos grando, priore etiam spissior, prope obruere coepit, et profecto aliquot nostrum etiam prostravit. Modo tamen assultus a tergo veniebat, nempe a convalle, unde paullo ante eluctati sumus ; hinc manifestum erat nos a fronte non secus atque a tergo hostibus septos esse. "O, utinam aliquanto equitatu, et paucis essedis instructi essemus!" suspirat Hannibal, "quam facile utrumque latus eorum circumveniretur, uti Chetoe Assyrios circumvenerunt Equitatum ad dextrum, essedas ad laevum immitteremus, quo dextro esset, ut per medium via nobis facile pateret" "Quum tamen neutrum habeamus," interloquor ego, "nostrum erit optimo quo poterimus modo hinc eluctari." Nihil verbis meis motus, sua theorematum ulterius texere pergit, de utilitate, deque iniquitate nostri situs, quum, denique lapis maiusculus galeam suam percussit, cristam diffregit, capitis autem tegumentum ipsum gravi laesit vibice, quo effusus quam meis verbis admonitus erat hic non de theoriis quæri, sed factis rem agi. Gravitate ictus primum titubare coepit, sed mox sese redpiens, clamavit : "Ter Deum Nergal, hoc ferendum non est! Sacer El-Adonai! iam hoc aequo plus est ; sed faxo ut haec expient Sagittarii, scandite divum, ferite quemcunque vallem intrantem videbitis!"\*\* "Tu autem, Navarche," inquit, me allocutus, "fac reduc



208 PESICLA 1CAG0NI8 tuos nautas efidem quòà descenderas  
semiti, et circumveni balatrones, qui nos inde a vertice molestant. 'Tos  
autem, gentis Iudaicae," prosequitur, "'Sammai sequimini. Tu vero Sammai,  
fac deduc eos illò, ad te. Vos vero caeteri mihi adeste, invadite ad  
rectum ! Itote T Trorsum, ad te! Dii Regem servent T' summà voce  
damat Sammai, prorsus, ut mandatum erat, suosque in contrariam ab  
Hannibale partem abduci Sagittarii sub Hamikare, drcum muUeres  
impedimentaue, in imo vallis fundo, in globum concurrebant Himiko atque  
Gisco mecum profecti, unà iugum montis, unde paullo ante  
descenderamus, dco attigimus, quo facto» hostibus undique finem  
advertimus. Simul ac vertice ascensùs potiti eramus, nautae, copidibus in  
manu, operi incumbere coeperunt Seminudi barbari Tartessiad, fustibus,  
partim hastis Ugneis prseustis armati, acutissimis nostrorum armis nullo  
pacto resistere poterant, et multi eorum csesi occubuerunt; at nos, quamvis  
multi eorum in dumeto sese abdiderunt, phalangem solvere, ut eos  
insectaremur, nolimus, sed progredi satius duximus. Multi bostium  
fruticetis arboribusque tecti, vdui ex tuto nos subsequi, iaculaue varia in  
nos iactare coeperunt Quandoque, quum in loca patula veniremus, uln nullae  
arbores visui obstarent, nostri manipuli semel iterumque irruebant fruticeta,  
si quo pacto aliquot barbarorum cape\* re possent ; barbari tamen utique  
pedibus celeriores, peditate nostros superarunt, nec se facile capi siverunt,  
ita ut vix quindenarii eorum in manus nostras inderent; his tamen nostri non  
pepercerunt Quamvis bina stadia praecesseramus, Hannonis atque Ions  
nuDa omnino vestigia reperire poteramus. Ulterius procedere consultum  
non duxi, sed in quodam minutiori luco meos drcum proceram quercum in  
drculum conglobavi; verum Ifimflco, quem sua vindictae cupido agebat,  
acdtis Giscone atque nautarum quindenis, spatium drdter unius stadii  
ulterius progressus est Hi intra unius borae tempus ad nos reverterunt,  
postquam duos Iberos cepissent, eosque interfecissent Sed ea res magis nos  
movit quod hi renuntiaverunt calamarium Hannonis» cruore

INSIDLE 209 madens, in cumulo cadaverum hostium reperisse, quorum illic octona, vel novena, cum uno nautarum nostrorum iacebant Terra ibi detrita, cruore conspersa et humectata, cadaveraque barbarorum circumquaque îacentia admodum verosimile esse arguebat scribam, miserumque lonam, numerîs oppresses succubuisse, ac non modo interfectos, verum etiam cadavera eorum ablata fuisse. Mœrentes, animoque admodum contristati, ad locum, ubi primum impetum tuleramus, revertimur, repulsis identidem hostibus nos continuo lacescentibus. Postquam ad descensum perventum est, in vallem despexi, et ubi praesidium cum mulieribus salviun et incolume cognoveram, aciem explevi, et iacturam nostram reputare cœpi. Seni meorum ceciderunt. Interea temporis etiam de salute Hannibalis Sammai que soUicitari cœpi, quod quidem haud diu me angebat, nam hi mox unâ in adverso vertice praecipitii, simul cum Bichri, in conspectum venerunt, quos et ceteri armati, solito ordine, comitati sunt. Hi f ère quadraginta captivos secum habebant. In média caterva Aminoclem conspiciebam in amplexu nati sui, inter captivos autem mulierem, tum duos viros chitonetis indutos, unum autem talarem Syriacam gerentem. Hannibal anteibat. Simul ac me conspicatus erat, gladio supra caput in indicium triumphi elato, mihi gesticulabatur ; Sammai vero, etiam magis commotus, nudo capite, f ronte cruentatâ, acie relictâ, ad me cucurrit Ratione quadam praetextâ, dum ipse inter currendum ad deosculandam Abigail subsisteret, ego vultimi aliorum converti ; sed in puncto temporis ipse iuxta me adstitit, gaudio, gloriâque renidens. Anhelus ac pavitans sic orsus est narrare : "Ex angustiis quidem venimus, sed negotia cum iis bene gessimus ; iam illi plus satis habent !" Viso in f ronte patulo vulnere, gladioque cruentato, haec signa esse memoravi rei sanguinolents, sed bene cum Iberibus gestae. "Ibères ?" veluti per contemptum respondit ; "quisnam Ibères uUo in numéro habeat? Nœ, ^depol, isti adeo ipsi nostri Tyrii erant, qui nobis insidias tetenderunt. Utut tamen res sit, scordalum Hazaelem cepimus, Aminocles vero recuperavit filium.

210 PERICLA MAGONIS et hoc quidem in extremo vitae discrimine» et quum iam iam iuraretur, eo potitus est" "Ecquid de Bodmilcare ?" quaero his novis gravissime motus. 'Tantum quod non cepimus eum T' respondit ille ; 'Hannibal ad costas eius carpendas satis prope serpsit ; ac nisi infortunatum istud vulnus mihi incidisset, hic eum teneremus ; suorum tamen diligentiam servatus, et in sylvas abreptus esV\* In furorem concitatus, ac vindictae de meo adversario sumens avidus, discriminis proprii fere immemor, ut argentum nostrum erat disiectum, tamen etiam fata scribae incerta, etiam impatiens morae, monebam Sammai nos, sine unius horae dispendio, ad persequendum Bodmilcarem properare oportere, eoque sive vivo sive mortuo potiri. Itaque, accitis qui me sequi vellent, meisque vultu dicto, in propinquum anfractum imio. Dein Himilco ostendebat Cluyseidi thecam scriptoriam sanguine infectam ; ea e paucis verbis intelligebat quid nos de fati scribae iudicandum putaremus. Ipsa obmutuit, atque dum Abigail eam amplexata, lacrymis coartatis ei condolescebat, ipsa iunctis ac pressis digitis, vultu moesto omnes animi motus fortiter compescebat, nec nisi tremor humerorum indicio erat quantum luctum ac dolorem frenare pro viribus conaretur. Sammai, quem remiseram, ut ceteros de verosimili fato Hannonis lonaque certiores faceret, paucis percontabatur ab Himilcone quid de iis actum esset ; sed gubernator nihil respondit, nisi manu sylvam a tergo indicabat, velut qui mali ominis quid sine verbis prodere vellet. Ubi Hannibali propius obviam factus essem, ipse me conventum properabat, valdeque tetus videbatur, atque licet id quod illi de Hannone nuntiabamus se graviter tulisse certum erat, dolorem verbis lenire affectabat dixitque omnes nos belu incommoda sequo animo ferre oportere. "'Sed, die, obsecro, quid proximo facto opus est,"\* a me quaerit Docui eum mihi in animo esse, quidquid eveniret, Bodmilcarem persequi, neque committendum esse ut ipse nobis fugit se subducere posset

INSIDLE 211 \*T)ictu, quam factu, facilia memora," reſpondet Hannibal ; "Bodmilcar non modo magno Phœnicionun malefactorum manu pollet, atque omnigenûm perf ugarum, verum, ut iſtâ pugnâ docti eramus, magnam etiam turbam barbaronun ſecum habet, qui omnes partim f uſtibus, partim iaculis, bene armati ſunt Cœterum, quidquid ſit, ipſe ſatis in tuto eſt. Praeterea» ad circumveniendum eum numeris non ſufficimus : ſic autem eum perſequi nihil eſſet aliud» niſi iterum in inſidias ruere." "Quidnam tune ad agendum ſuper eſt?" quaero, prae ira dentibus frendens. " Ante ſolis oecaſum hine, e loco iniquo, in verticem noſ evadere oportebit ;" animo firmo ille reſpondet ; "tum ad planitiem progrediendum erit, ne ſecreto nobis iterum obrepere poſſint Quando ſemel planitie édita potiti fuerimus in tuto erimus» et tune licebit noſtris cibum quietemque concedere, iam enim laboribus prope conf ecti ſim, ſimul etiam ad interrogandos captivos otium tibi ſuppetet." Graviter ut reſe habebam, negare, quin conſilia Hannibaliſ iuſtiſſima, prudentiaeque plena fuerint, non poteram, et a conſilio meo proprio hoſteſ ſtatim perſequendi, deſiſtendum iudicavi. Captivos itaque, fine circum colla eorum inuniſſo, ligandos et conſtringendos cuiavi, atque praefidio quadraginta armatorum ſub Himilcone eum mandato iſis relicto edixi, unumquemque, qui rebellare aut eſſugere tentaret, inauditum interficiendum eſſe. "Mihi quidem tute eoſ credideris," reſpondet gubernator, aegro quodam geſtu» "unum non niſi oculum mihi reliquerunt, ſed iſ acutus eſt" Captivis rite colligatiſ, impedimenta argentumque omne, quod profuſi baiuli quaquaverſum circumſtrata reliquerant, colligi et colligari iuſſi. "Duplum onuſ ſarcinarum latronibuſ hiſ baiulandum erit, "dixi ego, "et probe in poſterum cavebo, nequid rerum meanimi Iberibuſ concedatur, antequam eoſ accurate conſtrictos ſenſero." Dein ſardnae, ſine ulla turba recrudeſcente, coUectæ erant,

212 PERICLA MAGONIS et Gisco interea e sylva eluctatus rediit, fustem ibi csum manu gerensy laetusque ostentans ramum nempe quernum satis gravem. "Ecce stimulum !" inquit, ut captivos magna sua onera subire videbat, "iam faxo ut intelligant quamadmodum crura celerius movenda sunt" "Nunc ergo incedite, belluae !" inclamat eos lingua sua Iberica Himuco, "et si quis vestrum repugnaverit, vapulabit" Captivis itaque in medium convocatis, cautissimo gressu iter nostrum ex profundo versus summitatem percipitu suscepimus; atque diu arduum ascensum non sine continuis periculis prosequeremur, a Bichri sciscitari coepi quemadmodum cum Bodmilcare congressi essent. "Accuratissime quam potero," respondet ille, "rem totam ordine evolam. Paullo post nostrum abs te digressum, vix centum passus in sylvam penetravimus, quum nos subito obviam factos hostilibus Iberum copiis animadvertimus, alii autem simul a tergo adventantes utrimque lapidibus iaculisque impetere coeperunt Nos confestim locum nacti, ubi arbores minus densae apertiore spatio suffugium praebebant, magno cursu eo pedem retulimus. Celsae ibi rupes veluti invitarunt nos, ut tergo ad illas conversi certamen defenderemus. Mox mam'pulum conspicabamur militum, ex alto adversum nos decurrentium. Bodmilcar, suiique latrones erant. Nulla nobis salus superesse videbatur. Brevi de nobis actum iri sentiebamus; pro bona tamen nostra fortuna, eodem fere temporis puncto Hannibal et Sammai in conspectum venerunt, atque acerrimum certamen utrimque initum erat Vidi Bodmilcarem cadentem ; Sammai tantum quod eo non potitus erat, quum machsera icto, desistendum illi fuit; quo Tyrii spatium nacti ducem suum ex certamine eripuerunt, quos pugna excedentes, barbari veluti praesidium secuti, grandine lapidum telorumque inuniso nobis, pedetentim recesserunt Sic itaque nos servati eramus." Animo intentissimus verba Bichri excepi, ac, postquam dixisset, rogavi ex eo : "Sed quid, obsecro. de Hazaéle, de y^iere, ^ >|Hf^^ "Expectandum, sodes, et hoc sm \

r iNsmiiE 213 loqui pergit: "Consilium itaque cepimus hostis  
persequendi, quum niillum subesset dubium quin Bodmilcar graviter  
vulneratus esset, et sic mox in densiora sylvae progressi samus, quum  
subito in congeriem lignorum, cum puero colligato ac superimposito  
incideramus. Hunc quatemideni vel quindenii milites circumsistebant,  
Hazaël autem, longo cultro in manu, puerum iamiam mactaturus erat, dum  
duo viri mulierem amoliebantur, quasy uti res parebat, sese ad puerum  
proprio corpore tutandum in eum coniecerat. Aminocles, eo ipso momento  
quo victimam conspexerat, ingentem vagitum edidit: 'Mi fili! Mi fili!' et  
ad eum praeceps ruebat, homini rabido ac furioso simillimus. Cuncti nos eo  
concurrebamus. At Hazaël, quum se periclitari sensisset, ictu versus  
puerum edito, tergum vertit et effugere tentavit. Verum, celerior ego eum  
apprehendi, et ad locum redux. Interea Aminocles meique sagittarii cum  
militibus praesidii negotium brevi expediverunt, atque puerum  
intermortuum, vinculis praecisis, liberaverunt, et ut mox repereramus ille  
nullum maius incommodum sustinuit. Mulier quoque, quae cultrum a puero  
avertere conabatur, ab uno Phocaeorum mox agnita erat ut uxor amissa  
unius popularium. Quae si omnia ex aequo aestimemus, quippe qui  
eunuchum Syriacum cepimus, puerum servavimus, uxorem abreptam  
marito restituimus, haud puto nos iniquum diei laborem explevisse." Sed  
nunc mutata voce, Bichri modo prope lugubri subiunxit: "At quam aegre  
nos omnes Hannonem nostrum, amicumque fortissimum, tam miserabili  
vice nobis ereptum esse, et etiam lonam desiderari! Utrumque aequo amore  
sum prosecutus; eheu, nos infortimatos! — Etiam mirum quid de sene  
Gebal factum sit. Num etiam ille interiit?" Ego quidem, ex mea sententia,  
haud dubium censebam simiam quoque, quippe quae solito suo loco, super  
humerum tubicinis sederat, idem fatum oppetivisse. Bichri longo suspirio  
indicare videbatur simiae fata non minus cordi sibi fuisse, quam salutem  
amicorum suorum atque sodalium. Interea iam ad editam planitiem  
pervenimus, Locus admodum tristis ac desertus erat, vix paucis passim  
arboribus pau

214 PERICLA MAGONIS dsque drris sentium ac sterilium  
herbarom interspersos, et, ut aestimare poteram« ad duodena stadia a  
flumine BsetL Aqua nostra potabilis quum interea admodum diminuta esset,  
inter cœnandum perparce nobis adhibenda erat Eâ satis qtudem frugali  
exacte, postquam Hannibal suas excubias disposuisset, cunctaque lumina  
extincta essent, Hazaélem accera iussL Ipse consedi, utrimque mds  
oflSciaUbus adstantibus. Etiam Bichri, Âminoden cum suo filio, et  
Phocaeum cum sua uxore adhibuL Captivus pallore suffusus atque  
formidine tremens producebatur. Bfanus suae a tergo vinctae erant, talaris  
autem lacerata cruoreque ac sordibus infecta. "Nonne tu me nosti ?"\*  
magna voce eum appeUo. "^ovi te, Hère mi dementissime T trepidabundus,  
voceque haesitante respondit, ne oculos quidem levare ausus. "Etiamne  
meministi qui tute erga me gesseris?" proaequebar. Reus nullum responsum  
dedit "Num ad tendendas mihi in JEgypto, Uticse, Gadibusque insidias a  
me drcumvectatimi te putas T' Usque nullum responsum datum. "'Eccur es  
ausus himc puerum mactare tentare ?" "'Bfandatum eram exsecuturus,"  
flebili voce respondit, "'a Bodmilcare adactus. Ad placandum Numen  
Molocb puerum bostiam inmiolari iussit Obsistere illi ausus non sum,  
omnia enim eram in sua potestate. Non ego, Bodmilcar te maie habuit"  
"'Nihil id refert;"\* respondeo, "'omnes Dii Bodmikari maie f adant ! Quid  
? num eam ob rem vis ut vitae tus parcam ? Uno atque unico tantum modo  
id a me impetrabis." Syrus perditissimus, humi volutans, gemebundus  
flagitabat 'Ignosce mihi, obsecro ! Parce vitas mese, te etiam atque etiam  
imploro et appello ! Posce a me quod veUs ; caldbus pete mihi iugulum ;  
fac me servum tuum pro oroni vita mea, sed vitam, te obtestor, serva !"  
Sammai, qui ad latus mihi adstabat, capitis vulnere coDiga^o, vultum cum  
indignatione avertit 'Titsue tuae parcam? aisne tu?"\* inquam; "'quid si  
oflkio

INSIDLG 215 meo rite functus essem» iam antehac oportebat me Diis Manibus eorum te immolare, qui ob tuam perfidiam, fortiter pugnando interierunt." Tum, paullo post : "Verumtamen, audi !" prosequor sermonem, "fac quod abs te postulo, et ego vitâ plus tibi praestabo : quum Gades pervenerimus, te libertate donabo." "Oy Hère mi, paratissimus sum cuncta facere, modo iura, iura, quaeso, me servatunun !" implorabat me, ac lacrymis miserabiliter obtestabatur, usque in pulvere volutans. "Esto! Ausculta !" respondeo iUi, "per Astarten, Deam cœli summam iuro tibi promissa me facturum." Praesenti terrore levatus, ignavus furcifer se in pedes erexit, atque voce in audaciorem mutatâ, discitari cœpit quid ab eo postularem. "Primum indicare te oportebit, quid Bodmilcar viribus possit." ^"Copiae eius constant e centum et sexaginta Phœnicibus, et e sexcentis aut septingentis Iberibus." "Tunc deinde revelabis nobis locum refugii, quem, siquo incommodo afficeretur, sibi praestituerit," Hazaél dubitabat Ex opinione Sammai, si iste hoc proderet, qui vicies penderetur dignus esset Moram nihili faciens quaestionem iterum : ""Eius latibulum nobis patefacies."^ Iterum novum responsum. "Nisi edixeris, confestim pendebis." Simul ut ostenderem nihil me perperam loqui, funem afferri iubeo. Himilco evolvit oram quam corpori circumvolutam secum gerere solebat, chitonetâ obtectam. Hazaél contremuit, pallore offusus. "Sine, sine ! Noli me pendere: cuncta/afector/\* "Cedo, confestim responde !" ^Tocus is TüimtUvs Lujri est." "Hactenus, valet ; sed ubinam locus ille est ?" "In Sylva, ad duo stadia." "Sedquâviâ?" \*Tunc nos ; illac !" inquit, "versus dextrum." "Placet ; veni nobiscum, ostende viam !"



216 PERICLA MAGONIS Itaque, viribus tametsi ultra modum eram exhaustos, facere non poteram quin occasione etiam minimà usas, adversarium mihi tam exosum quaesitum ire pergerem. Milites itaque meos appellans edixi me quinquaginta volonibus ad Bodmilcarem in latibulo suo deprehendendum indigere. Longe plures quam opus habebam sese ad id mihi obtulerunt, ad decertandum omnes cupidi; quamobrem Hannibalem aptissimum quemque ex omni número deligere iussi, et ad expeditionem praeparare» caeteris autem curam mulierum, pueri, impedimentique tutandi, accuratam demandavi, item, ut securitati captivorum invigilarent. Aminodes enixe me oravit ut sibi in tutelam filioli, item ut Demareti, cum modo restituta uxore eodem proposito remanere liceret Agnovit quidem utrumque eorum grato erga me ob recuperatos suos animo teneri, sponditque fore, ut alias eo fortius pro me dimicaturi essent, petivit tamen, ut saltem nunc, cum mea voluntate, eis manere liceret Ego utique minime dubitavi prebus suis adstipulari. Antequam iter ingressi essemus, obiter meis memoravi fieri posse ut fortimà favente cadaver dumtaxat unius vel alterius amicorum, Hannonis nempe atque Ions, aut utriusque, reperiamus. Chrysids protinus surrexit, atque multum agitata ac pallida ad me accessit Quaerenti autem mihi quonam ire pararet, firmâ voce respondit : "Ibo quaecumque cadaver sponsi mei Si Dii faverint, tumulo id condere volo." "Placet propositum, licebitque ut venias,"\* respondi illi, eius animi dolore multum commotus, nec minus mirabar eius fortitudinem, suam tan tam calamitatem aequi bonique facendi; ^tinam Astarte nobis propitia sit !" Hannibal cum suis copiis iter ingressus est. Bichri, lassitudinis patientissimus, agmen ducebat, cum Hazaële iuxta se, quem manibus vinctum fune tenebat Gisco, cum securi in humero, ex adverso latere eunuchi itabat, Himilco autem, dextra gladio, a tergo sequebatur. Versus sylvam in silentio progrediebamur, ea plerumque secuti cava viarum, quae luna in umbrâ reliquisset, ac paullo post in conspectu eramus atris foliorum mo

msiDLfi 217 lis, quæ planitiem claudebat. Hac opacâ plagâ admodum cauti, ac veluti furtim, arboreta ac dumeta penetrauimus, peruenimusque ad tumulum sub radice clivi, quem mane transenderamus. HSc præruptus editusque erat anfractus, quem Hazaél non bis ut Lupi tumulum descripserat, quique, secundum eum, latibulum Bodmilcaris suorumque celaret Quum ibi constitimus» prorsus nullum lumen videri, nullus sonus audiri poterat, nec quidquam formidolosum sylvarum silentium turbabat "Antequam ad impetum faciendum signum daremus/" submissâ voce eloquitur Hannibal, "quid apud eos ageretur nos scire oporteret." "Ipse ego optime mihi viam reperiâ," ait eunuchus : "sinite ut ipse procedam, resque vobis renuntiâem." "O tu nimis sapias," redarguit eum Himilco, "valde etiam nobis fauereSy at nos eâ re non te fatigabimus/" Post banc suam nos eludendi apertissimam astutiam severe repulsam, Hazaél in pristini sui silentium reddit. Tunc, suadente Bichri, visum est ipsum cum eimacho proficisci satius esse, atque quo in loco res starent explorare. Quo consilio probato, ipse edixit fore ut, si eimachus e suis manibus se eripere tentaturus esset, pugione eum sine mora perfunderet. Hannibale consilium probante, ipsi duo profecti sunt et in tenebris e conspectu mox evanuerunt, Bichri suum captivum ante se prorsum agente. Minus quam dimidiâ horâ post, ramorum ac sarmentorum fragorem audiebamus, atque eorum uterque iterum coram nobis steterunt "Ecquid novi ?" quærebat nos. "Decepit nos furcifer iste," respondet Bichri, "totum tumulum circuivimus, sed nusquam ullum hominem reperimus." "Imo, ita vivam, ut ego vos decepi!" singultabat eunuchus : non vos decepi. Iuro me Bodmilcarem Lupi Tumulum pro suffugio sibi indicare audivisse. Linguam mihi præcidite nisi verum dicam ; hoc iuro." "Mitte iuramenta, hominum mendacissime !" indamo eum animo irritato indignabundus. "Fortunatum te censeas me tibi vitam spondidisse; at cave tibi, nam, per Astartem, si alias \*"

**The text on this page is estimated to be only 29.80% accurate**

218 FERICLA MAGONIS T  
ieri certe potest»^ interloquitar  
Hannibal, "furd feros hk lod latitasse, noÛsque adventantibus perterritos  
hinc dissDuisse. Portasse spado verum fassus est Quidquid sit, nihil effid  
potest, fateorque me victum esse." Himilco et Hamilcar quoque agnoverunt  
se dehisos esse ; atque hinc consultissimum statui ad nostra castra revertit  
ibique quiète, tam bene meritfi, nos recreare. V

CAPUTXV ludex Gebal prædarum edit Facirvua. Ad castra nostra appropinquant, excubitores nostri, securitati sedulam dantes operam, nos stiterunt. \^ limites excubiarum ingressi sumus, quum Âminocles, admodum condatusy manibus gestiens, mihi obviam currit, vixque fandi a me facultate impetratâ, ut requirerem quid interea evenisset, narrât mihi incondita, confragosâque linguâ Phœniciâ, nobis alibi agentibus, 'liommiculum" redivisse, itenunque discessisse, seque haud procul in arboreto continere. In presenti confusus hssi ; sed Bichri, celerius me hominis mente perspectâ, exclamabat : "Gebal ! Index Gebal !" ac locum indicatum versus discurrit, consuetoque sibilo profugum lactare cœpit Brevi post laeto vultu rediit ciun simia in humero eius sedente, quæ nos turpissimo vagitu ac stridore, et perquam torvis gestibus vultûs exdpiebat Turpis ut bellua erat, tamen f ateor eam iterum ad nos revertisse non parum gaudii mihi parasse, ac psene omnes nostrum ad videndam eam prodiverunt ; et quamvis barbam Hannibalis vellicaret vultumque ICmilconis scaripharet, non secus ac nasum Gisconis momordisset» nihil quidquam hostili animo tribuebatur, cunctaque in bonam partem acdpiebantur, donec bellua manum Sammai scalpere tentaret» quod quidem Sammai nec ab homine nec a bellua parum gravatim tulisse^ is eum ictu saevo f eriit, quo hsc magno saltu ad Bichri confugit Ut illinc dissiluit, aliquid, quod corrigiœ calcd similitudinem ref erebat» illi exddit Quod quum Sammai

220 PEKICLA MAGONIS sustulisset, et ad lumen tsdse accuratius inspexisset» sic fatos est: Toi r' inquit, 'Tiïc aliquid litteris Phœnidis scriptum est\*\* "^orae impatiens, eripio illi corimn, accuratius perscnitor, reperioque litteris, sanguine scriptis, esse consignatum. Ne ad legendum quidem tempore sumpto, exclamavi : ""Hanno vivit ! Vetulus Gebal nova attulit ! Hanno ipse nobis ista scripsit" Eucleatis pedetentim litteris, omni quâ poteram cura, nostros alacri animo intentos sic alloquor : "Auscultate, velim, amid, haec sunt qus ipse nuntiat : 'Captivi sumus vivi et salvi : tuba lonas nos servarat ; barbari nos Bodmikari dedere se n^^averunt ; princeps horum egehat tubi dne Phoenido. Alius quoque princeps tubidnem comparare vult, antequam filiam huic in matrimonium det. Mihi quoque pepercerunt Mox ad prindpem Septemtrionalem mittemur. Animum erectum serves. Nos mox effugiemus. A Bodmilcaie cave, inâdias parât : vos fliunine prohibere cupit' Hsc, itaque sun^ conmiilitones, qus ipse nuntiat Usque speramus eos visuros." Ftnitâ lectione, Ouyseis intra brachia Abigail flens se coniedt ; Gisco cuculum suum sursum iactabat ; Himflco ex utre satis liberalem haustum suxit ; Hannibal autem animi affectum septies in successum stemutando prodebat Quod vero ad Bichri attinet, simiam in ulnamprehendit, amplexatus eam psene est, quod affectionis testimonium Gebal cirrum evellendo crinium eius compensabat "0, Gebal, pudeat te ! Tune mihi capillos evelUcas, quum sdas quantopere te amem ? Fortissime Gebal, vetule, ego gnh tulatus tibi modo eram ob eximium et insigne tuum fadnus." Caeteri quoque haud minus lœti belluam contrectare satagebant, eamque amygdalis uvisque passis donare pergebant, qus ipsa, quin humeros Bichri reliquisset, grata accepit ^Ohe, iam satis, siste ioca Y' inquam, ""otium pro nugis modo non suppetit Aqua nobis defkit : oportet ut ad flumen quo dtius deveniamus, quodrca Bodmilcarem nos antevertere oportebit Intérim et aliud negotium superest, quod nobis dirimendum erit Addudte hue Haiaélem Y\* i

GEBAUS FACINUS INSIGNE 221 Eo allato, severâ voce eum alloquor : "Has litteras» Hazaél, nonne audivisti ? Eae te mendacem atque proditorem comprobant. Tuum scelus nobis multîs molestiis constitit ; nunc nullum iam levamen tibi suppetit; ad longe aliud iudicium def erri te oportebit : "Menath, Hoce, atque Rhadamathus sunt tui indices. Moriendum tibi est." Ad pedes meos devolutus, plorans et einlans supplex me miser pro vita sua implorabat, et ut sibi parcerem singultibus orabat. At ego nullis precibus flecti poteram. Duo nautae eum sublevaverunt, Himilco autem laqueum in fune suo coUigans, collo S)rri iniecit. "Selige sis tibi, vir bone, arborem quam velis," alloquitur eum Himilco ; "ex mea quidem parte ilicem quamdam robustam ac probam vellem commendare." Hazaél nullum responsum dedit, sed omnibus viribus suis ita erat obluctatus ut vi opprimi et abduci debuisset. "Noli fatuari !" acclamât eima Gisco. "Quid obtrectas pendi ? Volae tuae soleisque favebis." "Nunc, itaque," iocatur Himilco, quamprimum spadonem sub arborem coUocassent, "fac trahas, âge in sublime, in arborem inf elicem ! Sic ! iste suam navigationem absolvit !" Atque eo paene usque loquente, Hazaél in sublimi, in lumine lunae oscillabat. "Unus proditorum ad rationes supremas reddendas discessit ;" monui ^o. "Alterum autem," addit Hannibal, "speremus mox secuturum." Brevis atque exilis eâ nocte nostrum omnium fuit quies. Ac postridie, quum sol in cœlo claro surrexerat, post certamina laboresque adeo eramus irrequieti, ut summo nonnisi conatu ac labore planitiem aestuantem et pulverulentam assequi possemus. Mihi ipsi faux exaruit, alvusque quodam génère spasmi convellebatur, cuius teterrimus sensus iis nonnisi notus est, qui cruciatum urentis sitis unquam pertulerint. Himilco suimi utrem iam ad ultimam usque guttam exsiccavit, iterque suum, temeto consueto privatus, et omnino destitutus, languido gressu prosequabatur. Hannibal sublatâ et e cingulo suspensâ galeâ itabat ; cas

**The text on this page is estimated to be only 25.71% accurate**

222 FERICLA. UAGONIS terique omnes ita erant lassi et confecti, ut vel verbum pioferre inter itandum eos pi^eret Unus Bichri erat, qui ex omni numéro nostnim nalla vestigia lassitudinis proderet, utpote cuios fibrosum corpus lasâtudini fere impervium esse videretur. Circa dimidum temporis pomeridiani levis nebula suspenea indicare nobis videbatur cursum duminis, quo non panun recreati eramus ; nani conscientia nos in vicinia aqux versaii ad alacrius agendum nos incitavit Bichri et aliquot atiiis, qui utres aut cucurbitas secum gerebant accitis, prorsum cucurri, ut sine iactua temporis aquà potiremur, ac reversus, meos haustu aquœ reficerem ; sed quum drciter intra dimidium stadii a Suraine pervenissem, tanto dolore nauseaque ampiebar, ut viz pedibus conàstere possem. Perseveravi tamen, et vix passibus vicenis a margine aquie aberamus, quum subito e fruticeto aonum virgarum ac sarmenti crepantis exaudiebamus, ac fere vicena iacula sibilantia nos pnetervolare cœpenmt, et clamor bellicus Iberum auras nostras peistrinxit. Stupentes quidem, tamen ver sus aquam progredimur, quum triceni vel quadrageni barbari ex insidiis inter dumeta consurgunt, nobisque lanceis armati occurrunt, atque alter tantus eorum numerus latus apertum agminis noatri cum ingenti eiulatu adoritur. Hannibal atque Sammai hostes suos cito repulerunt, sed mihi, qui paacos passus pnecesseram, fortuna haud tam sequa fuit; nam, licet Bichri uno plus interfecerit ex iis dumtaxat qui sîbi a fronte obversabantur, tamen nos circumvenerunt. Brachium unius nautarum lancea perfodit; sura Bichri hastâ vuberabatur, mihi aatem in movendo me magno incommodo erat hasta, qus inter scutum loraque humeri mei hieserat, et, fateor, iam de sainte mes meorumque desperare cceperam; sed in ipso extremi discriminii momento cantus tubse Phœnicise notissimus peistrepuit, voxque auditaerat: "Forti este animo ! hic sumusT simulque fades renmi mutari cœpit Veluti grex pavidarum avium, barbari pedem referre cœpenmt ; agmen adventans, forte Bodmilcaris ipàus, dto teiga vertit, seseque in fugam mandat : Hasdrubalem sunt conspiciatî, qui a ripa duminis nobis opem latum adTentabat Arnicas amicum haad unquam tanto excepit gaudio.

6EBALIS FACINUS INSIGNE 223 curreret, respondit, totum mane se hostium motus speculatum fuisse, qui, propriis insidiis nimis occupati, suum adventum non animadvertissent ; sed quum sibi persuasum esset illos nef andum quoddam facinus machinari, malum CaMrorum demitti, atque in sinum ad ripam fluminis prorsum moveri iussisse, ita egressum in tempore nobis subvenisse. Sic itaque periculo instantissimo erepti, agmen nostrum ad sitim restinguendam, ad flumen adduximus. Nec, f ortasse, in vita mea contigisse arbitror ut Himilconem aquam, et maximis quidem haustibus, (nec sine ingenti voluptate), potare vidissem. Âlterius horae spatio seaindo flumine Bœti deorsum navigare cœpimus, laetus quisque sua pericula narrando. Tota nox quam in CaMria exegeramus ex omni parte quieti optime meritae erat data. Postridie primo mane iter suscepimus ad locum ubi Dagon et Astarte destinatae morabantur. Eo quum perveneramus, cuique nautarum quinos siclos ac temas portiones vini donavi ; nam satis perspectum habui singulos eorum labores fere ultra vires suas praestitisse; item, quatuor et viginti horarum otium eis concessi, ante iter susceptumOtium autem istud quisque suo modo et ad suam indolem exigebat : aliqui ad satietatem potabant, aliqui cantabant, vel saltando se oblectabant, nonnulU varietatis causa etiam secum certabant; tamen, etiamsi rudius ac non sine tumultu interdum se gesserint, sub vesperum onmes ad saniora redivenmt, seque consuetae disciplinas legibus parato animo subdidenmt Proximo mane iam iterum altum nos habebat, et, ego dumtaxat, vix efifabili gaudio intuebar eius caerulum ac perpetuo mutabilem vultum, non secus atque aquarum in latent navis liquidum impetum. Biduo Gades attigimus, ubi cunctas meas rationes cum Tzîba ex ordine pariavi. Nunc demum tempus advenisse existimavi, ubi officialibus caetera^iue manui mea prisca consilia proponere possem. Hoc igitur proposito onmes eos ad convivium sub tentorio, in quodam horto publico extra urbem strato, invitavi. Convivio peracto, surrexi explicuique illis quare eos convocassem. ^'Âmici," inquam, "cœptum, propter quod missi eram.



**The text on this page is estimated to be only 24.64% accurate**

224 PERICLA MAG

GEBAUS FACINUS INSIGNE 225 insulaene an continentes, et  
utrum ad Septemtriones hinc lateant' Statu! mecum, si possim, dirimere,  
utrum Occasum versus a Tartesso navigando Celtarum terras attingi queant  
nec ne. Haec est quaestio quam solvendam mihi suscepi." "At tunc putas,"  
obloquitur Sammai, "nos interea, dum tu in ignotorum marium  
discriminibus periclitaberis, posse otio vitæque commodis frui ? Absit !  
Non adeo sumus ingrati." "Numquid nos signa deseremus medio prælio ?  
Nunquam, Médius Fidius, faciemus !" obtestatur Hannibal ; "eat domum  
qui velit ; fata mea ad te me iungunt." Sammai ei adstipulatur ; iugail  
negat se ab suo sponso abscessuram. Motus omnium fide meique desiderio,  
manus cunctorum seorsimprehendi : "Dii vestram fidem fortitudinemque  
remunerabuntur" respondi iugis. "Sed aliqui vestrum tamen malent in  
patriam reverti. Quid tibi videtur, Aminocles ? Num tu non mavis filiimi  
tuum ad patrios Pénates referre ? Tu autem, Chryseis, tu certe noies periculis  
maris ignoti obici ?" Aminocles respondit se filio aptiorem patriam quam  
inter bellatores fortesque nautas degere vitam posse, nequaquam optare ;  
Chryseis autem ingénue fassa est se ad me vinculis grati animi devinctam :  
quod ego eam e servitute eripuerim, fieri etiam posse, ut, si apud me  
perseveret, quondam suum sponsum sibi restitutum videat. Tunc ad Bichri  
conversus, qui usque cantilenam suse gentis tristi ac languido sono  
sibilabat, sic eum alloquor : "Heus, mi ephebe, necdum audivi quid tibi  
probandum videretur. Nihilne tu habes dicere ?" "Nihil multum," is  
respondit, "areolam in vinea Tribœ palmitibus consevi. Vobiscum in  
Septemtriones me profecturum reor, atque redux hue, Tartessum, excurram  
visum quemadmodum sata a me vinea prosperet ac vigeat" Bichri nullima  
responsum Himilconi dare dignatus, prosequitur quasi secum loquens :  
"Cum sene Gebal parvuloque Dionyso puto me satis contentum futurum,  
lonâ tamen aegre carebo." fr 4é««„g admodum mirabar nullum sociorum a  
me disce

216 PERICLA MAGONIS Itaque, viribus tametsi ultra modum  
eram exhaustus, facere non poteram quin occasione etiam minimâ usus,  
adversarium mihi tam exosum quaesitum ire pergerenL Milites itaque meos  
appellans edixi me quinquaginta volonibus ad BodmOcarem in latibnlo suo  
deprehendendum indigere. Longe plures quam opus habebam sese ad id  
mihi obtulerunt, ad decertandum omnes cupidi; quamobrem Hannibalem  
aptissimnm quemque ex omni numéro deligere iussi, et ad expeditionem  
praspasare» csteris autem curam muUerum, pueri, impedimentique tutandi,  
accuratam demandavi, item, ut securitati captivorum invigilarent Aminocles  
enixe me oravit ut sibi in tutelam filioli, item ut Demareti, ciun modo  
restituta uxore eodem proposito remanere liceret Âgnovit quidem utrumque  
eorum grato erga me ob recuperatos suos animo teneri, spondiditque fore,  
ut alias eo fortius pro me dimicaturi essent, petivit tamen, ut saltem nunc,  
cum mea voluntate, eis manere Ikeret Ego utique minime dubitavi predbus  
suis adstipularL Ântequam iter ingressi essemus, obiter meis memoravi fieri  
posse ut fortuné f avente cadaver dumtaxat unius vel alterius amicorum,  
Hannonis nempe atque lonse, aut utriusque, reperiamus. Chryseis protinus  
surrexit, atque multum agitata ac palHda ad me accessit Quaerenti autem  
mihi quonam ire pararet» firme voce respondit : "Ibo quaesitum cadaver  
sponsi mel Si Dii faverint, tumulo id condere volo." "Tlacet propositum,  
licebitque ut venias," respondi illi, eius annni dolore mtdtum commotus, nec  
minus mirabar eius fortitudinem, suam tantam calamitatem squi bonique  
fadendi; \itinam Âstare nobis propitia sit !" Hannibal cum suis copiis iter  
ingressus est. Bichri, lassitudinis patientissimus, agmen ducebat, cum  
Hazaéle iuxtase, quem manibus vinctum fune tenebat Gisco, cum securi in  
humero, ex adverso latere eunuchi itabat, Himilco autem, destricto gladio, a  
tergo sequebatur. Versus sylvam in silentio progrediebamur, ea plenmque  
secuti cava viarura, qu» lima in ximbii reliquisset, ac pauUo post in  
conspectu eramus atrae foHorum mo

iNsmiifi 217 lis, quæ planitiem claudebat. Hac opacâ plagâ admodum cauti, ac vduť f urtim, arboreta ac dumeta penetravimus, pervenîmusque ad tumulum sub radice clivi, quem mane transcenderamus. Hic praeruptus editusque erat anf ractus, quem Hazaél no bis ut Lupi lumvllum descripserat, quique, secundum eum, latibulum Bodmilcaris suorumque celaret. Quum ibi constitimus, prorsus nullum lumen videri, nullus sonus audiri poterat, nec quidquam formidolosum sylvanmi silentiimi turbabat. ^Ântequam ad impetum faciendmn signum daremus/ submissâ voce eloquitur Hannibal, "quid apud eos ageretur nos scire oporteret." "Ipse ego optime mihi viam reperiam," ait eunudius : "sînite ut ipse proœdam, resque vobis renuntiem." "0 tu nimis sapis," redarguit eum Himilco, "valde etiam nobis faveSy at nos eâ re non te fatigabimus." Post banc suam nos eludendi apertissimam astutiam severe repulsam, Hazaél in pristinum suum silentium recidit Tune, suadente Bichri, visum est ipsum eum eimucho proficisci satius esse, atque quo in loco res starent explorare. Quo consilio probato, ipse edixit fore ut, si eunuchus e suis manibus se eripere tentaturus esset, pugione eum sine mora perf oderet Hannibale consilium probante, ipsi duo prof ecti sunt et in tenebris e conspectu mox eyanuerunt, Bichri suimi captivimi ante se prorsum agente. Minus quam dimidia horâ post, ramorum ac sarmentorum fragorem audiebamus, atque eorum uterque iterum coram nobis stetenmt "Ecquid novi ?" quaerebamus nos. "Decepit nos furcifer iste," respondet Bichri, "totum tumulum circuivimus, sed nusquam uUum hominem reperimus." "Imo, ita vivam, ut ego vos decepi!" sîngîltabat eunuchus : non vos decepi. luro me Bodmilcarem Lupi Tumulimi pro suffugio sibi indicare audivisse. Lmguam mihi prsecidite nisi verum dicam ; hoc iuro." ^Mitte iuramenta, hominum mendadssime !" inclamo eimi animo irritato indignabundus. 'Tortunatum te censeas me tibi vitam spopondisse; at cave tibi, nam, per Astarten, si alias "

**The text on this page is estimated to be only 26.61% accurate**

218 FERICLA MAGONIS T Ieri certe potest»^ interioquitar  
Hannibal, ^^furd f eros hk lod latitasse, noÛsque adventantibus perterritos  
hinc diasDuiæe. Portasse spado verum f assus est Quidquid sit, nihil effid  
potest, fateorque me victum esse." Himilco et Hamilcar quoque agnoverunt  
se delusos esse ; atque hinc consoltissimum statui ad nostra castra revertit  
ibique quète, tam bene meritfi, nos recreare.

CAPUT XV ludex GebcU prsedarum edit Facinus. Ad castra nostra appropinquant, excubitores nostri, securitati sedulam dantes operam, nos stiterunt. \^ limites excubiarum ingressi sumus, quum Âminocles, admodum concitatusy manibus gestiens, mihi obviam currit, vixque f andi a me facultate impetratâ, ut requirerem quid interea evenisset, narrât mihi incondita, confragosâque linguâ Phœniciâ, nobis alibi agentibus, 'liomunculum" redivisse, iterumque discessisse, seque haud procul in arboreto continére. In præsentī confusus hssi ; sed Bichri, celerius me hominis mente perspectâ, excl\$2nabat : "Gebal ! Index Gebal !" ac locum indicatum versus discurrit, consuetoque sibilo profugum lactare cœpit. Brevi post laeto vultu rediit ciun simia in humero eîus sedente, quae nos turpissimo vagitu ac stridore, et perquam torvis gestibus vultûs excipiebat Turpis ut bellua erat, tamen f ateor eam iterum ad nos revertisse non parum gaudii niîhi parasse, ac pœne omnes nostrum ad videndam eam prodiverunt ; et quamvis barbam Hannibalis vellicaret vultumque Himilconis scaripharet, non secus ac nasimi Gisconis momordisset, nihil quidquam hostili animo tribuebatur, cunctaque in bonam partem accipiebantur, donec bellua manum Sammai scalpere tentaret quod quidem Sammai nec ab homine nec a bellua parum gravatim tulisset; is eum ictu saevo feriit, quo hsc magno saltu ad Bichri confugit Ut illinc dissiluit, aliquid, quod corrigise calcei similitudinem ref erebat» illi excidit Quod quum ^s^ammiî

220 PEKICLA HAGONIS sustulisset, et ad lumen tsdse accuratius inspexisset, sic fatus est: "Pol !" inquit, 'Tiïc aliquid litteris Phœnidis scriptum est" ^Morae impatiens, eripio illi corimn, accuratius perscrutor, reperioque Htteris, sanguine scriptis, esse consignatum. Ne ad legendum quidem tempore sumpto, exclamavi : "Hanno vivit ! Vetulus Gebal nova attulit ! Hanno ipse nobis ista scripdt" Enudeatis pedetentim litteris, omni quâ poteram cura, nostros alacri animo intentos sic alloquor : "'Auscultate, velim, amid, ha»: sunt quis ipse nuntiat : 'Captivi sumus vivi et salvi : tuba lonas nos servarat; barbari nos Bodmilcari dedere se n^^avenmt ; princeps horum ^[ebat tubi dne Phœnido. Alius quoque princeps tubicinem comparare vult, antequam filiam huic in matrimonium det. Mihi quoque pepercenmt Mox ad principem Septemtrionalem mittemur. Animum erectum serves. Nos mox effugiemus. A Bodmilcare cave, insidias parât : vos flumine prohibere cupit/ Hsc, itaque sunt; commilitones, quae ipse nuntiat Usque speramus eos visuros." Flnitâ lectione, Chryseis intra brachia Abigail flens se omiedt ; Gisco cuculum suum sursum iactabat ; Himilco ex utre satis liberakm haustum suxit ; Hannibal autem animi affectum septies in successum stemutando prodebat Quod vero ad Bichri attinet, simiam in ulnam prehendit, amplexatus eam paene est, quod afectionis testimonium Gebal cirrum evellendo crinium dus compensabat "0, Gebal, pudeat te ! Tune mihi capillos evelUcas, quum sdas quantopere te amem ? Fortissime Gebal, vetule, ego grsr tulatus tibi modo eram ob eximium et insigne tuum fâdnus." Coëteri quoque haud minus læti belluam contrectare sata\* gebant, eamque amygdalis uvisque passis donare pergebant, quae ipsa, quin humeros Bichri reliquisset, grata accepit ^Ohe, iam satis, siste ioca !" inquam, ""otium pro nugis modo non suppetit Aqua nobis déficit : oportet ut ad flumen quo dtius deveniamus, quodrca Bodmilcarem nos antevertere oportebit Intérim et aliud n^otium superest, quod nobis dirimendum erit Addudte hue Hazaélem !"

GEBAUS FACINUS INSIGNE 221 Eo allato, severâ voce eum alloquor : "Has litteras, Hazaél, nonne audivisti ? Eae te mendacem atque proditorem comprobant. Tuum scelus nobis multis molestiis constitit ; nunc nullum iam levamen tibi suppetit; ad longe aliud iudicium deferrê te oportebit : "Menath, Hoce, atque Rhadamathus sunt tui indices. Moriendum tibi est." Ad pedes meos devolutus, plorans et eulans supplex me miser pro vita sua implorabat, et ut sibi parcerem singultibus orabat At ego nullis precibus aecti poteram. Duo nautae eum sublevaverunt, Himilco autem laqueum in fine suo coUigans, coUo S)rrî iniecit. "Selige sis tibi, vir bone, arborem quam velis," alloquitur eum Himilco ; "ex mea quidem parte ilicem quamdam robustam ac probam vellem conraiendare." Hazaél nuUimi responsum dedit, sed omnibus viribus suis ita erat obluctatus ut vi opprimi et abduci debuisset "Noli f atuari !" acclamât eum Gisco. "Quid obtrectas pendi ? Vote tuae soleisque f avebis." "Nunc, itaque," iocatur Himilco, quamprimum spadonem sub arborem coUocassent, "fac trahas, âge in sublime, in arborem inf elicem ! Sic ! iste suam navigationem absolvit !" Atque eo paene usque loquente, Hazaél in sublimi, in lumine lunae oscillabat. "Unus proditorum ad rationes supremas reddendas discessit ;" monui ^o. "Alterum autem," addit Hannibal, "speremus mox secuturum." Brevis atque exilis eâ nocte nostrum omnimn fuit quies. Ac postridie, quum sol in cœlo claro surrexerat, post certamina laboresque adeo eramus irrequieti, ut sunmio nonnisi conatu ac labore planitiem œstuantem et pulverulentam assequi possemus. Mihi ipsi faux exaruit, alvusque quodam génère spasmi convellebatur, cuius teterrimus sensus iis nonnisi notus est, qui cruciatum urentis sitis imquam pertulerint. Himilco suum utrem iam ad ultimam usque guttam exsiccavit, iterque suum, temeto consueto privatus, et onmino destitutus, languido gressu prosequabatur. Hannibal sublata et e cingulo suspensâ galeâ itabat ; cas



222 PE3UCLA MAGONIS terique omnes ita erant lassi et confecti, ut vel verbum prof erre inter itandum eos pigeret Unus Bichii erat, qui ex omni numéro nostrum nulla vestigia lassitudinis proderet, utpote cuius fibrosum corpus lassitudini f ère impervium esse videretur. Circa dimidum temporis pomeridiani levis nebula suspensa indicare nobis videbatur cursum fliuninis, quo non parum recréât! eramus ; nani conscientia nos in vicinia aquæ versari ad alacrius agendum nos indtavit Bichri et aliquot aliis, qui utres aut cucurbitas secum gerebant acdtis, prorsum cucurri, ut sine iactura temporis aquâ potiremur, ac reversus» meos haustu aquas reficerem ; sed quum drdter intra dimidium stadii a Aumine pervenissem, tanto dolore nauseaque arripiebar, ut vix pedibus consistere possem. Perseveravi tamen, et vix passibus vicem's a margine aquæ aberamus, quum subito e fruticeto sonum virgarum ac sarmenti crepantis exaudiebamus, ac fere vicena iacula sibilantia nos praetervolare cœperunt, et damor belHcus Iberum aures nostras perstrinxit Stupentes quidem, tamen ver sus aquam progredimur, quum triceni vel quadrageni barbari ex insidiis inter dumeta consurgunt, nobisque lanceis armati occurrunt» atque alter tantus eorum numerus latus apertum agmmis nostri cum ingenti eiulatu adoritur. Hannibal atque Sammai hostes suos cito repulerunt, sed mihi, qui paucos passus prsecesseram, fortuna haud tam squa fuit; nam, licet Bichri uno plus interfecerit ex iis dimitaxat qui sibî a fronte obversabantur, tamen nos circiunvenerunt Brachium unius nautarum lancea perf odit ; sura Bichri hastâ vulnerabatur, mihi autem in movendo me magno incommodo erat hasta, quæ inter scutum loraque humeri mei haeserat, et, f ateor, iam de sainte mea meo> rumque desperare cœperam; sed in ipso extremi discriminis momento cantus tubæ Phoenidae notissimus perstrepuuit, voxque audita erat : ""Forti este animo ! hic sumus r simulque fades rerum mutari coepit Veluti grex pavidarum avium, barbari pedem referre cœperunt ; agmen adventans, forte Bodmikaris ipsius, dto terga vertit, seseque in fugam mandat : Hasdrubalem sunt conspicati, qui a ripa fluminis nobis opem latum adventabat Amiens amiciun haud unquam tanto exceptit gaudio. Quaerenti mihi» qui id contigisset ut nobis tam opportune soc

6EBALIS FACINUS INSIGNE 223 curreret, respondit, totum mane se hostium motus speculatum fuisse, qui, propriis insidiis nimis occupati, suum adventum non animadvertissent ; sed quum sibi persuasum esset illos nef andum quoddam facinus machinari, malum Cafnrorum demitti, atque in sinum ad ripam fluminis prorsum moveri iussisse, ita egressum in tempore nobis subvenisse. Sic itaque periculo instantissimo erepti, agmen nostrum ad sitim restinguendam, ad flumen adduximus. Nec, f ortasse, in vita mea contigisse arbitror ut Himilconem aquam, et maximis quidem haustibus, (nec sine ingenti voluptate), potare vidissem. Âlterius horse spatio secundo flumine Boëti deorsum navigare cœpimus, laetus quisque sua pericula narrando. Tota nox quam in Cabiris exegeramus ex omni parte quieti optime meritae erat data. Postridie primo mane iter suscepimus ad locum ubi Dagon et Astarte destinatœ morabantur. Eo quum perveneramus, cuique nautarum quinos siclos ac temas portiones vini donavi; nam satis perspectum habui singulos eorum labores f ère ultra vires suas prsestitisse; item, quatuor et viginti horarum otium eis concessi, ante iter susceptum\* Otium autem istud quisque suo modo et ad suam indolem exigebat : aliqui ad satietatem potabant, aliqui cantabant, vel saltando se oblectabant, nonnulli varietatis causa etiam seciun certabant ; tamen, etiamsi rudius ac non sine tumultu interdum se gesserint, sub vesperum omnes ad saniora redierunt, seque consuetae disciplinas legibus parato animo subdiderunt Proximo mane iam iterum altum nos habebat, et, ego dumtaxat, vix efifabili gaudio intuebar eius caerulum ac perpetuo mutabilem vultum, non secus atque aquarum in latera navis liquidum impetum. Biduo Gades attigimus, ubi cunctas meas rationes cum Tzîba ex ordine pariavi. Nunc demum tempus advenisse existimavi, ubi officialibus caeterseque manui mea prisca consilia proponere possem. Hoc igitur proposito omnes eos ad convivium sub tentorio, in quodam horto publico extra urbem strato, invitavi. Convivio peracto, surrexi explicuique illis quare eos convocassem. "Amici," inquam, cœptum, propter quod missi eramus.

224 PBRICLA MAGONIS peraolvimus. Voluntati régis Davidis satis est factum ; mandata régis Hiram exsecuti stimus. Subditis régis Davidis licebit in Pakestinam reverti ; et ideo vos omnes hic congregavi, ut cunctis valedicerem." Consurgit Sammai impatiens, meque ade acerrimâ indagabundus contuetur, quid ego mihi vellem, a me percontari coepit ^"Quid ego mihi velim ?" respondi ilH, ^id tibi facile explicabo. Mihi in animo est omne aigentum in Dagonem comportaTtf eamque imperio Hasdrubalisconcredere. Licebit et vobis corn Dagone domum reverti. Demandatum erit Hasdrubali ut te. Abigail, Hannibalemque, atque cseteros quibus visum fuerit vobiscum reverti, loppam déferre." Hoc audito, Himnibal, animo prorsus commotus, exdamavit "Tu vero? Quid de ipso te? An nec Himilco, Hamilcar, neque Gisco nobiscum revertentur ?" ^NuUus honmi," respondeo; ^nos alia negotia exspectant" Silentium omnes oppressit Hannibal constematus lacrymabundus me contuetur. Sammai, veluti e sopore evigilans, silentium rupit, pugno suo sellae tenta vi illiso ut eam diffringeret ; paullo autem post Bichri, leni sibilo cantilenam su» gentis redtare cœpit, quo, more suo, acsi res suâ minime interesset, curam discutere tentabat Sammai primus loqui coepit : "Ter Deum nostrum sacratissimum, Navarche mi, sic te agere posse mihi nunquam persuadere potuissem !" ganniit ipse\* "Sic, prorsus, quae ubivis sint sacra !" receptâ voce fatur Hannibal: "Itane de te omnes nos meriti sumus, ut sic de nobis statuas?" "Nihil contra vos pecco," respondi, "amici hactenus fuimus, amid separabimur. Certe nihil plus œquo a me postulabitis, quam ut vos in suam quemque patriam restaurem, ut csteram vitam in otio affluentem degere possitis." " At quamobrem ipse tu non revertis ?" quaesiverunt omnes. "Eo proposito vos hue invitavi ut id quoque vobis palam f acereuL Mihi nimirum, Sidoniisque qui mecum sunt, in animo est iter exploratoriun susdpere. Iam pridem mihi proposueram explorare, utrum et ali» terræ sint nec ne, et quales est sint.

6EBALIS FACINUS INSIGNE 225 insulaene an continentes, et  
utnim ad Septemtriones hinc lateant'Statui mecum, si possim, dirimere,  
utrum Occasum versus a Tartesso navigando Celtarum terrae attingi queant  
nec ne. Hase est quaestio quam solvendam mihi suscepi/" "At tune putas,"  
obloquitur Sammai, "nos interea, dum tu in ignotorum marium  
discriminibus periclitaberis, posse otio vita<sup>ue</sup> commodis f rui ? Absit !  
Non adeo sumus ingrati." "Numquid nos signa deseremus medio praelio ?  
Nunquam, Médius Fidius, f aciemus !" obtestatur Hannibal ; "cat domum  
qui velit ; f ata mea ad te me iungunt" Sammai ei adstipulatur ; i<sup>bigail</sup>  
negat se ab suo sponso abscessuram. Motus omnium fide meique desiderio,  
manus cimctonim seorsim prehendi : "Dii vestram fidem fortitudînemque  
remunerabuntur" respondi illis. "Sed aliqui vestrum tamen malent in  
patriam reverti. Quid tibi videtur, Aminocles ? Num tu non mavis filium  
tuum ad patrios Pénates referre ? Tu autem, Chryseis, tu certe noies periclis  
maris ignoti obiici T\* Aminocles respondit se filio aptiorem patriam quam  
inter bellatores fortesque nautas degere vitam posse, nequaquam optare ;  
Chryseis autem ingénue f assa est se ad me vinculis grati animi devinctam :  
quod ego eam e servitute eripuerim, fieri etiam posse, ut, si apud me  
perseveret, quondam suum sponsum sibi restitutum videat. Tune ad Bichri  
conversus, qui usque cantilenam suae gentis tristi ac languido sono  
sibilabat, sic eum alloquor : "Heus, mi ephebe, necdum audiivi quid tibi  
probandum videretur. Nihilne tu habes dicere ?" "Nihil multum," is  
respondit, "areolam in vinea Tzîbae palmitibus consevi. Vobiscum in  
Septemtriones me profecturum reor, atque redux hue, Tartessum, excurram  
visum quemadmodum sata a me vinea prosperet ac vigeat" Bichri nullum  
responsum Himilconi dare dignatus, prosequitur quasi secum loquens :  
"Cum sene Gebal parvuloque Dionyso puto me satis contentum futurum,  
lonâ tamen aegre carebo." Sic itaque admodum mirabar nullum sociorum a  
me disce

226 PBRICLA MAGONIS dere velle. Constitui itaque totam meam embolam, cum argento unà, fidei navarchi cuiusdam Sidonii concredere, qui dcmitim reverti parabat, tune vero, sine mora, magnam vim commeatûs comparare, ut haberem quo victum in navigando ignota maria Occidentis sustentarem. Mane eius diei quo solveere statueram, Suffetem Navalem, atque Tzîbam valedictum adil Ut marginem obeo ostium portas petens, magnam hominum turbam conqndo» quœ hue confluit ut duas magnas eolumnas a fabris erigi spectaret» quarum una imaginem solis, altéra autem signum Dd nostri Melearth ref erebat Ne ego quidem minus euindus eram sdendi quid hæ duae columnae sibi veUent Responsum tuH iis finem habitabilis terrarum orbis significari, atque ultra eas^praster oceanum, nihil darL Verumtamen eflfatum oracuH mihi usque memoriae haerebat ; mihi quidem mundum latius patere persuasum habebam, ac mecum subridens, iter meum, plenus spei, curus prosequerbar.

CAPUT XVI Oceani Discrimina. Septimanam integram oras  
continentis versus Septemtriones contendendo exegi ; superatoque celso  
quodam promontorio iter ad Ortum flexi. In nulla a me anteacta  
navigatione tam arduum expertus sum laborem navigandi, nec fluctus  
unquam vidi tam iratos quam quoties hic saxosas oras verberabant. Lingua  
terrae hic erat, quam circuire vix quatuor dierum spatio nobis licebat ;  
nec nisi quindenis ferme exactis diebus, per fluctus tempestatesque iactatis  
licebat nobis denique aquis placidioribus, orisque demissioribus potiri. Hic  
montes desinentes planities amplissima excipit, quae iterum ad  
Septemtriones vergit Diuturna haec contra tempestates luctamina  
defatigarunt nos ferre ultra vires nostras. Antequam multum progressi  
essemus, ad ostia pervenimus fluminis cuiusdam adeo lata ut primum  
quemdam maris sinum ea existimarem. Ripae eius utrimque nemorosae et  
collinae erant, terrae autem tam hospitales mihi videbantur, ut, denique  
consistendum ratus, in quodam haud longe dissito fluminis aestuario, aptum  
ad anchoras iadendas locum in illo labore reperi. Tunc Deum hominumque  
fidem V\* Gisco damus multum condatus: "Mappalia ista ego certe agnosco  
! Vicus Celticus est. His dictis manu ordinem tuguriorum indicabat cum  
tectis condis» ex arundinibus consertis» ac sine multis argumentis quatuor  
remiges se ad littus deferri iussit, ut priscos vultus agnatos suos viseret

**The text on this page is estimated to be only 24.74% accurate**

228 PIRICLA HAGONIS Nec spe deceptus fuit IHmîdise hone  
spatio ciica navigia nostra multitudo Celtîcarum trabalium ac lîntrium,  
sninmose factanim, scatebat Celtarum plurimi adeo avidi erant nos vîdendi,  
ut haud pauci se in aquam prsedpitare non dubitarent, et spatium ab oris ad  
nos usque natando emetirentur, nec multo post constratum nostrum,  
cseterarumciue navium, ^^amînîn apum instar obsiderent. Hi omnes hilari  
risu gesticulabundi, omnes eodem tempore elatâ voce, iucunde sermodnâii  
cœperunt, quorum tatnen Ungua auditu nobis quidem haud onuiino suavis  
esse parebat ; ipd tamen omnes amicissimos sese notns pnebueruntt ac  
moribus multo minus erant barbari quam incolæ Tartesso vidni. Tunicas hi  
admodum brèves, e materia rudi, ab ipsis se texta confectas gerebant, crura  
vero sua braccis, ad talos usque pertingentibus, tegebantur. Erant autem hi  
vultu rotundo, mdiciaque boni animi pne se ferebant Oculî iis erant clari, ac  
plerumque œsii, capiU^ helvis, non laro plane flavis. Aliqm eorum arma  
eenea, atque monîHa gerebant, qus ex Pbœnici per Salios, secundum âumen  
Rhodanum in bas terras importabantur, multo pluies tamen eorum  
instrumenta lapidea atque Ugneâ, sdtissime facta, usque adhîbebant Celtse,  
ut quum vicum eorum visum iveram comperi, casulas suas pilis, in aquam  
demissis, superstnictas habent, artisqûe piscandi peritissimi esse  
cognoscuntur. Emi ab iis aliquantum arens auriferse ; et quum varias merces  
nostras perquam appetivissent, plures ex bis erga sua merdmonîa campsi.  
Qua:renti mihi de sua origine, se ex Oriente cum Septemtrione primitus  
hucce migrasse, omnes ad unum asseruerunt, suosque proavos ante  
ssæculum hicce terrarum consedissee, atque hinc gent^n Iberibus,  
Ligurîbuaque consimiles exegisse, aiebantque pone se alios quoque esse  
Celtas, quos illi Gallos et Cimbros vocarunt Relictis eonun vîds, quos ipa  
mas nominant, ad naves redii, iterque nostrum versus Septemtriones  
prosequēbamur. Post

OCBANI DISCRDONA 229 nés, quamdam insulam magnam, opulentam ac fertilem sitam esse, illud iter aggredi mecum statu. Post biduum ingens tempestas nos assecuta est, et simul etiam caliginosa nebula mari undique incubuerat, quam nostri jmlmones oceani vocitabant; ab undis per complures dies vehementer iactati, in regionibus lugubribus errare nobis videbamur. Die quinto iam omnem sitûs itinerisque rationem et computum amisimus, atque venti ac fluctus ad summum arbitrium, quo lubebat, nos egerunt. Sub mediam eius diei noctem, vigiliis, laboribusque fractus, ad inimum malum quietem capiebam, quum subito magnâ voce Himilconis suscitor sic clamantis: "Teniliae undae ante nos !" Puncto temporis exsilui in pedes, et ad clavum cucurri. "Refluxus !" clamo, "indicate caeteris navibus !" Precipites omnes ad lampades faculasque accendendas discurrunt, at sero totum : clamor calamitosus nobis significabat Dagonem scopulis haesisse ; ut vero ego flexivice pedes referre nitebar, animadverto ingenti terrore Cabiros prorae innixam, totam in venilibus volutam. Astarte quidem usque incolumis, undique cautibus, aquam non excedentibus, tamen erat cincta. Aquae tanto impetu ferebantur, ut omnes mei conatus ad revellendam navim in alveum nostri cursus, quo huc ducebamur, incassum essent ; et etiam post unius horae afflictationem streporem venilium, scopulis illidentium ac refluentium mihi audire videbar. Iam fere vices navim in flexivicem dari mandavi, quum, denique, horreo dicere, tremor, et concussio subitanea, pro ingenti nostro terrore, docuit nos in scopulos esse coniectos ; ac tota eius noctis caligine ferre debebamus formidinem ac sollicitudinem, quae ex interitu navium, nostrumque omnium, conscientiam nostram subire necesse erat. Ventus primo aurorae rubore subsedit. Ultra venilias mare requievisse satis clare discernere poteram, nec a terra nos plus dimidio stadio abesse, perspicuum erat. Nauf ragos nos esse intelligebamus quidem, vitam tamen nobis servatam, nec in tanto, quantum terrore perculsi existimaveramus, discrimine nosprehendimus. Cabiri quamvis in periculoso situ, tamen salva



230 FERICLA MAGONIS erat, atque in littos subducta. Dagon tamen, ut erat satis manifestum, in p'dori erat statu. Itaque omnes meos relinquere naves, et in littus excedere iussit. Eorum complures perseverabant» nec se a me divelli siverunt. In horum numero erat Sammai, qui, nia vi csactus, discedere omnino recusavit. Perinde Hamilcar, Hasdrubal, Gisco atque ICMiko, tam tenaciter apud me perseverare licere postularunt» ut amplius ipsis reniti non possem. Meum nempe consilium erat usque eo in navi perdurare quippe quae per tanta itinera fida vexisset, dum tabute sibi cohærent. Multo iam die turgidum mare sensim recedere, caerulumque cœlum, nubibus fissis, ac pedetentim dilabientibus» patescere cœpit. Haud procul a nobis viror littorum in conspectu erat» nostrosque ad oras aque stantes, âgnaque gestu edentes, ut f'orti essemus animo, conspiciebamus. Ex iis Bichri, atque Dionysus» non sine magnâ contentione virium, fluctus scopulosque superantes y nando ad nos pervenerunt» et in navim correperunt. Fluctu recedente. statui carinas navium accuratius perscrutari. Reperi Astarten non modo prope illa'isam, sed etiam puppim inter duos scopulos tam arcte impressam in spedem cunei» ut ibidem tutissime teneretur» et etiam futurum arbitrabar» ut novo aestu ingruente. ipsa fâdle ab aquis sublevaretur. Pro mala f'ortuna, plane aliter res cum Dagoru se habebat. Ipsa tantum vi erat cautibus il'Usa, ut quominus fatisceret» aut omnino in tabulas soluta dilab^tur fere nihl impedire poterat. NuDâ itaque morâ interpositâ, eam exonerare cœpimus. Nostri, in arido versantes, f'ontem invenerunt aquæ dukis, et satis ramentorum ad accendendum ignem, caeterum locus etiam pro castello erat idoneus. Curam eius rd HannihaH commisi, qui locum protinus aggere et f'ossâ munire coepit. Utrâque navi exoneratâ, malum Astartis tolli, e materia autem Dagamê^ item ex instructione, armamentis, atque aeris tantum tolU iuasi ac servari, quantum poterannis. Onere atque armamentis levata, accedentibus insuper agentioribus flabris, Attarfo tertio die in altum elata erat» ingenti plausu nqÉHBBb ^ acdamatioDe. \

OCEANI DISCRIMINA 231

Ac tum Hinûlco tam sdte eam tractavit, ut sine magno labore in aridum a nostris subducta esset Hasdrubalem pro viribus solari conabar, sed ipse fata suae ante oculos dilapsse Dagonis multis lacrymis deflevit. Aliquot dierum spatio nuUa incolarum vestigia ob oculos venerunt, et iam de commeatu soUicitari coeperamus. Iam duas Untres parari iussi, quae piscatum prodirent, quum e longinquo extremum cornu terrae circumnavigantem longum cercjrrum conspicamur» versus locum, ubi nos siti eramus, contendentem. Navicula e corio consuto, formulaeque lignae intento erat, eamque quatuor rémiges seminudi agebant. Conspicati nos, primum dubitabant, sed anobis per signa certiores facti amicos nos esse, nihilque adversi moliri, appuierunt, et in terram descenderunt. Gisco, qui eos partim e lineamentis oris, partim e cominimi aspectu deltas esse agnoverat, propriâ linguâ affatus est eos, cui ilU magnâ verborum copia, multoque gestu in toto sermone, responderunt Tanto gaudio omnes affecti erant, quum suâ linguâ nos ad se loqui audirent, ut etiam renitentibus nobis, nos deoscularentur, et etiam ob nidorem e randdo longorum capillorum unguento invitis nobis et reluctantibus, nos amplexabantur. Gisco tunc certiores nos fecit, hos, quamvis linguâ Celtarum meridionalium atque medianorum simillimâ uterentur, reverâ Cimbros esse, gentem affinem e Septemtrione, quae insulam abs se Prydhajm vocatam, incolerent. Hi homines perquam inquieti, atque sdsdtabundi, nos omnimodis quaestionibus impetiverunt Staturâ proceriori, vultu iucundo, colore puniceo et candido, oculis coesiis, capillis autem coloris helvi ac triticei erant. ^Ephebi isti eximios prsestarent milites," notât Hannibal ; vel mille eorum in arte militari exercitare cuperem, et tunc Bodmikari plus quam par essem." Quum Bichri miraretur quod hi nuUis arcibus sagittisque essent armati, Gisco eum docuit hos se haud raro ita armatos vidisse ; verumtamen praedpua arma eorum hastas, asdculas cum spicidis adeque admodum acutis ac perquam affabre factis esse solere. Interrogari eos curavi utrum ii antea notitiam Phoenicum

**The text on this page is estimated to be only 22.03% accurate**

232 PERICLA UAGONIS ullam babuissent. Responderunt suos affines, Cimbros Septemtrionales, de iis peregrinis, fusca fade, nigrisque ciinibus, in hasce regiones miris mercimoniis magnisque navibus non raro ventare solitos memori» tradidisse, eos tamen abi nunquam obviam factos fuisse. AmicitiaK ergo plura munuacula eis dedi, atque Himilcone admodum invito, etiam aliquantum vini, quamquam iam fere penurii eius laborabamus. Inde etiam, ad tempos dumtaxat, hilariores fieri cceperunt ac Ucet lautiti^ et vociferatio subinde in iurgia et altercationeni inter se alHret, tamen erga nos dvfles se prœbuenmt, et quamvis non panem agrestes, tam humanos eos comperiebamur, ut nihil ab his verendum iudicemus. IMscedentes a nobis pollidti sunt se cum omni tribu suâ sub veq)erum reversuros, ac pro munusculis mercesquasdamallaturos. Eo tamen die nibi] plus novi ab iis accepimus; sed postridie, quum magnâ virorum mulierum ac liberorum turbâ comitante ad nos reverterent, intelleximus eos prorsus vacuos venisse. Hi in castra nostra magno tumultu imientes, amplexibus nos obniebant, ac tôt quæstionibus nos vexant, ut ipse ego confunderer. Inter oetera, operam suam ad disponendas in castris nostris res obtulerunt ; quoquo tamen se verterunt, confusionem nigessenmt Cseterum quæque viderant, summis laudibus extulerunt; erant tamen in cunctis rébus fidi ac probi, nec vel minimam rem surripere tentavenmt ; verumtamen sua scisdandi cupido, seque ingerendi libido, eos nobis molestissimos reddidenmt Pnesertim œquo Hannibalis anirao t^errimam labem intulerunt, eius lorica, galeamque contrectantes; quo magis eos reprimere tentabat, hi eo magis riserunt, dusque iracundiâ delectabantur. Chryseis quoque et Abigail gravi tantum conatu sese continere poterant, quominus hi, materiæ vestitû earum examinands cuptdi, eas ezuerint ludex Gebal haud panem delectationis eis attulit, pnesertim quum Bicbri atque Dionysua mmiolaro, animal perquam ludibundum, ad sua ioca ludicraque

**The text on this page is estimated to be only 27.90% accurate**

OCEANI DISCRIMINA 233 summa consiliorum, novæ terræ reperiendæ, atque cura commeatûs comparandi mihi elaboretur. Quamobrem, magnâ curâ et industriâ ab his hominibus disquibendum statui de situ, deque rationum figura, tam sus insue, quam contineatis, quem modo reliqueramus. Reperi eos intellectu rationeque satis multum valere, itineribus longinquis non parum exercitatos esse, quum dissitissimas terras mariaque scapulis suis coriaceis pervagarentur. Ex sua notitia nos modo in summa, principiaque duodenum insularum minorum versabamur; verum insula grandis, Prydhayn, tanta ab his prædicabatur, ut multis duorum mensium spatio ab his adminiculo solitarum scapularum circumtangeretur; unde sequum existimavi eam Tartessium magnitudine exsequare. Reperi etiam meos hospites, ut quidquid commeatûs ab eis ad manus ad vendendum præsto esset, id ad me deferre non gravarentur. Itaque nunquam imposterum ad nos venerunt, quin copiam cereæ ac piscium afferrent. E quibus quum palam esset eos agricolatum non exercere, frumentum olera que ab his nunquam petivi. Postea tamen, quum satis exigua copia hordei, alteriusque generis grani e Prydhayn allata fuisset, coniectare poteram aliquas illic tribus initia culture agrorum tentare ceteris. Non parum demirabar Cimbrorum morem, quod in collo tot præfugia gestarent, et quod metalla, e quibus plurima eorum facta erant, præter morem essent albida; unde admodum cupidus scindi fiebam, quoniam in loco id metallum comparari posset. Etiam magis mirabar, quum hi me certiores fecissent, in hac ipsa insula, in qua castra nostra posita essent, copiam eius magnam inveniri. Hoc quidem summo gaudio audiui. Quamobrem, numquam interpositâ morâ, scrutari cœpi, si quam venam reperire possem. Accitis itaque aliquot meorum, statim indagare cœpimus, nec sine fructu; nam brevi in venam incidi, et reperi totam adeo insulam vix aliud, quam fodinam plumbi albi esse.

234 FERICLA MAGONIS navis efficeret» cuius simile tota Phœnice antehac nunquam cou\* spexisset Nemo unus nostrum erat, quin consQium meum ratum ac probatum habuisset In gratiam pro meris nugis» quibos eorum animos concifiaveram, veluti quacdam fragmenta cupri e laminis Dagonia, incote libenter indulserunt ut e suis f odinis metalla erueremus, item quoslibet tractus terrae su» insute nobis ad possidendum concesserunt usque eo dum noUs ita placuisset ; quin et cupeie videbantur ut apud se stabiles figeremus sedes; atque hoc pioposito omnem suam operam atque succursum obtulenmt quocumque modo voluissemus, nec ex eo tempore castra nostra ullo génère commeatûs caruerunt» quoniam magnam vim eduUorum e sua piscatione ac venatione eo comportarunt» munuscula autem, qus nos illis dederamus, omni tempore in magno pretîo apud se habebantur. Loquaces» sdsdtatores ac mobfles animo ut fuerint, tamen asserere non dubito, quin hi omnium quos nobis convenire contigit barbarorum longe humanissimi censendi sint Quae ad exsequenda consiHa nostra usui erant» dto administravimus. Hamilcar cum Bichri, et viginti sagittariis» navi nostra CiMria ad explorandas insulas atque Prydhajm profecti sunt; Hasdrubal et Gisco munus obibant opus fodinarium curandi; ego cum Himilcone in castris mansi, ut opus administra» rem novae navis parands ; ac» prae csteris aUis rébus» ut securitati meorum providerem» utpote cœlum hoc asperum ac frigi\* dum loco tentoriorum magis stabilia postulabat tuguria. Quod Hannibali atque Sammai nullum fere negotium obveniebat, tempus suum plerumque venando ac piscando exigere consuevenmt» partim vero diverticulis in sodetate incolarum» quos in artibus miUtaribus exercere cœpenmt» quibus aptiores magiaque dociles tyrones habuerunt nunquam. Quodam die Hannibal atque Sammai mentis atque genis ad cutim strictim tonsis inter nos comparuerunt» nec ullam barbam in vultu reUctam habebant» praeter mystaces in superioribus kh biis; tam enim arctam cum barbaris iniverant victûs consuetudinem» ut tandem eorum mores imitarentur. "Ehem, prsedaram vos formam induistis»\*\* cum leni risa

OCEANI DISCRIMINA 235 eos alloquor, "quin et iuvabit vos vultus f ucare praestantiores Cimbri fietis." Hannibal satis speciosis argumentis tentabat mutatum morem probare, et aequiim esse conabatur ostendere, decere morem sequi gentis, cuius in medio quis versetur ; et, quoniam ipse inter bellatores bellator sit, convenire ut eorum mores sequatur. ^Abigail autem/" inqtiit Sammai, "putat mutatmn morem mîhi perquam convenire." Quando istud argumentmn ref elli non posset, nihil amplius habui dicere. Dies, septimanae, menses elabebantur, dmn nos arduis tsediosisque laboribus solerter vacabamus. Ex itinere explorandi redux Hamilcar retulit se non modo navigationem secmidum littora Occidua insulae magnae perf ecisse, verum etiam ulterius ad Occasum, aliquanto minorem reperisse insulam, quam penitus circmnnavigasset ; incolas eius Erin, sive '^insulam viridem\*' a suo eximio vîrore vocare, et id ei usque nomen esse. Advenit interea hyems, f rigida et aspera. Par non smn describendo terrorem eorum e nostratibus, qui nunquam antea gelu nivemque conspexerant ; nihil nisi necessitudo immitis eos adigere poterat ut e tuguriis vel pedem efiferrent. Simiola misella perquam maie se habebat. Bichri atque Dionysus soli erant quos intempéries nullo pacto afficere poterat Hi nimquam non se paratos prae buerunt ad se cum iuventute Cimbrica glebas niveas iactandOy in glacie dilapsando divertendmn, quibus exerdationibus vultus omnium salubri rubore sufifimdi solebant Instituyente Bichri, parvulus Phocaeus eximiâ soUertiâ usum tam fundae quam arcûs didicît ; quocirca, imposterum cordi eius esse cœpit ut e venationibus sois semper quoddam trophasum virtutis peritiœque reportaret Maximâ omnium moestitiâ afficiebatur Himilco, f ortis ille gubernator, non quod ipse nebulas geluque cœteris plus vereretur, sed quod copia vini in diem decresceret "Ohe, me miserum !" suspirabat, quoties utrem exinanire cemeret ; . "uno minus iterum ! nihil habebimus, quo ver adven

**The text on this page is estimated to be only 21.72% accurate**

236 PBBICLA IUGONIS tumm consalutemus, nisi aquam. Rêvera, tempus iam esse arbitror ut in Phœnicen revertainur; vîoeas Beryticas in dedivjbus collium spectare certe iuvaret multum." His in auguriis sodus et adstipulatorem strenuum sibi habebat Hannibalem, qui, quamqoam dicere non ausim, val unum inter nos fuisse, qui omne vinum nostrum exhaustum esse gauderet, aolus fuit qui dolorem àticulost grubematoris palam probare non dubitaret Tandem aliquaado dies augeri et clareacere, atque mare, fere per totum hoc tempus turbulentum ac tempestuosum, considerare, tranquilliusque fieri cœpit Navis, denique, absoluta fuit Submiàmus eam festo nostne navigationis patefacts ; ac non solum Cimbri nobîs auxilio advenerunt, venim etiam sacerdotes eorum, poâtis vestibus, coipora sua csruleo nîgroque tinxerunt Vesperi epulas instruximus e pîscibus, e cervina, hordeo, variisque regionis esculentis. Tum etiam ultimum utrem vini exhausimus et exaiccavimus. "Pro felid nostro reditu propinemusT' precatur Himiko. ">£quo maturius eam rem agitas f monui^o; "peregiiatio nostra a tennino suo multum abest" Onmes attoniti oculos in me converterunt Ne oni quidem eorum vcl cogitatio inddit nos usquam alias quam Sdonem iam iter parare. S""""»\*' interrogabat a me, utrum plus delitiamm e "pulmonibus maris" accepturi essemus. \*Ter me licelnt ut domum eaa," respondi illi ; "navis ista iam parata est, mihi autem utique in anime est eam cum onere dranum mittere, nec ex mea parte quidqoam obstabit quonûnus tôt vestrum, quot frigora nebulûque amplius toleraie noluerint, domum cum ea revertantur, ut vos id iam antea maoueram." Sammai in pedes conâluit, obtestatosque sic respondit : "Navarche mi, certe tu non existimabis me id aërio dixisse : nec tibi persuadebis me abs te divelli optare. Equidem fateor frigidum et inclemens ccelum istud mihi displicere; verum te certum esse tolo me tibi comitem futurum quo demum cunque tedivertas."

OCEANI DISCRIMINA 237 summam habere fidem ; tum consilia ei aperui, quae me permovissent ut peregrinationem meam ad ultiores fines protenderem. Praeterea, exhibui illis quamdam materiam pellucidam ac flavidam, quae speciem quarundam nostrarum gemmarum præ se ferret Celta, qui eam mihi donaverat, succinum eam vocavit, asseruitque navigationem tricenûm dierum Ortum versus, ad littora nos delaturam magni continentis, ubi abundantissima eius rei copia ab aquis in littora everreretur. Nihil dubitandum esse docui, quin ea res donum Astartes esset "Caeterum/\* subiunxi, "quis dixerit, utrum oceanus, qui ad Fretum Gaditanum Mari Magno iungitur, non ei alicubi in Oriente iterum iungatur ? Hactenus de oris Septemtrionalibus Hellesponti nihil habemus comperti, et quis augurabitur utrum Sidonem per Cariam atque Chittim attingere non possimus V Nomina haec nostris notissima novam audendi fortitudinem adiecit, ita ut omnes ad unum comitandum me ad oras succiniferas paratissimos se præberent "Ita, profecto !" addit Himilco, "etiamsi vinum omne ad guttam exhaustum sit." Novum navigium, quod AdonibcU nominabamus, a nomine Praefecti Navalium Uticensis, probe oneratum erat plumbo albo, et, ut caeteræ naves, satis magna copia aquae potabilis\* camis salsae ac siccatae, frumenti atque fructuium huius r<sup>on</sup>is pro comœatu instruebatur. Postquam Cimbris nostris, qui t<sup>ot</sup> tantisque beneficiis nos cumulaverant, ex corde valedixissemus, mari nos commisimus. Aliqui incolarum insulae comites sese nobis in suis cymbis præbuerunt, quos tamen nos celeritate facile superavimus, et ut ad extremam lingulam Prydhayn iter flexissemus, ii e conspectu evanuerunt. Senum dierum aspera navigatio ad Orientalem eius insulae oram nos detulit ; illinc rectâ ad Orientem contententes, ad oras devexas planasque accessimus, secundum quas cautissime progrediebamur. Integram septimanam hac via exegimus, quâ finitâ, ostia aestuarii cuiusdam latissima attigimus» in ripa adversa cuius littora iterum ad Septemtriones vergere cœperunt ^4. — ^jj scœvierint, mareque sestuosissimum nos iactaverit



238 PESICLA MAGONIS quinis ulterioribus diebus iter  
prosequendum statui, si forte viam ad Orientem reperirent caute ac  
diligenter oras scrutatus» nullum cum incolis commercium suscipiendum  
quamvis ignis ex interiori insula satis superque demonstrassent incolis eam  
non caere. Tamen, denique» quomodo et commercium deficeret, et asperitas  
coelestis, itinerisque nos urgeret, omnem spem transitus reperiendi, etiamsi  
existeret, quod tamen mihi nunc minus verosimile videri coepit, omnino  
mittendam duxi ; itaque iter retrorsum flectendum censui, quoniam quatuor  
maiores cymbae Cimbrorum nobis obviam factae sunt, ex continente  
revertentes, quo succiduum collectum invenissent Hi certiores nos fecerunt nos  
quamcunque eius rei coinam in oris Orientalibus colligere posse. Iam hoc  
iter parabam sine mora aggredi\* quum densissima nebula descendere,  
nosque obruere coepit, ita quidem, ut cuncta extempk) missa facere,  
anchorsque in eo ipso loco iacere coacti essemus. Hoc facto, scaphas solvi,  
et exploratores ad littus mittendos statui. Difficillimum bis erat negotium  
littus adeundi» sed etiam diffiduum ad navem redeundi, licet plures taedas  
lampadesque pro signaculis accendi iusserim. Nebula paulatim recedente,  
iter caute recepimus» atque eo quod nobis terra esse videbatur, ire  
contendimus. Haec erat patriasucciduum. ^Quoniam in mari reperiendum nihil  
est,\*\* aUoquor meos» "descendendum nobis erit. At descensus factus fadlis  
non erat. Etenim ignari penetravimus in quendam locum, qui aestuarium  
alicuius fluminis esse videbatur, ac, revera, in palude versabamur, nec  
profecto discernere valebamus, ubi aquae turbidae ac lutulentae finem, aut  
caenosa ripa initium caperent : et in caliginosa tempestate coelum, aqua,  
terra unum esse parebant Tandem post trium aut quatuor horarum laborem  
Attamen feliciter in rivulum quemdam deduximus, esteras vero naves in  
locum deveximus, qui simillimus terrae iudicari poterat, tumulum nempe  
sabulonia. ReUquum diem fossam ducimus naves ducendo exegimus, ac  
nobis quoddam genus castrorum parando ; interea nebula aequae densa  
descendere, nobisque solem eripere coepit Diem caliginosum nox etiam  
multo densiori nebulae caliginosior excepit

OCEANI DISCRIMINA 239 Bichri, qui cum viciis suorum frumentum prodiderat, brevi frigore tremens rediit» et secum quaedam ramenta attulit, humida quidem, sed ita resinosa, ut facile ignem conciperent, optimeque ardèrent Rogos itaque plures accendimus, et» licet gravem ederent fumum, id tamen minus curantes, circum terras redinatit et conquiniscentes, satis bilan animo cenam paravimus. Silentium moestum Sammai, lacemâ sibi arctius obvolutâ, f régit bis verbis : 'H<sup>o</sup> borrida, ac prorsus execranda !" inquit, "essene potest ulla gens tam ignara, tamque sui impos, quae in his desertis, omnium rerum orbis ac destitutis vitam degere velit ? Monstrorum patria haec est» non hominum." ^Seni tamen lonae/ insimulat Hannibal cum suspirio, ^appime conveniret ; multum etiam prodesset si Hanno cum suis lepidis sermonibus bice interesset» nobisque animos refodllaref\* ^go quidem non existimo eorum gratia nos solidari oportere»" interloquor %, ^quin etiam confido eos iam dudum evasisse, atque in apridis Sidonis viis spatari, aut veroin celsis Libani iugis curis solutos versari." "Sic et ego opinor/" assentitur Himilco, "nec dubium est quin generosissimis vinis abundant ; vinis, inquam, nectari simillimis ex Helbon» Byblo ac Sarepta." ^lam satis eius rd ! satius tacebis," reprehendit eum Hannibal, "ne me tui similem, bibulum ac potonem, feceris." "Mené potonem vodtas?" interpellât Himilco, poculum aquae coenosœ sublevans, "numquid existimas quemquam ex hac sentina crapulam condpere posse ?" Nebula bumida interea magis magisque defligescere cœpit, et quisque nostrum torpore f ère rigeat. Gebal laneis tegetibus involvebatur, quos Bichri pro ea comparavit, et gestus more suo mimicos edere iam dudum desiit, tantopere erat frigore confecta. Nos vero quam poteramus proxime titionibus obvoluti et bumi iacentes, sopori haud recreanti nos tradidimus. Mane rediit aequè dnereum ac pridie, nec vel singulum iubar solis e nubilo emicuit Sammai ira sestuens clamât :

238 PESICLA MAGONIS quinis ulterioribts diebos iter  
prosequendum statui, si forte viam ad Orientem reperirem, caute ac  
diligenter oras scrutatus» nullom cum incolis commerddum suscipiendo,  
quamvis ignés ex interiori insala satis superqne demonstrassent incolis eam  
non caiere. Tamen» denique, qnum et commeatus deficeret, et asperitas  
coeH, itinerisqne nos urgeret, omnem spem tranâtûs reperiendi, etîamsi  
exsisteret, qnod tamen mihi nunc minus verosimfle videri cœpit, omnino  
mittendam duxi ; itaqne iter retrorsum flectendum censui, qnom quatuor  
maiores cymbs Cimbriorum nobis obviam facts sunt» e continente  
revertentes, quo sucddum collectum ivissent Hi certiores nos fecerunt nos  
quamcunque eius rei coinam in oris Orientalibus colligere posse. lam hoc  
iter parabam sine mora aggredi\* quum densissima nebula descendere,  
nosque obruere cœpit, ita quidem, ut cuncta extemplo missa f acere,  
anchorsque in eo ipso loco iacere coacti essemus. Hoc facto, scaphas solvi,  
et exploratores ad littus mittendos statui. Difficillimum bis erat negotium  
littus adeundi, sed etiam diffidUus ad navem redeundi, licet plures taedas  
lampadesque pro signaculis accendi iusserim. Nebulâ paulatim recedente,  
iter caute recepimus» atque eô quod nobis terra esse videbatur, ire  
contendimus. Haec erat patriasucdnL ""Quoniam in mari reperiendum nihil  
est,\*\* aUoquor meos, ""descendendum nobis erif Ât descensus factu fadlis  
non erat Etenim ignari penetravimus in quendam locum, qui aestuarium  
alicuius fluminis esse videbatur, ac, rêvera, in palude versabamur, nec  
profecto discemere valebamus, ubi aquœ turbidae ac hitulentœ finem, aut  
coenosa ripa initium caperent : et in caliginosa tempestate cœlum, aqua,  
terra unum esse parebant Tandem post trium aut quatuor horarum laborem  
Astarten felidter in rivulum quemdam deduximus, esteras vero naves in  
locum deveximus, qui simillimus terrs iudicari poterat, tumulum nempe  
sabulonia. ReUquum diem fossam drcum naves ducendo exegimus, ac  
nobis quoddam genus castrorum parando ; interea nebula aeque densa  
descendere, nobisque solem eripere coepit Diem caliginosum nox etiam  
multo densiori nebulfi caliginosior excepit

/ OCEANI DISCRIMINA 239 Bichri, qui cum viciis suorum frumentum prodiderat» brevi» frigore tremens rediit» et secum quaedam ramenta attulit, humida quidem sed ita resinosa, ut facile ignem conciperent» optimeque arderent Rogos itaque plures accendimus, et» licet gravem ederent fumum, id tamen minus curantes, dum terras reclinatit et conquiniscentes, satis bilan animo coenam paravimus. Silentium moestum Sammai, lacemâ sibi arctius obvolutâ, fregit bis verbis : ^'Regio horrida, ac prorsus execranda !" inquit, ^essene potest ulla gens tam ignara, tamque sui impos, quae in his desertis, omnium rerum orbis ac destitutis vitam degere velit ? Monstrorum patria haec est, non hominum." ^Seni tamen lonae/' insinuat Hannibal cum suspirio, ^'appropinquare conveniret ; multum etiam prodesset si Hanno cum suis lepidis sermonibus bicce interesset, nobisque animos refodillaref\* ^go quidem non existimo eorum gratia nos sollicitari oportere," interloquor ^o, "quin etiam confido eos iam dudum evasisse, atque in apridis Sidonis viis spatari, autveroin celsis libani iugis curis solutos versari/' ^'Sic et ^o opinor,\* assentitur Himilco, ^'nec dubium est quin generosissimis vinis abundent; vinis, inquam, nectari dimillimis ex Helbon, ByUo ac Sarepta." ^lam satis durum ! satius tacerem," reprehendit eum Hannibal, ^ne me tui similem, bibulum ac potonem, feceris." "Mené potonem vodtas?" interpellât Himilco, poculum aquae cœnosae sublevans» "numquid existimas quemquam ex hac sentina crapulam condpere posse T\* Nebula humida interea magis magisque defrigescere coepit, et quisque nostrum torpore fere rigeat. Gebal laneis tegetibus involvebatur, quos Bichri pro ea comparavit, et gestus more suo mimicos edere iam dudum desiit, tantopere erat frigore confecta. Nos vero quam poteramus proximitationibus olivoluti et bumi iacentes, sopori baud recreant! nos tradidimus^ Bfane rediit aequednereum ac pridie, nec vel singulum tubar solis e nubilo emicuit Sammai ira aestuans damât :

240 PERICLA MAGONIS "Mihi quidem sol videtur Tartareis his regionibus nanquam oriri/" \*\*Tamen/" expUcat Gisco, "sol hîc quoque, nec raro, splendet ; sed, ut videtur, res terrestres adeo turpes et horridas cernit, ut iteruin ad Mare Magnum suamque charam Phœnicen revertî malît" Aminodes autem, suâ phantasiâ iterum abreptus, certum esse existimabat nos in Orcum aberrasse, enixeque a nobis flagitare cœpit, ut Sacra Diis Inferorum propitiatoria faceremus. Terrorem suiun nos utique risu conabamur discutere ; negari tamen, profecto, non potest cœlum tam inclemens et asperum homines atrâ bili suffundere, ac melancholicos necessario fa\* cere. Ex nostra re esse monui socios ut, siqui sint huius regionis incolae, eorum consuetudinem atque amicitiam conctliare tenterons. Quamobrem, sumpto ientactilo, iter ad explorandum flumen paravimus. Bichri, suorumque viceni, praecesserunt Ego cum Hannibale, et cum agmine pncipuo subsecutus sum ; novissimum autem agmen drdter triginta annatorum, Hamilcare duce, nos subsidio sequebatur. Hasdrubal cum quinquaginta armatis prsesidio navium, cœterorumque in tutelam erat relictus. Iter ingressurus Bichri memorabat lonam, quamque iuvaret, si ipse tuba incolas suscitaret, et hue allectaret At ego monendum eiun duxi nihil attinere in hoc rerum statu res vanas dolere et conunemorare. Postquam ingenti labore paludes uvidaque invia eluctati sumus, nec usque sciebamur utrum in lacunis, an in terra firma versaremur, ad arboretun abietum pervenimus, varia gênera arborum conspeximus, quae nobis proceritate, raris frondibus, foliorumque canitie prorsus erant insueta. Solum ubique uvidiun erat, passim et palustre. Hactenus quidem nemo mortalium nobis obviam est factus ; vestigia tamen minime desidera\* bantur quibus iudicari poterat solum hîc lod pedibus humanis nequequam fuisse inculcatum. Inter eundum rudera tuguriorum etiam quater prseterivimus, quae ex arundinibus erant pacta, drca ea cumulos dnerum, plurimas testas, item multa ossa, quoe dentibus rosa et adusta fuisse satis constabat, invenimus.

OCEANI DISCRIMINA 241 Tamen, etiamsi homines abfuerint, animalia satis erant frequentia. Vestigia minime rara deprehendimus ungularum fissamm, quae subinde parvae erant, aUas permagnae, unde facile poteramus coUigere nos modo penetrare latibula buculorum et cervorum, quos, ut vestigia prodiderunt, ingentis oportebat esse magnitudinis. Plagam unam secutus, Bichri ref erebat per longam semitam in sylva ramos utrimque fractos comibus animalis conspi\* cua altitudine a terra, quod animal oportebat aliquot palmis equum altitudine excessisse. In castra redeuntibus nobis duse damae minoris speciei obviam f act» sunt. Has Gisco agnovit esse eiusdam generis, quod ipse in terris Celtarum vidisset, et quas hi rennas, sive tarandos appellant. Damae simul ac nos conspicatœ erant, sese fugae mandarunt, unde mihi certum videbatur incolas hic eas venari solere. Âttamen Bichri et Dionysus levi molimine effecerunt ut illis intra sagittaB iactum occurrerent, et utramque prosternèrent ; quod quidem nobis gratissimum fuit, iam enim came recenti pridem carebamus. Tarandi hi magnitudine aseUum œquabant, cruribus gracillimis, ungulis grandibus, pilisque tegebantur cineraceis densissimis, in pectore maculam albam gerentes, in capite autem patula comua. Postero die Hamilcarem cum duabus scaphis ad explorandas ripas fluminis misi, caeteros vero meos, fere omnes, cum triginta sagittariis ad me accivi, itinerique me commisi, ut regiones circa accuratius explorarem. Grex taurorum sylvestrium se nobis iter facientibus obtulit. Nos quidem extemplo impetum in eos tentavimus, at totum armentum tanto furore nobis irruit, ut salutem in fuga arborumque tutela quaerere cogeremur. Misellus quidam nautarum nostrorum, qui assultum taurorum effugere non poterat, ab iis obtritatus erat, alter vero comibus correptus et in sublime excussus ita in terram recidit, ut spina dorsi eius f rangeretur. Buculoram tamen très sunt caesi quorum dorsa excoriata et in partes carpta, nobisque in castra retulimus praedam, et laborum præmium. Rétro ad castra tendentibus ingens cervus nobis occurrit, quem Sammai céleri manu, sub scapula vulneratum, occidit. Cervus hic fuit cuiusdam generis, quod apud Celtas, ref erente

242 FERICLA BfAGONIS Giscone, raro videtur, et quod nomine elenn, sive eland, vocatiir. Hi elenni non parum grandiores sunt equis, solentque f oliis ac f rondibus inf erioribus arborum vesci, quod tam curtis sint coUis, tamque rigidis, ut nisi fere genuum tenus solo molli sese demittant, capita ad herbas carpendas satis declinare non possint G)raua quidem sua non sunt tam celsa et erecta quam utrimque varia ac pansa, suntque magni roboris tam comibus quam reliquo corpore ; nec ut caeteri cervi ciun terrore conentur succi persecutores effugere, se venatoribus ultro in pugnam sese offerunt. Hae igitur eiusmodi belluae stmt ut ctun iis conuninus congregi consultxun non sit, ut modo propriâ experiëntiâ eramus docti. Hamilcar inte^ ea cum satis magna copia succini, quam in littore collegerat, ad nos rediit His in castris nostris iam quindenos dies ex^^us, quod tempus colligendo succino explevimus, atque vitam tarandos, elennos, tauros sylvestres, omnigenasque feras, quas fors nobis obiecerat, venando sustinuimus. Miselliun denique nautam, qui venando succubuerat, eodem loco sepelivimus. Septdcro eius lapidem advolvimus, nomine nautœ invocationeque Deorum ei inscriptis.

CAPUT XVII Iom>, Devs Fennorum. PosT sedecim dierum his  
în regionibus moram, quum et succinum rarius reperiri, et feras in dîem  
magis recedere sentirem, statuî solvere, et quinos dîes Orlum versus  
navigare. Exacte itaque quînûm dierum peregrinatione, quum et commeatui  
ulterius consulere vellem, et rçgionem accuratius explorandam esse  
censerem, ostia eiusdem fluminis petivi, quod iam antea ingressi eramus.  
Aspectus huius regionis vix hospitalier nobis parebat quam ea, imde modo  
discesseramus ; nihilo tamen secius naves subduximus, ac proxime quam  
poteramus, castrametati siunus. Postridie exploratum descendentes, haud  
procul digrediebamur, antequam humani commercii indubitata vestigia  
recentiora sub oculos nobis venissent. Minimum dena hîc oflfenderamus  
tuguria coni in speciem facta, quœ omnia vacua intravimus, et horum in uno  
f oculus usque ardebat, in pluribus autem aliis arma, apparatus ac  
supellectilem invenimus, uti hastas, iacula cimi spiculis e politissimis  
lapidibus, asciculas, lebetesque. His rébus accuratius perscrutatis visum  
nobis est ista tuguria subito déserta esse ; quandoquidem non modo f rusta  
camis semesa, atque pisces repereramus, verum etîam stramenta cubatoria  
ex arundine f acta, muscoque constrata, ab corporibus cubantium usque  
calebant. Hinc mihi persuadere cœpi incolas, a nobis adventantibus  
perterritos, tuguria sua deseruisse. Suspiciatus tamen prof ugos adhuc in  
viciniis latere, misi qui e navi



**The text on this page is estimated to be only 28.08% accurate**

244 PERICLA HAGONIS pannos rubros, oedus vitreos, amulas, variaque nebula afferret, quas res eonim admirationem capere, ipsosque conciliare possent, et haec in spatiosissimo tugurio in conspectum exponi iussi. Simul etiam nostros circiter trecentos passus ab eo loco amandavi, speculatusque quidnam eventum esset. Barbari brevi reverterunt, et nos haud proci otiose slantea conspicati, quum nos nihil adversi moliri viderent, minime veretur a nobis spectari, et etiam propius ad nos accesserunt. Accito Giscone, eos conventum procede; sed quum hic eos Celtice alloqueretur, comperi eos ne verbum quidem intelligere, responsumque tulimus linguam, nobis antea inauditam. Manu interim paludem propinquam indicantes clamaverunt: "Suom, Suom;" tum vero propriis attractatis pectoribus dixerunt; "Suomi, Suomi;" unde ego coniectavi eos dicere velle, paludes suam linguam suom, se autem Suomi, sive gentem palustrem appellari Tum telis suis lapideis exhibitis, manu Orientem Septemtrionalem hoc verbo indicarunt: "Gothi;" et, quod etiam magis mirabar, eodem verbo alias quoque res ex aere Tibareno nobis exhibitas significaverunt. Equidem antehac gentem eius nominis ne fando quidem unquam memorari audivi, nec quidquam coniectare mihi posse videbar, nam quod verbo Gothi, fortasse Caucasios significare eos voluisse. Kquidem in vita mea barbaros plurimos conspexi. sed qui his turpitudine sequales essent, vidi nunquam. Capita juvenis erant ingentia. vultus in planum pressi, oculi exigui, ora immania, facies discolori, et universim exemplari fuerant teterrimae turpitudinis. His accesserunt curta exiliaque crura. quae vastum et informe corpus sustinendo vix paria videbantur. Interim nos explicaverunt suos amicos Gothos. tam se, quam nobis statura proceriores esse. Praeter vultus Uneamentorum turpitudinem etiam habitu sordidi erant Hos enim nullis praebeis, ut plerosque barbaros quos conveneram, ornatos vidi, suae corpora paucis pellium centonibus tuebantur, et sua tela plenimque constabant e fus

IONO, DEUS FENORUM 245 stibus, minus affabre factis, spiculis siliceis, atque génère harpaginis, cum ossea cuspidē. Unus tantum eorum gerebat monile, e conchulis, crudisque succinis. Is princeps eorum esse videbatur. In pignus suae in nos voluntatis, ipse in cornu tauri potum quemdmn avidum mihi obtulit. Ego iam manum porrexeram ut cornu ad labia levarem, quum Himilco, ad potandum semper paratus, ad sua labia admovit ; simul tamen atque gustavit potum, cornu in terram abiecit, ac sputare, omniaque nauseae ac detestationis indicia edere coepit. "Va ! rem taeterrimam !" clamât ille primum quam loquela illi rediit, "nihil prorsus aliud ista Tartarorum colluvies est nisi oleimi piscinum ; apage sis !" Omnes in cachinum sumus soluti ; at princeps, oblatum suae in nos voluntatis amicitiaeque testimonium sic a nobis sperni ac vilipendi ratus, animo offensus, et iniuriam succensens, infenso animo cum suis recessit, et in sylvam se contulit, meis conciliandi et placandi conatibus minime motus. Himilconem misellum, quum culpam suam iniuriae inunerito illatae perspexisset vehementer poenituit. "Quam, Pol, malesanum me praestiti !" ait ille dolens, "certe e proxima quercu me pendi aequum existimarem. At qui poteram, obsecro, divinare potum tam delectabilem aspectu nihil nisi foetidum esse oleum ?" "Eia, Himilco," inquam, solari eum conatus, "perperam factum a te condono tibi ; alias tamen vide ut consultius fadas. Equidem nihil dubito futurum, quin brevi alia nobis occasio detur istam contumeliam barbaris indigne illatam humanitate compensandi." Sursum ripam fluminis itantibus nobis plures turbæ istius gentis obviam factæ erant, quæ omnes magnopere gesticulabantur. Homines isti, quaecunque munuscula iis offerebantur a nobis, ea sununâ aviditate captabant ; primum tamen quam negotia cum iis factitare tentabamus sese e medio continuo eripuerunt. Erat in recessu sylvæ locus, arboribus vacuus, quo viso suspicari coepimus frequentiori coloniae nos inuninere. Nec frustra. Siquidem haud procul a nobis aquam diffusiores conspicimus\*

246 PERICLA BfAGONIS bamur, oiius in medio

tuguriaconicaconferctissima videbantur, inter quae uniim in média parte proceritate erat conspicuam. Haec nempe in instda erant collocata, quae aggere ciun continente iungebatur, hune tamen nobis transgredi, ut ab incolis interpretatum acceptimus, f as non fuit» negotia tamen nobiscum âgere non aspemabantur. Aliquantum succini satis vili nobis vendiderunt, quod ipsi eam rem non magni f ecerunt ; sed de telis suis plane diverse iudicarunt. Nullâ enim merce in nostra potestate uUiun eorum inducere poteramus, ut vel maxime incon\* dnno telo vel minimo ossiculo unco nos quocumque demtun modo potiremur. Varias res suas e polito lapide fabricatas nobis libenter ostentarunt, cupidissimi etiam erant alia eius generis comparare, nec parum mirabantur quiun intelligerent nos nulla horum venimi habere. ^ra iam antea videront» nec usus arcuum sagittarumque eis ignotus erat ; quodrea digitis volucres in ramis sedentes indicarunt eo nimirum proposito» ut Bichri» unam alteramve sagittâ feriret, quod Bichri» veluti gratum munus» minime abnuendum putavit Ratum quiun non ducerem totam noctem eo in loco exigere, receptui signiun dedi; aliqui tamen Suomi facultatem nos comitandi facile a me impetrarunt ; sed tanta erat caligo, vie autem adeo lutulantae ac prorsus nullae» ut in lacunis scrobibusque plane in dévia errassemus. Prope ad diluculum usque errabamus» donec seni nostrum : ego, Hannibal» Sammai» Himiko» Bichri» atque nautarum unus, in paludem» ad dngulum usque delati essemus. Postqnam inde eluctati eramus» reperimus nostros sodos adeo a nobis secessisse» ut eos nec videre possemus» nec maximis quem edere poteramus clamoribus assequi Hic rerum status» quamquam per se tasterrimus» finis necdum erat, alia adhuc incommoda nobis impendebant Namque, dum nos indida viaram qusritamus» qiue nos ad nostros reducerent» fere duceni barbarorum nobis superveniunt» omnes armatL Obsistere iis» etiamsi facultas data esset, frustra tentassemus. Quasi magicâ quadam arte acti» e virgultis atque dumetis omnes barbari coorti nos undique drctunfluunt» et» antequam gladios nostros contrectare potuissemus» nos obrount et opprimunt» nobisque in terram prostratis manus pedesque in terram figunt»

IONO, DEUS FENNORUM 247 interea continuo subsultantes, ingentes cient clamores. Hi nobis in pedes consurgendi nullam potestatem fecerunt, sed humi stratos tenuerunt. Duo ex iis brachia, alii duo pedes apprehenderunt, quintus gladium, galeam loricamque ex humeris eripuit, me saltando iterum iterumque circuibat, ac subinde ad caput subsistens mihi in vultum contuebatur. Barbari hi mihi quidem pro eiusmodi facinore se praeparavisse videbantur ; nam capilli eorum nibro erant tincti, facies autem pigmento bellico, caerulo ac nigro erant dispunctae. Denique, circiter post horae spatium per aggerem transducti eramus, unde nos pridie prohibuerant ; quo quum pervenissemus, partim tracti, partim trusi, in unum gurgustiorum coniecti sumus. Turpes mulieres, et etiam turpiores proies eartun» in catervis nos sequebantur usque ad metam, ubi matta scirpea pro ianua pendebat, nos autem ibidem in uvido solo ac frigido, despoliati, tusi ac vincti in caligine relictii eramus. Mox post audivimus sonum gressutun discedentium, postea autem omnis clamor ac sonitus sensim evanuit, atque silentium profundissimum cuncta occupavit. Si funibus essemus vincti, ligamina falli potuissent; at nunc vincula e libris arborum succidis torta erant, quae membra nostra scariphabant, quoties nos movimus. Sammai praesertim praes dolore gemebat, non sine maledictis. "Quisnam gémit ?" quaerit Hannibal, cuius vocem in tenebris agnovimus. "A, ego tento ista Tartarea vincula explicare et exuere/" respondit Sammai. "Incassum!" interloquitur Himilco, "vel ipsam stupam posses rumpere tentare ;" tum recordatus nec me nec Bichri ullam vocem hactenus edidisse, percontabatur utrum et nos adessemus. Bichri dédit responsum : "Ambo Wc sumus ; et ego plurimum opto ut Index Gebal interesset ; iste nos e muscipula hac certe cito eriperet." "Quonam ea pertinent ?" quaero ego. "Non Hercle capio quid simia prodesse posset Quoquo modo tamen res se habeat.

**The text on this page is estimated to be only 21.84% accurate**

24B PEBICLA HAGONU nostrum erit ex hoc loco eluctari, quod quomodo fiât, noa fadk perapido." "Nia Hamilcar et Hasdniba] ad liberandum nos venerint, omniaro bipedum maxime ignavos eos existimabo," inquit HannibaL "A, ne pnEceps iudicaveris," moaeo eum, "ego quidem minime dulnto, quin ipd nihil quidquam intentatum relinquant; at mihi quidem admodum credibile videtur eos guoque in barban» incidisse, et commune nobiscum fatum incurrisse. Pneterea nec facile perspido quemadmodum viam in hanc in\*)f

IONO, DEUS FENNORUM 249 <sup>^</sup>Praeter unum par pulmonum, quod tam clarum edendo sonum par esset, scio nuUum/" inquit Himilco. Nomen lonœ memoriam labiaque singulorum nostrum sponte suâ subiit ; Bichri autem aiebat sibi admodum gratum futurum, si Gebal intraret, suspensionesque omnium facto confirmaret. "Gerrae/\* inquam, "quare eiusmodi fabulas aniles texamus? Ea quae usui sint attendamus. Si nostri commilitones nos servaverint, bene erit ; alioquin aut pretio soluto oportebit nos ipsis nobis redimere, aut vero aliquâ astutiâ viam ad salutem comminisci/" Nauta qui nobiscum erat nunc primum loqui cœpit, et in mentem nobis revocavit certas trabaJes, quœ ad aggerem, in insulam ducentem, erant deligatae, quas et Himilco se vidisse meminit Inde speculari cœperamus, quo potissimum modo eo pervenire, et si hoc féliciter cessisset, quonam modo iis ad eff ugiendiun uti possemus. Hannibali nos usque in potestate fore barbarorum videbamur, etiamsi adversâ ripa potiti essemus: at Bichri atque Sammai autumabant : si semel in libertatem vindicati fuerimus, caetera sibi curae futura. Interlocutus quaesivi ab iis utrum quisquam cultrum apud se haberet ; sed reperimus, ut erat exspectandum, barbaros ita nos emunxisse, ut nihil eîus rei apud nos relictum esset. "Timi âge, Bichri, hue te advolve !" ei suadeo, "atque tenta îstud vinculum tortum de carpis meis rodendo solvere." G)nticuimus omnes, auribus intenti, ut ipse se leni sonitu volvere cœpit, non parum e conatu halitans. "Dentibus plurimum possum," respondit iuvenis, "sine ergo tentem." Dicere nequeo quanto id tempore effectum sit, usque dum manus halitu suo tepescere sensi, sed fuisse dimidum horse existimo. Sedulo ipse vinculum masticare cœpit, subinde et cutim meam mordicusprehendendo, usque dum plaga ad crassitudinem fili detrита fuisset, quiun ego nuUo fere labore rupi eam, factusque simi liber. Continere me non poteram quin gaudio exclamarem, et me iam ad caeteros solvandos accingere cœpi, quum Himilco ad int<sup>^</sup>oitum transversum iacens eloquitur :

**The text on this page is estimated to be only 23.93% accurate**

250 PGRICIA HAGONIS "St, aliquis appropinquat !" Ictu oculi ruptum vinculum carpis reposui, aed vix antea quam aliqui barbaronim intrassent. Unus eorum operculum iaDue revulât. ac defixit. quo facto, sumpsit contutn, eoque tegetem, quse verticem apertum tugurii operiebat, retrusit, ac veluti fuinaium apeniit, quo remoto, lux diei ex utraque apertura carcerem, ubi detenti eiamus, grato lumine œllustravit Tugurium prorsus vacuum et inane erat, onmique supellectili destitutum ; parietes fumo ac fuligine atri ; humj très lapides fod vicem egerunt, nunc cineribus cibique reliquiis obruti. Guttse pluvite algidse per impluvium incidere soloque illidi audiebantur. Barbari intrantes, secundum suum ritum ac mores, pigmen\* to erant in vultu fucati. Capiti unius eorum pellis et caput und erat inducttim, quod ipse tamquam personam in vultu gerebat, ad eum fere modum, quem ego olim apud Assyrios videram ; alter in humeris caput et comua cervi gerebat. Tertîus denique qui manu scipionem tenebat, alios duos in médium tugurium duxit, ibique omni gestu distortionequae absurdâ, muti, prorsus âne verbo, choreas agitare cœperunt. Postquam hunc saltum per aliquod tempus prosecuti erant, alter eorum, qui monile e dentibus ferarum colligatum gestabat. quique princeps eorum esse videbatur, ad me accesat, constitit, et mihi infixis oculis me contuebatur. Animadverti manum eius, et in ea meum proprium gladium. Longam iste incepit orationem, ex qua ne verbum quidem percipere poteram, sed animadverti eum saepe lono memorare, et quoties ipse id verbum extulisset, altéras conclamare. Onitione fînitâ, barbarus quadam re liquida ac fœtidâ nos conspersit, quam e cornu super nos effudit ; alteri autem duo, unisonâ voce, veluti eum verbo lono verbum aliud consonum et concinens mutientes ritum terminarunt, et e tugurio digredientes, auUeum eius iuncinum demiserunt, ac deligarunt. "Nihil pacti eum id genusbelluissuscipias!" stomachose

IONO, DEUS FENNORUM 251 modo manus mihi liberentur, iam f axo, inermis ut sim, ut tergoribus senûm solum sub pedibus extergeam." Himilco vicissim iurabat se cupiditate iniuriam f ætidi olei piscini ulciscendi flagrare ; Sammai quoque obtestabatur, seque vovit barbaros, etiamsi palmas lericho numeris exaequent, aut pulices Sechem, elusurum, viamque sibi ad Abigail facturum. Dum hi eiusmodi sermocinationes texebant, ego manum extricavî, tum manus Bichri expedivî, eius ope deîn manus caeterorum distrinximus. Semel vinculis soluti, omnes in pedes consurrexerunt, artus porrectarunt, atque Hannibal, Sammai et Himilco sese lapidibus f oci armarunt. "En rem satis aptam, quâ cerebrum unius alteriusve excutiam," inquit Sammai, unum eorum lapidum manu vibrans. "Non quidem telum militare per speciem/" explicat Hannibal, dum lapidem accuratius inspicit, "maiores tamen nostri etiam peioribus telis, nec incassum, olim utebantur/" Sublatis dein aliquot lapidum f ragmentis, Bichri œgre se fundâ carere querebatur, quum Himilco temporis puncto exprompsit funem semper apud se gestari solitum, item, decerpto frustulo utris, in quo vinum secum gestare consueverat, satis iam materie ad manus habuimus, unde iuvenis funditor nuUo negotio fundam consarcire properabat, cuius mox usum se capere posse sperabat et confidebat. Interea nox obrepsit. Pluvia usque cadebat, atque ventus pedetentim validius flare cœpit, ita ut ad f ugam capessendam nobis nihU non f avère videretur. "Nunc demum, amid, tempus vestrum advenisse arbitror," sic socios alloquor, "Deos quisque invoke vestros, postea confestim per quietem evolabimus." Convenit inter nos, ut, si plus uno excubatore nobis obviam fieret, pugnando nobis ad trabalia viam aperiremus ; si in hoc frustraremur, tamen ad aquam confugeremus, et ad adversum finem viaeductûs contenderemus. Tessera verbi essent crocitus tresk "Iam pergite," hortor eos, "et Deos invoke." Tugurium nostrum silentio alto tenebatur. Animadverti



**The text on this page is estimated to be only 24.87% accurate**

252 PERICLA UAGONIS Himilconem unicum oculum versus laquear lerare, quas Cabiros quærentem, sed nihil prorsus videbatur, nia noctis illunis spissa caligo. Um viam ingressi inis eram, quum per aulsum speculabundua aonitum vestigionim percepi, quin et languidum lumen facute. Cor mihi palpitare cœpit Socios cito intra ingressum utnque dispono, ut ianuam custodiamus. Haud plus uno vel duobus appropinquare videbantur. Sammai tergum parietî figit, paratus cerebrum barbari lapide qui primus ingrederetur, excutere ; sed quicumque hi fuerint, manifestum erat minime properare: nam constiterunt foris, secum otiose colloquentes, ac subinde vocabulum illud arcanum lono iterum excipere poteramus. "Miror utrum iterum âtri in anlmo àt nos spurco illo liquamoito offundere?" quærit Himilco. "Tentent modo aspergere," mutit Hannîbal, "est mihi hic aliquid, quod aspergînem facesset, quam ii minime appetant" Subito âlentia noctis cantus eiusdem tubæ rupit, insequiturque clamor ac vociferatio. Is clamor e conducto videbatur oriri ; nam eodem temporis momento operculum ingressûs revulsum erat, et quidam cum tsda intrabat, et operculum pone se clauât Sed vix erat ingressûs, quum quatema fortisâma brachia eumprehendunt Manus Sammai os eius dto oppressit, ut nuUum sonum edere posset ; ego tñedam ei eripuî, Himilco autem, lapide in sublime elato, iam iam in caput sus victimis demissurus erat, quum repente saxum in terram deiicit et cum stupore exclamât : "Per miséricordes Cabiros!" Faculam ad vultum hominis adhibeo, aimulque me in brachium eius coniido, — Hanno erat ! Nauta sustulit faculam, a me in animi comotione elisam, quo et Hannoni copia data est vicissim nos cognoscendL ËUngues stetimua. Aliquot minutis nihil nisi aller alteriua manus prehendere

IONO, DEUS FENNORUM 253 "locum prof erto, Hanno !" inclamat eum Hannibal, "alioquin nunquam tibi fidem habebo te ipsum esse." Hanno nequaquam subrisit, sed de Chryseide sollidtus sciscitabatur. Postquam a me certior factus esset eam sospitem esse ac valere, lacrymae ei oboriebantur, secumque mutiebat : "Sunto Astarti grates !" Aliquis interea foris vehementer pulsare coepit, quod nos repente ad sobrietatis officia revocavit. Quum vero idem pulsum iteraret, Hanno ad ianuam accessit, cum aliquo pauca verba ea lingua peregrina conseruit, quae ille, saltem ex parte, gemitu probavit, tum ad nos rediit. "Nunc vero," inquit voce vivaci, sibi consueta, "scire fortasse cupietis quonam officio ad vos venerim. Veni ut vos ad grande templum Fennorum adducerem. Grande profecto illud sificium est, ut mox videbitis, ex arundinibus, spinis piscium et idgenus rebus factum gloriose. Futurum est ut ibi vos magno Deo Iono immolemini." "Siccine ? Deus itaque Iono est !" dixi ego ; "at si tu summus eius vates es, non oportebit nos de ea re admodum sollicitari." Himilco cavillabundus aiebat, Iono, si Deus esset olei piscini, se admodum velle ut pauca centena pedum in altum mergeretur mare. "Moderare tibi, bone mi gubemator," monet Hanno voce admodum solemnem, "noli de magno Numine minus reverenter verba facere. Licebit mihi tamen unum monere. Iono oleo piscino haud magis delectatur quam ipse tu. Nec quisquam haustum vini magis appetit. Quin etiam iuvabit vos iam nunc scire quisnam ipse sit. Nemo alius is est, quam amicus noster Ionas de Eltece, tubicen, inquam, noster nunc comparandus, Ionas." "A, nonne dixi" interloquitur Himilco, "neminem tantam ac talem coronidem, praeter Ionam, per tubam efflare posse?" Tum Hanno pergit narrare populum iam in fano praesto esse, adventumque nostrum, veluti hostiarum, ex voto praestolari. Suadenti Sammai, ut nos consurgentes totum coetum adoriremur, respondit, ibi plus quam tria millia eorum esse congre

**The text on this page is estimated to be only 23.27% accurate**

254 PERICLA HAGONIS gâta, ita ut quidguid per vim tenteramus, necesaario noster esset interitus. "Absit," prosequitur ilte ; "nihil quod agatis superest, nia ut fidei ac potestati lono învictissimi, suique summi sacerdotis, Hono, vos penitus concredatis ; is autem Summus Sacerdos ego, vester fidi^imus amicus est Primum itaque negotium erit coetui explicare, vincuUs vos solutos esse, atque arte magica effecisse me, ut omnes vos mansuefieretis, et ad omne obsequium obeundum essetis parati." "Sine, queeso, ut te interpellem," peto ab eo, "de fatis meomm sociorum admodum sum sollidtus ; die, sodés, utnun quidquam certi de iis compertum habeas." "li iam horsum her habent;" respondet Hanno; "atque Suomi eo ipso proposito vos mactari et tmmolari statuenmt, ut eo sacrificio Deum suum »bi propitiarent, ut is victoriam ^tn adiudicaiet" Hannibal magno animû impetu, auditis his, in hsec verba enipit : "Pro certo scivi fore ut nostrates auxilio nobis subventuri essent; fadnus pnelarum, forti animo susceptum, tamen usque vincemus !" "Festina lente !" responsum tulit ; "rectius tute mîhi concredideris. Sine mora nuntium mittam ad Hamilcarem et Hasdrubalem. Videdum : scriptoria in promptu habeo ; caUmum ipse mîhi feci ex arundine pajustri ; atramentutn meum e pigmento est Suomiorum bellico; vicem charte autem fnistiun pelliscervinse pnestat" Hanno inter loquendum scribebat; quo finito se ad nos vertit: "Itaque sequimini me ad templum. Usque modo nihil vereamini. Dabo operam ut Deus neget vestram vitain in pnesenti se exposcere. Hoc aliquot horanmi intercapedinem volhs conœdet Interea conîdo meas litteras ad amicos nostros me transroittere posse. Eamus ! Monitos tamen vos ultimo esse volo.

IONO, DEUS FENNORUM 256 perquam gnarum te esse oportebit, si nos ex isthoc discrimine liberare posse tibi confidas." "Vera memoras," cum leni risu respondet ipse, \*liaud incassum inter istos educatus eram. Artem eonim magicam ut sacrificulus satis edidici, quamvis nunquam putavissem eam artem in hoc genus rerum discrimine fore me exercitaturum." Simiptâ denique suâ f aculâ, nos ducere cœpit. Nos vero, barbaris non parmn mirantibus, et circum f anum conglobatis, demissis oculis, prorsus muti sequebamur. Insula quam perambulabamus multo erat amplior quam nobis videbatur. Tuguria sine certa régula et ordine in globis erant conf ercta, et quaeque colonia propriis vaUis erat septa. Via caliginosa erat admodum, et plures lacunae erant nobis pervadendœ, quum interea pluvia in capita nostra descendere nunquam cessarat. Postquam multas vicorum ambages perambulavimus in meditullio pagi, in locum apertum pervenimus taedis collustratum, ubi ingentes Suomiorum turbœ erant conglobatae, omnes eonmi armati, bellicis coloribus f ucati ac dîstincti. Tugurium in centro, ad quod nos ducebamur, caeteris longe erat grandius, viceque templi fungebatur. Specie ac forma rotundum ædificium alvearis similitudinem f erebat. Ex interiori parte f adbus lampadibusque oleareis erat templum hoc spatiosimi undi" que illuminatum. Lampades hœ in speciem ampullarum erant fictiles, olei plenae, cum rostellis, quibus ellychnia, e fibris arborum plexa, oleoque tincta, inhaerebant, quœ accensa non sine magno fumo ardebant. Locus catçrvis barbarorum erat referctissimus. E fumo tsedarum atque lampadum, item ex oleo ac pinguedine, quâ barbari corpora sua oblinere consueverant, perinde atque ex halitu tantœ multitudinis, aura loci ob gravem nidorem plane ferenda non erat. Ubi cœtum ingressi eramus, aura fumo tam erat densa, tantusque barbarorum erat clamor ac tumultus, ut eos omnes furere et insanire existimaveris, nec venerandum suum Numen primum dignoscere poteram ; attamen, quiun paulisper fumo vaporibusque assuefieri cœperam, paulatim dispicere tentavi, et tune animadverti e regione mihi quoddam genus solii, sive arae, cumulatam omnigenis terrae marisque productis, uti pellibus f e

**The text on this page is estimated to be only 25.03% accurate**

256 PERICLA UAGONIS nnun, extis piscium, vesids phocanim, plumis avium, saper quam congeriem ipse "Deus" csenilo et cocdneo pktus et fucatus, comibus taurinîs, dentibusque phocinis omatus, reaidebat. Nullum lineamentorum faciei primum dignoscere poteiam potentisânii ilUus Numinis; una nonnis res inihi cognita videbatur ; nempe in una Numinis manu cocdnea conspicabar ipsam eam tubam, quam duodenis siclis argenteis ab Cheles Bâal mercatore Tyri praestinaueram. Barbari plus quam nobis opus erat vise aperuenmt ; prorsum nos truserunt, usque dum in apertmn sanctuarium ante aram perrenissemus. Hanno prope ad latus Numinis sese coUocavit, quod signe dato tubam ad labia levavit, ingentemque clangorem edidit. Ad pauca Hannonis verba totus cœtus, demptis Dobis, cernuus se prostravit Nos vero ex omni turba sic erecti stantes, admodum conspicui eramus, fieri proin hauà poterat quin Numen nos agnoverit. Quanto autem stupore attonitus lonas nos agnoverit, nullis sane verbis exprimi potest OoUi, nasus, denique faciès tota eius convelli ac distrahi videbantur, ut cnista pigmenti e vuttu eius in micis deglubi ac deddere cœperint Stupore prorsus percussus, elinguîs atiquantum hsesit, et miraculo rei stupebat, ac tandem in verba eiusmodi enipit. "Bâal Hassamaim ! Dominus cœlî !" Turba cemua, audita Numinis voce, tota contremuit Icmo, Numen ineffabile, locutus est ! "Frena linguam, fatue !" încلمات eum Hannibal sonor& voce, sed planis verbis Phœniciis, quibus Numen motum est et conticuit. Deicolœ reverentise terrore ac formidine tenebantur. Subito vagitus stridens et immanis totum fanum pervasit Aliquid atri ac formidolosi, proisusque încerti tngenti saltu par mediam turbam prorsum ruit, et ipsum caput Numinis însidens, capillos eius vellicare, vultum palpare, mulcere, tandem amplecti omni affectionis indido Numen lingere ac deosculari cœpit

IONO, DEUS FENNORUM 257 "Gebal, Gebal," et "chare homtmcule, ïamne senem tuum lonam reperisti" verbis pennulcere et appeUare, dos omnino solos reHquerunt. Sanunai ex uno latere costas Numinis pugno petit, Hanno autem ex altero cruia eius calce puisât, sed neutrum honim vel minimum movet eum ; denîgue descendens de solio sic fatur : "Maximopere delector, amici, vos insperatos iterum convenire posse ! Quam præter spem accddit : me hîc, in pnesenti, Deum esse vobis cognitum; quid cibi vobis mandem?" "Recède ad solium tuum, nebulo !" adoritur eirni Hanno, "ne verbum quidem iniussu meo protuleris !" Pro temporis momento dumtaxat lonas nudestatem suam Isesam esse succensebat, atque primum obedire dubitabat; me tamen utrem vini generosi illi poUicitante, ad solium suum, iniuriæ immemor, redit. Hanno omamenta fucumque scitâ manu iterum in ordinem composuit atque condnnavit, et Deum sibi restaura vit, Bichri autem simiam sibilo ad proprios bumeros allicuit. "Ecce nuntium !" eloquitur Hanno, "quo nemo magis idoneus esset, quique meo proposîto ad amussim quadrabit." Hîs verbis ad simiam conversus, quæ iam suos gestus ludlcros iterum a^ere cœperat, sic ad eam fatur : "Gebal, simiola mea, tene banc rem, eamque ad Hamilcarem propere defer, quod si rite perfeceris, lîxulâ donaberis." Simiola munus sibi concreditum prorsus intelligere videbatur ; frustum corii oblatum apprehendit, dentibus frendens, tribusque pedibus subsultans, e templo celeriter excurrit Fremitus miraculi pariter ac terrons extra templum, nobis intus, indicio erat simiolam barbarorum turbas féliciter evasisse. "Res eatenus bene gesta !" laete fatur Hanno, "nunc reliquam ritûs partem attendamus. Oportebit vos coram lona in terram pronos prostemere : intérim egomeos Suomi revocabo." lonas primum renuit modestiâ ductus, indignum ratus ut nos tanto humilitatis obsequiopecteremur; sed Sammîd, ad

**The text on this page is estimated to be only 25.26% accurate**

258 PERICLA BIAGOMUS SUS, sese nobis reverentiam prostratione «gnificantibus accomodat. Hanno ad postes ostii munere siunmi sacerdotis Hotumia condstans, cœtum ad prosequendum sacra invitavît Audadores eorum pedetentim animum sibi surapsenint, et drciter quinquaginta eorum ausi sunt, tatnensi usque tremuli, quod vix se e superiore terrore adhuc penitus receperunt, in fanum intrare, atque in conspectum arae et sanctuarii consistere. lono sonitn acerrimo tubas sacrum îedificium iterum complebat, quo finito, Hanno pauca verba ad cœtum fecit, eorumque animos timoré levavit. Suomi postea pedes tranquille retraxenmt, custodibusque ad portam constitutis caverunt nequis templum intraret. Quum âc satis in tuto essemus poslti, nec suspicio ulla subesset fore quemquam qui nos interpellaret, Hanno praeter duo facularum lumina omne luminare exstinxit, nosque in angulum templi maxime opacum conduxit, quo lonas, missis omnibus suis centonibus, libentissimo nos animo secutus est.

CAPUT XVIII Ionas Mdgno opere Sibi Tribuit "Ubinam vinum meum est ?" prima fuit Ionae quaestio. "Opportune sane venis !" reddo iUi, "nonnihil exspectandum tibi «rit, fortasse aliquot menses." Gigas noster prorsus stupefactus me contuebatur, usquedum Sammai, pugno eum in costis fodicans ad saniora reduxit "Nimium quantum, bibule veterane, delector, tibi in medio nostrum gratulari posse." "Nec minus et ego," inquit ille ; "sed quidnam me ulterius facere vxiltis ? luvabit me sdre." "Quidquid facere statueris, unum id attendas ut Hannoni in rébus universis obsecundes," illi respondi, "quandoquidem eius operâ istinc ad naves nostras elabi in animo nobis est" Verba mea eum in profundam contemplationem movere videbantur. Sic enim frontem suam palpare coepit, ut defricta crusta pigmenti in micis decideret ; tandem ad se reversus, interrogabat, utrum sibi nos sequi necesse esset. "Sine dubitatione," respondi, "nisi apud barbaros perseverare consultius tibi videtur." "Fruique oleo suo piscino, ad vertendum stomachum," avide subiungit Himilco. "At hicce ego Deus sum !" tractim respondet tubicen, veluti de re ardua deliberabundus. "In navi Sammai me pugnis dolat ac terebrat ; Hannibal pugillatur ; quisque me bardum ac vacerram vocitat : at hic res longe aliter se habet. Hic nemo me pu



**The text on this page is estimated to be only 27.06% accurate**

260 PERICLA HAGONIS gnia petit, sed mihi fas est quemcunque. Nuper in Septemtrione cuidam Deo barbaronmi tanta inflîxi verbera, ut paulo post ex eo moreretui. Quin etiam domi mese in oppido Eltece, pusiones me verborum contumeliâ stipitem et baronem vodtare, aliisque scoDunatibus insectari solebant, viri autem qualos olivanim in capite portare, nec minus saccos frumento onustos baiulare coegerunt, nec multum vini in gratiam atque mercedem mihi concedere dignabantur; at bjores toto cœlo diverse se habent. nec nisi tuba tantillum cantillare placet, et nulla mora, iam cunctorum cibonim delitise, bubula, cervina, pisces, plus aifatim aggeruntur. Deum esse munus perquam iucundum est." Omnes nos hsc cum stupore audivimus. Nemo nostnim antehac eum tam diu, tamque sanis rationibus locutum audivit; nec quisquam nostrum de suis argumentis dubitare poterat ; in summa, maiestas ac dignitas Numinis effecerunt. ut sstimator sui immodicus esset, sîbique nimium tribueret "Non tîbi itaque in animo est nobiscum profidsci?" interro go eum, pendentem animi ut video. Ipse anceps dubitabat ; tamen, post aliquam dubitationem interpoatam edixit eo se iturum, quo Hanno iturus esset. Tum Himilco eum ludere cœpit : "Ohe, tu nobis significare vis Suomicum deum piscinum vino Helbonico te longe antepone, teque nîmis malle nebulas algidas paludum, quam oliveta Dan ; item segmenta assi tarandini potiora te habere quam placentas libaque mellita ludfes." Gutta lacryms micabat in altero oculo gigantis. "Equidem," inquit "vobiscum ire satius esse duco." "Pneterea," subiungit Hanno, "certe lubebit tibi Eltece revisere ; quid ? nonne vis popularibus tuis de Uviatkan, de behemotk. deque culina Nergal narrare, et quemadmo^um Deus factus fueris?" "Fidem mihi neorarent !"

FASTUS IONJB 261 "Sane, vera memoras : eundum mihi est ; oportere sentio ut vobiscum et cum Gebal una eam." Hannibal lacrymas lonae, quas vitulinas appellarat, palam derisit ; caeteroquin consilium lonae ad officium classici redeundi abi perquam gratum et acceptabile erat ; quod ut statim remuneraretur, binos siclos argenteos, quos sibi bona fortuna post tot discrimina usque in sacculo conservaverat, exprompsit, eique his verbis porrexit : "En, tubicen, haec habeto ! Istis, quum ad naves pervenerimus, aUquem opportune conduces, qui te e tuis hisce sordibus « sententia eluat et elutiat." Post haec Hanno sua consilia aperit et evolvit Nuntium ad Hamilcarem missum huius erat tenons : Sua colloquia cum Suomi eum usque eo producere oportere, donec clangorem tubae lonae auditurus esset, quam quum audisset, sua tuba respondere. Tum sic prosequitur : "Interim barbaris persuadebo," inquit, "Deum suum imperare ut victimas ad mactandum extra insulam educam ; isto artificio si semel viaeductum transgressi fuerimus, atque in conspectum agminis nostri venerimus, caeteras res ad nostram sententiam componere difficile non futurum." Probato suo consilio, unum nonnisi animadvertendum censui : qui nimirum nos cognituros expectaret nostrates inter atque barbaros coUoquium intercedere ? nequid erroris suborietur. Hanno me de his certiores fecit barbaros nec quidquam suscepturos quin se, suum sacrificulum, in antecessum consulant, sicque futurum ut cuncta quae usquam gerenda sint, sibi probe fore cognita. Interim iam diem totum inedia exigimus, et nimium quantum insomnia et omni vicissitudine confectos famem iam nos atque lassitudo urgere coeperunt. Proinde Hannibal discitabatur utrum quaedam edulia comparari non possent. Itaque Hanno ad ostiam accessit, aliquid veluti comiendo cum circumstantibus colloquitur. \*\*Significavi illis," inquit, "lononem cibum appetere. Consuetudo eius oreis cunctis his probe nota est ; nec dubitandum

**The text on this page is estimated to be only 24.57% accurate**

262 PEBICLA HAGONIS quin hi satis allaturi sint, quiflms omnes vos affatim explea\* mini-" Haud multo post ostiain percrepuit, atque aliquot barbari lances pisdum tixorum, ærrinain frixam. et alia dbaria, item aliquot cornua largiora cuiusdam potus, ad ostium tempti adtulenint, quie omnia Hanno in ingressu tempU e manibus eonim excepit, nolrisque in ordine tradidit FameUd quum essemus admodum, dapes minime sprevimus, nec quidquam fastidîTimas ; ipse vero Deus, ut modestissiniam suam poitionem, piscem, ma. gnitudinis dimidii thymii, itemque s^mentum tarandini assi, haud spemends molis, àbi selegit Hanno quoque nobiscum di»cubuit, et inter epulas plurimas qiuestiones de rébus nostiis ezinde gestis, agitabat Deinde tum ipse, tum lonas, sitim suam pluribus haustibus modo ex uno modo ex altero cornu restinguere pergebant. quie cornua acuminata parte, prope ad manum, terne erant defixa. At Himilco et Haimibal fastidia sua eius potus panmi celare poterant, utpote qui potus oleum nmddum esse putabatur. Verumtaroen Hanno paucis expUcuit potum in comibus temetum esse ex hordeo, item e succo alterius cuiusdam plants lixatum, esseque communem potum non modo Suomi atque ICimbrorum, verum letiam Celtarum in Occasu, Gotbonim Orientis, atque Germanorum in Mendie. "Dicere utique non ausim temetum hoc succum uvarum square," monet Hanno, "nec tamen, rêvera, palatui refragari asseruerim ; aude id modo gustare !" Hannibal dubitare videbatur. Himilco aiebat se iam antea a Giscone quoddam genus liquamenti alicubi coniiieri solitum accepisse, nec se prorsus certum esse, utrum ad ostia Rhodani aliquid eius generis ipse non gustasset Denique uno cornu ad labra sublato, paucas guttas sorbiUat, nihil tamen effatur. Eaus dein exemplum omnes nos ex ordine sequimur. Bichii SA nîmiD ai

FASTUS IONJE 263 \*\*At ego nihil unquam spurcius ac vîlius gustavi, "ait Himilco, ultimus ac summus temetorum arbîter, "verumtamen, ciim bona vestra venîa, alterum haustum tentabo." Nec dubitabat alterum cornu penîtus haurire. "Ad vertendum stomachum !" inquit, vehementer sputando, et tamen potuihuicîam adeo se assuefecîsse videbatur, quem verbis tam detestandum praedicarat, ut potius verendum exîstimarem, ne plus quam sibi prodesse posset» ingurgîtaret. Interea îam diluculum exoriri cœperat dum nos ad finem epularum vergebamus, quum Hanno ab aliquo foras vocatur, mox tamen iterum redit, lonam tuba canere iubet» nos autem ad proficiscendum paratos esse hortatur. lonasad ostium templi progressus, acrem tubœ cantum edit Himilco intêrim quœque reperit comua, epotat, simulque temeto, ut rei odiosae maledicit, utpote quod stomachum moveat, atque impurissimâ aquâ longe deterius sit. In responsum ad signum a lona datum, repente clangorem nostrarum Phœniciarum inaudimus tubarum, ac, sine mora interposita, lonà Hannoneque ducibus, e templo excedimus. Turba f oris superstitiosa quadam reverentiâ nos prosecuta, sine molestia sivit nos praeterire, atque ultra fines suos progredi, ita ut spatio dimidiœ horae in medio amicorum versaremur. Hanno Chryseidem amplexibusprehendit, lonas ludicem Gebal in ulna excepit, Sammai autem ita erat societate Abigail captus, ut neque animadverteret Hannibalem, Himilconem atque Bichri manipulum barbarorum in vicinia palantem modo profligasse. Quum barbari propriis cernèrent oculis quemadmodum socii nos excepissent, probe senserunt suum Deum prorsus humanâ ac terrestri naturâ esse praeditum, quem ipsi immortalem esse crediderunt ; nec dolum ante perspexerant, quo manus suas effugeramus, quam simul etiam grandine lapidum iaculorumque nos împetere et insectari inciperent. Nec, prof ecto, noster ad naves regressus periculis carebat. Attamen nuUus nostrum graviustulit incommodum, quamquam plures leviori vulnere ac laesione ex hoc impetu recesserunt, in quorum numêro fuit lonas, qui ictum lapidis, nasum eius f osde

**The text on this page is estimated to be only 23.65% accurate**

264 PERICLA UAGONIS saudantem retulit. ab uno suorum paullo ante cultonim in eum coniecti. Semel navibus féliciter potitî, nihil morati soinus quin ab his littoribus tam inhospitalibus quo citius naves solveremus, ac terga rertentes, et ad Occasum eluctati, cuisum nostnim versus insulam Prydhayn flecteremus. Hari tranquillo, ventiaque secundis cursus noster et celer et iacundus fuit. Hoc in renim statu, quum etiam cupiditate duceremur ab Hannone lonaque audiendî, quonam modo in potestatem ac ditionem Suomi venîssent, quasque res ex iis temporibus gesaissent, quœque illis accidissent, quibus e medio nostrum abrepd essent Eo itaque proposito in puppi Astartes con. aedtmus, ut eorum relata audiremus. lonas ex sententia perlotus ac perpexus et comatus, denique etiam indumentis Phcenidis omatus, ^miâ in humero eius sedente, iuxta scribam recubuit, qui munus sibi assumpsit totam historiam ab initio narrandi, et ordine evolvendi. "Iam plus quant annus est, ut probe meministis, ex eo die quo insidiis a Tartessensibus nobis tentis capti eramus. Ab ipso eius temporis puncto, quo captivi factî eramus, in extremo vitK discrimine veisabamur. Nam, ut a quodam Phœnice, quem casu conveneram, monitus intellexi futurum ut Bodmikari, qui tum haud procul aberat, dedendi essemus. Quum ista res agitabatur casu evenit, ut quidam prindpum Ibenmi, desiderio et amore tubie lonse adeo caperetur, ut nos eius gratiâ retinendos existimaret, nec Tjrîo, quem vulneratum cognoverat, dederemur. Usus eâ intercapedine, ope calse, propriique Tulneris sanguine, rationem cominiscebar nuntii ad vos pennittendi, nihil enim dubitavi quin Gebal, animali acta instinctu, id ad Bichri delatura esset, et eo proposito simiam meum nimtium inatitui." "Recte statuisti ; nam nuntius tuus eâdem ips& nocte ad nos pervenit, atque nuntium rite adtulit," respondi. "Ita coniectavi," pergit ipse, "quod simia non redivit Inde nos pauUo post versus Septemtrionem missi eramus prssidio

FASTUS IONiE 265 erant montes, ut iuga eorum nivibus perpetuis tegerentur. Hi montes terram Tartessiormn a terris Celtarmn seiungebant, vocabantnrque Pyrenaei. Ifc nos tradebamnr prindpi Guipuzcoa, ad quem missi eramns. Gens Guipuzcoa eadem est, quae aliter etiam Cantabri appellatnr. Gens ista bellicosissima est, genti Aitzco, sive "viris rupium," infensissima et cimi ea in Septemtrione cmn Occasu, perinde atque cum cœteris Iberibus in drcuitu, nunquam non bella gerit Plus duos menses hîc exegimus, antequam occasio f ugam moliendi nobis sese praeberet. Tandem, expeditione quadam eius generis soli in vico relictî eramus, in ostio fluminis minoris pilis superstructo. Trabariam nacti, eam, quoad videbatur, commeatu oneravimus, remisque innixi, in mare ire contendimus, ac satis commode ad littora Celtarum pervenimus, a quibus sciscitati reperimus aliquas naves sua littora non adeo pridem praetemavigasse, et e variis mercibus exhibitis haud dubium mihi videbatur eas Astarten, Dagonem, atque Càbiros fuisse. Quum e sermonibus Celtarum satis liqueret vos ad Septemtriones navigasse, relictâ trabariâ, quamdam navim eorum, quae versus Ar-Mor solutura erat, conscendimus. Eo quum ventum erat, reperimus Cimbrios insulae Prydhayn atque hos bellum inter se gerere, nec proinde nos eo transfretare posse. Duos omnino menses hue et iUuc iactati in insulîs Ar-Mor exegimus, nec parum interea ex lingua Celtarum didici ; sed per omne id tempus maximum dabamus operam aliquid comminiscendi, quo iter vestrum sequi possemus, quâ nobis certe constabat vos prof ectos esse. Denique incidi in tribum Cimbrorum quae cum incolis Prydhaîm bellum non gereret, ascendique illorum navigium ; sed ortâ ingenti tempestate, procul in Orientem abrepti eramus." "Dicat quis de tempestatibus," interponit verbum lonas, "quidquamne eâ tempestate sœvius ? Vidi etenim leviathan vim aquae e naribus in altitudinem mali tui sursum iaculari ; nos vero ab imdis fluctibusque instar truncorum eramus sursum ac deorsum volutati. Temos dies ac noctes absque cibo potuque paene in interitum quassabamur et agitabamur." \*\*Vera, Hercle, lonas memorat," pergit Hanno, "tempestas rêvera taeterrima fuit, quae nos, postremo, in coenosa ac lutulen

266 PERICLA MAGONIS ta littora propuKt et everrit Cimbri, denique, desperatâ salute, data operâ se undis mererunt, nos vero, morti quam vitæ propinquo, septimanam et ultra, vitam radicibus, nudbus, et quidquid in nemoribus esui sese nobis obtulerat, a^^ sustentavimus."

"Ecquid pro potu reperisistis ?" quaerit Himilco. "Lutulentam aquam, et praeterea nihil/" respondit Hanno^ Bonum gubernatorem multum eorum miseratus est, subiunxitque : \*Tristis potus admodum ; scio experientia doctus." Post hanc interpellationem Hanno sic prosequitur : "Interea lonas tuba canere raro cessavit, si quo casu aliquos mortales ad nos allicere posset ; nec hoc in cassum ; nam post diuturnos conatus, tandem cohors Suomi, quae incursiones Cimbrorum atque Germanorum evitare conata, quod illi unum agrum post alterum suis eripiebant, ad Orientem migrare decreverat, sonitum tubae denique percepit. Grandis tuba lonae non modo in sui admirationem rapuerat Suomi, sed protinus comperi, iam inde a principio, staturam, habitumque validum corporis, ceteram quoque uberrimam atque barbaram promissam gentem hanc pusillam atque imberbem Suomi reverentia quadam superstitiosa eos perculisse, quam sententiam ego, nostro bono communi, fovendam esse rebar. Societate nos illis adiungentes, in novas sedes suas secuti sumus eos, ubi testes eramus novi vici condendi, ubi in nos incideratis. Multis interea verbis eos permovere conabar, nec tandem perperam, ut lonam, sive, ut ipsi efferebant, /onem in Numen summum adoptarent, me autem in eius sacerdotem. Per aliquod itaque tempus, ut habes explorationem, commoditatibus, adeoque luxu, vitæ affluabamus, nihil tamen per omne id tempus me a memoria navium tuarum avocarant, nec unquam Magni Maris charaeque nostra Sidonis adeo eram immemor, ut non eorum desiderio tenerer." "Ego autem fadam ut Sidonem brevi contueare !\*" adiungo ego, post suam finitam narrationem ; "etenim iam iter domum versus habemus, ulterius enim progredi non est in nostra potestate, itaque hinc iam domum proficiscemur."

FASTUS IONiE 267 "Floreat Sidon în onrne aevum ! Diî servent Regem !" clamabat Sammai, "solem denique rursum cememus !" "Atque vino potiemur !" addit Himilco, capedulum in sublime præ gaudio iactans. "NovisQue indumentis," supplet argumentum Hannibal, "nam milites nostri mendici nunc sunt pannosi." Caeteris omnibus laute agentibus, lonas unus sedebat silens, suisque cogitationibus mersus. "Quidnam rei tibi est, tubicen ?" quaero ex eo, "anne redire dommn usque dubitas ?" "Domum ire mihi nihil proderit," quadam aegritudine animi balbutiebat ille, "nihil prorsus mihi credent : omnes me ludificabuntur, quiun me culinam Nergal, dena duodenaque behemoth propriis oculis me vidisse asseveravero ; si vero ausus ero narrare Numinis instar me habitum et cultum fuisse, mihique quotidie epulas stratas, quœ pro mense satis esse poterat, nemo erit quin me insanire putet." "Nihil prorsus eas res cures, vetuscule !" solatur eum Sammai ; "verba tua nostrâ interpositâ auctoritate tuebimur, tibi que, quidquid dixeris, fidem f aciemus ; quin et régi te sistemus, qui te tuamque tubam audiet canentem." >micis et generosis verbis Sammai animo erectus, item honoribus speratis allevatus, prope in lacrymas animo commotus est. "Futurane rêvera haec omnia esse speras ? Num rex etiam Gebal conspecturus est ?" "Quin tu dubitas ? Imo vero et Gebal nos mores aulicos instituere expediet, ut caput dmntaxat coram rege inflectere discat" Hannibal aequum se existimare aiebat ut lonas tubicen regius crearetur, tunicamque coccineam gereret; ego autem omnem meam operam coUaturum spopondi, ut ipse votis potiretur, pollicitus insuper, ut, si res ea e sententia cessent, prima synthesis aulica meo siunptu pararetur. lonas prae lætitia tremulus in stomacho ridebat. "E^one rêvera synthesin coccineam geram ? Quin etiam co



**The text on this page is estimated to be only 29.52% accurate**

PBRICLA MAGONIS ram r<sup>^</sup>e tuba canam? Quid, Hercle,  
populares md Eltecenses dicent<sup>^</sup>quum hsc audivaînt? Fortunatam, Médius  
Fldius, prsedicabo diem, qui me Tartessum piofidad voluit Dii regem  
servent !" His» talibusque secum iactatis ad extremam prorae oram se  
recepit, et in altum silentium lapsus, secum h

CAPUTXIX Rursus BodmUcar. Sec VNDis acti ventis, littora Prydhayn tam Orientalia» quam Occidna, facilî volatu praetervecti, brevî etiam Insulas AlboPlumbeas praeterivimus, atque in Archipelagam Ar-Mor pervenimus; fundi insulamm passim exesi erant, et hiantibus cavernis cuniculisque eluti esse videbantur, fluctibus in onrne œvnm atque aspergine verberantibus. Hannoni ctncta haec loca prope cognita esse parebant. "A^ke modo," inquit, uno post alterum indicato loco digitis, ut prsetervehebamur, 'liicce est insula ubi ^o t3rrocium linguae Celticæ feceram ; deinde, ibi sunt cautes, ubi cum lona hamis osseis ac spineis piscari solebamus ; inibi autem insula est sita ubi sacerdotes sua sacra facturée vultus cœruleo rubroque fucare solitse erant. Apud eas agentibus nobis, novaculis e conchulis f actis omnem barbam abradere nobis voluerunt/" "Idem et Hannibali atque Sammai," inquit Himilco, "in însulis Albo-Plumbeis persuaserunt, et f actum etiam est ut hi quodam die tam glabris quam silex mentis ad nos redirent" "Ego vero," interloquitur Hannibal, "nihil satius haberem quam ut id agerent Bodmilcari, quod ipsi nobis egeramus ; nisi quod loco testœ, probe exacutum gladimn transversmn guttur dus ducendum potioem haberem." Nomine Bodmilcaris in sermonem incidente, Hanno quserebat utrum quidquam nobis de eo constaret nec ne ; quod vicissim Hannibali in mentem revocabat insidias, quum illi grave

270 PERICLA BfAGONIS vulnus cuspide gladii in latere eius inflixerat, sui tamen eum e medio certamine eripuerunt, nec, utrum usque superstes sit, hactenus proditum. "Minime id cures," monet Sammai, "dabitnr nobis eum conveniendi copia, fortasse ubi minime exspectabimus." "Âc, deinde, futurum spero/" inquit Hanno, "ut ego illi secundum mérita retribuere possinL" "Nisi ego antecedam sagittâ e probo meo arcu," vox ex antennis, ex excelso loco in aère resonat Bichri enim atque Dionysus illic sese eum simia diversitabant Hanno per risum ludificabat Bichri asserens hunc tam diu multtunque cimi simia versatxmi, ut postremo ipsum in simium mutari necesse esset, simul etiam Dionysum œque volatilem effecturum. Ad haec, quin perticam suam mitteret, Bichri quaesivit : "Eccur ephebiun non membris suis uti doceam ? Eccur eum arcu iaculari non instituam ?" "Eccur/" addit Hanno, "eum artem legendi non doceas?" "Qui possim" respondit ille, "quum ipse eam doctus non fuerim ? Prseterea, ars legendi eum non docebit montes scandere, rupicapras venari, sagittas collimare." "Fieri quondam poterit," scriba monet, "ut sentias calamum quam sagittam, certius accuratiusque esse teluuL Velletisne, tu et Dionysus, artem legendi discere ?" Consilio sagittarius vehementer motus prehenso fune, ad pedes Hannonis delabitur, Dionjrso sequente, simia autem ad summtun malum sola provolat "Ai'n tu lectionem me discere oportere?" "Ita sane," affirmât Hanno; "padscamuritaque: tume iaculatum, ego autem te et Dion3rsum lectionem docebimus." "Esto, valet," tetus assentitur Bichri; "et ego spondeo tibi fore ut intra mensem scopmn haud ampliorem palmo, e longitudine huius navis attactiirus sis." Et sic deinceps tempus agebatur. Hanno diligenter docebat Bichri et adolescentem Phocum fundamenta litterarum Phœnidarum. Himilco navim suam more suo gubemabat, penuriam tamen temeti haud aequo animo patiebatur abstemius invitus. Sammai atque Hannibal, nisi languore tabescere œquius visum

FASTUS IONiB 271 erat, atque oscitando artus porrectare, aleis ac talis se divertebant; mulierculae plerumque in cubiculis sermocinando otiaagebant; ac, denique lonas, ludici Gebal somma sua magnitudinis futurae confidere et memorare solebat Paullo plus quam sex septimananun spatio columnæ Melcarth in conspectum venerunt, nec multo post portiun Gaditarnmi intravimus. Suffles, Tziba caeterique nostri familiares, nos iam pridem mersos crediderunt, proinde nobis gratulabantur admodum quum nos reduces, et quidem sospites et incolumes cernèrent, quum autem merces meas, plumbum album, atque succinum exhibebam, magnopere mirati erant. Diligenter sciscitabar a Suffete de Bodmilcare, sed ex oratione eius nihil certi conuigere poteram, quam quod fragmenta quaedam tabularum in ostio Iuiturgis collecta fuerint, quæ ex navigiis eius provenisse existimata essent, nec tamen quidquam e gaudio suo visum, unde conuigendum putabam helluonem alicubi in mediterraneis interceptum fuisse, naves autem abreptas et fractas. Negari utique nequit cibum potumque probum ac proprium omnes nos magno desiderio appetivisse. Himilconi, rêvera, diuturnum vitae genus abstemium vires exhaurire cœpit; ita ut portum nactus, differendum non putarem quominus commilitones mei primo quoque tempore commeatu libero siccum peterent, quo potiti, haud dubium erat quin recta ad cauponas ac popinas convolarent. Antequam lonas discessisset, animadverti nonnullos siclos in manu eius, quaesivique ex eo utrum eos non in marsupio reconditurus esset. "Minime gentium ! " respondit, "usque eo haud securos eos esse arbitor, donec vino eos commutavero, intraque me condidero." Hanno, Sammai, suaeque amasiæ, comites se mihi adiunxerunt, et unam domum Tzibae petivimus; Bichri et Dionysus per urbem hortosque erratum iverunt ; Hannibal, denique, modo, quum in urbem, scilicet vitse genus redivimus urbanum atque humanius, æquum dignumque censuit ut tubicen suæ cohortis digno omatu compareret, lonam secum accitit, illi nova decoraque indumenta praestitavit.

272 PERICLA BfAGONIS Duos integros dies lautitiis dedimus ;  
quum vero iis exactis ad Astarten regressi essemus, Himilconem  
Gisconemque omveni, quorum uterque admodum erat concitatus, causa  
cuiusdam nautse Phœnidi, quem, mihi prorsus ignotum, in eorum societate  
repereram. "Praeclara habemus nova, Navarche!" inclamat me Himilco,  
simul atque intra auditium eius veneram, "nova, inquam, optima, nempe  
fama de Bodmilcarer' "Effare dto !" morse impatiens illi respondeo. "Ehem,  
scire te oportebit," inquit Himilco, qui pedibus haud usque firmis  
fulciebatur ; "casu hunc virum bonum conveneramus ; ipse siticulosus erat,  
nec nos minus sitiebamur, itaque in caupona eum pocillis hospitaliter  
tractavi, ubi narravit nobis se ex navi Bodmilcaris profugisse." "Mitte,  
malum, istam tuam sitim !" exprobro eum, "et edissere confestim quid  
scias." "Sitimne mittam ? Quin sitis récusât me mittere," "Idum in malam  
crucem !" prope furens in eum regessi, "anne extemplo dixeris ?" "Sine,  
obsecro, saltem spirittum ducere ! Non te morabor, narraboque quid in  
caupona audiveriuL" "Ubinam est Bodmilcar, pecus ebrium ?" clamo,  
pedibus, prae furore terram tundens; txmi vero mei prope impos, ad nautam  
conversus, "Die mihi, vir bone," inquam "unde hue venias." "Undene?" eius  
vice gubernator in vincibilis respondet, "atqui ipse nobiscum venit, inde hic  
venit ubi nos unâ potaveramus." lam praeter me actus, alapam, satis  
severam, trans os dus impegit, indidi instar, ut inde disceret opportune  
tacere. Itaque, quemadmodum e relatis nautse colligere poteram, ipse e sinu  
quodam minus frequentato, qui circa centum quin\* quagmta stadia aberat,  
et ad Meridiem eum Occasu iacebatf hue venit ; ibi Bodmilcarem primmn  
uno gaulo Melcarth, adfuisse, dein alias quoque obtinuisse, ttmd magnum  
numerus Tartessiorum in sua servitia coegisse, et aliquo moUmine  
ingentem vim malefactorum ac profugarum eo contraxisse. RetuUt insuper  
Bodmilcarem se quoque plagio rapuisse, data tamen occasione, fugâ se illi  
subduxisse, tum vero magno conatu se

FASTUS IONiE 273 ctindum littora pedibus hue pervenisse, nunc autem eum coram Suffete Gaditano incusaturum. Tum percontabar ab eo, quam pridem a Bodmilcare profugisset, atque, utrum quidquam sibi de consiliis Bodmilcaris constaret. Respondit septimanam iam esse ex quo ipse effugisset, scireque se consilium Tyrrii illius esse, in terras Rasennarum commigrare, illinc autem in Ioniam iter facere. His auditis, memoravi illi me rétro, Tyrum, mox iter suscepturum, licereque illi, si ita ei visum esset, nostris nautis se iungere, quod ipse gratissimo animo accepit. Hoc hiunanitatis officio permotus, non modo fide se mihi devinxit, sed et certio rem me esse voluit nihil sibi tam gratxun futurum, quam iniurias, sibi a Bodmilcare illatas, opportune ulcisci. Die denique tertio postquam haec gesta sunt, omnique commeatu quiun naves iam instruxissem, omnium cordibus revisendi natalis soli ad plenitudinem lætis, naves solvimus. Cursum commodè tenentibus mox Calpe, atque Âbyla nobis in conspectum venerunt ; sed vento intèrim invalescente, ad potiundum freto oportebat nos venttun ipsum suffugere. Sub vesperum sequentis diei gaulimi animadrerti ex adverso appropinquantem, quem et alloqui volebam ; verum, adversante tempestate, satis prope accedere non valebam ; quamobrem Himilconem quinque aut sex nautas accire, et lintre ad eimi remis contendere iussi. Hac in re unum mirabar prsesertim, nempe parattun novi nautse animimi remiun capiendL Vix linter a nobis divergebat, quiun aliquis nautarum anhelus ad me accurrit his verbis : "Navarche, rimam accepimus !" Accensa protinus lampade, celeriter in cavtmi descendo. Duo nautae atque gubernator sequuntur. Cor mihi palpare desiiti et vox mihi haesit, quimi rem conspexi. Aqua non modo cavxun penetravit, verum ad gnuia usque increvit, et usque augeri manifesttun erat Accedit quod et mare continuo asperius fieri cœpit, navis autem adverso vento laborabat. Nisi malo mederi in nostra f uerit potestate, et citissime quidem, vel dimidio horae cadavera fluitabimus, aut ad ima mergemur. Horrore f ère extra me concitatus, arrepto conto, hue et il

274 PERICLA BfAGONIS lue eum trusitando lacunam

quaesitavi, dum fama calamitatis ad omnes in navi perlata est, et quisque in eam partem navis concurrere cœpit Ego, prseter priores très, omnes amandavit praeterquam puerum Dionysum, utpote qui, ignaris nobis, se iam in cavum demiserat, et qui nunc in aqua, sibi iam ad humeros surgente, flutabat Dum omnibus viribus connisus rimam reperire tento, voces de st^:a, supra me, ad aures meas pervenerunt propere prolatae, indida trepidationis, e quibus Bodmilcaris atque Mekarth nomina clare prolata intellexi. Fere eodem temporis momento, qui in scala positus lumine lampadis cavum coUustrabat, alteri cuidam lociun cedendo sese ad unum latus retraxit Ut lumen languidum opacumque fuerit, tamen ex vultu involantis potius quam imientis, satis clare perspexi nudum caput Himikonis, passis capillis, manu machaeram tenentis. Ântequam otium mihi ad eum alloquendum suppetivisset, cantus tubae supra caput meiun intonuit, vagitusque Hannibalis Stentoreus percepuit : "Ad scorpiones ! In aciem sagittarii. !" "Dii inunortales, quidnam rei geritur? exclamo attonitus." "Iam scies," réclamât Himilco, "nauta, quem susceperamus, speculator erat Bodmilcaris, in nostrum interitxun subornatus. Ciun lintre quidem scite eff n^i, sed Mdearth, eum suis barcis et actuariis e vestigio aderit" Vix fari finierat, quimi ex ttmdultu supra me exorto intellexi certamen initium cepisse. "Tum maie oecidimus," inquam, desperatâ salute, quod gemino discrimine obruti, nisi interitum sperare non poteram! ille, scelestissimus scordalus navim nostram eff régit !" Himilco furore ingemuit. Eodem puncto temporis acer insonuit vagitus Dionysi, opem meam implorantis : "Serve me 1 serve me ! Mergor in rima !" Caput ephebi iam in rima evanuerat, quum Himilco, sepo sitâ machserâ in scala, ac puerum inclamans, in aquam insiluit, proclamât rimam a puero repertam esse, eum protrahit, atque semivivum nantis tradit, qui eum in stega prostraverunt Nulla mora erat interposita. Fabri ac nautae protinus accersiti erant.

FASTUS IONiE 275 et quum unda vehementior navim ad latus defleceret, rima in conspectum venit. Opus oinni conatu aggressi sumus, atque» quamvis pugna supra capita nostra iam ssevire cœperat, féliciter consmnavimus, atque gratiâ Âstartes, rimam, saltem pro tempore, obturavimus. Interea omnis clamor et tumultus certaminis cessavit, et iam altum silentium navim tenebat Quum stegam ascenderam, plura ibi cadavera drcumiacentia, tabulatum autem cruore maculatum reperi. Naves Adonibal, atque Cahiros a dextro et laevo iacentes conspexi, at navigia Bodmilcaris praesidio usa tenebrarum, elapsa erant Hannibal atque Sammai propter fugam sui adversarii furebant, nec verba sibi satis maledica suppetebant, quibus ignaviam negatse œquae pugnae occasionem carperent. Hanno, qui arcum usque manu tenebat, disertis praedicebat verbis nihil nisi crepusculum in causa fuisse quare Bodmilcar se fugâ subduxisset ; alioquin, si eum agnovisset, vivum se hinc non eripuisset. "Ego quidem," inquit Himilco, "quimi helluo ille nobis in navi impetum faceret, facile agnovi eum qui mihi olim unum oculum excusserat ; ac nisi milleni eorum tela in nos iactassent, et hoc insimul " 'Quoténos memoras ?" quaerit Hannibal eum leni risu. 'Esto, malirni, quid ref ert ? Certe mihi constat senos, vel octonos minimmn fuisse ; sed quidquid sit, sive multi, sive pauci fuerint, unus eorum fuit quem ego nimis bene noveram ; atque, dum in cavo rimam quaesitandi eram intentus, nemo mortalium dixerit quanta cupiditate gulâ eius potiundi gestiverim." Per totum id tempus ventus sensim augescebat, ac pedetentim in procellam increvit. Satis causae interesse quare timeremus, certum erat ; rima quidem obturata quodammodo erat, sed ita obiter, utsi tabulœ quolibet temporis momento undis arietantibus extusae fuissent, parum mirari potuissemus, quandoquidem undœ navim nostram pilae instar hue et illuc iactabant et volutabant Nemo nostrum totâ eâ nocte somniami capiebat Nantis nostris altemis catervis totam noctem elaborandiun erat, ut aquam situlis exhaurirent ; postea autem, ubi aqua infra rimam usque



276 PERICLA MAGONIS exhausta ac repressa erat, ulteriorum  
quinum horarum spatio enitendum erat ut novis tabulis opus firmaretur,  
interstitiaque stupâ ac liais offarcinaretur; ac tunc demum rima prorsus  
dausa resarta erat, et, quominus iterum fatisceret, nos in tuto esse  
existimabamus. Lumen diei interea eluxit quidem, non tamen ventus minas  
seveiebat Equidem haud memini flatum violentiorem me unquam expertum  
fuisse. Columbae, quas emiseram, vento incassum obluctatse, nec  
provolando pares, postquam alas iterum iterumque expertas essent, ad nos in  
stega anhelae resederunt Omnes ad moderandum naves editi labores in  
nichilum redderunt, et in hoc tanto discrimine, ignari quonam naves  
verteremus, quidque nobis moliendum esset, visum nobis est furori  
procellae nos penitus concedere, ut ea nos, nec intererat quo, pro furore  
ageret, et, iam non obluctantes, ad arbitrium nos raperet

CAPUT XX Mundus Funditus Eversus. Tebipestas dies octo continuos saeviit. Hîs exactis ventus sensim cessare, cœlum vero clarescere cœpit. Tune demum reperi nos haud procul a littoribus, prope quoddam promontorium versari, ultra quod ora ad Meridiem versus per)etua vergere videbatur. Cursum interea commode prosecuti, in conspectum insulœ montibus asperœ venimus, quœ anf ractibus et arboretis visu iucunda erat. Cœlum benefico solis calore clementius, memoriam nobis charae et felicitis Phœnices in memoriam revocabat, atque conspectus loci adeo nos allectabat, ut anchoras iacere et oras quoque visere statuerem, non tam ânîmi causa, quam potius navium, quae, tôt tantisque superatis laboribus, ut accuratius inspicerentur, sine dubio exigebant. Sinus nos exdpiebat omni venustate aspectû placidissimus. Haud ita multo post examen nos circumfudit trabariûm, quœ barbaris erant conf ercta. Hi lineamentis vultuimi, angustâ f route, elongatoque capite erant conspicui. Non sine magno stupore eos audivimus Libycâ linguâ nos alloquentes, moxque reperimus eos veros Garamantes, sive rubros fuisse Libycos. Nos fuimus primi Orientis incolae quos ipsi in oris suis viderint ; unus tamen seniorum meminerat se Rhysaddiri versatimi, Phœnices vidisse. Cœterum magnâ liberalitate nos exceperunt, docueruntque nos suam insulam ex iis esse, quas ad Occasum a Libya sitas esse cognovimus. Navigationis cœteroquin prorsus ignari quam dissitus unus locus ab altero esset docere nos non potu

278 PERICLA MAGONIS erunt, nec plus ab ils percontando elicere valui, quam quod littora LJbyca longissime ad Meridiem vergerent, omnemque eam regiãoem a gentibus incoK quae dusdem secum originis essent ; ac, denique, longinquius in Meridiem ab his gentes reperiri, quae belluis simillimas, ac prorsus nigrae essent "Regio eiusmodi est/" interloquitnr Bichri, "quam visu dignam iudicaverim; hominem nigrum capere perquam optarem." Animadverti intèrim incolas monilia» armillas, praebiaque e collo gestare, perinde atque in aures, quas aureas esse reperi, interrogantique mihi responsum est non in insula sed in continente tam in bacds quàm vdtut micas a Garamantibus in ostiis Auminum inveniri, opeque vellerum in aquis intercipL Incolae aurum suum haud nudum fecerunt, et nobiscum satis libenter erga quamlibet prope mercem, quam offerre Hbebat, campserunt ; sic, v. g., erga nugas vitreas tantum mihi obtulerunt auri, quantum vola manûs continere poteram ; erga eiusmodi merces autem, ut cultri, spicula, gladii, aurum æqui ponderis nobis dederunt Gaudii felicitatisque meorum nullus prorsus fuit finis; et s<sup>^</sup>:re tantum impedire poteram quominns cuncta sua arma divenderent. Sic Hannibal vendidit suam galeam cristamque ; quin lonas ipsam adeo tubam dimercatus est, palam gloriabundus se nunc ex auro solidam comparare posse, quâ coram rege caneret ; atque tanto denique amore huius delectabilis regionis captus erat, ut, si incolae eius se in Numen cooptassent, paratus prorsus esset apud eos perpétuas figere sedes. Binas hic omnino exegi septimanas aurum mercando, navesque reparando. Intervallum temporis ex opinione omnium iuctmdissimum egimus. Fertilisdmum solum fruges, quas me nunquam vidisse usquam memini, uberrime profundeabat Vidi gustavique hic genus fructuum, alioquin spinis asperum, gustatu perquam delectabile. Vallès malorum aurantium arboretis, quæ per saecula creverant, virebant, colles autem et circmnquaque montes sylvarum ac rubetorum omatu luxuriebant, in quibus aviculæ flavæ, aliisque pictæ coloribus, suavi cantilenâ mortalium animos permulcebant Bichri, qui plus auri quam ad bal

MUNDUS FUNDITUS EVERSUS 279 teum pharetramque  
adomandam suffecerat, minime cupidus, cimi Dionyso pluies dies totos in  
his vallibus exegit, pluresque harum alitxmi cantillantiimi cepit, easque in  
caveis reclusit ; sui tamen conatus operaque omnis preperam fiebant, nam  
aviculæ cunctae, una post alteram, perierunt. Quod vero ad ludicem Gebal  
attinet, delitiis huius regionis ita capiebatur, ut, ne nobis elaberetur, catenulâ  
nobis cavendum erat. Verum enim vero, tempus anchoras solvendi  
pedetentim appropinquavit Opère itaque naves reparandi ad finem perducto,  
inviti denique littoribus Archipelagi amicissimis, quibus nomen  
Fortimatarum Insularum imposueram, valediximus. Semel alto potitus,  
cursum nostrum sine negotio constitui. Quum regionis auriferae visendae  
omnes nostrum cupidissimi essent, Bichri vero in proposito videndorum  
hominum nigrorum perseveraret, Himilcone adversante, ne iter in regiones  
nos duceret ubi nuUa copia vini proveniret, eius tamen proposito  
posthabito, reliquorum omnium consilia probavi, iterque ad Meridiem  
fleximus. Unum praesertim hoc nostro itinere animadvertendum, tam. quam  
rem insolitam putavi, solem nempe non modo altius in vertice cœli  
ascendere, verum etiam Cabiros eadem ratione versus horizontem  
descendere. Himilco itaque conqueri cœpit, nos ultra tutelam Deorum  
enavigare. Haec et ego mecum perpenderam, cogitata tamen non prodidi.  
Post longiusculum versus Ortum iter, ora iterum ad Meridiem se flectere  
cœpit. Hîc demum evenit ut sol, qui in convexo cœli in diem altius  
ascendere videbatur, verticem attingeret, atque capitibus nostris ad  
perpendicularum impenderet, ac, denique situ omnino mutato, qui antea ad  
lœvum, nunc iam ad rectiun nobis lucere videretur. Noctibus quoque  
singulis alia, et iterum alla sidéra, hactenus nobis nunquam visa, sub oculos  
venerunt. Haec cœli mirabilia stupore tanto animos omnium nostrum  
perculerunt, ut non abs re censerem officiales meos omnes, ac nautarum  
quoque doctiores, in consilium convocare, ut arcaniun hoc, quoad eius  
poterat fieri, declararemus.

280 PERICLA MAGONIS Ex sententia Hamilcaris verosimile erat Deos cœli fadem quodammodo mutavisse ; Hasdrubal nos fines mundi transgressos in terminos alterius mundi intrasse censebat ; denique Himilconi visum est, nisi quid eiusmodi factum sit, mundum rotundum esse, nosque in alteram eius partem ingressos esse. Ut absona et ateurda Himilconis coniectura ceteris omnibus videbatur, mihi tamen, ingénue fateor, meis propriis speculationibus ex multis partibus concordare sensi, idque mihi pio causa erat, quare suspicarer, si ita se res haberet, necessario sequi solem astraque stare inmiobilia, mundum autem nostrum circum ea volvi ac rotari. Verumtamen Himilco potius prodigium quoddam meditari, quam doctrinam tam miram et insolitam condpere mihi parebat Quum pluribus quæstionibus, quæ mea consilia essent, a meis premerer, quidque facere statuissem, ab eis interrogarer, mihi in animo esse dki, iter versus Meridiem proseguendum ; atque, si, postremo, ors in Occiduum vergere indperent, rel, quod mihi dumtaxat Ocddumn videretur, ad Fortunatas Insulas reverti ; at vero, ut ego animo antidpem, si ora in Orientem vergeret, persequendum putavi eâ spe, ut postremo tamen ad Septemtriones flecteretur ac tum futurum esset, ut per Mare Âlgo sum ^gypto potirer. Istud proposittum totam terram Libyæ circumnavigandi, gubematori meo perquam commendandum videbatur, Hannibali tamen, ceterisque terraevagis o^tum plane superabat Hannibal, quum viam nostram in JEgyptam memoratam audiret, obstupidum me contuetiur, et sic fatur : "iEgyptimme ? quid, malum, tibi in mentem venit ? Dum a Gadibus, fretoque continenter in adversam partem navigamus, tune in iEgyptum venire speras ? Apage sis !" \*\*JE(iuo sis modo animo !" respondeo illi, ^iter altero brevius eo reperire posse usque speramus." Ipse caput dubitabundus quassavit Quin et Hanno autumabat arcana artis navigandi profunda et abstrusa admodum esse, nec sibi senigmata ista, studiis Sidoni vacanti, solvi posse videbantur.

BiUNDUS FUNDITUS EVERSUS 281 "A, bone adolescens," redarguît Hîmilco, "amplîus te peregrinari oportebat, insuper et astrorum cursus ac meatus rite perdîscere." "Hanc peregrinatîonem," respondit Hanno, "cuîque sufĒcere arbitraberis, ni fallor." Sammaî unum pro certo constare putabat, îudîcîo meo omnes se tuto concredere posse. Et hic fuit nostrae consultationis exitus. Littora saepeniunero appropînquavîmus in terram descensuri ; verumtamen alibi nimium quantum desolata ac déserta, alias autem ita scatere nîgris incolis ea comperimus, ut in aridum descendere non ratum arbitraremur, praesertim ubi clamoribus gestuque homines nigros nobis inf ensos esse deprehenderemus. Praecipue certâ quadam nocte, ubi promontorium quoddam, cui ego nomen "Plaustri Deorum" attribueram, praetervecti essemus, clamor et vocif eratio adeo minaces mihi parebant, ut a littore magis recedendum consultus ducerem. Tamen denique, commeatus noster adeo exhauriri cœpit ut praeter descensum nihil nobis reliqui esset Etenim Bichri, vicissitudinum omnium nimquam non patiens, iam de victu, qui e piscibus saisis modo constaret, conqueri cœpit ; lonas quoque de tenuitate portionum pro se, ac de penuria f ructuum pro Gebal, obmurmurabat ; Hannibal occasionem aurum comparandi neglectam graviter f erebat. His igitur rébus permotus, primum quam idoneus ad descendendum locus sese oblaturus esset, anchoras iacere, ac terram petere statui. Locus, denique, ubi primum anchoras iecimus aestuarium erat fluminis cuiusdam, f ère eiusdem cum Nilo, in iEgypto, magnitudinis. Ripae eius utrimque sylvis erant umbrosae. Prope ad littus complures crocodili atque hippopotami in aquis lusitare videbantur, supeme autem aves maiusculae stridula voce clamitabant, dulcisonas cantilenas edendo. Dies quatemus circumquaque in littoribus sylvisque contiguîs divagati, nulla humana vestigia reperimus, in multos tamen f ructus sylvestres incidîmus, pluresque uros, atque antilopasiaculati siunus, quorum tergora e maxima parte in naves

«1 282 PERICLA MAGONIS comportavimus, saleque  
condivimus, et nova quoque pisum salgama fecimus. Quodam die, ex  
expeditione huiusmodi quum reverterer, Bichri accurrit animo prorsus  
deiectus, eumque Dionysius in fletum solutus insequitur, moxque lonas,  
admodum gesticulabundus nec minus quam ille animo commotus, accedit  
'Quidnam rei, Bichri mi ?' quaero ex eo. 'Gebal aufugit !' mœsto vultu  
respondet, "'Bodmiskaris simii eam abduxerunt" 'Risum tenere non poteram.  
Bichri haud minus acerbo vultu me contuitus est, quam qui ad iugulandum  
me paratissimus esset. "Ergo vero certo scio eos Bodmiskaris esse !" instat  
ipse ; "'belluae erant cum longis caudis ; ipsae eam abduxerunt ; sua enim  
sponte ipsa cum his nimquam aufugisset" Nulla verba mea eum conciliare  
poterant, nec animum dus usque eo quidquam permulcere, dum copiam ei  
facerem ut aliquot sodis accitis, ad requirendam profugam iter susciperet Sub  
vesperum tamen, itinere, vanoque conatu prorsus lassus ut expectandum erat,  
infecta re ad nos redierunt Nihil dubii subesse poterat quin simia, in  
sodetatem aliquot simiorum sylvas pervagantium incident, seseque illis  
adiunxerit Unum solatium, et hoc dubium, Bichri mansit cadaver cuiusdam  
grandis bellus nigræ. Hanc ipse primum vulneravit, deinde alii, qui cum eo  
erant, quamquam bellua se mira fortitudine defendisset, eam hastis suis  
saepius configendo interfecerunt Fera illa rêvera animal formidabile erat  
Pellem eius postea effeciri curavi, et haec in aede Astartes, Sidoni,  
etiamnum cemitur. Bichri postmodum nobis narravit hanc belluam  
immanem, etiam post senas septenasque lateribus hærentes sagittas,  
manubria iaculorum, tamquam meras arundines sine labore in frusta  
fregisse. Ad hæc Hannibal ammadvertit per rationem, vim quæ  
manubrium iactandi, et robore Basan factum, comminuere valebat, stupendam  
esse oportuisse. Solvendum denique nobis erat quin ullum Gebal vestigium  
reperissemus. Post cursum circiter quatuordecim dierum res barbariae nos  
iterum urgere cœperunt ; ut vero inter nos quid

MUNDUS FUNDrrUS EVERSUS 283 facto potissimum opus  
esset disceptabamus, Hannibal interclamavit: "Gaulus prae nobîs !"\*  
Omnium oculi secundum indidum prorsum convertebantur. Nec id frustra ;  
nam rêvera gaulus Phœniciae artis ante oculos versabatur; verumtamen, ut  
accuratius perscrutati ermmus, omnino eversus ac pro fluctuum arbitrio f  
erri videbatur. "Quid si ^insidiae Bodmilcaris ea res sit ?" coniectat  
Himilco. Suspitionem hanc haud spementes, caute admodiun  
appropinquavimus, nec antea ad latus accessimus donec ex omni parte certe  
nobis constaret plane neminem qui signis nostris responderet in navi esse.  
Erat ea omnino déserta. Gisco aiebat se probe meminisse quondam ad  
Insulas Pityusas navim se sic deseruisse ; istic autem idem f actum fuisse  
existimabat ; intelligere se tamen non posse qui fluxus marinus eum gaulum  
in istum dissitissimum locmn déferre potuisset "Nihil/\* inquam "tu  
curaveris, imde is venerît, hue vectus bono nostro fieri poterit"\* Hannibal et  
Himilco, qui eam conscenderant, mox reversi nimtiant, nec sine sunmio  
nostro gaudio, gaulum bene conferctum frumento ac vino, quas res nos sine  
mora in nostram transvectavimus navim, eam autem vacuam vento  
imdisque reliquimus. Sub vesperum Deae Âstarti, in gratiam suae  
manifestas in nos volimtis sacra fieri iussi. Postridie in conspectiun  
promontorii admodum celsi venimuSy cuius dorsum mensas instar  
planissimum erat. Ventus interea satis vehemens coortus est, qui et sensim  
increvît "Noli ventum reputare," monet lonas; "quid ego nimc iam ventos  
curem ? Marsupium etenim nimc auri plénum habeo, ad edendum satis, ad  
potandum satis, et mox tunicam quoque coccineam. Maie tempestas pereat !  
Dii regem servant !" Ventus interea sensim augeri, violentiaque eiuscrescere  
cœpit, et ita quidem ut naves iam clavis régi nuUo pacto possent. Quum  
vero post octonos dies vis procellarum ac turbinum reddere, mareque  
subsidere cœpissent, terra mihi a lævo sub oculos venit. Hœc secundum  
exspectionem meam evenerunt.



284 PERICLA MAGONIS atque oras versus Septemtrionem  
vergentes ex proposito prosecutus sum, in diem spe magis firmatus,  
praesertim quum solem in eadem quam antea plaga exsurgere conspicarer.  
Nocte quadam amoenissimam, quindenos dedit dies postea, subito Himilco  
brachium mihi prehendit, animoque haud parum concitatus, digito  
horizontem ad Septemtriones indicat, voceque tremula sic clamât : •\*En,  
Cabiros !" "Ita quidem, rêvera; iUic Cabiri visuntur !" respondi egOf aequè  
atque ipse laetus. "Rem prorsus inauditam perfedmus,"\* subiimgo,  
"Libyam^ drcumnavigavimus." "Cras vero/" inquit ipse, "solem iterum a  
dextro nobis orientem lustrabimus ; sumus itaque in itinere versus Mare  
Algosum." "Quin iam ad Ifare Âlgosum? lam Ifare Algosum ! lam versus  
Sidonem, nostram propriam Sidonem ; Sidonem gloriosam ; Sidonem nulU  
aequiparandam !" Nemo nobis testis interfuit Nautse in suis camis sopiti  
aberant ; nos vero feliditate prorsus abrepti, alter alterum amplexabamur.  
Mense imo post, quum in ostio fluminis cuiusdam hydrias nostras aquâ dulci  
repleremus, homines aliqui nigri nobis obviam facti sunt, qui iEthiopibus,  
quos in iEgypto saepe videre nobis contigit, simillimi erant Horum unus  
JEgyptHace paululum callebat, quam linguam se in iËthiopia» quae tunc  
Pharaoni pareret, se dididsse aiebat Prsterea docebsit nos suam patriam sex  
mensimn iter ab extremis finibus Meridianis ^thiopiae abesse ; quam procul  
tamen itinere maritimo eadem hinc distaret, nihil certi quod dicere posset,  
habebat Hi homines nigri sese Cus^ appellabant, et quum nullos unquam  
Phcenices vidissent, nos ^gyptios esse putabant Postquam tamen certiores  
eos fecermus adeo abesse ut nos subditi essemus Pharaonis, ut Mitràim'  
plane in numéro inimicorum haberemus, confestim ut amil. Africa; 61, 1 2.  
iCthiopet; 61, f 3. JEGfptOM; 61, S

MUNDUS FUNDITUS EVERSUS 285 cos nos consalutarunt, nosque omni humanitate exceperunt. ^gyptios se aspemari satis manîf estum esse videbatur, et hoc propter crudeles, sine dubitatîone, încursîones rapînasque, qnîbus fines horum Septemtrionales depopulari ac vastare consueverunt Per très prope menses post haec nuUi f ère ventî ad cursum accelerandum nobis secundî f uerunt Itaque înterea otîo ad negotia cum Cusitis agenda usi sumus, item ad expeditiones venatorias in regionibus circa. Cambia quoque subinde aurum, ebur, margaritas, pellesque erga nostras merces comparando f actîtavîmus. Venationes in hac rgîone, quae feris, praesertim elephantis, rhinoceris, camelopardalis, perinde ac minoribus maxime abimdabat, fructuosissimae erant. Nemo nostrîmi fuit, quin quoddam bonae f ortimae, aut suae fortitudinis venatoris trophaeum exhibere posset. Bichri leonem traiecit, cuius ex pelle sibi pallium confecit Imo et ipse adeo Dionysus, puellus, pantheram se caecidisse mériite gloriari poterat. Tandem occasio nobis tam exoptata denique advenit, quâ usi, vèla sine mora ventis dedimus. Decimo a nostro digressudie, dum flabra Euri severiora mare verrebant, gaulus quidam Phoenicius nobis in conspectm se obtulit, qui incommodum quoddam tulisse videbatur, atque ab ipso vento agi. Signo ei dato responsum tuli partem remorum, item unam antennam amisisse, seque aliquo auxilio egere. Ad f erendam opem navibus in periculo versantibus quamvis semper essem paratus, tamen etiam insidias veritus, nautas meos sine mora evocavi, verumtamen Hannibalem catapultas in procinctu et apparatus habere iussi. Sic instructa Astarte ad unum latus gauli accedit. Adonibal vero alterum, Cabiri denique a tergo subsequitur. At nulla solliditudinis causa suberat quare timerem. Simul atque in conspectum alter alterius veneramus, navarchus in puppi consistens, passis brachiis exclamabat : "Ter Bâal Sâmaim ! is certe Mago est !" "Per Astarten, ac Deos Deasque omnes !" ego quoque exclamo, "consobrinus is meus est, Ethbâal !" Tam inopinato sese invicem agnovisse, summo nobis fuit

286 PERICLA MAGONIS gaudio. Naves nostræ protinus ad latera adstiterunt, manusque mutuoprehendimus multâ salute data et redditâ. "Quanto, Hercle, mihi gaudio est, Mago mi, te necopinato, ac tam insueto loco conuenisse !" iterum iterumque repetit ille; "Thœnice te iam pridem deperditum luget ; nemo est quin te mœreat Per Astarten, certe tu Deorum interventu saluus es." Manibus humeris meis apposis, diu mihi in vultum contuitus est, veluti qui oculis minus fidem haberet "'Duo/' inquam, "me doceas, obsecro : ubi ipse sim, et qui fiât ut tu hîc sis V Ethbâal multum miratus est, sed sic respondit : "Mitte nugas, quaeso ; tu me ludis. Certe tu probe novisti ubi verseris !" Certiorem itaque eum feci me prorsus serio loqui, asseruique identidem me rêvera nescire quibus in mundi partibus versarer ; atque quum et Himilco eum docuisset nos e plagis venire, ubi Cabiri nequaquam viderentur, sol autem nobis a laevo latere surrexisset, stupens nos intuebatur, quasi quibus sensus sobrius desideretur. At ne tunc quidem relata nostra rectius intelligere videbatur, quum Himilco illi narravisset aliquando nos oleum piscarium potavisse, vini autem per plurimos menses non gustasse. "iEnigma mihi sane est," seciun Ethbâal mussabat ; "en Magonem, prope ad oras Maris Algosi, seniun dierum itinere ab Ophir, et tamen e Mendie eum navigasse, postquam quatemis annis ante hinc Occasum versus, Tartessum iter instituisset ! Prorsus capere nequeo !" Aliquantulum seciun deliberavit, tum sic prosequitur : "Sic est, profecto," inquit, "prope Mare Algosum versaris." His auditis tetus exclamavi ; tum ad meos conversus, gloriabundus sic prosequor : "Ecquid vos ? num ego erravi ? Nonne recte prœdicavi nos versus iEgyptum navigare ? luvat nos a Fortunatis Insulis reversos non fuisse ; nonne et vos iam gaudetis ?" Ethbâal in sua suspitione me insanire confirmari videbatur, dixitque sibi de Insulis Fortunatis plane nihil constare : "Ego vero de iis ne fando quidem audivi !"

MUNDUS FUNDITUS EVERSUS 287 "Nec mirum, utique ; nec de Insulis Plumbi Albi, nec de Prydhayn, nec, porro, de flumine Suomiorum, nec, denique de Plaustro Deorum," interponit verba Himilco. "Vos, nobis comparati, meri erronei littorales, ac venatores concharum estis." Ut verus Sidonius, consobrinus meus nauticam peritiam suam ludum haud facile ferebat, et his verbis sine villipensionem interpretatus, non parum erubuit, ac voce graviori sic respondit : "Quae haec tua insolentia est ? Littoralemne errorem tu vocitas quemquam Ophir praetemavigantem ? Tunc gaulum meum testam cochleariam ludis ? Quidnam rei est : furisne, an es ebrius, lusce insane ?" Himilco ad officia sobrietatis sic revocatus, a vituperatione ad assentationem conversus est. "Quin," inquam, "sodalis mi, tu etiam multo egregiora praestare vales, quam me, ioculatorem reprehendere. Die potius obsecro, utrum in cavo tuo aliquantum vini habeas. Praeclare feceris si utrem nobis protuleris ; nam nos duos hos menses ne guttam quidem gustavimus." Intercedendum apud Ethbâal censui rogavi eum ne omnino offenderetur, neque, siquid insolentius ab Himilcone iactatum esset, in malam partem acciperet, quod quum res gestae nostrae revera fidem excedere viderentur, gloriationi aliquid concedendum esset. Ipse meam intercessionem non modo in bonam partem parato animo accepit, sed et misit qui utrem vini afferret, et hunc in pignus gratiae, propria manu Himilconi tradidit, monuitque eum ut Cabiris eo litaret Gubernator autem tam longum haustum per fauces deorsum fundere cepit, ut sodates eius mirarentur, ubi et quando haustus finem acciperet et iam desperabant ne fluxus vini deficeret antequam in ordine ad se veniretur. "Praestantissimum vinum ! Vinum Arvadicum, Hannibal !" inquit iUe, labiorum poppismate utre avulso, caeterisque concessio. Gisco et Hannibal utrem simul apprehenderunt.

288 PERCILA MAGONIS "Euge, obsecro, sodales," alloquitur  
eos Ethbâal, "quin mittite certamen : copia eius abundo. Imo nihil aliud  
oneris nisi vînum habeo ad Ophir deferendum." "Possesne me quoque  
tecum eo déferre ?" quaerit Himilco avide ; "paratus enim sum imperata tua  
f acere."

CAPUT XXI Regina Sdbse, SiMVL ac ventus subsederat,  
Ethbâalîs monîtis obsecutî, naves nostras secundiun eius prsecepta reximus,  
suoque gaulo nobis subiuncto, iter versus Ophir occepimus. Vespere facto,  
in puppi Astartes, ex îstituto Ethbâalîs, veram atque genuinam Phœniciam  
cœnam apparatam reperimus ; caseus, olivae, ficus, uvae passas, duplaque  
vini portio nautis dispensabantur ; nos vero sedes in tapetibus  
praestantissimis cepimus, quae in locum centonum lacerorum, quibus nos  
iam tam diutumo usu assueti eramus, stemebantur; ac nunc demum, post  
menses, quin prof ecto annos, dapibus Tyriis ac Sidoniis cum voluptate f  
ruebamur, vinaque Byblica atque Arvad laeti sorbillavimus. Sic genio  
indulgentibus animi quoque nobis pedetentim ad dignandam occassionem  
erigebantur, nec f atendum arbitror quot pocula hauserim antea quam mea,  
quae Ethbâal admodum cupiebat audire, pericla narrare cœperim. Fari  
autem in multam noctem non desii. Finitâ denique narratione, Ethbâal,  
cuius audiendi animus ne minimum quidem languebat, sublatis ad astra  
manibus, Deos omnes obtestabatur iurabatque ea, quae narraveram, digna  
esse quae posteritati litteris aureis consignate traderentur. Memoravit deinde  
onus, quod ego Gadibus misissem, perinde ac nimtia Tyrum rite pervenisse  
; deinceps onmium civiimi consensu cimctos nos in oceano interivisse  
existimari, atque, quum nulla f ama de Bod

290 PERICLA MAGONIS milcare perlata esset, opinione omnium, vindictâ ipsorum Deormn, ob suam perfidiam, sacramentumque violatmn, emn perculsum fuisse existimari. Post hsec Ethbâali aliquot eximias margaritasin donum obtuli ; qui quidem primum omne præmium ob sua in nos mérita abnuit, postremo tamen a me persuasus, donum grato animo accepit Quandoquidem damna quæ gaulus suus pertulerat praesertim armamenta affecissent, non autem ipsam compaginem, et quum ultro subiunctam suam navim duxissemus, nulla causa suberat quare soUicitaremur, nosque solitse quieti, quiun per otium licerety traderemus. Postero die inter sermocinandum Himilco ex Ethbfiale quussivit: "Ullamne pugnam, Navarche, ex quo solveras sustinuisti T 'Tugnamne, aïs ?" quaerit ille, "minime ; et quamobrem T "Nempe si in nostra manseris sodetate mox senties eam nostram esse vicem. Nos etenim semper pugnamus, si non cum hominibus, quod quidem plerumque fit, ciun f eris sylvestribus ; quod si hoc minus fiât, cum ventis fluctibusque colluctamur. Caeterum quo demum cunque nosvertimuscertamen invitamus, quemadmodum promontoria tempestates. Certamina nostra fata sunt; quamobrem monitum te esse volo ut semper in procinctu sis." Ethbâal ridebat Sibi tamen videri arbitrabatur eam rerum gestarum partem iam praeterivisse, f oreque ut reliquum ad Oïdiir iter prospero eventu emetiamur. Tum ad me conversus interrogabat, quid in Ophir comparare mihi in votis esset, quum iam cognoverit me satis magnam vim auri, quod genus merces iOic plerumque compararisolerent,inmeiscistiscongestam habere. Docui eum itaque me longe maiorem copiam sucdni in merdbus habere quam auri ; in votis mihi igitur esse aliquam partem eius merdmonii cum ligno santalino commutare, item res alias, veluti aromata, pavones, simias, aut quidquid regio ea mihi apta venum ofiferat, si visum fuerit, commercarL Orae Arabiae saxis erant asperae, sed sex dierum spatio pra^temavigavimus eas sine periculo, quibus exactis Havilam, caput r^;ni Ophir ac Sabœ pervenimus. Portus hic, Phoenidis absimi

REGINA SABJE 291 lis, nuUas arces et munitiones, nuUas crepidines, pavitos margines, atque armamentaria habet, tamensecurusatque commodus portusmercatorius est Urbs in editioribus circum collibus exurgens, aspectum amphitheatri praebet, fastigiaque albicantia, cxim tholis fuscis ac rubris, virentibus palmetis intersecta, caerulo cœlo imdique obiecta, aspectu iucundissimum spectaculiun est. Passim etiam eminent templorum tholi aenei aurati, qui radiis solis coUustrati micant et coruscant. Tametsi incolae omnes fortunatas totamque prosperitatem mari in acceptis referre debent, navigatione haud multum possunt ; urbs tamen emporium frequentissimum est inter regnum nostrum Indiasque dissitissimas. Regina ipsa omnis est in rébus quae ad navigationem pertinent, cuius et r<sup>a</sup> in ipso littore sita est Hœc e materia cedrina constat, estque cancellis ac mœnianis décora. Parietes régi» omnes tabulis pictis, item, subinde lapidibus raris ac pretiosis, alias autem tapetibus, bjrso, aliisque telis bistinctis ac variegatis omantur. Placere reginœ, eique munuscula se digna offerre perquam cupiebam. Hoc consilio selectissima sudni f rustula conquiri, fiscellaeque ex argento Tartessiano affabre factœ digeri et imponi curavi, et eam propriis manibus gestans, cum Ethbâle praecipuisque officialibus meis ad portam regiae me stiti, atque grande tympanum, cuius sonitu propositum in regiam admitti significari solebat, more consueto et ego pulsavi. Mos reginae erat sese in tentorio, tapetibus constrato et ornato, unde latissimus in mare conspectus patebat, continere. Ubi nos gratiam ac facultatem aditus petisse sibi nuntiatum esset, ipsa sine mora nos sibi sisti iussit. Itaque per pulcherrimum hortum ducti, ad r<sup>um</sup> tentorium accessimus. Circumquaque ingens plantarum multitudo, calydbus, foliis, floribus ac fragrantia mirifica, circa fontes salientes disposita, ad admirationem nos rapuit. Passim nitidissima tentoria ac paradae, tapetibus et appendiculis versicoloribus exquisitissimis conspicua inter selectissima arbusta odorifera, et alioquin rara, digesta cernebantur. Nonnulli arboribus cum ramis patulis simii catenulis aureis erant deligati. Aves Indicæ, colorum pompa nitentes ac variae, praepe



292 PERICLA MAGONIS tes in subUmi volitabant, pavones  
autem explicatis pennis mira varietate pictis superbi semitas perambulabant  
Cuncta quae nobis sub oculos cadebant potentissimo terrarum imperio digna  
esse videbantur. Nos coram prostratos regina confestim surgere iubet Ipsa  
usque iuvenis formaeque venustissima erat. Quamquam matronae eam ad  
obsequia dicumsistebant virginesque in comitatu aderant, ipsa specie ac  
pulchritudine cunctas exsuperabat. Ornatus corporis, fragrantia redolens,  
sumptum regium atque elegantiam prodebat In crinibus circumque collum  
gemmas moniliaque gerebat, quorum pretio classis comparari ac sustentari  
posset Caeterum stolae erat amicta auro acupicta, quae imagines hominum,  
ferarum, aviumque prae se ferebat, quae a fronte disclusa, indu, mentorum  
sub ea magnificentiam visui pateferebat Bani sus ad cubitum usque  
patebant, et in carpis armillas pretio haud aestimandas prodebant Ubi  
primum in conspectum suae pulchritudinis ac magnificentis veneramus,  
admiratio nos muto silentio perculit; at Hanno fere sine morapropius  
accessit, aususque estoden quamdam Arabicam redtare ad hunc fere  
tenorem : Ignibus mthereis Phoebea tua lumina praestant, Quin radii eadem  
paria Apollini aut : Orbium ex arcu cederet iaculare mgitas, Fortia corda  
qui Iovis vulnere, sseva, feris. Quaequa terra viret gentes tibi iure parebunt,  
Ipsa adeo gratiis diva natura tuis Sceptra tradit Gratiis ? An sic memorare  
licet f Vincula quin ea sunt, tendicuique animi. Quid digitos vocitem ?  
Labiis quae attrecto quid atam f Clavicuias aditus dixit Elysii. Lingua,  
quam incote Ophir utuntur, nostrae similis est; regina autem, quae et  
Phoenice bene callet, gratum sibi admodum praedicabat quod Hanno de se  
acroama cednisset Dein dona quae obtuleram inspicere dignata est, tum me  
succinctam rerum gestarum itinerisque historiam narrare iussit, quae finit,  
ipsa sur

RE6INA SABiG 293 rexit ac nobis sequi iussis prodiit, ministris comitantibus, hortumque omni gratiâ dignitateque Deae cuiusdam peragravit, ut pulchritudines omnemque sui paradisi! pompam atque gloriam nobis ostenderet. Priusquam illi valedixissemus nos ad se iterum visendum venire iussit, ut iter ingressuris quaedam mandata comitteret Eodem vespere regina munificentissima magnum commeatus apparatus pro navibus donaque pro nobis misit, inter quae iuvat memorare quaedam pro mulierculis indumenta acupicta, unam tunicam coccineam, cingulum hyacinthinum, pro Hannone autem balteum humerale auro ac sericâ pictum. Havilœ septimanam exegimus merces commutando cuncta<sup>^</sup> que loci memorabilia visendo. Cives omnium fère gentium hanc urbem frequentare soliti, hic fréquentes nobis occurrebant, uti incolae Indiarum, Taprobanes, iEthiopi, denique, nonnulli ab ostiis Euphratis. Sabae ipsi magnam cimi ludaeis similitudinem ferunt perinde atque cum Phoenicibus et Arabibus, nec nisi quod staturâ paullo humiliores coloreque faciei paululum fuscores sunt, ab iis différant. Regina tamen omni ex parte helvior est Aurum plumbumque album, perinde ac pavones, testas concheae, atque ebur, quae hic praestinaueramus, ex Indiis erant importata ; aromata tamen telaeque ac vasa e vitro opaco etiam quidem e dteriori India, sed etiam e regionibus longius dissitis importantur, quo hominum memoriâ nemini navigare contigit, nec intra minus quam duorum annorum spatium attingi eas regiones possent. Paulo ante quam naves solverem me reginae iterum stiti. "Monitum te, Navarche Mago, esse volui/" fatur regina, "senem regem Davidem, qui te Tartessum miserat, ante annum et dimidium mortem oppetivisse, eique filium Salomonem in regno successisse, de cuius ingenti potentia, praesertim vero sapientia, miri rumores ad me perlati sunt. Regnum eius in oris Maris Aegypti ad Sinum Elamiticum usque patere fertur, ubi etiam portum Etzi Geber ab ipso teneri perhibetur. In votis mihi est foedus cum eo pangere, cuius rei negotium tibi concredito, et ex parte mea, huius rei gratia insigni huic régi donum trades, quod et me et eo dignum habeatur/"

294 PERICLA MAGONIS Tuum est, regina, imperare, meum est obsequi ;" respondi flU, profunde proclinatus, valeque dicere cœpi. Ipsa tamen me demorata sic prosequitur : "Ânte tamen omnia, die miH Navarche, amabo, ntrum tu sodalesque tui, post tôt exantlatos labores peregrinationesque prope infinitas, non adeo sitis laboribus periculisque conf ecti nt alterum iter, in meo servitio, perdurare neqneatis? Nuntiis edocta sum regem Balqrloniae, Assur, atque Accad, cmn ingenti exerdtu in itinere versus ostia Euphratis ad rebelUonem quamdam opprimendam esse. Nemo prorsus meo proposito ita ut tu exsequendo par est Enixe itaque vellem, si per te possem, nuntia qudam illi permittere, ac per te munuscula qudam eidem mittere," Obtemperare volimti regins nihil dubitavi ; nec modo me velle edixi, sed et certiozem eam fieri volui iter nec difficile nec diutumum futtuimi. "I itaque, f ortis nauta r inquit regina suaviter renidens, "ego iam fadam ut prsemium regiiun feras." Itaque coram ea rursus me prostraviac paullo post discessL Post horam Ethbfiali valedixL Is enim via Etzion-Geber Sidonem revertebatur per canalem Pharaonis, ego autem cum meis omnibus naves conscendi aliud iter ingressurus.

CAPUT XXII Belesys Comperit Bichri PatMo GraviuscuLum  
Esse. Iter ad ostia Euphratis haud plusimiusmensisnayigatione absolvimus,  
quamquam partem itineris cum ^rabibus, partem autem cum Gedrosiis  
Ichthyophagis adversae orae feceramus. Sammai popularesque sui audita  
senis régis Davidis morte a me enmitiatâ, luctum imius septimanae, more  
gentis, instâtumit : îeimiant, vestem sdndimt, crines ac barbas nec pectmit  
nec tondent ac radimt ; septîmanâ vero exactâ, se lavando multum simty  
risque Salomonis, filii régis mortui, successionem lauti célébrant. Ad ostia  
flimtiinis primo mane pervenimus, nuUâque morâ factâ, penetrare, iterque  
prosequi cœpimus, donec ad oppidum nomine Oannes veniremus. Hisce in  
regionibus nulli lapides inveniuntur, proindeque, ut in caeteris circa  
Euphraten vicis, cuncta aedificia e lateribus fiunt. Munitiones quoque e  
lateribus, partim coctis, partim sole siccatis exstructae simt, atque bitumine  
coagmentatae. A dextro oppidi usque supersimt quaedam vestigia ingentitun  
sylvarum^ qude, ut opinio f ert doctissimorum quorundam, tribus ante  
saeculis domicilia elephantorum esse consueverunt. Ex adverso latere,  
quam longe oculis patet, planities ac prata agrique segetibus virentes  
visuntur. Flumen oculis persequentes centena tentoriorum in agris inter  
segetes et sub umbris sylvarum conspicimus, ut f umus e medio eorum  
exsurgit, et hinc atque illinc grèges equorum deligati pascuntur. In flumine  
paucae naviculae, et aliquot naves maiores, arte Phœnidâ

2% PERICLA MAGONIS factae, in ripis destinatae iacent  
Conspectui tamen nostro maxime memorabiles videbantur turbæ militum,  
cum gladiis destrictis, alii cum hastis, qui quidem in manipulis tam in  
servilis, quam in agris, pratisque, quam vero etiam secundum ripam fluminis  
dispositi erant. "En exercitum Assyriorum !" docet nos Himilco. "Diis  
denique sint laudes !" maximo gaudio eloquitur Hannibal ; "iam nunc  
iterum licebit mihi oculos in exercitu quodammodo vero pascere. Vide sis,  
quem situm teneant ! Videdum quomodo apte sciteque sint copiae dispositae.  
Officiales copiarum certe mihi cognoscendi sunt" Nec laudes ulterius texere  
poterat ; nam clamores intervenerant equitatus versus nos mentis, cuius  
praefectus sermone Chaldaico allocutus, nos naves confestim sistere, et qui  
essemus» edisserere iussit. E puppi navis meae praefecto urbanissime quam  
poteram respondi, ipse vero, usque eo dum superiori responsi nuntiaret,  
locum, ubi steteram, tenere me mandavit. Certe intra quadrantem horae e  
castris quo iverat, cum turma equitum reversus est, cui robustus quidam vir  
praeerat, cataphracta plene indutus, quique manu hastam gerebat Hannibal  
interim amico suo Sammai condignum ordinem instructionemque scitam  
copiarum extorere pergebat : equitatum quidem Assyriacum  
praestantissimum esse non negabat, sed peditatum Iudaicum illi haud  
secundum esse contendebat, nec peditatum Assyriorum Iudaicis copiis  
pedestribus anteponendum esse. Antequam tamen rem inter se dirimere  
potuissent, Chaldaeus iussu e regione navium constitit, nosque inclamavit,  
mandataque tradidit, nostros praefectos e navibus descendere, se coram  
Belesy, summo imperatore regis sistere, quidque nobis velimus, quo  
proposito venerimus, aperire et explicare oportere. Hanno satis Chaldaice  
intellexit probeque norat "belesyn" esse linguam "terribilem" sonare, et secum  
mussabat nomen id genus quolibet homine satis dignum, quin et formidabile  
esse. Sumptis itaque litteris reginae Sabae, et evocatis octo nautis qui  
munera reginae portarent, ac demum postremo meis officiis, simul ac  
naves deligare poteramus, in terram descendere et

BICHRI NIMIS GRAVIS 297 ad praefectum illmn accessi.

Chaldæus iste procerus, vastoque erat corpore, amplo vultu maxillis solidis, largis ac profundioribus oculis, barba spissâ et hispidâ, ut sodorum fère omnium, moribus autem prorsus erat agrestibus ac protervis. 'Heus vos marivagi, pauUo celerius îtate !" sic nos verbîs procacibus laccessit ; ^'mihi enim nequaquam lubet lentis gressibus equitare." Primum nos per spatium deduxit septem essedis multisque carris referctum; dein locum præterivimus tentoriis peditatûs plentmi, quorum maxima pars Mesopotamii, seoiribus, lanceisque armati erant, hi vero lineamentis vultûs ludæis admodiun similes esse videbantur. Non multum ab his aberant legiones Medorum, qui quidem cives erant gentis nuper tanttim subactœ, cuius tamen maiores seriem quondam regum Ninivitis tribuerunt Hi staturâ mediocri» sed ampliore ac rotundiore capite» rariore barba, ocuUsque parumper obliquioribus erant Severitas vultûs istorum, ctmi trud aspectu nobis protinus in notitiam venit; quibus si addimus gladios, brèves, firmosque arcus, dubitare non licebit quin hi in præliis maxime formidabiles habendi ânt. Praetereuntes satis clare audivimus eos scommata convitiaque in nos iactare, ac risu nos prosequi. Mox turba obstreperûm linguosorumque Ârabum seminudorum nobis obviam f acta est Isti cum suis camelis semper in comitatu regmn Assyriionun deprehenduntur. Inter hos agnovi aliquot Midianitas, servorum mangones, perinde ac nonnullos mercatores Phœnidos, qui exerdtuun susceptores esse consueverunt, summum tamen lucnun e mercatu captivorum, et e præda militum conflare soient Hinc ad sedes equitatûs progressi sumus. Ânte tentoriiun stabamus rotundimi, tapetibus laute pictis undique omatum, cuius praesiditmi pédestres Cardaces erant, cimi galeis cristatis et cataphractis, sutis cruralibus induti, parmis instructi, pro armis autem clavas manibus gerebant Hoc erat tentoriiun Belesys terribilis. "Intrate !" mandat praefectus equitatûs, qui hue nos duxerat, ac per lusimi subiungit : "Intérim fore spero ut dux exerdâtus nostri belle excepturus, et pro re nata, viilttim in comem mutaturus sit"

298 PERICLA BfAGONIS Ëdito tum résonant! cachinno»

tolutim abequitavit Custodes Cardaces minuta diligentia nos perquisiveront, tum» voce submissa, inter se consultabant. Vestimenta Hannonis videbantur eorum soUertiam singulari modo capere se devindre, utpote qui pretiosis iis vestibus indutus eiat, quas a regina Sabœ dono accepisset Unus itaque eorum ad hunc conversus quaesivit ex eo : "Die velim, tunc navarchus es T\* '^Minime/' respondit illi Hanno» et me digito indicans, ^iste Navarchus noster est" Cardaces stupefacti mirabantur. Ego nempe habitu navali quotidiano eram indutus ; quo\* niam vero Assyriis solemne est dignitatem e pretioso indumento sstimare» meam simpliditatem exteriorem aliunde quam e simulatione coniectare non poterant \*Tunc Belesyn convenire cupis ?" quaerit custos. Me probante, penetrale ingressus est, moxque reversus, facultatem nobis intrandi fecit Imperator exerdtus Assyriorum in ulteriori parte penetralium tentorii, turbam offidaliimi servorumque circundatus, in grabato reclinis, vel potius porrectus, nos excepit. Lautissime erat indutus, nullam tamen cataphractam gerebat Utrimque milites armati eum circumsistebant, duoque pocillatores vino parati aderant, quibus tamen in praesenti ipse vix egebat, quandoquidem iam utique plus satis ingurgitavisse videbatur. Uno Bichri dempto tentorium ingressi, profunde nos inclinavimus ; verum iuvenis sagittarius, qui non semper morem conciliatorium pr» se ferre solebat, ad ostentandam urbanitatem parum videbatur, ut nos cœteri, proclivis. Uno pocillatore submoto, nempe qui visui ipsi obstabat, Belesys protinus in nos invehitur. Vir iUe erat procerioris staturae, demissa hirtaque barbè, labiis tumentibus, maxillis firmis, crinibus denique unguento delibutis ac fulgentibus. Ad latus eius adiacebat genus sdpionis, cum figura capitis taurinL Ut oculos in nos coniecerat, caput quassare, oculos retorquere, omnibusque vultus lineamentis in torum distorquere coepit, quod totus suus comitatus, veluti per adulationem inutaturus, pror

BICHRI NnaS GRAVIS 299 sus idem fecit Interea nos taciti  
exspectabamus donec ipse fari inciperet Denique» ad confirmandam  
nostram suspicionem, eum prorsus ebrium esse» boare in nos coepit : ^  
Videtisne hos duos grandes nebulones ? Videtisne istum muculentum  
ephebum cum arcu ? Apprehendite illos, numeretisque iis quinos et vicanos  
ictus scorpionum singulis ; postea autem adnumerate eos meis sagittariis.  
Aspectum eorum minime aspemor." Plane attonitus, linguam refrænavi.  
Nullâ ratione habita Hannonis pugno gestientis oculisque micantibus eius,  
loqui angultiendo pergit : ^luvenculum iUum ciun aureo balteo hiunerali,  
nudiun exuetis et inter servos relegabitis. Caetera avium terculamenta  
nihil moror, pro arbitrio de iis statuetis ; est tamen inter iUos turpis quidam  
scordalus» luscinus, eum pendetis, vel detruncabitis, ut vobis videbitur, quo  
citius eo melius." "Quid ?" furore. abreptus vagit Himilco, "tunc scordalum  
luscinum me vocitas? Quin et Navarchum nostrum» Praefectum classis  
Phœnidae, audes contumeliis verborum lacerare, ac terculamentium  
avium nominibus vituperare ac maledicere ? Dii Deaeque te omnes '\*  
Belesys in cachinnos effusus est ; tum mandata ad suos, ut nos  
apprehendant, repetit» siunptoque e manu proximi pocillatoris poculo  
vini» eoque uno haustu deglutito» poculum in faciem hominis reiecit  
"Capistrate eos ! inquam»" magno boatu eos adoritur. Aliquot eorum ad  
imperata exsequenda accedunt. Ego manum eius» qui me atrectare  
tentabat» averti Hannibal Chaldse\* lun» qui etmi prehendere tentabat» in  
terram deiedt, pugno illi celeriter inter oculos illato» haud absimili modo  
quo Cimbrum Prydhayniensem. Sammai Celtarum more, adversarium,  
medium stomachium eius arietando, prostravit. Bichri, omnium nostrum  
obstinatissimus, qui et pemitate inter nos plurimum poterat, aliquid longe  
asperius et insimul efficacius audere statuit. Tigridis instar sese in  
Imperatorem super grabatum prsedpitavit, fixoque in pectore eius genu,  
altera manu barbam eius pre



300 PERICLA MAGONIS hendity altéra autem sicam gutturi  
eius ita admovit ut mucronem eius dux sentiret ^Capitale et egregium f  
adnus» Bichri ! bene f edsti r damât Hannibal, stricto gladio. \*Tenetodum f  
ortiter, Bichri ; et Dii servent Regem !" vodf eratur Sammai, Hannibalis  
secutus exempluiL Ego et Hanno, ex instituto nostro, tueri quam aggredi  
satiŭs ducentes, gladios strinximus. Himilco» céleri dexteroque nautis  
proprio flexu manûs, quo terricolas subvertere soient, alterum Chaldasum  
prostravit Cœteri quoque nautœ mei, remm statu dto perspecto, suis  
manipulis depositis, copides in promptu habuerunt 'Tisneum iugulem?"  
quserit ex me Bichri pladdus et compositus. "Siste parumper/" respondi iUi,  
'Mum cum eo colloquar." Propius itaque accedens, ut dux me clarius audiat,  
sic eum alloquor : \*Beles3rs, si vel clamaveris, aut obstiteris, sica illa  
gulam tuam penetrabif ""Milites,"" inquam, ad eos nunc conversus, ""simul  
atque quisquam vestrum maniun sustulerit, aut opem dud vestro ferre  
tentaverit, cadaver, non ducem vestrum cemetis." Propinquitas sicae Bichri  
ad gulam eius ducem ex ebrietate ad sobrietatem videbatur revocare ; ac  
proinde voce multo magis temperatâ ac submissâ, milites servosque suos, ut  
aequo bonoque essent animo implorabat, qui obsecuti ad latent tentorii  
pedes retraxerunt Bichri interea dum cantilenam quandam sus gentis  
Beniaminitics indpit, alterum quoque pedem de industria sublevat genuque  
pectori duds insistit, ""Ephebe/" gémit dux, ""tu me suffocas ; sine ut  
resinrem, sine me spirare, obsecro/" ""0, tu nugas agis," Bichri respondet,  
quin spatium unius digiti cesserit ; ""satis sdo quid agauL Cœterum nec sum  
tam ponderosus." ""Sine ut exurgam !" ingemisdt Bdesys ; ""quin etiam  
ego

mCHRI NDfIS GRAVIS 301 nihil nīd iocatus sum ; si mihi libertatem concesseris, regio modo te munerabor ; cededūn !" ^^Ad libertatem tuam quod attinet, nihil mei negotii est ; id omne pēnes Navarchimi Magonem esse scias ; nemo apud nos mandata nisi Navarchus impertit : eum f ac exores !" Ad nutum meum, ut facultatem spirandi iUi concederet» Bichri alterum pedem in terram demisit, quin tamen sive manimi in barba relaxaret^ sive vero sicam a gutture eius amoliretur. Belesys graviter halitabat ; vultus vehementer expalluit, sudorque gelidus in fronte eius oboriebatur ; imde nec amplius dubitandiū erat quin iam omnino sobrius f actus esset. Nunc demum de navarcho percontari cœpit, misereque eum implorare, ut aggressorem suum compesceret. Himilco nihil moratus dum ego eloquerer, eum ludificare cœpit : "A, numquid tu tandem vetusculimi avium terculamentum videre concupisti ? En et me, luscinum illiū scordaliū praesto habes. Longtūn, crede mihi, diutumumque iter est Liybam omnem drcumnavigare, ut coUum tibi praecidamus, nihilo tamen secius pretiūn operae erit id suscepisse, si vel inde didiceris salutē tuæ ita consulere, ut ipse tu ex omni turba tua soins ebrius ne fueris." His dictis, erepto poculo vini e manu alterius pocillatoris, illud exhausit poculum autem vacuum in vultum ducis coniecit "Humanus» velim, agas !" rogo gubematorem iraomdum» manu humero eius illatâ, ^Belesys enim rerum nostrarum omnino ignarus fuit, ac prorsus praeter se ; nec sciebat nos régi suo dona tulisse." Assjrius auditis his verbis adeo contremuit, ut coUiū sulūn imprudens siccae paululum illideret, quam Bichri gutturi suo usque inmiinentem tenebat Protinus ipse aliquid de suo iUstri rege clamitare cœpit, quem nomine Belochtmī Il-um memoravit ; ego tamen eum praestare conunonefeci submissiori agere voce« quod monitum Bichri, manu in gula dus arctius compressa, ut clarius mtelHgeret, confirmavit ^At ego iocabar solum ; te autem iocortū patientiorem esse deceret ;" respondit iUe. "Modo iube hunc adolescentem ma

302 PERICLA MAGONIS num in gutture meo laxare, ego autem iuro per omnipotentem Nisroch, me ne capillis quidem in capitibus vestris uUam noxam illaturum. Anne nunc iam fidem mihi habebis ?" "Necdum prorsus ;" respondi leni risu. Nunc iam mihi ius competere arbitrabar cum eo per ioca, affectatamque urbanitatem ac reverentiam agendi, proin sic eum alloquor : "Nunc vero, vir fortissime» Belesys, serve potentissimi Belochi, visne mihi gratiam visendarum nostrarum navium largiri ^Tolo, equidem. Sum paratissimus. Protinus veniam." ^Sumemus otium," prosequor ego. "Ausculta modo. JE\* quum esse, ut honores omnes tuæ dignitati debiti et condigni a nobis exhibeantur, tibi certe palam est Quamobrem, eo profecturus inter Hannibalem atque Sammai ambulabis, qui gratiâ honoris strictis gladiis te comitabuntur, Bichri autem te a tergo sequetur, quod aeque honoris causa fiet. Quum vero navim ingressus fueris, illic permanebis donec ego regem convenire possim. In navi autem, ut iam probe audisti, solus navarchus mandata impertif "Leges tuas me satis perspicere existimo/" respondit ipse. "Visne me tecum ire? Prorsus intelligo. Sum itaque tuus; si clamorem civero tu me interficies ; quum vero in navi fuero, obses tenebor." "Recte intelligis, " inquam. Himilco nequam eum iterum ludificare coepit, quaesivitque utrum plusculum vini elicere nequiret ; at bellidux nihil respondit, sed oculis clausis secum alte cogitare coepit Bichri interea in pectore sui captivi ulterius sedere perrexerat Hic, quamvis indignitatibus prorsus opprimeretur, tamen tantam iuvenis admirationem concepit ut maximis oblatis opibus eum ûd partes suas trahere et in suum servitiun illectare tentaret "At tu, âge, descende ! descende, inquam, te obsecro," obtestabatur dux adolescentem ; "mihi crede, tu longe onustior es quam tu ipse existimare videris." Bichri nihil quidquam respondit, sed sibilare cantOenam

BICHRI NIMIS GRAVIS 303 perrexit» seque interea in ventre duds sursum deorsumque agitabat. Himilco intèrim uni pocillatorum clam subduxit lagenam vini, obtestantem paucis pugni ictibus perdomuit veluti gratias iUi relaturus, ac tune demum se egregie delectare aiebat "Agedum, Bellidux, procedamus!" eum alloquor; "nihil attinet diem hîc totum pessumdare ; fieri enim poterit ut interea quis intret ; iamne cepîsti consilium ?" Loco respondendi incertum motum tentavit ; Bichri truci aspectu sicam propius ad gulam eius admovit. "Sic, iEdepol, ibo vobiscium," respondit subito. Prof ecto mea solius culpa fuit totum." Prof ectionem itaque quo statui modo et ordine paro. Salvâ omni honoris spe, Hannibal atque Sammai ex utroque latere Belesys locum suiun ceperunt, Bichri autem usque secum sibilans, a tergo solus subsecutus est Kgo ciun Himilcone atque nautis, qui manipulos suos iterum collegerant, agmen clausi. Relicto tentorio, ut in médium progressi sumus, castrenses omnes quos praeteribamus, in summam Duds reverentiam in terram se prostraverunt ; ego vero, ob prof undam insdtiam tantae multitudinis verierum status vix risum continere poteram. Belesys ne verbm quidem interea protulit, nec ullo indido suam conditionem significavit, atque intra dimidiæ horæ spatium in stega Astartes ipse constabat, testis salutationis sollemnis, quâ me reducem nautae excipere soliti sint, taciturnus. "Ad loca vestra !" amice alloquor nautas ; "en vobis illustrem Imperatorem exerdtûs Assyriorum qui nos visitando naves cohonestat." "Et in animo ei est," subiungit Himilco, "vos duplid portione vini donare." "Dii servent regem Assyriorum ! Dii servent illustrem suiun Imperatorem !" magno clamore omnitmi vodbus consalutant eum nostri. Belesjrs, qui usque pallido erat vultu, invitus subridebat, atque hilaritate quadam simulatâ paratum sese spopondit non modo ad prsestandas duplas portiones vini, verum etiam ad eos aliquot ovibus bobusque donandos. Nostri iterum eum magno

304 PERICLA MAGONIS clamore plausuque verba Ducis exceperunt, et Hannibak prseeunte cum militari salutatione iUi gratias reddiderunt Sammai nihil nisi humeris gestiebat, Bichri vero f acere non poterat quin Dionyso patef aceret hunc hominem, qui nunc ante se staret, nihil esse nisi ignavum et ebrium heluonem, qui quinquaginta hominum millia ad nutum et voluntatem plagis et flagellUs regeret ac terreret ^^nii igitur Graeci non sunt ;" iuvenis Phocœus respondet, quippe qui verberibus minime obtemperarent Belesjrs erubuit : casu enim exceperat verba quœ hîc serebantur, eademque admodum œgre tulit Offensionem quidem animi dissimulare conabatur» mecum tamen coUocutus annotabat se arbitratum esse Phœnices negotiis mercatoriis adeo esse deditos ut ea» quœ ad regendam Rempublicam pertinerent, nihl omnino curarent Hannibal iam prope exempla Adonibalis, Suffetis Navalis Uticensis» in adversam partem allegaturus erat, quimi protinus animadvertimus partem exercitûs Assjriorum ex ima parte âuminis in alteram transduci. Universum âumen navibus atque ratibus erat opertum, quac caros et essedas vehebant, in puppibus autem milites videbantur» qui frsenis equorum tranantium capita sustinebant Copiœ pedestres utribus inflatis transvehebantur. Cœtenun res omnes summâ confusione, nullo certo ordine ac disciplina gerebantur. Complures gregariorum miserorum undis absumpti erant, quod tamen centuricmes, qui in ripa flagris descendente» urgebant^ parum curare videbantur. Certo quodam loco animadvertimus quemadmodum captivi ante quemdam tribunum in catasta sedentem praesidio drciundatum» ducebantur. Verosimile nobis parebat oppidum quoddam fuisse captum. Simulacra Deorum» magna copia pr8&dae primum ante pedes tribimi disponebantur, deinde captivi, viri, mulieres, pueri coram eo sistebantur. Misera illa erat turba^ exspes et abiecta. Virorum plurimi catenis et compedibus aeneis erant vincti» caeteris fere onmibus manus a tergo erant colligatæ, atque cincti ad prosternendum se coram tribuno adigebantur, qui colla eorum pedibus calcabat. Tribunus nonnuUis pepercit^ eosque vitâ donavit ; multo plures tamen extemplo pensi, partim obtruncati periverunt, sociis malorum inspectantibus.

mCHRI NIMIS GRAVIS 305 Animadverti etiam ex omni número horum miserorum quaternos selectos missosque, qui sudibus in propinquo tumulo terrae defixis adigerentur. Spectaculum hoc erat visu omnino horribile. Sammai atque Hannibal testes iam antea fuerunt eventum huiusce generis temporibus belli in proprio regno ; verum Aminocli, suisque popularibus Graecis, de humanitate deque humana libertate longe aliter videbatur, spectaculum rerum hîc gestarum prorsus ferendum non erat, nec dubitabant asserere se mori, quam tantae talique servituti obtemperare, malle. Dm̄n bas crudelitates saevitiamque contemplaremur, nuntii a rege advenerunt ut a me, quis essem, quid et quamobrem venissem, sciscitarentur. Paucissimis quam poteram verbis docui. Post elapsam circiter unam horam unus eorundem nuntiorum rediit ut in conspectum régis Belochi nos accerseret. Praeter Hannonem nautasque qui reginae dona portabant, accivi neminem. Itantibus nobis Hanno alte silebat, veluti qui acroama, quod régi gratum futurum esset, meditaretur. At hic praeclarus conatus ad nihilum recidit, quandoquidem nobis ad regem propius accedere datum non erat, sed magnificentiam eius e longinquo solimi nobis spectare licuit. Centum circiter a solio passibus nos prosternere iussi eramus. Rex Belochus IL sub umbra arborum in solio ita erat circumseptus a praetorianis, pocillatoribus ac ministris, cum flabellis et umbraculis, perinde a servis, muscarias agitantibus, ut diu nihil viderem nisi tiaram eius, quae magno fulgore micabat, item partes indumentorum mira arte pictorum, acdenique nudos pedes gemmis coruscantes. Postremo tamen ministrorum turba patescere in utramque partem coepit, quo facto, facultatem nactus sum in tanta adstantitmi turba faciem ipsius régis contueri Longi capilli ex una parte, ex altera vero demissa cincinnaque barba vultum eius cinxerunt. Milites utrimque longis ordinibus stabant, in medio autem veluti xystus patebat. Centuriones aliquot ad nos accesserunt, ut quidquid documentorum munerumque attulissemus, exdperent : quo facto, iterum nos prosternere iuebamur ; hoc autem peracto, praetoriani régis nos ad naves nostras reduxerunt. Eo

306 PERICLA BfAGONIS quum veneram, Belesyn tedio  
captivitatis admodum gravatum reperi, cupidumque libertatis obtinenda^  
Quum vero eum monuissem necdum me eum libertate donare posse,  
opusque esse ut brève dumtaxat tempus captivitatem perduret, et hoc veluti  
obses, gratiâ meae securitatis, admodum excanduit Post drdter horae  
spatiiun aliquot litteræ in capsula aurea ad reginam Sabae datae a rege ad  
me perlatae sunt In vicem munusculum a regina missorum quaedam res f  
rumentaria ieiuna, item aliquot telae pannique pro me sodalibusque a rege  
missa sunt. Sic itaque omnia mea officia féliciter ad finem perlata sunt, nec  
quidquam supererat quare hic diutius morarer ; bine protinus consilium  
naves solvendi cepi. "Nam per me licebit ut hinc abscedas;" sic allocutus  
sum captivum ; "ut amicum invicem valedicamus." Belesys graviori suspirio  
animum sublevavit. "Multum me delectat," inquit, "te verbis tuis stare."  
Hilari risu verba eius excepi. "Num me putavisti te retenturum ? Quidnam  
boni tu mihi praestare potuisses ?" "Uldsd iucundum est," respondit ille ;  
"verebar nempe, ne contumeliam a me acceptam inultam prseterire non  
sineres." 'Inde colligo ita te meo loco factuimi fuisse. Cæterum, mihi crede,  
generosum atque liberalem fuisse multo esse iucundius quam malefacta  
uldsd." Belesys ad hæc nihil nisi subrisit. "Manus, quæ prædidi nequit,"  
tandem respondit ipse, "mulcenda est" Diligentem operam dedi interea ut  
antequam ipse a nobis discederet, probe cerneret scorpiones missilibus  
oneratas, ac pro omni eventu paratas, quibus ostensis dimisi eum omnibus  
honoris dignitatisque officiis per speciem erga eum rite observatis. Navi  
descensurus omni arte ac pollidationibus enitebatur, si forte iuvenem Bichri  
ad suas partes perducere et ad sua servitia perlicere posset. Honorem tamen  
hunc, tanta industrie oblatum, iuvenis firmo animo identidem acdpere  
renuit.

CAPUT XXIII Rationes Nostras cum Bodmilcare pariamtis. Satis iam advesperaverat quum ad breviam fluminis perveni, sed quum tempore nocturno iter tentandum non iudicarem, satius duxi sub anchoris pemocare. Quaedam minora Chaldasonum castra nobis in conspectu erant. Ego tamen, nequid Belesjrs insidiarum nobis moliri posset, diligentiori cura cavi. In ripa fluminis haud pauca tabernacula e rammentis confecta stabant in quibus aliquot mercatores Phoenicii a militibus praedas mercabantur et cambiabant erga vinum. Himilco et Gisco» compluresque alii, impensiori se aiebant prodeundi desiderio flagrare» quibus ego copiam votis potiundi, tametsi sciebam eos nihil nisi potaturos, ac de rébus suis gestis gloriari velle, nuquam pacto negare poteram. Unum non nisi stipulabar, ne extra auditum discederent. Binis circiter bonis post, cupidus sciendi quid rei in emporio tam alacri ac strenui, plurimisque lampadibus coillustrato, gereretur, accitis Bichri atque Ionâ, in cursum ad ripam remigavimus. Iam in ripam egressurus animadverti duas naves secundum âmen vectas, et e medio flumine versus ripam tendentes, quasi prope nos, paulo infra, anchoras essent iacturse. Eas minores secutus est gaulus, qui prope adversam ripam sequebatur ; sed quod et flumen nimis latus erat, et crepusculum perquam opacum, formam eius discernere haud poteram. Præterea, quum ignarus non essem frequentissimam hinc mercaturam servorum vigere, minus curiosus, rem neglexi. Himilconem et Gisconem ferventissimas cum Chaldaicis militibus loquelas conserentes reperi. Milites horum res gestas, mirabiliaque omnia, de ingentibus cervis, de putido oleo piscario»



308 PERICLA BfAGONIS de sole ex adverso latere lucente, cseterasque idgenus, absque dubitatione tamquam fabulas Milesias, si non ut audacissima mendacia, aestirnavenint Quidam eorum' asseverabat prorsus neminem illi persuadere posse, plane ullam gentem adeo esse ab onni humanitate alienam ac remotam ut Ionam, hominem mortalem, sui omnino similem, in numerum Deorum retulerit, eumque ut Numen venerata sit Ad haec Bichri respondit, nec sine contemptu, sibi non liquere quare lonœ minus quam Nisroch ab uUo cœtu tribui posset, aut deberet Gisco autem subiunxit se iam omnia credere doctum esse, qutun intelligeret Assyrios» nullo adversante, tolerare ut ipsis ab eiusmodi hominibus velut Belochus, eiusque Dux Belesys, ad arbitrium imperetur. Chaldseus tanto probro Deo, regique suo, iUato in furorem actus» dira ei minabatur, fore ut cimcta eius sub cuti latentia ossa comminueret ; ad quœ Gisco responsum regessit se prorsus paratum ab eo in pugnam, vel singulare certamen, provocari, et cum eo, quo demum cunque modo visum esset, decertare, sive ut incolse Prydhayn, sive vero ut incolae Ar-Mor, uti libuerit '\*Ego vero," inquit Himilco, "consultum non duco ut tu nobiscum armis decertes : nos, enim, quoctmque nos divertimus, vindmus; Siculos, Garamantes, Suomi, Germanos, omnesex ordine profligavimus. Peragravimus terras ad âumen Illiturgis, Montes Pjnrenaeos, Carpenttim Deorum, Insulas Fortimatas, ubi quantmn cupivimus auri comparavimus. Nihil prorsus est quod nobis non e sententia succédât. Quamobrem nihil tibi satius esse arbitror quam a molestando nos desistere.\*' Exstupuit Chaldaeus tantâ nominum eluvione auditâ, qus Himilco volubili linguâ effundebat, et quasi sui purgandi causé, sic ei lenîori voce respondit : 'Tos, Sidonii, certe miri estis viatores. Ipse Cardax sum, et mirum mihi molimentum perf ecisse videbar, quiun e dissitissimis montibus nostris hucce venissem. Ergo terrarum orbis longe nudor est quam ego existimavi." Alter quidam Chaldœus, auditis sermonibus, ex sua parte adiedt, se quidem Tartessi nunquam fuisse, modo tamen Tartesium quemdam vidisse.

KAT10NE8 PARIANTUS 309 Tune ab modo Tartessiam vidisBe?

^ miimliuiidiis qucrit Himiko, '^ubinam, rogo?^ \*\*]n re^s castris. Ipse in  
sodetate eiat navardii Phcenicn, qui sub r^^e Bdocho seiviliuin imif\*  
Tremor mihi omnes artns percorrit Ictn ocoli gaulas diueque baiœ mihi in  
mcntem ¥60611011, ac tota prorsas res in anime mihi darescere cœint  
'^Qaidnam nomen ei est ? obsecro," Chaldsom interrogo, ""efferto eins n

310 PERICLA MAGONIS Omni cautelâ adhibitâ solvimus et ad ostium fluminis ire maturamus. Itaque Astarte médium fluminis cursum intrat, Adonibdl âbi a recto, Cabiri autem a lævo. Lumina cuncta restinximus. Nautœ omnes, sanguine condato, armati sua quiaque loca tenuerunt, oculisque intentis tenebras intuebantur. Bichri sagittas in constrato prope ad manus disposuit, ipse conquiniscens inter Dionysimi atque Ionam arcum intentum tenebat Tubicen asciolâ grandiori in cingulo erat armatus, ephebus autem Phocœus arcu sagittisque pro subitaneo usu apparatus erat munitus. Himilco, machaerâ scutoque in manibus, in puppi stabat, praeceptaque gubernatori impertiebat. Hannibal atque Sammai suas quisque ante copias stantes suspens p<sup>er</sup>bus adventum hostium speculabantur. Circa diluculimi sonitum percepimus aquarum e regione syrtis ruentium ; et per rarescentes tenebras satis dare perspiciebamus très Bodmilcaris naves, ut eae exitum in ostio praedudere nobis nitebantur. Melcarth in medio erat posita. G<sup>er</sup>n<sup>er</sup>trata omnium trium turbâ hominum armatorum scatebant, cinctis eorum galeas gerentibus. In littoribus prorsus nulla hominum vestigia cernebantur. "Profluvium nobis favet," inquam, "aggrediamur itaque opus, â ita videbitur, succensoriis." Sine mora aliquot tabulse flagranti materiâ oneratae aquis mandata sunt. Eodem fere tempore Ionam ad impetium faciendum tubi signum dare iussi. Nec hostes segnes se prœbuerunt, et provocantibus nobis celeriter responderunt, ac brevi post tela versus nos provolarunt, quibus nos pari grandine telorum respondimus et sic pugna ipsa hoc in modo initiim<sup>us</sup> cepit Quandoquidem Melcarth meâ curâ œdificata erat, non eram nescius ita firma robustaque eius statumina lateraque esse, ut arietando nostrâ prorâ nullum detrimentum illi inferre possemus, nec minus habebam exploratum insolitam laterum dus altitudinem ipsis prae nobis ad obruendum nos telis ingenti cornu modo esse ; probeque sensi eam a nostris ad comminus pugnandimi nullo pacto conscendi posse. Verumtamen, vidissim, et débilitâtes eius mihi probe cognitae erant. Ipse ego experientiâ

RATIONES PARIANTUR 311 edoctus eram ingentem molem onusque segnem ad movendum ac tardam reddere ; quamobrem statui, si id fieri posset, usum huius debilitatis capere. Postquam itaque sciscitando a Himilcone, qui de alveo fluminis satis cognoverat, certior fuissem factus tantum aquae a Melcarth calcari, ut in longitudinem remuL c« ab eo, quo nunc sita esset loco, ad rectum recedere non posset, omnes meas naves, quaeque quantum par esset, materiam flammificam in eo coacervare iussi. Hoc constituto, per signa CaMros accersi iussi ; quae quum ad latum nostrum pervenisset, accito Himilcone, eam conscendo, Astarten autem curae Hamilcaris concredo. — Dum haec gerebantur, sagittae circum nos cadere nunquam desinebant. Manifestum quoque nobis vîdebatur Bodmilcarem a Belesy, ad tergum nostrum, auxilium expectare, itaque pugnare acsi de Victoria sibi iam certo constaret. Gisco Himilconi in prora Cdbirorum stanti se adiunxit, quorum in medio et ipse locum cepi, indeque mandata dedi . Nunquam quoad memini, quisquam tantâ diligentîâ tamque scite rexit quam modo Cábiri regebatur. Postquam alias duas naves stupis subiunxeramus, materiamque flammificam, quae in singulis erant, succenderamus, recta in Melcarth invecti sumus; atque, quum f ère ad dimidium iactus sagittae accessissemus, Bodmilcar nos animadvertit nosque deridere cœpit. "Heus, Mago, salve ! Perquam opportune advenis; quaedam inter nos negotia supersunt parianda : illud nempe negotiolum in iEgypto ; item, illud alterum Tartessi ; necnon, denique, illud in Freto Gaditano. luvabit haec omnia hoc ipso die pariare ac dirimere. Spero futurum ut ante solis occasum ex istis antennis te pendentem oscillare cemam. Te videre multum gaudeo." Verbum ultimum proferentem sagitta eum feriit. "Ictus est ! tactus est !" magna voce clamavit Bichri, quae universum tumultum superavit. "Minime vero !" reboat Bodmilcar, "cataphracta mea sagittis impervia est." "Videamus !" reclamo ego, "utrum naves tuae igni sint imperviae." Nunc Cabiri magnâ vi incitata irruit inter Melcarth barcamque a dextro eius. Gaulus, ubi nos vitare tentât, capitur in

312 PBRICLA MAGONIS ter rates ardentes. Sagittis inter nos cadentibus, quarum una genam meam vulneraverat, ego stupam heldariam discidi. Flam. mae subito erumpebant, aterque fumus in altum prorumpere cœpit. Gisco in fœmore vuhius accepit, nec ob id pedibus stare valebat, tamen in genua provolutus, alacri animo gubemare non destitit. Tarn celeriter prsetervolvavimus hostes, ut missilia eonim ex magna parte in undas pone nos consurgentes indderent Vertentes nos in adversum navis hostilis latus, aequâ celeritate recurrimus, inclamoque Bodmilcarem, me eodem modo eum tractare velle, quo JE^gypûos Tanidi tractavissenL Et Himilco eum aliquot iocis mordacibus in discrimine suo laccessivit Ad primam navim reversus Adonibalem Càbirosque mecum unâ in alteram barcarum impetum facere iussi, inde autem alteram antevertere. Impetum onmi quâ pares eramus celeritate instituimus. Barca quoque nihil non tentavit ut nos eluderet; sero tamen. Nam, antequam quidquam tentare potuisset, unum latus eius inf régi, eamque ingenti impetu, quo navim noetram ei impuleramus, lateri MéUarth impegit, et inter duas rates ardentes intrusi. Sub velamine ingentis fumi, animadverti quemadmodum nautœ MéUarth desperato conatu in constratum Adonibalis, quae iam inter se alteramque barcam penetraverat, desilire tentarent, sicque cunctas sex naves in unum g^bum solidum collât» essent, cuius iïi una extremitate flammae servirent, in altéra autem asciculae, gladii, machserae, aliaque arma librarentur. "In Adonibalem concurrite !" inclamo meos, "ibi iis potiemur." Tum mei, tum nautse Cabirorum simul eo concurrunt, et in constratum AdonibalU perveniunt. Bodmika iam ibi erat. Hanno versus eum currit, et : "Denique, tandem, Bodmilcar ades ; iam te virum esse probes!" "Quin accède, lactisuga, mucose, iam me paratum senties. Tuum primum componam negotium, tum vacabit adcesteros vestrum procedere." Gladii eorum confligunt, et cominus agunt ; sed quum turbâ undique essent circumclusi, ex oculis mihi eripiuntur.

RATIONES PARIANTUR 313 Subito Himilco, qui hactenus ad  
latus meum perseverarat, promit magnâque voce maledicit : "O, monstrum  
taeterrimum, o scordale sceleste ac patibulande, en te iam habeo !" Nam  
hominem, quem annos quatemus et denos quaesierat, agnovit, illi insiluit,  
cumque eo in constrato volutabat. "Egregie factum, Himilco ! tene eum V\  
inquit Bichri, gladio cruore manante praeteriens. "Bellua ista brachium  
mordicat ; potesne subvenire ?" Bichri ictu oculi sicam illi subministrat, qui  
eam protinus in latus eius intinxit ; is recidit et gravi halitu moribundi  
singultat. "Ulcisci dulce est," suspirat gubem :.tor, "ista mors, cane digna,  
tibi nimis bona est." Interea lonas, Aminocle adstipulante, machaerâ suâ  
prseClara virtutis facinora edidit. Hannibal atque Sammai, cataphractis suis  
multiun tuis, in prora decertabant, et unum post alterum proruentem  
hostem ictum in mare prsecipitabant. Hasdrubal maie quidem vulneratus,  
clavo suo firmâ manu haesit. Intérim ego ipsi opem tuli, iunctisque viribus  
effecimus ut navim in tutum a flammis flecteremus. Astarte intérim perinde  
atque CaJbiri paulisper a nobis avulsœ erant, earumque nautae mandatum  
meum ad revertendum et ad prælium redintegrandum prsestolabantur ; una  
vero hostium barca, licet incendium evasisset, a fluctibus abrepta fluitabat.  
Res itaque in hoc ancipiti dubioque statu versabatur, quum ego meos ad  
redintegrandum prælium accersivi. Hanno gladio fracto, vestibisque tritis,  
ac cruore madentibus ad me accurrit, et : "Effugit !" inquit halitans ; "in  
turba eum amisi." "Bono es animo !" respondi illi, \*1iaud ipse procul fugit."  
Denique et ego pedem retrahere, et ad alias meas naves recedere statui ;  
proinde, simul atque copia eius rei dabatur, meos inclamo : "Rétro, ad  
Astarten!\* ' Pedem itaque retracturi omnem proram AdonibcUis copiis

314 PERICLA MAGONIS BodmUcaris reliquimus ita tamen ut duplici acie praesidii causa contra eas relictâ, puppim vacuum ad recedendum nobis linque» remus. Bodmilcar itaque sui omnino impos, in fovea captus est, in constrato nempe Adonibalis, quae sagittarum et catapultarumstrarum ictibus patebat ; sua enim navis fumi instar ardebat, altéra barcarum depressa, altéra, ut iam ostendimus, fluctibus abrepta erat Plus dimidiâ horâ Bodmilcar iacula nostra aequo animo tulit ; deinde statui Adonibal iterum conscendere, eique obviam ire. In prora stantem eum reperimus, copiarum reliquiis, vix ultra tricenos armatos, circumdatum. Vultus eius cruore erat infectus. "Visne eum sagittâ transfigam ?" quserit Bîchri. "Nullo pacto!" inquam, manu humerum iuvenis attrectans, "ipsi multo probrosiori morte erit pereundum." Ultimum certamen cohortis prætorianse Tyrii brève ac desperatum erat Extremo molimine in me se praecipitare tentabat, quum lonas eum giganteis manibus apprehendit. "Ecce hominem tuum, Navarche !" Bodmilcar eluctari tentât 'Tenta modo evadere/' admonet eum classicus, "vitam tibi e corpore exagitabo !" Spumans furore ac rabie subactâ, sese fato ineluctabili dédit. Immotus silensque stabat Ad labia aperienda nullo pacto induci poterat Quaestiones meas pervicax audivit ; responsum omne récusât. Itaque laqueo ex extremo fune ligato, mox post ex extremo fine antennse Adonibalis coDo pendebat. Rationes itaque meae eum Bodmilcare pariât» erant. Rébus his peractis, mox iter domum versus ingressi sumus. Primum reginœ Sabœ, quœ experti eramus, retuUmus; deinde secundum canalem Pharaonis Tsrrum profecti sumus, tan

RATIONE8 PARIANTUR 315 tum sub itinere morati dum régi Salomoni nostra obsequia prsestitissemus. Sidoni denique cum triumpho excepti eramus. Ingentes popularium turbæ nobis obviam gratulatum processenmt. Ipse rex Hiram in nostri gratiam epulas lautissimas publiée parari iussit, cui et ipse interfuit, meque historiam nostrse peregrinationis in publicum enarrare mandavit. Rex, quâ erat munificentîâ, naves très, quas salvas et incolumes domum revexeram, mihi donavit, populus autem universus suffragio omnium me Suffetem Navalem urbis Sidonis consalutavit. Eo munere functus Hannibalem copiis meis centurionem prae feci, caeteris autem navalibus muneribus condignâ mercede Himilconem, Gisconem, Hasdrubalemque prseposui. Famam, quae de Hamilcare in pugna caeso circumf erebatur, factum comprobavit Parum superest quod dicam. Nemo Phœnicum est quin sciât quemadmodum cedros, caeteramque materiem, quibus ad exstruendum Hierosolymis rex Salomon templum magnificentissimum indigebat, eo navibus devehi et in urbem comportari curaverim. Sammai modo centurio est in exercitu régis Salomonis, et, quandocunque me, cum uxore Abigail, visum venit, in Palatio Praefectur» Navalis dignis honoribus excipitur. Perinde Bichri universis notissimus est ut vinearum maximarum cultor, qui statis temporibus Sidonem frequentare consuevit, ut generosissima sua vina venderet, quique Himilconem, ad haec primum degustanda uunquam non invitare solitus sit ; item Paphos Hannoni dolium mittere solere, ut ipse, qui ibi Summo Sacerdotio cum praeclara uxore Chryseide, Dese Astartes fungitur, in sede metropoUs splendida rite Ubare posset. Non raro et Dionysus, qui gentis suse institutor factus est artis navigandi cum pâtre unâ, iam provectœ ætatis, subinde etiam hue visendi causa ventitare solet. In omni huiusmodi eventu Cabiri aulaeis ac paradisi in honorem hospitum meorum adornari solet, eosque in mea crepidine privata devehere, ubi, ut mei quondam itinerum socii ac soda



316 PERICLA MAGONIS les, quibuscum Cassiterides, oras  
succiniferas, Fortunatasque Insulas repereramus, mecum laute agere soient.  
His nostris solemnibus consuetudo grata f ert ut caveamus ne Himilco  
aequo ac solito rectius domum ambulet, cuius rei diligens observator Bichri  
esse consuevit, quod cantilenam Beniamiticam, yel Cimbricam sibilare, et  
eo sibilo hunc prodere solet. Ac, denique, quum hospites iter domum  
ingrediuntur, lonas, classicus noster regius, qui nunquam desideratur,  
muneris sui esse ducit lis ad navim itantibus sonoro tubae cantu anteire.  
FINIS.

NOTIÆ AUCTORIS. AD CAPUT I. Phœnices. — Quod Iota hac narratione ficta nomen Phœnicum, auctoribus Graecis atque Romanis usitatiim adoptavi, quod quidem sive ut "hommes rubri," sive vero ut "hommes terrae dactyliferae" interpretari potest, solius simplicitatis causa feci. Ipsi enhn se "Canaanitas," sive a "gente montana," sic appellaverunt Omnino praeter rem esset hic de vocabulis Khna, et Aram, a (luibus Canaanitae atque Aramsei nomina sua traxerunt, in criticam disceptationem descendere. — Pdg. 1. Sidus. — Vocabulum hoc, quod Hebraice certum pondus significat, tam ad nummos cusos designandos adhibetur, quippe quum nummi idgenus primimi a Phœnicibus inventi fuerunt, quam ad certa, lege statuta, pondéra. — Pag. 2. Elenchvs Pretiorum hostiarum. — Ritus, perinde atque pjretia hostiarum, ad sacrificia oblatarum, ex opère Cl. Sacerdotis Barges, de Phœnicibus inscriptionibus, Massiliae repertis, desumpta sunt. — Pag. 5. Gavlu8. — A principio vocabulum istud quamlibet rem rotundum et cavam sonabat Phœnices eo insulam Gozzo "Gaulo Melitta," sive Melitam Rotundam designarunt ; unde facile intelligetur, quare idem, pedetentim, ad naves mercatorîas, specie rottmdas, quae quidem potissimum a Tyriis mercatoribus originem traxerunt, designare cœperit. "Onerariam navim Hippus TVrius invenit." (Pfm., Hist Nat.) In describendis Phœnicum navibus, sequentium usus sum auctoritate : 1. Cadiaturœ in Layard. 2. Vaticinium Ezechielis contra Tyrum (Cap. xxvii, 7).

### 318 PERICLA MAGONIS 3. Xenophontis descriptio in

«Economia» grandis navis Phœniciae, quae in Pirseum quotannis venire solita si t. 4. Caelaturae in Willonson. Praeterea licere existimavi, per analogiam, ex allegatis Genuensium<sup>^</sup> Pisanorum, Venetiorumque sæculi tredecimi navibus, a Chiliarcho Yule, in suo de Marco Polo libro, nonnulla inferre. — Pag. 5. Lamina Cuprem. — Quamvis anachronismus id videri possit, tamen quodam gradu ac mensura certitudinis licebit asseverare Phœnices laminis cupreis eo proposito usos fuisse. Id enini et Vegetius (Rei Militaris iv, 24), et Âthenaeus (v, 40) indicare videntur. Ut c. vetustate traditum tenemus, eius rei inventio Melcartho, Herculi Tyrio, attribuitur : "Hercules . . . navi œnea navigavit . . . navem aeneam habuit" (Servius). Cœteram materiam in struendis navibus adhibitam fuisse, vates Ezechiel auctor est. Praeter gaulum etiam barcam, actuaririm, longam, atque bellicam quinquaginta remorum induxi. Quin sit in minutissima inquirendum, asserere licebit barcam, propria sua natura Phœniciam esse. Namque banc, sermone Hebraico, flexi quid et curvi signifient, uti plancam. "Barca est, q̄ix cuncta navis commerria ad liftvs portaV\* (Isidorus, "Ongines"). Idiomate Berberorum modemo eadem '^ibarca\*' appellatur. Navis expedita a Graecis Hivpos vocabatur, sive propter celeritatem, sive vero ob simulacrum equi, quod plerumque in Îrora effictum gerebat. Strabo dumtaxat hanc esse causam alegat. Ea igitur navis Sfjecies, quara nos in textu describimus, coToniaB Phœnicum Gadensi fuit maxime usitata, et ob eam rem etiara "Gaditae\*\* nomen ei impositum fuit. Non pauci Phœnicum nummi, quos in littoribus Africanis satis certe constat in usu fuisse, equino capite fuerunt insigniti. Item, in ruderibus Carthaginis inscriptio capitis equini inventa erat, cuius origo, haud dubie, a symbolo Phœnicum gentili, quod naves eorum gesserant, repetenda est. Vera navis Sidonia quinquaginta remorum barca est : vajy mvTT^KÔi'topoi/ Icdôvcau ; Eurip. Hel. 1141. Quanti oneris navis huiusmodi f uerit, aut quo potissimum modo quinquaginta remis acta fuerit, aut qui, denique, quadringentos homines toleraverit, sunt quaestiones, quibus respondere mihi supersedendum censeo ; non enim meum est in particularia artis nauticae inquirere.

NOTIÆ AUCTORIS 319 Si exemplum huius rei postularetur, non abs re esset ingentia Sêrum navigia in mentem revocare, quae Ibn Batuta, scriptor Arabicus saeculi quarti decimi se vidisse memorat, veluti quae sexcentos homines vexerint, et quae quinquagenis, vel sexagenis grandibus remis, octonis remigibus, ope f unium in adversas vicissim partes tractis agerentur. Ea vero, quae Marco Polo se vidisse allegat, quatemis remigibus agebantur. Haud absonum igitur putandum est Phœnices quoque simili quodam modo naves suas impulisse. — Pag. 8. Purpurea vêla. — Mea festivarum navium descriptio non est prorsus ficta. Imagines etenim earum in opère Wilkinson (vol. iii) exhibentur, omnesque fere vetustatis auctores, ab Herodoto ad Plutarchum, bas ad minutas partes adumbrant. Sic Herodotus Sidoniam describit navim, ex qua Xerxes classem suam lustravit, veluti quae tegetibus auro pictis, nempe bysso Babylonico, auro textis, fuerunt constratae. — Pag. 15. AD CAPUT IL Cohimhse. Corvi. — Consuetudinem volucres secum in iter maritimum ferendi, quae volatu iter situmque terrarum proderent, priscis temporibus viguisse, annales veterum perhibent. Huius rei documento esse possunt posteriorum temporum, apud semi-barbaros exempla, uti Ingolfi, régis marium, aut Flocii Vilgedarson, anno 868, quem in itinere suo, quo Islandiam quaerebat, très corvos secum tulisse fama est. — Pag. 22. Flos lilii. — Tiara cum hoc emblemate adurnbrata, inter imagines, sub cake operis Bottae conspicitur. — Pag. SO. AD CAPUT v. Pharaon. — Quis Pharaonum tempore nostrae fabulae regnaverit in ^Egypto, lacuna, quae inter finem saeculi undecimi, mitiumque decimi, intercedit in iEgyptiorum annalibus, obstat quominus eius nomen indicare queam. Ex essedis ^Egyptiorum milites Libyci, hoc est, Berberii, tribus Tamesec, quorum posteri Cabyli atque Tuareges sunt, Eugmare consueverunt. Hae essedae atque equitatus, perinde Liyci, summum erant robur exercitus iEgyptiorum. — Pag. 75. AD CAPUT VI. Cydonii. Pelasgi. — Fusius hac de re disserere operae pretium non duco ; satis esse arbitror memorare per totam Euro

320 PERICLA MAGONIS pām gentes fuisse diffusas, quae  
gènere linguarum ab Ariis, quos antecesserant prorsus diversas exstitisse.  
Ducē potissimum (Ūgnō sunt ex his quae memorentur : altēra cum cranio,  
sive calvaria, paene rotunda, specie Tatarorum Mongolicorum, qui vnl^0  
Turanii appellantur ; altēra vero cum calvaria pauUo longiori, quae species  
Âustraloides apte vocabuntur. Hae spedes gentium quaquaversum uberrima  
reliquerunt vestigia tam suae quondam praesentiae, quam sui seqmoris  
cultus atque humanitatis. In insula Creta Graeci memoriam Cydoniorum iis  
dumtaxat in paucis verbis, quae %o in textu allegaveram, praeservarunt —  
Pag. H. AD CAPUT VII Homerus. — Veniam mihi ob illatum hic nomen  
Homeri flagitandam esse haud ambigo. niecebrae enim arcana vitae  
illustrissimi Poetae, currente mea fabula quodam dumtaxat modo revelandi,  
perquam mihi arriserunt Quandoquidem tempus Belli Troiani, etiam post  
lucubrationes Schliemann, usque est incertum, licere mihi arbitrabar eam  
quaestionem prorsus patentem iudicare, — Pag. 120. AD CAPUT DC  
TyrrhenicsB naves praedaioiœ. — Descriptio navium huiusmodi figuris in  
vae, nunc in Museo Campana servato, caelatis nititur. — Pa{f. 142. Scylla.  
CharyMis. — Poetarum fabulae, quas narrationi meae intertexeram, prorsus  
Phœniciae sunt. Proinde et mihi fas esse arbitrabar eiusmodi ficta adducere,  
quibus proderem, quemadmodum navigatores Phœnicii peregrinos  
deludere, quum eius rei copia dabatur^ consueverint In ndem huius rei  
Uceat mihi memorare lonmi Herodoti, ubi de fabula agitur de puella, aurum  
in profluvio quodam insulae C)numis legente, auam fabulam ipse  
Phœniciam apçellat. "Narra hoc Graeas, iam in Eroverbium abiit Pontivagi  
Phœnicii non parum voluētatis ex oc genus fabulis perdpere soliti sunt,  
quum narrando itinerum memorabilia, pretia quoque merdum suarum  
adaugere possent — Pag. 151. Nergal. — Superstitio de ingenti gallo  
gallmaceo e figmentis Rabbinorum, quae a Movers allegantur, desumpta est  
— Pag. 150.

NOTIB AUCTORIS 321 AD CAPUT H. Adonibal. — Fabulam meam iam ad finem perduxeram, quum e disquisitionibus Cl. Sainte-Marie comperi nomen Adonibal suffetibus navalibus Utdcensium solemne fuisse, vel constare dumtaxat longam magistratuum seriem eo nomine insigniri solitam. Casu mihi prorsus fortuite contigit ut illud, velut aptissimum, quod mihi in mentem venisset nomen Phœnicium, adhiberem. Caeterum animadvertendum hic censeo me in toto hoc opère nomina propria eo, quo lectoribus familiarissima sunt modo, exscripsisse. Litterionem enim atq<sup>ue</sup> Graecum me sapere mihi viderer si Hanna-Baal (charus Dûs), aut Bod-Melcarth (vultus Melcarth), loco Hannibal, et Bodmilcar, scripsissem. Sufficiat quemque lectorem, qui linguis Semitids nullam operam dederit, monuisse, nomina Phœnicia atque Iudaica, perinde ac nomina Arabica moderna plurima in particulas discerpi posse; uti, v. c., Hamilcar est Abd-Melcarth (servus Dei Melcarth); vel AbdAUah (servus Dei). Studiosis vero linguarum Semiticarum gratia eruditionis ad meum recurrere opus haudquaquam necessarium erit. Quod vero ad nomina locorum propria attinet, nonnihil difficultatis expertus sum. Quare non more Semitico haec nomina exscripserim, rationes mihi trif aricæ sunt: 1. Non cuncta eorum sunt nobis iis formis cognita. 2. Quae sunt, lectoribus communibus sic ignota sunt. 3. Eorum veritas<sup>^</sup> scribendi modus, sonusaue dirimi ac declarari, sine minuta disquisitione, quam locus hic abhorret, non posset. Paucis itaque demptis, statui, etiam periculo censuræ, more lectoribus magis usitato, scribere, uti Creta pro Capthorim, iEgyptus, pro Mitzraim, Libya pro Massovxa, &c. — Pag. 16i. AD CAPUT Xn. Hic induxi Magonem veluti sacra super lapidem planum in tortuosa cavema subterranea facientem. Res ista cum minutis eiuspartibus ex opère Cl. Bourguignat, Monuments Migalithiques du Nord de V Afrique deprompta est. Cl. Daux quoque exmbet exemplum templi eiusdem generis. Fateor tamen me ab sententia Cl. Bourguignat, lapidea ista monumenta rudia in species anguium, scorpionum, àliarumque rerum conf ormata s:

322 PERICLA MAGONIS isse, longissime discrepare, nec eam comprobata accipere. Quin etiam caeteris quae de templis ante-historicis relata circumferuntur, omnino diffido, tutioremque Fergussonis sententiam sequor, ea omnia monumenta ad sequiora spectare tempera. — Pag. 188. Atlantides. — Opiniô, qua intra fines Algiriae olim mare mediterraneum exstitisse creditur, quod textus noster suadet, a sententia mea haud abhorret. Tantundem tamen de existentia Atlantidis asserere non ausim, sed quum de migrationibus Libyae agerem, auctorem teneremus de his tradita, commemorare haud iniquum iudicavi. — Pag. 190. AD CAPUT XVI. Ar-Mor. — Multum, profect

NOTIÆ AUCTORIS 323 quo fabellam meam suffulcirem, ad minimum temeritatis arguant. At quis in dubium vocabit id a Phœnicibus rêvera perfectum fuisse ? In neutram partem quîsquam apte disputabit, tametsi Periplus Hannonis nostra memoria commentitius, et adulterinus esse ante oculos comprobetur; fabulam nempe intelligo a quodam Graeco fabularum auctore cusam ; tamen ego nonnula eius lineamenta, a veritate non prorsus abhorentia, in hanc meam fabulam fictam adoptare minime dubitavî. — Pag, 286. AD CAPUT XXL Saba. Ophir. — Haec loca cum oris Arabise Meridianis eadem esse praeter omnem dubitationem positum est. — Pag. 290. Disticha. — Elegia haec e seq̃uioris aevi poemate Arabico conversa est. Indoles gentium orientis tam parum mutata est, ut prorsus neminem qui me exprobret futurum censeam, quod in os commiserim Phœnicis, mille annis ante Christum, verba quae ab Arabe, mille annis post Christum conficta et concinnata credantur. — Pag. 292.



NOTiE INTERPREnS. 1. Maqo, -nis, nomen p̄prium viri, perinde atque caetera nomina sociorum expeditionis, ut infra, non sunt nomina ficti, nec proprie Phœnicia, sed imperatorum Carthaginensium, ut ex historia Romana omnibus constat Qarus ille Mago fuit frater Hannibalis, ut ex Corn. Nepote (Han. 7, 4), et ex Livio (21» 47, 4) liquet Nomen mago e radice Hebraica מָגוֹ, titog, d̄rivatur, quia insignem, d̄rum significat, unde et Latinum magus, et magnus originem duomt 2. Hiram, in Bibliis (II Chron. 2, 11) onin, Churam, alias (n. Sam. 5, 11, caet) DTn, Chiram, rex Tjriorum annis ante Christum 980-947, sequalis r̄s Salomonis, qui Templum Hierosolymitanum condiderat, cuius materiam rex Chiram per naves Phœnicias undique conquiri et comparari curaverat Fabula itaque haec circa unam hanc expeditionem ad Tartessum, Hispaniæ oppidum, textitur, cuius p̄fectus, sive navarchus, (vulgo cap̄aneua), Mago fuisse fingitur. 3. Tyrus, -t, e Graeco Tyros. hoc autem ex Aramaica forma t̄r, Tura, vocabuli Hebraica תַּיִר, Tz̄r, sive תַּיִר, Tzor, derivatur, quod saxum sonat Caeterum urbs fuit frequens et copiosa in littoribus Maris Intemi (vulgo Mediterranei). Sequiori aevo in insula, e regione antiquae, am condita est, quam Alexander Magnus, mole interiecta cum continente copulavit, et expugnavit 4. Sidon, -t, fuit urbs Phœnicum opulentissima, caputque f̄ [entis in littore eiusdem maris ad Septentrionem. cum frequentissimo portu. Nomen Phœnicium erat p̄t̄, Tziadon, quod piscationem valet, (^uum sonus tz nec Graecis, nec Romanis domesticus esset, eum in s mutaverunt, ut alias semper. Omnes incolae totius regionis ad Tyrum, et Montem Libanum usque, ab hac urbe Sidonii appellabantur, unde et n̄n jn̄t̄, Tziddon Rabbd, Sidon Grandis» vocari solebat; modo pagus est Saida.

NOTIG INTERPRETIS 325 5. Phœnice, -é», -î, -en, nomen  
regiōis inter Mare Internum atque Montem Libanum, in Occidua parte  
Syriae. A saeculo IV. (Serv. in Virg. Mart. Cap.) iam "Phœnicia" cœpit  
vocari ; in Vulg. (IL Macc.) autem, asçiratione deducta "Pœnice" scribitur,  
velut et incolae Carthaginiis "Pœni," puni, appellabantur. Quisque unus mas  
erat "Phoenix," fœmina quaeque Thœnissa." Est tamen hoc nomen Graecum,  
et terram dactylif eram significat. Utrum tamen hoc ipsum vocabulum, cum  
suo derivato, quod colorem rosaceum, sive punicum, dénotât, a p3, pun,  
occasu solis, snmptum sit, asseverare non ausim. Certum est colonos suos,  
Carthaginienses, sic appellatos esse. Gens Phœnicia, ut apud omnes constat,  
caeteras eius aevi nationes cultu, moribus, artibusque, praesertim  
navigatîonis, atque mercatura, longe superavit. Cadmus ab his litteras in  
Bœotiam intulisse perhibetur, et Graecos primus litteras ac scripturam  
instituisse. Caeterum ipsi nec suam terram Phœnicen, nec se Phœnices sed  
patriam suam ; 3D, Cnâ'an, ipsos autem se D'jyir, Cna\*anim, sive  
Cena'anitas, vel Canaanitas appellarunt, ut in Genesi, terra eorum îy33 p«,  
Eretz Cna'an, Terra Canaan, quod ver. bum terram planam ac depressam  
sonat, ad distinguendum a terra Syriae, ciuae, utpote editior, Dis, Aram  
vocatur, incolae autem Aramaitae. Caeterum nec hi, nec rhilistaei, sive  
Pilishtim, a Iudaeis lingua, moribus atque aliis institutis, multum inter se  
discrepant. 6. Melita, -ae, v. Melite, -e8, insula est, et nunc Malta vocatur. 7.  
Byrsa, -ae, Chaldaeis «Tin, Birza, et Barza, quae respe ctive foramen, et  
corium dénotant (unde vox Latina bursa\ Phœnicibus autem arcem, hoc in  
loco autem Arcem Carthaginiensem, atque adeo ipsam etiam urbem. Fabula  
de Didone, et de pelle bovma in fila secta, quibus agros sibi dono dandos  
emetita sit, satis nota, nuUam fidem meretur. Ruaeus, post Donatum, rectius  
explicat, eam nummis, e corio factis, ut quibusdam in locis iis temporibus  
moris erat, agrum illum praestinavisse ; quod si valeat, ut verosimile  
videtur, byrsam, birsam, ac barzam, corium nempe atque foramen  
commodissime intelligemus. 8. Carthada, nomen çrimigenium, et  
originarium Carthaginiis esse putatur. Panormi olim numisma inventum est,  
cui in una fade inscriptum erat n: no, machanoth, castra, in altéra autem  
nts^in nnp, cereth chadesheth, urbs nova. Quoniam Panormus iis  
temi)oribus colonia erat Carthaginiensium, opinio usuvenit iis verbis  
Carthaginem significari. At mea longe aliter fert opinio. Vocabulum enim  
carthrogo a cereth chadesheth

326 PERICLA MAGONIS multum discrepat, carth-ada vero  
siinillimum est. Nam Hrrç^ cartha, Chaldaica forma, urbs est, K\*»!?, (Hebr.  
^ip, adi) edia, autem omatum quid, pulchram aedem, templum (unde  
vocabalum "aedes" derivatur) Chaldaeis significat ita ut earth^ adi vel  
carth'ada, pulchrae aedes, pulchra templa, miulto veroâmilior derivatio esse  
videatur. SQuis, quoque tempore, Carthaginem condiderit, prseter Vît'lii de  
Didone fabulam, nihil certo constat De tempore apud storicos non convenit  
Appianus docet urbem 50 annis ante Troiam captam florentem iam urbem  
exstitisse. Iustinus perhibet (Lib. 18, 6) 72bus ante Romam fuisse conditam  
: Paterculus ait 65, Livius 93bus, hoc est, 2% annis ab exddio Troiae. Satis  
certiun igitur est nec Didonem, nec Mnean. si hi vel maxime exstiterint,  
ullam ibi partem capere potuisse. Prseterea, eadem\* ne Dido, quae Elissa  
fuerit, aequae panun constat. Unde dido derivetur, ignoro ; imde Elissa,  
suspisor. Est enim locus nomine Elis, imde purpura Tyrum vectari  
consuevit, qui Iudaeis ncr^Sj;. EUhhah, audit; si hoc minus sit, oportet esse  
ne^K^K, EUishshah, ut Eliseus, Eleazar, &c, proinde "Mulier Divina,"\*  
agnomen Didonis. Quin, denique, ne nomen ipsius quidem urbis Romae  
sive Latinum sive Graecum manifeste est, sed omnino Phœnidum. Philologi  
Germanici iam pridem suspicabantur Roniam ab Etrusois esse conditam ;  
ego autem iis maxime adstipulor. Nam verbuia r^O'i'^.^ rûmah, celsura  
locum dénotât, Di"^^, rûm autem celsum, elatum esse, ro\*.\*', rôniâh,  
denique, celsitudinem, exaltationem, quin et, propter celsitudinem, saluum  
sufifugium. 9. Gades, -ium, Hispanis Cadix, nunc caput Vandalitiae  
(Andalusiae), cîrciter 7(»),000-um incolarura, in parva însula Sancti Leonis.  
10. Tartessus, -i. oppidum in eadem insula, iis temporibus florentissima  
Phœnicum colonia, cuius regio, pnesertim in continente, argenti, plumbi  
albi, ferrîque, item gemmarum erat fcracissima, quae Tyrum, Sidonemque  
vectata, fructuosissimam mercaturam pepererunt. In Bibliis locus hic r^cnnr,  
Tarshish appellatur, Rex quoque Hiram suam expéditionem, quae in hac  
fabula narratur, hue misit. 11. Si4ffea, 'êtis, apud Iudaeos li2T, shéfet, in  
plur. w^'jr\*.r, shôfpfinu iudex, iudeces, siunrai auondam magîstratus, sic  
apud O.rthaginîenseseiant duo consules, quorum alter rébus sacris ac  
terrestribus, alter negotiis, ac rébus maritimis praecrat 12. Gebal, Ari'ad,  
Byblos, oppida ; Gebal, ^2^ erat in re

NOTiE INTERPRETI3 327 gione Tripolitana, usque exstat, et ab Arabibus Dskebdl, mons, vocatur. Locus situs est in colle, hinc nomen dsHeble, Hebraice fjebal, quod Arabes, per diminutionem etiam dshobaU, coUicuus, vel tumulus, appellant. Graecî hunc locum Byblos vocant ; itaque haec duo nomina inum idemque oppidum significant Arvâd, iriK, oppidum in insula minuscula, prope ad littora Phœnices sita, quod a fugitivis Sidonensibus conditum fuisse perhibetur. 13. Adanai, ^yit

328 PBRICLA MAG0NI8 19. Chalcis, -idis, y. -idos, est nomen opi)idi in insula Eubcea (niinc Negroponte), adversus Aulidem, ubi aerea arma optima tmic fiebant. 20. Apis, -18, (Hapi), est nomen Dei iEgyptiormn, quem sub specie magni bovis colère consueverunt 21. Lora, -ae, (o brève), est vinum e brisa obtineri solitum. Uva etenîm primum proprio pondère succum exprimît, oui protropum vocatur, cuius generis nobilissimum in oppido Hungariae Tokaj in omni orbe notissimum est. Tmn peaibus exculcatur, nulla aqua admixta, et hoc Romanis merum est. Quod superest, torculari subiicitur, et exprimitur, quod usque vinum bonum est. Denique aliquantum aquae infunditur, ac pressione aucta quod tum e brisa (quod nempe ex uvis superest) effluit, lora vocatur, et ab hoc etiam omne vinum minus generosum, iocose, vel per contemptum, "lora" appellatur. Quodsi vinum per neglectxmi, aut insdtiam, acescit, aqua temperari solet^ ac tum posca more Romano vocatur, quod genus vini peregnnis. mendicis atque cai)tivis, aliisque ignotis et servis solebat apua Romanos dispensari. 22. Cambio, cambire, campsi, camptum, significat merces erga alias merces emutare sine pectmia, uti semper et ubique fieri solebat ; hinc est Italorum vocabulum cambiare, Francorum changer. 23. Bâal Shdmaim, Hebraice C^CBf ^î2, Dominus Cœlorum. Verbum bdcU, quod Babylonii ut béd eflferunt, significat regnare, vel quocunque modo praeesse» et inde Deum, prarfectum, maritum, dominum quemUbet, aut superiorem désignât Quaedem Melitensis inscriptio sic se habet: nx hyz mp^s, Malcereth Bâal Tzor, Malcereth Dominus Tyri, h. e., Melcarth Deus Tyri. Istud malcereth est contractum ex melech, rex, atque rr\^^ cereth, urbs ; est itaque Melcarth \*\*rex urbis." Ex hoc, et ex bâal plurima nomina vironim conflantur, veluti ^y ^jH, Channibâal, Hannibal, Gratia Dei ; ^y 2^nTy, Azrubdal, AuxiHum Deiy Hazdrubal, nnp^Din, Channmelcarth, Gratia Dei Melcarth, Hamilcar; n'^.p^cc, Bômélcarth, "in eo Melcarth," Bomilcar, ita semper historici Romani, quamvis noster auctor Bodmilcar scribat ; nnp?C2, Bâmelcarth, secundum Rosenberg, Phonikische Sprachlehre. 24. Gauliu% 4, m., Graecis Galûlos, et gaulés, ex Hebraica radice bh:^ gdlal, volvi, volutari, unde r.^3, geUâh, crater, capis, lacus, labrum, vasa, ex rotunditate ; res quae volvi, non ferri so

NOTJB INTERPRETIS 329 leant ob gravitatem, uti D<sup>f</sup>?!^^, giUiUim, trahes, stirpes arctorum ; Df?3, gelom, golem atque gâlam<sup>^</sup> volvo. convolvo. involvo, hinc glomiiSf globus<sup>^</sup> et Graecis gaiUos, rotunda navis Phœnicia, item, alterum vas rotundum, quod Latinûs est miUetra, ad lac ex uberibus vaccae excipiendum, quod etiam gaulus vocatur, item ad i)ortandam aquam, veluti sitiUa. Est autem gaulus hic navis maior biremis, aut tnremis, mercatoria, ad vehenda onera apta, cum lateribus rotundis ; ab hoc derivantur variarum gentium nomina ad eiusmodi navim ampliorem, marinam significandam, uti : gaUra<sup>^</sup> galère, gaUey, gâlya, galeon, galioss, galion, galiote, et si quae sint alia. 25. Barca, -ae, ab Hebraica radice Kl 3, bâra, excavare ; se cundum Isidorem naWs est Phœnicia, Romanis ut suppetiaria nota, quae onera e navibus maioribus ad littora solitae sunt provectare. 26. Chitonéta, -ae, Graecis chiton, ex Hebraico n3n3, cHhonet, est genus subuculae Imeae, vel gossjrpinae, cum manicis, plenunque ad genua usque, quandoque ad talos pertingens, eratque vestis apud ludaeos et Phœnices utriusque sexus. 27. Moloch, indecl., ^^D, Molech, rex, Deus AmmonitanmiL cuius simulacrum speciem hominis, cum capite bubulo referebat ; fuit plerumque ex aère, cum cavo trunco vastae molis, auo victimae pueri mcludebantur ope brachiorum mobiliun, dein, igné subiecto, tympanistris ac buccinatoribus, ut eiulatus victimarum opprimeretur, concinentibus, in sacrificium immolabantur. 28. Neraal, bT^^j Cuthaeorum Deus, cum gallinaceo capite, tamquam gallus pugnax, significabat autem Martem, Deiun bellorum. D<sup>no</sup>, Cûthim, autem, sive CûSim, erat gens, quam reges Âssyriorum in devastatas regiones ludaeae invexerunt, quae postea cum Samaritanis coaluerunt, erantque ludaeis adeo exosi Cuthaei, ut omnes, quos oderint, etiamnum Cûsim appellent. 29. Géra, -ae, n"i3, granum, nununus exiguus, una vigesima pars sicli. 30. Nisan, indecl., )D<sup>j</sup>, mensis florum, pars Martii et Aprilis. 31. Syrus, -t, homo natione Syrius, terra Syria, res Syriaca ; Sjfrus ludaeis est ^Dmo, sursis eimuchus autem DiD sarés, hinc etiam odium ac praeiudicium horum contra illos. 32. HazaM, -is, f?XTn, Chazdél, — "quem Deus contuetur," est nomen régis Syriae (I. Reg. 19, 15). — E familia Regia, c domesticis, servis, r<sup>^</sup>is. 33. Santalum, -t, adi. santdlinuê, -a, 'Wn, e Graeco, f ortatse

350 PBRICLA MAGONIS Hindicæ originis ; est lignum odorif  
eruīn, rubicundum, dunim, in Hindia et in Polynesia domesticum,  
tingendo aptum.— Cama, Xf est lectulus ; lumen<sup>4ni8</sup>, n., est pars vasis,  
tubi, cubiculi, interior, hoc est, vacuum, vel cavunu — Quadratura<sup>-«</sup>, est  
margo. vel capulus ligneus, vel alterius materia\*, qui vitra fenestne vel  
imaginem pictam undique complectitur. — Ojms intestinarium est idem in  
opère ligneo, quod tessellatum est in marmoreo pavimento ; alias opus  
mvswum, mosaicum. 34. TaUntunif -i\ (Âtticum) aureum est summa  
pecuniæ, aiue nostra (Âmencana) æstimatione miUe centum octuaginta  
duos centusses et novemdedm libellas (\$1182.19), valet; caeteroquin hic  
anachronismus est, ut multa alia, passim. 35. VitredtuSf -a, 'Um<sup>^</sup>  
quandoquidem vitreamen, -inis, iam Romanis usitatum vocabulum, vasa  
vitrea significat, novum arbitrabar fingcpdum ad signincandmn pigmentmn  
plumbeum, vitreæ duritiei, quibus vasa aenea<sup>^</sup> diversissimaque metallica  
ornamenta variis coloribus distinguī soient, ouo candorem micantenL aut  
superfidem alterius coloris fulgidam rébus artefactis præbere soient,  
fiuntque tamquam myrrhins. 36. Dagan<sup>^</sup> -w, Jin, dâgùn, pisds magnus, n,  
ddg, piacis, Deus gentis D\*<sup>^</sup>ntrSfi, Flishtim<sup>^</sup> Philistseorum, capite  
brachiiæque humanis, reliquo autem corpore in piscem desinente. Âzoti ei  
honor tribui solebat 37. CaMrusf W, nro. sing. apud Ciceronem tantum (Nat  
Deor. 3, 23, 58), alioquin semper m pL, Cabiri<sup>^</sup> -orurn<sup>^</sup> quos Pelasgi velut  
genio<sup>^</sup> seu Deos minores tutelares coluerunt Proprie Deorum ministri esse  
existimabantur, rêvera tamen septem stellas Ursæ Maioris, quæ alias  
Septemtriones appellantur, significaverunt 38. Mare Algimcm, Hebraice  
E|iD\*c% iam-9u/, mare algo\* sum, Nomen Hebraicum est Maris Rubri,  
quod pars est Sinus Arabici; idem etiam vocatiu: D<sup>^</sup>nVD'C<sup>^</sup>, iam-Mitzraim,  
Mare .Ëgyptiacum; algosum didtur ab algis, quæ illic abundant; .Ëg]rptiacum  
autan, quia ab Occasu ^gyptum alluit 39. Jhoaarma<sup>^</sup> -tis, ncn:n, Gen. x, 3,  
gens ex-Gomer oriunda didtur Thogarmah incoluisse, quæ, secundum  
nonnuDos auctores Cimmeru esse existimantur, ac de numéro equorum  
memorabiles traduntur; atii tamen putant Ârmenios hoc nomine designari,  
utpote qui originem suam a Torgom, filio Gomer ducunt 40.  
Sanchoniathùtif -is<sup>^</sup> nomen vetustissimi auctoris Phœnidi est \* qua tamen  
ætate vixerit, minime constat Scripsit Annales oiversorum Phœnices  
locorum, e quibus pauca aomodum

NOTIe INTERPRETIS 331 fragmenta ad nostram aetatem pervenerunt, caetera inîuria temporum intercidenint. 41. Luna dimidiata, insigne fortasse primum Phœnicum fuit, a quibus Byzantini adoptaverunt, sed stellam vespertinam, fortasse Veneris, ei adiunxerunt ; quum vero Turcae Byzantium in suam redegerunt potestatem, cum imperio etiam hoc insigne in hœreditatem acceperunt. 42. Sûta^ 'Orum, (Virg., JEn. 10, 313), est eadem ipsa res, quam alias thoracem, (Liv. iv, 20, 7 ; Suet. Aug. 82 ; Virg., Mn. 10, 337, alii alias) appellavi, nempe operculum pectoris, caeteronim membrorum, e lamellis aeneis, ad instar pinnarum piscium, ad resistendum ictibus telonim. Eandem rem etiam cataphraclam {'ta, -se, -phracte, -s) , auctoritate Corn. Taciti, et alionim, nomino, quae tamen etiam munimenta equorum atque navium esse soient. Aliqui loricam eandem rem vocant, at ea res ex co rio fiebat, atque militum Romanorum erat propria. 43. Helbon, Ji2^n, Chelbôn, pingue, ferax, est Syriae oppidum, ob vîna generosissîma clarum, Ezech. 27, 18, Graecis, ChaIvhôn. Reges Persarum vina inde comparavisse Strabo (XV) auctor est. In historia Arabum quoque oppidum célèbre erat, vocabaturque HaleH, nunc est Aleppo. 44. Filii, sive posterî Asher, "i'w\*w, âsJier, beatus, felix, est nomen filii laacob (Gen. 30, 13, &c.), princeps tribus eiasdem nominis (Num. 1, 40), cuius provintia m Septemtrione Palaestinae sita erat. 45. Sammai, ^^\*^û^, Shammoj, sive Sammaeus, est nomen Rabbini, qui temporibus G. Caesaris atque Ciceronis vixit, fuitque caput ac princeps unius sectae Pharisaeorum, et cum duce alterius sectae, Hillel, magna ei semper erat altercatio. Mortuus est ante lesum natum. Auctor nomen huius attribuit ficto centurioni Iudaico. 46. Moab, at^'i'2, nomen gentis ex Orientali littore Maris Mortui. Hi in Bibliis Moabitœ (1er. 48, 4, 11, 13 ; Deut. 34, 1, 8, &c.), nunc ab oppido suo Carrac vocantur. — Qui illi D'\*ûD^3, Plishtim, sive Philistaei, in Bibliis saepe memorati (Gen. 26, 1 ; Iud. 10, 6 ; I. Sam. 4, 1, &c.) fuerint, nemo certo dixerit. Alii volunt eos posteros esse iEgyptiorum, alii mnSD, sive Cappado. ces, denique recentiores eos Cretenses fuisse arbitrantur. 47. El, fere semper in plurali, DVi^x, Elôhim, phrasis autem est nisaï c^n^S, Elôhim tzebâoth (sive ut Iudaei nostri efferunt, Elojhim tz'vôos) Dominum exercituum, nempe cœlestium. 48. Ascalon, ji^tt^H, Ashkelôn, oppidum maritimum Phi



332 PERICLA MAGONIS listaeorum, e Bibliis notissimum (Iudic. 1, 18 ; 14, 19, &c); ûunc pagus Arabum, ac nomen Ascalân usque retinet 49. Bichri, \*\*n2, bichri, iuvenîlîs, nomen proprium, IL Sam. 20, 1, veluti "nD3, bochrû, hocheh hû, primogenitus. 50. BarziUai, "f^TiD, Barzillaj; Talmudicis barziUa est pastor, subbubulcus, minister bubuici ; hic loci nomen proprium est viri, estque desumptum a Gileadita quodam, qui IL Sam. 17, 27, &c., ob suam erga regem Davidem hospitalitem ac liberalitatem commendatur. 51. Milcha, v. Milcàh, n2f?D, mUcàh (Chald.), nomen prop. mulieris, ductum ex Gen. 11, 29 ; 22, 20, ubi sic vocatur filia Haran, uxor Nahor. 52. S6ba, Sobanus, t^atîf, v. nniîf, Tz6ba, sive Tzâva, proprie, ut in Psal. 60, 2 ; IL Sam. 10, 6, 8, nz^^ u^Hj Aram Tzôvâh, regnum Syriae, cuius rex cum rege Davide bellum gesserat (IL Sam. 8, 3, &c.), sitxun prope Damascum, quo etiam ncn, Chamath Tzôvâh pertinere videbatur. 53. Bdal zebûb, S'înT f?y2, Bâal z'bûb, v. z'vûv, more Babylonîorum Beél z'bûb, Deus Philistaeorum, quem Ecroni colebant, ceu persecutorem muscarum. Eiusmodi Deus et apud Graecos, sub nomine Zeus Apomyos (Paus. 5, 14, 2 ), et apud Romanos (SolitL Polyhist Cap. L ) "Deus Myagros" exstitisse memoratur; rlin. H. N. 27, 106 myagroa herbam medicinalem esse dicit. 54. Moria, n^'no, morijjah, v. M&rijjah, quod est, \*lah (lehôvah) discrevit," i. e., oculis, ac per intuitum sel^t ac segregavit; locum nempe ut aptissimum, in quosibi templum erigeretur. 55. lônaa.-nse, T^y^^jôndh, colmnba; nomen vatis (Ion. 1, 1; II. Reg. 14, 25), item, nomen Apostoli Pétri Iudaicum ac verum, Shim'on bar Jônah. 56. ^ Pillegesh, t^3^3, et wf?^S, pîlegesh; Grsecis pdUax, Romanis autem pellex^licis, ut Graecis paUacis, significat mulierem, quae cum manto alterius muliens tamquam uxor convivit, et Romani^ utpote quorum mores inde a temporibus Numae Pompilii sevenssimi erant, eas mulieres concubinae, per contemptum, appellanmt, sequiori tamen aevo arnicas, sorores, pellices. At temporibus nostrae fabulas mores utique erant prorsus diversi. Nullae certoe leges monogamiam praescripserunt ; nihil contra ius vel f as peccabat, qui pro suo arbitrio, plures aut multas uxores duxerunt, uti omnes Orientis gentes, quod in Islam usque valet, Lingua Hebraica terminum tedmicum uxor, ne no

NOTiG INTERPREnS 333 vit quidem : ne^X, plur. D^t^i, ishsha, atque nâshim, proprie mulierem significat, sed etiam piUegesh^ quamquam interpres Latinus Vulgatae uxorem f ratris Abrahae, Kamam, concubinam açpella ( Gen. xxii, 24) • Sed quum utrumque vocabulum promiscue adhibeatur, piUegesh eo aevo nihil contumelîosi, sed uxorem secundariam significabat in polygamia. PeUicem Latini sequioris aevi a verbo lacio, aUido, dido, illido, perlicio, h. e. perduco, seduco, derivarunt, quamobrem mulierem seductricem valebat, et auctor noster modemus eo sensu hic accipit Idem piUegesh Chaldaeis est Knp^^ô, pilacta et ^r.ip^^ p^lacta, idemque valet quod Hebraicum ; verumtamen radix et genus vocabuli nec Chaldaicum« nec Hebraicum, neque Graecum aut Latinum est, sed Hungaricum, ex eo nempe ævo, quum "quatuor nationes," nempe prisci Chaldaei in Assyria cum Turaniis atque Ariis, velut unum Imperiium, una vixerunt ; inde est illis hoc (cum multis aliis vocabulis) verbum commune. Est autem verbum ïbmgsiicnmfeleségy (efferfeleshég), quod ad litteram veluti dimidietatem, h. e., dimidiam partem coniugii, quam mulier cum viro æqua sorte gerit, itaque uxorem ratam, ac probam, significat. Quod autem ad inscia et ignara deliramenta phîlologorum Germaniconum de paelex, loco pellex attinet, auaiendi non sunt ^ làvdn, jr, sic vocant ludœi loniam, quae provintia Asiae Minors est. Mari ^gaeo contîgua, cuius urbs prsecipua Smjrma est. Vocatur Ionia ab lone, Atheniensi, qui eo coloniam duxerat. Quia vero Graeci eius regionis Syris, Phœnicibus, ludœisque proximi fuenmt, omnes Graecos levânim, sive B\*né Hajvânim, appellaverunt 57. Doddnim, D'^^tt, est aliud nomen Graecorum, i. e., qui non sunt proprie levânim, sive lonii. Quidam tamen interpretes existimant hic D\*»:!!., Rodânim legi debere, eoque nomine Rhodios designari ; at priores, rectius, nomen a Dodona derivandum putant. 58. Posterî Israël epulabuntur. — Quamquam fabula Phœnicia esse, temporibusque Regum Davidis atque Salomonis gesta perhibetur, Auctor, ipse ludaeus, inducit hic lonam tamquam ludaeum orthodoxum, et Talmudicum, Sammaeum autem velut "libralem," duas divisiones iis temporibus prorsus ignotas. Quod autem ad "stultiloquia Danaitarum" attinet, atque "ebriorum Ephraimitarum," ea, rêvera, doctrinae sunt Talmudicae, mille annis post fictae, et etiamniun traditae. Quid de "Culina Nergal" Rabbini f abulentur, mihi non liquet

334 PERICLA MAGONIS Tyrrheni, et Rasennae iidem sunt qui Etrusci, incolse Etnirîse, potenlissima quendam Itcl'. T s -periors r^cns, oiise in^irriiu suae artis monumenta reliquil, qua2 et conditrix komae fuif.-e verosîmile est, etiamsi Auctor nor.ter nec nomen eorum mémoret, nec stiiTem, nec adm.odum laudibus Rasennas ext(»llit, hno ut valde turpes ac déformes homines eos insectatur. Origine Etrusci Finno-Ugri fuisse modo creduntur, quod Prof. Iulius Martha, e Se. Uni versitateParisiaca,novissimo opère, La Langyr Etrusque, Paris, Ernest Leroux, 1913, e radicibus Fennicis, Ilungaricis, Vogul, Ostiac, &c , luculenter demonstravit. 59. Prydhayn, vocabulum mihi prorsus ignotum, rationeque omnino absona et absurda scriptum. Efferendum enim videtur esse Priidhajn, ita ut 2/, quod secundum principia alphabeti Romani in Graecis tantum vocabulis adhiberi potest, hic partim Graîcum il valeat, partim vero barbaro more pro i, vel pro consonante eius y, ponatur. Hi^c ratio scribendi sibi non coniislit. Quidquid tamen sit, manifestum est Brifanniam signiJicaro velle. 60. Siiâmi, est nomen gentis Fennorum, qui propria lingua it:i se vocant, patriam autem Fenniam, qua? Archiducalus e:t in littoribus Maris Ballici, atque Russorum imperio paret. Raii

NOTIe INTERPRETIS 335 dum est, quod Franci de la bière, ac, post eos Germani Bier vocant, quod quidem e Latino bibere desumptum est, nec ii proprium vocabulum pro eo temeto habent. Idem Latine sahaia<sup>^</sup> csdiay camum, ac, minus apte, cervisia { quod verbum proprie aquam melleam, ex cera decoctam valet), vel cerevisia, appellatur. Etiam de ista re licet dubitare. Praeterire aequo animo nequeo, quod Auctor de sacris Suomi tam temerarias gerras et affanias effingit. Satis apud omnes cordatos superque constat apud has gentes Boréales Summum Numen sud nomine Thora cultum fuisse ; utrum nomen hoc idem sit, quod apud Germanos Thor, sive Ionans, Iupiter, an vero Hebraicum vocabulum Thôra, Lex, nempe Mosaica, seu persona, dicere nequeo. Sed Fenni suum Deum Jûmala vocaverunt, et usque vocant. Quid opus erat Ionam eorum Deum constituere ? Est hoc contra historicam veritatem, contra rationem sanam, aequumque gustum. An non satis erat hunc Iudaicum heroem ducem, aut regem statuere? Scimus tamen quo haec colliment. Sapienti sat. 61. <sup>^</sup>

Circumnavigavimus Libyam. — Eius continentis, quem modo Africain nominamus, praeter partes Septentrionales, nullae aliae erant notae vetastati. Ab Oceano Atlantico incepit Mauritania, proxima huic erat Numidia, quae nunc partes sunt Algiriae ; hanc excepit Africa, quae nunc Tunisia vocatur ; inde se porrexerunt Tripolitana (h. e., regio trium urbium)<sup>^</sup> Cyrenaica, et Marmaria, quae nunc universim Berberia, falso "Barbaria" appellantur ; denique <sup>^</sup>gjrptus. Caetera omnis regio uno verbo Libya vocabatur, quae ad Meridiem ab his sita erat. Ultra Libyam, ad Meridiem, ab Oceano Atlantico ad Sinum Arabicum, itaque ad Meridiem ab iEgypto<sup>^</sup> omnis regio erat iEthiopia. Quum, ergo, Navarchus Mago "circumnavigarat Libyam," intelligi debet modicam Africam circumnavigasse. Clara urbs Utica sita erat in Africa eorum temporum<sup>^</sup> i. e., proprie sic dicta, in extremo Promontorio Apollinis, et ad flumen Bagrada ; nomen oppidi nunc est Bishate, fluminis autem Medjerda. Non adeo procul ad Meridiem sita erat Carthago. Quoniam haec urbs caput "Africae" erat, inde omnis continens Africa vocari coepit. Nimirum et Africam a Libya duae amplissimae paludes secesserunt : altera Palus Libyca, Tritonia Palus altera ; ultra has, ad Meridiem, Déserta Libyca incipiunt, quae quondam fundus vastissimi maris fuisse creduntur, quamvis nunc altiora sint quam fundus Maris Interni. Hanc universam eversionem Auctor per servum senem Libycum enarrari curat.

336 PERICLA MAGONIS \* Cus, t<sup>l</sup>2, cush, àc vocatur in Bibliis (Gen. 2, 13) r<sup>o</sup>, in qua fluit Gihon<sup>^</sup> et huius regionis incolæ erant nîgri (1er. 1 3, 18), et inde putatur per Cus iEthiopîam intelligi debere, hos autem homines nigros posteros esse Cham (Shem, Cham et lepheth, vel lefes, nlii Nûach) . Ubi autem iEthiopia sita sit, supra narravimus. \* Mitzraim, CnîfO, est nomen Hebraicum iEgypti, estque in numéro duall, quia JE. Superior, et Inferior significantur ; singulari numéro est livo, Mâtzor. 62. ^ Ophir — Saba. — i<sup>û</sup>W, ôphlr, vel i<sup>f</sup>W, ôphir, nomen regionis cuiusdam, auri, gemmarum, ligni santalini, aromatum, rerumque pretiosarum feracissimæ, irnde Phœnices, ac pcr eos Rex Salomon, merces hoc genus comparare solebant. Ubi autem sita sit, apud interpretes ambigitur. Sunt qui Ilîndiam intelligi debere contendunt, praesertim oras Malabar, et Goa; alii plures Meridianam Arabiae Felicis partem, quondam auriferam eam esse volunt ; multi denique adversas oras Af ricaî, praesertim Oman, Mozambicam, atque Zanzibar innui volunt, quod in Mozambica usque floret locus Fura<sup>^</sup> auri satis ferax. ^ Sâba, Hebraice t<sup>3</sup>\*-^, Shebâ sive Sh'vâ iis temp ribus summum oppidum, et caput Arabise Felicis, sive lémen<sup>^</sup> thuris, aromatum, gemmarumc<sup>ue</sup> fertilis locus atque opulentus. Sabaeorum satis frequens fit m Bibliis mentio. Maxime tamen memorabilis est i<sup>2</sup>^ n<sup>V</sup>^, malcas Sh<sup>vâ</sup>, Regina Sabaea, sive Sabse (nunc Hedshaz), nomine, ut aliqui historici tradidenmt, Balcis, quæ omnigenis opibus et magnificentia affluens, fama sapientise régis Salomonis ad se allata, non dubitavit ad eum visendum iter Hier<sup>^</sup>solsrma suscipere, tametsi hic tantium de donis missis auctor ref ert, quæ Mago ad regem detulerit Denique, placet de Fortunatis InsiUis haec memorare : Nomen a Graecis acceptum est, qui eas Beatorum vocant insulas. Plinius (H. N. iv. 119) memorat: "Ex adverso Celtiberiae comElures sunt insulae Cassiterides dictae Graecis, a fertilitate plumi ; et c regione Arrotrebarum Promontorii Deorum scx, quas aliqui Fortunatas appellavere." Easad Can arias Insulas spectasse, idem auctor memmit, qui (Libro vi., 2024) plures msulas memorat cum Fortunatis, tum sic fatur : "Proximam ei ( Nînguariae) Canariam a multitudine canum ingentis magnitudinis, ex quibus perducti sunt lubae duo." Hinc etiam palam est "Canarias" a multitudine magnorum canum sic appellari.